Provizora Eldono
por Korektado
2021-07

Gonçalo Neves
Bernhard Pabst

Historia Vortaro

de Esperanto

L - Z

Gonçalo Neves
Bernhard Pabst

Historia Vortaro de Esperanto

Berlina Komentario
pri la
Fundamento de Esperanto
Volumo 12

Monda Asembleo Socia
(MAS)

Averto
Tiu ĉi nur elektronika eldono estas malneta.
Ĝi instigu al korektado kaj kompletigo.

Gonçalo NEVES; Bernhard PABST. Historia Vortaro de Esperanto. Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto, vol. 12 (stato 2022-04-12).

Embres-et-Castelmaure

Monda Asembleo Socia (MAS)

2021

ISBN 978-2-36960-155-5 xxx

(= MAS-libro n-ro xxx)

Propono por citado: HV 2022

La verko baziĝas sur jenaj antaŭaj, kiujn ĝi daŭrigas kaj ampleksigas: Gonçalo NEVES. Historia Vortaro de Esperanto 1887-1888. Bad Bellingen: Edition Iltis 2011, 113 p. ISBN 978-3-932807-96-1. — Gonçalo NEVES; Bernhard PABST. Historia Vortaro de Esperanto. Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto, vol. 12. Embres-et-Castelmaure: MAS 2018, 520 p. ISBN 978-2-36960-155-5.

© ĉe la aŭtoroj. Ĉia uzado, celanta profiton, estas malpermesita.

Kontakto: bernhard.pabst@gmx.de

Tabelo de Enhavo de la Volumo L-Z

Specimena paĝo el la vortaro Rusa-Internacia (1889)

Fino de la rusa litero O kaj komenco de la rusa litero П (esperantaj O kaj P). Fonto: Skanaĵo de la Kolekto por Planlingvoj, Vieno (ÖNB).

Очагъ *kamen*.
Очаровать *en'sorĉ*.
Очевидецъ *okul'vid'ant*, *okul'vid'int*.
Очевидный *okul'vid'ebl*, *vid'ebl*.
Очень *tre*.
Очередь *vic*.
Очеркъ *skiz*.
Очертать *skiz*.
Очинять *pint'ig*.
Очки *okul'vitr'o'j*.
Очко *okul'et*; *tru'et*; *poent*.
Очнуться *konsci'iĝ*.
Очутиться *ek'aper*.
Ошейникъ *kol'a ring*, *kol'a ruband*.
Ошибаться *erar*.
Ошибка *erar*.
Ошую *mal'dekstr'e*.
Ощупью *palp'e*.
Ощущать *sent*.

———

П.

Пава, павлинъ *pav*.
Павіанъ *pavian*.
Пагубный *pere'ig*.
Падаль *mal'viv'aĵ*.
Падать *fal*.
Падежъ *fal*; *mort'ad*; *kaz*.
Падкій *avid*, *em*.
Падучая болѣзнь *epi-lepsi*.
Падчерица *du'on'fil'in*.
Пажъ *paĝi*.
Пазуха *brust'a poŝ*.
Пай *part*, *part'o'pren*.
Пайщикъ *part'ist*.
Пакетъ *pak*, *pak'et*.
Пакля *stup*.
Паковать *pak*.
Пакость *abomen'aĵ*, *ma-l'util*.
Пакостить *mal'util*; *fuŝ*; *difekt*.
Палата *dom*; *palac*; *ċambr*.
Палатка *tend*.

Memore al

Reinhard Haupenthal

(1945-2016)

Iniciatinto de la
Historia Vortaro
de Esperanto

Fontoj kaj Sigloj de Aŭtoroj

Vidu en volumo 1, A-K.

Koncize pri la Ĉefaj Evoluoj de la Esperanta Vortstoko

Vidu en volumo 1, A-K.

Specimena paĝo el la Meza Vortaro Esperanta-Germana (1889)

Fonto: Skanaĵo de la Kolekto por Planlingvoj, Vieno (ÖNB).

ostr' Auster.
ot bezeichnet das Participium fut. pass.
ov' Ei.
ov'uj' Eierstock.
ov'blank' Eiweiss.
oval' oval.

P.

pac' Friede.
pacienc' Geduld.
paf' schiessen.
paf'il' Flinte.
paf'il'eg' Kanone.
pag' zahlen.
de'pag' Steuer, Abgabe, Zoll.
paĝ' Seite (Buch -).
paĝi' Page.
pajl' Stroh.
pak' packen, einpacken.
pal' bleich, blass.
palac' Schloss (Gebäude).
palat' Gaumen.
paletr' Palette.
palis' Pfahl.
palm' Palme.
palp' tasten.
palpebr' Augenlied.
palpebr'um' blinzeln.
pan' Brot.
pantalon' Hosen.
panter' Panther.
pantofl' Pantoffel.
pap' Papst.
papag' Papagei.
papav' Mohn.
paper' Papier.
papili' Schmetterling.
par' Paar.
parad' prangen.
paradiz' Paradies.
paraliz' paralysiren.
parazit' Schmarotzer.
pardon' verzeihen.
parenc' Verwandter.
parentez' Parenthese.
parfum' Parfüm.
parget' Parquet.
park' Park.
parker' auswendig.
paroĥ' Pfarre.

Specimena paĝo el la lernolibro por latvoj (1889)

Fonto: Skanaĵo de la Kolekto por Planlingvoj, Vieno (ÖNB).

odor ſmarſchot,
ofend apwainot,
ofer upuret,
oft daudſreiſ,
ok aſtoni,
okaz atgadijums,
okul azs,
okup darbinat,
ol nekà (pee komparazijas),
ole elja,
ombr paſrehſlis, ehna,
ombrel leetus ſargs,
on daku ſkaitka apſihmetajs,
ond wilnis,
oni nenoteikta perſona (man),
onkl onkuls,
ont akt. part. nahkotne,
op kopas ſkaitka apſihmetajs,
oportun iſdewigs, ehrts,
or ſelts,
ord kahrtiba,
ordinar kà paraſts,
ordon pawehlet,
orel auſs,
os nahkotnes galotne,
ost kauls,
ot paſ. part. nahkotne.
ov ola.

P (𝔓).

pac meers,
paf ſchaut,
paĝ lapas puſe,
pajl ſalms,
pal bahls,
palac pils,
palp tauſtit,
palpebr plakſtinſch,
pan maiſe,
pantalon bikſes,
paper papirs,
pardon peedot,
parenc radineeks,
parker no galwas,
parol runat.
part daka,
pas paeet,
pastr mahzitajs,
paŝ ſokos,
patr tehws,
pec gabals,
pel dſiht,
pen puhletees,
pend karatees,
pens domat,
pentr ſihmet, krahſot,
per zaur (mittelſt),
perd paſaudet,
permes atkaut,
pes ſwehrt,

Historia Vortaro de Esperanto
L-Z

A-K

Vidu en la unua parto.

L

l, L [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., lo, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

l [1957] **2** (mll de *lando*, ekz. *Francl.*) War *GD 1957.*

l [1957] **3** (mll de *linio*, ekz. *p. 3, l. 15*) War *GD 1957.*

l [1957] **4** (mll de *litro*) War *GD 1957.*

l' [1887] **5** (artikolo) Z *UL* 21 (*for de l'mondo*), [v], *Schl 1887*, 121 [l] (*en kiu ajn formo l'homaro ĝin havos*), *DL* 3 (*kredo je l'homaro*), 4 (*rapidigi l' aferon*), 5 (*la societo° tian° konos la tutan animon de l' lingvo*), 9 (*Unuj parolis pri l' aŭtoro, anstataŭ paroli pri l' afero*), 17 (*Anstataŭ „la" oni povas ankaŭ diri „l'"*), *Ald 1888*, 15 (*mi esperas, ke l' afero baldaŭ* [...] *vastiĝos en la tuta mondo*); Einst *Plen 1888*, 25 (*Mi havas l'honoron Vin sciigi*); Z *RE* 44 (*plenumanto de l' testamento*); *E-isto* Nov. 1889, 7 (*L' unua muro estas trarompita /* [poemo]), 1891, 3b (*En l' arbajo* {legu: arbaĵo} *silente, aŭskultante atente /* [poemo]); Z *MV*; Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*ni* [...] *almetu nian mal-grandan herberon°* [semon] *al l' amaso*); *LI* Apr. 1896, 58 (*nova formo* [de l.i.]*, apartenanta al* [verkita de] *l' aŭtoro mem*). ‖ Rim. **1** En la unuaj tekstoj Z ne metis interspaceton inter *l'* kaj la sekva vorto. Tiun kutimon imitis Einst en *Plen* kaj poste aliaj aŭtoroj. Eĉ en FdE 1905, presita en Parizo, troveblas tiu misuzo. Diskuton vd. en BK 1, ĉap. R 16. **2** Simile kiel *la* (vd. tie) Z fruepoke uzis ankaŭ *l'* pli ofte, ol oni uzas ĝin nun, ekz.: *Mi ekpafos, - l'°* {nun sen artikolo} *unue / De l' amanto diskrevu la koro* (Z *E-isto* Jan. 1891, 3b). **3** Se sekvas pluraj „de la" formoj, Z ofte anstataŭigas la lastan per „l'", vd. ekz.: *en <u>la</u> palaco <u>de la</u> reĝo <u>de l'</u> maro* (*E-isto* Apr. 1890, 38a). **4** Vd. la kromajn Rim. je *la*.

l. [1889] **4** (mll de *loĝejo*) Z *Adr 1889*, 4 (*str.* [NN], *N. 33, ~ 35*). ‖ Rim. Foje samsence ankaŭ «loĝ.».

l. i. [1889] (mll de *lingvo internacia*) *Nürn 1889*, 3.

L [1920] **1** (mll de *letere*) *ET* 1920-07-05, 4c (*korespondas L aŭ PK*).

L [1957] **2** (simbolo de la roma cifero *L* = 50) War *GD 1957.*

L- [1957] (formoindika simbolo) War *GD 1957* (*L-anteno*).

L. I. [1896] (mll de la periodaĵo *Lingvo Internacia*, de ĝi uzata pri si mem) *LI* Mar. 1896, 38.

L. Z-f. [1891] (mll de *Ludoviko Zamenhof*) Z *E-isto* Jan. 1891, 3b.

la [1887] **1** (artikolo) Z *UL* 13 [n] (*Mi ne scias kie mi lasis ~ bastonon*), 19 (*estu volo Via, kiel en ~ ĉielo, tiel ankaŭ sur ~ tero*), 19 (*liberigu nin de ~ malvera*), 21 (*post ~ plej mallonga tempo*), [v], *DL* 10 (*ili parolis pri ~ fiziologio kaj historio de l' lingvoj vivaj*), 11 (*paroli pri ~ utileco aŭ ~ senutileco de mia lingvo*), 17 (≈ *vorto „~" estas nomata „artikulo"*°), 24 (*Mi miras ~ saĝecon kaj ~ honestecon de tiu ĉi homo*), 28 (*Cezaro transiris ~ Rubikonon*), 49

(*Vivu ĉiuj ~° knabinoj / Belaj kaj hontemaj!*), *RE* 147b (*~a Eterna*), *MV*, *UV*. ‖ Rim. **1** Komenctempe Z uzis *la* pli ofte ol poste, ekz. *en la° Volapük*, *ian eĉ la° plej malgrandan pravigon*, *Fratino mia, kiu la° plej alte* [...] *staris* (*Ham 1894*, 105) ktp. Simile je G: *mi suferis la silentajn kreditantojn la° plej malmulte* (G *Gefr 1889*, [5]), *la° plej premante* (*Gefr 1889*, 6) ktp. laŭ la modelo de Fr *le moins*. **2** Ne plu kutima estas la kombino de *la* kun *ambaŭ* (*la° ambaŭ*). **3** Ne plu kutima estas la kombino de *la* kun *jena*: *ili* [...] *alvenis al la° jena decido* (G *Blov 1888*, 5); *Mi finas do per la° jenaj vortoj* (Z *A 1905*, 10.1)). Nuntempe *la* kutime elfalas. **4** Ne plu kutima estas la kombino de *la* kun *via*: *Adiaŭ. Eterne,* [...], la via – *Hamleto* (Z *Ham 1894*, 104.1). **5** Ne plu kutima estas jena vortordo kun *la* inter a- kaj o-vorto: *tutan la tagon* (G *Gefr 1889*, [5]) laŭ la modelo de Fr *toute la journée*, moderne nun „la tutan tagon“. Simile: [ĉe tiu kuraca fonto] *sin kolektas* […] *tuta la akva societo* [de pacientoj] (Wahl *Princ 1889*, 8). Pliajn ekzemplojn vd. sub *tut/*. Tiu nekutima vortordo foje estas ŝuldata al rimo aŭ ritmo: [punoj] *De kolerantaj fortoj la ĉielaj* (Z *Ham 1894*, 70.34). **6** Okaze oni trovas misuzon de *la* antaŭ *ĉiuj*, paŭsajon de Fr *tous les*, ekz.: la° ĉiuj *antaŭmontaĵoj de la Kaŭkaza montĉeno* (Abesgus *LI* Maj. 1898, 68); *post vizito en* la° ĉiuj *e-istaj landoj*; *ekcitis la scienvion de* la° ĉiuj *pasantoj* (ambaŭ: Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87); simile: troa *la°* kun pronomo: *Elstudu ĉiu la° sian stomakon* (Marig *LernIt 1890*, 35); en tiaj kuntekstoj *la* estas ellasinda. Samo validas por *la* kun *unu*: *La unu* [de ambaŭ] *obstinis la sorton* (Wicke *Galero 1922*, 25) – germanismo „der eine und der andere“. **7** Vd. la kromajn Rim. je *l'*.

la [1907] **2** (muzika noto) Doré *Flut 1907*, 7 (= A).

laberdan/ [1935] **~o** (kuir.) Wü *EV 1935* (*Laberdan (eingesalzener Dorsch)*).

labi/ [1935] **~o** (bot.) Wü *EV 1935* (Labiatae).

labiac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ hisopo). ‖ Kp. *labiat/oj*, *lip/o/flor/oj*.

labial/ [1935] **~o** (lipa sono) Wü *EV 1935*.

labiat/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: mento, rosmareno, salvio, timiano*). ‖ Kp. *labiac/oj*, *lip/o/flor/oj*.

labirint/ [1889] **~o** Z *RE* 87a; Jon *ESv 1893,* 60; Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119.-4 [≈ *FK 1903*, 220.34; *FK* [6]*1909*, 223,-3; *FK* [18]*1992*, 211.-3] (*konfuzita* [celite probable estas *konfuza* aŭ *konfuziga*] *~o da sennombraj ĉambroj* [de la termitoj]); Beau *EFr 1903*; Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*en unu malvarmeta loko de l'monta ~o*); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 113.23 (*Ĉio estas tiel malluma* [...] *konfuzaj ~oj* [...] *nenia eliro*); OA 1-1909; B *VdE 1910* (*La antikva kvartalo de nia urbo estas vera ~o*). ‖ **~a** Wü *EV 1935* (~eca). ‖ **~eca** Wü *EV 1935* (~a).

Laboeci/ [1988] **~o** (franca verkisto *La Boétie*) *NePIV 1988*.

labor/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *Majn 1887-2* (*mi ankoraŭ devas nun ~i* {klopodi} *ke la registaro donu al mi la permeson*), *Schl 1887*, 120 (*nobla idealisto, kiu ~is por la homaro*), 121 (*mi ~as ne kontraŭ la° Volapük', sed por la ideo*), *DL* 9 (*afero, je kiu ~as ĉiuj sferoj de l' homa societo°*), 9 (*ili* [...] *forgesis* [...] *decidigi la publikon ~i por ĝi*), *Ald 1888*, 18 (*kune ~i por la afero*), *RE* 165a, *RE* 206a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13. ‖ **~a** Z *RE* 206a. **~o** Z *UL* 22 (*Se ne plaĉas al la sorto / Mia peno kaj ~o*), *Schl 1887*, 120 (*kian° mia ~o jam estis preta, mi kvar jarojn devis atendi*), *DL* 3 (*de ĉiuj flankoj al la ~o ĉiuhoma venas amasoj*), 14 (*helpi aferon tre utilan, kie estas postulata nek ~o, nek mono*), 15 (*ĉe ĉiu pli granda afero estas uzata* divido de ~o), 15 (*~o pure meĥanika*), 47 (*Restu tajloro ĉe via ~o*), *Ald 1888*, 2 (*La frukto de l' ~oj de la komitato estis jena decido*), 19 (*Ni ~u kaj esperu!*), *FE 1894*, 20.8, 33.14 (*Oni tiel malhelpis al mi, ke mi malbonigis mian tutan ~on*). ‖ **~adi** Z *Ald 1888*, 12 (*Nun mi ~ados, mi skribados verkojn*), *FE 1894*, 13.2 (*Ŝi devigis ŝin* […] *~adi senĉese*). **~ado** Z *UL* 23 (*Post longa ~ado / Ĉu mi ne vinkos° en*

decida hor'!), *Ald 1888*, 5 (*la* aŭtoro *ĉesigas sian ~adon*), *GVGE 1894*, 4a (*konsumi sin per ~ado*; sich abarbeiten), *GVGE 1894*, 4a (*lacigi per ~ado*; abarbeiten), *GVGE 1894*, 4a (*sin konsumi per ~ado*; perdi la spiron; sich abäschern {ark.}). **~aĵo** Wü *EV 1935* (Werk; ~itaĵo). **~anta** Z *Ald 1888*, 14 (*la nombro de l' personoj uzantaj tiun lingvon kaj ~antaj por ĝi*). **~ante** Z *DL* 15 (*~ante sen ripozo 15 horojn ĉiutage*). **~anto** Z *DL* 18 (*Al ĉiu el la ~antoj li donis po kvin dolarojn*); Beau *EFr 1903*. **~ejego** Wü *EV 1935* (simila: *manufakturo*, *fabriko*). **~egi** Wü *EV 1935*. **~ejo** Z *RE* 87a; Beau *EFr 1903* (atelier). **~ema** Z *DL* 25 (*Estu ~ema, ŝparema kaj singardema!*), 49 (*Vivu ankaŭ la virinoj, / Amikinoj kaj mastrinoj, / Bonaj, ~emaj*), *Let 1888-1* (*varma kaj ~ema amiko de nia afero*), *RE* 206a, *FE 1894*, 41.12 (*Lia edzino estas tre ~a kaj ŝparema*). **~emo** Wü *EV 1935*. **~emulo** Wü *EV 1935*. **~ilo** Wü *EV 1935*. **~ista** *Societ* Aŭg. 1906, 8 (*≈ista grupo*); Barth *Ludo 1928*, 12 (*~ista movado*), 14 (*honestaj ~istaj batalantoj*); Wü *EV 1935*. **~istaro** *Societ* Aŭg. 1906, 8 ([societo] *Alĝeria ≈istaro*); Wü *EV 1935*. **~isteco** Wü *EV 1935*. **~istino** Wü *EV 1935*. **~isto** Z *RE* 6b (lulabor~o, taglabor~o), 206a, 224a (*simpla ~isto*); Beau *EFr 1903*; *Societ* Aŭg. 1906, 8 (*Unua Klubo de ≈istoj*, *Ea Klubo de ≈istoj*); *JarL SAT* 1923, 49 (*kinematografaj teatraj labor~oj*; *komunaj kaj ŝtataj ~istoj*). **~itaĵo** Wü *EV 1935* (~aĵo). **~ulo** Wü *EV 1935* (**1**[Z]**.** = *~emulo*. – **2.** = *~anto*, *~isto*). ‖ **~akiri**[Z] Wü *EV 1935* (= *per~i*). **~-besto** *Cion 1926*, 9. **~enspezi**[Z] Wü *EV 1935* (= *per~i*). **~gajni** Wü *EV 1935* (= *per~i*). **~metodo** *Cion 1926*, 15 (*la plibonigo de la ~metodoj*). **~~pagaĵo** Wü *EV 1935* (Arbeitslohn). **~plano** Wü *EV 1935* (Arbeitsplan). **~plena** Wü *EV 1935*. **~tage** *Heck 1907*, 112. **~tago** Wü *EV 1935*. ‖ **dis~ado** Z *GVGE 1894*, 4a (*monta dis~ado*; Abbau), 4a (*dis~ado per larĝaj ŝtupoj*; Abbau mit breitem Blick {ark., ne plu komprenebla}), 4a (*ĉesigi, fini la dis~adon*; die Zeche abbauen); Wü *EV 1935* (= *minekspluato*). **el~ado**[Z] Wü *EV 1935*. **el~aĵo** Z *RE* 64; Beau *EFr 1903* (ouvrage). **el~ata** Z *Ald 1888*, 8 (*leĝoj, laŭ kiaj estas el~ataj ĉiuj vivaj lingvoj*). **el~i** Z *Ald 1888*, 2 (*la principoj, kiujn la „Amer. Fil. Societo“ el~is por la lingvo*), 2 (*la idealo, kiun ĝi el~is teorie*), *RE* 26a (elfari, prepari), 27a (pri~i, prepari, perfektigi); Beau *EFr 1903*. **el~ita** Z *Ald 1888*, 8 (*leĝoj el~itaj de la plejmulto*). **el~o** Wü *EV 1935*. **for~i** Z *GVGE 1894*, 4a (forigi; abarbeiten); Wü *EV 1935*. ‖ **je~i** (pri~i) Z *DL* 27 (*La bovo je~as la kampon*; kp. laŭvorte DE *be|arbeit|en* - pliajn ekz. vd. sub *je*). **kun~ado** Wü *EV 1935*[Z]. **kun~anto** Z *RE* 190b; Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*Unu kun~anto* […] *pensas, ke* […]). **kun~i** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*kun~i en gazeto*); Wü *EV 1935*[Z]. **kun~igi** Wü *EV 1935*. **mal~ado** Wü *EV 1935*. **mal~i**[Z] Wü *EV 1935*. **mal~o** Wü *EV 1935*. **mal~ema** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*; Wü *EV 1935*[Z]. **mal~emo** Beau *EFr 1903*; Wü *EV 1935*[Z]. **mal~emulo** Wü *EV 1935*[Z]. **per~i** (ark., *gajni*) Z *RE* 57b, *MV*, *UV*; Nyl *LI* Apr. 1900, 66b ([Li] *per~is° multe da mono*); Beau *EFr 1903*. **pri~i** Z *RE* 20b, 27a, 114a, 115b, 124a (pretigi), 168a, *MV*, *UV* (FR labourer), Beau *EFr 1903* (façonner, cultiver (faire de telle ou telle chose l'objet d'un travail soigneux)). **pri~ado** Z *RE* 17b (*pri~ado de vino*). **pri~ita** Z *DL* 5 (*uzi* [...] *riĉan kaj pri~itan vivantan lingvon*). **pri~iteco** Wü *EV 1935*. **pri~o**[Z] Wü *EV 1935*. **re~i** Z *GVGE 1894*, 4a (pagi per ~o; abarbeiten). **sen~a**[Z] Wü *EV 1935*. **sen~eco** Wü *EV 1935*. **sen~ulo** Z *RE* 7a (sentaŭgulo, fripono), 63. **trans~i** Wü *EV 1935*.

‖ **A-K** ‖ **art~ejo** Wü *EV 1935*. ‖ **brak~isto** Wü *EV 1935* (= *man~isto*). **cerb~isto** Wü *EV 1935*. **fabrik~isto** *JarL SAT* 1923, 49; Wü *EV 1935*. **ĝarden~ado** Z *RE* 176a. **help~isto** *JarL SAT* 1923, 49 (*grafikaj help~istoj*). **kampar~isto** *JarL SAT* 1923, 49. **kamp~ado** Z *RE* 219a. **kamp~isto** Wü *EV 1935* (= *ter~isto*). **kampo-~anto** Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*La kampo~antoj devas, volante nomi la konatajn al*

ili terminojn, posedi pli ol 300 vortojn). **konstru~isto** *JarL SAT* 1923, 49.

‖ **L-N** ‖ **lu~isto** Z *RE* 6b (tag~isto); Wü *EV 1935*. **man~aĵo** Wü *EV 1935*. **man~o** Z *RE* 174a; Beau *EFr 1903*. **mir~o** [Z] *E-isto* Feb. 1891, 12b (*Se donos Di' al vi favoron, / Li sendas vin for de la dom' / Por montri sian mir~on, / La belan mondon, al la hom'*). **mont~a** Z *RE* 33b (горный, «min(ist)a»). **mont~ejo** Z *RE* 33b (горный заводъ, «mineja uzino»; kp. DE *Berg|werk*). **nutraĵ~isto** *JarL SAT* 1923, 49.

‖ **O-Z** ‖ **pun~o** Z *RE* 72b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*pun~o en la minejoj*). **tag~isto** Z *RE* 6b (lu~isto), 137a; Beau *EFr 1903*. **ter~a** Z *Adr 1896*, 27 (*lernanto de ter~a* [agrikultura] *lernejo*). **ter~ado** Z *RE* 60b. **ter~isto** Z *RE* 60b (kp. DE *Land|arbeit|er*). **trinkaĵ~isto** *JarL SAT* 1923, 49. **vestaĵ~isto** *JarL SAT* 1923, 49.

laboratori/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*~o toksikologia*), 92 (*~o por elprovado de materialoj por konstruado*); *LI* Dec. 1895, 15 ([universitataj] *~oj por ĥemio kaj fiziko*); Boi *PVE 1909*; *PV 1930*; OA 8-1974.

labr/ [1935] **~o** (zool.) Wü *EV 1935* (populare por *labroido*).

Labrador/ [1910] **~o** (regiono) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444b.

labradorit/ [1935] **~o** (min.) Wü *EV 1935*.

labrak/ [1935] **~o** (zool.) Wü *EV 1935* (Labrax Cuv.).

labroid/ [1935] **~oj** (zool.) Wü *EV 1935* (populare *labro*; fam. de fiŝoj).

labromeliac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ *ananasujo*).

laburist/ [1988] **~o** (Membro de la Brita Laborista Partio *(Labour Party)*) *NePIV 1988*.

lac/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 21 (*Ho, kiel mi estas ~a!*), *RE* 214a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 106 (*li revenis ~a de vojaĝo*), *FE 1894*, 40; B *VdE 1910* (*~a de la draŝado, de la marŝado, de la nokta diboĉo*). ‖ **~o** Z *RE* 207b (ŝarĝo, premo). **~o-enuo** *LI* Feb. 1896, 25b (*li rigardadas sen ~o-enuo*). ‖ **~eco** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*senfortigita pro ~eco*); Beau *EFr 1903*; Wü *EV 1935*Z. **~ega** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*tiom ~ega mi estis* [ke estis por mi egale, ĉu la urso manĝos min]); Wü *EV 1935*. **~egigi** Wü *EV 1935*. **~ego** Wü *EV 1935*Z. **~iga** Z *RE* 207b (ŝarĝa, prema); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*La rapida laboro baldaŭ ~igas*); Wü *EV 1935*. **~igi** Z *RE* 203a, *FE 1894*, 40.6 (*la tro multa parolado ~igas lin*), *GVGE 1894*, 4a (*~igi per laborado*; abarbeiten). **~iĝado** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*la ~iĝado de la cerbo per laboroj spiritaj*). **~igo** Beau *EFr 1903*. **~iĝema** Wü *EV 1935*. **~iĝi** Z *RE* 25b (perdi la fortojn), 55, 65, 214a (dufoje), 215a, *GVGE 1894*, 4a (*~iĝi batalante*; sich abbalgen {ark.}); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~iĝi de kurado*). **~iĝo** Tolk *Voron ~1900*, 2 (*liaj piedoj de sentis ~iĝon*); Wü *EV 1935*Z. ‖ **ne~igebla** B *VdE 1910* (*ne~igebla propagandisto*). **sen~a** Z *RE* 111a (dufoje); Beau *EFr 1903*. **sen~e** Z *RE* 81a (*sen~e sidi*). **sen~iĝa** Z *RE* 111a; Beau *EFr 1903*. ‖ **vivo~a** Wü *EV 1935*.

Lacedemon/ [1910] **~o** (hist.) (Sparto) B, M *PropN 1910*; War *GD 1957*. ‖ Kp. ark. *Lakedemon/o*° kun -k- kaj *Lacedomoni/o*° kun *–i/*. ‖ **~ano** War *GD 1957*.

Lacedemoni/ [1910] **~o** (hist.) (Sparto) (ark., *Lacedomon/o* sen *–i/*) S *PropN 1910*. ‖ **~ano** S *PropN 1910*. ‖ Kp. ark. *Lakedemon/o*° kun -k-.

lacert/ [1889] **~o** (zool.) (malgranda reptilio *Lacerto*) Z *RE* 232b, *MV*, *UV*; Koller *GermE* Maj. 1905, 59b (*Tiu, kiun serpento mordis timas eĉ ~on*); Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*mi vin trovos, eĉ se vi vin kaŝos pli zorge ol ~o*).

Laci/ [1988] **~o** (historia regiono *Latium* en centra Italio) *NePIV 1988*. ‖ Kp. *Lati/*.

laĉ/ [1889] **~o** Z *RE* 228b (шнуръ, RU germanismo *Schnur*), *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 228b (шнуровать, RU germanismo *schnüren*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. ‖ **~iĝanta** (pp skribo) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*~iĝantaj* literoj; lettres entrelacées).

lad/ [1889] **~o** Z *RE* 49, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 10a (*~a plato*), 49 (*~a skatolo*). ‖ **~isto** Diett *Gold 1921*, 52#33.

Ladin/ [?] **~a** (lingvo). ‖ Kp. *Romanĉ/a*.

Ladisla/ [1957] **~o** (nomo) War *GD 1957*.

Ladog/ [1957] **~a** (topo.) War *GD 1957* (*~a lago*).

Ladron/ [1910] **~a** (topo.) M *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

Laert/ [1957] **~o** (nomo) War *GD 1957*.

laf/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 87a, *MV* (Lava), *UV*. ‖ RIM. Kvankam FR EN DE RU kaj PL havas -v- en Eo ŝanĝo al -f- por eviti (teorian) kolizion kun *lav/i* (purigi).

lag/ [1888: *~eto*] **~o 1** (akvujo) Z *RE* 118b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 35.18 (*La tuta supraĵo de la ~o estis kovrita per naĝantaj folioj*); B *VdE 1910* (*la Ĝeneva ~o*). ‖ **~eto** G *Blov 1888*, 18 (*Burmin trovis Marion* [...] *apud la ~eto*); Z *RE* 162b (*stara ~eto*; kp. laŭvorte DE *stehen|der See*), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*~eto stara*; étang); B *VdE 1910* (*~eto en ĝardeno*). ‖ **Sal~a Urbo** (ĉefurbo de Utaho) War *GD 1957*. **Sal~o** (en Utaho) War *GD 1957*.

Lag/ [1970: *~idoj*] **~o 2** (persona nomo *Lagos*, patro de la egipta reĝo Ptolemeo 1-a). ‖ **~idoj** (egipta dinastio) *PIV 1970* (→ Ptolemeo); *NePIV 1988*.

lager/ [1988] **~o** (koncentrejo) *NePIV 1988*.

lagerstrom/ [1988*] **~o** (bot.) (planto *lager-stroemia*) *NePIV 1988*.

lagoftalmi/ [1910] **~o** (med.) Ver *EncV 1910* (FR lagophtalmie); War *GD 1957*.

lagomis/ [1910] **~o** (zool.) (siberia ronĝulo *lagomys*) Ver *EncV 1910*.

lagun/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Lagune); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*la ~oj de Venecio*); OA 2-1914.

laik/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Laie); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 3-1921 (laïc | layman | Laie). ‖ **~a** Z *EG 1904* (laienhaft); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*~a edukado*).

lak/ [1889] **~o** Z *RE* 87b, 100a, *MV* (Lack, Firniss), *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~i** Z *RE* 87b; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. ‖ **~tolo** B *VdE 1910*.

Lakdiv/ [1910] **~a** (topo.) M *PropN 1910* (*~aj Insuloj*). ‖ Kp. *Lakediv/* kun *–e-*.

lake/ [1889] **~o** Z *RE* 87b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*; Bar *LernHu 1898*, 65 (*Ŝi ordonis al la ~o alporti rapide uzaĵojn de teo*); Beau *EFr 1903*; Milho *Cindr 1907*, 11 ([la feino] *ŝanĝis raton en veturigiston, kaj musojn en ~ojn*).

Lakediv/ [1910] **~a** (topo.) S *PropN 1910* (*~aj Insuloj*). ‖ Kp. *Lakdiv/* sen *–e-*.

lakmus/ [1910] **~o** (kem.) B *VdE 1910*.

lakon/ [1906] **~a** (antaŭe *lakonik/a°*) Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. ‖ **~e** B *VdE 1910*; Cseh *Post* 1936-06-27, 137 ([li] *~e* [respondis]). ‖ **~ismo** Mott *EEn 1906* (□n□vortaĵo); B *VdE 1910*.

lakonik/ [1903] **~a** (ark., *lakon/a*) Hay *The-E* Nov. 1903, 10 (*depeŝo en* […] *~a stilo*).

lakros/ [1967] **~o** But *EEn 1967* (lacrosse; pilkoludo de nordamerika indiana origino).

laks/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 142a, *UV* [1]*1893* (ĝuste FR flux de ventre), *UV 1905* (mise FR flux du ventre; nun ambaŭ ark, *relâchement (intesti-nal)*); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. ‖ **~i** Z *MV*; B *VdE 1910*. ‖ **~iga** B *VdE 1910* (*La°* {troa} *ricina oleo estas la plej populara ~iga rimedo*). **~igi** Z *RE* 183b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **~ilo** Z *RE* 183b; Beau *EFr 1903* (purgatif); Mott *EEn 1906*.

lakt/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 27 (*la bovino donas ~on*), *RE* 98a, *MV*; Lor *LernCs 1890*, 16 (*~o brusta* [de patrino]); Z *UV*, *FE 1894*, 10.15 (*≈o estas pli nutra, ol vino*); B *VdE 1910* (*la bovina ~o*). ‖ **~a 1** (astr.) Z *RE* 97b (*~a vojo*). **2** (kuir.) (med.) B *VdE 1910* (*~a manĝaĵo, ~a dieto*). ‖ **~umo** Z *RE* 98a, *MV*, *UV*, *Rev* Maj. 1908 [= LR 34] (*la vorto "~umo" estas ne mal-pli oportuna, ol ĉia tute memstara vorto, kaj ĉar*

tiu vorto jam troviĝas en la "[FdE]*", tial ekzistas absolute nenia neceseco, ke ni forĵetu la oportunan vorton jam konatan kaj devigu la E-istojn lerni novan vorton*). ‖ **~botelo** *Heck 1907*, 89. **~-bovino** *Cion 1926*, 9. **~infano** (suĉinfano, bebo) Z *RE* 98a. **~okafo** *FrazL 1903*, 6 (café au lait). **~ovendejo** *Proz 1904**, 10.

laktuk/ [1904] **~o** (bot.) (antaŭe *latug/o*°, *latuk/o*°) Z *EG 1904* (Lattich); B *VdE 1910* (LA *Lactuca*); OA 2-1914.

lam/ [1887] **~a 1** (malhelpata en la paŝado) Z *UL* [v], *RE* 220b, *MV*; Jon *ESv 93*, 60; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*Antaŭ unu jaro li falis de la tegmento kaj de tiu tempo li estas ~a*). ‖ **~i** Z *RE* 75, 220b; Beau *EFr 1903* (boiter); B *VdE 1910*. ‖ **~igi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*La kanona kuglo ~igis la soldaton*). **~iĝi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ulino** Z *Ham 1894*, 113 (*Maljuneco-~ulino / Kaptis min per osta mano*). **~ulo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. ‖ **~bastono** Z *RE* 75, 81b, *MV* 40, *UV*; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~iri** Barth *Ludo 1928*, 19.

lam/ [1906] **~o 2** (zool.) Mott *EEn 1906* (llamo); B *VdE 1910* (LA *Auchenia lama*).

lama/ [1904] **~o** (reli.) (antaŭe *Lamah/o*°) Z *EG 1904* (Lama (Buddha-Priester)); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~ismo** vd. je *lamaism/o*.

Lamah/ [1900: *~isto*] **~o** (reli.) (ark., *lamao*). ‖ **~isto** Geogh *LI* Apr. 1900, 63a (*Ĉu mi voku al vi pastron ~iston?*).

lamaism/ [1906] **~o** (reli.) Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. ‖ Kp. *lamao*.

lambad/ [1992] **~o** (muz.) Günk *GuVo 1992* (moderna brazila danco kun iom erotika karaktero, populara fine de la 1980-aj jaroj). ‖ **~i** Günk *GuVo 1992* (danci ~on).

lambreken/ [1992] **~o** Günk *GuVo 1992* (ornama pendaĵo kovranta la randon de breto aŭ la supran parton de fenestro aŭ pordo).

lamen/ [1908] **~o** Roll *Mar 1908* (FR tôle (laminer) | DE Blech); B *VdE 1910*; GM *Usuel EFr 1911*; OA 4-1929.

lamelibrank/ [1910] **~oj** (zool.) (klaso de moluskoj) Ver *EncV 1910*.

lamelikorn/ [1910] **~o** (subordo de kolepteroj) Ver *EncV 1910*.

lamelirostr/ [1910] **~oj** (zool.) (grupo de birdoj) Ver *EncV 1910*.

lament/ [1910] **~i** B *VdE 1910*; Benn *DeE 1926*, 454 (wehklagen [nun ankaŭ *lamentieren*]); OA 4-1929.

Lamord/ [1894] **~o** (vira nomo) Z *Ham 1894*, 107 (*Mi estas preta ĵuri, ke ĝi*° {senpersona *ĝi* nun forfalas} *estis / ~o*).

lamp/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 87b (лампа), 87b (*~o sankta*), 112b (*nokta ~o*), *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*; Ger *Fant 1895*, [13] (*ĉe Platono do brulis la vespera ~o*); B *VdE 1910* (*petrola ~o*). ‖ **~aro** Cart *Bild 1905*, 11 (*la ronda kadro de la ~aro*). **~ara** Cart *Bild 1905*, 11 (*la ~ara kadro*). ‖ **~ŝirmilo** Cart *Bild 1905*, 11 (*globa ~ŝirmilo*). **~zorgisto** (hist.) Cart *Bild 1905*, 11 [t].

lampir/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 178b, *MV*, *UV*.

lan/ [1889] **~o** Z *RE* 174b (ŝaf~o), 227b, *MV*; G *Kond 1890*, 30 (*kombi ~on*); Z *UV*, *FE 1894*, 34. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*~a teksaĵo*). ‖ **~eca** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~erosimila** Luyk *Iŝtar* 1924, 41.4 (*aretoj da malpezaj, ~erosimilaj nubetoj*). **~kovrilo** Mott *EEn 1906*. ‖ **bel~a** Z *FE 1894*, 34.15 (*Sur tiuj ĉi […] kampoj paŝtas sin grandaj brutaroj, precipe aroj da bel~aj ŝafoj*). **ŝaf~o** Z *RE* 174b (~o); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **vikun~o** Wü *EV 1935* (→ *lano*; Vigognewolle).

lanari/ [1910] **~o** (birdo *lanarius*) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957*.

lanc/ [1904] **~o** (hist.) (mil.) (antaŭe *ponard/eg/o*, *pik/stang/o*) Z *EG 1904* (Lanze, Speer); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Wü

EV 1935. ‖ **~eto** (ark., unuvortaĵo *lancet/o*) Wü *EV 1935* (Lanzette, Wundnadel); *PV 1930*; *PIV*. **~isto** Wü *EV 1935*; *PV 1930*. ‖ **~forma** Wü *EV 1935*.

lancet/ [1889] **~o** (med.) (kirurgia instrumento) Z *RE* 88a (ланцетъ *lancet'*; unuvortaĵo, ne kunmetaĵo de *lanco* kiel en *PIV 2002, 2020*); Jon *ESv 1893,* 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Lanzette); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*.

lanĉ/ [1908] **~i 1** (ŝipon, veturilon k.s.) Roll *Mar 1908* (FR lancer (un navire) | DE zu Wasser lassen); Wü *EV 1935* (alakvigi [ŝipon unuafoje post la konstruado]); *PVS 1954*; War *GD 1957*; OA 9-2007 (*~i ŝipon*, *~i sateliton*).

lanĉ/ [1932] **~i 2** (gazeton, modon, projekton k.s.) *ParGv 1932*; *PVS 1954*; War *GD 1957*; OA 9-2007 (*~i gazeton*, *~i romanon*, *~i kampanjon*, *~i novan vorton*).

land/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121 (*nomoj de l'~oj kaj urboj*), *DL* 18 (*En tiu ĉi ~o loĝas tri milionoj kristanoj*), 30 (*la varmegaj ~oj*), 34 (*la instruitulo revenis en sian ~on*), 44 (*Ŝi rakontis al li, el kia ~o ŝi estas*), 44 (*ŝi ekpensis pri ŝia° ~o kaj regno*), *RE* 82b, 195a, 195b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*, *FE 1894*, 32.10 (*Multaj birdoj flugas en la aŭtuno en pli varmajn ~ojn*), 33.12. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; Z *RE* 60b. ‖ **~aĵo 1** (ark., *zemstvo*) Z *RE* 61a (земство, «asembleo en antaŭrevolucia cara Ruslando»). **2** (teritorio) [Z] *E-isto* Sep. 1893, 143 ([regiono] *inter la oceano kaj nekonata ~aĵo de Laos*). **~aĵestro** Z *Adr 1896*, 23 (*edzino de ~aĵestro°*), *Adr 1901*, 6. ‖ **~evolua** *Cion 1926*, 32 (*Palestina ≈evolua Kompanio*). **~grafo** Z *RE* 87b. **~lango** Z *RE* 81b (kalkeo de DE *Land|zunge*, longa, mallarĝa duoninsulo, kies formo similas al lango). **~oficisto** (= ŝtata oficisto) *JarL UEA* Maj. 1910, 76. **~sinjora** Sey *FlandLit 1904*, [7] (*~sinjoraj kasteloj*). ‖ **ban~o** Beau *EFr 1903* (station balnéaire); Mott *EEn 1906*. **ekster~a** (antaŭe *ali~a*) Z *RE* 52a. **ekster~ano** (sin. *ali~ano*, *fremd~ano*) B *VdE 1910*. **ekster~o** (antaŭe *ali~o*) Z *RE* 52a (*en la ekster~o*), 55b; B *VdE 1910*. **en~a** Z *RE* 206b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **en~ulo** Beau *EFr 1903* ((un) indigène); Mott *EEn 1906*. **gesam~anoj** Stead *The-E* Nov. 1903, 2. **kun~ano** Z *DL* 23 (*Mi estas via kun~ano, ĉar mi ankaŭ estas italujano*).

‖ **A** ‖ **Afgan~o** Edin 1915, 202. **Alĝer~o** (ark., *Alĝerio*) Mott *EEn 1906*. **ali~a** (sin. *ekster~a*, *fremd~a*) Z *DL* 31 (*ali~a instruitulo*), *RE* 67a, 226a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*ali~a komercaĵo*). **ali~ano** (sin. *ekster~ano*, *fremd~ano*) B *VdE 1910*. **ali~aro** [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 62 (*artikoloj* […] *kiuj alvenos al ni el la ali~aro*). **ali~o** (ark., *ekster~o*) G *Blov 1888*, 15 (*Niaj regimentoj revenis el la ali~o*); Z *RE* 226a (fremda loko); Wahl *Princ 1889*, [a] (*nia literaturo en la ali~o estas tre malmulte vastigita*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **ali~aro** [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 62. **ali~ulo** Z *DL* 32 (*La mastro de l' ali~ulo diris, ke li ne scias, kiu loĝas en la kontraŭa domo*); Wahl *Princ 1889*, [a]; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **Anglo~o** Z *LR* 18 A (1902); Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87 (*por viziti ≈landon*); Lego *The-E* Nov. 1903, 7; Z *EG 1904* (Anglujo); Mott *EEn 1906* (Anglujo). **Arab~o** Mott *EEn 1906* (Arabujo); Edin 1915, 202. **Arg~o** Wü *EV 1923* (Argolis). **arg~ano** Wü *EV 1923*. **Aŭstro~o** Z *EG 1904*. **ban~o** Beau *EFr 1903* (station balnéaire).

‖ **B** ‖ **baden~ano** Kr *PVEG 2018*. **Baden~o** (ark., *Badeno*) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1923* (plusendas al *Badeno*); War *GD 1957*; Kr *DeE 1983* (Baden); *PIV 2002*; Kr *PVEG 2018*. **ban~o** Beau *Humor 1899*, 83, 172, 199, *EFr 1903* (station balnéaire); Z *EG 1904* (Badeort); Mott *EEn 1906* (watering - station). **Basut~o** (hist., *Lesot/o*) M, S *PropN 1910*; *Edin 1915* (→ Basutoland). **Bavar~o** Mott *EEn 1906* (~ujo). **Beĉuan~o** (hist. nomo de *Bocvano*) M, S *PropN 1910*; *Edin 1915* (→ Bechuanaland). **Belg~o** Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~ujo). **Beluĉ~o** (ark., *Beluĉ/i/o* kun -e-aŭ *Baluĉ/i/o* kun -a-) M, S *PropN 1910*.

Bohem~o Mott *EEn 1906* (~ujo). **Brazil~o** (ark., *Brazilo*) *Eo PĴ* Jun. 1905, 2c [r] (*en U., Brazil~o*). **Brit~o** Mott *EEn 1906* (≈ujo). **Bulgar~o** Mott *EEn 1906* (Bulgarujo).

‖ **Ĉ-E** ‖ **Ĉad~o** (ark., *Ĉado*) *PIV 1970*; *GVEG 1999*; *PIV 2002*. **Damara~o** (centra parto de Namibio) M, S *PropN 1910*. **Dan~o** Mott *EEn 1906* (apud *Danujo*); GM *EFr 1910* (apud *Danujo*); *PoŝAtl 1971* #14. **Egiptujo-fremd~o** *LI* Feb. 1896, 25a (*Ho savu nin Vi, jam savinta la avojn / El la Egiptujo-fremd~o*). **eben~a** Wahl *Princ 1889*, 8 (*familioj de eben~aj bienhavantoj*). **ekster~a** Z *RE* 52a. **ekster~o** Z *RE* 52a. **Ekvator~o** (hist.) Rhod *EnE 1908*, 518. **Emir~o** R 2009 (*Unuiĝintaj Arabaj Emir~oj*). **Est~a** (ark., *Estonia*) *Est~a esperantisto 1907*.

‖ **F** ‖ **fin~ano** Jon *ESv 1893*, 63 (finne); Beau *EFr 1903*. **Finn~o** vd. *Finnland/o*. **Franc~o** Z *LR* 18 A (1902). **fremd~a** B *VdE 1910* (*fremd~a gasto*). **fremd~ano** (sin. *ali~ano*, *ekster~ano*) B *VdE 1910*. **fremd~o** Z *Ifig 1908*, 6 (*Sed kiel mizerega ŝi fariĝas, / Se en fremd~on pelis ŝin la sorto!*); B *VdE 1910*. **fremdo~o** Beau *EFr 1903* (pays étranger).

‖ **G-Ĥ** ‖ **Gambi~o** (regno de 1965) (nun ankaŭ *Gambio*) War *GD 1957*; *PIV 1970*. **gesam~anoj** Stead *The-E* Nov. 1903, 2. **graf~o**, Beau *EFr 1903*. ‖ **hejm~o** B *VdE 1910*; G *EPl 1916*; *Cion 1926*, 12 (*nova* [...] *generacio, kiu devas esti de la naskiĝo kunligita kun la grundo de Hejm~o* [juda en Palestino]). **Hes~o** M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*. **Japon~o** (kun -o-) Z *GE 1905*, *GE 1906*.

‖ **K** ‖ **Kab~o** (antaŭe *Kapland/o°*) *PIV 2005*. **Kamboĝ~o** GM *EFr 1910* (ark., *Kamboĝo*). **Kanaan~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (Canaan). **Kanad~o** (ark., *Kanad/o*) Z *LR* 18 A (1902); Rhod *EnE 1908*, 516 (apud *Kanado*). **Kap~o** (hist.) (topo.) (ark., *Kablando*) R 1922. **Kimro~o** Edin 1915, 202. **Kirgiz~o** War *GD 1957*. **Kong~o** *Eo PĴ* Jun. 1905, 2c (*en O. (Memstara ~lando)*).

‖ **L-R** ‖ **Lap~o** (ark., *Laponi/*) Lego *The-E* Nov. 1903, 10a. **lim~o** Chris *DeE 1923*, 335a (Mark [«markio»]; sin. *limprovinco*). **Meksik~o** (ark., *Meksik/o*) *BelgSon* Maj. 1903, 82 (*advokato de ~lando°*); Rhod *EnE 1908*, 523a. **patro~a** Desh *Avent 1907*, 5 (*l' odoro de floro patro~a*). **patro~o** Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a (*ankaŭ en Via patro~o* {patrujo} […] *la lingvo internacia komencos baldaŭ venki*); Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*~lando perdita*). **Peru~o** (ark., *Peruo*) Z *LR* 18 A (1902). **Nov~o** But *EEn 1967*, 444c. **reĝo~o** Desh *Avent 1907*, [3] ([Li] *estis devigata forlasi la reĝo~on de siaj prapatroj*).

‖ **S-Z** ‖ **Saks~o** *GermE* Maj. 1905, 59a. **sam~a** Z *RE* 46b. **sam~ano** B *VdE 1910*. **sam~ulo** Z *RE* 60b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **skot~ano** (ark. en la senco de *skot/o*) Ups *Ekz 1894*, 3. **Svis~o** Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87 (*la letero vizitis Svis~on, trairis Belg~on*). **Serb~o** Edin 1915, 202. **Sudan~o** (ark., *Sudan/o*) Edin 1915, 202. **Ŝvab~ano** (ark. en la senco de *ŝvab/o*) S *PropN 1910*.

landaŭ/ [1910] **~o** (traf.) (antaŭe *balg/o/-kaleŝ/o*) Boi *PVE 1910* (balgokaleŝo; landau); Chris *DeE 1910*, 228a (Landauer), *DeE 1923*, 172a (kvarseĝa, kovrilo disigebla en la mezo); *PIV 2002*.

lang/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *DL* 44 (*la konfeso de ŝia amo sin trovis jam sur ŝia ~o*), *RE* 231b, *MV*; Marig *LernIt 1890*, 34 (*La ~o frapas kien dento malsaniĝas*; kp. Z *Prov 1910*, 407 *Kie dento doloras, tien iras la ~o*); Z *UV*, *Ham 1894*, 20 (*Ne ĉian penson metu sur la ~on*), 108 (*Trovante tiom da malhelpoj, kiom / Troviĝas ~oj, manoj kaj okazoj*). ‖ **land~o** (geog.) Z *RE* 81b (vd. la RIM. sub *land/o*).

langust/ [1906] **~o** (zool.) Mott *EEn 1906* (spiny lobster).

langvor/ [1956] **~a** *NLR* Jan. 1956 [v] (korpe aŭ anime malstreĉita, senenergia). ‖ **~o** *NLR* Jul. 1956 [v] (malstreĉiĝo de korpaj kaj animaj fortoj), Sep. 1956 [v].

lani/ [1906] **~o** (zool.) (birdo) Mott *EEn 1906* (shrike).

Lankastr/ [1910] **~o** (urbo *Lancaster* en Anglio) B *PropN 1910*.

lant/ [1932] **~a** (malrapida) *ParGv 1932*.

lantan/ [1906] **~o** (kem.) (malofta metalo *La*) Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*.

lantern/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 217b, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*.

lanug/ [1889] **~o** Z *RE* 164a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 164a, 164a (*~a kusenego*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

Laodice/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

Laos/ [1893: ~] **~o** (regno) [Z] *E-isto* Sep. 1893:4, 143 ([regiono] *inter la oceano kaj nekonata landaĵo de ~*); *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444b; R 2009. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

lap/ [1904] **~o 1** (bot.) (*Arctium lappa*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 67.2 (*mi jam alkroĉiĝis al mia kandidato kiel ~o*), *ER 1909*; OA 8-1974.

Lap/ [1903] **~o 2** (pers., DE ark. *Lappe°*) (ark., *lapon/o*, *samel/o*) Lego *The-E* Nov. 1903, 10a ([~oj] *piediras per la plando sur ~lando*); Sutk *ERu 1927*, 196b (apud *Lapland/an/o*); Wü *EV 1935* (lap^Z-o^Z (ethn.) = [plusendas al] *lapono*). ‖ **~io**, **~ujo** Sutk *ERu 1927*, 196b. ‖ **~lando** (ark., *Laponi/o*) Lego *The-E* Nov. 1903, 10a; Sutk *ERu 1927*, 196b (apud *Lapland/o*, unuvorte). But *EEn 1967*, 444b.

Lapland/ [1908] **~o** (regiono, SV, NO, DE *Lappland*, RU *Лапландия*) (ark., *Laponio*) Rhod *EnE 1908*, 521b (Lapland); Sutk *ERu 1927*, 196b (apud person-bazita *Lap/land/o* kunmetite); Wü *EV 1935* (Lapland^Z-o^Z (geogr.) = [plusendas al] *Laponio*]. ‖ **~ano** Z *Rab 1908*, 13 (*Kial ĝuste al mi ĝi* [la naturo] *donis tiun ĉi nazon de ~ano?*).

lapidar/ [1959] **~a** TuFl *EEs 1959* (lapidario *(adj.)*).

lapis/ [1889] **~o** (min.) Z *RE* 3a; Jon *ESv 1893,* 60; Z *EG 1904* (Höllenstein «infera ŝtono» [nun pli kutima *Lapislazuli*]); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*La ~on oni nomas ankaŭ infera ŝtono*); OA 2-1914.

Lapit/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

Lapon/ [1927] **~o** (pers.) Sutk *ERu 1927*, 197a (plusendas al ark. *Lapo 2°*); Wü *EV 1935* (baza formo: ≈o, Lappe Lappländer); War *GD 1957* (Lapon). ‖ **≈a** Wü *EV 1935* (lappländisch). ‖ **~io** Wü *EV 1935*; War *GD 1957* (Laponie). **~ujo** Wü *EV 1935*; War *GD 1957* (Laponie).

lar/ [1906] **~o** (zool.) (birdo) Mott *EEn 1906* (sea-gull).

lard/ [1889] **~o** (kuir.) Z *MV* (Speck), *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 228b (шпиковать, nun шпиговать, kp. DE *spicken*, «enpiki larderojn en viandopecon»; en moderna RU шпиговать tamen signifas *raspli*); Beau *EFr 1903* (larder); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*.

larg/ [1908] **~e 1** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR largue | DE raum).

larg/ [1967] **~o 2** (muz.) But *EEn 1967* (largo).

larĝ/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 227a (*~a pantalono*; шаровары), 228a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 33, *GVGE 1894*, 4a (*dislaborado per ~aj ŝtupoj*; Abbau mit breitem Blick {DE ark., ne plu komprenebla}); B *VdE 1910* (*~a strato, ~a rivero*). ‖ **~o** Z *RE* 228a, *Ham 1894*, 115.1 (*la longo kaj ~o de* [...] *paperoj*); Beau *EFr 1903*, 87a (largeur; *Unu metro da ~o*), 87b (geog.) ark. *latitudo* (latitude); Mott *EEn 1906* (width, breadth; (geog.) (ark., *latitudo*) latitude). ‖ **~eco** Z *RE* 228a; Beau *EFr 1903* (*Admiru la ~econ de tiu ĉi strato*); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **~igi** Z *RE* 171a (vastigi); B *VdE 1910*. **~iĝi** B *VdE 1910*. ‖ **~randa** Cart *Bild 1905*, 10 (*ĉapelo* [...]*~randa*). **laŭ~a** Z *RE* 142b; Beau *EFr 1903*. **laŭ~e** Z *RE* 142a (поперегъ: moderne поперёк - adv., transverse, laŭlarĝe, perpendikulare al longa akso - tranĉi, streki ks.), *MV* (quer), *UV*. ‖ **mal~a** Z *DL* 30 (*mal~a strato*), *RE* 210b, *FE 1894*, 33.2 (*mal~a pordo*), 38.6 (*mal~a vojeto*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mal~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mal~igi** Z *RE* 210b.

mal~iĝi Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **mal~anima** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.1 (*La veron,* […], *vi neniam trovos per mal~animaj, sencelaj diskutoj*). **pli~igi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **pli~igo** Beau *EFr 1903*. **pli~iĝi** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **pli~iĝo** Beau *EFr 1903*. **plimal~igi** Mott *EEn 1906*. **plimal~iĝi** Mott *EEn 1906*.

larik/ [1904] **~o** (bot.) (arbo *Larix*) Z *EG 1904* (Lärche); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

laring/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 33b, *MV*, *UV*.

Laris/ [1910] **~o** (antikva kastelo *Larissa*) B *PropN 1910*.

larm/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 32 (*eĉ ne unu ~on ŝi ploris*); G *Blov 1888*, 8 (*ŝi* [...] *verŝis varmegajn ~ojn*), 11 (*La ~oj ekfluis el liaj okuloj*), 15 (*Kiel dolĉaj estis la ~oj de l' revido!*); Z *RE* 55a (*superverŝiĝi de ~oj*), 184a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111 (*~ojn / Mi nun retenas!*; *Flamaj vortoj volas / El mi eksplodi, se malsaĝaj ~oj / Nur ilin ne etingos*). ‖ **~i** B *VdE 1910* (*verŝi ~ojn*); Setä *FiE 1923*. ‖ **~aro** Z *Ham 1894*, 11 (*la okuloj plenaj de ~aro*). **~ero** *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Se la okulo kaŝis ~eron, / Denove ĝi ek~iĝos*). ‖ **ek~i** Z *RE* 160b. **ek~iĝi** *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Denove ĝi* [la okulo] *ek~iĝos*).

larv/ [1889] **~o** (de insekto) Z *RE* 90a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*, *LR* 35 (1909).

las/ [1887] **~i 1** Z *UL* 13 [n] (*Mi ne scias kie mi ~is la bastonon*), [v], *RE* 51b (*~i diveni*), 122b, 148b (permesi), 163b, *MV*, *UV* (laisser, abandonner | leave, let alone | lassen | пускать, оставлять | puszczać, zostawiać [= *FE 1894*, 37]), *FE 1894*, 37.15 (*Ŝteliston neniu ~as en sian domon*); Beau *EFr 1903* (laisser. (**1°** Ne plus tenir, ne plus exercer d'action sur, ne pas s'opposer à. Ex. : *≈i la bridon sur la kolo de ĉevalo*, […]. *≈u lin fali*, […]. **2°** Faire rester qqn., qqch. dans un lieu, ne pas le prendre avec soi. Ex. : *Mi ~is la infanojn en la domo*, […]. *≈u vian mantelon tie ĉi*, […]. **3°** Faire que reste après soi ceci ou cela. *Li ~is tre bonan reputacion*, […]. **4°** Faire rester qqn., qqch. dans l'état où il est. Ex. : *Iun ~i du horojn en bano*, […]. *Vi ~is min en la plej granda embaraso*, […]. **5°** Faire garder qqch., ne pas l'ôtor à qqn. Ex. : *La juĝantaro ~is la infanon al la patrino*, […]. *≈u al li tiun ĉi gloron*, […]. **6°** Faire que qqn. entre en possession de qqch. soit en le remettant, soit en le transmettant. Ex. : *Vi ~os al mi monon por ke mi povu pagi*, […]. *Li ~os nur ŝuldojn al ili*. […])); Z *EG 1904* (lassen *(en la senco de: zu-, zurück-, ver-, übrig-, über-, freistellen, gestatten, nicht hindern)*); Z *A 1905*, 4.3 (*se ia vorto estis erare aŭ nelerte tradukita, mi ĝin ~is en tiu ĉi libro tute senŝanĝe*); G *EPl 1916* (zostawiać, puścić, pozwolić); Nyl *ESv 1933* (*~i la laboron por iri promeni*; *~i libron sur la tablo*; *~u min sola*; *~u min rakonti*; *~i heredaĵon al*; *min ~u for*).

‖ **A-K** ‖ **al~ebla** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **al~i** Z *RE* 42a (допускать: permesi; konsenti, konjekti); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Nyl *ESv 1933* (tillåta). **de~i** Z *RE* 111b, 121a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (*de~i de*); Mott *EEn 1906*; Nyl *ESv 1933* (avlåta, låta gå). **de~o** Z *RE* 192a (спускъ). **dis~i** Z *RE* 170b. **el~i** Z *RE* 27a, 105b, 160a, 213a (preter~i); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*el~i beston el la kaĝo*); Nyl *ESv 1933*. **el~ata** Z *DL* 4 (*apartaj kajeroj, kiuj estos el~ataj en la daŭro de la tuta jaro*). **el~o** Mott *EEn 1906* (venthole). **en~i** *RE* 105b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*en~i hundon en la ĉambron*); Nyl *ESv 1933*. **for~i** (kp. De ver|lassen, Nl ver|laten; kp. *forlas/i*) G *Blov 1888*, 14 (*ili du for~is Nenaradovon*); Z *RE* 122b (оставлять; ~i, for~i, restigi), 125a (отпускать; forpermesi, pardoni), 139b (покидать), *Ham 1894*, 103 (*en tiu sama momento* [la korsaroj] *for~is nian ŝipon*); Mott *EEn 1906*; Straat *ENl 1933* (verlaten, in den steek laten); Nyl *ESv 1933* (övergiva); Wü *EV 1935* (**1**[Z]**.** verlassen, fortgehen von, auf-, preisgeben, ablassen, abstehen von [nun: absehen von], fahren lassen. – **2**[Z]**.** abtreten, überlassen. – **3**[Z]**.** aus-,

fortlassen (ekz. literon). Kp. *forgesi, preter~i, transcedi*). **for~ita** Nyl *ESv 1933* (övergiven). ‖ **L-Z** ‖ **nefor~ebla** Mott *EEn 1906*. **post~aĵo** (jur.) Nyl *ESv 1933*. **post~i** (jur.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; Nyl *ESv 1933*. **preter~i** Z *RE* 158b (*preter~i la okazon*), 160b (*preter~i la limtempon*), 213a (el~i); Beau *EFr 1903* (*preter~i la okazon*; *preter~i la limtempon*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; Nyl *ESv 1933* (*preter~i bonan ŝancon*). **sur~i** Z *RE* 105b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Nyl *ESv 1933*. **tra~i** Z *RE* 160a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; Nyl *ESv 1933*. ‖ **sangel~o** (med.) Z *RE* 84a, *EG 1904*.

Las/ [2018*] **~o 2** (ĉefurbo de Tibeto) (ark., *Lasao*) Kr *PVEG 2018* (plusendas al *Lasao*).

Lasa/ [1970] **~o** (ĉefurbo de Tibeto) (antaŭe *Lasso°*) *PIV 1970* (plusendas al *Lasso°*); Kr *PVEG 2018*.

laser/ [1969] **~o** (fiz.) Wells *EEn 1969*; OA 9-2007 (*la radio de ~o povas esti tre mallarĝa kaj tre intensa*). ‖ Rim. Akronimo por angla ***L**ight **A**mplification by **S**timulated **E**mission of **R**adiation*; la angla nocio estas ekuzata fine de la 1950-aj jaroj.

lasioderm/ [1963] **~o** (skarabo *lasioderma*, „tabakskarabo“) Sara *EBg 1963*.

lasiokamp/ [1910] **~o** (insekto *lasiocampus*) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957* (lasiocampe); But *EEn 1967* (eggar moth). ‖ **kverka ~o** But *EEn 1967* (oak eggar moth).

Lass/ [1957] **~o** (ĉefurbo de Tibeto) (ark., *Lasao*) War *GD 1957* (Lhassa); *PIV 1970*; Kr *PVEG 2018* (plusendas al *Lasao*).

last/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 4 (*je l' fino de l' jaro* [...] *eliros la ~a kajero*); G *Blov 1888*, 7 (*je l' ~a fojo ŝi pasigas tagon en la mezo de sia familio*), 19 (*ne penu forpreni de mi la ~an konsolon*); Z *RE* 143b (послѣднiй, *nun* последний), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 114 (*lia ~a aĉeto*), *FE 1894*, 29.5 (*Je la ~a fojo mi vidas lin ĉe vi (aŭ: la ~an fojon)*); B *VdE 1910* (*~a en la vico, ~a gasto, ~a jaro*). ‖ **~foje** B *VdE 1910*. ‖ **antaŭ~a** Z *RE* 148b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*En Eo la akcento estas ĉiam sur la antaŭ~a silabo*).

lasting/ [1935] **~o** (Fortika, daŭrema teksaĵo) Wü *EV 1935*; War *GD 1957* (lasting); But *EEn 1967* (lasting).

lastre/ [1967] **~o** (planto *lastrea*) But *EEn 1967* (buckler fern).

lat/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Latte); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 4-1929. ‖ **ski~oj** War *GD 1957* (→ *ski*).

later/ [1907] **~o** (geom.) Z *EG 1907* (Seite; ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; OA 4-1929.

Lateran/ [1910] **~o** (kvartalo en Romo) *PropN 1910*.

Lati/ [1910] **~o** (historia regiono *Latium* apud Romo) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Laci/*.

latin/ [1888] **~a 1** (ling.) Z *Ald 1888*, 3 (*ĝia vortaro* [...] *estas* [...] *prenita el la lingvoj franca, germana kaj angla kaj en parto el la ~a*), Z *RE* 88a (*lingvo ~a*); Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*la angla vorto formiĝis de la nominativo de la ~a vorto*); Beau *EFr 1903* (*~a lingvo = ~aĵo*); Mott *EEn 1906* (*~a lingvo*); B *VdE 1910* (*La ~a gramatiko estas tre malfacila*); War *GD 1957*. ‖ **~o** (= *~a lingvo*) Z (*venis fino al mia ~o*); Wü *EV 1935*; *PIV 1970*, 2002, 2005, 2020. ‖ Rim. La ŝanĝo de *latin/a* al *latin/o* probable okazis pro la Z-a proverbo; sed ili ofte estas nefidinda bazo por vortanalizoj, ĉar ili obeas rimon kaj ritmon, okaze, kiel tie ĉi, je kosto de la kutima lingvaĵo. ‖ **~aĵo** (kp. *latinismo*) Z *RE* 88a; Beau *EFr 1903* (= *~a lingvo*); Mott *EEn 1906* (latin writing); War *GD 1957* (*kelnera ~aĵo*). **~eco** War *GD 1957*. **~ida** War *GD 1957* (*~ida lingvo*). **~igi** War *GD 1957*. **~ismo** (antaŭe unuvortaĵo *latinismo°*) War *GD 1957*. **~isto** Beau *L'Esp* Nov. 1904, 191b (*granda nombro da ~istoj konfesas*); War *GD 1957*. ‖ **nov-~o** (pers. parolanta ~idan lingvon: *nov-~uloj*) Beau

L'Esp. Jun. 1898, 70 (*la nov-~oj*° *kiuj loĝadas en* [Brazilo]).

Latin/ [1957] **~o 2** (hist.) (gentano) War *GD 1957* (Latin).

latinism/ [1910] **~o** (ling.) (ark., *latin/ism/o*) B *VdE 1910*. ‖ Kp. *latin/aĵ/o*.

latitud/ [1907] **~o** (geog.) *Rev 1907*, [274] (*Manĝurujo*° {-ĉ-} *kuŝas sur la sama ~o kiel Italujo*); Roll *Mar 1908* (FR latitude | DE Breite); Ver *EncV 1910*; OA 8-1974. ‖ Kp. ark. *larĝo*° (geog.).

Latm/ [1910] **~o** (montaro en nuna Turkio, en la antikva epoko greke *Latmos*) S *PropN 1910*.

Laton/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 4 (*Apolo, la filo de la belabukla ~o*). ‖ **~a** Kof *Ili 1895*, 3 (*Filo ~a kaj Zeŭsa*).

latr/ [1910] **~o** (zool.) (amerika mamulo) Ver *EncV 1910*.

latrin/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*.

latron/ [1932] **~o** (ŝtelistego) *ParGv 1932*.

latug/ [1899] **~o** (bot.) (ark., *laktuk/o*) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 (laitue); Mott *EEn 1906* (lettuce; apud *latuko*).

latuk/ [1906] **~o** (bot.) (ark., *laktuk/o*; antaŭe *latugo*°) Mott *EEn 1906* (lettuce; apud *latugo*°).

latun/ [1904] **~o** (antaŭe *flav/a kupr/o*) Z *EG 1904* (Messing, Latun° {ark.}); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (laiton | brass | Messing | латунь | mosiądz).

Latv/ [1889] **~o** Lib *LernLv 1889*, 27 [g]; OA 8-1974 (≈o). ‖ **~a** *E-isto* 1889, 16 (*Lernolibro* [...] *Eldono ≈a (Lettisch)*; Lib *LernLv 1889*, 43 (≈*aj popolkantoj*;), [v] 70 (≈*a-internacia vortaro*; mj., ĉar en titolo); Z *Nom* (*Adr*), 38 (*Eldono ≈a*). ‖ **~io** OA 8-1974; R 2009. **~ujo** Lib *LernLv 1889*, 27 [g]; R 1922; OA 8-1974; R 20090.

laŭ [1887] Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121 (*krei lingvon por la tuta mondo ~ sia volo*), *DL* 6 (*estimi la aferojn ne ~ ilia praktika signifo* [...], *sed ~ la mirindeco* [...] *de ilia nasko*), 6 (*~ mia espero*), 10 (*~ kiaj metodoj mi laboris, – mi ankoraŭ parolos*), 10 (*~ mi tiu ĉi demando estas por la publiko sen signifo*), 12 (*~ la propra decido de unu homo*), 12 (*Juĝante ~ la konsiloj, kiuj estas senditaj al mi*), 13 (*~ mia propra pensado kaj ~ la pensoj de l' publiko*), 15 (*vi ricevos libron, kiu ~ grandeco* [...] *egalas la elirontan libron de l' voĉoj*), 35 (*mi* [...] *ĉian*° *iris ~ viaj piedsignoj*), 39 (*mi min eltiradis ~ la muroj*), 41 (≈ *tio, kiel oni ĝin prenas*), *RE* 101a (*~ la mezuro*), 186a, 188a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11.3, 26 (*Mi restas tie ĉi ~ la ordono de mia estro*), 25.10 (≈ *la projekto de la inĝenieroj*). ‖ **~a** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*bukŝuoj, ~aj je estinta modo*). ‖ **~diro** Cart *TraTur 1905*, [3]. **~larĝe** Z *RE* 142a (поперегъ, vd. sub *larĝ/*), *MV* 41 (quer), *UV*. **~fari** (imiti) Z *RE* 137a. **~longe** Z *RE* 14b, *MV* (entlang, der Länge nach), *UV*. **~moda** *SenkompReg 1907*, [2]. **~plaĉe** Z *Ifig 1908*, 16 (*gasto, / ≈plaĉe disponanta sian tagon*). **~tage** Z *RE* 137a (tage; поденно), 145a (dudekkvarhore; посуточно). **~tekste** Z *EG 1904*. **~vola** Z *Ald 1888*, 5. **~vole** Mott *EEn 1906*. ‖ **ne~farita** Majn *Manf 1891*, 5 (*larmoj de sincera, ne~farita*° {nur ŝajnigita} *malĝojo*).

laŭb/ [1889] **~o** Z *RE* 8a (бесѣдка), *MV* (Laube); Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 (*tropika ~o en tiu ĉi malgranda Edeno de la sinjorino*); Z *UV*. ‖ **karpen~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (→ *karpen*).

laŭd/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 147b, 218b, *MV* 41, 29 (→ *-i*), *UV*, *Ham 1894*, 107 (*li vin forte ~is / Pro via majstra arto en skermado*). *FE 1894*, 41; B *VdE 1910* (*~i homon, ~i agon*). ‖ **~a** Z *RE* 145b. **~o** Z *DL* 11 (*Mi ne deziras ~on*), *UV* FR (→ *ind*), *Ham 1894*, 104 ([la popolamaso] *El la mal~o faras ~on*); Beau *EFr 1903* (~ado); Mott *EEn 1906* (~o); B *VdE 1910*. ‖ **~adi** Z *Ham 1894*, 114 (*eminenta sinjoro, kiu forte ~adis la ĉevalon de alia eminenta sinjoro, dezirante ricevi ĝin donace*). **~ado** Beau *EFr 1903* (~o); Mott *EEn 1906* (~o). **~ante** Z *DL* 9 (*~ante la* aŭtoron, *ili preskaŭ tute forgesis pri l' utileco* [...] *de l'* afero). **~eganto** Z *RE* 128a. **~egi** Z *RE* 147b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~inda** Z

RE 145b, *UV* Fr (→ *ind*), *FE 1894*, 41.10 (*Via ago estas tre ~inda*); Cart *Bild 1905*, 14 (*entrepreno ~inda*); B *VdE 1910* (*~inda modesteco*). ‖ **ek~i** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mal~i** Z *RE* 11, 50, 61, 123a (kondamni), 142b, 221a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **mal~egi** *SennR* Nov. 1923, 26. **mal~inda** Z *RE* 148b, *Ifig 1908*, 11 (*Egale ambaŭ estas mal~indaj*). **mal~o** Z *RE* 26a (riproĉo), *Ham 1894*, 104 ([la popolamaso] *El la mal~o faras ~on*); B *VdE 1910*.

laŭdan/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (laudanum).

laŭdnes/ [1999] **~o** (muz.) Wenn *RokPop 1999*.

laŭntenis/ [1906] **~o** (sport.) (ark., *tenis/o*) Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (lawn-tennis; en la orig. *laŭteniso* sen -n-; probable preseraro, kiel indicas la alfabeta pozicio inter *laŭdano* kaj *laŭro*); Minor *EDe 1924* (pref. al *teniso*).

laŭr/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 87b, *MV*, *UV*; Costa *LI* Feb. 1896, 20b (*Kun folio de la rozo / Kaj folio de la ~o / En la tuta vivodaŭro!*); B *VdE 1910*. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*El la tuta lando venis ~aj kronoj* [okaze de la jubileo]); B *VdE 1910* (→ laŭreato: *~a krono*).

laŭreat/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Laureat, (mit Lorbeer) gekrönter Dichter); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

laŭrenti/ [1910] **~o** (geologia formacio kambria) Ver *EncV 1910*.

laŭt/ [1887] **~e** Z *UL* [v] (громко [adv.]), *RE* 20a (*~e sciigi*, krii, prediki), 184b (aŭdeble), *MV* (laut, hörbar; baza formo ne deduktebla), *UV* (haut (parler) [adv. aŭ adj.] | loud [adj.] | laut, hörbar [adv. aŭ adj.] | громко [adv.] | głośno [adv.]; baza formo laŭ *PIV 2005* ~a [adj.]), *Ham 1894*, 72 (*vundita ~e krias*); Beau *EFr 1903* (à haute voix, hautement [adv.]); Mott *EEn 1906* (baza formo); B *VdE 1910* (baza formo: ~a). ‖ **~a** Z *RE* 35a (~a; ~ega); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (baza formo; *~a voĉo, ~a parolado*). ‖ **~eco** B *VdE 1910*. **~ega** Z *RE* 35a (~a), 62. **~igi** B *VdE 1910*. ‖ **~voĉa** Z *RE* 32b. ‖ **mal~a** Z *DL* 32-33 (*mal~a kaj agrabla muziko*), *RE* 202a (trankvila); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **mal~e** Z *DL* 28 (*Ne legu tiel mal~e*), 32 (*tre mal~e li stariĝis post la kurteno*), 35 (*subite oni frapas tre mal~e sur la pordo*), 46 (*estas necese ĝin mal~e* {senbrue} *tute forigi*), *RE* 68 (senbrue malaperi), 83a (*~e iri*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **mal~igita** Grenk *Ruinoj 1923*, 8 (*teruro kaj mal~igita malĝojo*). **mal~o** Grenk *Ruinoj 1923*, 7 (*en silento kaj mal~o*). **pli~igi** B *VdE 1910*.

Laŭzan/ [1927] **~o** (urbo) Sutk *ERu 1927*, 197a.

lav/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 137b, 147a, 159a, 194b, 212a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 15.3, 18.17 (*Mi ~is min en mia ĉambro, kaj ŝi ~is sin en sia ĉambro*); Mott *EEn 1906* (*sin ~i*); B *VdE 1910* (*~i tolaĵon, ~i glason, sin ~i*). ‖ **~ejo** Beau *EFr 1903* (lavoir *(endroit où on lave le linge)*); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **~igi** *FrazL 1903*, 12 ([En hotelo] *Mi volas ~igi tolaĵon*). **~ita** Z *FE 1894*, 25.2. **~istino** Z *DL* 23 (*La ~istino alportis mian tolaĵon*), *RE* 147a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **~isto** Z *FE 1894*, 36.11 (*Li ne estas ~isto, li estas ~istinedzo*). **~ujeto** Z *RE* 174a. **~ujo** Z *RE* 212a; Beau *EFr 1903* (lavabo); Mott *EEn 1906*. ‖ **~istinedzo** Z *FE 1894*, 36.11; Vila *LernEs 1901*, 35 (→ *edz*). **~seĝo** (= *bideo*) *FrazL 1903*, 10 (Fr bidet). **~vazo** Z *RE* 91b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **sub~i** Z *RE* 137b, 159a, *E-isto* Feb. 1892, 22 (*la akvo de la lago* [...] *sub~is la fundamenton* [de la urbo]).

lavand/ [1910] **~o** (bot.) (ark., *lavendo*) GM *EFr 1910* (lavande).

lavang/ [1889] **~o** Z *RE* 87a, *MV*, *UV* (lavanche° [ark.], avalanche | avalanche | Lawine | лавина | lawina); Beau *EFr 1903* (avalanche); G *EPl 1910*, 129a (apud *lavin/o*°). ‖ Rim. Pri la neevidenta etim. vd. EVE.

lavater/ [1967] **~o** (bot.) (arbo *lavatera*) But *EEn 1967* (tree-mallow).

lavend/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; OA 1-1909 (lavande | lavender | Lavendel | лаванда | lawenda; FR, RU -a-, EN, DE, PL -e-); B *VdE 1910* (*Arbeto el la familio de l' lipofloroj, kies floroj estas uzataj en la fabrikado de parfumoj (*Lavandula*))*; GM *EFr 1910* (plusendas al *lavando°*).

lavin/ [1893] **~o** (ark., *lavang/o*) G *E-isto* Maj. 1893, 71b (*Ho, gardu vin antaŭ terura ~o*), *EPl 1910*, 129a (apud *lavang/o* laŭ DE Lawine, RU лавина, PL lawina).

laz/ [1954] **~o** (kaptoŝnuro) *PVS 1954*.

Lazar/ [1889] **~o** Z *Majn 1889-16* (*Mia plena nomo estas Ludvigo° ~o (Ljudovik Markoviĉ Z-f)*).

lazur/ [1891: *~a*] **~o** Bar *LernHu 1898*, 71 (*Ho, regno de l'~o, de l'lumo*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910.* ‖ **~a** G *E-isto* Jan. 1891, 6a [= *FK 1903*, 28.15] (*~a maro*); Bar *LernHu 1898*, 71 (*Ho, regno ~a!*); Z *EG 1904*; G *NovAnt 1909*, 3 (*apud ~a Njemen*); B *VdE 1910.* ‖ **~ŝtono** Z *EG 1904* (Lasurstein°, Lappislazuli.).

Lebanon/ [1926] **~o** (montaro en → Libano) (antaŭe *Liban/o 2*) Bibl 1926, Ps. 29.5-6 (*5. La voĉo de la Eternulo rompas cedrojn, La Eternulo rompas la cedrojn de ~. 6. Li saltigas ilin kiel bovidon, ~on kaj Sirjonon* [t.e. la Monto Ĥermono] *kiel bubalidon*).

lebi/ [1910] **~o** (insekto *lebia*) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957* (lébie).

lecion/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 19 (*la infanoj preparas siajn ~ojn*), 28 (*Li donas ~ojn de belskribado*); Z' *UL* YI *1888*, 31 [g] (*la plej facila ~o*); Z *RE* 162a (*doni ~on*; instrui), 213b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*, *FE 1894*, 20.12 (*Se la lernanto scius bone sian ~on, la instruanto lin ne punus*); Beau *EFr 1903* (*doni ~on*); Mott *EEn 1906* (*doni ~on*); B *VdE 1910* (*Eo en dek ~oj. Preni ~ojn, doni ~ojn*).

led/ [1889] **~o** Z *RE* 76a, *MV*, *UV*; Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*se li tute eluzis la fedon* [legu *~on*] *de la* [donacitaj] *ŝuoj,* [...] *vi batuzis la haŭton de lia korpo*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*El ~o oni faras monujojn, bindaĵojn°* {zonojn, rimenojn} *k. t. p.*). ‖ **~a** Z *RE* 76; B *VdE 1910* (*~a paperujo*). ‖ **~isto** Lojko *Ezop 1891* n. 2 [t] (*Riĉulo kaj ≈isto*); *JarL SAT* 1923, 49. ‖ **~pretigisto** Beau *EFr 1903* (corroyeur); Mott *EEn 1906*. **~rimeno** Mott *EEn 1906*. **~ŝildo** Vic *Kiĥot* 1905, 16 (*li levis la* [kavaliran] *~ŝildon antaŭ la bruston*).

ledr/ [1910] **~o** (insekto *ledra*) Ver *EncV 1910.*

left/ [1952*] **~a** (*mal/dekstr/a*) BS *EDe 1952*, 242.

leg/ [1887] **~i** Z *UL* 20 (*Mi ~is antaŭ kelkaj tagoj libreton*), [v], *DL* 8 (*ili ~is ion pri l' afero*), 11 (*mi eĉ ~is longajn artikulojn°* *pri mia afero*), 28 (*Ne ~u tiel mallaŭte*); Einst *Plen 1888*, 32 (*se li povus ~i en mia koro*); Z *RE* 34b (*scianta ~i kaj skribi*), 162a (tra~i), 225a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9.10; B *VdE 1910* (*~i libron, voĉe ~i*). ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Z *RE* 34b (*~ado kaj skribado*; грамота), *FE 1905* [tiel], 2, 3, 4 [t] (Ekzerco de ~ado; la titoloj mankas en FE [1]1894 kaj FE [2]1898, kaj estis aldonitaj por la reeldono en FdE en 1905); Beau *EFr 1903* (~o). **~anta** Z *DL* 3 (*mi sentas la devon* [...] *danki la ~antan publikon*). **~ante** Z *DL* 6 (*Multaj kredeble balancas senkrede la kapon, ~ante miajn vortojn*). **~antino** Z *E-isto* Jan. 1894, 1 (*Al ĉiuj estimataj ~antinoj kaj ~antoj mi deziras plej feliĉan farton*), *Mart* 4a eld. 1968, 114 (*Subtilgustaj ~antoj kaj antaŭ ĉio vi, sentemaj* [...] *~antinoj*). **~anto** Z *Majn 1887-2* (*mi donos en ĝi respondojn de ĉiuj demandoj de la ~antoj*), *DL* 5 (*Kian°* *la lasta kajero* [...] *estos elirinta, tian°* *por la ~anto nenio jam estos ne klara*), *RE* 225b; Beau *EFr 1903*; Z *A 1905*, 4.2 (*la ~antoj ne miru*). **~ebla** Z *RE* 224b; B *VdE 1910* (*~ebla letero*). **~ema** B *VdE 1910* (*~ema infano*). **~inda** B *VdE 1910* (*~inda verko*). **~inte** Z *DL* 10 (*Aliaj skribis kritikon pri mia afero, eĉ ne*

~inte bone mian malgrandan broŝuron). **~isto** Z *RE* 225b (чтецъ); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~isto de blinda maljunulo*). **~ita** G *Blov 1888*, 15 (*ŝi konservis* [...] *la librojn, de li iam ~itajn*). ‖ **antaŭ~o** (ark., *lekcio*, *prelego*) Z *RE* 88b (kalkeo de DE *Vor|les|ung*). **ek~i** Beau *EFr 1903*. **el~i** Z *RE* 28a; Stank *Viv 1896*, 19 (*Monblero ricevis* [...] *leteron, en kiu li* [...] *el~is la sekvanton*). **ne~eble** Z *DL* 24 (*Vi skribas tre ne~eble*), *FE 1894*, 41.4 (*viaj leteroj estas ĉiam skribitaj tute ne~eble*). **tra~i** Z *RE* 162a (~i; kp. DE *durch|les|en*, «legi (artikolon, libron) de la komenco ĝis la fino»), *FE 1894*, 31.22 (*Lernolibron oni devas ne tra~i, sed tralerni*); Beau *EFr 1903*.

legaci/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

legal/ [1967] **~a** (laŭleĝa) But *EEn 1967* (legal).

legat/ [1904] **~o** (reli.) (pol.) Z *EG 1904* (Legat); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

legend/ [1888] **~o** Z *DL* 25 [11.8] (*La ~oj rakontas pri grandeguloj, kiuj volis batali kun*° *la dioj*), 29 [16.24] (*la popolrakontoj (~oj) esprimas ĝian* [de la popolo] *kredon*), *RE* 181b (rakonto), *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Z *E-isto* Sep. 1889, 2 (*tiu ~a, paradiza antaŭbabilona tempo*).

legi/ [1889] **~o** (hist.) (mil.) Z *RE* 88b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*.

legion/ [1897] **~o** (hist.) (mil.) (ark., *legi/o*) Abes *Kralj 1897*, 4 (*tie ĉi trakondukis siajn ~ojn*° *la venka roma imperiestro*); Z *Rab 1908*, *LR* 36 (1908) (*La vorto „~o“, kiun mi uzis en la „Rabistoj“, estas simpla eraro; devas esti „legio“* [let. al Corret (1908-03-10), OV 1929, 558]).

legioner/ [1897] **~o** (hist.) (mil.) (ark., *legi/an/o*, *legi/ist/o*) Abes *Kralj 1897*, 5 (*romaj ~oj*).

legitim/ [1889:*~ado*] **~i** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*sin ~i per la pasporto*); OA 3-1921. ‖ **~ado** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*anstataŭ ĉia ~ado*), *EG 1904*. **~iĝi** *FK 1903*, 89.21 (*aperis en la hotelo kvara gasto, kiu ~iĝis ĉe la mastro kiel kriminala policisto*).

legom/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 117a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 117b (*~a ĝardeno*); Beau *EFr 1903* (*~a ĝardeno*).

legumenac/ [1974] **~oj** OA 8-1974 ([en la dif. de *lotuso 1*:] *Nomo de pluraj vegetaloj, nome: 1/ la greka lotuso, ~o uzata kiel furaĝo*).

leĝ/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 10 (*ili teorie parolis pri ~oj de bonsoneco*), 15 (*Sinjoroj la kalkulantoj forgesis tiun simplan ~on*), *Ald 1888*, 12 (*La amaso amas, ke oni donu al ĝi ~ojn*), *RE* 54a, 211b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 112 (*Ĉu tiel diras la ~o?*), 114 ([pp „leĝoscienculo[Z]“] *Kie nun estas liaj ~oj, liaj rimedoj, liaj artifikoj, liaj okazoj*° [kazoj]); B *VdE 1910* (*severa ~o kontraŭ la mortigo*; *la ~oj de la naturo*). ‖ **~a** Z *DL* 24 (*ĉio, kion li faras, estas tute ~a*), *Ifig 1908*, 16 (*vi ja ĝuas ĉiujn ~ajn rajtojn*); B *VdE 1910*. ‖ **~aro** (ark., *kodekso*, *kodo*) Z *RE* 75b (кодексъ, «kodekso»); Luyk *Iŝtar* 1924, 20.4 pn. 1 (*spertuloj pri la ~aro de Ĥammu-rabi*° [Amrafel]). **~eco** Z *DL* 24 (*La ~eco de lia faro ne estas por mi malcerta*). **~igi** Z *RE* 210b; Beau *EFr 1903*. **~isto** Z *RE* 54a; Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*epokoj* [...] *de ~istoj honestegaj*). ‖ **~donado** G *Blov 1888*, 3 [a] (*La aŭtoro* [...] *foriras de l' sceno* [...]*, ne havanta*° *jam la kompetentecon de ia* [...] *~donado*). **~donanta** Z *Schl 1887*, 121 (*nenia persono estas tiel ~donanta por krei lingvon por la tuta mondo laŭ sia volo*), *Ald 1888*, 4 (*la fina formo* [...] *devas esti ~donanta por ĉiuj amikoj de l' „Lingvo internacia“*). **~donanto** Z *Ald 1888*, 9 (*ili estis kreataj ~e* [...]*, sen ia kondukanto aŭ ~donanto*), *RE* 54a. **~doni** B *VdE 1910*. **~forta** B *VdE 1910* (*~forta decido*). **~oscienca** Z *Adr 1901*, [4] (*~scienca fakultato*). **~oscienco** Z *RE* 54a, 147a (kp. DE *Recht|s|wissenschaft*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*~oscienco*° {juro} *privata kaj publika*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~oscienculo** Z *Ham 1894*, 114 (*Kial ĝi ne povus esti kranio de*

~oscienculo?); Ger *LI* Jan. 1896, 13 (*unu el la odesaj bone konataj ~oscienculoj*).

Leipcig/ [1927] **~o** (urbo *Leipzig*) (ark., *Lepsik/o*) Sutk *ERu 1927*, 197a (Лейпциг, apud *Lipsiko°*).

lejk/ [1967] **~o** But *EEn 1967* (lake *(pigment)*).

Lejpcig/ [1893] **~o** (urbo *Leipzig*) (ark., *Lepsik/o*) *E-isto* Dec. 1893, 190 (*la Bibliografia Instituto en ~o kaj Vieno*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*Moric Braŝ en ~o*). ‖ Kp. *Lejpsig/°* kun *–s-*. ‖ **~a** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*Al miaj ~aj amikoj estos tre neagrable*); *Heck 1907*, 106 (*~a strato*).

Lejpsig/ [1910] **~o** (urbo *Leipzig*) (ark., *Lepsik/o*) B *PropN 1910*. ‖ Kp. *Lejpcig/* kun *-c-*.

Lejpsik/ [1910] **~o** (urbo *Leipzig*) (ark., *Lepsik/o*) GM *EF 1910* (Leipsig; apud *Lepsiko*).

lek/ [1889] **~i 1** (verbo) Z *RE* 89a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*La hundo ~as la manon de sia sinjoro°* {mastro}. *La infano ~as bombonon*). ‖ **~anto** (ark., *fiflatulo*, *botlekanto*) Z *RE* 89a (лизоблюд: Persono, kiu – fig. – lekas fremdajn telerojn por preni restaĵojn de manĝo; kp. la floronomon *lekant/o*). ‖ **~trinki** GM *EF 1910*.

lek/ [1910] **~o 2** (speco de menhiro) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957* (lech).

lek/ [1975] **~o 3** (albana monunito) *IKEV 1974*, 505a.

lekanor/ [1926] **~o** (bot.) Benn *DeE 1926*, 454 (*~o manĝebla*; Mannaflechte).

lekand/ [1910] **~o** (ark., *lekanto*) GM *EFr 1910* (apud *lekanto*). ‖ **~eto** (ark., *lekant/et/o*) GM *EFr 1910* (apud *lekanteto*).

lekant/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV* (Gänseblume), *UV*; Beau *EFr 1903*; Boucon *GermE* Mar. 1905, 35b (*oraj krizantemoj, purpuraj dalioj kaj palaj, violkoloraj ~oj aŭtunaj floris*). ‖ **~eto** Beau *EFr 1903* (pâquerette); GM *EFr 1910*.

lekci/ [1891] **~o** [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b] [= *FK 1903*, 208.12] (*≈oj pri la scienco de la lingvoj*); *FK 1903*, 77.7 (*kiam la studentoj malfruis al la komenco de la ~o*); OA 3-1921.

leks/ [1914*] **~o** (bot.) OA 2-1914 (houx | holly | Stechpalme).

leksikografi/ [1910] **~o** (ling.) GM *EFr 1910*.

leksikologi/ [1889: *~a*] **~a** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 18b ([…] *en la nunaj projektoj* [de lingvo tutmonda] *plej multe estas disputata la ~a demando*); Z *Adr 1896 fol. 1*, 12 (*materialo ~a*).

leksik/ [1910] **~o** (ling.) GM *EFr 1910* (lexique).

leksikon/ [1889] **~o** Z *RE* 88b, *MV*; *E-isto* Dec. 1893, 189 (*La Malgranda ≈o de Meyer*); Z *UV*; GM *EFr 1910* (lexique). ‖ **~a** Sek *Nepal 1959*, 203 (*~aj solvoj*).

lektor/ [1898] **~o** Z *°c*, 4 (*~o ĉe lernejo*); *EG 1904*.

lektur/ [1890] **~o** Lor *LernCs 1890*, 11 (kp. DE *Lektüre*, «legaĵo»).

Leman/ [1910] **~a** (topo.) *PropN 1910* (*~a Lago* {nun pli ofte *Ĝeneva Lago*}.

Lemnos/ [1910] **~o** (greka insulo) *PropN 1910*.

lens/ [1910] **~o** (opt.) Ver *EncV 1910*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 4-1929.

lent/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 225a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~forma** GM *EFr 1910*.

lentibulariac/ [1910] **~o** (planta familio) Ver *EncV 1910*; *PIV 1970* (→ 1161).

lentug/ [1889] **~o** Z *RE* 15b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

Le/ [1895] **~o** (vira nomo) *LI* Dec. 1895, 4 (*Lia Papa Moŝto ~o XIII°*). Kp. *Leon/* 2.

Lemberg/ [1894: *~a*] **~o** (hist.) (urbo *Lemberg*, *Leopol*, *Lvov*, *Lviv* en nuna Ukraino) Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*la ~a rifuĝejo por blindul-oj*).

Lemuel/ [1924] **~o** (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 8.3 (*du kaŝbuojn plu, kaj eble mi*

vidos ~on, Ĥaranidon, la senripozan agemulon), 10.3 (*Dio estu kun vi, ~*).

Lenin/ [1927: *~urbo*] **~o**. ‖ **~urbo** (ark., *Leningrado*) Sutk *ERu 1927* (apud *Leningrado*).

Leningrad/ [1927] **~o**. Sutk *ERu 1927* (apud *Lenin/urb/o°*).

leon/ [1887] **~o 1** (zool.) Z *UL* [v]; Z' *UL* Yi *1888*, 55 [v] (*La ~o kriis*); Z *RE* 88b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 (*sur la trono / Longe sidis la ~o*), *FE 1894*, 5.2 (*≈o estas besto*); Luyk *Iŝtar* 1924, 7.1 (*~oj kaj hienoj*). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~eca, ~forma). ‖ **~eca** GM *EFr 1910* (~a). **~ido** GM *EFr 1910*. ‖ **~felo** Desh *Avent 1907*, 5 (*ŝildoj el leon~o*). **~forma** GM *EFr 1910* (~a, ~eca).

Leon/ [1893] **~o 2** (vira nomo) Beau *Preĝ 1893,* 8 (*Lia plej sankta Moŝto,* [papo] *~o XIII*); GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *Le/*.

Leon/ [1910] **~o 3** (regiono en Hispanio) M, S *PropN 1910*; Knoedt *Luz 1980* (*Afonso IX° de ~o*). ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

leontod/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 118b, *MV*, *UV*.

leopard/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 88b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*, *Rab 1908*, 28.13 (*Leonoj kaj ~oj nutras iliajn idojn*).

Leopol/ [1910] **~o** (urbo *Lemberg*, *Leopol*, *Lvov*, *Lviv* en nuna Ukraino) B *PropN 1910*.

leonur/ [1957] **~o** (planto *Leonurus*) War *GD 1957* (queue-de-lion); Sara *EBg 1963*; But *EEn 1967* (Mother-wort).

Leopoldvil/ [1963] **~o** (hist.) (nomo de Kinŝaso, ĉefurbo de la Demokrata Respubliko Kongo, ĝis 1966, Fr Léopoldville) Sara *EBg 1963*.

lepad/ [1967] **~o** (krustaco *Lepas*) But *EEn 1967* (stalked barnacle, goose-barnacle).

lepadogastr/ [1910] **~o** (fiŝo *Lepadogaster*) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957* (porte-écuelle); Sara *EBg 1963*; But *EEn 1967* (sucker-fish, cling-fish).

lepidosir/ [1910] **~o** (fiŝo *lepidosiren*) Ver *EncV 1910*. ‖ Kp. *lepidosiren/*.

lepidodendr/ [1930] **~o** (Fosilia giganta arbo de karbonio) *PV 1930*; BS *EDe 1952*; Sara *EBg 1963*.

lepidosiren/ [1910] **~o** (fiŝo *lepidosiren*) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957* (lépidosirène). ‖ Kp. *lepidosir/*.

lepidopter/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

lepisoste/ [1910] **~o** (fiŝo *lepisosteus*) Ver *EncV 1910*.

lepor/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 60, *MV*, *UV*; G *NovAnt 1909*, 4 (*Ĉu ~on, saltantan sur stepo, vi vidas?*). ‖ Rim. En Niel *LernDa 1890* [v], 24a kaj 40a *leper* kun -e-; kvankam dufoja, probable nur preseraro. ‖ **~ido** GM *EFr 1910*. **~ino** GM *EFr 1910*. ‖ **~hundo** *EB 1988*, 71#24.

lepr/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 81, 158b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ulo** *E-isto* Sep. 1893:4, 141 (*la ~uloj en la ĉirkaŭaĵo de Jakutsk*); *Ham 1894*, 71 (*La ~ulo sin gratu, – nia haŭto estas ja sana*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*.

Lepsik/ [1910] **~o** (kp. ark. *Lejpcig/°* -c-, *Lejpsig/°* -s-, -g, *Leipcig/°*, *Lipsik/°* kaj *Lejpsik/°* -j-, -k) GM *EFr 1910* (apud *Lejpsik/o°*); War *GD 1957*.

lept/ [1890] **~o** G *Kond 1890*, 42 (*1* [greka] *drakmo po 100 ~oj*).

leptopil/ [1910] **~o** (birdo *leptopilos*) Ver *EncV 1910*.

leptotrik/ [1957] **~o** (planto *leptotrichum*) War *GD 1957* (leptothrix); Sara *EBg 1963*.

leptur/ [1957] **~o** (insekto *lepturus*) War *GD 1957* (lepture); Sara *EBg 1963*.

Lermontov/ [1889: ~] [**~o**] (rusa poeto) Wahl *Princ 1889*, [t] (*Rakonto de ~*).

lern/ [1887: *el~i*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 5 (*en la libro estos ankaŭ pecoj sistemaj, por ~i kaj ripeti*), 14 (*Tiuj* [...] *~as la lingvon sen ia atendo*), 20 (*Mi ~as pentri kaj ludi gitaron*), 20 (*Instruante, ni ~as*), *Ald 1888*, 3 (*la lingvo estas*

mirinde facila por ~i), *RE* 200b (*~i parkere*), 216a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9.6 (*Bonaj infanoj ~as diligente*); Beau *EFr 1903* (*~i parkere*); B *VdE 1910* (*~i la aritmetikon, ~i la pentrarton, ~i glitkuri*). ‖ **~o** Z *DL* 14 (*mia lingvo estas inda je ~o*); Nyl *LI* Sep. 1899, [25] (*Sed ĉiuj ~oj ne estis bonaj*). ‖ **~antino** Z *Adr 1901*, [4] (*~antino de Maria gimnazio*). **~anto** Z *DL* 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ke la ~anto povu ripeti praktike la regulojn de l' gramatiko*), *RE* 215b, *FE 1894*, 20.12 (*Se la ~anto scius bone sian lecionon, la instruanto lin ne punus*); B *VdE 1910* (*~anto en la liceo*). **~egi** Z *RE* 66a. **~ejadjunkto** Z *Adr 1899*, 7 (*instruisto ~ejadjunkto*). **~ejestredzino** Vila *LernEs 1901*, 38.15. **~ejestro** Z *DL* 20 (*la ~ejestro sin okupas je sia afero kun amo*); Vila *LernEs 1901*, 38.15. **~ejo** Z *DL* 20 (*En tiu ĉi ~ejo la infanoj estas edukataj tre bone*), 44 (*Tion ĉi mi sciis ankoraŭ estante en la ~ejo!*), *RE* 216a, 228a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 40.12 (*La domo, en kiu oni ~as, estas ~ejo*), *Adr 1896*, 29 (*instruisto de popola ~ejo* [baza ~ejo, kp. DE Volk|s|schule, RU narodnoj ŝkoli]). **~inta** Z *RE* 109a (*ne sufiĉe ~inta*). **~inte** Z *Ald 1888*, 18 (*li jam scios sufiĉe bone la lingvon, tute ĝin ne ~inte*). ‖ **~olibro** Z *Ald 1888*, 7, *RE* 215b; Lib *LernLv 1889*, 5; Z *FE 1894*, 31.22 (*≈olibron oni devas ne tralegi, sed tra~i*); B *VdE 1910*. ‖ **ek~anto** Stead *The-E* Nov. 1903, 2. **el~ata** Einst *Plen 1888*, 23 (*Volapüko jam estas el~ata de la oriento ĝis la okcidento*). **el~i** Z *UL* 31 (*Mi* [...] *promesas el~i la proponitan de d-ro Esperanto lingvon internacian*), *RE* 27b (*el~i parkere*), 28, 66a (~i), *FE 1894*, 30.2 (*La montritajn naŭ vortojn ni konsilas bone el~i*); Beau *EFr 1903*; Z *A 1905*, 5.4 (*por ke li bone el~u kaj per ofta enrigardado konstante memorigadu al si, kio en nia lingvo estas oficiala kaj netuŝebla*). **el~inte** Einst *Plen 1888*, 32 (*El~inte* [...] *iom da greka kaj latina, mi komencis mian logikon kaj mian filosofion*°). **tra~i** Z *FE 1894*, 31.22 (*≈olibron oni devas ne tralegi, sed tra~i*); Beau *EFr 1903*. ‖ **kun~anto** Beau *EFr 1903*. **mem~into** Z *RE* 176b; Beau *EFr 1903*. **mez~ejo** *Cion 1926*, 15 (*edukado de eŭropaj mez~ejoj*). **natur~anto** Z *Adr 1899*, 6 (*studento, natur~anto* [eble trad. el RU, signifo neklara]).

lert/ [1887] **~a** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 32 (*vi fariĝis ~a junulo*); G *Blov 1888*, 17 (*kio lin retenadis?* [...] *la koketado de ~a amisto?*); Z *RE* 10b (vigla, viva), 13b, 68a (arta), 90a, 90b, 133b, 135b, 157b, 162b, 171a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*~aj kaj mirindaj artifikoj*), *FE 1894*, 25; B *VdE 1910* (*~a dancanto, ~a salto, ~a verkisto*). ‖ **~e** Z *RE* 49a, *FE 1894*, 25.9 (*~e kaŝita*), 40.4 (*Mi saltas tre ~e*); B *VdE 1910*. **~o** Z *RE* 33a (sperto; гораздъ). ‖ **~eco** G *Kond 1890*, 24 (*vi havas ~econ mirindan*); Z *Ham 1894*, 107 (*Skermantoj la plej bonaj ne posedas / Eĉ la duonon de ~eco via*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~ega** Beau *EFr 1903*. **~igi** Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*. **~ulo** Z *RE* 68a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~efingra** G *Kond 1890*, 28 (*Li ŝajnas esti tiel ~efingra, kiel se*° {kvazaŭ} *li jam longe estus lernanta la ŝteladon*). ‖ **mal~a** Z *RE* 111a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **mal~e** B *VdE 1910*. **ne~a** Z *FE 1894*, 37.10 (*Li estas ne~a kaj naiva provincano*). **ne~e** Z *A 1905*, 4.3 (*ia vorto estis erare aŭ ne~e tradukita*). **ne~eco** Z *Ham 1894*, 110.8 (*ne~eco en plenumo* [realigo de plano]).

Lesb/ [1910] **~o** (greka insulo *Lesbos*) *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **≈ano** Sutk *ERu 1927*.

lesiv/ [1889] **~o** Z *RE* 229b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Z *RE* 229b. **~i** Z *RE* 28a, *GVGE 1894*, 4b (abbeuchen° {ark.}).

lesli/ [1999] **~o** (muz.) (speciala laŭtparolilo kun rotacianta mekanismo) Wenn *RokPop 1999* (EN *leslie (speaker)*).

Lesot/ [1967] **~o** (regno, sendependa de 1966; antaŭe *Basutolando*) But *EEn 1967*, 444b; *PIV 2005*; R 2009.

Let/ [1909] **~o** Z *Ifig 1908*, 10 (*sur malgaja bord' de ~o / Konsistas la estado de l' mort-intoj*).

letargi/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 89a; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

leter/ [1887] **~o 1** Z *UL* 20 (*kian vizaĝon vi faros post la ricevo de mia ~o*), [v], *DL* 9 (*kritikoj, kiujn mi* [...] *legis, en* [...] *en ~oj al mi*), 19 (*La patro skribas ~on*), 30 (*La ~on mi adresis: al lia moŝto sinjoro N.*), *RE* 53 (*~o rekomendita*), 133a, 143b (sendo), *MV*; G *Gefr 1889*, [5] (*~o mona*), *NovJ 1891*, 5 (*~o de ŝanĝo*; kp. DE *Wechsel|brief*, *Wechsel*); Z *UV*, *FE 1894*, 9, *GVGE 1894*, 4b (*~o de revoko*; Abberufungsschreiben); B *VdE 1910* (*≈ojn oni sendas nun preskaŭ ekskluzive per la poŝto*). ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a invito*). **~e** B *VdE 1910.* ‖ **~eto** Z *RE* 56; Stank *Viv 1896*, 24 (*La ~eto ekglitis el liaj manoj*). **~isto** Z *RE* 146a (poŝt-isto); G *Gefr 1889*, [3]; Beau *EFr 1903*. ‖ **~kesto** *FrazL 1903*, 12. **~portisto** *E-isto* Dec. 1892, 180 (kp. DE *Brief|träg|er*). ‖ **karto-~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. (carte-lettre).

leter/ [1889] **~o 2** (preserarara aŭ ark. por *litero*), vd. tie.

leton/ [1920: *≈ujo*] **≈ujo** (ark., *Latv/uj/o*) *RevO* Jul. 1920, 78b.

leŭcisk/ [1911] **~o** Antt *FiE 1911*.

leŭkemi/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957* (leucémie); OA 9-2007.

leŭkocit/ [1910] **~o** (anat.) B *VdE 1910*; Wü *EV 1935* (sin. *blanka sangoglobeto*).

leŭkodermi/ [1910] **~o** (med.) Ver *EncV 1910*.

leŭkometri/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957*; Sara *EBg 1963*.

leŭkotoksin/ [1910] **~o** (bakteria veneno, kiu malhelpas aŭ nuligas la funkciojn de la leŭkocitoj.) Ver *EncV 1910*.

leŭtenant/ [1889] **~o** Z *RE* 88b, 143a, *MV*, *Adr 1889*, 3; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **sub~o** Z *Adr 1889*, 12, 22, *E-isto* Dec. 1890, Ald. [3]; Beau *EFr 1903*. **super~o** *LI* Maj. 1898, 75a.

lev/ [1887] **~i 1** (verbo) Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 20 (*Oni ~is la knabinon*); Z *RE* 137b, 138a, 139a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.6 (*La falinta homo ne povis sin ~i*), 34.13, *GVGE 1894*, [3a] (*kiu ~is la piedon, tiu devas ankaŭ paŝi*); Beau *EFr 1903* (lever (faire mouvoir de bas en haut), dresser (ce qui est couché, penché, etc.)); B *VdE 1910* (*~i manon, ~i kurtenon*; *~i la kapon*). **sin ~i** Z *DL* 26 (*La mizero kutimigis lin ~i sin el la lito tre frue*), 39 (*apenaŭ la suno sin ~is aŭ mal~is*); G *Blov 1888*, 11 (*la ligna fenestra kovrilo sin ~is*), 19 (*subite ~is sin terura neĝa blovado*); Z *RE* 25a. ‖ **~o** Z *RE* 139a. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 10 (*ĉiuminute li ĝin ~adis*). **~ilo** Z *RE* 175a, *MV* (Hebel), *UV*; Beau *EFr 1903*; (ark., *lift/o*) *PoŝKal 1907 II*, 85 [r] (*tri elektraj ~iĝiloj* [en hotelo]); B *VdE 1910*. ‖ **ek~i** G *Blov 1888*, 9 (*apenaŭ V. estis elveturinta en la kampon, ek~is sin vento*). **el~i** Z *Ham 1894*, 6 (*Mortintoj sin el~is el la tomboj*). ‖ **mal~i** Z *DL* 33 (*la alilandulo* [...] *mal~is post si la longan kurtenon*); G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *mal~is la okulojn*), 18 (*Mario* [...] *ruĝiĝis kaj mal~is la kapon*); Z *RE* 121a, 142a (dufoje), 144b, 145b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **mal~iĝi** Z *RE* 120a; Beau *EFr 1903*. **mal~iĝo** Beau *EFr 1903*. **mal~o** Beau *EFr 1903*. **re~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **halter~o** (sport.) Harry *LingSport 1972*. **hom-~ilo** Beau *EFr 1903* (ascenseur). **plad~ilo** Beau *EFr 1903*. **ŝarĝo~ilo** Beau *EFr 1903*.

lev/ [1923] **~o 2** (mono) *JarL SAT 1923*, 27 (Bulgario: 1 ~o = 20 slotinki°)

Lev/ [1889: *~ido*] **~o 3** (hebrea nomo) (ark., *Levi/[o]*). ‖ **~ido** (ark., *Levi/id/o* kun -i) Z *RE* 88a; Beau *EFr 1903* (lévite *(de la tribu de Lévi)*); B *VdE 1910*.

leva/ [1890: ~] [**~o**] (bulg. mono; nun *lev/*) Lor *LernCs 1890*, [28] ([*Kosto*] *3 ~ por ¼ jaro*).

Levant/ [1910] **~o** (regiono) *PropN 1910*.

Levanten/ [1957] **~o** (ark., *levant/an/o*) War *GD 1957*; *PIV 1970*. ‖ **~a** *PoŝAtl 1971* #19b (*≈aj ŝtatoj*).

Levi/ [1910] [**~o**] (antaŭe *Lev/* sen *-i*) B *VdE 1910* [→ Levido°; leg□konsekvence *Levi/id/o*] (*Ano de la gento de ~*).

levit/ [1967] **~i** But *EEn 1967*.

levkoj/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 88b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*.

lez/ [1910] **~o** (med.) B *VdE 1910.* ‖ **~i** B *VdE 1910.*

lezgin/ [1899] **~o** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*tiuj multnombraj* […] *gentoj (avaroj, kjurinoj, andioj, kazi-humiĥoj, ~anoj k. a.) de Dagestan'* […] *kiuj estas konataj sub komuna nomo „~oj“*).

li [1887] Z *UL* 20 (*kaj nomis Dio la lumon tago, kaj la mallumon ≈ nomis nokto*), 20 (*„ĉu ~ perdis la saĝon?!“*), [v], *DL* 6 (*La leganto ne pensu, ke en la libro* [...] *~ vidos iajn mirindaĵojn*), 8 (*ĉiu montru al mi la erarojn, kiujn ~ trovis en ĝi*), *RE* 120a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 103 (*Dio ~u vin, sinjoro!* [...] *≈ tion faros, sinjoro se ĝi°* {troa senpersona *ĝi*} *plaĉos al ≈* [Dio = Li]), *FE 1894*, 5, 26.13. ‖ RIM. En poezio okaze por objektoj anstataŭ *ĝi*: *Kaj ree li* [la kverko post la ventego] *staras trankvila, fiera* (Devj *E-isto* Dec. 1893, 182). ‖ **~a** Z *UL* 23 (*For, for ~a sceptro kaj trono* [...]*!*), *DL* 7 (*~a* propra *demando en la okuloj de ĉiu estas la plej grava*), 20 (*La fraŭlino* [...] *mortis, ne fariĝinte ankoraŭ eĉ ~a fianĉino*), 29 (*mia loĝejo estas apud la ~a*); Einst *Plen 1888*, 24 (*Vin salutante je l'nomo de ≈a imperiestra Majesto*); G *Blov 1888*, 9 (*Li invitis Vladimiron resti ĉe ~ por tagmanĝi*); Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 18.9 k.m.a. ‖ RIM. FdE ne havas ekzemplon de postmetita *lia*. ‖ **~afantazie** Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*La Ciklopo* [...] *aliformiĝas ~afantazie je vulkano tre alta*).

lian/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 90b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*; B *VdE 1910.*

Lib/ [1891: *~ujo*] **~o** (pers.) (ark., *Libi/an/o*) Sutk *ERu 1927.* ‖ **~io** (ark., *Libi/o*) Sutk *ERu 1927* (apud *Libi/o*). **~ujo** (ark., *Libi/o*) Kuŝ *E-isto* Jun. 1891, 41a (*ordonu* [...] *alkonduki azenojn de ~ujo*); Nyl *LernSv 1896*, 35 (transpreno el Kuŝ *E-isto*); *FK 1903*; Rhod *EnE 1908*, 522; Sutk *ERu 1927* (apud *Libi/o*). ‖ **~lando** Sutk *ERu 1927* (apud *Libi/o*).

Liban/ [1890: *~-cedro*] **~o 1** (regno) (kp. ark. *Libanon/o°*; kp. *Lebanon/o* [= ~montaro]) Z *Psalm 1908* (antaŭe jam publikigita en *Rev* vol. 1, 1906-1907; surbaze de RU Ливан, PL kaj FR „Liban“ kaj DE „Libanon“); Rhod *EnE 1908*, 521 (EN Lebanon); M *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*; But *EEn 1967*, 444b; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~-cedro** Lor *LernCs 1890*, 15. ‖ Kp. *Libanon/o*.

Liban/ [1907] **~o 2** (montaro; sin. *Lebanon/o*) Z *Rev* Maj. 1907, 390 [= *Rab 1908*, 17] (*Poste tuj la Turkojn for el Azio, dum la fero estas ankoraŭ varmega, - haki cedron sur la ~o, konstrui ŝipojn ...* (Jetzt frisch mit den Türken aus Asien, weil's Eisen noch warm ist, und Cedern gehauen aus dem Libanon, und Schiffe gebaut ...).

Libanon/ [1910] **~o** (regno) (ark., *Liban/o*) S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Lebanon/o*.

libel/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 195b, *MV*, *UV*.

liber/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 22 (*mi venis al li kaj mi trovis lin ~a*), 38 (*kiel homo ~a*), *Ald 1888*, 1 (*por fari la lingvon ~a de ĉiuj personaj eraroj*), Einst *Plen 1888*, 23 (*Kiu ĉiutage havas dudek kvar ~ajn horojn*); G *Blov 1888*, 16 (*Lia renkontado kun Mario* [...] *estis rekta kaj ~a*); Z *RE* 14a (*~a loko*), 42 (*~a tempo*), 147a (senokupa), 151b, 163b (*~a loko*), 178a, *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*~a interkomunikiĝo*), *UV*, *Ham 1894*, 109 (*karaktero* [...] */ ≈a* [de H.]), *Adr 1889*, 30 (*~a artisto*: *~a* en tiu kunteksto signifas «laboranta kiel entreprenisto, ne kiel dungito de labordonanto», kp. DE *frei|schaffend|er Künst|ler*); Beau *EFr 1903* (*~a loko*); B *VdE 1910* (*~a civitano*; [neokupita] *~a horo, ~a loko. Vespere mi ĉiam estas ~a*; [nesubmetita al] *~a de zorgoj*). ‖ **~e** Z *DL* 5 (*tute ~*e *uzi la lingvon*), *Ald 1888*, 9 (*tute ~e esprimi siajn pensojn*). ‖ **~eca** *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*≈eca Grupo E-ista*). **~ecano** *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Int. Societo de socialistoj, ~ecanoj kaj kontraŭmilitaristoj*). **~eco** Z *Ald 1888*, 8 (*danke tiun vastan ~econ la lingvo* [...] *disfalos en multaj malsamaj lingvoj*), *RE* 22a (volo), 167a (*~eco kaj oportuneco*),

178a; Zeid *LI* Apr. 1896, 57 (*Mi prenas al mi la ~econ turni la atenton de la e-istoj al tio, ke* [...]; kalkeo de tre formala kaj ne plu kutima DE *Ich nehme mir die Freiheit die Aufmerksamkeit der E-isten darauf zu lenken, dass*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~ema** *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*Antiklerikalismo ~ema*). **~igi** Z *UL* 19 (*~igu nin de la malvera*), *DL* 7 (*tiu* [...] *demando estos* [...] *finita kaj ~igos la lokon por alia demando*), 37 (*ĝi* [...] *volis scii, kiel ĝi povus sin ~igi*), 46 (*estus tre bone por ĝi, se oni ĝin ~igus de ĝia malfeliĉa vivo*), *RE* 27a, 63, 68, 122a, 167b (malfermi), 209a, 213a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~igi sklavon*). **~igo** Z *GVGE 1894*, 5a (*elpeti ~igon*; abbitten). **~iĝi** G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *ĉesis subteni la interparolon, fortigante tiel la* [...] *senkonsilecon, de kiu oni povis ~iĝi nur per subita* [...] *klarigo*); Z *RE* 124a; Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 18 (*De la ligil' malnova nevolonte / la lango ~iĝas*); B *VdE 1910* (*~iĝi de teda gasto*). **~iĝo** Z *Ham 1894*, 74 (*Vi faras baron al via propra ~iĝo, se vi kaŝas vian doloron antaŭ via amiko*); *Cion 1926*, 16 (*homa kaj nacia ~iĝo*). ‖ **~pensulo** B *VdE 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 35.1 (*larĝanima ~pensulo*). **~tempo** Z *RE* 70; B *VdE 1910* (*somera ~tempo*). ‖ **mal~a** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **mal~eco** *RE* 108b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **mal~ejo** (kp. ark. *mal/liber/ig/ej/o*) Z *DL* 30 (*La ŝteliston oni metis en mal~ejon*), 46 (*vi iros en mal~ejon!*), *RE* 122b, 201b (темница, «karcero»), 207b (тюрьма); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **mal~igejo** (ark., *mal/liber/ej/o*) *Bern 1906*, [7] ([la kastelo] *enhavas nun mal~igejon*). **mal~igi** (kapti) Z *RE* 135a. **mal~o** (kapto) Z *RE* 135a. **mal~ulo** Z *RE* 211a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **ofic~a** Z *RE* 110b.

liberal/ [1891] **~a** G *NovJ 1891*, 5 (*En la tempoj ~aj* {epoko ~a}); Z *EG 1904* (liberal, freisinnig); B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904* (Liberalität (Geschenke etc.)). **~eco** Z *EG 1904*. **~ismo** vd. *liberalism/o*. **~ulo** Z *Reviz 1906*, 97.5 (*Hu, plumknaristoj, ~uloj malbenitaj!*).

liberalism/ [1910] **~o** (pol.) (ark., *liberal/ism/o*) B *VdE 1910*.

Liberi/ [1909] **~o** (regno) Fauv *Ŝlos 1909*; *PropN 1910*; War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444b; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Libi/ [1910] **~o** (regno) (kp. ark. *Lib/uj/o*°, *Lib/i/o*°, *Lib/land/o*°) *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927* (apud *Lib/i/o*°, *Lib/uj/o*°, *Lib/land/o*°); Wü *EV 1935*; War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444b; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~ano** *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*.

libr/ [1887: *~eto*] **~o** Z *UL* [v], *DL* 3-4 (*post tio ĉi oni jam povus komenci la eldonon de* [...] *~oj, gazetoj kaj cetere*), 4 (*Ĉiuj respondoj faros unu ~on*), 34 (*la instruitulo* [...] *skribis ~ojn pri la veraĵo en la mondo*); G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *fermis la ~on*); Z *RE* 25b (*la kvina ~o de Mozeso*° {Readmono}), 75a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 6 (*Kie estas la ~o kaj la krajono?*); B *VdE 1910* (*presita ~o, komerca ~o*). ‖ **~aro** Meier *GramDe 1891* 1891, 17a (Bibliothek). **~ejo** Z *Nom 1* (*Ĉiuj supre skribitaj verkoj povas esti ricevataj en ĉia ~ejo*), *RE* 75b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~eto** Z *UL* 20 (*Mi legis* [...] *~eton sub la nomo "Lingvo internacia"*); Beau *EFr 1903*. **~isto** Z *Majn 1887-3* (*vi povos ĝin ricevi ĉe la plej gravaj ~istoj en St. Peterburgo*); Einst *Plen 1888*, 26 (*mi estis okupata en la domo Chérié, ~isto kaj direktoro de oficino*° *internacia*); Z *RE* 75b (~vendisto); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **~bindisto** (antaŭe *bindisto*) *JarL SAT* 1923, 49. **~okonduko** (ekon.) Einst *Plen 1888*, 26. **~otenado** (ekon.) Z *RE* 13a (kalkeo de DE Buch|halt|ung); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~otenanto** Z *RE* 13a, *MV* 41 (Buch|halt|er), *UV*. **~otenisto** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (kalkeo de DE Buch|halt|er). **~ovendisto** Z *RE* 75b (~isto).

‖ **A-K** ‖ **debet~o** GM *EFr 1910*. **fraz~o** *FrazL 1903*, [t] (*Fraz~o de l'Turisto*). **gvid~o** (antaŭe *konduk/ant/o*) *Bern 1906* [t] (*ilustrita gvid~o*). **hor~eto** *FrazL 1903*, 14 (*la hor~eto de l'fervojo*). **jar~o** *FrazL 1903*, [t] (*Jar~o de*

Franca Turing-Klubo). **kopi~o** G *EPl 1916*. **kurac~o** Z *RE* 89a.

‖ **L-Z** ‖ **lerno~o** Z *Ald 1888*, 7 (*„Lingvo Internacia. Antaŭparolo kaj plena lerno~o“*), 16 (*Oni devas eldoni pli vastajn lerno~ojn*), *RE* 215b; Lib *LernLv 1889*, 5; Z *FE 1894*, 31.22 (*Lerno~on oni devas ne tralegi, sed tralerni*). **mes~ego** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*li* [...] *malrapide turnis la foliojn de la mes~ego*). **not~o** Z *RE* 56. **preĝ~o** Z *RE* 98a. **registr~o** Beau *EFr 1903*. **rit~o** Mott *EEn 1906*. **rito~o** Z *EG 1904*. **tag~o** Z *RE* 39.

lice/ [1896] **~o** Z *Adr 1896*, [5] (*profesoro de ~o*), *Adr 1896 fol. 2*, [15] (*finna ~o*); Ell *The-E* Nov. 1903, 6 (*kvar profesoroj* [t.e. instruistoj] *ĉe la Havra ≈o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ Kp. *gimnazi/o* (OA 2-1914). ‖ **~a** *JarL UEA* Maj. 1910, 68 (*~a profesoro*). ‖ **~estro** *EKato* Dec. 1903, 23 (*≈estro eltrovis tion, kaj ŝin resendas Tonkinon*).

licenc/ [1910] **~o 1** (jur.) (ekon.) (ŝtata ktp-a permeso) Ver *EncV 1910* (Fr licence); *PVS*; OA 8-1974.

licenc/ [1974*] **~o 2** (ling.) (escepta malobeo al gramatika aŭ poezia regulo) OA 8-1974.

licenci/ [1910] **~o** (univ.) GM *EFr 1910*. ‖ **~ato** GM *EFr 1910*. **~ulo** GM *EFr 1910*.

licentiat/ [1895] **~o** (ark., *licenciato*, *licenciulo*) *LI* Dec. 1895, 15 ([universitataj ekzamenoj] *de „kandidato“ kaj de „~o“*).

Lici/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Lidi/ [1910] **~o** (historia regiono en nuna Turkio) (antaŭe *Lyda* [legu *Lydia*]) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

lidit/ [1967] **~o** (forta eksplodaĵo enhavanta pikratan acidon) But *EEn 1967* (lyddite).

lied/ [1911] **~o** Antt *FiE 1911*.

Lieĝ/ [1903] **~o** (antaŭe *Liège'*) *BelgSon* Maj. 1903 [r] (*Poliglota Klubo en ~o*); B *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*.

lien/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 180a, *MV*; *UV*.

Lifland/ [1889: ~] [**~o**] (hist.) (regiono) (ark., *Livon/i/o*, *Livon/uj/o*) Z *Adr 1889*, 34 (*gub. ~*). ‖ Kp. *Livland/* de De *Livland* aŭ ark. De *Liefland*.

lift/ [1907] **~o 1** (por personoj en domoj) (antaŭe *lev/iĝ/il/o°*) Z *EG 1907* (Fahrstuhl; Aufzug [moderne ankaŭ *Lift*]; ne en *EG 1904*); B *VdE 1910* (*Ĉiuj bonaj hoteloj posedas ~on*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (ascenseur | lift | Lift). ‖ Kp. *elevatoro*.

lift/ [1908] **~o 2** (mar.) (ŝnuro por levi velstangon aŭ maston) Roll *Mar 1908* (Fr balancine | De Toppenant | En lift).

lig/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 37 (*eble li volis ~i ĝin al si*), *RE* 29b, 136a, 179a (kun~i), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 27, *GVGE 1894*, 4b; B *VdE 1910* (*~i vergojn, ~i beston*; *Komuna laboro ~as la homojn*). ‖ **~a** Z *RE* 29b (вязкій). **~o** Z *RE* 29a, 179a (~aĵo), 191a; *LI* Jan. 1896, 6 (*tutmonda poŝta ~o* [prefere mj., ĉar propra nomo]); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **~ado** Z *GVGE 1894*, 4b. **~aĵo** Z *DL* 35 (*li eksonigis tutan ~aĵon da multekostaj sigeliloj*), *RE* 179a (~o); Beau *EFr 1903*. **~ano** Z *RE* 191a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~anta** B *VdE 1910* (→ mal~i: *Liberigi de la ~anta ŝnuro*). **~ilo** Z *RE* 51b, 136a, 137a, 179a; Beau *EFr 1903* (lien); Z *Ifig 1908*, 18 (*De la ~' malnova nevolonte / la lango liberiĝas*). **~ita** Z *RE* 179a (inter~ita). ‖ **~otubero** Z *RE* 210b. ‖ **al~i** Z *RE* 152a, 156a, 222b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*al~i kaprinon al arbo*). **al~ita** *Ham 1894*, 104 (*Al ŝi mi* [la reĝo] *estas tiel al~ita*). **al~iĝi** Z *Ifig 1908*, 6 (*Kaj samdanoj ĉiam pli kaj pli / En ludo al~iĝis reciproke*), 8. **al~ita** Z *RE* 151b; Beau *EFr 1903* (attaché *(phys. et mor.)*). **al~iteco** Beau *EFr 1903*. **ĉirkaŭ~ado** Z *GVGE 1894*, 4b. **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 113b, 138a (zoni), *GVGE 1894*, 4b. **ĉirkaŭ~ilo** G *Kond 1890*, 28 (*vi vidos* [la ŝtelitan aĵon] *en la ĉirkaŭ~iloj* {vindoj [?]} *de la infano*). **ĉirkaŭ~o** Z *RE* 130b (bandaĝo). **de~i** Z *GVGE 1894*, 4b. **dis~o** (solvo) G *Blov 1888*, 17 (*Ŝi preparadis la plej neesperatan dis~on* [de la situacio]). **ek~o** Z *RE* 51. **front~o** (hist.) (pol.) Barth *Ludo 1928*, 19 (*la K-doj de la Ruĝa ≈ligo*

[komunista organizaĵo *Rotfront* en la 1920-aj jaroj en Germanio]). **inter~i** Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 20 (*La malamo / La fratojn inter~is*); B *VdE 1910*. **inter~ita** Z *RE* 179a (~ita). **inter~o** Z *RE* 179a; Beau *EFr 1903*. ‖ **kun~adi** G *Blov 1888*, 6 (*ŝi ordadis kaj kun~adis sian tolaĵon*). **kun~ado** Z *DL* 21 (*Vortoj kunmetitaj estas kreataj per simpla kun~ado de simplaj vortoj*), *FE 1894*, 27.5 (*Vortoj kunmetitaj estas kreataj per simpla kun~ado de vortoj*). **kune~aĵo** (sako, farita el tuko aŭ alia ŝtofpeco, kies kvar ekstremaĵoj estas kunligitaj: RU узел) G *Blov 1888*, 8 (*La servantino portis post ŝi du kune~aĵojn*), 8 (*Li helpis la sinjorinon* [...] *kuŝigi la kune~aĵojn kaj la kesteton*). **kun~i** Z *Ald 1888*, 4 (*kun~i* [...] *la sorton de l' lingvo internacia kun la estonta kongreso – estus tre malprudenta*°), *RE* 179a (~i), 188a (kunigi, unuigi), 189b (kunigi), 191a (kunigi); Beau *EFr 1903*. **kun~ita** Z *DL* 11 (*voĉdono, kiu kun la efektiva* [...] *signifo de l' lingvo tute ne estas kun~ita*), *Ald 1888*, 18 (*Per* [...] *laborado kun~ita oni ĉiam povas pli multe fari, ol laborante aparte*). ‖ **mal~i** Z *RE* 166b; B *VdE 1910*. **mal~o** Z *RE* 166b. **ne~ebla** G *Blov 1888*, 13 (*ŝiaj vortoj estis tiel mirindaj kaj ne~eblaj kun io*). ‖ **batal~o** (hist.) (pol.) Barth *Ludo 1928*, 13 (*dekstraj batal~oj en Germanio* [en la 1920-aj jaroj, *Kampfbund*]). **har~o** Z *RE* 81a, *MV* 27. **ŝtrump~ilo** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (jarretière).

ligi/ [1910] **~o** (krustaco *lygia*) Ver *EncV 1910*.

lign/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 22 (*≈o estas bona brula materialo*), *RE* 38b, *MV* (Holz); Lib *LernLv 1889*, [v] 61 (malka, «~o por hejtado»; kun probabla preseraro *lingn*); Z *UV*, *Ham 1894*, 104 (*kvazaŭ fonto, / Turnanta ~on en mal-molan ŝtonon*), *FE 1894*, 31.16 (*≈o estas bona brula materialo*). ‖ **~a** Z *DL* 29 (*malgranda ~a dometo*); G *Blov 1888*, 8 (*~aj fenestraj kovriloj*), 20 (*~a preĝejo*); Z *RE* 43; Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*~a najlego, enmetita en baro*); Z *FE 1894*, 37.14 (*~aj objektoj*); B *VdE 1910* (*~a skatolo*). ‖ **~aĵisto** Z *FE 1894*, 37.14 (*la ~aĵisto faras tablojn, seĝojn kaj aliajn ~ajn objektojn*); Beau *EFr 1903* (menuisier); B *VdE 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 85; Diett *Gold 1921*, 52#19. **~aro** Z *RE* 81b; Beau *EFr 1903*. **~eca** OA 6-1935 (*Arbo, kies trunko estas ~eca ĉe la bazo*; nefundamenta, sed uzata en la dif. de *arbusto*). **~ego** Z *RE* 76b (колода, «~obloko, ŝtipo»). **~ero** Einst *Plen 1888*, 17 [g]; Bar *LernHu 1898* [g] 14. **~eto** Z *RE* 229b (tabuleto). **~isto** Z *UV*, *FE 1894*, 37.14 (*La ~isto vendas ~on*). ‖ **~o-arbo** *Cion 1926*, 10 (*457 dunamoj* [malnova mez.] *estis surplantataj per ~o-arboj*). **~ofajro** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.2 (*la du amikoj* [sidis] *apud ~fajro*).

ligustik/ [1967] **~o** (bot.) (*Ligusticum*) But *EEn 1967* (lovage).

ligur/ [1903] **~a** (ark., *Liguri/* kun *–i/*) Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*≈a marbordo* [en Italio]).

Liguri/ [1910] **~o** (regiono) (antaŭe *ligur/* sen *–i/*) B *PropN 1910*. ‖ **~a** *PropN 1910* (*~a Maro*). ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Liĥtenŝtejn/ [1957] **~o** (regno) War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444b; R 1989; R 2009.

Likaoni/ [1910] **~o** (hist. regiono *Lykaonía* en nuna centra Turkio) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

liken/ [1889] **~o** (med.) (bot.) Z *RE* 90a, *MV*, *UV*.

likene/ [1910] **~o** (insekto *lichenea*) Ver *EncV 1910*.

likop/ [1967] **~o** (planto *Lycopus*) But *EEn 1967* (gipsy-wort).

likops/ [1967] **~o** (planto *Lycopsis*) But *EEn 1967* (bugloss).

liksivi/ [1910] **~o** Ver *EncV 1910*.

likv/ [1910: *~a*] **~o** (fiz.) (antaŭe *likv/aĵ/o*) OA 8-1974*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (baza formo); Setä *FiE 1923*; *PV 1930*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~eco** OA 8-1974 (*la tri statoj de la materio estas gaseco, ~eco kaj solideco*). **~igi** GM *EFr 1910*.

~iĝi GM *EFr 1910*. ‖ **~amaso** (med.) GM *EFr 1910* (épanchement).

likvaci/ [1910] **~i** Ver *EncV 1910*.

likvid/ [1889] **~i** Z *RE* 169a, *MV* (abrechnen, liquidi{e}ren), *UV*; Wicke *Galero 1922*, 25 (*la firmo ~is°* {~iĝis}). ‖ **~o** Z *RE* 169a (раэсчетъ, *nun* расчёт); Jon *ESv 1893,* 60; Beau *EFr 1903*. ‖ **~anto** Beau *EFr 1903*.

likvor/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 89a, 104b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*; B *VdE 1910* (*la ~o "chartreuse"*). ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

lil/ [1894] **~a** (hele malva) König *E-isto* Maj. 1894, 96 [r] ([poŝtmarko de] *35 Kop., ~a, mezo verda*); *NLR* Jul. 1956 [v] (siringokolora, bele viola).

lilak/ [1910] **~o** (bot) GM *EFr 1910* (lilas). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~kolora). ‖ **~kolora** GM *EFr 1910* (~a). **~viola** GM *EFr 1910*.

lili/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 89b, *MV*, *E-isto* Apr. 1890, 38a (*krono el blankaj ~oj*); G *E-isto* Jan. 1891, 6a (*ekfloris sub lia rigardo la puraj, blankaj, delikataj, aromaj ~oj*); Z *UV*.

liliac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: ajlo, aloo, asparago, bulbo, hiacinto, konvalo, poreo, tulipo*); GM *EFr 1910*.

lim/ [1889] **~o 1** (inter landoj ks.) Z *RE* 34b, 95a, 149a, 173b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 (*la venĝo / Ne devas scii ~ojn*); B *VdE 1910* (*~o de vilaĝo*). ‖ **~i** Z *RE* 34b, *MV*. ‖ **~igi** Z *RE* 95b, 117b, *UV*; B *VdE 1910* (*Oriente la landon ~igas rivero*). **~igita** Z *RE* 117b. ‖ **~grafo** Chris *DeE 1923*, 335a (Mark|graf; sin. *markizo*, *margrafo* [malrekomendita]). **~lando** Chris *DeE 1923*, 335a (Mark [«markio»]). **~provinco** Chris *DeE 1923*, 335a (Mark [«markio»]). **~ŝtono** *Proz 1904**, 6. **~tempo** (kp. *temp~o*) Z *RE* 160b (*preterlasi la ~tempon*), 193a; Beau *EFr 1903*. ‖ **dis~igi** Z *RE* 166b. **land~o** B *VdE 1910*. **sam~a** Z *RE* 189b (najbara). **sen~a** Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 20 (*furiozo / Sovaĝa kaj sen~a*); B *VdE 1910*. **sen~eco** Grenk *Ruinoj 1923*, [3] ([ruinoj,] *kiuj blankas per sen~eco de l' sabloj* [dezertaj]). **temp~o** (kp. *~tempo*) B *VdE 1910* (*temp~o de kambio, temp~o de konkurso*.

Lim/ [1901] **~o 2** (urbo *Lima* en Peruo) Vila *LernEs 1901*, 34 (→ *an*). ‖ **≈ano** Vila *LernEs 1901*, 34 (→ *an*), 37.7.

limak/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 211b, *MV*; *UV*.

limenit/ [1910] **~o** (papilio *Limenitis*) Ver *EncV 1910*; But *EEn 1967* (white admiral butterfly).

limf/ [1903] **~o** (anat.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 9-2007. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

limit/ [1930] **~o 1** (ekon.) *PV 1930* (kondiĉa prezlimo en vendo ne malsuperi, en aĉeto ne superi, antaŭfiksitan prezon); BS *EDe 1952* (Preisgrenze, Limit); War *GD 1957*; LA *FrE 1961* (→ limite). ‖ **~i** BS *EDe 1952* (begrenzen, beauftragen, an der Börse nicht über od. unter einem Grenzpreis zu kaufen od. zu verkaufen).

limit/ [1957] **~o 2** (mat.) War *GD 1957*.

limnadi/ [1910] **~o** (krustaco *limnadia*) Ver *EncV 1910*.

limonad/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 89b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*.

lin/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 88b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 5a (*bati ~on*; abbrechen). ‖ **~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*~a oleo*).

linac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: lino*).

line/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR ligne (corde) | DE Leine).

ling. [1888] (mll de *lingvo*) G *Blov 1888*, 4 [a] (*Se ankaŭ aliaj amikoj de la ling. int. alportos similajn ŝtonetojn por nia konstruo*).

lingol/ [1910] **~o** (brakiopodo *lingula*) Ver *EncV 1910*. ‖ Kp. *lingul/o*.

lingual/ [1952] **~o** (sono, formita per la lango, kiel *l* k *t*) BS *EDe 1952* (Zungenlaut, Lingual).

lingul/ [?] **~o** (brakiopodo *lingula*). Kp. *lingol/o*.

lingv/ [1887] **~o** (mll «ling.») Z *UL* 20 (*Je kia ~o li skribis?*), 20 (*per tiu ~o oni povas esti komprenata de la tuta mondo*), [v], *DL* 10 (*Per kia vojo mi venis al la kreo de mia ~o*), *RE* 88a (*~o latina*), *RE* 231b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.10 (*En la ~o „Eo“ ni vidas la estontan ~on de la tuta mondo*); B *VdE 1910* (*la angla ~o*). ‖ **~o internacia** Z *UL* 20 (*Mi legis antaŭ kelkaj tagoj libreton sub la nomo „≈o internacia“*), 31 (*Mi* [...] *promesas ellerni la proponitan de d-ro Esperanto ~n internacian*), *Majn 1887-2* (*en tiu gazeto estos priparolata ĉio, kio estas necesa por la ~o internacia*), *DL* 7 (*l' amikoj de l' ~o inter*). **~o tut(a)monda** Z *Schl 1887*, 120 (*~o tutamonda devas esti antaŭ ĉio komprenebla*), *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj enkonduko de ~o tutmonda* [...] *tiel maturiĝus*). ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 9 (*~a materialo*); B *VdE 1910*. ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903* (langage). **~ista** Beau *E-isto* Jan. 1894, 11 (*~ista gazeto Londona*). **~isto** Z *DL* 10 (*mi ne estas multege instruita ~isto*), *Adr 1889*, 11; B *VdE 1910*. ‖ **~esploristo** Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*Profesoro Max Müller, la granda° Oksforda ~esploristo*). **~o-tradukilo** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*neŭtrala ĉiuhoma ~o-tradukilo*). ‖ **divers~eco** *LI* Apr. 1896, 55 (*la neoportunaĵoj de la divers~eco*). **mond~a** *E-isto* Sep. 1889, 1 (*prezidanto de la klubo mond~a*). **mond~isto** Bogd *LernBg 1890*, 56 (*mia gazeto „La Mond~isto“*). **mult~ulo** B *VdE 1910* (poligloto). **naci~o** Lor *LernCs 1890*, 5 ([Schleyer] *ŝanĝis esprimojn de naci~oj*). **sved~a** *LI* Jul. 1899, 5 (*sved~aj finlandaj gazetoj*). **ŝlosil~o** Stead *The-E* Nov. 1903, [1] (*Eo estas la plej bona ŝlosil~o* [key language] *ĝis nun elpensita*). **vort~o** *Nürn 1889* [a].

lingvistik/ [1896] **~o** Beau *LI* Jan. 1896, 2 (*homoj, tre kompetentaj en la° ~o*); B *VdE 1910*. ‖ **~a** Beau *LI* Jan. 1896, 2 (*unu ~a tutaĵo perfekte unuspeca*).

lini/ [1889] **~o** Z *RE* 82b, 89b, 196a, 227b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*; B *VdE 1910* (*rekta, kurba, rompita ~o*; *Ĉia paĝo de la verko havas 40 ~ojn*); G *EPl 1916* (*paralela ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 89b (*~a kaleŝo*). **~i** Z *RE* 34b (графить), 89b; B *VdE 1910* (*~i paperan folion*). ‖ **~ilo** Z *RE* 89b; Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 3. ‖ **inter~o** B *VdE 1910.* **ondo~a** Beau *EFr 1903.* **petit~o** *E-isto* Sep. 1889, 1 [r] (*Anoncoj estas akceptataj por 20 pfenigoj por la petit~o*). **rond~e** Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *Brunruĝaj agarikoj,* […] *sin rond~e kaŝis sub la palega herbaro*).

link/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 175a, *MV*, *UV*.

linoleum/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

Linuks/ [2013] **~o** (Komputil-rilata nomo [esperantigo de *Linux*]) R 2013.

Lion/ [1903] **~o** (urbo *Lyon* en Francio) (antaŭe *Ljon/o°*) *FK 1903*, 85.22 (*la tirano* [Napoleono] *trairis tra ~o*); B *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*.

lip/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *RE* 36a (губа), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31; B *VdE 1910* (*supra kaj malsupra ~o*). ‖ **~grimaco** GM *EFr 1910*. **~hara** G *Blov 1888*, 13. **~haro** Z *RE* 214b (усъ; kutime plurale, «barbo»), *E-isto* Jan. 1891, 3a (*per mano tremanta / Sian grizan ~haron li prenis*). **~haroj** G *Blov 1888*, 9; Z *MV*, *FE 1894*, 31.25 (*Liaj ~haroj estas pli grizaj, ol liaj vangharoj*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~floroj** (bot.) B *VdE 1910* (→ lavendo; kp. *labiac/oj*, *labiat/oj*). ‖ **muŝ~haroj** (speco de barbeto inter nazo kaj buŝo) *EB 1979*, 35#16. **pend~o** (pp hundo) *EB 1988*, 71#32.

Lipari/ [1903: ~] **~o** (insulo) *EKato* Dec. 1903, 23 (*pro tiu malfruo, ni pasis nokte apud insuloj ~, Stromboli*); Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*la plej grandaj* [insuloj] *estas, laŭ vico de graveco: ~*), 12a (*~o estis rabadita de Atenanoj*). ‖ **~aj** Borel *GermE* Jan. 1905, 11b (*vojaĝo* […] *en Sicilio kaj en la vulkanaj insuloj nomataj „Eolaj“ aŭ „~aj“*).

lir/ [1910] **~o 1** (muz.) (antikva kelkkorda instrumento) B *VdE 1910*.

lir/ [1889] **~o 2** (poez.) Z *RE* 89b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (lyre); B *VdE 1910* (*rompi sian ~on* [= ĉesi skribi versojn]). ‖ **~a** Z *RE* 89b; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*plej eminenta ~a poeto de la nuna Hispanujo*). ‖ **~isto** Z *RE* 89b.

lir/ [1890] **~o 3** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1* [itala] *~o* [...] *po 100 centezimoj*).

lirik/ [1904] **~o** (lit.) Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Z *EG 1904*; Sey *FlandLit 1904*, 9 (*plej granda ~a poeto*); B *VdE 1910* (*~a versaĵo*); *RevO* Jul. 1920, 76a [t] (*Japana klasika ~a dramo*). ‖ **~a** Z *EG 1904*. ‖ **~isto** Z *EG 1904*.

liriodendr/ [1952] **~o** (arbo *Liriodendron*) BS *EDe 1952* (Tulpenbaum). ‖ Kp. *tulip/arb/o* (But *EEn 1967*).

Lisabon/ [1890] **~o** (ark., *Lisbon/o*) Red. *E-isto* Jan. 1890, 27b (*Sinjoro* [J. H. F.] *el ~*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *Adr 1896*, 10, 32; Rhod *EnE 1908*, 522a (Lisbon); Sutk *ERu 1927* (apud *Lisbono*). ‖ Kp. DE Lissabon kaj RU Лиссабóн aŭ Лиссабóн (kun -a-) kontraŭ PT Lisboa, EN Lisbon, FR Lisbonne, PL Lizbona ktp. (sen -a-).

Lisbon/ [1927] **~o** (antaŭe *Lisabon/o°*) Sutk *ERu 1927* (kromformo apud *Lisabono°*); War *GD 1957*.

lisimaki/ [1967] **~o** (planto *lysimachia*) But *EEn 1967*. ‖ Kp. *lizimaki/* kun -z-.

lisol/ [1957] **~o** War *GD 1957*; Sara *EBg 1963*; But *EEn 1967*. ‖ Kp. *lizol/* kun -z-.

lisp/ [1919] **~i** Back *ESv 1919*; *PVS 1954*.

list/ [1906] **~o** Z *Reviz 1906*, 48.17 (*~o de servado*); OA 1-1909; B *VdE 1910* (*~o de kandidatoj*).

lister/ [1967] **~o** (orkido *Listera*) But *EEn 1967* (twayblade).

lit/ [1887] **~o 1** (meblo) *UL* [v], *DL* 26 (*La mizero kutimigis lin levi sin el la ~o tre frue*); Einst *Plen 1888*, 24 (*ĉambron kun du ~oj rezervu*); G *Blov 1888*, 7 (*ŝi ĵetis sin sur la ~on*); Z *RE* 84a, 90b, 118b, 144a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26.9 (*la muso kuris sub la ~on, kaj nun ĝi kuras sub la ~o*); B *VdE 1910* (*ligna, metala ~o; hotelo kun cent ~oj*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 144a; Beau *EFr 1903*; G *NovAnt 1909*, 23 (*Etendite / Sur la ~aĵo hela*); B *VdE 1910*. **~kovrilo** Z *DL* 27, *RE* 118b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~kurteno** Z *RE* 140b. **~tuko** Z *RE* 161a; B *VdE 1910*. ‖ **bret~aĉo** (en prizono) *SennR* Okt. 1923, 1. **kanap~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*ortegita kanap~o*). **pend~o** Z *RE* 76a (койка).

lit/ [1897] **~o 2** (geog.) Abes *Kralj 1897*, 4 ([la Danubo] *fluas rapide sur terure mallarĝa kaj profunda ~o*).

litani/ [1889] **~o 1** (reli.) Z *RE* 90a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*.

litani/ [1910*] **~o 2** (Longa kaj teda nomado) B *VdE 1910* (*Oni legis en la kunsido tutan ~on de projektoj*).

litargir/ [1910] **~o** (kem.) (plumboksido) B *VdE 1910*.

liter/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 20 (*La adverboj* [...] *finiĝas je la ~o „e“*), *RE* 12b, 90a, 159b (*per ~oj*), 159b (прописная буква, *granda ~o*; komenca ~o, «majusklo»; en la orig. preserare aŭ ark. *letero°* anstataŭ ĝuste *litero*), 159b (*per ~oj*; прописью), 228b (*~oj presataj*; шрифтъ, RU germanismo *Schrift*), *MV*, *E-isto* Apr. 1890, [37b] (*la diversaj ~oj de la alfabeto*), *UV*, *FE 1894*, 1, 30; B *VdE 1910* (*Multaj lingvoj posedas supersignitajn ~ojn*). ‖ **~e** Z *DL* 35 (*Mi fariĝis tro korpa, mi ~e ricevis viandon° kaj ostojn*). ‖ **~fandisto** Lengy *LI* Jan. 1905, 4 (*Jam almenaŭ kvin ~fandistoj en Parizo posedas e-ajn sursignitajn ~ojn!*). **super~a** Z *Ald 1888*, 6 (*signetoj super~aj*).

literator/ [1889] **~o** (hist.) Z *Adr 1889*, 18, *Reviz 1907*, 46 (*Mi estas konata kun beletaj aktorinoj. Mi ja ankaŭ verkas diversajn vodeviletojn ... ≈ojn mi ofte vidas. Puŝkin estas mia bona amiko*); GM *EFr 1910* (littérateur). ‖ RIM. Signifo ne evidenta. Eble: **1** intelektulo, kiu mem verk(et)as aŭ recenzas, sed kontraste al

poeto, verkisto aŭ aŭtoro ĉefe vizitadas cirklojn, klubojn de aŭtoroj. **2** Hist. sin. de ano de la socia klaso de akademiaj instruitoj kontraste al la socia klaso de kavaliroj (tiel tiuepoke en la baltaj landoj, tiam rusaj provincoj). Kp. *literatur/ist/o*.

literatur/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 8 (*kiam la lingvo sufiĉe fortiĝos kaj ĝia ~o sufiĉe vastiĝos*), 9 (*skriba ~o*), 10 (*skribata ~o*), 10 (*la ~o de la lingvo internacia*), *RE* 90a, 184a; Z *E-isto* Nov. 1889:01, 7 (*personoj, kiuj sin ĉ je la ~o* [de Eo]), [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*la scienco kaj ~o de ĉiu nacio*); *FK 1903*, 207.19 ([universitata] *fakultato de ~o*), 241.34 (*la produktoj de unu ~o estu aligitaj al ĉiuj aliaj ~oj*); Beau *EFr 1903*; Z *A 1905*, 6.4 (*ne per nuligado aŭ sentaŭgigado de nia ĝisnuna ~o*), 7.1; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*la antikva greka ~o*; *la ~o pri Napoleono*); OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 9 (*komuna ~a lingvo*); GM *EFr 1910*. ‖ **~iĝi** GM *EFr 1910*. **~ista** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 ([li] *festis sian jubileon ~istan*). **~isto** (antaŭe *literator/o°*) Majn *E-isto* Jan. 1890, 28b (*ŝanĝoj bonaj povas eniri en la lingvon* […] *per manoj de ~istoj*); Beau *EFr 1903*; Sey *FlandLit 1904*, [5] [a] (*aro da fragmentoj el samnaciaj ~istoj*); GM *EFr 1910*.

liti/ [1910] **~o** (kem.) (elemento *Li*) B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*.

litin/ [1910] ~o GM *EFr 1910*.

litograf/ [1889] **~i** (kp. *litografi/o*) Z *RE* 90a; Jon *ESv 1893,* 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. **~o** GM *EFr 1910* (~ado; ~aĵo). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~aĵo** *FK 1903*, 110.30 (*La pentraĵoj sur la muro estis bone koloritaj ~aĵoj*); GM *EFr 1910*. **~ejo** Z *RE* 90a; Beau *EFr 1903*. **~isto** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. **~ita** G *NovJ 1891*, [3] (*kartoj ~itaj* [nomkartoj]).

litografi/ [1974*] **~o** (kp. *litograf/i*) OA 8-1974 (*Estas oficialigitaj jenaj vortoj:* […] *~o kiel paruloj* […] *al la Oficialaj:* […] *kaj litografi* {legu: *litograf*}).

litolog/ [?] **~o**. ‖ Kp. *litologi/o*.

litologi/ [1903] **~o** (geol.) Beau *EFr 1903*; Ver *EncV 1910*; B *VdE 1910*; War *GD 1957*. ‖ Kp. *litolog/o*.

litosfer/ [1952*] **~o** BS *EDe 1952*, 242.

litot/ [1910] ~o GM *EFr 1910*.

litotrici/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (lithotritie); GM *EFr 1910*.

Litov/ [1890] **~o** (pers.) Domb 1890, [t] (*Lernolibro / De la lingvo internacia por ~oj*). ‖ **~a** Domb 1890, 18 (*~aj popolkantoj*); [Red.] *E-isto* Mar. 1890, 36b (*traduko* […] *en la lingvon ≈an*); Z *Domb 91-32* (*La lernolibrojn ≈ajn mi ĝis nun* [...] *ne ricevis*). ‖ **~ia** G *Tade 1918* [a] (*la t.n. ~a provinco Grodno*). **~io** (moderna regno, sin. *Litov/uj/o 2*) R 1922; *JarL SAT 1923*, 20; Setä *FiE 1923*; R 2009. **~ujo 1** (hist. regiono *Litv/o*) Z *Parol Guildhall 1907* (*mia kara ~ujo, mia malfeliĉa patrujo*). **2** (moderna regno) GM *EFr 1910* (Lithuanie); *RevO* Jul. 1920, 78b; R 1922; R 2009.

Litv/ [1909] **~o** (hist. regiono) (antaŭe *Litov/uj/o 1*) G *NovAnt 1909*, 3; *Tade 1918* [t] (*Sinjoro Tadeo aŭ / Lasta armita posedopreno en ~o*), I.1 (*~o! Patrujo mia! simila al sano*). ‖ **≈ano** G *Tade 1918,* I.2 (*Vian grandan valoron ekkonas ≈ano / Vin perdinte*).

litr/ [1903] **~o** (mez.) *FK 1903*, 199.27 (*maŝinoj vaporaj, pumpantaj la akvon en la kvanto de 135 000 ~oj en minuto*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **duon~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ Rim. Beau *EFr 1903* traktas **deci~o**, **centi~o** kaj **hekto~o** kiel kunmetaĵoj de *litro*, dum laŭ HV ili estas propraj radikoj.

liturgi/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 ([nurminuskla skribo] *biblio, el kies pecoj ~o konsistas*); OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** [Aur] *EKato* Nov. 1903,

16 ([nurminuskla skribo] *eo iĝos lingvo ~a de eklezio katolika*); GM *EFr 1910*.

liut/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 92b, *MV*; *UV*.

Livadi/ [1910] **~o** (topo.) (urbo *Livadia* en Grekio) B *PropN 1910*.

liver/ [1889] **~i** Z *RE* 42a, 144a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i al iu dokumentojn, ~i viandon al armeo*). ‖ **~anto** Z *RE* 144a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*.

Liverpol/ [1908] **~o** (urbo) Rhod *EnE 1908*, 522a; Sutk *ERu 1927*, 197a.

Livland/ [1889: ~] [**~o**] (hist.) (regiono) (ark., *Livon/i/o*, *Livon/uj/o*) Z *Adr 1889*, 33. ‖ Kp. *Lifland/* de ark. DE *Liefland*; *Livland/* de DE *Livland*.

Livon/ [1889] **~o** (pers.) Red. *E-isto* Nov. 1889, 16b (*lernolibro* […] *por ~oj*). ‖ Kp. *Livoni/o°*, *livoni/an/o°*.

Livoni/ [1889] **~o** (hist.) (regiono) (ark., *Livon/i/o*, *Livon/uj/o*) Lib *LernLv 1889*, 14. ‖ **≈ano** Lib *LernLv 1889*, 14. ‖ Kp. *Livon/o* (pers.). ‖ RIM. La formoj *Livoni/o* aŭ *Livon/i/o* baziĝas sur LA *Livonia*; la samsignifaj formoj *Livland/o* aŭ *Lifland/o* baziĝas sur DE *Livland* aŭ ark. *Liefland*.

Livorn/ [1906*] **~o** (urbo) ISR Jan. 1906 [t]*; *PropN 1910*.

Livr/ [1890] **~o** G *Kond 1890*, 42 (*1 ~o Sterlingo po 20 ŝilingoj po 12 pencoj*).

livre/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 89a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*; Melck *FlandLit 1904*, 15 (*servistoj en solena ~o vestitaj*); B *VdE 1910*.

Liz/ [1904] **~o** (virina nomo) Boi *Perd 1904*, 4 (*~o estis ŝia vera nomo, sed* […] *ĉiuj alnomis ŝin „Rozlilio“*).

Lizandr/ [1903] **~o** *FK 1903**-2 (*~o konfesu* [...] *sian plej ĉefan pekon*).

lizimaki/ [1952] **~o** (planto *lysimachia*) BS *EDe 1952*; Sara *EBg 1963*. ‖ Kp. *lisimaki/* kun -s-.

lizol/ [?] **~o**. ‖ Kp. *lisol/* kun -s-.

Ljon/ [1898: ~] **~o** (ark., *Lion/*) [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 41 (*granda parolado en Lyon' (~)*); Boi *Ŝlos 1903*, [7] (*multaj kluboj en Parizo, ~o, Diĵono, Grenoblo*).

lo [1893] **1** (nomo de la litero *l*) Vd. je *l/o*.

lo [1893] **2** (prop., ark., *ĝi*) G *Lir 1893*.

lob/ [1910] **~o 1** (anat.) Ver *EncV 1910*; OA 4-1929; *PV 1930*.

lob/ [1910] **~2** (bot.) Ver *EncV 1910*; OA 4-1929; *PV 1930*.

lobari/ [1967] **~o** (planto *Lobaria*) But *EEn 1967*.

lobulari/ [1967] **~o** (planto *Lobularia*) But *EEn 1967*.

lod/ [1889] **~o 1** (mez.) Z *RE* 91b, 93b. *MV*; *Tromp 1891*, [80] (Loth); Ferr *LernPt 1892*, 75; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*; B *VdE 1910*.

Lod/ [1924] **~o 2** (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 50.9 ([mi amas ankaŭ] *la patron kaj la fratojn, ~o kaj Akan*).

lof/ [1908] **~i** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR loffer | DE anluven).

lofir/ [1910] **~o** (birdo *Lophyrus*) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957*.

lofobrank/ [1910] **~oj** (grupo de fiŝoj) Ver *EncV 1910*.

Lofoden/ [1910] **~a** (ark., *Lofot/*) M *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

lofofor/ [1910] **~o** (birdo *Lophophorus*) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957*; But *EEn 1967*.

Lofot/ [1910] **~a** (antaŭe *Lofoden/a*) S *PropN 1910* (*~aj Insuloj* [en Norvegio]).

log/ [1889] **~i 1** (verbo) Z *RE* 55a (en~i), 149b (ĉarmi, de~i), 151b (altiri, ĉarmi), 187a (de~i), *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i hundon, ~i muson per lardo; ~i knabon per dolĉa rigardo*; [altiri, esti interesa, esti dezirinda] *La koncerto tute ne~as min*). ‖ **~a** Z *RE* 55a. ‖ **~ilo** *InfRap* Jan. 1910, 4 (*Tiu ĉi Akademio estos bona ~ilo por ĝi!*). ‖ **al~i** Z *Ham 1894*, 25 (*li vin al~os al la maro*); Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 24.10 (*la urbego*

Babel [...] *kun sia idolkulto ne al~as min*). **de~i** Z *RE* 115a, 149b (ĉarmi, logi), 187a (~i), 187b (dekonduki), 202b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*de~i ies edzinon*). **de~anto** Z *Ham 1894*, 23 (*ĵuroj* / *Similaj estas trompaj de~antoj*). **de~isto** Z *RE* 149b; Beau *EFr 1903*. **en~i** Z *RE* 55a (~i). **for~i** Z *RE* 208b (fortiri); Beau *EFr 1903*. **mal~i** B *GermE* Maj. 1905, 58a (*Ekzistas arboj, same kiel homoj, kiuj mal~as de l'unua rigardo*). ‖ **flat~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7 (*"Nu, nu", rediris L. flat~e*).

log/ [1908] **~o 2** (mar.) (instrumento por mezuri la rapidecon de ŝipo) Roll *Mar 1908* (FR loch | DE Log); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

logan/ [1967] **~o** (hibrido frambo-rubuso) But *EEn 1967*.

logani/ [1910] **~o** (planto *logania*) Ver *EncV 1910*. ‖ **~acoj** (familio de dikotiledonaj plantoj) Ver *EncV 1910*.

logaritm/ [1889] **~o** (mat.) Z *RE* 90b; Jon *ESv 1893,* 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

logicist/ [1973] **~o** (filoz.) (ark., *logik/ist/o*; FR *logicien*) Szerd *ScRe* 1973/2:3, 48.

logik/ [1888: *~e*] **~o** Z *Ald 1888*, 7 (*la solaj kompetentaj nun devas esti talento, ~o, kaj la leĝoj kreitaj de la* plej granda parto *de la verkantoj kaj parolantoj*), *RE* 90b; Jon *ESv 1893,* 60; *FE 1903*, 207.22 (*fakultato de filozofio kaj ~o*), 269.9 (*ĉu ekzistas eĉ guto da senco kaj ~o*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Z *RE* 90b; Marig *LernIt 1890*, 33 (*Lingvo por ĉiuj popoloj devas esti plej eble ~a en ĉiuj partoj*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~e** Z *DL* I.3.b (*ili parolas ~e kaj afertuŝante*), 10 (*Aliaj* [...] *skribis instruitajn artikulojn*°, [...] *ne demandinte sin, ĉu ili parolas ~e*); B *VdE 1910*. ‖ **~isto** (kp. ark. *logicist/o*) War *GD 1957*. ‖ **ne~a** Ger *LI* Jan. 1896, 8 (*Nur la kutimo pravigas tian ne~an uzadon*). **ne~aĵo** War *GD 1957*.

logogrif/ [1889] **~o** Z (vortenigmo) *RE* 90b; Beau *EFr 1903* (logogriphe); Z *EG 1904* (Logogriph, Buchstabenrätsel); B *VdE 1910*; Antt *FiE 1911*; OA 2-1914.

Logron/ [1910] **~o** (urbo *Logroño* en Hispanio) *JarL UEA* Maj. 1910, 64.

loĝ/ [1887: *~anto*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 17 (*Mi ~as en la tria etaĝo*), 18 (*En tiu ĉi lando ~as tri milionoj* {da} *kristanoj*), 29 (*Mi ne ~as ĉe mia frato, mi ~as aparte*), 32 (*li ne scias, kiu ~as en la kontraŭa domo*), 40 (*mi ~as sur la Suna Flanko*); Z' *UL* YI *1888*, 59a [v] (→ *propr*: *Li ~as en sia propra domo*); *RE* 106b (населять; tiu rusa verbo havas specifan transitivecon: loĝi en certa lando / regiono, la nomo de la lando / regiono ruse devas esti en akuzativo - vmel), 114b, 158a, *MV*; Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*min diablo igis* / *En loko ~i malbonega*); Z *UV*, *FE 1894*, 14, 25.12; B *VdE 1910* (*~i en ĉambro, en domo, en urbo, en lando*). ‖ **~a** Z *RE* 49b. **~o** (ark., *loĝejo*) Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 ([t] *La ~oj*° *de la termitoj*; *ili prezentas* [termitan] *~on*° *de la grandeco kaj formo de amaso da fojno*). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*. **~anta** Z *RE* 193b (*longe ~anta*). **~antaro** *RE* 106b. **~anto** Z *UL* 21 (*montru ĝin al ĉiuj ~antoj de via urbeto*), *RE* 49b, 50, 144b (luanto), *Ham 1894*, 112 (*lia konstraĵo supervivas milojn da ĝiaj ~antoj*), *FE 1894*, 14.3 (*Tiu ĉi urbo havas milionon da ~antoj*); B *VdE 1910* (*Francujo havas 39 milionojn da ~antoj*), 37.2, 37.11; Beau *EFr 1903*. **~ata** Z *RE* 49b. **~ebla** Z *RE* 49b. **~ejo** Z *DL* 19 (*Ili kondukis la kolegojn en sian ~ejon*), 31 (*domo, kiu staris rekte kontraŭ la ~ejo de l' alilanda instruitulo*), *RE* 49b (dufoje), 73a (квартира; RU francismo *quartier*), 114b, 142a, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*en kelka malproksimo de sia ~ejo*), *FE 1894*, 19.4 (*Ŝi prenis la plej belan arĝentan vazon, kiu estis en la ~ejo*); Beau *EFr 1903*. ‖ RIM. **1** Mll «loĝ.». **2** Kp. ark. *loĝo*. ‖ **~igi** Z *RE* 19; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~igo** Z *RE* 144b (staro; постой: (subst.) loĝigo de soldatoj en domoj de civiluloj en iu vilaĝo ks., dum milito aŭ manovroj). **~iĝa** Z *RE* 123a. **~iĝi** Z *RE* 180a (koloniiĝi); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **~-kondiĉoj** *Cion 1926*, 9 (*pliboniĝo de*

la ~-kondiĉoj). ‖ **kun~anto** Z *RE* 188a; Beau *EFr 1903*. **trans~iĝi** B *VdE 1910.* ‖ **arbo~anto** G *NovAnt 1909*, 25 (*Vi* [korvo] *estas Fenikso de arbo~antoj!*). **mond~anto** Stead *The-E* Nov. 1903, [1]. **somer~o** Z *RE* 37a (дача, «somer- ~ejo, daĉo», ligna dometo por somera loĝado, en kamparo for de la urbo); **ŝton-~ejo** *Cion 1926*, 9.

loĝ. [1889] (mll de *loĝejo*) Z *Adr 1889*, 4 (*~. N. 5*). ‖ RIM. Foje samsence ankaŭ «l.».

loĝi/ [1889] **~o** (arki.) (teatr.) Z *RE* 90b, *MV*; *E-isto* Mar. 1892, 39 (*la imperiestro* [...] *eniris en sian ~on* [en la operejo]); Z *UV*; Beau *EFr 1903*; *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*≈o de Bontempl- anoj (Sobrecanoj)*); B *VdE 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 19.2 (*El unu flanka ~o vigle elpaŝis Modad, la gastejomastro*).

loĝistik/ [1974: *~a*] **~o**. ‖ **~a** OA 8-1974 ([en la dif. de *trajno 3*:] *Veturilaro, kiu transportas ĉion, kion la trupoj bezonas por vivi kaj batali (= proviza veturilaro, militista konvojo, ~a servo)*).

lojal/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*~a subulo, ~a ago*). ‖ **~e** B *VdE 1910*. ‖ **~eco** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*.

Lojol/ [2018] **~o 1** (komunumo en Eŭskio) Kr *PVEG 2018*.

Lojol/ [2018] **~o 2** (familia nomo, i.a. de *Ignaco ~o*) (antaŭe *Lojola°*) Kr *PVEG 2018* (ne en *PIV 2005*).

Lojola/ [1910: ~] [**~o**] (ark, *Lojol/o* – ne en *PIV 2005*) B *VdE 1910* [→ *Jezuito*] (*Membro de la religia societo, fondita de ~*).

lojt/ [1889] **~o** (zool.) (manĝebla fiŝo) Z *RE* 104b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, [3a]; B *VdE 1910*.

lok/ [1887] **~o** Z *UL* 20 (*kolektu sin la akvo de sub la ĉielo unu ~on*), [v], *DL* 7 (*tiu* [...] *demando* [...] *liberigos la ~on por alia deman- do*), 16 (*Tiu ĉi ĝardeno estas amata ~o de birdoj*), 28 (*Transportu la seĝon de tie ĉi sur alian ~on*); Einst *Plen 1888*, 26 (*mi permesas al mi, proponi al Vi mian servadon por la vakanta ~o*); Z *RE* 14a (*libera ~o*), 32a (*senviva ~o*), 112b (*~o por nokto*), 130a (*~o brulinta*), 142a, 163b (*libera ~o*), 226a (*fremda ~o*; alilando), *MV*, *E-isto* Feb. 1890, 32a ([la diakritoj] *mal- helpas ilin* […] *en la presado de verketoj en iliaj ~oj*); Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*min diablo igis / En ~o loĝi malbonega*); Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96 (*en ~o de* {anstataŭ; kp. FR *au lieu de*}); Z *UV*, *Ham 1894*, 71 (*unu mortigo, kiu havis ~on* [okazis] *en ia urbeto de Italujo*), 72 (*akiri al mi ~on* [postenon]), *FE 1894*, 13.3 (*en tre malproksima ~o*), 28.3 (tie (= en tiu ~o), tien (= al tiu ~o)); Zeid *Literat 1895*, [5] (*havis ~on°* {okazis} *sekvanta korespondado*); *LI* Dec. 1895, 7 (*En la jaro 1887 en M. havis ~on°* {okazis} *granda kongreso*); Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*la parolado havis ~on* {okazis} *en la „Etika societo“*); B *VdE 1910* (*~o en la teatro, ~o sur la tablo*). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; Z *RE* 101a; Niel *LernDa 1890*, 11 (→ tabelo de korelativoj); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~a e- ista movado*). **~i** Z *RE* 142a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~adi** Stank *Viv 1896*, 17 (*La pli gravajn* [leterojn] *vi povos ~adi en kiajn ajn de eŭropaj gazetoj*). **~aĵo** Z *RE* 101a. **~eto** Z *RE* 101a. **~igi** Z *RE* 212a. ‖ **dis~i** Z *RE* 167b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*dis~i meblojn en la ĉambro*). **trans~i** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910.* **trans~iĝi** Z *RE* 130b; Beau *EFr 1903*. ‖ **akir~o** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*akir~oj* [de nafto]). **glor~o** Desh *Avent 1907*, 4 ([ekzilinte] *ili estis forlasintaj* [...] *siajn glor~ojn*). **ĝust~a** Z *RE* 212a; Beau *EFr 1903*. **neĝust~a** Z *RE* 111a; Beau *EFr 1903*.

lokal/ [1932] **~o** [→ *halo*] Azor *ArkiT 1932*.

lokaliz/ [1907] **~i 1** (med.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); B *VdE 1910* (*La kuracista esploro ~is la lezon en la dekstra pulmo*).

lokaliz/ [1910] **~i 2** (fiksi en unu loko, malhelpi ion trapasi la limojn de la loko) B *VdE 1910* (*~i brulon*).

lokomobil/ [1903] **~o** (tek.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

lokomotiv/ [1889] **~o** Z *RE* 91a, 128b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*.

loksodromi/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR loxodromie | DE Loxodromie).

lol/ [1889] **~o 1** (bot.) Z *RE* 134a, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*; B *GermE* Maj. 1905, 58b (*ĝardeno, malzorgita kaj plena de ~oj*); B *VdE 1910*.

lol/ [1911] **~i 2** GM *Usuel EFr 1911*.

loli/ [?] **~o** (bot.) (genro *Lolium* el poacoj).

London/ [1888] **~o** Z' *UL* EN *St* 39 [g] (*kien vi iras?* [...] *~on*); *Tromp 1891*, [80]; *PropN 1910*; OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Majn 1889-15* (*eltranĉo el la ~a ĵurnalo „A.“*); Beau *E-isto* Jan. 1894, 11 (*lingvista gazeto ~a*).

long/ [1887: *mal~a*] **~a** Z *UL* 23 (*~a laborado*), [v], *DL* 11 (*mi eĉ legis ~ajn artikulojn° pri mia afero*), 31 (*Ĝi intence faris sin tiel ~a*), 33 (*la alilandulo* [...] *mallevis* [...] *la ~an kurtenon*), *RE* 15b (*longa ~o* {ark.}; vico), 36b (*antaŭ ~a tempo*), 41 (*~a vivo*), 173b (*~a veturilo*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 17, 18.4 (*~aj leteroj*), 20.21 (*la vivo ne estas ~a*); B *VdE 1910* (*La bastono estas ~a, mallarĝa peco de ligno. La strato estas mil metrojn ~a*; [multe daŭranta] *~a parolado, ~a vespero*). ‖ **~e** Z *DL* 4 (*mi devus tro ~e atendigi miajn korespondantojn*), 46 (*tia malforta kapo* [...] *ne povas ~e sin teni*), 48 (*Vivu ~e kaj en sano / Ĉiu akademiano*); G *Blov 1888*, 18 (*Burmin'* [...] *serĉis jam ~e la okazon*); Z *RE* 36b, 58 (*~e aŭskulti*), 64 (*de ~e*), 193b (*~e loĝanta*); G *NovJ 1891*, 6 (*Lia tero sin tiradis°* {etendiĝis} *semajnon da vojo ~en°* {laŭ~e de} *la Tigro°* {Tigriso} [RIM. **1** Uzo kiel en DE „längs des [Flusses]“. **2** En tiuj jaroj G ankoraŭ eksperimentis pri Eo, uzis i.a. *bald/e°* kaj *morg/e°* anst. *baldaŭ* kaj *morgaŭ*; konsekvence tial la uzo de *long/e*, kvazaŭ ĝi estus *longaŭ°*. **3** Vd. la RIM. je *tiri*]); Z *FE 1894*, 17.2 (*mi restis* […] *~e*); Beau *EFr 1903* (*antaŭ ne ~e*); B *VdE 1910* (*La kunsido daŭris ~e*; *Jam de ~e* [de ~e] *li ne loĝas en nia urbo*). **~o** Z *DL* 17-18 (*Tiu ĉi rivero havas ducent naŭdek kvar kilometrojn da ~o*), *Ham 1894*, 115.1 (*la ~o kaj larĝo de* [...] *paperoj*), *FE 1894*, 32.8; Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*La ~eco de la trabo superas 6 metrojn. La trabo havas 6 metrojn da ~eco*; *La ~eco ne estas ornamo de parolado*). **~igi** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **~igo** Beau *EFr 1903*. **~iĝo** *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*~iĝo per unu tago*). ‖ **~aflugila** Stank *Viv 1896*, 15 (*alte en la aero naĝadis ~aflugilaj cikonioj*). **~edaŭra** Z *RE* 41, 158a; B *VdE 1910*. **~forma** Z *RE* 158a; B *VdE 1910* (*~forma skatolo*); Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*grandaj, ~formaj ŝtonoj* [de la fasado]). **≈margareto** (virina nomo) Z *FA 4 1963*, 180. **~vojaĝa** Nyl *LI* Apr. 1900, 64a (*~vojaĝa migranto*). ‖ **laŭ~e** Z *RE* 14b, *MV* (entlang, der Länge nach), *UV*. **mal~a** Z *UL* 21 (*post la plej mal~a tempo*), *DL* 48 (*Vivo estas tre mal~a*), *RE* 36b (*antaŭ mal~a tempo*), 81a, 83a, 141a (*mal~a pelto*), *FE 1894*, 33.10 (*Rekta vojo estas pli mal~a, ol kurba*); B *VdE 1910*. **mal~e** Z *Ald 1888*, 3 (*Rakontinte mal~e la tutan konstruon de l' „Lingvo internacia“* [...] *sinjoro H. Ph. finas*); G *Blov 1888*, 3 [a] (*Por mal~e diri*), 7 (*ŝi ĵetis sin sur la liton mal~e antaŭ la lumiĝado de l' tago*); Z *RE* 18b (per malmultaj vortoj); Beau *EFr 1903*. **mal~aĵo** Krikortz *E-isto* Mar. 1893, 48 (*ni uzadu la mal~aĵon° «es» anstataŭ «estas»*). **mal~eco** Z *Let 1888-1* (*La formon* l' *mi ordinare uzas (pro* [...] *mal~eco) post prepozicioj kun fino vokala*); B *VdE 1910*. **mal~igi** G *Blov 1888*, 19 (*veturi trans la rivero* [...] *devis pli mal~igi nian vojon per tri verstoj*); Z *RE* 188b, 211a (*pli mal~igi*); Beau *EFr 1903*. **mal~igo** Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96 (*Por enkonduki mal~igojn preskaŭ sen ennovaĵo*). **mal~iĝi** Beau *EFr 1903*. **mal~iĝo** (ark., *mal~igo*) Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B] (*La signifo de la mal~iĝoj° estas*); Beau *EFr 1903*. **ne~a** Z *FE 1894*, 25.12 (*antaŭ ne~a tempo*). **ne~e** Z *FE 1894*, 25.12 ([li] *mortis antaŭ ne~e (aŭ antaŭ ne~a tempo)*). **pli~igi** Z *RE* 158a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **pli~igo** Beau *EFr 1903*. **pli~iĝi** Beau *EFr 1903*. **pli~iĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **mejlo~a** Nyl *LI* Apr. 1900, 66a (*La mejlo~a vojo ĝis la preĝejo*).

longitud/ [1908] **~o** (geog.) Roll *Mar 1908* (FR longitude | DE Länge); Ver *EncV 1910*; OA 8-1974.

lonicer/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 49b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, [3a]; B *VdE 1910*.

lontan/ [1956] **~o** *NLR* Mar. 1956 [v] (malproksimaĵo).

lord/ [1891] **~o** (angla nobela titolo) Z *Bat E-isto 1891*; Leontjev *E-isto* Maj. 1894, 94 (*la general°-gubernatoro°* {ĝenerala guberniestro} *de Kanadujo°* {Kanado}*, ~o* Aberdeen); *FK 1903*, 78.7 (*~o* Temple); B *VdE 1910* [→ senato] (*La angla senato havas la nomon: la ĉambrego° de la ~oj* {nun *Ĉambro de la ≈oj*, ĉar propra nomo}); OA 4-1929.

Lorelej/ [1891] **~o** Z *E-isto* Jan. 1891, 3b (*~'*); G *Lir 1893,* 16.

Lorenz/ [1906] **~o** (nomo) Mén [Mort] *Rev* Sep. 1906, 15 (*Ĉu mi estas prava ~o?*).

lorn/ [1889] **~o** (opt.) Z *RE* 62b (vidilo), 137a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*la ~o de Galileo*). ‖ **~eto** Z *RE* 91a; Wahl *Princ 1889*, 8; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*.

lot/ [1889] **~i 1** (en vetludo) Z *RE* 50a, *MV*, *UV*; Beau *Sint 1901*, 19 (*kartetoj, kiujn oni ~us*); B *VdE 1910* (derivaĵo). ‖ **~e** Beau *Sint 1901*, 19 (*la n° 3, ~e montrita*). **~o** Z *RE* 50a; Jon *ESv 1893,* 60; B *VdE 1910* (baza formo); *BRO 9-1974* (baza formo). ‖ **~umi** Z *MV*, *UV*. **~umo** Z *RE* 173a.

Lot/ [1924] [**~o**] **2** (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 (*La idoj de ~neniel superas ilin* [tiujn rabistojn]).

loteri/ [1889] **~o** (ludo) Z *RE* 91a; Jon *ESv 1893,* 60; *E-isto* Sep. 1893:4, 142 (*La unua regna ~o*); *FK 1903*, 67.10 (*mi mem ilin gajnis en la ~o*); Z *Rab 1908*, 80.19 (d*iverskolora ~o de la vivo, en kiu multaj metas en la ludon*); OA 1-1909; B *VdE 1910*.

Lotofag/ [1907] **~o 1** (ano de gento en la Odiseado de Homero) Desh *Avent 1907*, 4 (*la lando de ~oj prezentis al l'ekziluloj siajn fruktojn*); *PropN 1910*.

Lotofag/ [1974] **~oj 2** (bot.) OA 8-1974 (en la dif. de *lotuso 2*: *la nordafrika lotuso, arbo* [...] *kies fruktojn manĝis la ~oj, specio el zizifoj*).

lotus/ [1963*] **~o** (bot.) Z *FA 4-1963*; OA 8-1974.

Loven/ [1904: *~a*] **~o** (urbo, FR Louvain, NL Leuwen). ‖ **~a** Melck *FlandLit 1904*, 11 (*profesoro ĉe la ~a Universitato*).

loz/ [1956] **~a** *NLR* Mar. 1956 [v] (malkompakta, malstreĉita; DE lose).

lozanĝ/ [1904] **~o** (pp heraldiko) Z *EG 1904* (Raute (*in der Heraldik*)); GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (losange | lozenge (heraldry) | Raute).

lu/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3, *Let. al Th. Cart* de 1907-02-24 pri aprobo de la francaj AK [= ED 4, 1907-03, p. 37; repr. en OV 1929, 539 kaj BK VI] („≈i“ signifas nur *preni* ~e; (doni ~e = ~igi)); B *VdE 1910* (*~i ĉambron por unu monato*). ‖ **~e** Z *RE* 159a, *FE 1894*, 3, *Let. al Th. Cart* de 1907-02-24 (*doni ~e = ~igi*). ‖ **~anto** Z *RE* 144b (loĝanto); Beau *EFr 1903*. **~ebla** Beau *EFr 1903*. **~iganto** Beau *EFr 1903*. **~igi** Beau *EFr 1903*; Z *Let. al Th. Cart* de 1907-02-24. ‖ **~laboristo** Z *RE* 6. **~veturilo** *FrazL 1903*, 16 (fiakro).

Luan/ [1970: ~] [**~o**] (rivero en Ĉinio) *PIV 1970*; *PIV 2002* (Luano); *PIV 2005* (Lŭano°).

Lubek/ [1910] **~o** (urbo *Lübeck* en Germanio) B *PropN 1910*.

Lublin/ [1888] **~o** (urbo en Pollando) Z' *UL* YI *1888*, 40 [g] (*~on*); Z *Adr 1889*, 5.

lubr/ [1910] **~i** (ne ĉe Z) GM *EFr 1910* (lubréfier; apud *lubriki*).

lubrik/ [1910] **~i** (ne ĉe Z) GM *EFr 1910* (lubréfier; apud *lubri*); *PV 1930*; OA 8-1974.

Lucian/ [1894] **~o** (vira nomo) Z *Ham 1894*, 71 (*Jen estas ~o, nevo de la reĝo*).

Lucifer/ [1903] **~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*cignoj estas anĝeloj, kiuj restis neŭtralaj, kiam ~o ribelis*).

lucern/ [1904] **~o 1** Z *EG 1904* (Ampel); GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (lampe (d'église) | lamp (in church) | Ampel).

Lucern/ [1905] **~o 2** (urbo en Svisio DE *Luzern*, FR, EN *Lucerne*) *GermE* Mar. 1905, 35a ([kongresoj], *kiuj kunvenos tiun someron en ~on kaj Lille'n*), Maj. 1905, 51a (*Ĝenerala kunveno fonda estos kunvokata ~on*); B *PropN 1910*.

Luci/ [1910] **~o** (virina nomo) GM *EFr 1910* (Lucie).

Luci/ [2009] **~o 2** (regno) R 2009 (*Sankta ~o*).

lucid/ [1910] **~a** (med.) GM *EFr 1910* (lucid); *NLR* Nov. 1955 [v] (klarvida, seniluzie kaj senemocie saĝa).

Lucian/ [1910] **~o** (vira nomo) GM *EFr 1910*. ‖ **~ino** (virina nomo) GM *EFr 1910*.

Lucon/ [1910] **~o** (insulo) (ark., *Luzon/o* kun –z-) M, S *PropN 1910*.

lud/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20 [5.18] (*Mi lernas* [...] *~i gitaron*), 29 [16.18] (*Ĉu vi ~as violonon?*), 29 [16.19] (*mi ~as kartojn*), 39 (*ĉu tie ~is ĝojaj infanoj*); Einst *Plen 1888*, 33 (*oni* [...] *ŝercas kaj ~as kun amaj, graciaj anĝeletoj*); G *Blov 1888*, 5 (*la najbaroj* [...] *veturadis al li por* [...] *~i kun lia edzino* [...] *je l' bostono*), (*La muziko ~is militajn kantojn*); Z *RE* 63a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 114 (*Ĉu tiuj ĉi ostoj meritis nenion alian, ol ke oni ~u per ili keglojn?*). ‖ **~a** Z *RE* 63a. **~o** Z *FE 1894*, 2; Beau *EFr 1903* (jeu (1° Action de se livrer à un amusement. Ex. : *La infanoj ŝatas la ~on*, les enfants aiment le jeu. — 2° Amusement soumis à des règles où l'un perd, tandis que l'autre gagne. Ex. : *Li elspezas sian tutan monon en la ~o*, il dépense tout son argent au jeu. — 3° Ce qui sert, à ces amusements. Ex. : *≈o de kegloj*, jeu do quilles. — 4° Façon dont on joue, Ex. : *Via ~o estas tre lerta*, votre jeu est très habile. — 5° Maniement des instruments de musique. Ex. : *La ~o de l'fortepiano, de l'violono, de l'gitaro*, etc., le jeu du piano, du violon, de la guitare, etc. — 6° Manière dont un acteur joue un rôle. Ex. : *Lia ~o estas tre nobla*, son jeu est très noble. Le verbe *~i* a naturellement les acceptions correspondantes)). ‖ **~adi** Z *Ham 1894*, 67.3 (*Vi ~adis iam dramojn en la universitato* [...], *ĉu ne vere?*). **~anto** Beau *EFr 1903*. **~ema** Beau *EFr 1903*. **~eti** Z *RE* 53. **~ilo** Z *DL* 16 (*tio, kio estas neebla por unu persono, estas ~ilo por grupo da personoj*), 17 (*mi aĉetis por ŝi tre belan ~ilon*), *RE* 63a. **~ota** Einst *Plen 1888*, 21 [g] (*komedio ~ota*). ‖ **~arkeo** *NLR* Nov. 1955 [v] (infana ludilo en formo de biblia arkeo kun bestoj el skulptita ligno). **~kartaro** Mott*EEn 1906*. **~kartoj** Mott*EEn 1906* (kartoj). **~marko** Doré *Flut 1907*, 5 (*ludi kartojn, je briĝo... po dek centimoj la ~marko*). **~teritorio** Barth *Ludo 1928*, 10 (*taŭgaj ~teritorioj*). ‖ **antaŭ~o** (muz.) Lib *LernLv 1889*, 45 (*Komence li ~is antaŭ~on, sed poste ~is kanton mem* […]; kp. DE *Vor|spiel*). **blind~i** Ger *LI* Jan. 1896, 15 (*infane blind~i*). **blind~o** Z *RE* 50a. **harp~ado** Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3 (*harp~ado povas indiki animstaton*). **turn~ilo** (ark., *turbo*) Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*Kaj ekturnis min sur unu kalkanumo* […] *kiel turn~ilo*).

Ludovik/ [1893] **~o** *E-isto* Jan. 1893, 13 (*~o XIV° estis granda malamiko de tabako*); Z *FE 1894*, 8.9 (*~o, donu al mi panon*); Cart *Bild 1905*, 14 (*tablo laŭ stilo ~o XV-a°*); *Bern 1906*, [7] ([En la urbeto *Thun*] *restadis en 1834 ~o Napoleono Bonaparto*); B *VdE 1910* [→ reĝo]; OA 7-1958. ‖ Kp. *Ludvig/o*.

Ludvig/ [1889] **~o 1** (vira nomo surbaze de DE *Ludwig*) (ark., *Ludovik/o* surbaze de LA *Ludovicus*) Z *Majn 1889-16* (*Mia plena nomo estas ~o° Lazaro (Ljudovik Markoviĉ Z-f)*); Majn *E-isto* Jan. 1890, 28b (*Tian ĉi leteron mi sendis ankaŭ al sinjoro ~o Zamenhof*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 („[ĉu] *oni vin efektive nomas ~?*" – „*Jes.*" [sed] *tio ĉi estas mia nomo propra, sed ne familia*. [...] „*mia familia nomo estas Ŝpor*".

Ludvig/ [1893: ~] **[~o] 2** (germana familia nomo *Ludwig*) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 ([la

nekonaton] *la mastro prezentis al ili sub la nomo de sinjoro ~*).

luger/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR lougre | DE Lugger).

luidor/ [1930] **~o** (hist.) (mono) *PV 1930*.

Luizian/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

luk/ [1910] **~o** (arki.) (mar.) (DE Luke) GM *EFr 1910*; Diett *Gold 1921*; *PV 1930* (*subtegmentaj ĉambroj havas ofte ~ojn; la ŝipkajutoj ĝenerale havas ~ojn kaj ne fenestrojn*); OA 8-1974. ‖ **~eto** GM *EFr 1910*. ‖ **aer~o** GM *EFr 1910*. **ferdeko~o** OA 8-1974. **kelo~o** OA 8-1974. **klapo~o** OA 8-1974. **kloak~o** OA 8-1974. **mansardo~o** OA 8-1974. **ŝipo~o** OA 8-1974. **tegmento~o** OA 8-1974.

Lukani/ [1910] **~o** (hist. regiono en Italio) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Lukianos/ [1890] [**~o**] (ne en PIV, nun eble: *Lukiano*) G *Kond 1890*, 28 [t] (*Dialogoj el ~*).

Lukrecia/ [1890] [**~o**] G *Kond 1890*, 23 (*La zorgeco kiun montras al ni ~*).

luks/ [1889] **~o** Z *MV*, *E-isto* Apr. 1890, 38a (*jam estas ne neceso, sed ~o*), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 15a (belega), 164b (belega), 173b; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*~a banketo*° {bankedo}), *LI* Jan. 1896, 4 (*~aj ŝipetoj*); Beau *EFr 1903*. **~i** Z *RE* 173b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~adi** GM *EFr 1910*. **~aĵeto** *EKato* Dec. 1903, 24 ([li] *promesis al mi turkison kun ~aĵetoj Egiptaj*); GM *EFr 1910* (bibelot). ‖ **~ama** *RevO* Jul. 1920, 77a (*~ama dando*).

Luksemburg/ [1890: *~ujo*] **~o 1** (urbo) B *PropN 1910*. ‖ **~ujo** (ark., *Luksemburgo 2*) G *Kond 1890*, 42. ‖ **~lando** (ark., *Luksemburgo 2*) M, S *PropN 1910*.

Luksemburg/ [1900] **~o 2** (regno) Hermansson *LI* Apr. 1900, 61a (*la ĝardeno de ~o* [en Parizo]); But *EEn 1967*, 444b; R 1989; R 2009.

Luksor/ [1957*] **~o** (urbo) War *GD 1957* (Louksor).

lukt/ [1907] **~i** (sport.) Z *EG 1907* (ringen; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~ejo** GM *EFr 1910* (arène). **~isto** GM *EFr 1910*.

Lukul/ [1957*] **~o** (familia nomo de pluraj romaj politikistoj) War *GD 1957* (Lucullus).

lul/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 77, 92b, *MV*, *UV*. ‖ **en~i** Z *RE* 208a (kp. DE *ein|lull|en*). ‖ **~ilkanto** (eble nur lingva eraro por *~kanto*) Wicke *Galero 1922*, 25. **~ilo** *Cion 1926*, 13 (*eduki la infanojn de la ~ilo al* [...]). ‖ Kp. ark. *lulilu/i*°.

lulilu/ [1889] **~i** (ark., *luli*) Z *RE* 6b (баюкать, «luli»).

lulul/ [1926] **~o** (zool.) (birdo *Lullula arborea*) Benn *DeE 1926*, 454 (Heidelerche).

lum/ [1887: *mal~o*] **~i** Z *DL* 37 (*Ĝi* [...] *~is, kiel la ~o de l' nordo*), *RE* 58a (ek~i), 178b, 181b (brili, radii), *MV* (leuchten), Z *E-isto* Jan. 1891, 3a (*Sur la benka herbaĵo ia ~as blankaĵo*), *UV*, *Ham 1894*, 72 (≈*on, ~on, ~on!*) *FE 1894*, 33. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 11 (*La nokto estis sufiĉe ~a*), 12 (*estis jam ~a tago*); Z *RE* 178b, 178b (*pura ~a ĉambro*); Beau *EFr 1903*. **~e** Z *DL* 38 (*Tie jam estis tre ~e*). **~o** Z *UL* 19-20 (*Kaj Dio diris: estu ~o; kaj fariĝis ~o.* [...] *kaj nomis Dio la ~on tago*), [v], *DL* 31 ([sur la strato] *~o brulis ĉie, brulis pli ol mil ~oj*), 34 (*li eliris en la ~on de l' suno*), 38 (*la grandega forto de l' maro de ~o min certe mortigus*), 39 (*en la ~o de l' luno mi estis preskaŭ ankoraŭ pli klara, ol vi mem*); Einst *Plen 1888*, 31 (*Dek monatoj post ilia edziĝo mi ekvidis la ~on de la mondo*); Z *RE* 178b (dufoje); Beau *EFr 1903*; *Cion 1926*, 10 (*elektra ~o*). ‖ **~eco** Z *RE* 178b; Beau *EFr 1903*. **~eto** G *Blov 1888*, 20 (*mi ekvidis ~eton kaj ordonis veturi tien*). **~eti** Z *RE* 12a, 96a; Beau *EFr 1903*. **~igata** G *Blov 1888*, 20 (*mi* [...] *eniris en la preĝejon malforte ~igatan per du aŭ tri kandeloj*). **~igi** Z *RE* 58a, 118b, 122a, *Ham 1894*, 72 ([en malhela teatro] ≈*igu al mi!*); Beau *EFr 1903* (*~igi al*). **~igilo** Beau *EFr 1903*. **~igo** *FrazL 1903*, 4 (*Ĉu tiu prezo* [de la hotelĉambro] *enhavas* […] *la ~igon* [éclairage, Licht, lights]). **~iĝi** G *Blov 1888*, 12 (*Jam baldaŭ ~iĝos*); Z *RE*

58. **~iĝado** G *Blov 1888*, 7 (*ŝi ĵetis sin sur la liton mallonge antaŭ la ~iĝado de l' tago*). **~ingo** Z *RE* 178b (ark., *kandel~o*); Beau *EFr 1903*; Cart *TraTur 1905*, [3] (*~ingoj el oro / klarheligas la halon*). **~ujo** Cart *Bild 1905*, 11 ([lampzorganto] *tenas cilindran ~ujon*). ‖ **~-oleo** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*spertoj pri akiro de ~-oleo (fotogeno, petrolo, keroseno) de nafto*). **~poteto** Z *RE* 134b. **~turo** Z *RE* 95a, *MV*, *UV*. ‖ **ekel~i** Z *DL* 31 (*apenaŭ la steloj ekel~is el la klara etero*). **ek~i** Z *RE* 58a (~i), 160b (ekbrili); Beau *EFr 1903*. **el~iĝadi** G *Blov 1888*, 10 (*la ĉielo ne el~iĝadis*). **ek~iĝi** Z *RE* 160b (ekbrili). ‖ **mal~a** Z *DL* 30 (*La homoj ricevas koloron mal~an*); G *Blov 1888*, 7 (*la patro* [...] *ŝin* [...] *ĵetis en mal~an senfundan subteraĵon*), 20 (*Knabino sidis* [...] *en mal~a angulo de la preĝejo*); Z *RE* 201b (темный, nun тёмный, «malhela, nigra, obskura»), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 70.31 (*Mal~a, senkonsola, senespera / Fariĝu mia tuta vivo tera*), *FE 1894*, 33.4 (*nokto mal~a*), 40.11 (*mal~a ĉielo*). **mal~e** Z *DL* 25 (*estas jam mal~e*). **mal~o** Z *UL* 19 (*mal~o estis super la profundaĵo*); G *Blov 1888*, 10 (*li* [...] *enveturis en la mal~on de l' arboj*); Z *RE* 99b, 145a, 145b, 207a; Beau *EFr 1903*. **mal~ego** Z *RE* 99b. **mal~igi** Z *RE* 59a, 120a, 141b, 202b, *Ham 1894*, 108 (*debrulaĵo,* kiu baldaŭ / *La helan flamon forte mal~igas*); Beau *EFr 1903*. **mal~igo** Z *RE* 59a. **mal~iĝi** Z *RE* 96a, 201b (тёмнеть); Beau *EFr 1903*. **mal~iĝo** Z *RE* 59a; Beau *EFr 1903*. **mal~iĝadi** G *Blov 1888*, 9 (*Jam longe mal~iĝadis*). **tra~i** Z *RE* 160a. ‖ **duon~o** Z *DL* 38 (*Tie ĉi ne estis ~o, tie ĉi estis io kiel duon~o*), 38 (*mi restis* [...] *en la duon~o*), [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*regas mistera duon~o*). **ĉirkaŭ~igo** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*ĉirkaŭ~igo de ĉiu scienca demando* [en enciklopedio]). **erar~o** (ark., *vaglumo*) Z *RE* 9b (*erar~oj*; kp. DE *Irr|licht*[*er*]). **nord~o** *RevO* Jul. 1920, 75a. **radi~a** Z *RE* 91b; Beau *EFr 1903*. **sen~eco** Z *RE* 197b (krepusko); Beau *EFr 1903*.

lumb/ [1889] **~o** Z *RE* 146b, 225b (*~oj*), *MV*, *UV*, *Let. al Nylén* de 1897-02-12 (= LR 47 G) (*~o – regiono de la korpo, kie finiĝas la dorso kaj komenciĝas la femuroj*); Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*ekkriis la vojevodo* […], *metinte la pistolon je sia ~o*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 217a (RU francismo филе, филей, DE Filet); Beau *EFr 1903*.

lumbrik/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904* (Regenwurm); OA 4-1929.

lun/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 39 (*en la lumo de l' ~o mi estis preskaŭ ankoraŭ pli klara, ol vi mem*), 39 (*mi kuradis sur la strato en la lumo de l' ~o*), 45 (*ŝi* [...] *parolis kun li pri suno kaj ~o*); Z *RE* 91b, 101b, 112a (*nova ~o*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 69.1 (*la ~o / Aperis plena, kvazaŭ nokta suno*), *FE 1894*, 10.13 (*en la nokto ni vidas la palan ~on*); Ger 1896, 6 (*La ~o plendeme rigardas min per sia ronda vizaĝo*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*.

lunatik/ [1889] **~o** (ark., *sonambul/o*) Z *RE* 91b (лунатикъ [subst.]), *MV* (Mondsüchtiger [subst.]), *UV* (lunatique [adj.] | lunatic [adj. aŭ subst.] | Mondsüchtiger [subst.] | лунатикъ [de 1918: лунатик – subst.] | lunatyk [subst.]); PIV. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (lunatique; baza formo); Z *EG 1904* (mondsüchtig [adj.]; baza formo). ‖ RIM. Malgraŭ Beau kaj *EG 1904*, la baza formo estas subst. laŭ *RE*, *MV*, kiel niaepoke konfirmas *PIV 2005*; kp. laiko (persono) → laika.

lund/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 142a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.5 (*Hieraŭ estis vendredo, kaj postmorgaŭ estos ~o*).

lup/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 8a (бирюкъ), 21b (волкъ), *MV*, *UV*. ‖ **~ino** Beau *EFr 1903*.

lupol/ [1889] **~o** (planto *Humulus lupulus*) Z *RE* 219b, *MV*; *UV*. ‖ Kp. ark. *lupul/o*°.

lupul/ [1921] **~o** (ark. *lupol/o*) Diett *Gold 1921*.

luscin/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Lib *LernLv 1889*, 45 (LV lakstigala, *nun* lakŝtingala, LA scienca *Luscinia megarhynchos*; vd. *najtingalo*).

lustr/ [1889] **~o** Z *RE* 128a, *MV*, *UV*.

lut/ [1889] **~i** (tek.) Z *RE* 56, 129b, *MV*, *UV*. ‖ **al~i** Z *RE* 56, 154a (dufoje): Beau *EFr 1903*. **en~i** Z *RE* 23a. **kun~i** Z *RE* 191a; Beau *EFr 1903*.

Luter/ [1889: ≈*ano*] **~'** OA 7-1958. ‖ **≈ano** Z *RE* 92b, *Majn 1889-18* (*mi estas nek katoliko nek ~ano, - mi estas hebreo*); *FE 1894*, 37.8 (*~anoj kaj Kalvinanoj estas kristanoj*); Beau *EFr 1903*.

luteranism/ [1916] **~o** (reli.) G *EPl 1916*.

lutr/ [1889] **~o** (zool.) (rabobesto) Z *RE* 26a, *MV*; *UV*; Beau *EFr 1903*; Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*Ĉiutage al li bonfarema ~o portis nutron*).

luzen/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr luzin | De Hüsing).

Luzitani/ [1910] **~o** (historia provinco en nuna Portugalio) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Luzon/ [?] **~o** (insulo) (antaŭe *Lucon*/*o* kun -c-).

Lyd/ [1890: ~*a*] [**~o**] (antikva regiono en nuna Turkio) (ark., *Lidi*/*o*; La *Lydia*). ‖ **~a** G *Kond 1890*, 30 ([mi ne] *kombis la lanon en ~a° vesto purpura*).

M

m, M [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., mo, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

m [1893] **~o 2** (nomo de la litero) Z *E-isto 1893,* 32, *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

m [1963*] **3** (mll de *metro*) Okam *EJp 1963*.

m-me [1893] (mll de FR, RU *madame*, ark., *s-ino* kiel mll de *sinjorino*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, [33].

maat/ [1909] **~o** (mar.) Z *ER 1909* («marista suboficiro»); G *EPl 1916*; Wü *EV 1935* ([ankaŭ] *subestro*).

mac/ [1889] **~o** (kuir.) (reli.) Z *RE* 121a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

macedon/ [1891: *≈a*] **~o 1** (pers.) (ark., *makedono*) Sutk *ERu 1927*, 197a; Wü *EV 1935* (~o). ‖ **~a** (ark., *makedon/a*) Kuŝ *E-isto* Jun. 1891, 41a (*Aleksandro ≈a*); Nyl *LernSv 1896*, 34 (transpreno el Kuŝ *E-isto*); *FK 1903*-2 (*la reĝo ~a Filipo*); Sutk *ERu 1927*, 197a; Wü *EV 1935*. ‖ **≈io, ≈ujo** Sutk *ERu 1927*, 197a; Wü *EV 1935*. ‖ **≈landa** Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*Ŝajnas, ke la ≈landa° montaro estas en funebro*). ‖ Kp. *Macedoni/a°* kun *-i*.

Macedoni/ [1910] **~o 2** (lando) (ark., *Makedon/i/o* aŭ *Makedon/uj/o* kun -k-) *PropN 1910*. ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ falango 1] (*≈a taĉmento de lancistoj*). ‖ **~ano** (ark.) *PropN 1910*. ‖ Kp. *Macedon/a°* sen *-i*.

macer/ [1916] **~i** (tek.) G *EPl 1916*; *PV 1930*; Wü *EV 1935*. ‖ **~o** Wü *EV 1935* (= ~ado). ‖ **~ado** G *EPl 1916*; Wü *EV 1935* (~o). **~aĵo** Wü *EV 1935*. **~iĝi** Wü *EV 1935*. **~itaĵo** Wü *EV 1935* (simile *~aĵo*).

maĉ/ [1887] **~i 1** (verbo) Z *UL* [v], *RE* 48b, *MV*, *UV*; Chris *DeE 1910*, 299a (priemen, *~i tabakon*); B *VdE 1910*. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; Wü *EV 1935* (= ~o). **~aĵo** Wü *EV 1935* (simile *~itaĵo*). **~anto** G *EPl 1916*. **~itaĵo** Wü *EV 1935* (simile *~aĵo*). **~ulo** Wü *EV 1935*. ‖ **~bombono** Wü *EV 1935*. **~gumo** Okam *EJp 1963*. **~pastelo** Wü *EV 1935*. **~stomako** Okam *EJp 1963*. **~tabako** Wü *EV 1935*. ‖ **re~adi** Z *RE* 48b. **re~ado** Z *RE* 48a; Wü *EV 1935*. **re~anto** Wü *EV 1935* (= re~ulo, re~besto). **re~i** Z *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910*; Wü *EV 1935* (= re~adi); *PV 1930*. **re~ulo** Z *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910*; Wü *EV 1935* (= re~anto, re~besto); Okam *EJp 1963*. ‖ **krak~i** *PV 1930*. **paper~aĵo** Z *EG 1904*, *ER 1909*; Wü *EV 1935*. **re~besto** Wü *EV 1935* (= re~anto, re~ulo). **tabak~aĵo** Wü *EV 1935*.

maĉ/ [1905] **~o 2** Cart *Bild 1905*, 10 (*reto* [kun] *larĝaj ~oj*).

maĉ/ [1930] **~o 3** (sport.) (ark., *matĉ/o*) *PV 1930*; Wü *EV 1935*; Pech *EHu 1958*, 15 (plusendas al *matĉ/o*); Okam *EJp 1963* (plusendas al *matĉ/o*).

maĉet/ [1963] **~o** (tranĉilego) Okam *EJp 1963*.

Machiavel/ [1923: *~ismo*] **~ismo** (ark. *Makiavel/ism/o*) Wü *EV 1935*.

mad/ [1926] **~o** (zool.) Benn *DeE 1926*, 454 (Made [larvo de insektoj, ekz. de musoj]).

Madaĉ/ [1898: ~] [**~o**] Bar *LernHu 1898* [g] 18.

Madagaskar/ [1896: ~] **~o 1** (insulo) Beau *LI* Feb. 1896, 19 (*la granda insulo ~*); Sutk *ERu 1927*, 197a; But *EEn 1967*, 444b.

Madagaskar/ [1896: ~] [**~o**] **2** (regno, sendependa de 1960) Z *Adr 1896 fol. 1*, 6 (*Tananarive, ~, Afriko*); *PropN 1910* (~o); Wü *EV 1935* (~o); But *EEn 1967*, 444b (~o); R 2009 (~o). ‖ **≈a** Wü *EV 1935*. ‖ **≈ano** Wü *EV 1935*.

madapolam/ [1916] **~o** (teks.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*; Okam *EJp 1963*; Kr *PVEG 2018*.

madejr/ [1910] **~o 1** (vino el ≈o; antaŭe *mader/o* sen -j-) Z *Reviz 1906*, 36, *ER 1909*; G

EPl 1916. ‖ **~a** Sutk *ERu 1927*, 197a (*~a vino* = *~o*).

Madejr/ [1935] **~o 2** (insulo) Sutk *ERu 1927*, 197b; Wü *EV 1935*. ‖ **~vino** Wü *EV 1935* (= ≈o).

mader/ [1890: *~a*] **~a** (ark., *madejr/*) G *Kond 1890*, 15 (*Glaseto da ~a* [vino]).

madi/ [1935] **~o** (bot.) Wü *EV 1935*; Okam *EJp 1963*.

madianit/ [1935] **~o** (ano de araba tribo) Wü *EV 1935*.

madjar/ [1935] **~o** (laŭetna hungaro) (antaŭe *maĝar/a*) Wü *EV 1935*; *NLR* Mar. 1956 [v] (malnova nomo de hungaro); Okam *EJp 1963*. ‖ **~a** Wü *EV 1935*.

madon/ [1904] **~o 1** (la Dipatrino) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (uskleco ne deduktebla); Wü *EV 1935*; **≈o** *PV 1930*; Okam *EJp 1963*. ‖ **~simila** *SennR* Nov. 1923, 29 ([vizaĝo] *de ~simila bel'*).

madon/ [1904] **~o 2** (bildo de la Dipatrino) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Wü *EV 1935*; **≈o** *PV 1930*; Okam *EJp 1963*.

madras/ [1916] **~o 1** (teks.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1935* (≈o); **~o** Okam *EJp 1963*.

Madras/ [1935] **~o 2** (urbo kaj regiono) Wü *EV 1935*.

madrepor/ [1935] **~o** (zool.) (stelkoralo) Wü *EV 1935*; Okam *EJp 1963*.

Madrid/ [1889: ~] **~o** Z *Adr 1889*, 3 (~); *Tromp 1891*, [80] (~); Ferr *LernPt 1892*, 75 (~); Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*Estis luksa banketo*° {bankedo} *en ~o* [okaze de la jubileo]); Z *Adr 1898*, 5; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* [→ *kiu*] (*Mi loĝas en ~o*). ‖ **~ano** Mott *EEn 1906*.

madrigal/ [1916] **~o** (poez.) G *EPl 1916*; *PV 1930*; Wü *EV 1935*; Okam *EJp 1963*.

maestr/ [1891] **~o** Z *Müller 91-19* (*estimo al la glora ~o kaj patro de la lingva scienco*; neklare, ĉu intencita formo aŭ misskribo, -lego aŭ -preso por *majstro*).

mag/ [1916] **~o** (reli.) (hist.) G *EPl 1916*; *PV 1930*; Wü *EV 1935* (*la tri ~oj*; antaŭe *la tri reĝoj*[Z]); War *GD 1957* (*la Tri ≈oj*; les Rois Mages); Okam *EJp 1963*. ‖ **~ismo** Wü *EV 1935*.

mag. [1896] (mll de *magistro*) Z *Adr 1896 fol. 2*, [15] (*fil.* ~ [magistro de filozofio]).

magadis/ [1935] **~o** (muz.) (antikva kord-instrumento) Wü *EV 1935*.

Magarit/ [1894] **~o** (virina nomo) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*La reĝino ~o* [de Italio]).

magazen/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 21 [6.5] (*Antaŭ la ~o mi renkontis kaleŝon, en kiu sidis riĉe vestita sinjoro*), *RE* 93a (магазинъ, kun *-in*), *MV* (Kaufladen°; nun: *Geschäft*); Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*, *FE 1894*, 40.15 (*≈o, en kiu oni vendas cigarojn* […] *estas cigarejo*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *Sinj 1909*, 10 (*la ~o de preta tolaĵo*), *VdE 1910*. ‖ **~a** Z *RE* 153a (*~a tablo*); G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*. ‖ **~ego** *PV 1930*; Okam *EJp 1963* (= ĉiovendejo). **~isto** Z *Adr 1901*, 6 (*helpanto de ~isto*); *JarL UEA* Maj. 1910, 60 (*~isto ĉe karbminejo*); G *EPl 1916*; Wü *EV 1935* (= ~gardisto). ‖ **en~igi** Wü *EV 1935*. ‖ **~gardisto** Wü *EV 1935* (= ~isto). ‖ **pulvo~o** (mil.) (mar.) Wü *EV 1935*. ‖ Kp. *magazin/*°.

magazin/ [1893] **~o** (ark., *magazen/o*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35 (*en ~o M. kaj K.*; eble nur skriberaro, eble pro influo de Ru je *-in*).

Magdalen/ [1910*] **~o** (virina nomo) *PropN 1910*; Wü *EV 1935*.

magdaleni/ [1963] **~o** Okam *EJp 1963*.

Magdeburg/ [1910] **~o** (urbo *Magdeburg* en Germanio) B *PropN 1910*; Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*forveturo al ~o*); Wü *EV 1935*. ‖ **≈a** Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*la ≈a fortikaĵo*).

Magelan/ [1935: *~a*] **~o** (portugala navigisto, ĉ. 1480-1521) (antaŭe *Magellan/* kun du -l-) *PIV 2005*. ‖ **~a** Wü *EV 1935*; (*~a markolo*).

Magellan/ [1910] **~o** (ark., *Magelan/*) *PropN 1910* (*Magellan'a Markolo*).

magi/ [1889] **~o** Z *RE* 93a, 224a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*, *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910* (*La*° {troa} *~o estis tre ŝatata en la antikva*

Egipto°); Wü *EV 1935* (*nigra, natura ~o*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; Wü *EV 1935* (*~a fluto, lanterno, rondo*); *PV 1930*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*; Okam *EJp 1963*. **~eco** G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*. **~isto** Z *RE* 85b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*.

magiar/ [1935] **~o** (ark., *madjaro*) Wü *EV 1935* (plusendas al *madjar/o*).

magistr/ [1889] **~o** Z *RE* 93a; Jon *ESv 1893,* 60; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 53.19 (*ruinigitaj butikistoj, forpelitaj ~oj kaj skribistoj*), *ER 1909*; B *VdE 1910*; G *EPl 1916*; OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, vd. BK II.1, ĉap. OA 4.); Okam *EJp 1963* ([fig.] pedanto). ‖ **~a** Wü *EV 1935*. **~eco** Wü *EV 1935*. ‖ Mll «mag.».

magistral/ [1963] **~a** Okam *EJp 1963*.

magistrat/ [1889] **~o** (pol.) (jur.) Z *RE* 44a, 93a; Jon *ESv 1893,* 60; Z *Adr 1896*, 20 (*sekretario en ~o*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Z *RE* 171a (*~a domo*; ратуша, «urbodomo»); G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*. ‖ **~ano** G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*; Okam *EJp 1963*. **~ejo** Okam *EJp 1963*. **~estro** Okam *EJp 1963*.

magm/ [1916] **~o** (geol.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*.

magnat/ [1904] **~o 1** (hist.) (eminenta nobelo en Hungario kaj Pollando) Z *EG 1904*, *ER 1909*; *PV 1930*; Wü *EV 1935*. ‖ **~a** Wü *EV 1935* (*≈a Ĉambro* [hist. parlamento, De Herrenhaus]). ‖ **~aro** Wü *EV 1935*.

magnat/ [1904] **~o 2** (fig.) (eminenta potenculo en industrio k.s.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; G *EPl 1916* (magnat, możnowładca, wielki pan); *PV 1930*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aro** G *EPl 1916*.

magnet/ [1889] **~o** (fiz.) Z *RE* 93a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*, *Ham 1894*, 67.14 ([fig.] *jen estas pli forta ~o* [nome la amikino anst. la patrino]), *ER 1909*; B *VdE 1910*. ‖ **~a 1** G *EPl 1916*; *PV 1930* (*~a fero, ~a montrilo de kompaso*). **2** *PV 1930* (*~a fenomeno, ~a forto*). **3** (fig.) *PV 1930* (*~a rigardo*). **~e** G *EPl 1916*; OA 9-2007 ([en la dif. de *magnetofono*:] *Aparato por ~e registri sonojn sur bendon*). **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; Okam *EJp 1963*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~igi** *PV 1930*; Okam *EJp 1963*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ismo** Okam *EJp 1963* (kp. *magnetism/o*). ‖ **~ometro** Okam *EJp 1963*. **~kampo** Okam *EJp 1963*. **~maŝino** Okam *EJp 1963*. **~sageto** G *EPl 1916*. **~ŝtono** Okam *EJp 1963*. ‖ **elekto~o** GM *EFr 1910*.

magnetism/ [1889] **~o** Z *RE* 93a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 190;* Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910*; *PV 1930*; Okam *EJp 1963* (plusendas al *magnet/ism/o*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ Rim. Post la oficialigo de *-ism/* analizata kiel → *magnet/-ism/o*.

magnetit/ [1916] **~o** (geol.) (min.) G *EPl 1916*; *PV 1930*; War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*.

magnetiz/ [1889] **~i** Z *RE* 93a; Jon *ESv 1893,* 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; Okam *EJp 1963* (= hipnotigi). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **~ato** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; Okam *EJp 1963*. **~ita** Z *E-isto* Nov. 1889, 10 (*ili aliĝis al ĝi* [Vp.]*, ~itaj de la volo de l'aŭtoro*). **~ito** Z *ER 1909*.

magnetofon/ [1957*] **~o** War *GD 1957* (magnétophone); Okam *EJp 1963*; OA 9-2007. ‖ **~i** War *GD 1957*.

magnetud/ [1913] **~o** (geog.) *ScGaz* 1913, 157; Wü *EV 1935*.

magnez/ [1910] **~o** (kem.) B *VdE 1910* (*MgO*); G *EPl 1916*; *PV 1930* (*~o estas mola, blanka, tre malpeza pulvoro*); Wü *EV 1935*. ‖ **~a** Wü *EV 1935*; War *GD 1957*.

magnezi/ [1904] **~o** (kem.) (mll Mg) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; G *EPl 1916* (apud ark. *magnio*°; magnez, magn); *PV 1930*; Wü *EV 1935*. ‖ **~a** Wü *EV 1935* (*~a oksido* = magnezo; *~a karbonato*). ‖ **~fulmo** War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*.

magnezit/ [1930] **~o** (kem.) (min.) G *EPl 1916*; *PV 1930*; Wü *EV 1935* (analizas *magnez/it/o*, kp. la klarigojn je *ac/*).

magnificat [1956] (LA, ark., *magnifikato*) *NLR* Jan. 1956 [v] (unua vorto de katolika kantiko, tirita el la evangelio laŭ Luko (1,46)).

magnifikat/ [1963] **~o** Okam *EJp 1963*.

magnoli/ [1906] **~o** (bot.) Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*; War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*.

magnoliac/ [1935] **~oj** (bot.) Wü *EV 1935*.

magot/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*; War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*.

magr/ [1956] **~a 1** War *NLR* Jul. 1956, 221 (*~a manĝo-ĝuo* [pp malabunda pikniko]), *GD 1957* (maigre, rare, peu abondant); Okam *EJp 1963* (malriĉa, malabunda; kp. DE *mager*, FR *maigre*).

magr/ [1957] **~a 2** War *GD 1957* (= malgrasa); Okam *EJp 1963* (malgrasa).

Magreb/ [1957] **~o** (regiono) War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*. ‖ **~ano** War *GD 1957*.

maĝar/ [1898] **~a** (hungara) (kp. *madjar/o*) Baĥtin *LI* Okt. 1898, 159 (*≈aj (hungaraj) poetoj*).

Mahabarat/ [1963] **~o** (hinda epopeo) (ankaŭ *Mahabharat/o* kun -bh-) Okam *EJp 1963*.

Mahabharat/ [2005*] **~o** (hinda epopeo) (ankaŭ *Mahabarat/o* sen -h-) *PIV 2005*.

mahagon/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Mahagoni[holz]); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910*; *PV 1930*; Wü *EV 1935*.

mahajan/ [1963] **~o** Okam *EJp 1963*.

Mahakal/ [1963] **~o** Okam *EJp 1963*.

maharaĝ/ [1957] **~o** War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*.

mahatm/ [1957] **~o** (reli.) War *GD 1957*; Sek *Nepal 1959*, 209; Okam *EJp 1963*.

Mahavairokan/ [1963] **~o** Okam *EJp 1963*.

mahometan/ [1906] **~o** (ark., *mahomet/an/o*, *islamano*) Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

Mahomet/ [1888: *≈ano*] **~o** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 120 (*la profeto ~o*); *PropN 1910*; B *VdE 1910* (→ *~ano*); G *EPl 1916*. ‖ **≈a** (ark., *islama*) Z *RE* 96b (*~a preĝejo*). ‖ **≈ana** B *VdE 1910* (→ *minareto*); G *EPl 1916*; Azor *ArkiT 1932* (→ *haremo*: *parto de la ≈ana loĝejo por la virinoj*), **≈ano** (kp. ark. *mahometan/o*° [unuvortaĵo], ark., *islamano*) Z *DL* 23 (*La nombro da kristanoj estas pli granda, ol la nombro da ≈anoj*); Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 120; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Desh *Avent 1907*, [3] (*Vidante* [...] *la cipresojn, kiuj signis* [...] *la tombojn de l' ≈anoj*); B *VdE 1910*; G *EPl 1916*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*); War *GD 1957* (~ano [mj.]); Okam *EJp 1963*. **≈anismo** B *VdE 1910* (→ *renegato 1*; kp. ark. *mahometanism/o* [unuvortaĵo]; ark., *islamo*); War *GD 1957*; Okam *EJp 1963* (plusendas al *islamo*).

mahometanism/ [1916] **~o** (reli.) (ark., *islamo*; kp. ark. *mahomet/an/ismo*°) G *EPl 1916*.

mahoni/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*.

maĥ/ [1957] **~o** (mez.) (avi.) War *GD 1957* (mach); Okam *EJp 1963*. ‖ **~nombro** Okam *EJp 1963*.

maĥinaci/ [1957] **~o** War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*.

Mainc/ [1935] **~o** (ark., *Majenc/o*, urbo *Mainz* en Germanio) Wü *EV 1935*.

maiz/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 93a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*, *EG 1904*; B *VdE 1910*; *PV 1930* ([la] *grajnoj* [de ~o] *estas manĝeblaj kaj farunigeblaj*); War *GD 1957* (= turka greno°). ‖ RIM. ark. sin. *turka greno* (Wü *EV 1935*; *PV*

1930 → ~o). ‖ **~a** G *EPl 1916*; Wü *EV 1935* (*~a faruno*); War *GD 1957* (*~a faruno*).

Maj/ [1888] **~o 1** (monato) Z *DL* 29 (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas:* [...] *~o,* [...] *Decembro*), *RE* 93a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2, 4; B *VdE 1910*. ‖ **≈a** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*mi preferas la printempon kaj la ≈an monaton*); G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. ‖ **≈arbo** War *GD 1957* (= ~stango); Okam *EJp 1963*. **≈floro** (= konvalo) *PV 1930*; War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*. **≈skarabo** (zool.) (= melolonto) Z *EG 1904*, *ER 1909*; G *EPl 1916*; *PV 1930*; War *GD 1957*; Okam *EJp 1963*. **≈stango** War *GD 1957* (= ~arbo); Okam *EJp 1963*. **≈tago** (pol.) War *GD 1957* (le premier Mai); Okam *EJp 1963*.

Maj/ [1957] **~a 2** (mit.) (antaue *Maja/o*) War *GD 1957* (Maya).

Maj/ [2018] **~a 3** (virina nomo) Kr *PVEG 2018*. ‖ Kp. *Maja/o*.

Maja/ [1890: ~] [**~o**] **1** (mit.) (ne en *PIV 2020*, nun eble: *Maj/o*) G *Kond 1890*, 28 (*la novenaskita infano de ~* [Hermeso]), 29 (*~ diras, ke nokte li ne volas resti en la ĉielo, sed subiras ĝis en la inferon*).

Maja/ [1957] **~o 2** (ano de indiana gento) War *GD 1957* (Maya).

majantem/ [1963] **~o** Okam *EJp 1963*.

Majenc/ [1957] **~o** (urbo *Mainz* en Germanio) (antaŭe *Mainco*°) War *GD 1957* (Mayence).

majest/ [1888: *~o*] **~a** Z *RE* 15a (dufoje), *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*, *FE 1894*, 2, 4, *Ham 1894*, 16 (*Per paŝo serioza kaj ~a*), *EG 1904*; *Bern 1906*, [7] (*~a kastelo*); B *VdE 1910* (*~a kiel reĝo*); *PV 1930* (*~a paŝado, rivero*). ‖ **~e** B *VdE 1910*; G *EPl 1916*. **~o** Einst *Plen 1888*, 24 (*Vin salutante je l'nomo de Lia imperiestra ≈o* [...], *mi havas la honoron, proponi toaston*°); Z *RE* 15a (~eco); Beau *EFr 1903*; *EG 1904*; B *VdE 1910* (*Lia ≈o, la reĝo de Hispanujo*); G *EPl 1916* (baza formo). ‖ **~eco** Z *RE* 15a (~o); Beau *EFr 1903*; *EG 1904*; *Bern 1906*, [6] (*~eco de ĝiaj montoj*); B *VdE 1910*; *PV 1930* (*~eco de la Alpaj montoj*).

Majmoid/ [1957] **~o** (hebrea filozofo) War *GD 1957* (Maïmonide).

Majn/ [1894] **~o 1** (rivero *Main* en Germanio) Z *GVGE 1894*, [3a → am] (*Frankfurto s.° (= sur°) ~o*); Sutk *ERu 1927*, 197b; War *GD 1957*.

Majn/ [1910] **~o 2** (rivero *Maine* en Francio) M *PropN 1910*; War *GD 1957*.

Majn/ [1910] **~o 3** (ŝtato *Maine* en Usono) M *PropN 1910*; War *GD 1957*.

Majn/ [1910] **~o 4** (iama provinco *Maine* en Francio) M *PropN 1910*.

majolik/ [1904] **~o** (speco de fajenco) Z *EG 1904* (Majolika); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; OA 2-1914; Wü *EV 1935*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** Wü *EV 1935*.

majones/ [1910] **~o** (kuir.) (ark., *majonezo* kun *-z*) GM *EFr 1910*.

majonez/ [1916] **~o** (kuir.) (antaŭe *majoneso*° kun *-s*) G *EPl 1916* (majonez); Wü *EV 1935*; War *GD 1957* (mayonnaise (cuis.)); Okam *EJp 1963*; OA 9-2007.

major/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 93a; Jon *ESv 1893,* 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Major); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (*batalionestro*). ‖ **~a** Z *RE* 27a (*moŝto* [...] *~a*). ‖ **~generalo** Okam *EJp 1963*. ‖ **plac~o** (hist.) (mil.) (De *Platz|major*°; oficiro, sub komandanto kvazaŭ adjutanto, servanta nur en fortikaĵo kaj responsa nur pri aferoj ĝin koncernantaj) Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*komendanto*° {legu *komandanto*} *de citadelo, generalo v. C. kaj plac~o v. G.*).

majoran/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*; Okam *EJp 1963*.

majorat/ [1916] **~o** (hist.) (jur.) G *EPl 1916* (majorat *(porządek spadkowy)*).

majoriz/ [1916] **~i** (pol.) (pp parlamentaj k.s. decidoj: ricevi pli da voĉoj ol la minoritata frakcio) G *EPl 1916* (majoryzować, przegłosować).

Majork/ [1910] **~o** (insulo) M, S *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444b.

majstr/ [1889] **~o** Z *RE* 94b, *MV*, *UV*, *EG 1904*; B *VdE 1910.* ‖ **~a** Z *RE* 94b, *Ham 1894*, 107 (*~a arto en skermado*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; *PV 1930* (*~a verko*). **~e** G *EPl 1916*; *PV 1930* (*~e ĉizi lignon*Z). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910* (~overko); G *EPl 1916*; *PV 1930.* **~eco** Z *RE* 94b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ino** G *EPl 1916.* ‖ **sub~o** Z *RE* 137b, *MV* 43, *UV*, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909.* ‖ **~overko** GM *EFr 1910* (~aĵo); G *EPl 1916.* ‖ **fand~o** Z *Adr 1899*, 7 (*inĝeniero, fand~o de la Transkaspia fervojo*).

majuskl/ [1916] **~o** (antaŭe *granda litero*, *ĉef/liter/o*) G *EPl 1916*; *PVS 1954*; War *GD 1957* (une majuscule (= ĉef/litero)); OA 9-2007. ‖ **~a** OA 9-2007 (*~a signaro*; *~aj ciferoj*; *kodekso en la ~a skribo de la kvina jarcento*). ‖ **~eto** OA 9-2007. ‖ **~oforma** OA 9-2007 ([en la dif. de *~o*:] *Litero (en alfabeto posedanta ~ojn kaj minusklojn) ~oforma sed malpli alta ol normala ~o de la sama serio*).

maĵor/ [1910] **~a** (muz.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; *PV 1930.*

Maka/ [1970] **~o** (urbo) *PIV 1970*; *PoŝAtl 1971* #18a (*Hongkongo° kaj ~o*).

Makabe/ [1910] **~o** (Bibl.) *PropN 1910*; War *GD 1957.*

makadam/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Makadampflaster, Kieselschlag); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~i** Z *EG 1904* (makadamisieren); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910.*

makak/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; *PV 1930.*

makaron/ [1903] **~o 1** (kuir.) (IT, FR, EN *macaroni*) *FK 1903*, 116.5 (*kesto da rizo, tapioko kaj ~oj*). 191.4 (*en formo de faruno, grio, ~oj, vermiĉeloj,* [...]); Beau *EFr 1903.*

makaron/ [1904] **~o** (kuir.) (IT *maccherone*) Z *EG 1904* (Makrone); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 101.17 (*Kiel ofte mi alŝovadis al vi kuketojn, aŭ biskvitojn, aŭ ~ojn*), *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; *PV 1930.* ‖ **~eto** GM *EFr 1910* (croquignole).

makaroni/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; *PV 1930.* ‖ **~a** G *EPl 1916.* **~i** G *EPl 1916.*

makaronism/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (makaronizm).

Makedon/ [1897: *~ano*] **~o** (pers.) (antaŭe *Macedon/o°* kun -c-, sen -i) Sutk *ERu 1927*, 197b (≈o; pl□sendas al ark. *macedono°*); War *GD 1957* (Macédonien). ‖ **~io** War *GD 1957*; R 2009. **~ujo** (antaŭe *Macedoni/o* kun -c- kaj -i) Abes *Kralj 1897*, 5 (*cincaroj (rumanoj el ~ujo)*); War *GD 1957* (Macédoine); R 2009.

Makedon/ [1897: *~ano*] **~o 2** (regiono, nun regno, sendependa de 1991) (ark., *Makedon/i/o*, *Makedon/uj/o*). ‖ **≈ano** Abes *Kralj 1897*, 5.

Makiavel/ [1910: *~a*] **~o** (itala politikisto) *PV 1930* (→ ≈a); Wü *EV 1935.* ‖ **~a** GM *EFr 1910* (uskleco ne deduktebla); G *EPl 1916* (≈a; baza formo) Wü *EV 1935*; *PV 1930* (≈a). ‖ **~eco** Wü *EV 1935* (prefere ≈eco). **~ulo** Wü *EV 1935* (pref. ≈ulo).

makintoŝ/ [1935] **~o** (teks.) (vest.) Wü *EV 1935.*

makler/ [1889] **~i** Z *RE* 144a, 178a, *MV* (Mäkler° sein; kuppeln°; *ark., nun* Makler sein, verkuppeln), *UV*, *EG 1904* (maklern), *ER 1909*; B *VdE 1910*; *PV 1930* (*~i pri teksaĵoj*). ‖ **~a** *LI* Feb. 1896, 23 (*~a vendado de miaj vinoj kaj brandoj*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~o** GM *EFr 1910* (courtage). ‖ **~ado** G *EPl 1916.* **~aĵo** Mott *EEn 1906* (brokerage). **~istaro** (ekon.) GM *EFr 1910* (coulisse). **~isto** Z *RE* 93a (маклеръ); *LI* Feb. 1896, 22 (*multaj kaŭzoj de eraro, trovata en la ~istoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910.* ‖ **agento-~o°** *LI* Mar. 1896, 36 (legu: *agento-~isto*). **ŝip~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 77.

makos/ [1999] **~o** (muz.) (speco de rapida hajlajfo el Kameruno) Wenn *RokPop 1999* (EN *makossa*).

makrel/ [1916] **~o** (zool,) (fiŝo) G *EPl 1916*.

makrobiotik/ [1916] **~o** (kuir.) G *EPl 1916*.

makrocefal/ [1904] **~o** (zool.) (ark., *kaĉaloto*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; *PV 1930* (*en la stomako de ~o oni trovas ambron*).

makrocefali/ [1916] **~o** (med.) (pli ol averaĝa grando de kranio) G *EPl 1916*.

makrologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

makrop/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; G *EPl 1916*; *PV 1930*.

makroskop/ [1910] **~a** B *VdE 1910* (*~a strukturo, ~a anatomio*).

makrour/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916* (smagla).

Maks/ [1890: ~] **~o** (vira nomo) Marig *LernIt 1890*, 33 (*~ Müller, la granda lingvisto*); *PropN 1910*. ‖ Kp. *Maksimilian/o*.

maksim/ [1903] **~o** Beau *Ekz 1903*, 68 [t] (*≈oj de Larochefoucauld*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; OA 3-1921.

Maksimilian/ [1910] **~o** (vira nomo) *PropN 1910*; Kolar *Trez 1911*, 52 (*"La reĝo ~o" – almetis grave B.*). ‖ Mll *Maks/o*.

maksimum/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910* (*~o de la varmego*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; *PV 1930* (*~o de malvarmo dum vintro estis 32 gradoj sub nulo*); OA 3-1921. ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a kosto*); G *EPl 1916*; *PV 1930* (*~a prezo*). **~e** B *VdE 1910* (*La koncerto daŭris ~e 2 horojn*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; *PV 1930* (*mi forestos ~e du tagojn*).

makul/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 165a, 175b (*kovri je ~oj*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2; Beau *EFr 1903* (*forigi ~ojn*); *EG 1904* (*denaska ~o*), *ER 1909* (*denaska ~o*); B *VdE 1910* (*~o sur la haŭto, ~o sur papera folio*); G *EPl 1916* (*~o denaska*). ‖ **~a** Z *ER 1909;* G *EPl 1916*. **~i** Z *RE* 29b, 55a (malpurigi), 58a, 64a (malpurigi), 94a, 129b (malpurigi), 165a; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*~i veston*); G *EPl 1916*; *PV 1930* ([fig.] *~i la honoron de iu*[Z]). ‖ **~eto** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ita** B *VdE 1910* (→ makulaturo: *presaĵo, skribaĵo ~ita*). ‖ **el~i** Z *RE* 26b (malpurigi, elstreki; вымарать). **sen~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; *PV 1930* (*sen~a tuko;* [fig.] *honoro, konduto, junulino*). **sen~igi** Beau *EFr 1903*. **spruĉ~i** Z *EG 1904*, *ER 1909*.

makulatur/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; *PVS 1954*.

makzel/ [1889] **~o 1** (anat.) Z *RE* 223b, *MV*, *UV*, *EG 1904*; B *VdE 1910* (*supra kaj malsupra ~o*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~osto** GM *EFr 1910*.

makzel/ [1905] **~o 2** (tek.) Cart *Bild 1905*, 3 (*Sur la* [...] *stablo estas fiksita tenilo, kies ~oj premas seruron*).

mal/ [1887] Z *UL* 9 [n] (*~, ~bona*), 19 (*~vera*), [v], *RE* 7a (sen-, ne-), *MV (~bona, ~estimi*), *UV*, *FE 1894*, 10; B *VdE 1910* (*~longa, ~amo, ~helpi*). ‖ **~a** Z *RE* 161b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; *PV 1930* (= kontraŭa). **~e** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; *PV 1930* (= kontraŭe). **~o** GM *EFr 1910*; *PV 1930* (= kontraŭo). ‖ **~igi** GM *EFr 1910* (inverser). **~inda** G *EPl 1916*.

‖ **A** ‖ **~afabla** Z *RE* 209b, *MV*, *UV* (→ *afabl*). **~afable** Z *RE* 137b. **~aga** GM *EFr 1910* (passif). **~agordi** Z *RE* 169a (~aranĝi); G *EPl 1916*. **~agrabla** Z *DL* 23, *RE* 84b, 155b, *FE 1894*, 11.2. **~agrablaĵo** Einst *Plen 1888*, 33. **~akceli** Z *RE* 203b. **~akcelilo** Z *RE* 203b (haltigilo; тормозъ, «bremso»). **~akcepti** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; **~akordo** Z *Rab 1908*, 37.24. **~akra** Z *RE* 206b, *FE 1894*, 34.1. **~akraĵo** Z *RE* 116a. **~akrigi** Z *RE* 145b. **~alta** Z *UL* 10 [n], *RE*

152b, *UV* (→ *mal*). **~altaĵo** Z *RE* 111b. **~alte** Z *RE* 111b (*kuŝanta*). **~altiga** GM *EFr 1910*. **~altigi** Z *RE* 212a (dufoje); G *EPl 1916*. **~altigo** Z *RE* 212a. **~altiĝo** Z *DL* 42, *RE* 212a. **~amema** GM *EFr 1910*. **~ami** G *EPl 1916*. **~amika** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~amikemo** (~amiko) Domb 1890, 24. **~amiko** Z *DL* 19, *RE* 109a, 198a (kontraŭulo), *FE 1894*, 29.11, 33.13, 39.14. **~aminda** Z *FE 1894*, 23.4. **~amo** Z *RE* 109b, *FE 1894*, 13.1. **~antaŭ** G *EPl 1916*. **~antaŭa** G *EPl 1916*. **~antaŭe** G *EPl 1916* (~antaŭe; ~antauen). **~aperi** Z *RE* 65, *MV* (→ *aper*), *UV* (→ *aper*), *ER 1909* (→ *mal*). **~aranĝi** Z *RE* 169a (~agordi). **~armi** (mil.) G *EPl 1916*. **~armo** (mil.) G *EPl 1916*. **~atendeme** G *Blov 1888*, 17. **~avara** Z *RE* 200b, 204a, 229b.

‖ **B** ‖ **~bela** Einst *Plen 1888*, 20 [g]; Z *RE* 7a, 44a, 213a (kripla); G *EPl 1916*. **~bele** Z *DL* 32. **~beleco** G *EPl 1916*. **~belegulo** Z *RE* 213b. **~belulino** GM *EFr 1910*. **~belulo** G *EPl 1916*. **~benado** Z *DL* 23. **~benaĵo** Z *Ham 1894*, 18. **~beni** Z *DL* 27, *RE* 159a, *FE 1894*, 33.7. **~benita** Z *RE* 119a, *Ham 1894*, 14. **~benito** Einst *Plen 1888*, 34. **~benitulo** G *Kond 1890*, 29. **~beno** Z *DL* 23; G *EPl 1916*. **~bloki** GM *EFr 1910*. **~bona** Z *UL* 9 [n], *RE* 44a, 44b (*~bona odoreto*), 61b (злой), 61b (malica), 109b (*~bona vetero*), 110a (*~bona vetero*), 111a (*~bona rikolto*), 134b, 182a (~pura, ~konvena), 221a, *MV* 43, *UV*, *FE 1894*, 10 (→ *mal*). **~bonaĵo** Z *DL* 4; G *EPl 1916*. **~bone** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 116a (*~bone kalkuli*), 123a (*mal~e paŝi*). 134b (*fari ~bone*), 220b (худо); G *EPl 1916*. **~boneco** Z *RE* 61a, *FE 1894*, 19.5. **~bonestaĵo** (misfaroj, fikonduto) G *Kond 1890*, 28. **~bonformigi** Z *RE* 67b (difekti, aliigi), 67b (plia fojo). **~bongusta** Marig *LernIt 1890*, 34. **~bonigi** Z *DL* 27, *RE* 143a (difekti), *FE 1894*, 33.14, *GVGE 1894*, 4a (*~bonigi per uzado*; abarbeiten). **~bonigo** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~bonintenca** Z *RE* 61b (intriganta). **~bonintenci** Z *RE* 61b; G *EPl 1916*. **~bonkonduta** Z *RE* 61b. **~bono** G *EPl 1916*. **~bonodora** Z *RE* 61a. **~bonodori** Z *RE* 22a. **~bonodoro** Z *RE* 44b, 186a; G *EPl 1916*. **~malbonodorulo** G *EPl 1916*. **~bonokazo** GM *EFr 1910*. **~bonreligia** Z *RE* 108b. **~bonsona** Z *DL* 11. **~bonsone** Z *DL* 17. **~bonsoneco** Stank *Viv 1896*, 3. **~bonulo** Einst *Plen 1888*, 34; Z *Ifig 1908*, 21. **~bonuzi** Z *RE* 61b (trouzi); G *EPl 1916*. **~bonvole** Mott *EEn 1906*. **~bonvolo** GM *EFr 1910* (~komplezo, ~utilemo); G *EPl 1916*. **~brila** Z *RE* 95a. **~bruemo** Barth *Ludo 1928*, 13. **~butonumi** G *EPl 1916*.

‖ **C-Ĉ** ‖ **~cedemigi** Z *RE* 53b (~moligi). **~cedemo** *BohE* Jan. 1903, [17]. **~certa** Z *DL* 24; G *EPl 1916*. **~certe** Z *RE* 24a. **~certeco** G *EPl 1916*. ‖ **~ĉarma** GM *EFr 1910* (~plaĉa). **~ĉasta** Z *RE* 7b, 9b, 110a, 145b, 166a, 170b (diboĉa); G *EPl 1916*. **~ĉasteco** Z *RE* 166a (разврат), *GVGE 1894*, 4a; G *EPl 1916*. **~ĉasti** Z *RE* 9b (erari); G *EPl 1916*. **~ĉastigi** Z *RE* 166b; G *EPl 1916*. **~ĉastiĝi** Z *GVGE 1894*, 4a. **~ĉastulino** G *EPl 1916*. **~ĉastulo** G *EPl 1916*. **~ĉi** GM *EFr 1910* (là-bas).

‖ **D** ‖ **~danĝera** G *EPl 1916*. **~dankulo** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121. **~deca** G *EPl 1916*. **~decidema** *JarL SAT 1923*, 22. **~dekstra** Z *RE* 92a, *MV* 17, *UV* (→ *dekstr*); G *EPl 1916*. **~dekstre** Z *RE* 19a, 127a, *FE 1894*, 28.7, *GVGE 1894*, [3b]; G *EPl 1916* (~dekstre, ~dekstren). **~dekstro** G *EPl 1916*. **~dekstrulo** Z *RE* 92a. **~delikata** Z *RE* 35b (~ĝentila), 180b (*~delikata drapo*), 203b; G *EPl 1916*. **~delikateco** G *EPl 1916*. **~delikatulo** Z *RE* 100a, 108b; G *EPl 1916*. **~densa** Z *RE* 175a; G *EPl 1916*. **~densigi** G *EPl 1916*. **~densiĝi** G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 175a; G *EPl 1916*. **~densejo** G *EPl 1916*. **~dika** Z *DL* 35, *RE* 198a, 203a, 221a (~grasa), *FE 1894*, 33.3. **~dike** G *EPl 1916*. **~dikeco** G *EPl 1916*. **~dikega** Beau *EFr 1903*. **~dikiĝi** Z *DL* 31; G *EPl 1916*. **~diligenta** Z *DL* 3, *RE* 92a; G *EPl 1916*. **~diligente** G *EPl 1916*. **~diligenteco** G *EPl 1916*. **~diligenti** G *EPl 1916*. **~diligentiĝi** G *EPl 1916*. **~diligento** Z *Ald 1888*, 12. **~diligentulo** G *EPl 1916*. **~direkta** G *EPl 1916*. **~dolĉa** Z *RE* 33b; G *EPl 1916*; Luyk *Iŝtar* 1924, 25.2 (*mal~a seniluziiĝo*). **~dolĉaĵo** G *EPl 1916* (~dolĉo). **~dolĉe** G *EPl 1916*. **~dolĉeco** Einst *Plen 1888*, 23; G *EPl 1916*. **~dolĉigi** Z *RE* 157b.

~dolĉo G *EPl 1916* (~dolĉaĵo). **~dorma** Z *RE* 10b (vigla). **~dormado** G *EPl 1916*. **~dorme** Z *RE* 231b; G *EPl 1916*. **~dormema** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~dormemo** G *EPl 1916*. **~dormi** Z *RE* 6b, 10b; G *EPl 1916*. **~dormiĝi** Z *RE* 25a, 157a (vekiĝi), 161a (vekiĝi). **~dormo** G *EPl 1916*. **~dungi** G *EPl 1916*. **~dungo** G *EPl 1916*.

‖ **E** ‖ **~egala** Z *RE* 167b (diferenca, diversa), 168a (~egalspeca); G *EPl 1916*. **~egale** Z *Ald 1888*, 10. **~eco** G *EPl 1916*. **~egaligi** Z *Ald 1888*, 6. **~egalspeca** Z *RE* 168a (~egala). **~embarasi** G *EPl 1916*. **~enui** Einst *Plen 1888*, 33. **~neuigi** Z *DL* 41. **~enuiĝi** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. **~erara** Z *Ald 1888*, 3. **~espera** G *EPl 1916*. **~esperi** Z *DL* 40, *RE* 126a, *MV* 21, *UV* (→ *esper*). **~espero** G *Blov 1888*, 11; Z *ER 1909* (→ *mal*); G *EPl 1916*. **~esti** Z *Ald 1888*, 8. **~estima** Z *RE* 149b; G *EPl 1916*. **~estimata** Z *RE* 149b. **~estime** G *EPl 1916*. **~estimi** Z *UL* 10, *RE* 149b, *MV* 43, *UV* (→ *mal*), *FE 1894*, 33.9. **~estiminda** Z *RE* 149b. **~estimo** G *EPl 1916*.

‖ **F** ‖ **~facila** Z *DL* 9, *RE* 118b (*~facila spirado*), 206a; G *EPl 1916*. **~facile** Z *DL* 12, *RE* 57b (*ekspiri ~facile*); G *EPl 1916*. **~facileco** Z *DL* 15; G *EPl 1916*. **~faciligi** Z *RE* 59a; G *EPl 1916*. **~facilo** G *Blov 1888*, 9; Z *RE* 106b (*kun ~facilo*). **~faldi** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~faldado** G *EPl 1916*. **~faranto** Vic *Kiĥot* 1905, 14. **~fasta** Z *RE* 183a. **~favora** G *EPl 1916*. **~favoro** Z *RE* 109b, 120a. **~feliĉa** Z *DL* 17, *RE* 13b, 111a, *FE 1894*, 13.3, 17.2, 17.8, 21.6, 23.4, 33.7, *ER 1909* (→ *mal*). **~feliĉe** Z *Ald 1888*, 10. **~feliĉigi** G *EPl 1916*. **~feliĉo** G *Blov 1888*, 6; Z *RE* 108a, *FE 1894*, 41.5, 42.2. **~feliĉtempo** Lor *LernCs 1890*, 14. **~feliĉulo** Z *DL* 21, *RE* 13b, 33a (горемыка), 33b (горюнъ); G *EPl 1916*. **~fermaĵo** OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *aperturo*). **~fermata** Z *DL* 32. **~fermegi** Z *RE* 200b. **~fermi** Z *DL* 28, *RE* 123b, 124b, 125a, 158a, 167a, 167b (*~fermi*), 167b (liberigi), 170b, *MV* 22 (kun preseraro: *falfermi* öffnen), *UV* (→ *ferm*), *FE 1894*, 33.9, 38.8. **~fermita** Z *DL* 32, *RE* 107a (*tute ~fermita*). **~fermo** Z *RE* 123a. **~fidela** Z *RE* 28b, 108b; G *EPl 1916*. **~fideleco** G *EPl 1916*. **~fiksa** G *EPl 1916*. **~fiksigi** G *EPl 1916*. **~firma** Z *RE* 175a. **~firmanima** Luyk *Iŝtar* 1924, 13.2. **~fluidiĝi** Z *RE* 58b. **~forta** Z *DL* 46, *RE* 183b, 207a (kaduka), 219a, *FE 1894*, 35.8. **~forte** G *Blov 1888*, 20. **~forteco** G *EPl 1916*. **~fortigi** Z *Ald 1888*, 4, *RE* 183b. **~fortiĝi** Z *RE* 65a (*perdi la fortojn*). **~fortika** Z *RE* 183b; G *EPl 1916*. **~forto** Z *RE* 109b. **~freŝa** *FE 1894*, 33.5. **~frua** G *EPl 1916*. **~frue** Z *DL* 14, 19; G *Blov 1888*, 18; *RE* 139a (поздно), *FE 1894*, 17.1. **~frui** Z *RE* 120b; G *EPl 1916*. **~fruigi** Z *RE* 55a; G *EPl 1916*. **~fruiĝi** Z *RE* 57a; G *EPl 1916*.

‖ **G** ‖ **~gaja** Z *DL* 48, *RE* 35b (*esti ~gaja*), 182b (*esti ~gaja*; ~ĝoji), 212b (senkuraĝa); G *EPl 1916*. **~gaje** G *EPl 1916*. **~gajeco** Z *DL* 49, *RE* 204a; G *EPl 1916*. **~gaji** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~gajigi** G *EPl 1916*. **~gajiĝi** G *EPl 1916*. **~gajni** Z *RE* 158b. **~glata** Z *DL* 42, *RE* 227b; G *EPl 1916*. **~glataĵo** Beau *EFr 1903*. **~glora** Z *RE* 7b (~honesta, ~honora, senhonora). **~gloro** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~glui** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (poŝtmarkon); Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~gracia** Z *RE* 111a, *E-isto* Sep. 1890, 46a; G *EPl 1916*. **~gracieco** G *EPl 1916*. **~graciulo** G *EPl 1916*. **~granda** Z *UL* 20, *RE* 84b (*tre ~granda*), 93 b, 95b (*~granda*), 95b (*~grandaj fiŝoj*), 96b (*la ~granda fingro*), 167a (*dividi en ~grandaj partoj*; pisti), *FE 1894*, 33.1, 41.13. **~grandaĵo** Z *RE* 7a (bagatelo), 95b; G *EPl 1916*. **~grandanima** Z *RE* 93b; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~grandanimeco** G *EPl 1916*. **≈grandazio** Z *EG 1904*; G *EPl 1916* (≈grand-Azio). **~grandeco** G *EPl 1916*. **~grandega** Z *UL* 13, *RE* 112a. **~grandegulo** Z *RE* 71b. **~grandigi** Z *UL* 14, *RE* 177a (debati, depreni), 208a, 211b (~multigi; plia fojo); G *EPl 1916*. **~grandigo** G *EPl 1916*. **~grandiĝi** Z *Ald 1888*, 10; G *EPl 1916*. **~grandiĝo** Z *RE* 208b (~profito). **~grandnombra** Z *RE* 93b. **~grandpeca** Z *RE* 95b. **≈grandruso** (ark., *ukra-*

ino) Z *RE* 220a (хохолъ). **~grandulo** Z *RE* 93b; G *EPl 1916*. **~grasa** Z *RE* 204b, 221a, 221a (~dika). **~graseco** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~grasega** Beau *EFr 1903*. **~graŭ** (tiel: *mal'graй*) Z *RE* 110b, vd. *malgraй*. **~grasiĝi** G *EPl 1916*. **~grava** G *EPl 1916*. **~gravaĵo** G *EPl 1916*. **~graveco** G *EPl 1916*.

‖ **Ĝ** ‖ **~ĝentila** Z *RE* 35b (*esti ~ĝentila*), 35b (~delikata), *FE 1894*, 19.6. **~ĝentile** Z *FE 1894*, 19.1. **~ĝentilo** Z *Schl 1887*, 121. **~ĝentilulino** *FE 1894*, 21.2. **~ĝentilulo** Z *RE* 35b, 108b. **~ĝoja** G *Blov 1888*, 15; Beau *EFr 1903* (*esti ~ĝoja*); G *EPl 1916*. **~ĝoje** Einst *Plen 1888*, 32. **~ĝoji** Z *RE* 33a, 117b, 132b, 182b (esti ~gaja), 206b; G *EPl 1916*. **~ĝojigi** Z *RE* 188b; Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~ĝojo** G *Blov 1888*, 14; Z *RE* 33a (mizero; горе), 33a (горесть), 85a, 154b; G *EPl 1916*. **~ĝusta** Z *RE* 108b.

‖ **H-Ĥ** ‖ **~harti** G *EPl 1916*. **~hela** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~hele** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b. **~heleco** G *EPl 1916*. **~heliĝi** G *EPl 1916*. **~helo** G *EPl 1916*. **~ado** G *EPl 1916*. **~helpante** Z *A 1905*, 9.1. **~helpi** Z *DL* 19, *RE* 59a, 101b, 106b, 132a, 150b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 33.14, 39.6. **~helpo** Z *RE* 141b, 150a (baro, haltigilo); G *EPl 1916*. **~homo** Z *RE* 63b (извергъ). **~honesta** Z *RE* 7b (~honora, senhonora, ~glora); G *EPl 1916*. **~honestaĵo** G *EPl 1916*. **~honeste** G *EPl 1916*. **~honesteco** G *EPl 1916*. **~honestulo** G *EPl 1916*. **~honora** Z *RE* 7b (~honesta, senhonora, ~glora), 144b; G *EPl 1916*. **~honori** Z *RE* 7b, 139a, 192b; G *EPl 1916*. **~honoriga** Barth *Ludo 1928*, 18. **~honorigi** Z *RE* 122b. **~honoro** Z *RE* 192b; G *EPl 1916*. **~humila** G *EPl 1916*. **~humileco** G *EPl 1916*.

‖ **I-Ĵ** ‖ **~impliki** G *EPl 1916*. **~indigi** Z *RE* 212a (~altigi). **~indulgi** GM *EFr 1910*. ‖ **~juna** Z *DL* 3, *RE* 59b, 150b (*tre ~juna*), *RE* 193b (*~juna*; *pli ~juna*; *pleje ~juna*), *FE 1894*, 11.2, 13.1. **~juneco** Z *DL* 48; G *EPl 1916*. **~jungi** G *EPl 1916*. **~jungiĝi** Vall *Man 1908*, 13. **~junigi** G *EPl 1916*. **~juniĝi** G *EPl 1916*. **~junulino** G *Blov 1888*, 17. **~junula** G *EPl 1916*. **~junularo** G *EPl 1916*. **~junulino** G *EPl 1916*. **~junulo** Z *DL* 28, *RE* 193b, *FE 1894*, 39.4. **~justa** Z *RE* 83b, 105b; G *EPl 1916*. **~justaĵo** G *EPl 1916*. **~juste** G *EPl 1916*. **~justeco** Z *RE* 83b; G *Kond 1890*, 28, *EPl 1916*. **~justo** Z *RE* 110a. **~justulo** Z *Ifig 1908*, 18; G *EPl 1916*.

‖ **K** ‖ **~kapabla** Z *RE* 206b; G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*. **~kapablulo** Z *RE* 206b (~spritulo); G *EPl 1916*. **~kara** Z *RE* 38b; G *EPl 1916*. **~kare** G *Kond 1890*, 30, *EPl 1916*. **~kareco** G *EPl 1916*. **~kariĝi** G *EPl 1916*. **~kaŝa** Z *RE* 124b. **~kaŝe** Z *Ifig 1908*, 18; G *EPl 1916*. **~kaŝema** Z *RE* 124b. **~kaŝi** G *EPl 1916*. **~kaŝo** G *EPl 1916*. **~klara** Z *DL* 23, *RE* 100b, 129a, 206b; G *EPl 1916*. **~klaraĵo** Z *FE 1894*, 35.4. **~klareco** G *EPl 1916*. **~klarigi** Z *RE* 20b, 100b. **~klera** Z *RE* 108b. **~klereco** G *EPl 1916*. **~klerulo** Z *RE* 108b, 111a; G *EPl 1916*. **~kodi** OA 9-2007. **~kompatema** G *EPl 1916*. **~komplezo** GM *EFr 1910* (~bonvolo, ~utilemo). **~komplika** G *EPl 1916*. **~kompreni** G *EPl 1916*. **~kompreniĝo** Z *RE* 109a, *A 1905*, 3.3; G *EPl 1916*. **~konekti** OA 9-2007. **~konfesi** G *Blov 1888*, 17; Z *RE* 125b, 214b (kaŝi), *EPl 1916*. **~konfeso** Z *DL* 28, *RE* 125b. **~konfido** G *EPl 1916*. **~konfuzi** G *EPl 1916*. **~konsenti** Z *DL* 14, *RE* 122b; G *EPl 1916*. **~konsento** Z *RE* 168a, 170b (disputo, ~paco). **~konstanta** G *EPl 1916*. **~kontenta** Z *Ald 1888*, 12; G *EPl 1916*. **~konvena** Z *DL* 21, *RE* 182a (~bona, ~pura); G *EPl 1916*. **~konveni** G *EPl 1916*. **~konvergi** G *EPl 1916*. **~kovra** Bogd *LernBg 1890*, 2 [t] (≈*kovra*° {malfermita} *letero*). **~kovranima** Z *RE* 160b. **~kovri** Z *DL* 9, *RE* 124b (eltrovi), *MV* 38 (entdecken), *UV* (→ *kovr*). **~kovriĝi** Z *Ifig 1908*, 21. **~kovriteco** G *Kond 1890*, 26. **~kovro** G *EPl 1916*. **~kune** Z *RE* 24a (dise), 143a; G *EPl 1916*. **~kuraĝa** Z *RE* 206a (*esti ~kuraĝa*; timi); G *EPl 1916*. **~kuraĝeco** G *EPl 1916* (~kuraĝo). **~kuraĝigi** G *EPl 1916*. **~kuraĝigita** G *Blov 1888*, 14. **~kuraĝiĝi** G *EPl 1916*. **~kuraĝo** G *EPl 1916* (~kuraĝeco). **~kuraĝulo** G *EPl 1916*. **~kutimi** Z *DL* 30, *RE* 123b. **~kutimigi** Z *RE* 126a. **~kvieta** Z *RE* 12b, 13a; G *EPl 1916*. **~kvieteco** G *EPl 1916*. **~kvieti** Z *RE* 7b, 13a (bruegi), 13a (буянить). **~kvietigi** G

EPl 1916. **~kvietiĝi** G *EPl 1916*. **~kvietulo** Z *RE* 13a.

‖ **L** ‖ **~laborema** G *EPl 1916*. **~laboreme** G *EPl 1916*. **~laboremo** G *EPl 1916*. **~laboremulo** G *EPl 1916*. **~lakso** G *EPl 1916*. **~larĝa** Z *DL* 30, *RE* 210b, *FE 1894*, 33.2, 38.6. **~larĝanima** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.1. **~larĝe** G *EPl 1916*. **~larĝeco** G *EPl 1916*. **~larĝigi** Z *RE* 210b; G *EPl 1916*. **~larĝigo** G *EPl 1916*. **~larĝiĝi** G *EPl 1916*. **~laŭda** G *EPl 1916*. **~laŭdegi** *SennR* Nov. 1923, 26. **~laŭdi** Z *RE* 11b (insulti), 123a, 142b, 221a; G *EPl 1916*. **~laŭdinda** Z *RE* 148b. **~laŭdo** Z *RE* 26a (riproĉo); G *EPl 1916*. **~laŭta** Z *DL* 32, *RE* 202a (trankvila); G *EPl 1916*. **~laŭte** Z *DL* 28. **~laŭteco** G *EPl 1916* (~laŭto). **~laŭto** G *EPl 1916* (~laŭteco). **~lerta** Z *RE* 111a. **~levi** Z *DL* 33, *RE* 121a, 142a (dufoje), 144b, 145b. **~leviĝi** Z *RE* 120a. **~libereco** Z *RE* 108b. **~liberejo** Z *DL* 30, *RE* 122b, 201b (темница, «karcero»), 207b (тюрьма). **~liberigi** Z *RE* 135a (kapti, ensorĉi). **~libero** Z *RE* 135a (kapto). **~liberulo** Z *RE* 211a. **~ligi** Z *RE* 166b. **~ligo** Z *RE* 166b. **~logi** B *GermE* Maj. 1905, 58a. **~longa** Z *UL* 21, *DL* 48 (*Vivo estas tre mal~a*), *RE* 36b (*antaŭ mal~a tempo*), 81a, 83a, 141a (*~longa pelto*), *FE 1894*, 33.10. **~longaĵo** Krikortz *E-isto* Mar. 1893, 48. **~longeco** Z *Let 1888-1*. **~longigi** G *Blov 1888*, 19; Z *RE* 188b, 211a (*pli ~longigi*). **~longigo** Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96. **~longiĝo** (ark., *~longigo*) Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B]. **~luma** Z *DL* 30, *RE* 201b, *MV* 42, *UV*, *FE 1894*, 33.4, 40.11. **~lume** Z *DL* 25. **~lumego** Z *RE* 99b. **~lumigi** Z *RE* 59a, 120a, 141b, 202b. **~lumigo** Z *RE* 59a. **~lumiĝadi** G *Blov 1888*, 9. **~lumiĝi** Z *RE* 59a, 96a, 201b. **~lumiĝo** Z *RE* 59a. **~lumo** Z *UL* 19, *RE* 99b, 145a, 145b, 207a.

‖ **M** ‖ **~memori** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.6. **~mizera** Z *RE* 151b. **~modera** Z *RE* 110a. **~modesta** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. **~modesto** Z *DL* 41. **~modestulo** Z *RE* 119a. **~mola** Z *RE* 49a, 59b, 201a, 224a (seka). **~moligi** Z *RE* 53b (malcedemigi). **~moliĝi** Z *RE* 191a. **~multa** Z *DL* 8, *RE* 93a, *FE 1894*, 42.9. **~multe** Z *DL* 12. **~multege** Z *Ald 1888*, 16. **~multigi** Z *RE* 211b (~grandigi). **~multo** Z *Ald 1888*, 17.

‖ **N-O** ‖ **~nete** Z *RE* 224a. **~neto** Z *RE* 107b, *UV*. **~nobla** Z *RE* 137b. **~noblulo** Z *DL* 28, *RE* 137b, *FE 1894*, 37.22. **~nova** Z *DL* 23; *RE* 193b, *UV* (→ *aĵ*), *FE 1894*, 25 (→ *aĵ*), *A 1905*, 8.1, 8.2. **~novaĵo** Z *UL* Pl [v], *RE* 193b, 219a, *MV* 8, *UV* (→ *aĵ*), *FE 1894*, 25 (→ *aĵ*). ‖ **~obei** Z *RE* 122a. **~ofta** Z *RE* 175a. **~oftaĵo** Z *RE* 39a (mirindaĵo), 108a, 175a. **~ofte** Z *Ald 1888*, 9, *FE 1894*, 29.2. **~oftiĝi** Z *RE* 175a. **~oportuna** Z *Ald 1888*, 4. **~oportunaĵo** GM *EFr 1910*. **~ordi** Einst *Plen 1888*, 33. **~ordigi** Z *RE* 47b. **~ordo** Z *RE* 86b.

‖ **P** ‖ **~pacaĵo** Z *RE* 43b. **~pacema** Z *RE* 177b (disputema). **~pacemulo** Z *RE* 50b. **~paci** Z *DL* 25, *RE* 193a. **~pacigi** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91. **~paciĝo** Z *RE* 167b, 196b. **~paco** Z *RE* 167a, 167b, 170b (disputo, ~konsento), 186a, 214a. **~paculo** Z *RE* 50b. **~pafi** Z *GVGE 1894*, 5a (abblitzen°). **~pale** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*~pale viola*). **~pena** Z *RE* 108a, 110b, 120b. **~pene** Z *RE* 49b (de supre). **~peni** Z *RE* 57a. **~permesi** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 20a, 57a, *FE 1894*, 29.10. **~permesita** Z *DL* 24. **~pia** Z *RE* 7a, 10a, 111a, 136a, 179a (*esti ~pia*). **~plaĉa** GM *EFr 1910* (~ĉarma). **~plaĉi** Z *DL* 34, *RE* 151a (esti abomena). **~plaĉigi** G *Kond 1890*, 25. **~plej** Z *FE 1894*, 2, 10.20. **~plena** Z *RE* 107b (*ĉe ~plena stomako*), 143a, 163b, 204a (*sur ~plena stomako*), 220a (холостой). **~plenante** Einst *Plen 1888*, 24. **~plezuro** Z *DL* 26. **~pli** Z *DL* 4, *GVGE 1894*, [3b] (*per unu talero pli aŭ ~pli*), *FE 1894*, 10.17. **~plimulto** Z *RE* 96a. **~prava** Z *Ald 1888*, 15. **~profiti** Z *RE* 41a. **~profito** Z *RE* 208b (~grandiĝo; dufoje), 216a. **~profunda** Z *RE* 95b, 95b (*fariĝi ~profunda*). **~proksima** G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 36b, 124a, *FE 1894*, 13.3, 30.8. **~proksime** Z *RE* 14b, 36b (*pli ~proksime*), 205b (*tre ~proksime*), *FE 1894*, 30.8, *GVGE 1894*, [3b]. **~proksimigi** Z *RE* 209b. **~proksimen** Z *GVGE 1894*, [3b]. **~proksimo** Z *RE* 36b (даль). **~proksimvida** Z *RE* 36b (akravida), 36b (plia fojo). **~propra** Z *DL* 29,

RE 67a (alispeca), 226a. **~proprigi** Z *RE* 126b. **~prospero** Z *RE* 111a. **~prudenta** Z *Ald 1888*, 4. **~prudentaĵo** G *Blov 1888*, 17. **~prudente** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. **~prudento** Z *DL* 26. **~pura** Z *RE* 36a, 182a (~bona, ~konvena), 205a. **~puraĵo** Z *RE* 190a (*kovri je ~puraĵo*). **~purigi** Z *RE* 26b (elmakuli, elstreki), 55a (makuli), 122a, 129b (makuli), 182a (kotigi). **~puriĝi** Z *FE 1894*, 39.1. **~purulino** Z *RE* 55a. **~purulo** Z *RE* 55a.

‖ **R** ‖ **~rapida** Z *Ald 1888*, 12, *RE* 95a, 206b. **~rapide** Z' *UL* Yɪ *1888*, 39 [g]. **~rapidi** Z *RE* 95a. **~rapidigi** Z *RE* 55a. **~rapidire** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~rekta** Z *RE* 67b, 81b, *MV* 57, *UV* (→ *rekt*). **~rekte** Z *FE 1894*, 33.11. **~rektigi** Z *RE* 81b. **~riĉa** Z' *UL* Yɪ *1888*, 39 [g]; Z *RE* 13b, 183b (mizera). 208b, *FE 1894*, 15.1, 15.6, 17.11. **~riĉeco** G *Blov 1888*, 14. **~riĉega** Z *RE* 112a. **~riĉegulo** Z *DL* 25. **~riĉiĝi** Z *RE* 122a. **~riĉulejo** Z *RE* 10a (rifuĝejo).

‖ **S** ‖ **~saĝa** Z *DL* 11, *RE* 32a. **~saĝado** Z *RE* 44a (arlekenado). **~saĝaĵo** Z *RE* 163b (bagatelo). **~saĝeco** Z *DL* 23, *FE 1894*, 35.15. **~saĝigi** Z *RE* 44a, 99a (trompi), *FE 1894*, 39.4. **~saĝo** Z *RE* 9b (obstino). **~saĝulo** Z *DL* 28, *RE* 44a (dufoje), 120a, *FE 1894*, 37.20. **~sama** Z *Ald 1888*, 6-7 **~samideano** [Aur] *EKato* Dec. 1903, [17]. **~sana** Z *UL* Pʟ 39 [g], *RE* 11a, 11a (*esti ~sana*), *FE 1894*, 31.7, 39.9, 42.13. **~sanado** Z *FE 1894*, 42.13. **~sanaro** Z *FE 1894*, 42.13. **~sane** Z *FE 1894*, 42.13. **~saneca** OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *angoro*). **~saneco** Einst *Plen 1888*, 20 [g], *FE 1894*, 42.13. **~sanejo** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **~sanema** Z *RE* 11a, 218b, *FE 1894*, 42.13; B *GermE* Maj. 1905, 58a. **~sanemeco** Z *FE 1894*, 42.13. **~sanemulo** Z *FE 1894*, 42.13. **~sanero** Z *FE 1894*, 42.13. **~saneraro** Z *FE 1894*, 42.13. **~saneta** Z *FE 1894*, 42.13. **~sani** Z *RE* 218b, *FE 1894*, 42.13; Vic *Kiĥot* 1905, 13. **~saniga** Z *FE 1894*, 42.13. **~saniĝi** Z *DL* 28, *FE 1894*, 42.13. **~sano** Z *DL* 26; Z' *UL* Yɪ *1888*, 59a [v] (→ pro); *RE* 11a, 109a, 109b, *FE 1894*, 39.5, 42.13. **~sanulejo** Z *DL* 25, *RE* 11a (hospitalo), 34a, 87b, *FE 1894*, 42.13. **~sanulido** Z *FE 1894*, 42.13. **~sanulino** G *Blov 1888*, 13, *FE 1894*, 42.13. **~sanulista** Z *FE 1894*, 42.13. **~sanulisto** Z *FE 1894*, 42.13. **~sanulo** Z *FE 1894*, 39.5, 42.13. **~sata** Z *RE* 32b. **~sati** Z *DL* 20, *RE* 32b. **~scianta** Einst *Plen 1888*, 31. **~seka** Z *UL* 22, *RE* 98a, 185a (*~seka kaj ~varma vetero*). **~seke** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.4. **~sekigante** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122. **~sekigi** Z *RE* 98a, 99b, 121b (akvi). **~sekiĝi** Z *RE* 64b, 98a. **~serioza** Z *RE* 88b. **~severa** Z *RE* 96b (*esti ~severa*), 141b (*esti ~severa*), 186b. **~severi** Z *RE* 145a. **~simila** Z *Schl 1887*, 121. **~sobra** G *Blov 1888*, 13; Z *RE* 164b, 219b, *MV* 62, *UV*. **~sobriga** Z *RE* 219b. **~sobriganta** G *Blov 1888*, 15. **~sobrigi** Z *RE* 118b, 126b, 212b. **~sobriĝi** Z *RE* 191a, 212b. **~sobriĝo** *RE* 120b (*trinki post la ~sobriĝo*). **~sobro** Z *RE* 212b, 219b. **~sobrulo** Z *RE* 164b. **~sovaĝa** Z *RE* 174b. **~spritulo** Z *RE* 206b (~kapablulo). **~streĉa** *RE* 43b (velka). **~supra** Z *DL* 27, *RE* 111b (dufoje). **~supre** Z *DL* 31, *RE* 19a, 111b, 186b (*~supre, de ~supre*; sube), 195b (*kun la kapo ~supre*), *FE 1894*, 33.12. **~supren** Z *RE* 19a (suben), 111b (*~supren fali*), 112a, 192b (*~supren ĵeti*; venki), *FE 1894*, 33.12, *GVGE 1894*, [3b] (de la monto, deklive; bergab). **~suprengrimpi** Barth *Ludo 1928*, 16 (de arbo). **~supreniri** Z *RE* 112a; Mott *EEn 1906*. **~supreniro** Z *RE* 104a. **~suprenvenigi** Barth *Ludo 1928*, 16 (de arbo). **~supro** Z *RE* 111b (*per la ~supro*).

‖ **Ŝ** ‖ **~ŝalti** War *GD 1957*; OA 9-2007. **~ŝata** Z *RE* 108a. **~ŝati** Z *RE* 150a, *MV* 64, *UV*. **~ŝato** GM *EFr 1910* (mépris). **~ŝirmi** Z *RE* 125b. **~ŝlosi** Z *RE* 124b. **~ŝpari** Z *RE* 99a, 171a, 204b, *MV* 65. **~ŝparulo** Z *RE* 99a. **~ŝtopi** Z *RE* 124b, *FE 1894*, 34.2.

‖ **T-U** ‖ **~taŭga** [Aur] *EKato* Dec. 1903, [17]. **~taŭgeco** GM *EFr 1910*. **~timeco** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71. **~tiri** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. **~toleremo** [Aur] *EKato* Dec. 1903, 18. **~trafi** Z *RE* 159a. **~trankvila** Z' *UL* Yɪ *1888*, 59a [v] (→ pro); Z *RE* 7b, 204b (*esti ~trankvila*). **~trankvile** Z *UL* 23. **~trankvileco** G *Blov 1888*, 7. **~trankviligi** Z *RE* 7b, 204a (pinĉi). **~trankviliĝi** Z *GVGE 1894*, 4a. **~trankvilo** G *Blov*

1888, 19; Z *RE* 204b (tumulto), *GVGE 1894*, 4a. ‖ **~utila** Z *Schl 1887*, 121. *MV* 70, *UV*. **~utilaĵo** GM *EFr 1910* (~utilo). **~utilemo** GM *EFr 1910* (~bonvolo, ~komplezo). **~utili** G *Blov 1888*, 17; Z *RE* 127b. **~utilo** Z *Ald 1888*, 15, *RE* 127b; GM *EFr 1910* (~utilaĵo).

‖ **V-Z** ‖ **~varma** Z *DL* 21, *RE* 185a (*~seka kaj ~varma vetero*), 196b, 219b, *FE 1894*, 38.3. **~varmasanga** Z *RE* 219a. **~varme** Z *FE 1894*, 25.13. **~varmeco** G *Blov 1888*, 15; Z *RE* 219b (~varmo). **~varmeta** Z *RE* 162a. **~varmeto** Z *FE 1894*, 38.4. **~varmigi** Z *DL* 10, *RE* 196b. **~varmiĝante** Z *Ald 1888*, 14. **~varmiĝi** Z *DL* 8, *RE* 58b, 123a, 126b, 196b. **~varmo** Z *RE* 196b (frosto), 219b (~varmeco). **~varmumi** Z *DL* 25, *RE* 161a, *MV* 70, *UV*, *FE 1894*, 42.12; Mott *EEn 1906* (not. kiel unuvortaĵo). **~varmumigi** (tiel, kun *ig*) Z *RE* 161a, 196b. **~varmumo** Beau *EFr 1903* (rhume); Mott *EEn 1906* (not. kiel unuvortaĵo). **~vasta** Z *RE* 207b, *MV* 70. **~vastanimeco** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1. **~vasteco** Beau *EFr 1903*. **~vastigi** Z *RE* 197a, 207b (puŝi). **~vastigo** Beau *EFr 1903*. **mal~vastiĝo** Beau *EFr 1903*. **~vera** Z *UL* 19, *RE* 83b, 90b, 216b (falsa, falsita). **~vere** Z *RE* 89a (*~vere atesti*). **~vero** Z *RE* 110a. **~videbliĝi** Barth *Ludo 1928*, 14. **~virgigi** Z *RE* 65a (*perforte ~virgigi*), 170b, 202b, *MV* 72, *UV*. **~virgiginte** Z *Rab 1908*, 7. **~virto** Z *RE* 143a. **~viva** Z *RE* 96a, *FE 1894*, 31,5. **~vivaĵo** Z *RE* 127b, *GVGE 1894*, [3a] (mortaĵo). **~vive** Z *RE* 55b (*kiel ~vive*, заметно). **~viviĝi** Z *RE* 64b. **~vivulo** Z *RE* 206a. ‖

dis~fermi Z *RE* 170a. **ek~kvietiĝi** Melck *FlandLit 1904*, 13. **flav~sano** Z *RE* 48b. **ne~multe** Lor *LernCs 1890*, 5 (*vastigita ne~multe*). **ne~obeebla** *PV 1930* (*ne~obeebla leĝo*[Z] → mal). **ne~proksime** G *Blov 1888*, 11. **pli~grandiĝi** Z *RE* 208b. **pli~vastiga** Beau *EFr 1903*. **pli~vastigi** Beau *EFr 1903*. **pli~vastigo** Beau *EFr 1903*. **pli~vastiĝo** Beau *EFr 1903*. **plej~junulo** Z *RE* 193b (estro). **re~saniĝo** Z *FE 1894*, 42.13. **re~sano** Z *FE 1894*, 42.13. **sen~fortiĝa** Z *RE* 110a. ‖ **akvo~sano** Z *RE* 19b. **pal~sano** Z *RE* 109b. **po~granda** Z *RE* 95b. **po~grande** Z *RE* 173a.

Malag/ [1910] **~o** (urbo *Malaga*) B *PropN 1910*. ‖ **≈a** Sutk *ERu 1927*, 197b (*≈a vino*).

malaĥit/ [1898: *~a*] **~o** (geol.) (ark., *malakit/o*) GM *EFr 1910*. ‖ **~a** (ark., *malakit/a*) Abes *LI* Maj. 1898, 70 (*la leviĝanta luno ŝajnas esti de ~a-verdo koloro*).

malaj/ [1888: *~a*] **~o 1** (ano de gento) Z *EG 1904* (Malaye); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 30 (*En ~a lingvo*); *PoŝKal 1907 II*, 34 (*≈a E-ista Societo*); *PIV 1970* [→ *Malajzi*] (*Federacio el ≈a ŝtatoj*). ‖ **≈ujo** (hist.) (de 1963 *Malajzi/o*) *ET* 1920-07-05, 4c.

Malaj/ [1967] **~o 2** (duoninsulo) But *EEn 1967*, 444b.

Malajzi/ [1967] **~o** (regno, sendependa de 1963, antaŭe *Malaj/uj/o*) But *EEn 1967*, 444b; *PIV 1970*; *PIV 2005*; R 2009.

Malak/ [1910] **~o** (urbo en Malajzio) *PropN 1910*; *PIV 1970*. ‖ **~a** *PIV 1970* (*~a Duoninsulo*); *PoŝAtl 1971* #18b (*~a markolo*).

Malaki/ [1910] **~o** (nomo) S *PropN 1910*.

malakit/ [1903] **~o** (geol.) (kp. ark. *malaĥito*) Beau *EFr 1903* (malachite); Z *EG 1904* (Malachit); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** (antaŭe *malaĥit/a°*) B *VdE 1910* (*~a inkujo*).

malakozom/ [1926] **~o** (zool.) (papilio *Malacosoma neustria*) Benn *DeE 1926*, 454 (Ringelspinner).

malari/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Malaria); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914; *Cion 1926*, 7 ([la marĉo estis] *nesto de nekuracebla ~o*; *okazoj de ~o malgrandiĝis ĝis 35%*), 17 (*la malgrandigo de la ~o kaj trakomo*).

Malavi/ [1967] **~o** (regno, sendependa de 1964; antaŭe *Njasalando*) But *EEn 1967*, 444b; *PIV 2005*; R 2009.

Maldiv/ [1910] **~oj 1** (insularo) (kp. ark. *Malediv/* kun -e-). ‖ **~a** M *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

Maldiv/ [2005*] **~oj 2** (regno, sendependa de 1965) *PIV 2005*; R 2009.

Malediv/ [1910] **~a** (ark., *Maldiv/* sen -e-; kp. DE Malediven) S *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

male/ [2005*] **~o** (med.) (kp. ark. *morvo°*) *PIV 2005*.

maleol/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 90b, *MV*, *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 77 (*eniĝi en la koton ĝis la ~oj, post forta pluvego*); B *VdE 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 23.1 (*pantalono, kunfaldita ĉe la ~oj*).

malgraŭ [1887] Z *UL* [v], *DL* 4-5 (*~ l' intenco, kiun mi esprimis en mia unua verko,* [...] *de ĉiuj flankoj venas postuloj, ke mi* [...] *eldonu ian libron en la lingvo internacia*), 13 (*ĝi de si mem ne donos voĉon, ~ ke la afero estas tiel grava*), 32 (*Mi ~ ĉio ĝin venkos*); G *Blov 1888*, 10 (*de li la ŝvito faladis kiel hajleroj, ~ ke li ĉiuminute estis ĝis la duono en la neĝo*), 11 (*ĝi komencis iradi paŝe, ~ ĉiujn° fortuzojn° de la malfeliĉa Vladimiro*); Z *RE* 16b, 108a, 141b (sen la scio de), 186a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*fari ion ~ malpermeso*). ‖ RIM. Unufoje en *RE mal/graŭ*, probable pro preseraro.

Malĥ/ [1910] **~o** (nomo) S *PropN 1910*.

Mali/ [1970] **~o** (regno, sendependa de 1960, antaŭe parto de la kolonio *Franca Sudano*) *PIV 1970*; *PIV 2005*; R 2009.

malic/ [1889] **~a** Z *RE* 47b, 61b, 61b (malbona), 75b, 91b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~e** B *VdE 1910*. **~o** Z *RE* 61a (злоба); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*.

malik/ [1910] **~a** GM *EFr 1910* (malique).

Malstrom/ [1910] **~o** (mara akvokirlado) (ark., ≈/) *PropN 1910*.

malt/ [1904] **~o 1** (greno) Z *EG 1904* (Malz); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921; *PV 1930*. ‖ **~ejo** GM *EFr 1910* (~igejo); War *GD 1957*. **~igejo** (ark., *~ejo*) GM *EFr 1910* (~ejo).

Malt/ [1910] **~o 2** (insulo) (kp. ark. *Maltujo°*) *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*, 197b; Cseh *Post* 1935-09-21, 15 (*rigardindaj lokoj: Ĝenovo, ~o, Palermo*); But *EEn 1967*, 444b.

Malt/ [1906: *~a*] **~o 3** (regno, sendependa de 1964) (antaŭe *~uj/o*) War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444b; R 2009. ‖ **~a** *Societ* Aŭg. 1906, 5 (*Federacio „~a Stelo“*); War *GD 1957* (*~a ordeno*). ‖ **~ano** War *GD 1957*.

Malt/ [1915: *~ujo*] **~ujo 4** (ark., *Malt/o 3*) Edin 1915, 202; *ET* 1920-07-05, 4c (kritikita formo); Sutk *ERu 1927*, 197b (plusendas al *~o*).

Malthus/ [1930: ~] **~o** *PV 1930* (*~ estis eminenta angla ekonomiisto* → maltusianismo); War *GD 1957*. ‖ **≈ana** War *GD 1957*. **≈anismo** (med.) War *GD 1957*.

maltr/ [1926] **~o** (hist.) (mez.) Benn *DeE 1926*, 454 (Malter).

maltusianism/ [1930] **~o** (med.) (filoz.) *PV 1930*. ‖ Kp. *Malthus/* kun -h-.

malv/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Malve); Mott *EEn 1906*; Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*la ringforma semo de la sovaĝa ~o*); Z *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ Kp. *malvac/oj*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (~okolora); War *GD 1957* (~akolora). ‖ **~okolora** Mott *EEn 1906* (~a); War *GD 1957* (~a).

malvac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: kakaujo, kotonarbo, malvo*); War *GD 1957*.

malvazi/ [1957] **~o** War *GD 1957* (malvoisie *(vin)*).

malversaci/ [1957] **~o** (ekon) War *GD 1957* (malversation).

Malvin/ [1957] **~a** (virina nomo) War *GD 1957* (Malvina).

mam/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 26b, 35b, 190a (~pinto), 202a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~o de patrino, ~o de bovino*). ‖ **~eto** B *VdE 1910*. ‖ **~besto** Z *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910*.

~nutri Z *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910*. **~okancero** OA 9-2007 (dif.). **~pinto** Z *RE* 190a, 190a (~o); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **~suĉi** Z *EG 1904*, *ER 1909*.

Mamerten/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*.

Mamif/ [1907] **~o** (monto apud Tunizo) Desh *Avent 1907*, 4 (*ĉe l' piedo de monto ~o*).

mamon/ [1930*] **~o** (reli.) *PV 1930* (*~o estis ilia dio*); War *GD 1957* (≈o [mj.]).

Mamluk/ [1957] **~o** (gentano) War *GD 1957*.

mamont/ [1903: *~a*] **~o** (ark, *mamut/o*). ‖ **~a** *FK 1903*, 195.17 (*~aj° arboj*).

mamut/ [1904] **~o** (antaŭe *mamont/o°*) Z *EG 1904* (Mammut); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** *PV 1930* ([fig.] = kolosa).

man/ [1887] **~o 1** (anat.) Z *UL* [v], *DL* 25 (*Kun la libroj en la ~o la infano iris en la lernejon*), 30 (*Metu la ~on sur la koron*), 36 (*prenu mian ~on!*), *Ald 1888*, 1 (*estus dezirata°, ke ia instruita societo prenu en siajn ~ojn la sorton de l' lingvo*), 4 (*la tuta sorto de l' lingvo* [...] *transiras en la ~ojn de l' kongreso*), 12 (*estas nur necese, ke la skribanto* [...] *havu sub la ~o francan vortaron*), *Ald 1888*, 13-14 (*la sorto de l' afero estas nun egale en la ~oj de ni ĉiuj*), *RE* 11b (*meti la ~ojn al la koksoj*), 38b (*dekstra ~o*), 136b (*meti la ~ojn al la flankoj*), 152a (*plena ~o*), 174a, 224b (*la ~oj kaj piedoj*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 113 (*ju malpli ia ~o laboras, des pli delikata estas ĝia sento*; *Maljuneco-lamulino / Kaptis min per osta ~o*), *FE 1894,* 7; B *VdE 1910*; War *NLR* Jul. 1956, 221 (*la geamantoj ~' en ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 174a (*~a batalo*), 174b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **~ego** Z *UL* [v] (→ *eg*), *RE* 88a, *UV* (→ *eg*), *FE 1894*, 13 (→ *eg*). **~eto** Belm *Heine 1888*, 49 (*Al brusto, al mia* [...] */ Almetu ~eton*); Z *RE* 174b; G *NovJ 1891*, [3] (*~etoj de sonoriloj* [pordaj]); Stank *Viv 1896*, 25 (*rozaj* [rozkoloraj] *malgrandaj ~etoj*). **~umo** Z *DL* 23 (*La lavistino alportis mian tolaĵon: ĉemizojn, kolumojn, ~umojn kaj viŝilojn*), *RE* 93b, *MV* 43, *UV*, *FE 1894*, 35.13 (*Ĉemizojn, kolumojn, ~umojn kaj ceterajn similajn objektojn ni nomas tolaĵo, kvankam ili ne ĉiam estas faritaj el tolo*), 42.9, 42.10; B *VdE 1910*. ‖ **~artiko** (anat.) Barth *Ludo 1928*, 15. **~farita** Z *RE* 174a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~laboro** Z *RE* 174a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*. **~mova** Z *RE* 55a (batema). **~movo** Z *RE* 55a (movo). **~oturnilo** (tek.) Nyl *LI* Apr. 1900, 63b ([li] *ĉirkaŭtiradis ~oturnilon* [de gurdo]). **~plato** Z *RE* 39b, 87b, *MV* 43, *UV*; B *VdE 1910*; Stank *Viv 1896*, 24 (*la tuta falso estis nun kvazaŭ sur la ~plato*). **~premo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910* (*kora ~premo*). **~-pugno** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*paro da fortaj ~-pugnoj*). **~radiko** (anat.) Z *RE* 57b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **~tuko** Diett *Gold 1921* (kp. *viŝilo* ĉe Z). ‖ **ambaŭ~e** Z *RE* 126b. **blank~a** Kof *Ili 1895*, 4 (*Tion ĉi metis en liajn pensojn la Hero blank~a*). **ĉirkaŭ~o** (ark., *braceleto*) Z *RE* 11b (браслетъ, Ru francismo «braceleto»), 57b, *MV* 16, *UV* (→ *ĉirkaŭ*); *E-isto* Mar. 1892, 39 ([t] *La karaj ĉirkaŭ~oj*; *sur ŝiaj brakoj* [...] *brilis ĉirkaŭ~oj*); B *VdE 1910*. **dekstra~ulo** GM *EFr 1910*. **en~igi** Z *EG 1904*, *Ifig 1908*, 18 (*Al mi vin la diino en~igis*), *ER 1909*. **plen~o** (mez.) Z *RE* 33b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910* (*plen~o da faruno*). **propra~e** Z *DL* 15 (*kiu diras, ke la tuta libro devas esti propra~e skribita de unu persono?*).

man/ [1889] **~o 2** (~skribo) Z *RE* 146a (почеркъ, nun почерк, ark. por *skribado*; simile en (iom malmoderna) De: *von eigener Hand geschrieben*), *Ham 1894*, 106 (*Ĉu vi konas / La skriban karakteron° de l' letero? - Ĝi estas ~o de Hamleto*).

mana/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 94a, *MV*, *UV*, *EG 1904*, *ER 1909*.

manat/ [1930] **~o** (zool.) *PV 1930* (*~oj* [...] *vivas en la estuaroj de riveroj*).

mancinel/ [1930] **~o** (arbo) *PV 1930*. ‖ **~frukto** *PV 1930*.

Manĉ/ [1905: *~ujo*] **~ujo** (ark., *Manĉ/o*) *Kiĥot* 1905 [t] (*Don Kiĥoto el ~ujo*), Vic 14 (*Don Kiĥoto de ~ujo°, la malfaranto de ofendoj kaj senjustaĵoj*).

Manĉ/ [1910] **~o** (regiono en Hispanio) (antaŭe *Manĥ/o*, *Manĉ/uj/o*) M *PropN 1910*.

Manĉester/ [1910] **~o** (urbo *Manchester*) (ark., *Manĉestr/o*) B *PropN 1910*. ‖ **~'a** Butin *ET* 1920-07-05, 4b (pref. al *manĉestro*).

Manĉestr/ [1920: *≈a*] **~o** (antaŭe *Manĉester/o°*) War *GD 1957*. ‖ **≈a** Butin *ET* 1920-07-05, 4b (kritikas tiun e-igon de Wackrill kaj plusendas al *Manĉester'a°*).

manĉur/ [1927] **~o** (pers.) (kp. ark. *mandĵur°o*, *manĝuro°*) Sutk *ERu 1927*, 197b. ‖ **≈io**, **≈ujo**, **≈lando** Sutk *ERu 1927*, 197b.

Manĉuri/ [1905] **~o** (hist.) (regiono) Borel *GermE* Mar. 1905, 27a (*Kiel kuracisto* [Z] *estis vokita al la milito kaj estus devinta forvojaĝi ~on*); But *EEn 1967*, 444b.

mand. poŝt. [1903] (mll de *mandato poŝta*) *EKato* Dec. 1903 [t 2] ([pagi] *per internacia ~ por eksterfrancanoj*).

mandaren/ [1903] **~o 1** (altranga ĉina oficisto) Beau *EFr 1903* (mandarin); Z *EG 1904* (Mandarin); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914; Wü *EV 1935*.

mandaren/ [?] **~o 2** (gentano).

mandaren/ [1935] **~o 3** (frukto) (ark., *mandarin/o*) Wü *EV 1935*. ‖ **~ujo** (bot.) (ark., *mandarin/uj/o*) Wü *EV 1935*.

mandarin/ [1957*] **~o** (frukto) (antaŭe *mandaren/o* kun -e-) War *GD 1957* (mandarine (bot.)); OA 9-2007 (*Frukto de ~ujo*). ‖ **~ujo** (bot.) OA 9-2007 (*Arbeto, kies frukto estas ~o*). ‖ **~arbo** OA 9-2007.

mandat/ [1890] **~o 1** (jura rajtigilo) *E-isto* Nov. 1890; Ahlb *LI* Apr. 1900, 54b ([li] *estis devigita rifuzi novan ~on* [en la kluba estraro]); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

mandat/ [1903] **~o 2** (pagordono) Beau *EFr 1903* (mandat *(poste)*); *EKato* Dec. 1903 [t 2] ([pagi] *per ~o poŝta*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910* (*sendi monon per poŝta ~o*). ‖ Mll «mand. poŝt.».

Mandĵuri/ [1910] **~o** (lando) (ark., *Manĉur/i/o*) *JarL UEA* Maj. 1910, 73 (*Ĥarbin (Azio, ~o)*; pro mankantaj prestipoj en la orig. *Harbin (Azio, Mandjurio)*); Sutk *ERu 1927*, 197b (plusendas al *Manĉur/i/o*, *Manĉur/uj/o*).

mandol/ [1956] **~o** (muz.) (hist.) *NLR* Jan. 1956 [v] (malnova instrumento, el kiu venis la mandolino).

mandolin/ [1898] **~o** (muz.) Lang *LI* Sep. 1898, 154 (*A.* [...] *ĵus agordis sian ~on por elludi mazurketon*); *EKato* Dec. 1903, 24 (*supreniris al ni ludistoj kun gitaroj kaj ~oj*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

mandragor/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

mandrel/ [1956] **~o** *NLR* Mar. 1956 [v] ([plusendas al *mandrilo*] simio el okcidenta Afriko kun kolorriĉa kapo, brilkolora postaĵo kaj mallonga vosto *(Mandrillus)*).

maneĝ/ [1904] **~o** (rajdlernejo) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (manège *(exercise)*). ‖ **~ejo** GM *EFr 1910* (manège *(local)*).

maneken/ [1954] **~o** (antaŭe por la pupo *kvazaŭhomino*) *PVS 1954*.

Manfred/ [1890: ~] **~o** Red. *E-isto* Maj. 1890, 44b (*S-ro de Majnov en Petroburgo° tradukis la dramon „Renaskita ~“*); Majn *Manf 1891*, 7 (*instruu vian ~on*); *PropN 1910*.

mang/ [1910] **~o** (frukto) GM *EFr 1910*; War *GD 1957* (mangue), OA 9-2007 (*Frukto de ~ujo*). ‖ **~ujo** (bot.) War *GD 1957* (manguier), OA 9-2007. ‖ **~arbo** War *GD 1957*, OA 9-2007.

manga/ [2003] **~o** (japanstila distra bildliteraturo) *Vikip* 2003-11-30; *LibrServ UEA* 2019-06-17 (*Majstroverko de la patro de la japana bildrakonta arto („~o“)*). ‖ Kp. *animeo*.

mangan/ [1889] **~o** (kem.) (mll Mn) Z *RE* 94a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60; Z *UV*, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*.

manĝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 18 (*Duonon de tiu ĉi piro mi ~is*); Einst *Plen 1888*, 33 (*Oni ~as de la mateno ĝis la vespero*); Z *RE* 87a, 116b (*multe ~i*), 199a (for~i), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8, 8.10 (*Mi ~as per la buŝo kaj flaras per la nazo*), 13.2, 16.13, 16.14, 22.5, 35.9 (*Mi ~is bongustan ovaĵon*). ‖ **~a** Z *RE* 199a (~ebla). **~o** Z *RE* 10a, 230a; Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909* (= *~ado*). ‖ **~i** Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Nur solan supon ni ~adas*). **~ado** Z *RE* 218b; Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909* (= *~o*). **~aĵo** Z *RE* 87a, 232b; Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. **~ebla** Z *RE* 199a (~a; dufoje), *FE 1894*, 41.3 (*Ne ĉiu kreskaĵo estas ~ebla*), *ER 1909*. **~egema** Z *RE* 114a; Beau *EFr 1903*. **~egemo** Beau *EFr 1903*. **~egi** Z *RE* 50a, 139a (engluti); Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. **~egulo** Z *RE* 114a; Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. **~ejo** Z *RE* 87a, 195a, 218b; Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. **~ema** Z *RE* 158a, 225b, *ER 1909*. **~eti** Z *RE* 54b (al~i); Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. **~eto** Z *RE* 54b (al~o); Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. **~iĝi** *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Ĝi* [la brusto] *de suferoj longe ~iĝis* {kun preseraro ~eĝis°}). **~ilaro** G *Kond 1890*, 17 (*Metu la ~ilaron sur la tablon*); Z *FE 1894*, 34.10 (*Oni metis antaŭ mi ~ilaron, kiu konsistis el telero, kulero, tranĉilo, forko, glaseto por brando, glaso por vino kaj telertuketo*), *ER 1909*. **~inte** Z *RE* 107b (*ne ~inte*). **~ujo** Z *RE* 232b; Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. ‖ **~oĉambro** Z *FE 1894*, 31.19 (*Li eliris el la dormoĉambro kaj eniris en la ~oĉambron*); Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. **~halo** Cart *TraTur 1905*, [1] (*Enirinte subite en la ~ohalon*). **~restaĵo** Z *RE* 116b; Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. **~salono** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 ([li] *sekvis post la mastro tra la komuna ~salono*). ‖ **al~i** Z *RE* 54b (~eti). **al~aĵo** Beau *EFr 1903* (al~aĵoj [pl.], hors-d'œuvre); Z *ER 1909*. **al~o** Z *RE* 54b (~eto). **for~i** Z *RE* 199a (~i). **post~o** G *Kond 1890*, 16 (*kontentigita de la post~o* [kun fromaĝo kaj fruktoj]). **re~i** Einst *Plen 1888*, 33 (*oni ~as kaj sin viŝas la buŝon, kaj re~as*). ‖ **herb~anto** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **herbo-~anta** Z *RE* 204b. **maten~i** Beau *EFr 1903*; Z *DL* 22 (*Ni maten~as ĉian° je l' deka horo*), *RE* 51b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 27.11. **maten~o** Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. **mortaĵo~a** Z *GVGE 1894*, [3a] (aasfressend, aasfressig {ark.}), [3a] (*mortaĵo~a muŝo*; Aasfliege). **nokto~i** Beau *EFr 1903*. **nokto~o** Beau *EFr 1903*. **tag~i** Z *DL* 29 (*Je l' kioma horo vi tag~as*); G *Blov 1888*, 9 (*Li invitis Vladimiron resti ĉe li por tag~i*); Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 27.13; Beau *EFr 1903*. **tag~o** Z *DL* 27 (*La kuiristo malbonigis la tag~on*); Beau *EFr 1903*. **tagmez~i** Z *DL* 29 (*Je l' kioma horo vi tag~as (tagmez~as)?*). **vesper~i** G *Blov 1888*, 6 (*en certigita tago ŝi devis ne vesper~i*); Z *RE* 210b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 27.11. **vesper~o** Z *DL* 20 (*en la dua ĉambro estis preparata la vesper~o*), *FE 1894*, 18.15 (*post la vesper~o niaj fratoj eliris kun la gastoj*); Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*; Luyk *Iŝtar* 1924, 42.4 (*la geservistoj pretigis vesper~on*). **viand~anta** Z *RE* 134b.

manĝur/ [1907] **~o** (pers.) (ark., *manĉuro* kun -ĉ-) *Rev 1907*, 275 ([la loĝantaro] *estas miksaĵo de ≈oj° kun Ĥinoj°*); Sutk *ERu 1927*, 197b (plusendas al *manĉuro*). ‖ **~a** *Rev 1907*, 277 (*pluvema ~a somero*). ‖ **≈ujo** *Rev 1907*, [274] ([t] *Skizoj de ≈ujo*).

Manĥ/ [1910] **~o** (regiono en Hispanio) (ark., *Manĉ/o*) S *PropN 1910*.

mani/ [1903: *~ulo*] **~o** (med.) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 86.1 (*infektis vin per la ~o fariĝi granda homo*). *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*La°* {troa} *sporto iafoje naskas ~on*). ‖ **~ema** GM *EFr 1910*. **~ulo** *FK 1903*, 272.14 (*la samtempuloj montradis per la fingroj, kiel maniulojn*); Z *ER 1909;* GM *EFr 1910*.

manier/ [1889] **~o** Z *RE* 13b (*~o de vivado*; vivo), 93b, 115b, 192a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 60;

Z *UV*, *Ham 1894*, 112 (*en orda ~o*), *FE 1894*, 32.1 (*Teatramanto ofte vizitas la teatron kaj ricevas baldaŭ teatrajn ~ojn*), *EG 1904*; B *VdE 1910* (**1.** Vojo, metodo, laŭ kiu io estas farata: *~o paroli.* **2.** Konduto, gestoj en la rilatoj kun aliaj: *elegantaj ~oj*). ‖ **~a** (gram.) Niel *LernDa 1890*, 11 (→ tabelo de korelativoj). ‖ **ĉef~e** Stank *Viv 1896*, 17 (*nia afero* [...] *ĉef~e dekondukiĝas al frata proksimiĝo de homoj*). **kia~e** Z *A 1905*, 9.1 (*Mi montris en principo, kia~e la severa netuŝebleco de la « Fundamento » gardos ĉiam la unuecon de nia lingvo*). **pens~o** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*ni ĉiuj devas akrigi nian pens~on*). **sam~e** Milho *Cindr 1907*, [15] (*Tri fojojn Cindrulino sam~e iris al la reĝaj baloj*). **tia~e** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *A 1905*, 8.3 (*tia~e ni havos la certecon, ke eĉ ĉe la plej granda perfektiĝado la unueco de Eo neniam estos rompata*), *ER 1909*.

manifest/ [1889] **~o** Z *RE* 94a; Jon *ESv 1893,* 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 17.21 (*Ni dissendos ~on al ĉiuj kvar flankoj de la mondo*), *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*~o pri amnestio*). ‖ **~i** Z *EG 1904* (manifestieren; baza formo), *ER 1909*; GM *EFr 1910*; *PV 1930* (baza formo).

manifestaci/ [1921*] **~o** OA 3-1921; *PV 1930*. ‖ **~i** *PV 1930* (*la laboristoj ~is por la okhora laboro, kontraŭ la kondamno*).

manihot/ [1910] **~o** (kuir.) (ark. *manioko*) GM *EFr 1910* (apud *manioko*).

manik/ [1889] **~o 1** (vest.) (kp. ark. *brak/ing/o*) Z *RE* 174a, *MV*, *E-isto* Jan. 1891, 3a ([li] *la ~ojn retiris*); Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 120 (*~o de mantelo*); Z *UV*, *EG 1904*; Melck *FlandLit 1904*, 15 ([li] *refaldas siajn ~ojn*); B *VdE 1910*.

Manik/ [1910] **~a 2** (topo.) M, S *PropN 1910* (*~a Maro*, *~aj Insuloj*). ‖ **~insuloj** But *EEn 1967*, 444b (Channel Is[lands]).

manikur/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

manil/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (manille).

maniok/ [1910] **~o** (kuir.) (antaŭe *manihoto*) GM *EFr 1910*; War *GD 1957*; OA 9-2007 (*dolĉa ~o*; *maldolĉa ~o*; *tapioko estas farita el ~o*).

manipul/ [1899: *~antino*] **~i** (antaŭe *manipulaci/i*) Z *EG 1904* (manipulieren, handhaben), *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~ado** Z *EG 1904* (Manipulation), *ER 1909*. **~antino** Z *Adr 1899*, 10 (*~antino ĉe la poŝto*).

manipulaci/ [1892] **~o** *E-isto* Feb. 1892, 21 (*negoca ~o*; en neŭtrala senco: aĉeto kaj pagado de la ĉiutagaj vivbezonaĵoj). ‖ Kp. *manipul/i*.

Manj/ [1887] (karesformo de *Mari/*) **~o** Z *UL* [v] (→ *nj*), *DL* 24 (*Petro kaj Mario estas jam sufiĉe maljunaj, tamen oni ankoraŭ vokas ilin Peĉjo kaj ~o*); G *Blov 1888*, 7 (*Kio estas je vi, ~o?*); Lib *LernLv 1889*, 25; Z *MV* 47 (→ *nj*).

mank/ [1888: *~o*] **~i** Z *RE* 109a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~o** Einst *Plen 1888*, 23 (*Kiu ĉiutage havas dudek kvar liberajn horojn, havas neniam ~on je enuo*); Z *RE* 109a (*~o restanta*), *Ham 1894*, 104 (*La ~ojn liajn la popolo trempas / En sian amon*); Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910* (*~o de pano, de laboro*). ‖ **~antaro** (pp kolekto) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (Fr mancoliste); Z *EG 1904* (Mankoliste). ‖ **~hava** Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **seninter~a** Z *RE* 191b (unupeca); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. **seninter~e** Z *RE* 191b (сплошь, «tute, unupece, komplete»); Beau *EFr 1903*.

Manks/ [1967] **~o** (insulo) But *EEn 1967*, 444b. ‖ **~insulo** But *EEn 1967*, 444b.

manometr/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (manomètre); Z *EG 1904* (Manometer), *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

manovr/ [1889] **~i** (mil.) (mar.) Z *RE* 93b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 93b; Jon *ESv 1893,* 60; Z *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (baza formo). ‖ **~ado** Z *EG 1904*.

mansard/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904* (Mansarde, Dachstübchen), *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

mansvet/ [1903: *~eco*] **~a** (La mansuetus). ‖ **~eco** (La mansuetudo, Fr mansuétude) (ark.,

mild/ec/o) Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*pra-patroj ĝuis pli da paco, da karito, da ~eco*).

mantel/ [1889] **~o 1** (vest.) Z *RE* 47a, 94a (*~o virina*), 94a, 134a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *Ham 1894*, 107 (*la ~oj kaj la varmaj peltoj / Konvenas al maturaj maljunuloj*); B *VdE 1910*. ‖ **~eto** GM *EFr 1910* (mantelet, camail).

mantel/ [1898] **~o 2** (fig. *kovraĵo*) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*la nudigita kamparo, kov-rita per ĝia ~o de brilega neĝo*).

mantil/ [1904] **~o** (vest.) Z *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910*.

Mantov/ [1927] **~o** (urbo) (ark., *Mantuo*) Sutk *ERu 1927*, 197b.

mantr/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 203, 211.

Mantu/ [1957] **~o** (urbo) (antaŭe *Mantovo*°) War *GD 1957*.

Manuel/ [1891] [**~o**] Majn *Manf 1891*, 7 (*~ kaj Herman fosas tombon*).

manufaktur/ [1888: *~a*] **~o** Z *RE* 94a; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Manufaktur), *ER 1909*; B *VdE 1910* (*~o de tolo*); OA 2-1914. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 25 (*mi fondis* [...] *komercon ~an je la firmo L. Balston kaj Ko*). ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Manufakturist), *ER 1909*.

manuskript/ [1889] **~o** Z *RE* 94a, 174a; Red. *E-isto* Dec. 1889, 24b; [Z] *E-isto* Dec. 1892, 179 (*En la lasta tempo ni ricevis la sekvantajn ~ojn*); Jon *ESv 1893,* 61; Abes *Kralj 1897*, [2] (*al li oni devas sendi la ~ojn*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*antikva ~o; ~o skribita per plumo, per maŝino*).

map/ [1903: *≈mondo*] **~o** (geog.) (antaŭe *land/kart/o*, *karto (geografia) 5*) Diett *Gold 1921*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 8-1974. ‖ **≈mondo** (ark., *mond~o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*Paradizo tera por eterne foriĝis de ≈mondo*). ‖ **veter~o** Lewin *MeteoT 1961*.

mar/ [1887] **~o** Z *UL* 20 (*la kolektojn de la akvo Li* {Dio} *nomis ~oj*), [v], *DL* 16 (*ĉiu ~o estas kreita de apartaj gutoj*), 38 (*la grandega forto de l' ~o de lumo min certe mortigus*), *RE* 98b, *MV* 43, 31 (→ *ist*); G *Kond 1890*, 21 (*mal-sano de ~o*); Z *UV*, *FE 1894*, 32.9 (*Sur la bordo de la ~o staris amaso da homoj*), 31 (→ *ist*); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Poste, tute sataj, ili reprenis° ~on*). ‖ **~a** Z *RE* 164b (*~a ŝaŭmo*); G *Kond 1890*, 21 ([ĉapo,] *kiu servas nun* […] *al iu ~a bovido (foko)*); Beau *EFr 1903* (*apud~a*); B *VdE 1910* (*~a bordo, ~a akvo*). ‖ **~aĵo** Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*Senmezura ~aĵo etendiĝis antaŭ mi*). **~ista** *EKato* Dec. 1903, 23 ([li] *havas pie-don* [iron] *~istan*). **~istaro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~isto** Z *UL* [v], *RE* 98b, 99a, *MV* 31 (→ *ist*), *UV* (→ *ist*), *Ham 1894*, 103 (*Eniras du ~istoj*), *FE 1894*, 37.16 (*La kuraĝa ~isto dronis en la ~o*); B *VdE 1910*.

‖ **A-K** ‖ **~alpoj** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*kiu povas, forflugas al la najbaraj ~alpoj* [en suda Francio]). **~bano** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*La urbanoj komencas ~banojn*). **~birdo** Stell *LI LitAld 1905*, 9 (*krioj de ~birdoj*). **~bordo** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*Ligura ~bordo* {prefere mj.: ≈bordo, kp. Nigra ≈a, Ruĝa ≈o}). **~eltena** Z *EG 1904* (seefest), *ER 1909*. **~kolo** (ark., *istm/o*) Z *RE* 159a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910* (*Gibralta*° {nun Ĝibral-ta} *≈kolo*); War *GD 1957* (same kiel B *VdE 1910*).

‖ **L-Z** ‖ **~malsana** Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~nivelo** *Cion 1926*, 6 ([tereno] *97 metroj sub la ~nivelo*). **~soldato** Benn *EDe 1923*. **~ursidoj** Z *RE* 82a (*felo de ~ursidoj*). **~verda** Luyk *Iŝtar* 1924, 48.2 ([figuro] *el ~verda ŝtono*). **~veturo** Z *RE* 98b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **apud~a** Z *RE* 153a; Beau *EFr 1903* (~a), Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*apud~a banloko*). **Nigro~ano** G *NovAnt 1909*, 4 (*Nigro~ano kun knarveturiloj*). **post~o** Z *RE* 55b. **sub~a** Vila *LernEs 1901*, 34 (→ *sub*); Z *EG 1904*. **trans~e** Z *Ifig 1908* [5] (*Ĉar ve! trans~e estas miaj karaj*). ‖ Div. maroj kaj markoloj:

‖ **A-K** ‖ **Adria ~o** Knoedt *Luz 1980* (*Antenoro navigis tra Adria ~o kaj poste fondis Padovon*). **Balta ≈o** Z *EG 1904*. **Baltika ~o** (ark., *Balt/*) *PropN 1910*. **Beringa ≈kolo** M, S *PropN 1910.* **Beringa ≈o** M, S *PropN 1910.* **Egea ≈o** *PropN 1910.* **Gibraltara°** **≈kolo** {nun: **Ĝibraltara ≈kolo**} B *VdE 1910* (→ *~o*). **Ionia ≈o** (antaŭe *Jon/*°) *PropN 1910.* **~o Jona** (ark., *Ion/*) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*la ~o* [mn.] *Jona*°). **Kaspia ~o** Abes *LI* Maj. 1898, 68; Rhod *EnE 1908*, 516b. **Kaspia-Nigra~a** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*Kaspia-Nigra~a societo*).

‖ **L-Z**‖ **Liguria ≈o** *PropN 1910*. **Manika ≈o** M, S *PropN 1910.* **Kaspia-Nigra~a** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*Kaspia-Nigra~a societo*). **Nigra ≈o** *E-isto* Dec. 1892, 179 (*la vaporŝipoj, kiuj kursas sur la Nigra ≈o*). **Norda ≈o** B *VdE 1910* (→ *~o*). **Ruĝa ≈o** Bick *The-E* Nov. 1903, 4; *EKato* Dec. 1903, 24 (*~a ruĝa*; *Ruĝa ≈o*). **Tirena ≈o** *PropN 1910*.

marak/ [1999] **~oj** (muz.) (ritmaj muzikiloj Iberoamerikaj) Wenn *RokPop 1999* (En *maracas*).

Maranha/ [1910] **~o** (ŝtato *Maranhão* en Brazilo) M, S *PropN 1910*.

marasm/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Marasmus), *ER 1909*; B *VdE 1910* (*maljunula ~o*); OA 2-1914.

Maraton/ [1936*: *≈a*] **≈a** Cseh *Post* 1936-09-05, 166 (*ĉampiono de la ≈a kuro*).

marcipan/ [1889] **~o** (kuir.) Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910*.

Marcel/ [1910] **~o** (vira nomo) (antaŭe *Marcell/o* kun du -ll-) *PropN 1910*.

Marcell/ [1894] **~o** (vira nomo) (ark., *Marcel/o* kun unu -l-) Z *Ham 1894*, [2] (*Personoj:* […] *~o, Bernardo - oficiroj*).

marĉ/ [1889] **~o** Z *RE* 11a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*; *Cion 1926*, 7 ([t] *La sekigo de la ~oj*). ‖ **~a** Z *RE* 29b (вязкій), 203b (enigebla); Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*la kuŝado de la urbo sur ~a tero*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 91b, *EG 1904*. **~ejo** Z *RE* 203b, 206b (тундра, «tundro»); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~eto** Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **~plena** *Cion 1926*, 14 ([la areo antaŭe estis] *tute ~plena* [kaj nur poste sekigita]).

marĉand/ [1889] **~i** Z *RE* 203b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*Oni ne ~as ĉe ni, la prezoj estas fiksitaj!*). ‖ **~ado** B *Sinj 1909*, 10 (*oni aŭdis grandan bruon de akra ~ado kaj aĉetado*).

mard/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 25a, *MV*; *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*≈o en Grekujo estas kalkulata° kiel tago malfeliĉa*; *la grekoj nun komencas nenian gravan laboron en ~o*); Z *UV*; B *VdE 1910* (*La dimanĉon sekvas la lundo kaj ~o*).

Margaret/ [1910] **~o** (virina nomo) (antaŭe *Margarit/o* kun -i-) *PropN 1910*; B *VdE 1910* [→ *nomo*] (*La gepatroj nomis sian filinon ~o*). ‖ Kp. **Long≈o** Z *FA 4 1963*, 180.

margarin/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*, *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*Ofte oni falsas la° buteron, aldonante al ĝi ~on*).

Margarit/ [1908] **~o** (virina nomo) (ark., *Margaret/o* kun -e-) Rhod *EnE 1908*, 589a.

margraf/ [1910] **~o** (hist.) (nobela titolo) (antaŭe *markgrafo*[Z]) Boi *PVE 1910* (mezepoka germana landestro; Fr margrave; malpref. formo *mark/graf/o*); Chris *DeE 1923*, 335a (malrekomendita); Wü *EV 1935* (plusendas al *limgrafo*).

marĝen/ [1904] **~o** (pp libroj) Z *EG 1904*, *ER 1909*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

Mari/ [1887] **~o** (virina nomo) Z *UL* [v] (→ *nj*), *DL* 17 [2.11] (*~o estas pli bona ol Aŭgusto*); G *Blov 1888*, 5 (*~o Gavrilovna estis edukita sur° francaj romanoj*); Z *RE* 193a (*Puriĝo de ~o*), 214a (*Ĉieliro de ~o*), *MV* 47 (→ *nj*); Lib *LernLv 1889*, 25; Z *UV* (→ *nj*), *FE 1894*, 38.12; *PropN 1910*; OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Adr 1901*, [4] (*lernantino de ~a gimnazio*). ‖ **~-Terezo** *BelgSon* Sep. 1902 [enh] (*~-Terezo en Antverpeno*). ‖ Rim. Karesaj formoj *Ma/nj/o* aŭ *Mari/nj/o*.

Mariann/ [1889] **~o** (virina nomo) G *Gefr 1889*, [3] (tiel kun duobla -nn-); Marig *LernIt 1890*, 31.

mariban/ [1911] **~o** GM *Usuel EFr 1911*.

marimb/ [1999] **~o** (muz.) (instrumento simila al ksilofono) Wenn *RokPop 1999* (EN *marimba*).

marin/ [1904] **~i 1** (kuir.) Z *EG 1904* (marinieren), *ER 1909*; B *VdE 1910* (*~i haringojn*); OA 2-1914 (mariner | to marinade, pickle | marinieren). ‖ **~aĵo** (kuir.) Z *EG 1904* (Marinade), *ER 1909*; B *VdE 1910*.

marin/ [1926] **~o 2** (mar.) (antaŭe [milita aŭ komerca] *ŝip/ar/o*) Benn *DeE 1926*, 454 (Marine).

marionet/ [1894] **~o** (lud.) Z *Ham 1894*, 71 [= *Ham* ²*1902*, 90.16] (*la ~oj dancas*), *EG 1904*, *Rab 1908*. 113.24 (*finiĝas, kiel sengusta ludo de ~oj*), *ER 1909*; OA 1-1909.

Marius/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*.

mark/ [1887] **1 ~o** (de poŝto ktp.) Z *Majn 1887-3* (*Vi povos ĝin ricevi ankaŭ ĉe mi mem, sendinte 25 kopekojn (per ~oj de poŝto* {ark., *poŝt~oj*}*)*), *RE* 94a (марка), *MV* (Marke, Briefmarke), *Majn 1891-21* (*stampa ~o por la cenzuro*); Z *UV*; Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*poŝta, taksa, telegrafa ~o*); *FK 1903*, 217.4 (*prezentas la spezon de centoj da milionoj ~oj ĉiujare*); Beau *EFr 1903* (*poŝta ~o*). ‖ **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **kontraŭ~o** Z *RE* 79a (vd. la komenton sub *kontraŭ*). **lud~o** Doré *Flut 1907*, 5 (*ludi kartojn, je briĝo... po dek centimoj la lud~o*). **poŝt~o** (= poŝta ~o; antaŭe ark. *signo de poŝto*) Z *EG 1904*.

mark/ [1890] **~o 2** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1 ≈o de Germanujo po 100 fenigoj°*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *LI* Dec. 1895, 1 (*Kosto de abono por jaro:* [germanaj] *~oj 3,30*); Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **du~a** *FK 1903*, 219.31 (*monero du~a*). ‖ Mll «mrk.» aŭ «mk.».

mark/ [1908: *~ografo*] **~o 3** (hist.) (limlando, limprovinco, kp. *markio*). ‖ **~ografo** Rhod *EnE 1908*, 280b (margrave – (German noble), ~ografo; kp. *markgraf/o*ᶻ, *margraf/o*); Wü *EV 1935* (plusendas al *limlando*, *limprovinco*).

Mark/ [1910] **~o 4** (vira nomo) *PropN 1910*; Wü *EV 1935*. ‖ **~-Antono** Knoedt *Luz 1980*.

Mark/ [1935] **~oj 5** (regiono en Italio) (laŭ *PIV 2020 Marki/o*) Wü *EV 1935* (Marken).

marki/ [2005*] **~o** (hist.) (antaŭe *limlando*, *limprovinco*; DE Mark) *PIV 2005*.

markez/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Markise), *ER 1909*; Rob *EFr 1910*; Diett *Gold 1921*; Wü *EV 1935* (kp. *sunkurteno*, *sunŝirmilo*, *tendo (-ferdeko)*, *ŝirmferdeko*).

markgraf/ [1889] **~o** (hist.) (pol.) Z *RE* 94a (маркграфъ, de 1918 маркграф); Rob *EFr 1910*; Boi *PVE 1910* (plusendas al *margraf/o*); *PIV 2020* (plusendas al *margrafo*). ‖ RIM. En la mezepoko *marko* (laŭ *PIV 2020 markio*) estis regiono je la (orientaj) limoj de la rom-germana imperio, *mark/graf/o* do la reganto de tia limregiono, ekz. *Brandenburga Marko*, (*Mal-*) *Nova Marko* ktp.

markis/ [1893] **~o** (ark., *markiz/o*) Jon *ESv 1893,* 61 ([SV markis]). ‖ RIM. Probable intencita formo, ne preseraro, ĉar -s- en SV, DE, FR k.a., dum en RU -z-.

markiz/ [1889] **~o 1** (nobelulo) (kp. ark. *markis/o*° kaj la tiean RIM.) Z *RE* 94a (маркизъ de 1918 маркиз); Beau *EFr 1903* (marquis); Z *EG 1904* (Marquis), *ER 1909*; OA 1-1909. ‖ **~eco** Boi *PVE 1910*. **~ejo** Wü *EV 1935* (en la senco de *~lando*). **~ino** Rob *EFr 1910*; Boi *PVE 1910*; *SennR* Okt. 1923, 2.

Markiz/ [1935] **~aj 2** (topo.) Wü *EV 1935* (*~aj Insuloj* - Marquesas-Inseln).

Markoman/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1935* (≈o).

markot/ [1889] **~o** Z *RE* 125a (dufoje), 125b, *MV* (Ableger); Svensk 1893, 5a (afläggare); Z *UV*, *EG 1904*. ‖ **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*;

Wü *EV 1935*. ‖ **~ado** Wü *EV 1935* (*elkreskaĵo*, *greftaĵo*, *inokulaĵo*, *plantido*, *krombranĉo*).

Marks/ [1927] **~o** (germ. familia nomo, i.a. de la filozofo *Karl Marx*, 1818–1883) Sutk *ERu 1927*, 210a. ‖ **≈ano** Sutk *ERu 1927* (sin. ≈isto). **≈ismo** Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957*. **≈isto** Sutk *ERu 1927* (sin. ≈ano); War *GD 1957*.

marli/ [1904] **~o** (signifo neklara; ĉe Z mankas iu plia informo, EN catgut de Mott estas fadenoj faritaj el ĉefe ŝafaj intestoj, uzataj kiel violinkordoj kaj en kirurgio, Wü dif. „speco de gazo“, la franca Vikipedio „ornamita rando de ĉefe barokaj teleroj“) Z *EG 1904* (Marly°; ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906* (catgut); Wü *ZR 1927* (gazosimila ŝtofo), *EV 1935* ([teks.] Marli *(Art Gaze* [speco de gazo]*)*).

Marmar/ [1935] **~o** (ark., *Marmora* kun -o-) (insulo) Wü *EV 1935*. ‖ **~a** Wü *EV 1935* (*~a Maro*).

marmelad/ [1903] **~o** (kuir.) *FK 1903*, 190.36 (*fruktaj gelatenoj, ~oj, konfitaĵoj*); Z *EG 1904*, *ER 1909*; OA 1-1909.

marmor/ [1889] **~o** (geol.) Z *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 21b ([La statuo] *estis farita el blanka klara ~o*); Lor *LernCs 1890*, 15; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*surskribo sur ~o, farita al honoro de Trajano*); Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 45b (*belega ~a balkono*); Stank *Viv 1896*, 19 (*~a busto de la kreinto de Eo*); Luyk *Iŝtar* 1924, 54.3 (*~aj vazoj*); Sutk *ERu 1927*, 197b (*≈a maro*; kp. ark. *Marmara*°). **~i** Wü *EV 1935*. ‖ **~ado** Wü *EV 1935*. **~aĵo** Wü *EV 1935*. **~eca** Wü *EV 1935*. **~ejo 1** Rob *EFr 1910* (sin. *~minejo*); **2** Wü *EV 1935* (~tranĉejo, ~polurejo). **~isto** Rob *EFr 1910*; Wü *EV 1935*. **~umi** Rob *EFr 1910* (marbrer); Wü *EV 1935* (plusendas al *~i*). **~umado** Wü *EV 1935* (plusendas al *~ado*). **~umaĵo** Wü *EV 1935*. **~umo** Wü *EV 1935*. ‖ **~imitaĵo** Rob *EFr 1910*. **~minejo** Rob *EFr 1910* (sin. *~ejo*); Wü *EV 1935*. **~simila** Wü *EV 1935*. **~ŝajna** Rob *EFr 1910*. **~vejno** Rob *EFr 1910*; Wü *EV 1935* (plusendas al *~umo*). ‖ **glim~o** Wü *EV 1935*.

marmot/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 198a, *MV*, *UV*, *EG 1904*, *ER 1909*.

marn/ [1910] **~o** (geol.) Rob *EFr 1910* (marne); Wü *EV 1935* (kalkargilo, Mergel; *kolora, irizita ~o*). ‖ **~i** Wü *EV 1935*. ‖ **~ado** Wü *EV 1935*. **~eca** Wü *EV 1935*. **~ejo** Wü *EV 1935*. **~izi** Wü *EV 1935* (plusendas al *~i*). **~oza** Wü *EV 1935*.

maroder/ [1907] **~o** (mil.) *Rev 1907*, [274] pn. 1 (*Por trompi ~ojn en vojo, oni veturigadis iafoje la havon en ĉerkoj*); Wü *EV 1935* (ĉirkaŭrabisto; kampoŝtelisto). ‖ **~i** Wü *EV 1935*.

Marok/ [1906] **~o 1** (regno) (antaŭe ark., *~ujo*°, *~lando*°, *Marokko*° kun du -k-, *Marokі/o*°) *IntScRev* 1906:3, 51 [t] (*La tero kaj geologia historio de ~o*); Rhod *EnE 1908*, 532 (Morocco, Marok'o-lando [t.e. uzu la formojn aŭ *Maroko* aŭ *Maroklando*]); Rob *EFr 1910*; R 1922; *JarL SAT 1923*, 21; But *EEn 1967*, 444b; OA 8-1974. ‖ **~a** Rob *EFr 1910*; Wü *EV 1935* (*≈a ledo* [sin. *marokeno*]). ‖ **~ano** Rob *EFr 1910*. ‖ **≈ano** Wü *EV 1935*.

Marok/ [1906: *~ujo*] **~o 2** (pers. aŭ urbo [?]). ‖ **~ujo** (ark, *~o*) Duy *Pract 1906*. **~lando** Rhod *EnE 1908*, 532 (→ Morocco; ap□d *Marok/o*, vd. tie). ‖ Kp. ark. *Marokk/o*°.

Marok/ [1927] **~o 3** (urbo) Sutk *ERu 1927*, 197b.

maroken/ [1889] **~o** Z *RE* 177a, *MV* (Saffian); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904*, *ER 1909*; Wü *EV 1935* (sin. *maroka ledo*). ‖ **~aĵo** Rob *EFr 1910*; Wü *EV 1935*. **~igi** Rob *EFr 1910*; Wü *EV 1935*. **~isto** Wü *EV 1935*. ‖ **~arto** Rob *EFr 1910*.

Maroki/ [1927] **~o** (lando) (ark., *Maroko* sen -i) Sutk *ERu 1927*, 197b. ‖ **≈ano** Sutk *ERu 1927*, 197b.

Marokk/ [1896] **~o** (ark., *Marok/o* kun unu -k-; kp. ark. *Marok/uj/o*°) Z *Adr 1896 fol. 1*, 6 (*Tanger, ~o, Afriko*).

maron/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*, *ER 1909*; Wü *EV 1935*. ‖ **~ujo** (bot.) Rob *EFr 1910*; Wü *EV 1935*. ‖ **~arbo** (bot.) Rob *EFr 1910*.

maronit/ [1935] **~oj** (reli.) Wü *EV 1935* (kristana sekto en Sirio).

Mars/ [1910] **~o 1** (mit.) (dio) *PropN 1910*; War *GD 1957*. ‖ **≈a** Wü *EV 1935*.

Mars/ [1896] **~o 2** (astr.) (planedo) Stank *Viv 1896*, 7 (*loĝantoj de ~o*); B *VdE 1910* [→ *asteroidoj*] (*Malgrandaj planedoj inter ~o kaj Jupitero*). ‖ **≈ano** Wü *EV 1935*.

marsal/ [1935] **~o 1** (~a vino) Wü *EV 1935*.

Marsal/ [1935] **~o 2** (urbo *Marsala* en Italio) Wü *EV 1935*. ‖ **≈a** Wü *EV 1935* (*≈a vino*).

Marsej/ [1903] **~o** (sudfranca havenurbo *Marseille*) (ark., *Marsejl/* kun -l-) *EKato* Okt. 1903, 4 (*Nova vivo ekiĝos por mi, kiam ni ~on estos lasinta[j]*), Dec. 1903, 22 (*mi sendos kelkajn vortojn de ~* [sen -o]).

Marsejl/ [1892] **~o** (urbo) [Z] *E-isto* Feb. 1892, 21 (*~o mem liveras siajn proprajn harojn* [por produkti perukojn]); Sutk *ERu 1927*, 197b (plusendas al *Marselo*°). ‖ Kp. *Marsej/o*° (sen -l-) kaj Marsel/o° (sen -j-).

Marsel/ [1923: *≈ano*] **~o** (urbo) (ark., *Marsejlo*) Sutk *ERu 1927*, 197b (laŭ RU Марсель; kromformo malpref.: *Marsejlo*). ‖ **≈ano** *SennR* Nov. 1923, 27 ([franco,] *simpatia ≈ano*). ‖ **~kanto** (ark., *marseljezo*) Sutk *ERu 1927*, 197b (kromformo malpreferita: *marseljezo*).

marselez/ [1935] **~o** (pol.) (muz.) (ark., *marseljezo* kun -lj-) Wü *EV 1935*.

marseljez/ [1927] **~o** (pol.) (muz.) (kp. ark. *Marselkanto*°, *marselezo*°) Sutk *ERu 1927*, 197b (apud la pref. *Marselkanto*°); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); *PIV 1970* (≈o [mj.]).

marŝ/ [1889] **~i** Z *RE* 94a, 132b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903* (~ado); Z *EG 1904* (*parada ~o*), *ER 1909* (*parada ~o*). ‖ **~ado** (= ~o) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~inta** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*Li ne estis multe ~inta, kiam* [...]). ‖ **ek~i** Vic *Kiĥot* 1905, 11 ([la ĉevalo] *volonte ek~is*). **for~igi** Barth *Ludo 1928*, 19 (infanojn). **sur~i** *Bern 1906*, [6] (*oni eliras el la vaporŝipo kaj sur~as unu el la ses pontoj*). ‖ **bord~ejo** (ark., *kaj/o*) Beau *EFr 1903* (quai).

marŝ/ [1889] **~o 2** (muz.) *E-isto* Dec. 1889, 24b ([melodiaj kompozicioj] *por fortopiano*° {legu: fortepiano} *kiel ~o*); Z *Ham 1894*, 66.29 (*Dana ~o. Trumpetado*).

marŝal/ [1889] **~o 1** (mil.) Z *RE* 94a, 217a (*milita ~o*; фельдмаршалъ, RU germanismo *Feld|marschall*), *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904*. ‖ **korteg~o** Z *RE* 34a (гофдмаршалъ, RU germanismo *Hof|marschall*).

Marŝal/ [?] **~oj 2** (insularo).

Marŝal/ [2002] **~oj 3** (regno, sendependa de 1986) Viki 2002-05-25; R 2009. ‖ **~a** Viki (*Respubliko de ~a Insularo*).

Mart/ [1888] **~o 1** (monato) Z *DL* 29 (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas:* [...] *~o,* [...] *Decembro*), *RE* 94a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.18 (*Hodiaŭ estas la dudek sepa (tago) de ~o*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*~o estas ofte iom malvarma, ŝanĝema, venta, pluvdona*).

Mart/ [1892] **~o 2** (virina nomo) Devj *E-isto* Dec. 1892, 183 (*Sed bona ~o, krom beleco / Kaj tre aminda virineco*); *PropN 1910*. ‖ **~a** Devj *E-isto* Dec. 1892, 183 (*Jam trovis bonan fianĉinon - / Knabinon ~an belulinon*). ‖ RIM. En la trad. de Z de la samnoma rakonto *Marta*.

martel/ [1889] **~o** Z *RE* 98b, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 3 (*la tenilo de dika ~o*). ‖ **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~umi** Beau *EFr 1903* (marteler).

Marten/ [1910] **~o** (vira nomo) *PropN 1910*; Z *FA 4 1963*, 233 (sampaĝe probable erare → *Martin/*° kun -i-). ‖ **~ino** (ina nomo) *PropN 1910*.

Martin/ [1896: *~strato*] **~strato** Z *Adr 1896 fol. 2*, [15]. ‖ Kp. *Marten/o*.

martingal/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR martingale | DE Stampfstag).

Martinik/ [1905] **~o** (insulo) Borel *GermE* Jan. 1905, 11a (*La terura katastrofo de Monto Peleo en insulo ~o* [vulkana erupcio en 1902]).

martir/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 98.22 (*tiu ĉi kredeble ne naskiĝis kiel ~o por sia kredo*), *ER 1909*; OA 1-1909. ‖ **~eco** Z *EG 1904*.

mas/ [1889] **~o** Z *RE* 94b, 203a (dikeco), *MV*, *UV*; Waś *LI* Jan. 1896, 4 (*La luksaj ŝipetoj naĝadis* [...] *sur la vitra ~o* [de sorĉita lago]); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~buĉi** Z *EG 1904*.

masaĝ/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; ISR 1906 [enh.] (*~o kontraŭ la vizaĝa akneo*); OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **~isto** Z *EG 1904*, *ER 1909*.

masakr/ [1909: *~o*] **~i** *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~o** Bend *DkE 1909*, 160.

Masinis/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

masiv/ [1889] **~a** Z *RE* 71a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (*~o de arboj, de montoj*).

mask/ [1889] **~o** Z *RE* 90a, 94a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~iĝado** Z *EG 1904*. **~itaro** Z *EG 1904*. ‖ **sen~igi** Z *RE* 168a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

Maskat/ [1987] **~o** (topo.) *PIVS 1987* (→ Omano).

mason/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*admirinda ~aĵo*). **~isto** Z *Ham 1894*, 112 (*Kiu konstruas pli fortike, ol la ~isto, ŝipofaristo aŭ ĉarpentisto?*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Diett *Gold 1921*, 52#7.

mast/ [1889] **~o** Z *RE* 95a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~aro** Z *EG 1904*. ‖ **~flago** Bar *LernHu 1898*, 70 (*blanka velo sub petolaj ~flagoj*). ‖ **du~ulo** Z *EG 1904*. **duon~e** *Heck 1907*, 96 (*flagi duon~e* [kiel signo de funebro]). **tri~o** Z *EG 1904*; Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*belega brazila tri~o* [velŝipo]).

mastik/ [1889] **~o** Z *RE* 94b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (mastix); Z *UV*; Beau *EFr 1903*.

mastodon/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

mastr/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 20 (*Batate de la ~o, li ploris*), 25 (*la malriĉegulo petegis la ~on de l' belega palaco pri peco da pano*), *Ald 1888*, 13 (*estante nun egala morala kaj materiala ~o de la lingvo kiel mi mem*), *RE* 219b, *MV*; Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Kaj ~o tie ĉi malbona*); Z *UV*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 219b; [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (*lia maljuna patrino kondukis la ~aĵon de l' domo*; laŭvorte laŭ la ark. De orig.: seine alte Mutter [besorgte] das Hauswesen; nun pli kutima: führte den Haushalt), *Ham 1894*, 21 (*pruntepren' kondukas al ruino°* {ruiniĝo} / *De la ~aĵo*); Beau *EFr 1903*. **~ema** Z *RE* 41b (hejmema; домовитый, «hejmordigema»). **~igi** Goldb *LI* Okt. 1898, 154 ([patro al filo] *Mi vin ~igis la palacon*). **~ino** Z *DL* 49 (*Vivu ankaŭ la virinoj, / Amikinoj kaj ~inoj, / Bonaj, laboremaj*); Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b (*Tamen kiel vi, ~ino / Antaŭsentis nian sorton?*); Beau *EFr 1903*. **~uma** Z *EG 1904*. **~umada** *Cion 1926*, 9 (*~umada estraro*). **~umado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~umi** Z *RE* 219b, *MV* (wirthschaften), *UV*, *EG 1904*. ‖ **ge~oj** Z *UL* [v], *DL* 26 (*la ge~oj esperebIe zorgos, ke la gastoj bone pasigu la tempon*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **drinkej~o** Z *RE* 222a, 227b. **kastel~o** Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*ĉu vi ne memoras / Ke ~mastro estas mi?*); Mott *EEn 1906*. **stel~ino** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b (*Saĝa nia stel~ino* [en rakonto: estrino de la steloj]).

maŝ/ [1889] **~o** Z *MV*; Devj *Godu 1894*, 5 (*mi ne volas vane preni ~on* [libera traduko de Ru И в петлю лезть не соглашуся даром, laŭvorte: mi ne konsentos senpage enrampi / penetri / enŝoviĝi en la ~on (per kiu oni mortpendumas homon)]); Z *UV*, *EG 1904*. ‖ **~kiraso** Z *EG 1904*.

maŝin/ [1888] **~o** (tek.) Z *DL* 22 (*Kia meĥanikisto faris tiun ĉi ~on?*), *RE* 95a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904*. ‖ **~aro** Z *EG 1904*. **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **bor~o** (tek.) Sutk *ERu 1929*. **kalandro~o** Ver *EncV 1910*; **skrib~o** *Heck 1907*, 102 (De *Schreib|maschine*); War *GD 1957* (tajpilo). **steb~o** Boka *ERu 1974*. **sten~o** Boka *ERu 1974* (plusendas al *stenotipo*). **te~o** (samovaro) G *Blov 1888*, 12

(*Oni enportis la te~on*); Z *RE* 176a (samovaro), *MV* 66 (ark. *Theemaschine*, nun *Teemaschine*, pli kutime *Samowar*). *UV* (→ *te*). **tond~o** Beau *EFr 1903*.

Maŝuk/ [1889] **~o** (topo.) (kaŭkaza monto) Wahl *Princ 1889*, [7] (*apud la piedo de la ~o*).

mat/ [1889] **~o 1** Z *RE* 222a (циновка), *MV* (Matte), *UV*, *EG 1904*. ‖ **~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*Sur stabloj, ~aĵoj aŭ sur la herbo elmontriĝis multespecaj komercaĵoj*).

mat [1889] **2** (en ŝakludo) Z *RE* 95a (мат); *E-isto* Jan. 1892, 16 (*Problemo de ŝako* [...] *Blanko komencas kaj donas* ~ [tiel, sen *~on*] *per la dua iro*), Feb. 1892, 27 (*Blanko komencas kaj donas ~on per la 3ª iro*); Z *Thorsteinsson* (1901) [= OV 1929, 522 = LR 19) (*La nomoj de ŝako estas:* [...] Matt *mato (aŭ mat!)*).

mat/ [1893] **~o 3** (ark., *maat/o*) [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 124 (*la ~oj°, t. e. homoj starantaj en rango inter ŝipsoldatoj kaj ŝipoficiroj*).

matador/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Matador); OA 2-1914.

matĉ/ [1958] **~o** (sport.) (antaŭe *maĉo°*; EN match) Pech *EHu 1958*, 15.

Mate/ [1899] **~o 1** (vira nomo) Lengy *Humor 1899*, 16; *PropN 1910*. ‖ Kp. *Matias/o*.

mate/ [1957: *~arbo*] **~o 2** (bot.) (antaŭe *~arbo*) OA 9-2007 (arbo *Ilex paraguayensis*). ‖ **~arbo** (bot.) War *GD 1957* (maté).

mate/ [2007] **~o 3** (sekigitaj aŭ rostitaj folioj de *~o 2*) OA 9-2007.

mate/ [1957] **~o 4** (kuir.) War *GD 1957* (maté (boisson)); OA 9-2007.

matematik/ [1888: *~e*] **~o** Z *RE* 94b, *Adr 1889,* 13 (*studento de ~o*); Jon *ESv 1893,* 61; *FK 1903*, 207.18 (*la universitato posedis jam fakultaton de ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** *FK 1903*, 290.24 (*ĝia perfekteco, kiu konsistas en ~a precizeco*); Z *EG 1904*. **~e** Z *DL* 15 (*mia projekto* [...] *estas ~e ne ebla*), *E-isto* Apr. 1890, [37b] (*Prof. B. en sia „Spelin" montris ~e*). ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~a-naturscienca** *LI* Dec. 1895, 15 ([universitata sekcio] *~a-naturscienca*).

maten/ [1887] **~o** Z *UL* 20 (*Kaj estis vespero, kaj estis ~o – unu tago*), [v], *DL* 31 (*de l' ~o ĝis la vespero*), *RE* 215a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 114 (*Bonan ~on, via princa moŝto*), *FE 1894*, 10.9 (*Bonan ~on!*), *EG 1904*. ‖ **~a** Z *RE* 38a (*ĉielruĝo ~a*), 215a (*~a preĝo*; *~a meso*). **~e** G *Blov 1888*, 9 (*≈e li estis ĉe l' Ĵadrina pastro*). ‖ **~krepusko** *Proz 1904**, 6 (*mi* [guto] *reprezentas la ~krepuskon*). **~manĝi** Z *DL* 22, *MV* 43, *UV*, *FE 1894*, 27.11 (*~manĝi, tagmanĝi, vespermanĝi*).

materi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (matière *(tout ce qui existe physiquement)*); Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 15.28 (*kio estas la ~o, kiun li havis en siaj testikoj*), 37.14 (*Ĉu mia alte fluganta spirito devas lasi alligi sin per ĉeno al la limaka irado de la ~o*?); OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

material/ [1887] **~o** Z *Schl 1887*, 120 (*la tuta granda ~o, kiu jam per si mem fariĝis internacia, devas resti ne tuŝita*), *DL* 5 (*mi donos al la dezirantoj sufiĉe da ~o por legi*), 22 (*Ligno estas bona brula ~o*), *Ald 1888*, 9 (*lingva ~o*), *RE* 94b; Jon *ESv 1893,* 61; Z *FE 1894*, 31.16 (*Ligno estas bona brula ~o*; mankas en *UV*); *FK 1903*, 22.18 (*porti tiujn ĉi belegajn vestojn el tiu ĉi belega ~o*), 202.16 (*La pretan ~on la organizatoroj trovis en la societo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; *Cion 1926*, 15 (*la kvalito de la homa ~o*); OA 8-1974. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 5 (*havante nek pli da kompetenteco, nek pli da moralaj aŭ ~aj privilegioj, ol ĉiu alia*), 13 (*estante nun egala morala kaj ~a mastro de la lingvo kiel mi mem*), *E-isto* Nov. 1889, 4 (*oferoj ~aj*), Jan. 1890, 27b (*rimedoj ~aj*); Stank *Viv 1896*, 18 (*subteno morala kaj* [...] *~a*); *FK 1903*, 241.32 (*Kiom da tempo, laboroj kaj ~aj rimedoj estas perdata*). ‖ **~eco** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*la tra ~eco de nia pensado*).

materialism/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

materialist/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

Mati/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

Matias/ [1899] **~o** Lengy *Humor 1899*, [13] (*Dum la regado de reĝo hungara ~o, kiu havis la alnomon „Justa"*). ‖ Kp. *Mate/o*.

matrac/ [1889] **~o** Z *RE* 94b, 207b, *MV*, *UV*.

matric/ [1904] **~o 1** (pp presado, fandado) Z *EG 1904* (Mater, Matrize (*Gießerei*)); OA 9-2007.

matric/ [2007] **~o 2** (mat.) OA 9-2007 (*~o el 200 horizontaloj kaj 300 vertikaloj*; *kvadrata ~o*; *adicio / multipliko de ~oj*).

matrikul/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

Matt/ [1910] **~o** (nomo) B *PropN 1910*.

matur/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 35-36 (*mi estas sufiĉe ~a, por min mem trabati tra l' mondo*), 39 (*~a viro*), *RE* 62b, 192b, *MV*; *Nürn 1889* [a] (*Post ~a pripensado*); Z *UV*, *Ham 1894*, 107 (*~aj maljunuloj*), 108 (*Boneco tro ~a baldaŭ mortas*), *FE 1894*, 6.1 (*Infano ne estas ~a homo*), *EG 1904*. ‖ **~e** Z *Ham 1894*, 106 (*unu provo* [duelo] / *De mi jam tre ~e pripensita*), 110.4 (*≈e ni pripensi ankaŭ devas*). ‖ **~eco** Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 (*atesto de ~eco*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*la aŭtuno figuras la ~econ de la vivo*), *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** Z *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj enkonduko de lingvo tutmonda* [...] *tiel ~iĝus kaj fortiĝus* [...]*!*), *RE* 62b, 104b, 144a, 188b, 192b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Ifig 1908*, 13 (*en lia koro / Ne ~iĝu la koler'*). **~iĝo** Z *Ham 1894*, 70.6 ([frukto] *falas, kiam ~iĝo venas*). ‖ **~aĝo** Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*dramo,* [...] *verkita dum la ~aĝo de ĝia kreinto*). **~aĝulo** Beau *Sint 1901*, 16 (*la infanoj, kiujn ni celas trans*° {krom} *la ~aĝuloj* [per nia lernolibro]). ‖ **fru~a** Z *RE* 183a (kp. DE *früh|reif*). **ne~a** Z *FE 1894*, 36.14 (*Ĉevalido estas ne~a ĉevalo, kokido - ne~a koko,* […]).

maŭr/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Desh *Avent 1907*, [3] (*La ~oj hispanaj* [de Andaluzio] *disiris en Afriko*). ‖ **~a** Knoedt *Luz 1980* (*~a trumpeto*).

Maŭretani/ [1980*] **~o** (hist.) (regno en Afriko) Knoedt *Luz 1980* (*Kiam* [Anteo] *estis reĝo de ~o, lin mortigis Herkulo*). ‖ Kp. *Maŭritanio* (la moderna regno kun -i-).

Maŭri/ [1910] **~o** (vira nomo) M, S *PropN 1910*.

Maŭrici/ [1967] **~o** (insulo) But *EEn 1967*, 444b.

Maŭrici/ [2009*] **~o 2** (regno, sendependa de 1968) R 2009.

Maŭritani/ [2009*] **~o** (regno, sendependa de 1960) R 2009. ‖ Kp. *Maŭretanio* (la historia regno kun -e-).

maŭzole/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904* (Mausoleum); *Heck 1907*, 96; OA 2-1914.

mazurk/ [1898: *~eto*] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~eto** (muz.) Lang *LI* Sep. 1898, 154 (*A.* [...] *ĵus agordis sian mandolinon por elludi ~eton*).

mazut/ [1898] **~o** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*la restaĵojn* [de la naftodistilado] *(„~") oni uzas por hejto de vaporkaldronoj*).

mebl/ [1888: *~isto*] **~o** Z *RE* 95a, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 53.3 (*la simpla eleganteco de la* [...] *~oj*). ‖ **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~aro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~isto** Belm *Heine 1888*, 49 (*Vi aŭdas, ke tie ~isto laboras?*); Z *RE* 195a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ita** *FrazL 1903*, 2 (*bone ~ita* [hotelĉambro]); Melck *FlandLit 1904*, 13 (*riĉe ~ita dormoĉambro* [en la palaco]). ‖ **sen~igi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **teler~o** Z *EG 1904* (Büfett *(Möbel)*).

Mecen/ [1910] **~o 1** (nomo) M, S *PropN 1910*. ‖ Kp. sin. *Mecenat/o*.

mecen/ [1910] **~o 2** (ark., *mecenato*) Chris *DeE 1910*, xix.

mecenat/ [1888: *~a*] **~o** ‖ **~a 1** Z *DL* 49 (*amikoj ~aj, / Protegantoj*° *estimataj / De l' akademio*).

Mecenat/ [1910] **~o 2** (nomo) B *PropN 1910*. ‖ Kp. sin. *Mecen/o*.

meĉ/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 108 (*ia speco / De ~a debrulaĵo*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 206a, *MV* (Feuerschwamm°), *UV* (Feuerschwamm°), *EG 1904* (Lunte).

med. [1889] (mll de *medicino*) Z *Adr 1889*, 11 (*stud. ~*; studento de medicino).

medal/ [1889] **~o** Z *RE* 95a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

medalion/ [1889] **~o** Z *RE* 95a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904*.

Mede/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

medi/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (das Milieu (Lebens-, Wirkungskreis); ne en *EG 1904*); *RevO* Jul. 1920, 77b (*Tiuspecaj cirkonstancoj aŭ ~oj kaj senhumana traktmaniero*); OA 3-1921.

mediant/ [1926] **~o** (muz.) Benn *DeE 1926*, 454 (Mediante).

medicin/ [1889] **~o** Z *RE* 95a, *Adr 1889*, 5 (*studento de ~o*); Jon *ESv 1893,* 61; *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *12 ~o juĝa*); *FK 1903*, 81.3 (*Mirindaĵo en la ~o*); Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 21.6 (*ĝi°* {troa} *estas nepardonebla, ke tiu homo ne studis la ~on*); OA 1-1909. ‖ **~a** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 162 (*societoj ~aj*); *LI* Jul. 1899, 5 (*La rusa ~a ĵurnalo V.*; *~aj kongresoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Brita Grupo ≈a*). ‖ **~isto** Z *RE* 95a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~istaro** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 162 ([deziroj] *ĉe la ~istaro kaj inter la societoj ~aj*).

medikament/ [1904] **~o** (med.) (antaŭe *san/ig/il/o*) Z *EG 1904* (Medikament, Arzenei° {nun *Arznei*}), *Reviz 1906*, 43,12 (*li estas jam sana; kaj ne tiom dank' al° ~oj, kiom dank' al° honesteco kaj ordo*); OA 2-1914. ‖ **sen~a** *FK 1903*, 187.27 (*sen~a kuracado*).

medit/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~o** B *Sinj 1909*, 11 (*dronanta en profunda ~o*); Luyk *Iŝtar* 1924, 28.1 (*animaltiga ~o*). ‖ **~ado** Z *RE* 167a. **~ema** Z *EG 1904*. ‖ **ek~i** Waś *E-isto* Maj. 1894, 76 (*La fremda homo ek~is unu momenton*). **pri~i** Z *Ifig 1908*, 21 (*li sekrete pri~as / Teruran faron*).

Mediterane/ [1908] **~o** (antaŭe *Meza Maro*, ekz. B *VdE 1910* (→ *glacio*)) Rhod *EnE 1908*, 523 (Mediterranean (sea), ~o, Meza maro [uskleco tia]); *JarL UEA* Maj. 1910, 80 (*Malta (~o)*); Cseh *Post* 1935-09-21, 15 (*postkongresa „Krozado sur la ~o“*); OA 8-1974.

medium/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (médium *(spiritisme)*); Z *EG 1904* ((das) Medium); Moulis *LI* Feb. 1905, 28 (*tiujn ĉi oni nomas ~oj «t.e. personoj kies ĉeesto, kies perado estas necesa por ricevi movojn kaj respondojn de parolantaj tabloj»*); OA 2-1914.

medol/ [1903] **~o 1** (anat.) Z *Cart 1903* [= OV 1929, 530 = LR 38] (Mi [Z] *pensas, ke la esprimoj „spina cerbo“ kaj „ostocerbo“ estas tute sufiĉaj kaj precizaj, kaj mi ne konsilus senbezone uzi novajn vortojn; tamen se iu uzos „~o“, mi ne protestos*); OA 4-1929.

medol/ [1910] **~o 2** (bot.) Ver *EncV 1910*; OA 4-1929.

Meduz/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

Megadev/ [1891] **~o** G *E-isto* Jan. 1891, 6a (*Kiam la ĉiopova ~o kreis la belegan Hindujon*). ‖ Rim. Samartikole *Megedeva*.

meduz/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904* (Qualle); OA 1-1909.

megateri/ [1952*] **~oj** (zool.) BS *EDe 1952*, 242 (Megatherien: Großtiere der Urwelt).

Meger/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

Mehlen/ [1904: *~a*] **~o** (urbo) (ark., *Meĥlen/o*; eble nur preseraro). ‖ **~a** Melck *FlandLit 1904*, 11 (*estro de ~a kolegio*).

meĥanik/ [1888: *~a*] **~o** (moderna formo: *mekanik/o*) Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 32.2 (*Kiu okupas sin je ~o, estas ~isto*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Instituto de ≈o*). ‖ **~a** Z *DL* 15 (*la pretigo* [de la libro] *estas laboro pure ~a*). ‖ **~isto** Z *DL*

22 (*Kia ~isto faris tiun ĉi maŝinon?*), *RE* 96b; *FrazL 1903*, 18 ([t] *Ĉe la ~isto*); Z *FE 1894*, 32.2; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~-elektristo** *JarL UEA* Maj. 1910, 64. ‖ **ŝlosilisto-~isto** Z *Adr 1901*, 6.

meĥanism/ [1904] **~o** (= *mekanism/o*) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 37.13 (*ĉu miaj projektoj devas sin klini sub la feran jugon de la ~o*?); AdE OKA 7, 1967-06-20 [= Aktoj I, 73] (§ 1. – [...] *ambaŭ formoj* mekanismo *kaj* ~o *estas rigardataj kiel egale bonaj*); OA 8-1974.

Meĥlen/ [?] **~o** (antaŭe *Mehlen/*o kun -h-).

mejl/ [1889] **~o** (mez.) Z *RE* 96b, *MV*; *Tromp 1891*, [80]; Z *UV*, *EG 1904*. ‖ **~longa** Nyl *LI* Apr. 1900, 66a (*La ~longa vojo ĝis la preĝejo*). ‖ **dek~a** Nyl *LI* Apr. 1900, 65a (*li venas trans la Dek~a arbaro* [prefere *Arbaro*] *el Dalekarlujo*° {Dalekarli/o}).**du~a** Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*post du~a marŝado*).

mekanik/ [1902: *~a*] **~o** (antaŭe *meĥanik/o*) Ver *EncV 1910* (-k-); OA 8-1974 (*Moderna formo de: meĥaniko*). ‖ **~a** Boi *Mona 1902*, 14 (*neklarigebla per ~aj kaŭzoj, t.e. per figuroj kaj movoj*). ‖ **~isto** *FrazL 1903*, [1] [enh.] (*Kun ~isto*); *JarL UEA* Maj. 1910, 70.

mekanism/ [1967*] **~o** (moderna formo de *meĥanism/o*) AdE OKA 7, 1967-06-20 [= Aktoj I, 73] (§ 1. – [...] *ambaŭ formoj* ~o *kaj* meĥanismo *estas rigardataj kiel egale bonaj*); OA 8-1974.

Mekk/ [1893] **~o** (urbo) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*kun la okuloj turnitaj al la „Sankta Kiblo" (~o)*).

Meklenburg/ [1890: ~] **~o** (regiono *Mecklenburg* en Germanio) Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [3] (*en Bützow (~)*).

Mekong/ [1893: ~] **~o** (rivero) [Z] *E-isto* Sep. 1893:4, 143 (*La lago* […] *formiĝas el unu el la finaj branĉoj de ~*).

Meksik/ [1907: *~a*] **~o 1** (regno) (antaŭe *~ujo*, *~io* aŭ *~lando*) *JarL SAT 1923*, 21; Cseh *Post* 1936-06-27, 135 (*Sud-Ameriko, Mez-Ameriko kaj ~o*); But *EEn 1967*, 444b; OA 8-1974. ‖ **~a** *PoŝKal 1907 II*, 29 (*Societo ~a por propagandi Eon*). ‖ **Nov-~o** (ŝtato de Usono) Rhod *EnE 1908*, 524a.

Meksik/ [1907] **2** (urbo) *PoŝKal 1907 II*, 29; Rhod *EnE 1908*, 523a. ‖ **~a** *PoŝKal 1907 II*, 29 (*Centra ~a E-ista Societo*).

Meksik/ [1891: *~ujo*] **3** (pers.) **~o**. ‖ **~ujo** (ark., *Meksik/o*) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *JarL UEA* Maj. 1910, 72 (*Guadalajara (~ujo)*), 82. ‖ **~io** *ET* 1920-07-05, 4c (kritikita formo); R 1922; War *GD 1957*, *PIV 1970*. **~lando** *BelgSon* Maj. 1903, 82 (*advokato de ~lando*); *Societ* Aŭg. 1906, 2; *PoŝKal 1907 II*, 29; Rhod *EnE 1908*, 523a.

mel/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 6b, *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~hundo** *EB 1988*, 71#33 (vertrago).

Melamp/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*.

melanĥoli/ [1900: *~a*] **~o**. ‖ **~a** (ark., *melankolia*) Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*serioza kaj ~a melodio tirola*).

melankoli/ [1889] **~o** (kp. ark. *melanĥoli/*°) Z *RE* 95b; G *Kond 1890*, 30 ([mi ne] *mortigis en ~o miajn infanojn kaj la edzinon*); Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Melancholie, Schwermut, Trübsinn); *NovTemp* Okt. 1919, 5a (*sentimentaleco, ofte eĉ ~o*); OA 3-1921. ‖ **~a** (antaŭe *melankolik/a*° kun -k) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*mia karaktero malĝoja kaj ~a*); *FK 1903*, 157.34 (*Kelnero Olsen estis ĉiam ~a*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Stell *LI LitAld 1905*, 6 ([korpa difekto] *povas igi ~a plej ĝojan homon*); Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*La multaj kandeletoj* [...] *donis al la ĥorejo, al la ĉefaltaro kaj al la meza navo ~an radiadon*).

melankolik/ [1888] **~a** (ark., *melankoli/a* sen -k) Einst *Plen 1888*, 32 (*ĝi estas dramo* [...] *iom tro ~a*°).

melas/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

meleagr/ [1889] **~o 1** (zool.) Z *RE* 67a, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~ino** Z *RE* 67a; Beau *EFr 1903*.

Meleagr/ [1910] **~o 2** (nomo) M, S *PropN 1910*.

melis/ [1903] **~o** (bot.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914 (mélisse | balm mint | Melisse).

Melit/ [1895] **~o** (samtempulo de Sokrato) Ger *Fant 1895*, 6 (*Eble la denuncistoj Melito kaj Anito ambaŭ ne estis pravaj*).

melk/ [1889] **~i** Z *RE* 40b, *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~a** Z *RE* 40b (дойный, «melkebla»). ‖ **~ebla** Z *RE* 40b (дойный). **~ujo** Z *RE* 40b (дойникъ).

melodi/ [1888] **~o** (muz.) Einst *Plen 1888*, 33 (*kanto fatala kun ~o ankoraŭ pli fatala*); Z *RE* 95b, 106a, 154a; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Cart *Bild 1905*, 15 (*ŝi ĝoje kantas ian gajan ~on*); OA 1-1909. ‖ **~a** *E-isto* Dec. 1889, 24b (*~aj kompozicioj°*); Z *Ham 1894*, 111.5 [= *Ham* ²*1902*, 142.8] (*ŝi kantadis ~ajn kantojn*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~eco** Z *EG 1904*. ‖ **~scienco** Z *EG 1904*.

melodram/ [1903] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

melomani/ [1958] **~o** (muz.) (muzikomanio, muzikofervoro; Fr mélomanie) Pech *EHu 1958*, 15.

melon/ [1889] (bot.) Z *RE* 45a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904*. ‖ **akvo~o** Z *RE* 4b, *MV*, *UV*; Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*sufiĉegaj fruktoj, persikoj, figoj kaj akvo~oj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

melongen/ [1957] **~o 1** (bot.) (planto *Solanum melongena*) War *GD 1957* (aubergine); OA 9-2007.

melongen/ [1957] **~o 2** (kuir.) (frukto de *~o 1*) War *GD 1957* (aubergine); OA 9-2007.

melop/ [1903] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903* (mélopée).

meloplast/ [1904] **~o** (muz.) (sistemo por instrui muzikajn notojn, inventita de Pierre Galin en 1817; ne en *PIV 2020*; Fr méloplaste, En meloplast) Z *EG 1904* (Meloplast).

melotron/ [1999] **~o** (muz.) (klavarinstrumento simila al orgeno aŭ sintezilo) Wenn *RokPop 1999* (En *mellotron*).

Melpomen/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

Meluzin/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

mem [1887] Z *UL* 22 (La junecon – *mi ploranta / Metis ~ sur la altaron / De la devo ordonanta!*), 23 (*Vin ~ mi deziras, aminda!*), [v], *Schl 1887*, 120 (*Mi ~ plej bone komprenas kiom Vi devis suferi*), 120 (*la tuta granda materialo, kiu jam per si ~ fariĝis internacia*), *DL* 5 (*esceptinte la tekston de l' libro, kiu jam per si ~ prezentos materialon por legi*), 5 (ĉiuj *demandoj, kiuj tuŝas la lingvon ~*), 8 (*sciiĝi ~, kie, kian° kaj kio estas parolata pri mia afero*), 9 (*la mondo kreu ~ sian decidon*), 13 (*ĝi de si ~ ne donos voĉon*), *Ald 1888*, 4 (*mi jam ~* [...] *pensis pri ili*), *RE* 176b (dufoje), 176b (*ĝis … ~*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3, 18.12 (*Mi amas min ~,* […]), *EG 1904*. ‖ **~eco** Melck *FlandLit 1904*, 13 ([li] *ne sukcesas per tuta sia prudento certiĝi pri sia ~eco*). ‖ **~fida** Z *RE* 176b. **~fido** Beau *EFr 1903*; OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *aplombo*: *tre granda ~fido*; kp. *~konfido*). **~forĝita** Luyk *Iŝtar* 1924, 15.7 (*~forĝitaj katenoj*). **~instruo** Z *EG 1904*. **~konfido** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (kp. *~fido*). **~kono** Z *EG 1904*. **~konservo** Z *EG 1904*. **~lerninto** Z *RE* 176b. **~mortiginto** Z *RE* 176b. **~mortigo** Z *RE* 176b. **~potenca** Z *RE* 176a. **~stara** Z *RE* 176a (originala), *MV* 44 (post *memor/*), *UV* (→ *mem*), *EG 1904*. **~stare** Stank *Viv 1896*, 6 (*vivi mem~e*). **~stareco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~vola** Z *RE* 40a. **~volulo** Z *RE* 21b (vd. la komenton je *vol/*).

membr/ [1889] **~o** Z *RE* 225b, *MV* (Glied), *UV*; Beau *EFr 1903* (membre (au propre et au figuré)); *EG 1904* (Glied, Mitglied). ‖ Rim. *Glied* signifas nuntempe nur *~o de korpo*, ne *ano* (= *Mitglied*). En 1889 ĝi tamen eble havis ambaŭ signifojn (?). ‖ **~a** *FrazL 1903*, 2 (*Jen mia ~a karto*). ‖ **~aro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~eco** Z *EG 1904*. ‖ **~o-fondanto** *LI* Dec. 1895,

10 (*Kiu deziras fariĝi ~o-fondanto, devas sendi* [...] *20 markojn*). ‖ **dik~a** Beau *EFr 1903*. **dis~igi** Aur *EKato* Okt. 1903, 5 (*Se vi dis~igus kaj miksus* [la naciojn], *vi detruus la homaron*).

membran/ [1889] **~o** Z *RE* 134a (dufoje), *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904*. ‖ **~eto** Z *RE* 164b; Beau *EFr 1903* (peau qui se forme sur le lait). Z *EG 1904*.

Memnon/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

memor/ [1887: *re~o*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 16 (*≈u, ke* [...] *vi nenion perdos*), 38 (*de nun mi jam ~os*), 39 (*mi ĉian°, vi ankoraŭ certe ~as, fariĝis tiel mire granda*), *Ald 1888*, 9 (*Oni devas ~i, ke ĉiu lingvo servas por esprimi niajn pensojn*), *RE* 128a, 141b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 41, *EG 1904*, *A 1905*, 1.5 (*Tiun ĉi tre gravan principon la esperantistoj volu ĉiam bone ~i*). ‖ **~a** Z *RE* 128a; Beau *EFr 1903*. **~o** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 72 (*Ni revokas al la ~o de ĉiuj niaj amikoj*), *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~aĵo** *E-isto* Jan. 1893, 13 (*Kristoforo Kolumbo en siaj ~aĵoj lasis detalan sciigon* [pri la malkovro de tabakplantoj]); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ebla** Z *RE* 128a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iganto** Z *DL* 14 (*ne multaj malkonsentos, tiom pli, se troviĝos ~igantoj*). **~igadi** Z *A 1905*, 5.4 (*por ke li bone ellernu kaj per ofta enrigardado konstante ~igadu al si, kio en nia lingvo estas oficiala kaj netuŝebla*). **~igi** Z *RE* 105b, 154a, *EG 1904*. **~inda** G *Blov 1888*, 5 (*en epoĥo°* {epoko} *al ni ~inda*); Z *RE* 42b, 128a, *FE 1894*, 41.11 (*Tiu ĉi grava tago restos por mi ĉiam ~inda*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **ek~i** Z *RE* 141b, *Ham 1894*, 19 (*Ek~u* [Pripensu], / *En kia grad' honoro via povas / Suferi*). **ek~ante** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*ek~ante pri la konsiloj de sia gastakceptinto*). **mal~i** *LI* Apr. 1896, 57 (*Edziĝas fraŭloj kun fraŭlinoj / Kaj min nur mal~as* [forgesas, ignoras]); Luyk *Iŝtar* 1924, 12.6. **ne~ebleco** Z *E-isto* Jan. 1893, 2 (*ne~ebleco* [de la vortoj de Vp.]). **re~i** G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *re~is la unuan leteron de St. Preŭ*). **re~i** Z *RE* 22b, 105b, *EG 1904*. **re~o** Z *UL* 21 (*Ha, kredeble re~o / El la kara infaneco?*); G *Blov 1888*, 18 (*la re~o je vi* [...] *de nun estos la turmento kaj la konsolo de mia vivo*); Beau *EFr 1903*; Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la lando de l' grandaj re~oj*). **re~igi** G *Blov 1888*, 9 (*Tiu ĉi afero* [...] *re~igis al li la pasintajn tempojn*), 14 (*Ŝi neniam re~igis Vladimiron*), 15 (*ŝi konservis ĉion, kio lin povis re~igi*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **re~igadi** G *Blov 1888*, 10 (*li komencis pripensadi, re~igadi*). **re~igo** Beau *EFr 1903*. **re~iĝi** Z *RE* 24b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **re~iĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **bon~a** Z RE 9b (блаженной памяти, «memorinda»).

Menandr/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

menci/ [1910] **~i** (antaŭe *citi*, *nomi*, ekz. ĉe Rhod *EnE 1908* → *mention*) B *VdE 1910*; OA 3-1921.

mend/ [1889] **~i** Z *RE* 53a, *MV*, *EG 1904*. ‖ **~o** (antaŭe *postul/it/aĵo*) Z *GVGE 1894*, 4b (*repeno de la ~o*; Abbestellung), 4b (*repreni la ~on*; abbestellen); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~anto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

Menela/ [1910] **~o** (mit.) (vira nomo) *PropN 1910*; B *VdE 1910* [→ *rabi*] (*Pariso rabis Helenon, la edzinon de ~o*).

Meneni/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

menhir/ [1910] **~o** (arkeo.) Ver *EncV 1910*. ‖ Ankaŭ je *kromleko*.

menonit/ [1926] **~o** (reli.) Benn *DeE 1926*, 454 (Mennonit).

mens/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Geist; ne en *EG 1904*); OA 3-1921 (Verstand). ‖ RIM. **1** Kritiko de la *formo* en *LI* 1907, 213-214 – Laŭ la aŭtoro M. NIEGER devus esti *ment-°* paralele al *gent-*. **2** Kritiko de la *signifo* ĉe CART pro asertita troa proksimeco senca al *spirito* [UV].

mensog/ [1889] **~i** Z *RE* 23b, 88a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22, *EG 1904*. ‖ **~a** Z *RE* 89a, 90b, *Ham 1894*, 14 (*~aj ŝiaj larmoj*); Stank *Viv 1896*, 24 (*Mi devis* [...] *entiri vin en ~an intrigon*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~o** Z *RE* 110a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~anto** Z *FE 1894*, 22.7 (*vi estas ankoraŭ nun ĉiam ~anto*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ema** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

~emo Beau *EFr 1903*. **~emulo** Z *EG 1904*. **~into** Z *FE 1894*, 22.7 (*li estas nur unufoja ~into*); Beau *EFr 1903*. **~isto** Z *FE 1894*, 37.22 (*Li estas ~isto kaj malnoblulo*). **~ulo** Beau *EFr 1903*. ‖ **ek~inta** *LI* Jan. 1904, 32 [t] (*Mirrakonto pri fringelo ek~inta*).

menstru/ [1957*: *~o*] **~i** OA 9-2007 (*ŝi regule ~as*). ‖ **~o** (antaŭe *menstruaci/o°*) War *GD 1957* (baza formo), OA 9-2007 (derivita formo; *kiam estis via lasta ~o?*; *ŝiaj ~oj estas neregulaj*). ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **~aĵoj** War *GD 1957*. ‖ **~ĉeso** OA 9-2007 (*~oj okazas de la seksmaturiĝo ĝis la definitiva ~ĉeso*).

menstruaci/ [1898] **~o** (ark., *menstru/o*) Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*rilato inter la periodoj de l' elektreco aera* [...] *kaj la ~o*); Z *EG 1904* (Menstruation; baza formo).

mensur/ [1893] **~o** (lukto per bastono aŭ sabro inter du studentoj) Meier *E-isto* Dec. 1893, 185 (*la* [studentaj] *„komersoj", la trink-societoj, la „~oj"* [...] *plenigis mian tutan tempon*).

menŝevik/ [1935] **~o** (hist.) (pol.) Wü *EV 1935* (→ *bolŝeviko*).

ment/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 101b, *MV*, *UV*, *EG 1904*.

mento/ [1999] **~o** (muz.) (la nacia danco kaj muziko de Jamajko) Wenn *RokPop 1999* (EN *mento*).

menton/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 136b, *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~ego** Z *RE* 98b.

mentor/ [1904] **~o 1** (gvidanto de junulo) Z *EG 1904* (Mentor); OA 2-1914.

Mentor/ [1910] **~o 2** (mit.) (amiko de Odiseo) *PropN 1910*.

menu/ [1909*] **~o** (kuir.) (antaŭe *manĝ/o/-kart/o*, *kart/o*) OA 1-1909; B *VdE 1910*.

menuet/ [1910] **~o** (muz.) B *VdE 1910* ([→ simfonio:] *Granda muzika verko por plena orkestro, konsistanta ordinare el kvar partoj; alegro, andanto, ~o kaj finalo*).

merd/ [1932] **~o** ([vulg.] merdaĵo) *ParGv 1932*.

merg/ [1923] **~i** Setä *FiE 1923*; Vo-Ko *EEt 1927*.

meridian/ [1889] **~o** (geog.) (astr.) Z *RE* 96a; Jon *ESv 1893*, 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Meridian); OA 2-1914. ‖ **~a** G *NovJ 1891*, 6 (*per helpo de vitroj ~aj*); Z *EG 1904* (meridional).

merin/ [1957] **~o** (ŝaforaso) (antaŭe *meri-nos/o°*) War *GD 1957* (mérinos). ‖ **~lano** War *GD 1957*.

meringel/ [1911] **~o** (kuir.) GM *Usuel EFr 1911*; War *GD 1957*.

merinos/ [1904] **~o** (ŝaforaso) (ark., *merin/o*) Z *EG 1904*. ‖ **~lano** Z *EG 1904*. **~ŝtofo** Z *EG 1904*.

merit/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 26 (*mi penos ~i Vian kontenton per eksakta° plenumado de miaj devoj*), 32 (*Mi ~is al mi, paroldisputante, tiel multan gloron*); Z *RE* 58a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 114 (*Ĉu tiuj ĉi ostoj ~is nenion alian, ol ke oni ludu per ili keglojn?*), *FE 1894*, 22.7 (*Ne riproĉu vian amikon, ĉar vi mem plimulte ~as riproĉon*), *EG 1904*. ‖ **~a** Z *DL* 9 (*la pseŭdonima aŭtoro eble estas* [...] *ne sufiĉe ~a*). **~o** Z *RE* 58a; *Nürn 1889* [a] (*nemortebla ~o*); G *Kond 1890*, 16 (*ĉampano roza, kiu havas sian ~on*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **grand~a** Beau *Sint 1901*, 4 ([homo ne] *grand~a nek altranga*). **sen~a** Z *DL* 10 (*mi estas tute sen~a kaj ne konata en la mondo*). **sen~ulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 47.3 (*vi aŭdas garantiaĵon de la favorkoreco de Dio al sen~ulo* [nome krion de bebo]).

meriz/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 223b, *MV*, *UV* (FR merise); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~ujo** War *GD 1957* (= dolĉa ĉerizujo).

merkantilism/ [1926] **~o** (hist.) (ekon.) Benn *DeE 1926*, 454 (Merkantilismus); War *GD 1957*.

merkat/ [1923] **~o 1** (ekon.) (placo, ejo.) (ark.) Chris *DeE 1923*, 335 (Markt *m* [...] ~flecken, ~platz; (Handels~) ~o).

merkat/ [1929*] **~o 2** (ekon.) (tuto de komercaj transferoj) OA 4-1929 (*neniam signifas placon aŭ ejon*).

merkred/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 150a (*Meza ≈o*), 180b, 192b, *MV*, *UV*.

Merkur/ [1890: ~] **~o 1** (mit.) (dio) G *Kond 1890*, 28 (~); *PropN 1910* (~o); War *GD 1957* (~o). ‖ Kp. *Hermes/*.

Merkur/ [1957*] **~o 2** (astr.) (planedo) War *GD 1957*.

merl/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *MV*, *UV*, *EG 1904*; B *VdE 1910*.

merlang/ [1904] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *EG 1904* (Weissling°), *EG 1907* (Weißling); B *VdE 1910*; OA 2-1914 (merlan | whiting | Weissling° [legu: Weißling]).

merlen/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr merlin | De Marleine).

Mernok/ [1903: ~] [**~o**] (irlanda eremito de la sesa jc.) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*sankta solulo, ~*).

Merodaĥ/ [1924] [**~o**] (antikva dio) Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*firmigi la adoron al ~ kaj Iŝtar kaj la tuta arego da malsuperaj dioj*), 36.3 (*la bataloj de ~, la printempa suno, kontraŭ Timat, la malbonulo*).

Merop/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*.

Merops/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*.

mes/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 10a (Diservo), 90a, 117a, 128a (*~o pro mortinto*), 179a (*fari ~on*; fari Diservadon), 215a (*matena ~o*; matena preĝo), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*fari ~on*); Z *EG 1904* (*fari ~on*); B *VdE 1910*. ‖ **~ego** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 ([la abto] *kantis ~egon de Pasko*). ‖ **~librego** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*li* [...] *malrapide turnis la foliojn de la ~librego*). **~ornamo** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*li surmetis violkoloran mes~on, kiel signon de funebro*). **~servisto** (reli.) Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*la sola ~servisto ekskuis la sonoriletojn*). ‖ **fru~o** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*kristnaska fru~o*).

mesaĝ/ [1954] **~o 1** (ne ĉe Z; antaŭe *sci/ig/o*) *PVS 1954*; War *GD 1957* (message (p. f.)); OA 9-2007 (*nuntempe homoj sendas ~ojn tra la Interreto*). ‖ **~i** OA 9-2007 (*li ~is la novaĵon al mi*; *ili ofte ~as inter si*; *per poŝtelefono oni povas ~i tre rapide*).

mesaĝ/ [1957] **~o 2** (fig.) War *GD 1957* (message (p. f.)); OA 9-2007 (*kio estas la ~o de la Biblio por la nuntempa homo?*; *tiu filmo enhavas politikan ~on*; *la malbona traduko fuŝis la ~on de la aŭtoro*).

Mesalin/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

mesanĝ/ [1895] **~o** (birdo *parus major*) *LI* Dec. 1895, 14 (*Estis ~o, kiu pepis, la ~o, la plej frua de niaj arbaj kantistetoj, kiu jam en novembro komencas sian printempan kantadon*).

Mesi/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 96a, *MV*, *UV*, *EG 1904*.

Mesin/ [?] **~o** (havenurbo en Sicilio) (antaŭe *Messin°*).

meskit/ [1893] **~o** (ark., *moske/o*) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121 (*la ~o de El-Hazar*). ‖ Rim. Ferr trad. el Es orig., tie *mezquita*; poste en FK 1903, ŝanĝita al *moskeo* en FK 1907.

mespil/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Mispel); B *VdE 1910*; OA 2-1914 (nèfle | medlar | Mispel).

Messin/ [1903: ~] [**~o**] (ark., *Mesin/o*) *EKato* Dec. 1903, 23 ([ni] *trairis markolon de ~*).

mestiz/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*.

met/ [1887] **~i** Z *UL* 22 (La junecon – *mi ploranta / ≈is mem sur la altaron / De la devo ordonanta!*), [v], *DL* 22 (*≈u la libron sur la tablon*), 28 (*mi aĉetis dek cigarojn; naŭ el ili mi ~is en mian cigarujon*), 29 [16.29 = LR 39 A] (*La vorton „~“ ni uzas tian°, kian° ni volas esprimi ian faradon, sed la formo de l' farado estas por ni aŭ ne klara, aŭ sen signifo*), 29

(*„≈i“ povus alie esti tradukata „estigi“*), 29-30 (*„≈i“ inter la verboj* [...] *estas tio sama, kio „je“ inter la prepozicioj, aŭ „um“ inter la sufiksoj*), 34 (*la lumon li tute bone ~is post si*), *Ald 1888*, 4 (*tiuj amikoj* [...] *povus ~i nian sanktan aferon en danĝeron*); Einst *Plen 1888*, 32 (*mi min ~is sur mulon*); G *Blov 1888*, 8 (*Manjo* [...] *~is sur sin varman superveston*); Z *RE* 19a (*~i atenton*), 35b, 53a (*~i sin tro alte*; fieriĝi), 87a, 90b, 105b, 136b (*~i*), 136b (*~i la manojn al la flankoj*), 140a, 140b (kuŝigi), 144a, 193a (starigi), 198a (ŝovi), 211a, 214a, *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 5 (*~os en danĝeron*), *UV*, *FE 1894*, 26.8 (*Mi ~is la manon sur la tablon*), *GVGE 1894*, 4b (*~i ringegojn*; abbinden). ‖ **~o** Z *RE* 163a. ‖ **~ado** Z *GVGE 1894*, 4b (*~ado de ringegoj*; Abbinden, Abbindung). **~iĝi** Z *FK 1903*, 230.30 (*tiaj mukaj fadenoj ~iĝas sur la korneon*). ‖ **al~a** Z *RE* 153b (*al~a akvo*; примочка). **al~i** Z *UL* 20-21 (*mi skribas al vi en tiu lingvo, kaj mi eĉ unu vorton ne al~as en alia lingvo*), *DL* 49 (*Al brusto, al mia* [...] */ Al~u maneton*); G *Blov 1888*, 19 (*mi ordonis* [...] *al~i ĉevalojn*); Z *RE* 39b (aldoni), 41a, 147b, 152b, 153a, 153a (aldoni), 154b (alstarigi); Beau *EFr 1903* (*al~i la manon al sia brusto*). **al~iĝi** Z *RE* 153b. **al~o** Z *RE* 154b; Beau *EFr 1903*. **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 113b, 114b, 121a (zoni). ‖ **de~i** Z *RE* 121a, 124a, 124b (dufoje), 182a, 183b; Beau *EFr 1903* (*De~u vian mantelon*). **de~iĝi** Z *RE* 123a. **dis~ado** Z *RE* 168b. **dis~i** Z *RE* 166a. 167b, 168a, 170a, 170b (dufoje); Beau *EFr 1903*. ‖ **el~i** G *Blov 1888*, 11 (*la ligna fenestra kovrilo sin levis kaj ia maljunulo el~is sian grizan barbon*); Z *RE* 67b (elĵeti, escepti), 164a, *MV* 45, *UV*. **el~o** Z *RE* 27b (выставка, «ekspozicio»). **en~i** Z *RE* 14b, 18a (enteni; duan fojon), 18b, 19a, 24a (enigi, enŝovi), 53b, 57a; Beau *EFr 1903*. **en~o** Z *RE* 211b (enpako). ‖ **for~i** Z *RE* 123b, 124a, 124b (dufoje), 125b. **for~ilo** Z *RE* 123b. ‖ **kontraŭ~i** Z *RE* 161b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **kun~ado** Z *RE* 184b; Beau *EFr 1903* (~o). **kun~ebleco** G *Blov 1888*, 4 [a] (*oni povas tute libere esprimi siajn pensojn per la malmultaj vortoj de l' vortareto (dank' al°* {danke al; tie ĉi ne interpreteble kiel *danko estu al*} *la kun~ebleco de la radikoj,)*). **kun~eco** Z *RE* 190a (составъ); Beau *EFr 1903*. **kun~i** Z *RE* 182a (kunigi), 183b, 190a, *FE 1894*, 27; Beau *EFr 1903*. **kun~iĝo** Z *RE* 182a. **kun~ita** Z *DL* 20 (*La formojn kun~itajn (ekzemple: mi faradas, mi estis farinta* [...]*) – oni devas uzi sole tian°* […]), 21 (*Vortoj kun~itaj estas kreataj per simpla kunligado de simplaj vortoj*); G *Blov 1888*, 11 (*Li ekvidis* [...] *vilaĝeton, kun~itan de° kvar aŭ kvin kortoj*); Z *RE* 184b, 190b (*esti kun~ita*), *UV* [enk 2] (*la vorto « frat'in'o », prezentante unu ideon, estas kun~ita el tri vortoj*), *FE 1894*, 27.5 (*Vortoj kun~itaj estas kreataj per simpla kunligado de vortoj*); Beau *EFr 1903*. **kun~ito** Boi *Mona 1902*, [11] (*substanco simpla, kiu enestas ĉe la kun~itoj*). **kun~o** Z *RE* 182a (dufoje); Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **re~i** (neigi) Z *RE* 121a. **sub~i** Einst *Plen 1888*, 34 (*unu el tiuj ĉi, al kiu kvara diabolo° sub~is novajn karbojn, tute kolere ekkriis*); Z *RE* 138b (dufoje), 139b (humiligi); Stank *Viv 1896*, 5 (*mi sub~os min al ekzameno*). **supren~i** Z *RE* 16b. **sur~i** Z *RE* 16b, 103b, 104b, 114b; Beau *EFr 1903* (*sur~i vian ĉapelon*). **sur~o** Z *RE* 105a. ‖ **tra~i** Z *RE* 158a, 159a (dufoje), 161a; Beau *EFr 1903*. **trans~i** Z *RE* 130b, 147b.

metabol/ [1952*] **~o** BS *EDe 1952*, 242.

metacentr/ [1908] **~o** (fiz.) Roll *Mar 1908* (Fr metacentre | De Metacenter {nun Metazentrum}).

metafizik/ [1889] **~o** Z *RE* 96a; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** *Nepal 1959*, 203 (*~a ŝaktio*).

metafor/ [1889] **~o** Z *RE* 96a; Jon *ESv 1893,* 61; Z *Ham 1894*, 71 [= *Ham* ²*1902*, 90.2] (*La Muskaptilo. Kial? Ĝi estas ~o*); Beau *EFr 1903* (métaphore); OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a esprimo*). **~e** B *VdE 1910*.

metal/ [1889] **~o** Z *RE* 96a; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910*; OA 8-1974. ‖ **~a** Z *RE* 50a (*~a ŝaŭmo*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~a brilo, ~a skatolo*). ‖ **~fadeno** (ark., *drat/o*) *RE* 157b, *MV* 21, *UV* (→ *faden*); *Heck 1907*, 108 (*telegrafado sen ~fadeno*); B *VdE 1910* (kromformo: *drato*). **~fosisto** Z *RE* 174a; Beau *EFr 1903* (mineur).

metalurgi/ [1889] **~o** Z *RE* 96a; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Metallurgie); B *VdE 1910*; OA 8-1974.

metamorfoz/ [1894] **~o** Z *Ham 1894*, 47.17 (*aŭdis jam pri la ~o de la reĝid' Hamleto*), *EG 1904*; Stell *LI LitAld 1905*, 4 ([la oreloj] *per tiu ~o naskas muzikon*); OA 1-1909; B *VdE 1910* (*~o de larvo en insekton, mitologia ~o*). ‖ **~i** Knoedt *Luz 1980* (*Venusa*° *amis* [Adonison] *kaj lin ~is en anemonon*).

metapsiki/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

Metel/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*.

metempsiĥoz/ [1920] **~o** (reli.) (ark., *metempsikozo* kun -k-) Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*Budhana doktrino pri la ~o*°).

metempsikoz/ [1907] **~o** (reli.) (kp. ark. *metempsiĥozo* kun -ĥ-) Z *EG 1907* (Metempsychosis; ne en *EG 1904*); B *VdE 1910* (*La antikvaj Egiptanoj*° {nun *egiptoj*} *kredis je la*° {troa} *~o*); OA 2-1914.

mete/ [1961] **~o** (antaŭe *meteor/o*) Lewin *MetT 1961* (*Por la ceteraj atmosferaj okazaĵoj, kiuj aŭ influas la veteron kaj klimaton, aŭ estas de ili influataj, kiel pluvo, fulmo, miraĝo, mi do proponas la neologismon '~o'*). ‖ **~a** Lewin *MetT 1961* (*La termino „~a" ripetiĝas ofte en ĉi tiu verko*). ‖ **~ogramo** Lewin *MetT 1961* (De Meteogramm). **~ostacio** Lewin *MetT 1961* (Fr meteo). ‖ **lumo~o** Lewin *MetT 1961*.

meteologi/ [1961] **~o** (sin. *meteorologio*) Lewin *MetT 1961* (*en la scienco „≈o" ni traktas pri lumometeoj, meteogramoj (G: Meteogramm), meteostacioj (F: meteo) ktp.*). ‖ **~a** Lewin *MetT 1961* [t] (*≈a terminaro*).

meteor/ [1889] **~o 1** (astr.) Z *RE* 96b (метеоръ); Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903* (météore); Z *EG 1904* (Meteor); OA 2-1914. ‖ **~a** *RevO* Jul. 1920, 75a (*~aj solidoj*).

meteor/ [1910] ~**o 2** (meteo.) (sin. *mete/o*) B *VdE 1910* (Nelongedaŭra fenomeno en la atmosfero: *neĝo, hajlo, ĉielarko*).

meteorolog/ [1935] **~o** (meteo.) (antaŭe *meteorologi/ist/o*, sin. *meteolog/o*) Wü *EV 1935* (Meteorologe, Witterungsbeobachter°, -forscher°); War *GD 1957* (météorologiste [nun ankaŭ météorologue]); OA 7-1958. ‖ Rim. Vd. la rim. je *meteorologi/o*.

meteorologi/ [1898: *~isto*] **~o** (meteo.) (sin. *meteologio*) Beau *EFr* [3]*1903*, [4]*1904** (metereologi° {kun vort-meza -re- anst. -or-, kredeble pro preseraro}, météorologie); Z *EG 1904* (Meteorologie); B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~isto** Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*la ~isto d-ro E. ĵus finis esploradon*). ‖ Rim. Lewin *MetT 1961* proponas nomi nur la astr. sencon *~o*, la meteo. sencon *meteologio*: „*„La termino 'meteoro' komence signifis ĉiun ajn enatmosferan fenomenon, kio inkluzivis kaj enspacajn korpojn kaj precipitajn, elektrajn aŭ lumajn fenomenojn. Sed dum la lasta jarcento ĝi estiĝis uzata precipe por korpoj, ŝtonoj aŭ eĉ sableroj vagantaj tra la kosma spaco, iam forbrulantaj en la supra atmosfero kun videblaj lumaj trenaĵoj (bolidoj), iam falantaj teren (aerolitoj). „≈o" konsekvence signifu studon pri tiaj* [astr.] *fenomenoj"*.

meti/ [1889] **~o** Z *RE* 172a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3, 4; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **~ejo** Z *RE* 94b, °*c*, 15 (*≈ejo de vestoj por virinoj*); Beau *EFr 1903* (atelier d'artisan); Z *EG 1904*. **~isto** Z *RE* 94b, 172a, *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **ne~isto** Z *EG 1904*. ‖ **milit~o** Desh *Avent 1907*, 4 (*profesio ŝatata ĉe l' araboj egale kiel milit~o*).

metod/ [1888] **~o** Z *DL* 10 [I.2] (*laŭ kiaj ~oj mi laboris, – mi ankoraŭ parolos*), *Ald 1888*, 29 (*Oni devas eldoni pli vastajn lernolibrojn, laŭ bonaj ~oj, kun multaj ekzemploj kaj pecoj por*

traduki), *RE* 96b; Jon *ESv 1893,* 61; Z *Ham 1894*, 56.25 (*Kvankam tio ĉi estas frenezo, ĝi tamen havas en si ~on*); *FK 1903*, 202.3 (*tuŝante la ~on de memedukado*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*scienca ~o, ~o de edukado*). ‖ **labor~o** *Cion 1926*, 15 (*la plibonigo de la labor~oj*).

metop/ [1926] **~o** (hist.) (arki.) Benn *DeE 1926*, 454 (Metope).

metr/ [1891] **~o** (mez.) *Tromp 1891*, [80]; Z *FE 1894*, 14.11 (*Kvar ~oj da tiu ĉi ŝtofo kostas naŭ frankojn*); *FK 1903*, 197.5 (*atingas la altecon de 2 ~oj*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910*; OA 7-1958. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ Rim. Beau *EFr* [3]*1903*, [4]*1904* notas je *metr/o* jenajn pseŭdoderivaĵojn: *deci~o*, *centi~o*, *mili~o*, *deka~o*, *hekto~o*, *kilo~o*, *miria~o*.

metrik/ [1904] **~o** (poez.) Z *EG 1904* (Metrik); B *VdE 1910*; OA 2-1914 (*versfarado*). ‖ **~a** Z *EG 1904* (metrisch).

metronom/ [1907] **~o** (muz.) Z *EG 1907* (Metronom; ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

metropol/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Metropole); B *VdE 1910* (Lando, urbo, rilate al siaj kolonioj: *La°* {troa} *Anglujo estis iam la ~o de Unuigitaj Ŝtatoj*); OA 2-1914.

metropolit/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 97a.

metrum/ [1926] **~o** (poez.) Benn *DeE 1926*, 454 (Versmaß).

Metuzal/ [1910] **~o** (nomo) (sin. *Metuzalem/o*) B *PropN 1910*.

Metuzalem/ [1910] **~o** (nomo) (sin. *Metuzal/o*) M *PropN 1910*.

mev/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 222b, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 22b ([La ŝipoj] *elrigardis°* {aspektis} *kiel ~oj*), *UV*; Cart *Bild 1905*, 14 (*la aventurema ~o*). ‖ **rab~o** Boka *ERu 1974* (= sterkorario).

mez/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 32 (*en la ~o inter la floroj staris gracia aminda fraŭlino*); G *Blov 1888*, 7 (*ŝi pasigas tagon en la ~o de sia familio*); Z *RE* 144a (*en la ~o*; inter), 180b, 192b, 192b (*en la ~o*; inter), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 33. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 34 (*Al mi la inferno°* *ŝajnis kiel granda kuirejo de ~a regnano*); Z *RE* 150a (≈*a Merkredo*), 192b, *MV* [t] (≈*a Vortaro*), 5 [a] (*Tiun ĉi vortaron mi nomas ~a vortaro,* [...]), *FE 1894*, 33.1 (*Mia frato ne estas granda, sed li ne estas ankaŭ malgranda: li estas de ~a kresko*); Beau *EFr 1903* (*~aj centjaroj*, moyen âge). **~e** Z *RE* 144a (*~e bona*); Beau *EFr 1903* (*~e de*). ‖ **~aĝulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 21.1 (*La viro, ~aĝulo, estis H., iama sklavo*). **~distance** Luyk *Iŝtar* 1924, 11.1 (*Mi do pasigis la nokton sola, ~distance de ĉi tie*). **~epoka** *Bern 1906*, [6] (*~epoka urbo*). **~epoko** Barth *Ludo 1928*, 18 (*turmenta disetendilo de ~epoko*). **~instruita** *SennR* Nov. 1923, 27 (*~instruita teknikisto*). **~lernejo** *Cion 1926*, 15 (*edukado de eŭropaj ~lernejoj*). **~nokto** G *Blov 1888*, 11; Z *FE 1894*, 3. **~onombre** Z *MV* 45, *UV*. **~onombro** Beau *EFr 1903*. **~tage** Einst *Plen 1888*, 24. ‖ **antaŭ-~tage** Einst *Plen 1888*, 24. **nokto~o** Z *RE* 140b; Beau *EFr 1903*. **tag~manĝi** Z *DL* 29. **tag~e** Beau *EFr 1903*. **tag~o** Z *DL* 22, *RE* 140a, *MV* 45, *UV*.

Mesopotami/ [1967] **~o** (regiono) But *EEn 1967*, 444c.

mezur/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 101a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 32. ‖ **~a** Z *RE* 101a; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*Pli certa, pli kvieta, pli ~a* [estas] *la aŭtuno*). **~o** Z *Ald 1888*, 16 (*Laŭ la ~o de la progresado* [...] *de l' lingvo oni devas eldonadi pli plenajn vortarojn*), *RE* 101a (*laŭ la ~o*), 167b (skalo), *E-isto* Jan. 1892, 8 (*por ĉiuj ~oj ni uzados la sistemon francan*), *Ham 1894*, 113 (*Kaj en ĉiuj miaj agoj / Mi ~on ne sciadis*), *FE 1894*, 3, 32.14 (*„Da“ post ia vorto montras, ke tiu ĉi vorto havas signifon de ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ata** Z *RE* 101a. **~eto** Z *Ham 1894*, 113 (*Iru nun en la drinkejon kaj alportu al mi ~eton da brando*). **~ilo** Z *RE* 101a; Beau *EFr 1903*. ‖ **al~i** Z *RE* 153b (примѣривать, nun примерять; ekz. al~i la grandon de vesto al persono), *MV* 45 (anpassen); Marig *LernIt 1890*, 31 ([mi] *al~as*

[la ŝtrumpojn al mia frato], *ĉu ili estas sufiĉe longaj*); Z *UV*; Beau *EFr 1903*. **ne~eble** Abes *Kralj 1897*, 4 (*homo ŝajnas ne~ebla°* {tiel, legu *ne~eble*} *malgranda kaj sensignifa* [kompare kun la altaj montoj]). Tolk *Voron ~1900*, 2 ([tio] *estis ne~eble malgranda kompare kun tio* […]). **super~a** Z *RE* 225b (tro; чрезмѣрный); Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*super~a uzado de biero*). ‖ **egal~a** Z *RE* 165b. **egal~e** Abes *Kralj 1897*, 4 (*La vaporŝipo, egal~e laborante per siaj radoj*). **okul~o** Z *RE* 31b. **plen~e** Z *Ifig 1908*, 17 (*Vi ĝuas plen~e gastamecon*). **sam~a** Z *RE* 189b (konforma); Beau *EFr 1903*. **sam~igi** Z *RE* 190a (konformigi); Beau *EFr 1903*. **sen~a** Grenk *Ruinoj 1923*, 7 (*sen~a humileco*). **takt~ilo** (muz.) G *EPl 1916*. **takt~o** (muz.) G *EPl 1916*. **ter~ado** Z *RE* 60b. **ter~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 61.

mi [1887] Z *UL* 13 [n] (≈ *ne scias kie ~ lasis la bastonon*), 20 (≈ *prezentas al ~ kian vizaĝon vi faros post la ricevo de ~a letero*), [v], *RE* 98a, 109a (*~ ne havas tempon*), 139a (*~ petas*), 150a (*~ certe faros*), 231b, *MV* 5 [a] (*Tiun ĉi vortaron ~ nomas meza vortaro,* [...]), 46, *UV*, *FE 1894*, 6. ‖ **~a** Z *UL* 20 (≈ *prezentas al ~ kian vizaĝon vi faros post la ricevo de ~a letero*), 20 (*Trankviliĝu, ~a kara!*), 23 (*~a sole amata!*), 37 [g], *RE* 98a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10. ‖ **sen~ema** Lengy *Humor 1899*, [9] (*sinjoroj* [...], *kiuj per siaj fervoraj, sen~emaj* {malegoismaj} *penadoj laŭforte helpis min*).

miasm/ [1894] **~o** (med.) Z *Ham 1894*, 60.30 (*putra, pesta amaso da ~oj*), *EG 1904* (Miasma, Krankheitsstoff); OA 1-1909.

miaŭ/ [1889] **~i** Z *RE* 102a, *Ham 1894*, 155.30 (*La kat' ~as, hundo devas boji*); OA 1-1909.

Micp/ [1896] **~o** *LI* Feb. 1896, 25a (*Mi hejme en ~o posedas riĉhavon*).

Miĉigan/ [1892] [**~o**] Z *E-isto* Feb. 1892, 22 (*la akvo de la lago ~ sublavis la fundamenton, sur kiu Ĉikago staras*).

Miĉe/ [1910] **~o** (nomo) (sin. *Miĝe*/*o*) M *PropN 1910*.

Miĉj/ [1887] (karesformo de *Miĥael*/) **~o** Z *UL* [v] (→ *ĉj*), *MV* (→ *ĉj*).

Midas/ [1910] **~o** (mit.) (nomo) M, S *PropN 1910*.

MIDI/ [1999*] **~o** (muz.) (Normo por komunikado inter elektronikaj muzikaparatoj, kiel sintezilo, sekvencilo, drumomaŝino k.s.) Wenn *RokPop 1999* (En MIDI = *Musical Instrument Digital Interface* (= Muzik-Instrumenta Ciferеca Interfaco)).

Midjan/ [1924: *~a*] **~o** (hist.) (topo.). ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*Iŝmaelidoj kaj ~aj komercistoj alportis el Egiptujo kosmetikojn,* […]).

miel/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 95a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 129b (*siropo ~a*), 190b (*~a tabuleto*; сотъ, соты, «mielĉelaro»); *Heck 1907*, 92 ([fig.] *~aj semajnoj* [post geedziĝa festo]). ‖ **~ejo** (agr.) *Cion 1926*, 12. ‖ **~akvo** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 ([ili trinkis] *fortan vinon* [...] *kaj ~akvon pli libere ol prudente*). **~kuko** Z *RE* 162b; Beau *EFr 1903*. **~pano** Red. *E-isto* Dec. 1889, 24b (*Vi povas ricevi la plej bonajn ~panojn (pain d'épices) per la firmo K.*).

mien/ [1889] **~o** Z *RE* 97a, 156b (*preni indecan ~on*), *MV*; *E-isto* Jan. 1892, 9 ([ili] *faris ~ojn kvazaŭ ili laboras*); Z *UV*, *Ham 1894*, 17 (≈*o lia montris pli suferon, / Sed ne koleron*).

migdal/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 97a, *MV* (Mandel), *UV*. ‖ **~ujo** Beau *EFr 1903* (amandier). ‖ **~-floro** G *NovAnt 1909*, 17. **~-kuko** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (prefere sen ligostreko; gâteau aux amandes). **~siropo** GM *EFr 1910*.

migr/ [1889] **~i** Z *RE* 82a, 195b, *MV*, *UV*. ‖ **~anto** Z *RE* 163b (vojaĝanto, vojiranto), 195b. **~antejo** Z *RE* 195b; Beau *EFr 1903*. ‖ **en~anto** Waś *E-isto* Maj. 1894, 89 (*en~antoj, venintaj* […] *en la havenon Nov-Jorkan*); Beau *EFr 1903*. **en~inta** Z *RE* 156a. **en~into** Z *RE* 156a. **el~ado** *Cion 1926*, 15 (*el~ado al Palestino*).

el~anto Z *RE* 28a, 230b, [Z] *E-isto* Okt. 1893, 157 [= *FK 1903*, 197.27] (*Kolonio komunista de Aŭstraliaj el~antoj estas nun fondata en Paragvajo*); Beau *EFr 1903*. **el~i** Z *RE* 27a. **trans~o** Z °*c*, [2] (*Per* {Pro} *eraro, farita ĉe la trans~o de la eldonanto* [Z] *el unu urbo al alia*).

Miĝe/ [1910] **~o** (nomo) (sin. *Miĉe/o*) S *PropN 1910*.

Miĥael/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (→ *ĉj*), *MV* (→ *ĉj*), *Adr 1889*, 18 (*kontraŭ la preĝejo de ~o Arĥanĝelo*); Beau *Preĝ 1893,* 12 (*Mi konfesas* […] *al la feliĉa ~o ĉefanĝelo*); Z *UV* (→ *ĉj*); OA 7-1958. ‖ Kp. *Mikal/o*, *Mikael/o*. Karesformo *Mi/ĉj/o*.

Mikal/ [1910] **~o** (nomo) (sin. *Mikael/o*) S *PropN 1910*.

Mikael/ [1905] **~o** Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*Mi vizitis monton Sankt-~on*); *PropN 1910*. ‖ Kp. *Miĥael/o*.

Mikeŝin/ [1896] [**~o**] (rusa pentristo kaj skulpturisto) Beker *LI* Mar. 1896, 34 (*la akademiano de pentrado kaj skulpturo, Miĥail Osipoviĉ ~*).

mikrob/ [1893] **~o** *E-isto* Sep. 1893:4, 141 (*Tio ĉi estas arta edukejo*° {bredejo} *de ~oj*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*la aero sur la alteco de 600 metroj ne havas jam ~ojn*); Beau *EFr 1904* (microbe; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Mikrob); OA 2-1914.

mikrofon/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

mikrokosm/ [1956] **~o** *NLR* Maj. 1956 [v] (estaĵo aŭ kolonio da estaĵoj, rigardata kiel resumo de la universo).

mikrometr/ [1904] **~o** (mez.) Z *EG 1904* (Mikrometer); OA 2-1914.

Mikronezi/ [2009*] **~o** R 2009.

mikroorganism/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ feĉo] (*Substanco, enhavanta ~ojn, kaŭzantajn fermentadon de biero, ŝvelon de pasto, k. t. p.*).

mikroskop/ [1889] **~o** Z *RE* 96b; Jon *ESv 1893*, 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

mikroskopi/ [1903] **~o** *FK 1903*, 207.19 (*kurso de ~o*).

miks/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 29 (*Ne ~u vin en malproprajn aferojn!*), *RE* 101b, 186b, 200b, *MV*, *UV* (Fʀ mêler), Beau *EFr 1903* (Fʀ mêler, mélanger, mixtionner). ‖ **~e** Z *DL* 10 (*vortoj, prenitaj ~e el ĉiuj lingvoj de l' mondo*). **~o** Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~aĵo** Z *DL* 9 (*ne trovante en mia verko la instruitan ~aĵon kaj la* [...] *filozofadon, kiujn ili kutimis renkonti en ĉia grava verko*), *RE* 186a; Beau *EFr 1903*. ‖ **al~aĵo** Z *RE* 153b. **al~i** Z *RE* 153b; Beau *EFr 1903*. **al~o** Z *RE* 153b. **en~i** G *Blov 1888*, 15 (*La soldatoj ĝoje paroladis inter si, en~ante ĉiuminute en la lingvon germanajn kaj francajn vortojn*); Z *RE* 19a; Beau *EFr 1903*. **en~iĝi** Beau *EFr 1903*. **en~iĝo** [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 40 (*Dank'al*° {Pro} *la afabla en~iĝo* [intervention] *de nia amiko*). **inter~i** Z *RE* 163b (konfuzi), 192b (konfuzi); Beau *EFr 1903*. **kun~i** Beau *EFr 1903*.

mil [1887] Z *UL* 36 [g], [v], *DL* 18 (*jaro ~ sepcent tridek dua*); Z' *UL* Yɪ *1888*, 31 [g] (*sepdek ~*); Z *RE* 207a, *MV*, *UV* (pro preseraro ~' kun apostrofo, vd. la diskuton en BK II), *FE 1894*, 12.10 (≈ *okcent naŭdek tri*). ‖ **~o** Z *DL* 15 (*ĉiujare* [...] *estas eldonataj ~oj kaj dek~oj da tiaj* [...] *libroj*), *FE 1894*, 14.5 (≈ *jaroj (aŭ ~o da jaroj) faras ~jaron*); Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 10 (*de vi / Sur ~ojn dolĉe gutas la balzamo*). ‖ **~estra** Z *RE* 207a (тысяцкій). **~jaro** (ark., *jar~o*) Z *RE* 207a; Z *RE* 207a, *FE 1894*, 14.5 (vd. je *~o*); Beker *LI* Mar. 1896, 34 (*monumento de la ~jaro*° *de Rusujo*); Beau *EFr 1903*. ‖ **cent~** Z *DL* 45 (*cent~ oraj moneroj*). **dek~o** Z *DL* 15 (*ĉiujare* [...] *estas eldonataj ~oj kaj dek~oj da tiaj* [...] *libroj*). **tri~** Z *DL* 37 (*se oni vivus tri~ jarojn*).

Mil/ [1898] **~o** Bar *LernHu 1898*, 67 (*Fraŭlino ~o, aktorino ĉe la urba teatro*).

Milan/ [1903] **~o** (urbo en Italio) Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*Prospero, rajta duko de ~o*); *JarL UEA* Maj. 1910, 82 (*~o (Italujo)*).

mild/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (mild; ne en *EG 1904*); OA 2-1914 (amène, doux | gentle, mild | mild). ‖ **~e** Z *EG 1907*. ‖ **~eco** (antaŭe *mansvet/ec/o*).

mileni/ [?] **~o**. ‖ **~isto** (reli.) (antaŭe *milenari/o*).

milenari/ [1903] **~o** (reli.) (ano de religia sekto hereza) (ark., *mileni/ist/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*≈oj ofte jesis ke regno tempa de Jesuo sur tero, ŝafaron de Dio reirigos al ŝafejo, de kie Adamo ekziliĝis*).

mili/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 160b, 164a, *MV*, *UV*, *Adr 1896 fol. 1*, 8 (*muelejo por faruno kaj ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

miliard/ [1903] **~o** (antaŭe *miljard/o*) *FK 1903*, 277.20 (*tutaj milionoj kaj ~oj da aliaj similaj al ni kreitaĵoj*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

milici/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

miligram/ [1903] **~o** (mez.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

milimetr/ [1903] **~o** (mez.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

milion [1903] **1** (ne bezonas kategori-indikilon) Beau *EFr 1903* (million).

milion/ [1887] **~o 2** Z *UL* 31 (*se estos montrita, ke dek ~oj personoj donis publike tian saman promeson*), *DL* 11 (*dek ~oj adeptoj (!) nenian° estos kolektitaj*), 18 (*En tiu ĉi lando loĝas tri ~oj kristanoj (aŭ: da kristanoj)*), *RE* 96b; *E-isto* Jan. 1893, 13 ([la tabakimposto] *alportis al la regna kaso ~ojn*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *FE 1894*, 14.3 (*Tiu ĉi urbo havas ~on da loĝantoj*), *EG 1904*; OA 2-1914; OA 7-1958. ‖ **~ulo** Abes *LI* Sep. 1899, 31 ([naftofontanoj], *kiuj aliformigis* […] *el neriĉa homo - ~on*); Z *EG 1904*. ‖ **~kora** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*la ~kora emego* [de la proletariaro°]).

milit/ [1887] **~i** Z *UL* [v] (*batal/* kaj *milit/* tradukitaj per la sama vorto сражаться, «batali». Same PL [v]: *walczyć*, «batali». Eraro korektita en *UL* RU[2] [v]: *milit/* воевать); Einst *Plen 1888*, 22 (*Vivi signifas ~i*); Z *RE* 19b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 15 (*La muziko ludis ~ajn kantojn*), 15 (*~a aero*), 17 (*~aj operacioj*); Z *RE* 20a, 43b (*kolegaro ~a*), 141a (*~a amaso*, regimento); Beau *EFr 1903*. **~o** G *Blov 1888*, 15 (*La oficeroj*° [...] *eliris en la ~on preskaŭ infanoj*), 21 (*La servanto* [...] *mortis en la ~o*); Z *RE* 21a, *RE* 95b (*interna ~o*), *Ham 1894*, 107 (*Mi bone konas francojn el ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~anto** Beau *EFr 1903*. **~ece** Barth *Ludo 1928*, 14 (*milit~e vestitaj faŝistoj*). **~ema** Z *RE* 21a; Luyk *Iŝtar* 1924, 36.3 (*Al la ~emaj kaj ĉasamaj Asirianoj Iŝtar estas diino de la ~o kaj ĉasado*); Barth *Ludo 1928*, 13 (*~ema kaj batalema spirito*). **~estro** Z *RE* 20a, 140b; Beau *EFr 1903*. **~into** *ET* 1920-07-05, 4c (*Internacia Federacio de ≈intoj*). **~isto** Z *RE* 21a, 171a (ратникъ; «armeano, soldato», *ne* en la senco «adepto de por~a ideologio»); Ger *Fant 1895*, 13 (*la ~isto Ksenofonto* [...] *estis* [...] *en malproksima ~iro*); Beau *EFr 1903*. **~istaro** (ark., *armeo*) Z *DL* 23 (*ilia ~istaro estas glora pro sia disciplino*), 25 (*servinte en la ~istaro tridek jarojn, li eksiĝis*); G *Blov 1888*, 14 (*Vladimiro forveturis en la ~istaron*); Z *RE* 21a, 21b, 171a (рать; armeo), *FE 1894*, 34.12 (*Nia lando venkos, ĉar nia ~istaro estas granda kaj brava*), 38.11, 39.14; Beau *EFr 1903* (armée). **~ulo** G *NovAnt 1909*, 21 (*brava, juna ~ulo*). ‖ **~invalido** *SennR* Nov. 1923, 25. **~iro** Z *RE* 83b (*kruca ~iro*), 145b; Ger *Fant 1895*, 13 (*la ~isto Ksenofonto* [...] *estis* [...] *en malproksima ~iro*); Beau *EFr 1903*. **~kaptito** Z *RE* 20a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~kuracisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 84. **~metio** Desh *Avent 1907*, 4 (*profesio ŝatata ĉe l' araboj egale kiel ~metio*). **~ŝiparo** *SennR* Nov. 1923, 25. **~ŝipo** *SennR* Nov. 1923, 26. ‖ **al~i** (konkeri) Z *RE* 51a, *MV* 45, *E-isto* Dec. 1892, 179 ([li] *al~is jam multajn novajn adeptojn* [de Eo]), *UV*; Beau *EFr 1903* (conquerir *(par les armes)*). **kontraŭ~aristo** *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Int. Societo de socialistoj, liber-*

ecanoj kaj kontraŭ~aristoj). **kruc~isto** Z *RE* 83b.

miljard/ [1891] **~o** (ark., *miliard/o*) G *E-isto* Jan. 1891, 6a [= *FK 1903*, 28.30] (*~oj da scivolaj okuloj*).

Miltiad/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

Milton/ [1896] **~o** (angla poeto *John Milton*, 1608–1674) Stank *Viv 1896*, 19 (*fr-ino° Kortuŝ ekdeklamis iom da fragmentoj el Demono kaj ~o*).

milv/ [1904] **~o** (zool.) (birdo) Z *EG 1904*; OA 2-1914 (milan | kite | Weihe).

mimeograf/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

mimik/ [1903] **~o** *FK 1903*, 74.25 (*paroli per ~o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; OA 6-1935 ([en la dif. de *baleto*:] *teatra senparola danco kun muziko kaj ~o*). ‖ **~isto** *FK 1903*, 74.15 (*Instruita ~isto*). ‖ **~gesto** Boi *PVE 1910* (→ gesto).

mimoz/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Mimose); OA 2-1914.

mimozac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910*. (→ akacio).

min/ [1889] **~o 1** (subtera kavaĵo) Z *RE* 97a, 174a (руда), *MV*, *UV* (mine, minière [kaj geol. kaj mil.] | mine [kaj geol. kaj mil.] | Mine [kaj geol. kaj mil.] | мина (пороховая) | mina. — [AK] mine, fosse | mina (podkop); la trad. ne harmonias: foje estas celata la subtera kavaĵo, foje la eksplodkesto, foje ambaŭ); Beau *EFr 1903* (mine *(d'or, de charbon, etc.)*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (minier); GM *EFr 1910*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910* (minerai) **~ejo** Z *RE* 174a; Beau *EFr 1903* (mine *(l'excavation dans le terrain minier pour en extraire les matières qui y sont renfermée)*). **~igi** GM *EFr 1910* (sub~igi) **~isto** GM *EFr 1910*; *JarL SAT* 1923, 49. ‖ **~ejinĝeniero** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la opinioj de specialistoj – geologiistoj aŭ ~ejinĝenieroj*). **~ejoficisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 72. **~gaso** GM *EFr 1910*. **~trogo** (tek.) GM *EFr 1910* (benne). **~vejno** GM *EFr 1910* (filon). ‖ **ĉirkaŭ~aĵo** GM *EFr 1910* (gangue; senerca rokaro ĉirkaŭ ~vejno [ne en PIV]). **sub~igi** GM *EFr 1910* (miner).

min/ [1893] **~o 2** (mil.) Z *UV* (diskuton vd. je *mino 1*). ‖ **kontraŭ~i** (mil.) GM *EFr 1910* (contreminer). **kontraŭ~o** (mil.) G *EPl 1916*.

min/ [1895] **~o 3** (hist.) (greka monero) Ger *Fant 1895*, 9 (*Aŭ* {ĉu} *vi domaĝas kelkajn ~ojn por subaĉeti la gardistojn?*).

minac/ [1889] **~i** Z *RE* 35a, 195b (timigi), 209b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 114 ([li] *~as meti plendon kontraŭ li pro ofendo per faroj*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Z *RE* 35a (terura), *Ham 1894*, 5 (*~a vido°* [rigardo]); Beau *EFr 1903*. **~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **~anta** Bar *LernHu 1898*, 67 ([demandi] *en ~anta tono*). **~ante** Wicke *Galero 1922*, 24.

minaret/ [1904] **~o** (arki.) (reli.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

minc/ [1958] **~a** (mallarĝa; Fr mince) Pech *EHu 1958*, 15.

mineral/ [1888: *~aro*] **~o** Z *RE* 67b (elfosaĵo), 97a; Jon *ESv 1893,* 61; *FK 1903*, 195.10 (*la lokoj riĉaj* [...] *per ~oj*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; *FrazL 1903*, 8 ([kuir.] *~a akvo*). ‖ **~aro** Einst *Plen 1888*, 14 [g].

mineralog/ [1957*] **~o** (antaŭe *mineralogi/ist/o*) War *GD 1957*; OA 7-1958.

mineralogi/ [1889] **~o** Z *RE* 97a; Jon *ESv 1893,* 61; *LI* Dec. 1895, 15; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Mineralogie); OA 2-1914. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (mineralogisch). ‖ **~isto** (nun pli kutima sin. *mineralog/o*) Beau *EFr 1903* (minéralogiste); Z *EG 1904* (Mineraloge).

Minerv/ [1910] **~o** (mit.) (romana diino) *PropN 1910*.

Minh/ [1896] **~o** (rivero en Portugalio) Z *Adr 1896 fol. 1*, 6 (*direktoro de la fervojo de ~o kaj Douro*).

miniatur/ [1894] **~o** Z *Ham 1894*, 63.2 (*lia portreto* en *~o*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

minimum/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; OA 3-1921.

ministeri/ [1930] **~o** (pol.) (ne ĉe Z; antaŭe laŭ la senco aŭ *ministr/ej/o* aŭ *ministr/aĵ/o*) *PV 1930* (plusendas al *ministrejo*); OA 8-1974.

ministr/ [1888] **~o** (pol.) Z *DL* 22 [7.16] (*La politiko de nia ~o montras, ke li estas bona diplomatiisto°*); Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *Reviz 1906*, 47.26 (*la ~o de la Aferoj Eksterlandaj*), *Rab 1908*, 87.26 (*Fine aperis unu~o de la kortego*); OA 1-1909. ‖ **~a** OA 8-1974 ([en la dif. de *ministerio*:] *Tuto de la oficejoj kaj oficistoj de iu ~a fako*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 97a, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*sur la palaco de la ~aĵo de la aferoj internaj la horloĝo ekbatas la dekduan horon*); *FK 1903*, 262.2 (*la sekreta ~aĵo de internaĵoj*); Beau *EFr 1903* (ministère *(office, fonction)*). **~aro** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*Lia ~aro* [...] *baldaŭ devis foriĝi laŭ la volo de la popolo*); Beau *EFr 1903* (ministère *(corps des ministres)*). **~eco** GM *EFr 1910*. **~ejo** Beau *EFr 1903* (ministère *(résidence de ministre)*); GM *EFr 1910*. **~estro** GM *EFr 1910* (premier ministre). ‖ **ĉef~o** GM *EFr 1910* (président du conseil).

Minit/ [1896] **~o** *LI* Feb. 1896, 25b (*Kaj de Aroero ĝis urbo ~o / Kaj poste ĝis Avel-Kerumo / Triumfas Izrael en sanga milito*).

Mino/ [1957] **~o** (reĝo de Kreto) (antaŭe *Minos/o*) War *GD 1957*; *PIV*. ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **~taŭro** (mit.) (antaŭe unuvorte *Minotaŭr/o*) War *GD 1957*.

minoritat/ [1955] **~o** *NLR* Nov. 1955 [v] (malplimulto).

Minork/ [1957] **~o** (insulo *Menorca* en Balearoj) War *GD 1957* (Minorque); But *EEn 1967*, 444c.

Minos/ [1910] **~o** (mit.) (reĝo de Kreto) (ark., *Mino/o*) *PropN 1910*.

Minotaŭr/ [1910] **~o** (mit.) (ark., nun kunmetaĵo *Mino/taŭr/o*) *PropN 1910*.

Minsk/ [1889: ~] [**~o**] (topo.) (urbo) Z *Adr 1889*, 5, *Adr E-isto* Feb. 1892, 28.

minuend/ [1926] **~o** (mat.) Benn *DeE 1926*, 454 (Minuend).

minus [1974*] **1** (adv., konj.) (kp. *minus/o*) OA 8-1974.

minus/ [1904] **~o 2** (subst.) Z *EG 1904* (Minus).

minuskl/ [1957*] **~o** (antaŭe *malgranda litero*, *eta litero*, *malĉeflitero*) War *GD 1957* (une minuscule); OA 9-2007. ‖ **~a 1** (skribita per ~o(j)) OA 9-2007. **2** (en paleografio kaj tipografio, pri signaro) OA 9-2007 (*~a signaro*; *~aj ciferoj*; *~a skribo Karolida*). ‖ **~ujo** (tipo.) War *GD 1957* (bas de casse).

minut/ [1888] **~o** Z *DL* 15 (*la enskribado* [...] *okupos ne pli multe ol unu ~on*), 17 (*mi kalkulas jam la ~ojn ĝis nia revido*), 29 (*nun estas kvin ~oj post la tria horo*); G *Blov 1888*, 15 (*Kaj por li, kia estis tiu ĉi ~o!*), 18 (*Burmin'* [...] *postulis ~on da atento*); Z *RE* 97a; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 12.12 (*Sesdek ~oj faras unu horon, kaj unu ~o konsistas el sesdek sekundoj*), 40.1. ‖ **ĉi~e** Meier *GramDe 1891*, 25 ([in diesem] *Augenblick*, «in dieser Minute»). **ĉiu~a** Z *RE* 47a. **ĉiu~e** G *Blov 1888*, 5 (*la najbaroj ĉiu~e veturadis al li por manĝi*).

miogal/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 28a (выхухоль), *MV* (Bisamspitzmaus), *UV*.

miop/ [1889] **~a** (med.) Z *RE* 9b, *MV*; Majn *Manf 1891*, 4 (*Ĉu vi povas per ~a penso kompreni tian* [...] *kaŭzon* [...]*?*); Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~ulo** Beau *EFr 1903*.

miozot/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 109b, *MV*, *UV*.

mir/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 24 (*Mi ~as la saĝecon* [...] *de tiu ĉi homo*), *Ald 1888*, 6 (*la leganto ne ~u, se li multajn vortojn en ĝi ne trovas*); G *Blov 1888*, 15 (*La najbaroj* [...] *~is ŝian konstantecon*); Z *RE* 39a (dufoje), 210a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 17, *A 1905*, 4.2 (*Tial la legantoj ne ~u, ke ili trovos en la nacia traduko de diversaj vortoj en tiu ĉi libro* [...] *tiujn samajn erarojn, kiuj sin trovis en la unua eldono de la « Universala Vortaro »*). ‖ **~a 1** (~anta) Z *DL* 44 (*la ombro faris ~an vizaĝon*). **2** (~inda) Z *DL* 35 (*neordinare maldika homo, kun tre ~a ekster-*

aĵo), 43 (*La akvo en nia tempo havas tre ~ajn fortojn*), *RE* 39a (~inda; дивный). **~e** Z *DL* 39 (*mi* [...] *fariĝis tiel ~e granda*). **~o** Z *DL* 32 (*ne estas ~o, ĉar li ilin efektive tro forte malfermis*), *RE* 39a, *FE 1894*, 17.4 (*„Kion mi vidas!“ diris ŝia patrino kun grandega ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 74.7 (*patrina ~ado*). **~egi** Z *DL* 44 (*li povis* [...] *rakonti al ŝi tiajn aferojn, ke ŝi forte ~egis*), *RE* 65b; Beau *EFr 1903*. **~egiga** Beau *EFr 1903*. **~egigi** Beau *EFr 1903*. **~eginda** Z *DL* 33 (*Tio ĉi estis efektive io ~eginda*), *Ham 1894*, 107 (*~egindaj artifikoj*). **~egindaĵo** (ark., *miraklo*) Z *DL* 27 (*savi lin povas nur ia ~egindaĵo*); Lib *LernLv 1889*, 23; Beau *EFr 1903*. **~ego** Beau *EFr 1903*. **~iga** Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *DL* 22 (*tio ĉi min forte ~igis*), *Ham 1894*, 74.5 (*Ho, kia ~inda filo mi estas, se mi povas tiel ~igi mian patrinon!*); Beau *EFr 1903*. **~iĝo** G *Blov 1888*, 14 (*kia estis la ~iĝo de la* [...] *vilaĝistoj, kiam* [...] *ili ricevis* [...] *malprudentan leteron*), 19 (*Mario* [...] *ekrigardis lin kun ~iĝo*). **~inda** Z *DL* 15 (*neniu eĉ en tio vidas ion grandegan, ~indan*), 26 (*≈inda estas la historio de lia familio*), 32 (*de l' kontraŭa balkono venas ~inda brilo*), 44 (*tio estus multege ~inda!*); G *Blov 1888*, 13 (*ŝiaj vortoj estis tiel ~indaj*); Z *RE* 39a (mira; дивный), 210a, 226a (dufoje), *Ham 1894*, 74.6 (*Ho, kia ~inda filo mi estas, se mi povas tiel ~igi mian patrinon!*), 107 (*lertaj kaj ~indaj artifikoj*); Beau *EFr 1903*. **~indaĵisto** (miraklisto) Z *DL* 15 (*neniu el la redaktoroj estas ~indaĵisto*), *RE* 226a; Beau *EFr 1903*. **~indaĵo** Z *DL* 6 (*La leganto ne pensu, ke en la libro* [...] *li vidos iajn ~indaĵojn*), *RE* 39a (maloftaĵo), 226a; Ahlb *LI* Apr. 1900, 61b (*Kia ~indaĵo, patreto* [diras la fileto]); Beau *EFr 1903*; Johan *EKato* Dec. 1903, 20 ([ili] *veturadis de ~indaĵo ~indaĵon*). **~inde** Z *DL* 37 (*estis efektive ~inde, kiel tute li estis homo*), 40 (*„≈inde!“ diris la instruitulo*), *Ald 1888*, 3 (*la lingvo estas ~e facila*); G *Blov 1888*, 14 (*Similaj popoldiroj estas ~inde utilaj*). **~indeco** Z *DL* 6 (*estimi la aferojn ne laŭ ilia* [...] *efektiva indo, sed laŭ la ~indeco* [...] *de ilia nasko*). ‖ **~indfara** Z *RE* 226a. **~laboro** [Z] *E-isto* Feb. 1891, 12b (*Se donos Di' al vi favoron, / Li sendas vin for de la dom' / Por montri sian ~laboron, / La belan mondon, al la hom'*). **~rakonto** (fabelo) Z *DL* 30 [t]; Ahlb *LI* Apr. 1900, 61b [t]; *LI* Jan. 1904, 32 [t] (*≈rakonto pri fringelo ekmensoginta*). ‖ **ek~egi** Z *RE* 122b, 194b. **ek~igita** Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*ek~igitaj ili mallevas siajn* [...] *kapojn*). **mirabel/** [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Mirabelle); OA 2-1914.

miraĝ/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*); War *GD 1957* (mirage); OA 9-2007 (*la ŝajna lago en la dezerto estis ~o*).

mirakl/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 20.26 (*lasu min antaŭe varmiĝi, tiam vi vidos ~ojn* !), 98.17 (*Mi faros ~ojn en la turmentado*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*.

mirh/ [1889] **~o** Z *RE* 97a, *MV*, *UV*.

miriad/ [1889] **~o** Z *RE* 97a, *E-isto* Aŭg. 1892, 121 [= *FK 1903*, 226.28] (*~oj da* [termitaj] *ĉambroj de diversa grandeco*); Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

miriametr/ [1904] **~o** (mez.) (10 000 m = 10 km) Z *EG 1904* (Myriameter); OA 2-1914; PIV (→ miria/).

miristikac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: cinamo, muskato*).

mirt/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 97a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** *Heck 1907*, 91 (*~a krono* [de la fianĉino dum edziĝa festo]).

mirtac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: granatujo, kariofilo, mirto*).

mirtel/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 224a, *MV*, *UV*.

mis/ [1926] Benn *DeE 1926*, 454 (miß...). ‖ RIM. Diskuton vd. en BK II.1, ĉap. „Oficialaj Aldonoj“.

misi/ [1889] **~o** Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~isto** (reli.) (kp. ark. *misioner/o*) Z *RE* 97a; *E-isto* Jan. 1893, 13 (*la tuta elokventeco de la glora ~isto restis senfrukta*); Beau *EFr 1903*.

misioner/ [1894] **~o** (reli.) (ark., *misi/ist/o*; kp. Ru миссионер kun *-oner*, DE Missionar) Kuŝ *E-isto* Maj. 1894, 93 (*estis raportite de unu ~o* [pri lia vojaĝo al Formozo]).

mister/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 200a, *MV*, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*regas ~a duonlumo*), *UV*; Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*la ~a voĉo de l' silento*).

mistif/ [1934] **~i** *PV 1934* (= *mistifik/i*; ne en *PV 1930*).

mistifik/ [1889: *~o*] **~i** (kp. *mistif/i*) Beau *EFr 1903* (mystifier); GM *EFr 1910*; *PV 1930*, *1934*; OA 8-1974. ‖ **~o** Z *RE* 97a (baza formo); Beau *EFr 1903* (mystification; derivaĵo).

mistik/ [1903] **~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*≈aj aventuruloj elvojaĝis inter glacioj de poluso*); Z *EG 1904* (mystisch; derivaĵo); GM *EFr 1910*; OA 2-1914; Sek *Nepal 1959*, 203 (*~a signifo*). ‖ **~e** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*Laŭ Budho* [la metempsikozo] *~e nur post la morto okazas*). **~o** Z *EG 1904* (Mystik; baza formo); GM *EFr 1910* (baza formo). ‖ **~eco** GM *EFr 1910*. **~ismo** GM *EFr 1910*. **~isto** GM *EFr 1910*. **~ulo** GM *EFr 1910*.

mistral/ [1903] **~o** (meteo.) (vento de suda Francio) *EKato* Dec. 1903, 23 (*≈o terurege blovadis*); GM *EFr 1910*.

mit/ [1889] **~o** Z *RE* 97b; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

mital/ [1906] **~o** Duy *Pract 1906*.

mitel/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910* (moule).

miten/ [1910] **~o** (vest.) GM *EFr 1910* (mitaine).

miting/ [1910] **~o** (pol.) GM *EFr 1910* (meeting); War *GD 1957*.

mitolog/ [1957*] **~o** War *GD 1957*; OA 7-1958.

mitologi/ [1897] **~o** Abes *Kralj 1897*, [3], pn. 1 (*feino de serba ~o*); *FK 1903*, 203.314 (*≈o greka*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

mitr/ [1904] **~o** (reli.) (vest.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

mitul/ [1904] **~o** (zool.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914 (moule (zool.) | mussel | Miesmuschel).

mizer/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 26 (*La ~o kutimigis lin levi sin el la lito tre frue*), 30 (*helpu min en mia ~o!*), *RE* 13b (~o; *suferi ~on*), 112b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Z *RE* 48a, 183b (malriĉa); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ega** Z *Ifig 1908*, 6 (*Sed kiel ~ega ŝi fariĝas, / Se en fremdlandon pelis ŝin la sorto!*). **~ulino** Beau *Sint 1901**, 12 (*li mortigis la infanon de ~ulino*); Vic *Kiĥot* 1905, 11. **~ulo** Beau *EFr 1903*; Vic *Kiĥot* 1905, 11 ([voĉoj] *de ia ~ulo aŭ ~ulino, kiu bezonas mian protekton*). ‖ **~ĝoji** Z *RE* 61b (kp. DE *Schaden|freude*, «ĝojo pri damaĝo, mizero de alia»). ‖ **mal~a** Z *RE* 151b.

Mjanm/ [1999] **~o** (oficiala nomo de *Birmo* de 1989) (kp. *Mjanma/o* kun *-a*) Kr *GVEG 1999*, *GWDE 2007*, 949b (Myanmar); Pacj *EUk 2012*; Kr *PVEG 2018*. ‖ **≈a**, **≈ano**, **≈anino** Kr *PVEG 2018*.

Mjanma/ [2002] **~o** (lando) *Viki* 2002-03-28; Kr *PVEG 2018* (plusendas al *Mjanm/o* sen *-a*; ne en Kr *GVEG 1999*, *GWDE 2007*); Maul *Monat* 2019-04-17 (*la lando post la puĉo en 1989 per dekreto ŝanĝis la nomon de la ŝtato al „~o"*); GlobalVoices 2019-09-09 [t] (*Rememorigo de la ribelo '88 por demokratio en ~o*).

mk. [1896] (mll de *marko* [mono]) *LI* Mar. 1896, 38 (*La kosto de ĉiu ekzemplero estas* […] *0,70 mk.*). ‖ Kp. samsence «mrk.».

mnemonik/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Mnemonik (Gedächtniskunst); ne en *EG 1904*).

mo [1893] (nomo de la litero *m*) Vd. je *m/o*.

Moabit/ [1912] **~o** (urbokvartalo de Berlino) Brzo *Univ 1912:2*, 79 (*la konata berlina esplora malliberejo, ~o*; *li tiel energie laboris en ~o*). ‖ **≈a** Brzo *Univ 1912:2*, 79 (*la ≈a liberejo°* {legu: *malliberejo*}).

mobiliz/ [1904] **~i** (mil.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 1-1909 (neevidente, ĉu la senco de OA 1 estas *nur* la milit-afera kiel estas en *EG 1904*). ‖ **~o** Z *EG 1904* (Mobilisierung, Mobilmachung).

Mobut/ [2000: *≈ismo*] **~o** (prezidento de Kongo, 1930-1997). ‖ **≈ismo** (pol.) *Monat* Sep. 2000, 4 (*en la tempo de la ≈ismo oni inventis kion ajn por falsi la historion*).

mod/ [1888] **~o 1** (gusto de l' epoko) Z *Ald 1888*, 14 (*la afero* [...] *estas jam sufiĉe „en ~o“*); Einst *Plen 1888*, 24 (*laŭ la ~o germana mi proponas al Vi trioblan Vivu!*); Z *MV* (Mode); Jon *ESv 1893,* 61 (mode); Z *UV*. ‖ **laŭ~a** *SenkompReg 1907*, [2] (*laŭ~aj kaj popularaj restadejoj*). **malnove~a** Wahl *Princ 1889*, 8 (*defrotitaj malnove~aj surtutoj*).

mod/ [1889] **~o 2** (gram.) Z *RE* 104a (наклонение), *MV* (Modus), *UV*; Z *EG 1904* (*kondiĉa ~o*); GM *EFr 1910* (*kondiĉa ~o*).

mod/ [1902] **~o 3** (filoz.) Boi *Mona 1902*, IX [a] (*≈o ricevas filozofie* […] *plilarĝigon de senco*).

modal/ [1907] **~a** (filoz.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

Modad/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 10.5, 21.3 (*~, la Kadmonido*).

model/ [1889] **~o 1** (aĵo, specimeno) Z *RE* 98a, 115b (*~o; ~o* [persono]), *MV* (Muster [aĵo]); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*~oj de altaroj por sanktejoj katolikaj*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Z *RE* 115b; Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*Aro da personoj* [...] *fondas ~an abelejon*). **~i** Beau *EFr 1903* (modeler). ‖ **~ilo** Beau *EFr 1903* (moule). **~isto** Beau *EFr 1903* (modeleur).

model/ [1889] **~o 2** (pers.) Z *RE* 115b (*~o* [persono]), *Ham 1894*, 105 (*Fratino mia,* [...] / *kvazaŭ luma / ≈o, por elvoki imitadon*).

modem/ [1987] **~o** (komp.) *PIVS 1987*; OA 9-2007 (*konekti komputilon al la Interreto per ~o*). ‖ Rim. Akronimo de En ***mo****dulator*-***dem****odulator*; la angla nocio estas uzata de 1958.

moder/ [1887] **~a** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 34 (*la priskribo de Dante estas io tro ~a*); Z *RE* 212a, *MV*, *UV*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 19 (*Saĝecon, ~econ, paciencon / Ne konis ili* [la Titanoj]). **~igante** G *Blov 1888*, 8 (*la veturigisto* [...] *promenadis antaŭ la glitveturila turnilo ~igante ilian* [de la ĉevaloj] *fajrecon*). **~igi** Z *RE* 212a, *Ham 1894*, 108 (*tempo ĝin* [la amon] *tre ofte ~igas*); Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*. ‖ **mal~a** Z *RE* 110a; Beau *EFr 1903*.

modern/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

modest/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 3 (*D^ro^ S** [...] *estas tre ~a en siaj postuloj*); G *Blov 1888*, 16 (*~a sprito*), 16 (*karaktero trankvila kaj ~a*); Z *RE* 183a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** Z *Ald 1888*, 8 (*mi ĝin° faras ne pro malvera ~eco*); Beau *EFr 1903*; Doré *Flut 1907*, [3] (*la ~eco de la talentuloj*). ‖ **mal~a** Einst *Plen 1888*, 20 [g]; Beau *EFr 1903*. **mal~eco** Beau *EFr 1903*. **mal~o** Z *DL* 41 (*Tio ĉi estas jam ne aŭdita mal~o!*). **mal~ulo** Z *RE* 119a.

modif/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (modifizieren; ne en *EG 1904*); OA 3-1921.

modul/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903* (moduler); OA 1-1909.

modulaci/ [1903] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903* (modulation).

Mohilev/ [1893] [**~o**] (urbo en Rusio) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 41 (*gub. ~*).

Moiz/ [1903] **~o** *EKato* Dec. 1903, 24 (*karto ilustrita, kiu prezentas Fonton de ~o en Suez*).

mok/ [1889] **~i** Z *RE* 32a, 64b, 82b (*~i la religion*), 107a (насмехаться, «moki, priridi»), 145b (sin amuzi), 174a, 206a (ŝerci), *MV*, *UV*. ‖ **~e** Milho *Cindr 1907*, [3] (*nomi ~e*). **~o** Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~aĵo** Z *RE* 144a; Beau *EFr 1903*. **~emo** Borel *GermE* Mar. 1905, 29b (*la tuta stilo* [de la

artikolo] *montras skeptikecon kaj ~emon*). **~ante** Z *Ham 1894*, 20 ([Predikistoj /] ≈*ante pri prediko sia propra*). **~indaĵo** Z *RE* 144a. ‖ **~nomo** Z *RE* 158b (alnomo). **~ridetante** Wicke *Galero 1922*, 24.

Moka/ [1890] [**~o**] (nun *moka/*) G *Kond 1890*, 18 ([kafo] ~ *pura sen aldono de cikorio*).

mol/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 101b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 33. ‖ **~e** Z *FE 1894*, 3. ‖ **~aĵo** Z *UL* [v], *RE* 101b (dufoje), *UV* (→ *aĵ*), *FE 1894*, 25 (→ *aĵ*). **~eco** Beau *EFr 1903*. **~ega** Beau *EFr 1903*. **~eta** Goldb *E-isto* Jul. 1893, 100 (*Ĉi tie nur verdaĵ' ~eta*). **~igi** Z *RE* 52a, 186b; Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Einst *Plen 1888*, 32 (*La bona homo per tio ĉi ~iĝis*); Beau *EFr 1903*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **~anaso** Z *RE* 29b, *MV* 44, 9 (→ *anas*), *UV* (→ *anas*). **~koreco** Luyk *Iŝtar* 1924, 73.1 (*~koreco* [...] *estas vere nur malestiminda malvirto*). ‖ **ekmal~iĝi** Nyl *LI* Sep. 1899, 27 ([Lia vizaĝo] *kvazaŭ ekmal~iĝis*). **mal~a** Z *RE* 49a, 59b, 201a, 224a (seka), *Ham 1894*, 104 (*mal~a ŝtono*), *FE 1894*, 33.5 (*Tiu ĉi malfreŝa pano estas mal~a, kiel ŝtono*); Beau *EFr 1903*. **mal~igi** Z *RE* 53b (malcedemigi); Beau *EFr 1903*. **mal~iĝi** Z *RE* 191a; Beau *EFr 1903*. **mal~iĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **animo~a** Wicke *Galero 1922*, 25 (*la timema, animo~a B.*).

Moldav/ [1915: *~ujo*] **~io** R 2009. **~ujo** Edin 1915, 202; R 2009.

mole/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR môle | DE Mole | EN mole).

molekul/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

molusk/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

moment/ [1888] **~o** Z *DL* 33 (*la ombro eniris* [...] *rekte en tiu ~o, en kiu la alilandulo eniris en sian ĉambron*), *RE* 95a, 96b, 98b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *Ham 1894*, 103 (*en tiu sama ~o* [la korsaroj] *forlasis nian ŝipon*).

mon/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 14 (*helpi aferon tre utilan, kie estas postulata nek laboro, nek ~o*), 20 (*La konstruota domo kostos multon da ~o*); Einst *Plen 1888*, 31 (*per tio ĉi li ŝparus multan ~on*); Z *RE* 38a, 223a (*presi ~on*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14.6 (*mi redonas al vi la ~on, kiun vi pruntis al mi*). ‖ **~a** Z *RE* 130a (*~a puno*); G *Gefr 1889*, [5] (*letero ~a*); G *Kond 1890*, 42 (*~a unuo*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~aro** (tuto de moneroj) Vila *LernEs 1901*, 37.8. **~ero** Z *DL* 25 (*La patro donacis al mi kolektujon, kaj li mem ĵetis en ĝin la unuan ~eron*), 45 (*oraj ~eroj*), *RE* 38a (dufoje), 98b, *FE 1894*, 41.15 (*Centimo, pfenigo kaj kopeko estas ~eroj*). **~ujo** Z *RE* 82a, *FE 1894*, 40.18 (*En la poŝo de mia pantalono mi portas ~ujon*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~cipreo** (mono) Wü *EV 1923*. **~faristo** Z *DL* 40 (*la ~faristoj faris ~on por mi*). **~kolekto** Z *EG 1904*. **~oferado** Beau *EFr 1903* (souscription *(d'argent)*). **~ofero** Beau *EFr 1903*. **~puni** (jur.) GM *EFr 1910* (→ *pun*). ‖ **sen~e** L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*dissendi* [la broŝurojn] *sen~e°* {senkoste}). ‖ **monat~o** GM *EFr 1910* (monatpago). **trink~o** (libervola kroma pago de kliento por la servoj de kelnero, taksisto, frizisto ktp., paŭsaĵo de DE *Trink|geld*) Lidovec *Simb* Mar. 1911, 47 (*la "trink~o" de la gastoj* [...] *estis granda*), 48 (*ĉiu "bontona" gasto, pagante, trink~on donas*).

Monad/ [1902] **~o** Boi *Mona 1902*, [11] (*La ~o* […] *estas nur substanco simpla, kiu enestas ĉe la kunmetitoj*); Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*.

monadologi/ [1902] **~o** Boi *Mona 02* [t] (≈*o de Leibniz*). ‖ RIM. Uskleco ne sendube deduktebla, eble ankaŭ ≈*o*.

monaĥ/ [1889] **~o** (reli.) (antaŭe *monk/o*; kp. *monak/o*) Z *RE* 67a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*junaj ~oj klinaj sur malvarma ŝtono de altaro*); G *NovAnt 1909*, 10 (*La ≈' en talaro*); GM *EFr 1910* (*servanta ~o*, frère lai). ‖ **~a** Z *RE* 73a (*~a ĉambreto*); Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*≈a Foko (Monk Seal)*); *SenkompReg 1907*, [4] (*la mezepoka kaj ~a tempaĝo°* {tempo, epoko}); GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*. **~eja** *SenkompReg 1907*, [4] (*la plej granda ~eja*

ruino); GM *EFr 1910*. **~ejo** Z *RE* 87a, 98b; Beau *EFr 1903*. **~estro** GM *EFr 1910* (prieur, supérieur). **~inejo** GM *EFr 1910*. **~iniĝi** GM *EFr 1910*. **~ino** GM *EFr 1910*. **~ismo** GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *monak/o 1*.

monak/ [1903: *ge~oj*] **~o 1** (reli.) (laŭ FdE *monaĥ/o*) Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*mi diris al la ~o, kiu akompanas min*), 9. ‖ **~eja** B *LI* Feb. 1904, 45 (*la malpeza ~eja pordo malfermiĝis*). ‖ **ge~oj** *EKato* Okt. 1903, 6 (*Ge~oj edukas la junularon laŭ kredoj de l'eksa tempo*).

Monak/ [1906] **~o 2** (princlando) *Societ* Aŭg. 1906, 4, 5; B *VdE 1910* [→ princo] (*la princo de ~o*); GM *EFr 1910*; But *EEn 1967*, 444c. *PoŝAtl 1971* [enh.]; R 2009. ‖ **~ano** GM *EFr 1910*.

monarĥ/ [1889] **~o** (pol.) (sin. *monark/o*) Z *RE* 46b, 144b (*fari ~on*), 224a, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĵo** (ark., *monarkio*) Z *RE* 98b; Beau *EFr 1903* (monarchie *(état)*). **~eco** (ark., *monarkio*) Z *RE* 46b; GM *EFr 1910* (apud -k-). **~ejo** GM *EFr 1910* (apud -k-; monarchie). **~isto** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (apud -k-). ‖ **~lando** GM *EFr 1910* (apud -k-).

monarĥi/ [1930] **~o** (pol.) (sin. *monarki/o*) *PV 1930*; OA 8-1974 (*absoluta, konstitucia, demokratia ~o*).

monark/ [1907] **~o** Desh *Avent 1907*, [3] (*la* [ekzilinta] *~o estis tuj enŝipiĝonta al Afriko*); GM *EFr 1910* (apud -ĥ-); *PV 1930*; OA 8-1974 (*Moderna formo de: monarĥo*).

monarki/ [1928] **~o** (pol.) Barth *Ludo 1928*, 13 (*restarigi la ~on per faŝistaj […] metodoj*); *PV 1930*; OA 8-1974 (moderna formo de *monarĥi/o*: *absoluta, konstitucia, demokratia ~o*).

monat/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Majn 1887-2* (*la ĵurnalo komencos eliri kredeble ĉirkaŭ la ~o Januaro*), *DL* 4 (*kun intertempoj de ĉirkaŭ du ~oj*), 15 (*la libron de l' voĉdono oni povos pretigi kaj eldoni en dek ~oj*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*antaŭ du ~oj*), *FE 1894*, 12.13, 39.3 (*Li fianĉiĝis kun fraŭlino Berto; post tri ~oj estos la edziĝo*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 101b; Beau *EFr 1903* (menstrues). ‖ **~mono** GM *EFr 1910* (~pago). **~pago** GM *EFr 1910* (~mono). ‖ **ĉiu~a** Z *Majn 1889-41* (*malgranda gazeto ĉiu~a* [= E-isto]); Beau *EFr 1903*. **ĉiu~e** Z *Ald 1888*, 17 (*mi eldonados ĉiu~e nomarojn de ĉiuj verkoj*).

mond/ [1887] **~o** Z *UL* 20 (*per tiu lingvo oni povas esti komprenata de la tuta ~o*), 21 (*Sur la kampo, for de l'~o*), [v], *Schl 1887*, 121 (*se la juĝo de l'~o estos ne decida*), *DL* 15 (*ĉiujare en la ~o estas eldonataj miloj* [...] *da tiaj* [...] *libroj*), *RE* 97b, 178b, *MV*, *UV*, Z *Ham 1894*, 111 (*la ~o de la feliĉuloj* [la ĉielo, la paradizo]), *FE 1894*, 22.9 (*Venu, ni atendas vin, Savonto de la ~o*), 22.10. ‖ **~a** Z *RE* 50a, 178b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~lingva** *E-isto* Sep. 1889, 1 (*prezidanto de la klubo ~lingva*). **~lingvisto** Bogd *LernBg 1890*, 56 (*mia gazeto „La ≈lingvisto“*). **~loĝanto** Stead *The-E* Nov. 1903, [1]. **~vaganto** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. ‖ **Map~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*Paradizo tera por eterne foriĝis de Map~o*). **tut(a)~a** Z *Schl 1887*, 120 (*lingvo tuta~a devas esti antaŭ ĉio komprenebla*), *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj enkonduko de lingvo tut~a* [...] *tiel maturiĝus*), 11 (*tut~a voĉdono*), 11 (*por tio, ke la lingvo pli rapide el* internacia *fariĝu* tut~a), *FE 1894*, 27.6 (*tut~a (= de la tuta ~o)*). **tut~eco** Z *E-isto* Nov. 1889, [t] (*eble vi […] trovis en la Vp. ian tut-~econ*).

mondl/ [1911] **~i** GM *Usuel EFr 1911*.

moned/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 30a, *MV*, *UV*.

mongol/ [1896: *~a*] **~o** B *VdE 1910* (*Pastro de Budho ĉe la ≈oj kaj Tibetanoj* [→ lamao]; *Budha sekto ĉe la ≈oj kaj Tibetanoj* [→ lama-ismo]. ‖ **~a** *LI* Dec. 96, 225 (*Koreano° havas en si ion de la aria gento kaj ion de la ~a*). ‖ **~io**, **~ujo** R 2009.

monism/ [1907] **~o** (filoz.) *PoŝKal 1907 II*, [84] [r] (*~o (religio fondita sur la nuna scien-co)*).

monk/ [1888: *~ino*] **~o** (ark., *monaĥ/o*). ‖ **~ino** Einst *Plen 1888*, 31 (*kelkajn bonvolajn ~inojn, por kiuj li plenumis komisionojn*°, *li dankis la pastrecon sen ekzameno*).

mono/ [1999] **~o** (muz.) (mll de *monofoni/o*) Wenn *RokPop 1999*.

monofoni/ [1999] **~o** (muz.) (tekniko de sonreproduktado, kiu uzas nur unu kanalon; mll *mono/o*) Wenn *RokPop 1999* (EN *mono*).

monogram/ [1889] **~o** Z *RE* 15a; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Monogramm); OA 2-1914.

monokl/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

monolit/ [1893] **~o** (arki.) [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*aleo de grandegaj ~oj*); SenkompReg 1907, [4] (*la Druidaj*° {druidaj} *~oj nomataj „La Sagoj de l' Diablo“*).

monolog/ [1889] **~o** Z *RE* 98b; Jon *ESv 1893,* 61; Z *Ham 1894*, 80.18 (*elparolu la ~on tiel, kiel mi montris al vi*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Doré *Flut 1907*, 4 (*la komikeco de la ~o*); OA 1-1909.

monomani/ [1907] **~o** (med.) Z *EG 1907* (Monomanie; ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

monopol/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 98b; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

monoteism/ [1907] **~o** (reli.) Z *EG 1907* (Monotheismus; ne en *EG 1904*); OA 2-1914. ‖ **~a** Sek *Nepal 1959*, 203 (*la ~aj religioj*).

monoton/ [1893] **~a 1** (enuiga kaŭze de manko de diverseco) G *Lir 1893,* [a 3] (*la evitado de la ~aj rimoj sufiksaj*); OA 6-1935. ‖ Kp. *monotonio*.

monoton/ [1910] **~a 2** (muz.) (unutona) Ver *EncV 1910*; OA 6-1935.

monotoni/ [1893] **~o** G *Lir 1893,* [a 6] (laŭ la reformideoj de G en la orig. *monotonj/*°). Kp. *monotona*.

monsignor/ [1894] **~o** (reli.) (ark., *monsinjor/o*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*ĵurnalo katolika* [...] *sub la redakcio de ~o B.*).

Monsinjor/ [1895] **~o** (reli.) (antaŭe *monsignor/o*°) *LI* Dec. 1895, 4 (*la titolo de ~o de l' Sankta Roma Preĝejo*° {Ekelizo}).

monstr/ [1889] **~o** Z *RE* 226a, *MV* (kp. *malhomo*), *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*kapoj strangaj* [fig.: de kirko], *kovritaj per kimeroj*° {ĥimeroj}, *diabloj, fantaziaj bestoj, ~aj floroj*). ‖ **~aĵo** Z *Ifig 1908*, 21 (*malbonuloj aŭ bonuloj kreas / ≈aĵon aŭ gloraĵon en la mondo*).

mont/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 38 (*kian*° *oni staras sur altaj ~oj*), *RE* 33a, 85b (*ĉeno de ~oj*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 33.12 (*Li staras supre sur la ~o kaj rigardas malsupren sur la kampon*), *GVGE 1894*, [3b] (*de la ~o*; malsupren, deklive; bergab). ‖ **~a** Z *GVGE 1894*, 4a (*~a dislaborado*; Abbau). ‖ **~ano** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Stell *LI LitAld 1905*, 9 (*la ~anoj pretendas, ke oni aŭdas nokte paroloj*). **~aro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~egaro** Z *EG 1904* (Hoch|gebirge [alta montaro]). **~etaro** Z *EG 1904*. **~eto** Z *DL* 26 (*Starante sur la supro de l' ~eto,* [...] *li vidis la tutan ĉirkaŭaĵon*), *RE* 86a (*~eto tomba*), 152a, 219b (холмъ, «altaĵo, kolino»), *FE 1894*, 38.2 (*En nia lando sin ne trovas ~oj, sed nur ~etoj*); Beau *EFr 1903* (colline); Z *EG 1904*. ‖ **~ĉeno** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*la*° *ĉiuj antaŭ~aĵoj de la Kaŭkaza ~ĉeno*). **~kapo** (ark., *~pinto*) Wahl *Princ 1889*, [7] (*arĝenta ĉeno de neĝaj ~kapoj*). **~labora** Z *RE* 33b. **~laborejo** Z *RE* 33b. **~oj- grandeguloj** Ger *Fant 1895*, 16 (*vi, ~oj-grandeguloj, kovritaj per nebulaj nuboj*). ‖ **antaŭ~aĵo** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*la*° *ĉiuj antaŭ~aĵoj de la Kaŭkaza ~ĉeno*), Sep. 1899, 32 (*la nordaj antaŭ~aĵoj de la Kaŭkazaj ~oj*). **inter~aĵo** Barth *Ludo 1928*, 9 (*krutaj rokegoj minacas disrompi ĉiun vivon en la inter~aĵo*). **inter~o** (ark., *ravino, kluso, kanjono*) Z *RE* 216a (ущелiе, nun ущелье); Lib *LernLv 1889*, 45 (*≈oj kaj inter~oj jeaŭskultis bruegadon* {de Dio}; kun preseraro *irter~oj*); Beau *EFr 1903* (défilé, gorge); Z *EG 1904* ([Gebirgs-]Pass [montara pasejo], Schlucht [ravino]). **Kapitol~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*,

516b (Capitoline Hill). **talp-~eto** Geogh *LI* Apr. 1900, 62a (*Homoj faletas nur pro talp-~etoj*).

Montenegr/ [1910] **~o** (regiono, nun regno) *JarL UEA* Maj. 1910, 67 (*Danilovgrad (~o)*); But *EEn 1967*, 444c; R 2009.

Montevide/ [1906] **~o** (urbo) *Societ* Aŭg. 1906, 2 (*Grupo en ~o* [Urugvajo]); *PoŝKal 1907 II*, 33 (*Int. Grupo de ~o*); *JarL UEA* Maj. 1910, 83 (*~o (Urugvajo)*).

montr/ [1887: *sin ~i*] **~i** Z *UL* 21 (*~u ĝin al ĉiuj loĝantoj de via urbeto*), [v], *Schl 1887*, 121 (*Se oni ~os al mi, ke mia laboro estas malutila al la ideo*), *DL* 3 (*danki la legantan publikon por la viva kunsento, kiun ĝi ~is por nia afero*), 3 (*ĉio tio ĉi ~as al mi, ke mia profunda kredo* [...] *min ne trompis*), 8 (*ĉiu ~u al mi la erarojn*), *RE* 26b (el~i), 62b (*~i la dentojn*), 114b (*~i la kulpon*), 119a, 139b, 149a, 162b (el~i), 181b (*~i la dentojn*), 211a, 231b (aperigi), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 18.11 (*≈u al ili vian novan veston*). ‖ **sin ~i** Z *UL* 20 (*kolektu sin la akvo de sub la ĉielo unu lokon, kaj ~u sin sekaĵo*), *DL* 14 (*La rezultatoj°, kiuj sin ~is ĝis hodiaŭ*), 31 (*Sur ĉiuj balkonoj en la strato* [...] *sin ~is homoj*); G *Blov 1888*, 7 (*Ŝi penis* [...] *~i sin ĝoja*), 14 (*Vladimiro jam longe ne ~is sin en la domo de Gavrilo*); Z *RE* 181b. ‖ **~a** Z *FE 1894*, 30.7 (*la vortoj ~aj* [= demonstrativoj]); Cart *Bild 1905*, [3] (*ĉe la ~a fenestro, sur du portiloj*). **~o** Z *FE 1894*, 30.7 (*Aldonante al la vortoj ~aj la vorton „ĉi“, ni ricevas ~on pli proksiman*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~anta** G *Blov 1888*, 17 (*Mario* [...] *senkulpigis la malprudentaĵojn, ~antajn kuraĝon*). **~ante** G *Blov 1888*, 12 (*la knabego* [...] *iris antaŭen, jen ~ante, jen elserĉante la vojon*) **~anto** (ark., *~ilo*; kp. DE *Zeig|er*) Z *DL* 17 (*Karolo aĉetis* [...] *horloĝeton°* {poŝhorloĝon} *kun tri ~antoj°* {~iloj}); Meier *GramDe 1891*, 20a; Zeid *Literat 1895*, [5] (*la ~anto de l’ horloĝeto, kiu kuŝas apud mi sur la skribtablo*). **~iĝi** Z *RE* 119a, *Ham 1894*, 110.9 ([se] *≈iĝus nia penso kaj intenco*), 111 (*En ni* [= mi, la kavaliro Laerto] *~iĝos tuj la virineco*), *A 1905*, 1.2 (*tiaj ŝanĝoj ~iĝos necesaj*). **~iĝo** G Zeŭs *E-isto* Maj. 1892, 71 (*sonĝa ~iĝo°* {imago}). **~ilo** Z *RE* 196b (стрелка), 211a. **~inte** Z *Ald 1888*, 3 (*~inte kelkajn punktojn, kiuj* [...] *devus esti ŝanĝitaj, sinjoro H. Ph. finas*). **~ita** Z *UL* 31 (*se estos ~ita, ke dek milionoj personoj donis publike tian saman promeson*), *FE 1894*, 30.2 (*La ~itajn naŭ vortojn ni konsilas bone ellerni*). ‖ **antaŭ~i** Z *RE* 148a. **ek~i** G *Blov 1888*, 16 (*ek~is sin en ŝia palaco la vundita regimentestro Burmin’*). **el~i** Z *RE* 26b (~i), 115a, 211b (уличать, «pruvi»); Beau *EFr 1903* (manifester). **kontraŭ~o** Beau *EFr 1903* (contre-indikication); Z *EG 1904* (Gegenauslegung, Gegenbeweis [kontraŭpruvo]); G *EPl 1916*.

Montreal/ [1894] **~o** (urbo) Leontjev *E-isto* Maj. 1894, 94 (*En ~o en Kanadujo°* {Kanado} *havis lokon°* {okazis} [...] *la sekvanta amuza okazo*).

monument/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 11 [g] (*ĉu Vi jam vidis la novan ~on?*); Z *RE* 98b, 128a, 193b (статуя, «statuo»), *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

monzun/ [1926] **~o** (meteo.) (vento en Azio) (ark., *muson/o*) Benn *DeE 1926*, 454 (Monsun).

mops/ [1889] **~o** (zool.) (hundoraso) Z *RE* 98b, 99a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV* (FR mopse); Beau *EFr 1903* (doguin).

mor/ [1889] **~o** Z *RE* 19b (во́дится: *estas ~o*), 112b (нравъ; plia fojo), 117a, *MV*; *E-isto* Jan. 1893, 13 ([li] *predikis kontraŭ la ~o de fumado*); Z *UV*, *Ham 1894*, 23 ([Ĉu] *Ekzistas tia ~o?*; *estas pli honore / Forgesi tian ~on, ol ĝin sekvi*), 111 (*la naturo / Konservas sian ~on*); Nyl *LI* Apr. 1900, 64a (*malnovega nordana ~o*); Luyk *Iŝtar* 1924, 26.3 (*la sankteco de la ~o de gastigado*). ‖ **~a** Z *RE* 117a. ‖ **~eco** Z *RE* 112b (moralo; нравственность). ‖ **~instruo** Z *RE* 112b (нравоучеше). ‖ **bon~oj** Beau *EFr 1903* (bonnes mœurs). **facil~a** Mott *EEn 1906*.

morac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: figarbo, moruso*).

moral/ [1888] **~a** Z *Ald 1888*, 5 (*havante nek pli da kompetenteco, nek pli da ~aj aŭ ma-*

terialaj privilegioj, ol ĉiu alia), 13 (*estante nun egala ~a kaj materiala mastro de la lingvo kiel mi mem*), *RE* 112b (нравственный); Stank *Viv 1896*, 18 (*subteno ~a kaj* [...] *materiala*); *LI* Jul. 1899, 5 (*la Akademio franca de l' sciencoj ~aj kaj politikaj*); Beau *EFr 1904* (moral [adj.]; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (moralisch, sittlich); OA 1-1909. ‖ **~o** Z *RE* 112b; Jon *ESv 1893,* 61; *FK 1903*, 270.6 (*grandaj ideoj en la regiono de ~o*). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904* (Moralisches, Moral). **~eco** Z *EG 1904* (Moralität, Sittlichkeit). **~isto** Z *Rab 1908*, 99.20 (*la hipoĥondria°, podagra ~isto-konscienco*). ‖ **ne~a** Beau *EFr 1904* (immoral; ne en *EFr 1903*). **sen~a** Z *EG 1904* (unmoralisch).

moratori/ [1926] **~o** (pol.) Benn *DeE 1926*, 454 (Moratorium).

Morav/ [1901: *~ujo*] **~io** *JarL UEA* Maj. 1910, 64. **~ujo** Z *Adr 1901*, 5, 6; Boi *Ŝlos 1903*, [7] (*multaj kluboj en* [...] *Austrujo* {legu: Aŭstrujo}*, aparte ~ujo*); Edin 1915, 202.

morb/ [1952*] **~o** (*mal/san/ec/o*) BS *EDe 1952*, 242. ‖ **~a** BS *EDe 1952*, 242. ‖ **~ida** BS *EDe 1952*, 242. **~oza** BS *EDe 1952*, 242.

morbil/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 81a, *MV*, *UV*.

mord/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 86b, 153a, 211a (ek~i), *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4b (*sin ~i*). ‖ **~a** Z *RE* 230a (kaŭteriza); Beau *EFr 1903*. **~e** Z *RE* 117b (*~e respondi*). **~o** Beau *EFr 1903.* ‖ **~ema** Beau *EFr 1903.* **~eti** Z *RE* 31b (глодать, «ĉirkaŭ~i»), 35b (грызть, «ronĝi»), 204a, *MV* (nagen), *UV*; Beau *EFr 1903*. **de~itaĵo** Z *GVGE 1894*, 5a. ‖ **al~i** Z *RE* 153a (kp. samstrukture DE *an|beiß|en*). **al~iĝi** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a (*la maljuna avino lasis al~iĝi al la vosto* […] *ok grandajn ostrojn*). **ĉirkaŭ~ita** Z *RE* 117b (*ĉirkaŭ~ita peco*). **de~eti** Z *GVGE 1894*, 4b. **de~i** Z *GVGE 1894*, 4b. **de~o** Z *GVGE 1894*, 5a. **ek~i** Z *RE* 211a (~i). **re~i** Z *RE* 117b. ‖ **acid~i** Boi *PVE 1910*.

Morfe/ [1891] **~o** (mit.) Fez *E-isto* Sep. 1891, 71a (*Post mallonge la ~o / Ĉirkaŭprenis ĉiun homon*).

morfin/ [1903] **~o** (farm.) Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

morg/ [1926] **~o** (hist.) (mez.) Benn *DeE 1926*, 454 (Morgen *(Feldmaß)*).

morgaŭ [1887] Z *UL* [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.4, 28.4 (≈ *mi veturos Parizon (aŭ en Parizon)*). ‖ **~o** B *GermE* Maj. 1905, 58b (*Ĝi estis vegetado sen estonto, kiel ekzistas vivoj sen ~o*). ‖ **post~** Z *RE* 144a, *FE 1894*, 20.5 (*Hieraŭ estis vendredo, kaj post~ estos lundo*); Beau *EFr 1903*.

Moric/ [1894: ~] [**~o**] (vira nomo) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*~ Braŝ en Lejpcigo°*).

morkel/ [1929*] **~o** (bot.) OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de GROSJEAN-MAUPIN, vd. BK II.1, ĉap. OA 4).

morn/ [1932] **~a** (preme malhela, malgaja) *ParGv 1932*; *PVS 1954*.

mort/ [1887] **~i** (kp. *malviviĝi*) Z *UL* [v], *Schl* (*unu de la lingvoj ~os per si mem*), *DL* 5 (*Ĉu mi post tio ankoraŭ vivos, ĉu mi ~os,* [...] *l'afero tute ne dependos de tio*), 25 (*Nia fidela servanto ~is en la malsanulejo*), 26 [13.9] (*la avo ~is je ia nekomprenebla malsano*), 36 (*~i ian° vi ja devas*), 49 (*≈u, ~u, malgajeco!*), *Ald 1888*, 10 (*la unua formo elpuŝos ĉiujn ceterajn formojn, kiuj* [...] *~os de neuzado*), *RE* 79b, 119b, 141b, 182b, 211b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.23 (*≈i pro la patrujo estas agrable*). ‖ **~a** Z *RE* 96a, 185b (dufoje); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*Kelkajn minutojn daŭris ~a silento*); Z *FE 1894*, 31.6 (*La korpo estas ~a, la animo estas sen~a*). **~e** G *Blov 1888*, 13 (*ŝia filino estis ~e amanta Vladimiron*); Z *FE 1894*, 31.7 (*Li estas ~e malsana*). **~o** Z *UL* 22 (*Se ne plaĉas al la sorto / Mia peno kaj laboro – / Venu tuj al mi la ~o*), *DL* 36 (*venis al mi ia dezirego vidi vin ankoraŭ unu fojon antaŭ via ~o*), 48 (*Kaj subite ~o venos, / Kaj rapide ĉiun prenos*), *Einst* (*mi energie laboros por mia amata afero ĝis mia ~o*); G *Blov 1888*, 11 (*V.* [...] *restis senmova kiel homo juĝita al la ~o*); Z *RE* 185b, *Ham 1894*, 69 (*la*

~o / Min baldaŭ vokos al la lasta vojo), 111 (*terura ~o*), *FE 1894*, 39.11 (*Mia onklo ne ~is per natura ~o*). ‖ **~ado** Z *RE* 127b, 185b. **~aĵa** Z *GVGE 1894*, [3b] (aashaft). **~aĵo** Z *GVGE 1894*, [3a] (malvivaĵo). **~ante** G *Blov 1888*, 7 (*≈ante, li petegis ŝin* [...], *ke ŝi rapidu por lin edziĝi*). **~eco** Z *RE* 185b. **~egi** Z *RE* 119b. **~ema** Z *DL* 25 [11] (*la korpo estas ~ema*), *RE* 185b. **~emulo** Z *Ifig 1908*, 19 (*~emuloj estas tro malfortaj, / Por sen kapturno teni sin tro alte*). **~iga** Z *RE* 185b, 208a. **~iganto** Z *RE* 185b. **~igi** Z *UL* FR [v], *DL* 26 [13.9] (*la avino ~igis sin mem en atako de malprudento*), 38 (*la grandega forto de l' maro de lumo min certe ~igus*); G *Blov 1888*, 20 (*Vi preskaŭ ~igis la fraŭlinon!*); Z *RE* 99a, 208a, 211b, *UV* (FR → *ig*), *FE 1894*, 39.11 ([Mia onklo] *ne ~igis sin mem*). **~iginto** Z *RE* 208b, *Ham 1894*, 114.3 (*kranio de Kajeno*° {Kaino}, *la unua ~iginto!*). **~igita** Z *DL* 26 [13.9] (*la patrino estis ~igita de ŝia*° *propra servantino*). **~igo** Z *RE* 208a, *Ham 1894*, 71 (*unu ~igo, kiu havis lokon en ia urbeto de Italujo*). **~iĝado** G *Blov 1888*, 7 (*ŝi flugis mal-supren kun neklarigebla ~iĝado de l' koro*). **~iĝi** Z *DL* 26 [13.9] (*la patro elfalis el fenestro de tria etaĝo kaj ~iĝis*), *RE* 208a, *FE 1894*, 39.11 (*li falis sub la radojn de veturanta vagonaro kaj ~iĝis*). **~inta** Z *RE* 42b, 139b, 214a. **~intaĵo** (ark. *kadavro*) Z *RE* 96a, 194a (стерво); Cart *Bild 1905*, 14 (*la korvo, kiu manĝas la ~intaĵojn*). **~intejo** (sin. tombejo) Red. *Rev* Mar. 1907, 291 pn. 1 (*la Pariza ~intejo P.*). **~into** Z *DL* 24 (*Ŝi ofte sonĝas ~intojn*), 31 (*Tie ~intoj* [...] *estis enterigataj*), *RE* 96a, 128a (*meso pro ~into*), 139b, 141b (*festo pro ~into*), 175b (*kitelo de ~into*), 205b (*festo post ~into*), Z *Ham 1894*, 68.15 (*La ~inton oni forportas*). **~ulo** Einst *Plen 1888*, 34 (*mi estis Sokrates°, la plej saĝa de la ~uloj*). ‖ **~aĵomanĝa** Z *GVGE 1894*, [3a] (aasfressend, aasfressig {ark.}), [3a] (*~aĵo-manĝa muŝo*; Aasfliege), [3b] (*~aĵomanĝa vulturo, korvo*; Aasgeier, Aaskrähe). **~puni** (jur.) *SennR* Nov. 1923, 26. ‖ **el~i** Z *RE* 26b (вымирать; kp. DE *aus|sterb|en*). **el~igi** Z *RE* 63b. **for~i** Z *RE* 55b (замирать, «sono aŭ bruo for~as, silentiĝas»). **ne~ebla** *Nürn 1889* [a] (*ne~ebla merito*). **ne~ema** Z *DL* 25 [11] (*La religio diras, ke la animo estas ne~ema*). ‖ **hom~igado** *SennR* Okt. 1923, 2 (*metodoj de hom~igado*). **mem~iginto** Z *RE* 176b. **mem~igo** Z *RE* 176b. **sen~a** Z *FE 1894*, 31.6 (*la animo estas sen~a*).

morter/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*.

moru/ [1904] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *EG 1904* (Dorsch, Kabeljau); OA 2-1914 (morue, cabillaud | codfish | Kabeljau).

morus/ [1889] **~o** **1** (bot.) Z *RE* 206b, 227b (~arbo), *MV* (Maulbeere), *UV*. ‖ **~arbo** Z *RE* 227b (~o).

Morus/ [1910] [**~o**] **2** (latinigita familia nomo) B *VdE 1910* (*la titolo de la verko de ~* [→ utopio]).

Mose/ [1933] **~o** (antaŭe *Mozes/*) Straat *ENl 1933*; Z *FA 4 1963*, 19, 198.

morv/ [1933] **~o** (med.) (ark., *maleo*) Straat *ENl 1933*.

mosk/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~obovo** Straat *ENl 1933*.

moske/ [1904] **~o** (reli.) (arki.) (antaŭe *mes-kit/o*°) Z *EG 1904*; *FK* [5]*1907*, 33.30 (*la ulemoj, kiuj instruas da saĝecon apud la sojlo de la ~o* [en *FK* [1]*1903* meskito] *de El-Hazar*); OA 1-1909.

moskit/ [1904] **~o** (zool.) (insekto) Z *EG 1904*; Straat *ENl 1933*; OA 8-1974.

Moskov/ [1889] **~o** (ark., *Moskv/o*) Z *E-isto* Dec. 1889, 24a, pvz 2, 90 (Z *al s-ro R. en ~o*°; probable skrib-, leg- aŭ preseraro).

Moskv/ [1888] **~o** (kp. ark. *Moskov/o*°) G *Blov 1888*, 15 (*li mortis en ~o, tagon antaŭ la eniro de la Francoj*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75. ‖ **≈a** *LI* Dec. 1895, 5 (*La ≈aj amikoj montris al ni ĉion vidindan*), *LI* Apr. 1896, 55 (*la kuratoro de l' ≈a instrua distrikto*).

most/ [1889] **~o** (kuir.) Z *MV*, *UV*.

moŝt/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (*Via reĝa ~o*), *DL* 30 [16] (*La leteron mi adresis: al lia ~o sinjoro N.*), 30 (*Via barona ~o, helpu min en mia mizero!*); Z' *UL* Yi *1888*, 56b [v] (*Via generala ~o*; *Via episkopa ~o*); *RE* 9a (*Via ~o*), 15a (*Via reĝa (imperiestra etc.°) ~o*), 27a (*~o (majora, regimentestra kaj cetere)*), 27b (*~o*), 27b (*generala kaj tiel plu*), 27b (*alta ~o*), 27b (*ĉef-episkopa etc°*), 27b (*abata etc*), 27b (*princa ~o*), 147b (ekscelenco), 150a (dufoje), 178b, 178b (*princa ~o*), 181b (*~o grafa*), *MV* (*Via reĝa ~o, Via generala ~o*), *UV* (*episkopa, generala, reĝa ~o*), *FE 1894*, 42.8 (*episkopa, grafa ~o*). ‖ Rim. Bar *LernHu 1898* [g] 16 notas ĝin kiel „afikso" inter *mal/* kaj *nj/*. Same Vila *LernEs 1901*, 36 (→ *moŝt*); kp. simile pri *am* kaj *edz*.

mot/ [1933] **~o** Straat *ENl 1933*.

motacil/ [1933] **~o** (zool.) Straat *ENl 1933*.

motiv/ [1893] **~o 1** (muz.) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*La ~o iris tuj per kvarvoĉoj akordoj, kun kiuj* [...] *kunverŝiĝis flaĝoletaj tonoj*); OA 1-1909.

motiv/ [1894] **~o 2** (kialo, intenco) Z *Ham 1894*, 157.13 (*ordono plej severa, per multo da ~oj ornamita pri la feliĉo de la Dana regno*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*Pro tiuj diversaj ~oj mi alskribas°* [atribuas] *la superecon* [inter la sezonoj] *al la printempo* [legu *aŭtuno*]), *Sint 1901*, 6 (*mi* [...] *petis, ke li konigu al mi la ~on de sia vizito*); *FK 1903*, 275.5 (*La sola ~o, kiun kelkaj el tiuj ĉi homoj elmetas*); Z *EG 1904* (Motiv, Beweggrund, Antrieb); OA 1-1909. ‖ **~i** Straat *ENl 1933*. ‖ **~igi** Straat *ENl 1933*.

motor/ [1903] **~o** (tek.) *FK 1903*, 242.22 ([fig.] *la lingvo ja estas la ĉefa ~o de la civilizacio*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~isto** Straat *ENl 1933*.

mov/ [1887: *sen~eco*] **~i** Z *UL* [v], *RE* 37a, 137a, 227b (ŝanceli), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22. **~i sin** Z *DL* 14 (*la afero sin ~os antaŭen*), 33 (*kian° la alilandulo sin ~is, la ombro sin ankaŭ ~is*), *FE 1894*, 27.6 (*vaporŝipo (= ŝipo, kiu sin ~as per vaporo)*). ‖ **~a** Z *RE* 137a (подвижной). **~o** Z *RE* 55a (man~o), 207a (*~o de korpo*; gesto). ‖ **~ado** Z *DL* 31 (*vivo kaj ~ado reĝis° malsupre sur la strato*). **~ebla** Z *RE* 137a (подвижной; moderne ankaŭ подвижный havas diversajn signifojn: moviĝema (homo, pp infano); movebla (iu objekto), vigla (ritmo en muziko). *RE* tradukas ĝin per *mova*, *~ema*, *~ebla*.). **~iĝema** Z *Ifig 1908* [5] (*Al via ombro,* [arbo-] *pintoj ~iĝemaj*). **~iĝemo** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 ([de {pro} la ĝardena] *movado devas egiĝi sen~iĝemo, etiĝi ~iĝemo de laboristoj*). **~ema** Z *RE* 135b, 137a (подвижной). ‖ **dis~i** Z *DL* 32 (*la kurtenoj antaŭ la pordo sin dis~is de bloveto de l' vento*), *RE* 203b. **for~i** Z *RE* 185a (forblovi). **sen~a** Z *DL* 13 (*La plej granda parto de l' mondo* [...] *estos tiel sen~a, ke ĝi de si mem ne donos voĉon*); G *Blov 1888*, 11 (*Vladimiro ekkaptis la kapon kaj restis sen~a*). **sen~e** Z *Ham 1894*, 24 (*Li staras* […] *sen~e*), *FE 1894*, 22.1 (*Fluanta akvo estas pli pura, ol akvo staranta sen~e*). **sen~eco** Z *UL* 21 (*Ĉu vi dormas? Ho, sinjoro, / Kial tia sen~eco?*), *RE* 58b (staro; застой). **sen~iĝemo** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 ([de {pro} la ĝardena] *movado devas egiĝi sen~iĝemo, etiĝi ~iĝemo de laboristoj*). **sen~o** Z *RE* 154b (atento, senforigo). **sub~i** Z *DL* 27 (*sub~u seĝon sub liajn piedojn, kaj li kontraŭvole sidiĝos*). ‖ **bru~iĝado** Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4 (*la bru~iĝado en grandaj urboj*). **facil~a** Beau *EFr 1903*. **man~a** Z *RE* 55a (batema). **man~o** Z *RE* 55a (~o). **unu~e** Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*Mi unu~e turnis min*).

mozaik/ [1889] **~o** Z *RE* 98a: Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903* (mosaïque); Z *EG 1904* (Mosaik); OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*.

mozaism/ [1916] **~o** (reli.) G *EPl 1916* (mozaism).

mozaist/ [1916] **~o** (reli.) G *EPl 1916* (mozaista).

Mozambik/ [1967] **~o** (regno) But *EEn 1967*, 444c; R 2009.

Mozi/ [2007] **~o** (ĉina filozofo, 470-371 a.K.) Viki 2007-09-02. ‖ **≈ano** Viki 2007-09-02. **≈ismo** Viki 2007-09-02. **≈isto**.

Mozes/ [1889] **~o** (ark., *Mose/o*) Z *RE* 25b (*la kvina libro de ~o*).

mrk. [1895] (mll de *marko* [mono]) *LI* Dec. 1895, 16 [r] (*Kosto 0,40 ~*). ‖ Kp. samsence «mk.».

muar/ [1911: *~o*] **~i** (tek.) [?]. ‖ **~o** GM *Usuel EFr 1911*; Straat *ENl 1933*.

mucid/ [1916] **~a** G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*. **~iĝi** G *EPl 1916*.

muĉ/ [1888] **~o** (ark., *muŝ/o*) Einst *Plen 1888*, 68 [v] (tamen *muŝ/*: *Plen* 61 [v]); *Nürn 1889* [v] 22a.

muel/ [1889] **~i** Z *RE* 64b (tute premi), 98b, *MV*, *UV*. ‖ **~ejo** Z *RE* 95b, *Adr 1896 fol. 1*, 8 (*~ejo por faruno kaj milio*). **~ileto** G *EPl 1916*. **~ilo** Z *RE* 95b. **~ista** G *EPl 1916*. **~isto** Z *RE* 95b. ‖ **~ŝtono** Z *RE* 49a.

muezin/ [1894] **~o** (servanto en islama preĝejo) Devj *Demon 1894*, 24 (*Al preĝo vokas ~oj*); G *EPl 1916*.

muf/ [1889] **~o** (hist.) (vest.) Z *RE* 100b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (muff); Z *UV*.

mufti/ [1916] **~o** (jur.) G *EPl 1916* (mufty).

muĝ/ [1889] **~i 1** Z *RE* 228a (шипѣть), *MV* (brausen, zischen), *UV*; Beau *EFr 1903* (mugir (*le vent, la tempête, les flots*)); Z *EG 1904* (brausen, sausen, brüllen *(vom Sturm und von den Wogen)*); Stell *LI LitAld 1905*, 9 (*vento, kiu mortigas, siblas, ĝemas, ~as*); G *NovAnt 1909*, 19 (*Ke ~us la nokt' per minac'* [pro la ventego]), *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*; Wü *EV 1935* (brausen, sausen (Wind, Wellen u. ähnliche Geräusche; vgl. *sibli*, *eferveski*). ‖ RIM. En RU, PL kaj DE sono de vento, falanta akvo aŭ sin defendanta kato, ne de bovo. ‖ **~o** G *EPl 1916* (~ado). **~ado** G *EPl 1916* (~o); Straat *ENl 1933*. ‖ **el~i** Z *GVGE 1894*, 5a (abbrausen).

muĝ/ [1935] **~i 2** (evit.) Wü *EV 1935* (plusendas al *bovpleki*).

muĵik/ [1933] **~o** (kamparano en Rusio) Straat *ENl 1933* (moejik).

muk/ [1889] **~o** Z *RE* 184a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 184a, *FK 1903*, 230.30 (*kiam tiaj ~aj fadenoj metiĝas sur la korneon, tiam la vidado malklariĝas*). ‖ **~eca** G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*. ‖ **~menbrano** G *EPl 1916*. ‖ **naz~o** Straat *ENl 1933*.

mul/ [1888] **~o** (zool.) Einst *Plen 1888*, 32 (*mi min metis sur ~on* [...] *kaj mi forveturis*); Z *RE* 91b, 100a, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ino** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*. ‖ **~gardisto** Vic *Kiĥot* 1905, 16 (*tri piedirantaj ~gardistoj*).

mulat/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

muld/ [1923: *~o*] **~i 1** (Reprodukti la formon de io per mola substanco, kiun oni poste malmoligas kiel ujon) Wü *EV 1935*; OA 9-2007 (*~i per gipso vizaĝon*; *~i reliefon*). ‖ **~o** Wü *EV 1935* (baza formo).

muld/ [1934] **~i 2** (Fari objekton enpremante aŭ fluigante molan substancon en ujon, kiu havas la deziratan formon) (antaŭe *verŝ/far/i*) *PV 1934*; Wü *EV 1935* (plusendas al *verŝfari*); OA 9-2007 (*~i medalon*; *~i plastajn telerojn*; (fig.) *~i pensmanieron*).

mulla/ [1896] [**~o**] (turka pastro; ark., *mula/*) Ger *LI* Feb. 1896, 31 (*Mi estis ĉe ~*).

mult/ [1887: *~a*] **~e** Z *DL* 9 (*ili timis esprimi decidan juĝon, pli ~e penante malkovri, kiu estas la pseŭdonima aŭtoro*), 10 (*La lingvo ~e per tio ĉi perdus*), 11-12 (*se tiu homo eĉ estus* [...] *~e pli instruita ol mi*), 14 (*Sed ni prenu,* [...] *ke mi tro ~e esperas*), 15 (*la enskribado* [...] *okupos ne pli ~e ol unu minuton*), 15 (*vi ricevos libron, kiu* [...] *~e superas mian libron*); G *Blov 1888*, 3-4 [a] (*La rakonteto* [...] *donas en sia simpleco* [...] *~e konvenan pentron de la karaktero de l' lando*); Z *RE* 11a (*pli ~e*; pli, pli grande), 33a (гораздо), 97b, 102a (*~e preni*), 103a

(*~e rasti*), 116b (*~e manĝi*). **~o** Z *Schl 1887*, 121 (*tuta vivo de homo ne estas sufiĉa por nove krei la tutan senfinan ~on da vortoj de lingvo*), *DL* 4 (*mi komencis ricevi ~on da leteroj*), 20 (*La konstruota domo kostos ~on da mono*), 44 (*~o da homoj*), *Ald 1888*, 9 (*~o da vortoj*), *RE* 97b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12. ‖ **~a** Z *UL* [v], *DL* 3 (*La ~aj promesoj, kiujn mi ricevas*), 6 (*≈aj kredeble balancas senkrede la kapon*); Einst *Plen 1888*, 31 (*per tio ĉi li ŝparus ~an monon*). ‖ **~ega** Z *RE* 97b, 110b. **~ege** Z *DL* 10 (*mi ne estas ~ege instruita lingvisto*), 44 (*tio estus ~ege mirinda!*). **~ego** Z *Ald 1888*, 11 (*kiom ajn mi laborus,* [...] *restus ankoraŭ ~ego da vortoj ne kreitaj*), *RE* 7a, 35a (громада), 159b. **~iganto** Z *RE* 97b. **~igato** Z *RE* 97b. **~igi** Z *RE* 97b, 134b. **~igita** Z *Ifig 1908*, 15 ([vi] / *Feliĉon ankaŭ ~igitan havu*). **~iĝi** Z' *UL* Yɪ *1888*, 52 [v] (*Ju pli ili suferigis ilin des pli ili ~iĝis*). **~obla** G *Blov 1888*, 5 (*ili* [...] *faradis ~oblajn* {diversajn} *projektojn*). **~oble** Einst *Plen 1888*, 21 [g]. **~obligi** Z *RE* 97b, 167b, 212a, *EG 1904* (vervielfältigen, multiplizieren; en *EG 1907* ŝanĝita al *multipliki*). **~ope** Z *DL* 28 (*≈ope ni pli frue finos la laboron, ol unuope*). ‖ **~angulo** *RE* 97b. **~ekolora** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.3 (*~ekoloraj baldakenoj invite proponis agrablan ombron*). **~koloramase** Abes *Kralj 1897*, 5 (*~koloramase staris, sidis kaj kuŝis* [homoj en diverlandaj kostumoj]). **~ekosta** Z *DL* 35; Lidovec *Simb* Mar. 1911, 48 (*sinjoro en ~ekosta palto*). **~kostaĵo** G *Gefr 1889*, 7 («trezoro», pp amata knabino). Z *Ham 1894*, 24. **~enombra** Z *Ham 1894*, 24 (*virtoj* […] *puraj kaj ~enombraj*). **~enprena** Z *RE* 47a (vasta; емкій). **~eparolita** Z *RE* 150b (glora). **~epeza** Z *RE* 208a. **~epova** Z *DL* 45. **~foja** Z *RE* 97b. **~jara** Z *RE* 41a (longedaŭra). **~ekolora** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.3 (*~ekoloraj baldakenoj invite proponis agrablan ombron*), 59.1 (*~ekoloraj damaskaĵoj*). **~kolora** Z *RE* 132b; Stank *Viv 1896*, 19 (*~kolora pentraĵo*). **~kolorigi** Z *RE* 68a. **~nombra** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*parolado* […] *antaŭ ~nombra aŭdantaro*). ‖ **mal~a** Z *DL* 8 (*bedaŭrinde tre mal~aj plenumis mian peton*), 36 (*rakontu al mi per mal~aj vortoj, kiel tio ĉi okazis*); G *Blov 1888*, 14 (*ni mem nur tre mal~an povas elpensi por nia pravigo*); Z *RE* 18b (*per mal~aj vortoj*; mallonge), 93a. **mal~e** Z *DL* 12 (*la lingvo kredeble estos ŝanĝita tre mal~e*), 21 (*li donis al la malfeliĉulo tro mal~e*), 42 (*la instruitulon tio ĉi mal~e ĉagrenis*), *Ald 1888*, 16 (*La eldonado de la malgranda vortareto* [...] *postulas mal~e da laboro*). **mal~ege** Z *Ald 1888*, 16 (*La eldonado de la malgranda vortareto* [...] *postulas* [...] *tre mal~ege da mono*). **mal~epeza** Z *Ham 1894*, 103 ([la vortoj] *estas ankoraŭ tro mal~epezaj*), 104 (*sagoj, tro mal~epezaj / Por tia vento*). **mal~igi** *RE* 211b (malgrandigi). **mal~o** Z *Ald 1888*, 17 (*se ĉiu el ni faros tiun mal~on,* [...] *tiam la literaturo de l' lingvo internacia rapide vastiĝos*). **malpli~o** Z *RE* 96a. **nemal~e** Lor *LernCs 1890*, 5 (*vastigita nemal~e*). **plej~o** Z *Ald 1888*, 7 (*rigardu, kiel tiun demandon decidas la* plej~o *de l' verkantoj*); Marig *LernIt 1890*, 35 (*la plej~o (da homoj)*). **pli~iĝi** Z *RE* 151a. **pli~iĝo** Z *RE* 151a. **tro~ego** *E-isto* Jan. 1891, 6b (*la tro~ego de signoj*).

multiplik/ [1907] **~i** (mat.) (antaŭe *mult/obl/ig/i*) Z *EG 1907* (en *EG 1904 multobligi*); G *EPl 1916*; OA 8-1974. ‖ **~o** OA 8-1974 (en la dif. de *~i*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*; OA 8-1974 (en la dif. de *~i*). ‖ **~ato** OA 8-1974 (en la dif. de *~i*).

mumi/ [1889] **~o** Z *RE* 100a, *E-isto* Aŭg. 1892, 125 ([la kadavro] *kuŝos tiel longe, ĝis ĝi ricevos la ecojn de ~o*); Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903* (mum {*mum* sen -i-, kredeble pro preseraro}, momie; idente en *EFr 1904*); Z *EG 1904* (Mumie); OA 1-1909. ‖ **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝinta** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*~iĝintaj sentoj naciaj*).

Munĥen/ [1891] **~o** (ark., *Munken/o*; antaŭe neasimilita *München* aŭ *Münĥen/o*) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *GermE* Apr. 1905, 43b (*en ~o la Volapükistoj rekomencas agitadon*); Rhod *EnE 1908*, 523b (apud

Munik/o). ‖ ≈**a** *GermE* Apr. 1905, 43b (*De niaj ≈aj samideanoj ni* [...] *longe nenion aŭdis*).

Münĥen/ [1891: ~] [**~o**] (ark., *Munken/o*, kp. *Munĥen/o*) Meier *GramDe 1891* [t] (*Societo Esperantistoja*° *~*°), 25. ‖ **~ano** Meier *GramDe 1891*, 44 (*Münchner*).

munici/ [1904] **~o** (mil.) Z *EG 1904*; OA 1-1909; *PV 1934*; Cseh *Post* 1935-09-21, 17 ([la ŝipo forlasis Napolon] *kun soldatoj kaj ~o al Orient-Afriko*). ‖ **~a** G *EPl 1916*.

municipal/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*.

Munik/ [1908] **~o** (ark., *Munken/o*) Rhod *EnE 1908*, 523b (apud *Munĥen/o*; surbaze de En Munich).

Munken/ [1957*] **~o** (antaŭe *München*, *Münĥen/*, *Munĥen/* aŭ *Munik/*). *War GD 1957*. ‖ **~ano** *War GD 1957**.

munt/ [1907] **~i 1** (tek.) (pp maŝinoj, aparatoj) Z *EG 1907* (montieren; ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*; OA 4-1929. ‖ **~isto** G *EPl 1916*.

munt/ [1929*] **~i 2** (pp juveloj, gemoj) OA 4-1929.

mur/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 31 (*la ombro sin eltiris sur la tuta ~o*); Einst *Plen 1888*, 24 (*dezirante al Vi bonvenon en la ~oj de la ĉef-urbo de Germanujo, mi havas la honoron, proponi toaston*°), *RE* 197a, *MV* 46, 21 (→ et); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~ego** Z *Ham 1894*, 18 (*krimoj venas al la lum' de l' tago, / Se eĉ ~o tera ilin kovras*); Beau *EFr 1903*. **~eto** Z *UL* [v], *MV* (→ *et*); Niel *LernDa 1890* [v] (→ *et*); Z *UV* (→ *et*); *FE 1894*, 26 (→ *et*). ‖ **~kolora** Mén [Mort] *Rev* Sep. 1906, 15 (*~kolora mantelo*). **~pentristo** Diett *Gold 1921*, 52#15. **~zono** *Bern 1906*, [4] (*en* [la] *~zono* [inter la ~oj; de la urbo Thun]). ‖ **sen~a** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*urboj sen~aj* [kontraste al *urboj fortikaj*]). ‖ **sanktfigur~o** (ark., *ikonostazo*) Z *RE* 66a (иконостасъ).

Murad/ [1893] **~o** (vira nomo) *E-isto* Jan. 1893, 13 (*La sultano ~o IV*° *punadis la fumantojn per morto*).

Murci/ [1905] **~o** (urbo en Hispanio) Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*komercistoj Toled'aj vojirantaj al ~o*).

murd/ [1923] **~i** (jur.) (antaŭe *mort/ig/i*) Benn *EDe 1923* ((er)morden); Chris *DeE 1923*, 351 (→ Mord), 656; Benn *DeE 1926*, [452], 454; OA 4-1929; *PV 1930*, *1934*. ‖ **~anto** Benn *EDe 1923*. **~emo** Chris *DeE 1923*, 351 (→ Mord). ‖ **rab~o** (jur.) Benn *EDe 1923*.

muren/ [1916] **~o** (zool.) (fiŝo) G *EPl 1916*.

muriacit/ [1916] **~o** (min.) G *EPl 1916*.

Murman/ [1894: *~a*] **~a** (topo.) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 ([konstruo de fervojo de la urbo] *Uleaborg* [Fi *Oulu*] *ĝis la bordo ~a*).

murmur/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 11a, 22b (~egi), 100a, 173b (plendi), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 19. ‖ **~o** Boi *Perd 1904*, 6 ([parko] *plena je misteraj bruoj kaj mallaŭtaj ~oj*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anta** Waś *LI* Jan. 1896, 4 (*bruetanta kaj ~anta kristala ondo*). **~ante** *FE 1894*, 19.3 (*La filino iris, sed ĉiam ~ante* [grumblante, plendante]). **~egi** Z *RE* 22b (~i). **~ema** G *EPl 1916*. **~eti** Einst *Plen 1888*, 32-33 (*La diablo ofte ~etas en mian orelon kanton de tiu ĉi larmo neplorita*); Z *RE* 227b; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 ([li] *~etis ion per kolera voĉo*). **~eto** G *EPl 1916*. **~ulo** G *EPl 1916*.

Murom/ [1891; ~] [**~o**] (urbo Му́ромъ en Rusio) Z *Majn 1891-21* (*en la Societo Muzika en ~*). ‖ **~a** Z *Majn 1891-31* (*la* [...] *manuskripto de la ~a publika parolado*); ZNV 48 [t] (*Parolo pri la lingvo Eo en la ~a Muzika-Drama Societo*).

murz/ [1889] **~o** (tartara princo) Z *RE* 100a.

mus/ [1889] **~o 1** (besteto) Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 26.9 (*El sub la kanapo la ~o kuris sub la liton*); Z *Prov 1910*, 409 (*Kie pano estas, tie ~oj ne mankas*). ‖ **~a** G *EPl*

1916. ‖ **~eto** G *EPl 1916*. ‖ **~kaptilo** Z *RE* 101a; G *EPl 1916*. **~veneno** G *EPl 1916*.

mus/ [?] **~o 2** (pp komputiloj).

musk/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 99b, *MV*, *UV*; Abes *Kralj 1897*, [3] (*lia ĉevalo* […] *manĝas ~on*); Beau *EFr 1903* (*ŝtono, kiu ruliĝas, ne kolektas ~on*). ‖ **~a** G *EPl 1916*; Barth *Ludo 1928*, 11 (*kuŝi sur la verda ~a planko*). ‖ **~okovrita** G *EPl 1916*.

muskat/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 100b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (muskot); Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~vino** G *EPl 1916*.

musked/ [1916] **~o** (hist.) (mil.) G *EPl 1916*. ‖ **~isto** G *EPl 1916*. **~ulo** ‖ **~a** G *EPl 1916*.

muskol/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 100a, 101a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.1 (*Ĉirkaŭ la ~aĵo de la maldekstra brako li portis oran braceleton*). **~aro** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*. ‖ **~forto** G *EPl 1916*. ‖ **fort~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.1 (*malsupre de la genuoj, fort~aj kruroj*).

muskologi/ [1889] **~o** G *EPl 1916*.

muslin/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 73b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** Boucon *GermE* Apr. 1905, 47a (*dekjara knabineto* [...] *en ~a kufo*); G *EPl 1916*. ‖ **~kovrilo** Bar *LernHu 1898*, 66 (*mi rimarkis sur la blanka ~kovrilo de la lito kelkajn sangajn postsignojn*).

muson/ [1908] **~o** (meteo.) (vento en Azio) (kp. ark. *monzun/o*°) Roll *Mar 1908* (Fr mousson | De Monsun | En monsoon | Es monzon); G *EPl 1916*.

mustard/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 33b, *MV*; G *Kond 1890*, 15 (*Jen estas bakitaj terpomoj, kukumetoj kaj ~o*); Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~isto** G *EPl 1916*. **~ujo** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (moutardier).

mustel/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 86a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

muŝ/ [1887] **~o** (zool.) (kp. *muĉ/o*) Z *UL* [v], Z *DL* 47 (*Pelu ~on tra l' fenestro, ĝi venos tra l' pordo*), *RE* 100b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, [3a] (*mortaĵomanĝa ~o*; Aasfliege). ‖ **~eto** Z *RE* 99b; G *EPl 1916*. ‖ **~fekaĵo** Wü *EV 1930*. **~kaptilo** G *EPl 1916*. **~lipharoj** (speco de barbeto inter nazo kaj buŝo) *EB 1979*, 35#16.

mut/ [1889] **~a** Z *RE* 113a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.14 (*Ĉu vi estas surda aŭ ~a?*), *Ham 1894*, 8 (*la spirito, por ni tiel ~a, / Al li parolos*). ‖ **~e** Z *Ham 1894*, 16 (*Dispremitaj / De granda timo, ili ~e staras*); G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*; Barth *Ludo 1928*, 12 (*arbara ~eco*). **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ulo** Meier *E-isto* Jul. 1891, 55a (*Cicero eble ne fariĝus tiel glora parolisto, se li estus naskia ~ulo*); G *EPl 1916*. ‖ **surd~eco** Cseh *Post* 1936-08-29, 164 (*fini la internacian surd~econ sur la maroj*).

mutualism/ [1916] **~o** (ekon.) G *EPl 1916*.

mutaci/ [1926] **~o** (biol.) (bot.) (zool.) Benn *DeE 1926*, 454 (Mutation; ne en *PV 1930*, *1934*); War *GD 1957* (mutation). ‖ **~i** War *GD 1957* (muter). ‖ **~ismo** War *GD 1957* (mutationnisme).

muz/ [1889] **~o** Z *RE* 100a; OA 1-1909; Knoedt *Luz 1980* ([Apolo] *loĝas kun la ≈oj sur Monto Parnaso kaj Helikono*).

muzak/ [1999] **~o** (muz.) (Senarta kaj simpligita media muziko, aŭdigata en supermerkatoj, restoracioj, lifto k.s.) Wenn *RokPop 1999* (En *muzak*, el marko *Muzak* de Usona firmao).

muze/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La* [...] *palaco de belaj artoj* [en Ĉikago] *estos ŝanĝita je grandega ~o de historio° natura* {~o naturscienca}); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

muzel/ [1954] **~o** (zool.) (anat.) (ne ĉe Z) *PVS 1954*; OA 8-1974 (*~o de hundo, de kato, de ezoko*).

muzet/ [1916] **~o** (muz.) G *EPl 1916* (musette, dudy)

muzik/ [1888] **~o** Z *DL* 32 (*el interne estis aŭdata ~o, kiu* [...] *ŝajnis neesprimeble bela*), 32-33 (*el interne sonis mallaŭta kaj agrabla ~o*); G *Blov 1888*, 15 (*La ~o ludis militajn kantojn*); Z *RE* 78a (*verki ~on*; компонировать,

«komponi»), 100a; Jon *ESv 1893,* 61; Z *Ham 1894*, 73.6 (*Donu° ~on! Venu, flutistoj!* [vd. je *doni*]); *FK 1903*, 306.6 (*~o ne konsistas en sola frapado de klavoj*); Z *Rab 1908*, 106.1 (*per sia ĉiela ~o*); OA 1-1909; OA 8-1974. ‖ **~a** Z *RE* 78a (*~a verkisto*; композитор, «komponisto»), *MV* 48 (*noto ~a*), Z *Majn 1891-21* (*en la Societo ≈a en Murom*), *UV* (→ *noto ~a*); *FK 1903*, 272.11 (*unuj kondiĉaj ~aj signoj*). **~e** G *EPl 1916*. **~i** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*Kiu aŭ kiuj povis tiel ~i?*). ‖ **~aĵo** Altenburger *LI* Apr. 1900, 60b (*Tra la stratoj de l' vilaĝo / Al cigana ~aĵo*); Doré *Flut 1907*, [3] (*~aĵo por fluto*), 8; G *EPl 1916*. **~adi** Z *Ham 1894*, 44.33 (*li nur diligente ~adu!*). **~anto** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*. **~ema** G *EPl 1916*. **~ilo** G *EPl 1916*. **~isto** Doré *Flut 1907*, 8 (*~aĵo* [...] *verkita por mi, de ~isto tiel sperta kiel mi*). ‖ **~portilo** Doré *Flut 1907*, [3]. **~verkisto** G *EPl 1916*. ‖ **gurd~anto** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*ĉiuj gurd~antoj* [...] *ŝajnis kompreni*).

muzikal/ [1999] **~o** (muz.) (speco de popularmuzika opereto) Wenn *RokPop 1999* (EN *musical*).

muzulman/ [1916] **~o** (reli) G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

N

n, N [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., no, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

n [1887] **2** (markilo por indiki objekton) Z *UL* 13 [n] (*ĉu vi ĝi~ ne vidis?*), 19 (*Pano~ nia~ ĉiu-taga~ donu al ni hodiaŭ*), 19 (*ne konduku ni~ en tento~*), 20 (*kaj nomis Dio la lumo~ tago, kaj la mallumo~ Li nomis nokto*), 20 (*kolektu si~ la akvo de sub la ĉielo unu loko~*), 20 (*oni devas sole aldoni al la letero malgranda~ folieto~ nomata~ „vortaro"*), Fr 47 [g] (*kie~ vi iras?*), [v], *Schl 1887*, 120 (*mi kvar jaroj~ devis atendi*), *DL* 3 (*Elirante ankoraŭ unu fojo~ antaŭ la estimata publiko*), 11 (*Kelkaj~ fojoj~ mi eĉ legis longaj~ artikuloj~°* {artikolojn} *pri mia afero*), 12 (*tiuj amikoj* [...] *volus jam vidi* [...] *vortaroj~ nacia-internaciaj~*), 14 (*la afero si~ movos antaŭe~*), 15 (*laborante sen ripozo 15 horoj~ ĉiutage*), 18 (*Georgo Vaŝingtono estis naskita la dudek dua~ Februaro~*), 19 (*Li babil-adas la tuta~ tago~*), 20 (*La elpelito malsatas jam la tria~ tago~*), 30 (*la brula suno faras el ili negroj~*), 42 (*mi devas li~ estimi kiel sinjoro~*), 49 (*Mortu ĉiu intriganto / Kaj malamo~ konservanto*), *Ald 1888*, 17 (*Tre grava por la progresado de l' lingvo internacia estas diligenta uzado ĝi~* {diligente uzadi ĝin} *en korespondado*); G *Blov 1888*, 5 (*la najbaroj ĉiuminute veturadis al li* [...] *por rigardi ilian filineton Marion°*), 7 (*ŝi vidis Vladimiro~, kuŝ-anta~ sur la herbo, pala~ kaj sanganta~*), 14-15 (*ili du forlasis Nenaradovo~, la loko~ de la malĝojaj rememoroj*), G *Blov 1888*, 15 (*ŝi konservis ĉio~, kio li~ povis rememorigi: la libroj~, de li iam legitaj~, liaj~ pensoj~, notoj~ kaj versoj~*); Z *MV*, *UV*. ‖ Rim. **1** Okaze oni trovas duoblan akuz., nun ne plu kutiman: *Mi sciis, ke li min ne memorigus° la ŝuldon* {li al mi ne memorigos la ŝuldon} (G *Gefr 1889*, [5]). **2** Fruepoke la uzo de *-n* anst. prep. estis pli kutima ol nun: *helpi la fraton* [al la], *obei la patron* [al la], *plori la perdon* [pri la, pro la], *ridi lian malsaĝecon* [je lia, pri lia, pro lia] (ĉiuj Marig *LernIt 1890*, 19 (→ *n*)).

n [1888] **3** (markilo por indiki direkton) Z *DL* 29 (*La venonta~ dimanĉo~ mi veturos Ham-burgo~*), *Ham 1894*, 103 (*la sendito, kiu devis veturi Anglujo~*; *R. kaj G. daŭrigas sian voja-ĝon Anglujo~*).

N. [1889] **1** (ark. mll de *numero*, nun *n-ro*) Z *Nom (Adr)*, 38 (*Varsovio, strato Przejazd ~ 9*). ‖ Rim. Foje ankaŭ «No» aŭ «n°».

N. [1898] **2** (mll de *nekonata*) Bar *LernHu 1898*, 59 ([li] *devis transveturi en la urbon ~*). ‖ Kp. samsence *X*.

n-ro [1893] (mll de *numero*) Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B]. ‖ Kp. ark. «N.», «No» aŭ «n°».

Naaman/ [1924] [**~o**] (hist.) (virina nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 49.1 (*mi memoris mian dolĉan* ~ [kvarjaran knabinon]).

nab/ [1911] **~o** (tek.) GM *Usuel EFr 1911*.

nabab/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (nabab).

naci/ [1887: *inter~a*] **~o** Z *UL* 40 [g], *RE* 106a, 107b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *Ham 1894*, 107 (*Li estas efektive la juvelo / De la ~o sia*), *FE 1894*, 27. ‖ **~a** Z *UL* 40 [g]; Sey *FlandLit 1904*, 8 (*alvoko por veki la ~an senton*). **~e** G *EPl 1916.* ‖ **~ano** G *EPl 1916*. **~eca** G *EPl 1916*. **~eco** Z *RE* 106a. **~igi** Z *EG 1904;* G *EPl 1916*. **~isto** *Ruth 1893,* 5 (*la orienta ~isto°* {~ano, orientulo}). ‖ **~a-inter~a** Z *DL* 12 (*tiuj amikoj* [...] *volus jam vidi* [...] *vortarojn ~a-inter~ajn*). **~lingvo** Lor *LernCs 1890*, 5 ([Schleyer] *ŝanĝis esprimojn de ~lingvoj*). **~socialismo** Barth *Ludo 1973*, 5 [a] (*en atmosfero°* {etoso} *kiam la ~socialismo ekkreskegis*). **~socialista** Cseh *Post* 1936-08-08, 153 (*anoj de la ~socialista partio*). ‖ **inter~a 1** (koncernanta plurajn ~ojn) Z *UL* 20 (*Mi legis* [...] *libreton sub la nomo „Lingvo inter~a"*),

Schl 1887, 120 (*la tuta granda materialo, kiu jam per si mem fariĝis inter~a*), *DL* 7 (*l' amikoj de l' lingvo inter~a*), 10 (*inter~a kompreniĝo*), 11 (*por tio, ke la lingvo pli rapide el* inter~a *fariĝu* tutmonda), *Ald 1888*, 2 (*fari inter~an kongreson*); G *Blov 1888*, 4 [a] (*la lingvo latina* [...] *en la botaniko* [...] *ja estas inter~a*); Z *UV* [t], [enk. 1] (*skribita en la lingvo inter~a Eo*), *FE 1894* [t] (*Ekzercaro de la lingvo inter~a « Eo »*), 3, 4, 27.5 (*inter~a (= kiu estas inter diversaj ~oj)*). **2** (ark., *rilata al LI*) Z *DL* 16 (*gramatiko inter~a*), *UL* HE 56 (*La parton inter~an en tiu ĉi verko mi trarigardis*), *Ald 1888*, 7 (*inter~a vortfarado*), 18 (*Ricevinte de vi leteron inter~an kaj kompreninte ĝin,* [...] *via adresito vidos* praktike *la oportunecon de l' lingvo*); G *Blov 1888*, 3 [a] (*mi elektis malgrandan rakonton,* [...] *kaj mi donis al ĝi inter~an veston*); Z *MV* [t] (*Meza Vortaro inter~a-germana*), *UV* [t], [enk. 2], *FE 1894* [t]. **inter~a-angla** Z *Nom 2*, 1. **inter~a-franca** Z *Nom 2*, 1. **inter~a-germana** Z *Nom 2*, 1. **inter~a-pola** Z *Nom 2*, 1. **inter~a-rusa** Z *Nom 2*, 1. **inter~e** Z *Nom 2*, 1 (*Dua Libro de l' lingvo inter~a (skribita inter~e)*), 1 (*Rakonto de A. Puŝkin (inter~e)*). **inter~eco** Z *EG 1904*. **inter~o** *EKato* Okt. 1903, 5 (*Inter~o! Vi estas do socialisto?*). ‖ **inter~igi** (traduki al Eo) Boi *Mona 1902*, VIII [a] (*ĉia tradukonto penu inter~igi nur verkojn skribitajn en lia°* {sia} nacia lingvo). **inter~isto** (adepto de LI) Z *DL* 16 (*Se iu eĉ skribis al mi kelkajn leterojn en la lingvo inter~a, mi ne povas nomi lin inter~isto, ĝis li ne° sendis al mi sian promeson*); Wahl *Princ 1889*, [a] (*rusaj inter~istoj, kiuj ankoraŭ ne tute konas* [Eon]). ‖ **ali~a** Z *DL* 10 (*personoj ali~aj*). **ali~ulo** *LI* Dec. 1895, 4 (*ili korespondadas kun multaj ali~uloj*; kp. *alilandulo*). ‖ **ĉiaj~aj** Stead *The-E* Nov. 1903, 2 (*ĉiaj~aj homoj*). **divers~ano** *LI* Dec. 1895, 3 (*buŝaj interkomunikiĝoj de la divers~anoj*). **kontraŭ~isma** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*kontraŭ~isma pensado kaj agado*). **rusa-inter~a** Z *Nom 2*, 2 (*eliros post mallonga tempo* Plena Vortaro rusa-inter~a). **sen~eca** (pol.) *JarL SAT 1923*, 21 (*La sen~eca ideo vivos, se troviĝos sufiĉe da celkonsciaj S. A. T.anoj* [tiel]); Barth *JarL SAT 1923*, 22 [t] (*Sen~eca Literaturo*; *sen~eca spirito*), 23 (*sen~eca mondliteraturo*). **telegrafe-inter~a** Einst *Plen 1888*, 24 (*konferenco telegrafe-inter~a*).

nacionalism/ [1916] **~o** (pol.) G *EPl 1916*.

nacional/ [1903: *~isto*] **~isto** Aur *EKato* Okt. 1903, 5 (*multe da socialistoj sin diras ~istoj*).

nadir/ [1904] **~o** (astr.) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

nadl/ [1910] **~o** (tek.) (ne ĉe Z; antaŭe [kompasa] *montr/il/o*) Ver *EncV 1910*; Diett *Gold 1921*; OA 8-1974.

Nadson' [1890] [**~o**] Domb 1890, 23. (rusa poeto Семён Яковлевич Надсон (Semjon Jakovleviĉ Nadson, 1862-1887, mortis pro tuberkulozo en aĝo de 24 jaroj) el plurkonfesia familio: La juda avo transiris al la grek-ortodoksa eklezio, la patrino anis en la rus-ortodoksa).

Nafad/ [1924] [**~o**] (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 44.3 (*la senakva dezerto ~*).

naft/ [1898] **~o** (geol.) Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*~o estas fluida mineralo-miksaĵo*), Sep. 1899, 28 (*la loko de la plej riĉa* [...] *akiro de ~o*), 29 (*la ~o* [...] *troviĝas en la tero en apartaj kavernoj*); *FK 1903*, 180.11 (*gluo solvita en ~o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Abes *LI* Maj. 1898, 68 [t] (*Brulanta ~a fontano apud Baku*), Sep. 1899, 28 (*akiro de la ~a riĉeco*), 29 (*~aj fontanoj* [kaŭzitaj per gasa premo]; *~a industrio*). ‖ **~akira** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*sudokcidenten* [...] *estas kuŝanta* {situas} *malgranda ~akira plato*). **~konduko** Abes *LI* Sep. 1899, 29 (*oni komencis fluigi* [al la Nigra Urbo] *la ~on ile* [per, helpe de] *pumpoj kaj „~okondukoj“*). **~porta** Abes *LI* Sep. 1899, 28 (*~portaj terpecoj*). ‖ **scie~porta** Abes *LI* Sep. 1899, 28 (*la registraro faris el la parto de scie~porta tero kvartalojn*), 31 (*la proksimeco al la scie~porta terpeco*).

naftalin/ [1892] **~o** (kem.) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*solvante unu gramon da ~o en 100 gramoj da benzino*), *EG 1907* (Naphtalin; ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

naftol/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

naĝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 133b, 135a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 35. ‖ **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~adi 1** (en akvo) Z *E-isto* Apr. 1890, 38a ([la marvirinetoj] *~adis antaŭ la ŝipoj kaj kantadis agrable pri la beleco sur la fundo de l' maro*); Stank *Viv 1896*, 11-12 (*mi* [...] *~adas per ŝipeto*). **2** (fig., en aero) Stank *Viv 1896*, 15 (*alte en la aero ~adis longa-flugilaj cikonioj*). **~anta** Z *FE 1894*, 35.18 (*La tuta supraĵo de la lago estis kovrita per ~antaj folioj*). **~anto** G *EPl 1916*. **~ejo** G *EPl 1916*. **~ilo** [Z] *E-isto* Dec. 1889, 21b (*la fiŝoj per siaj ~iloj kaj vostoj* [la akvon] *batis*); G *EPl 1916*. **~istoj** *SennR* Nov. 1923, 28 (*bonaj ~istoj, povantaj multan tempon resti sub la akvo*). ‖ **~obarelo** (ark., *buo*) G *EPl 1916*. **~osigno** G *EPl 1916*. **~ozono** G *EPl 1916*. ‖ **el~i** Z *RE* 26b. **supren~adi** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a ([ili] *supren~adis en unu linio super la akvon*). **trans~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*trans~o de la glacio kaj akvo de la suda poluso al la norda*). ‖ **aero~isto** (ark., *aviad/ist/o*) °*c*, 15 (*leŭtenanto, aero~isto°*).

naiv/ [1889] **~a** Z *E-isto* Nov. 1889, [t] (*Ĉu efektive* […] *vi estas tiel ~aj* […]*?*); Z [ne en *UV*], *FE 1894*, 17, 37.10 (*Li estas nelerta kaj ~a provincano*); *FK 1903*, 243.32 (*tiuj ĉi provoj estas fonditaj sur la ~a espero, ke la mondo renkontos ilin kun ĝojo*); Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*tio estas pia figuro tre ~a kaj tre antikva* [en preĝejo]); OA 1-1909; OA 8-1958. ‖ **~e** (*La malfeliĉa infano rakontis al ŝi ~e ĉion, kio okazis al ŝi*). ‖ **~eco** Z *FE 1894*, 29.4 (*Mi ridas je lia ~eco (aŭ mi ridas pro lia ~eco, aŭ: mi ridas lian ~econ)*). **~ulo** Hay *The-E* Nov. 1903, 10.

najad/ [1904] **~o** (mit.) (nimfo de fontoj kaj riveroj) Z *EG 1904*.

najbar/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 17 (*La malgrandan filinon de mia ~o mi amas ne malpli ol mian propran infanon*), 36 (*rakontu al mi* [...] *kion vi tie vidis* [...] *ĉe la ~o de kontraŭe!*), *RE* 190b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 32.12 (*Kelkaj homoj sentas sin la plej feliĉaj, kiam ili vidas la suferojn de siaj ~oj*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 9 (*li veturis serĉi atestantojn por la edziĝo inter la ~aj vilaĝestroj*); Z *RE* 189b (samlima). ‖ **~aĵo** G *Blov 1888*, 16 (*Li alveturis* [...] *en siajn vilaĝojn, kiuj sin trovis en la ~aĵo de la vilaĝo de Mario*); *Cion 1926*, 10 (*dum la nokto* [la elektra lumo] *superbrilas la tutan ~aĵon* [kp. EN neighbourhood]). **~eco** G *Blov 1888*, 16 (*al la amanto en frako estis ne plezure en lia ~eco*); *Cion 1926*, 15 (*la ~eco de duon-sovaĝaj beduenaj triboj*). ‖ **kun~o** Vila *LernEs 1901*, 34 (→ *kun*).

najl/ [1889] **~o** Z *RE* 30b (гвоздь), 152a (*albati per ~o*), *MV*; G *Kond 1890*, 30 (*~oj kaj ŝnurego, el kiu vi faris la velan stangon* {ĉu masto?}); Z *UV*. ‖ **~ego** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*ligna ~ego, enmetita en baro*). **~eto** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 (*~etoj origitaj*). **~ita** Cart *Bild 1905*, 3 (*tabulo, ~ita sur la tablo*). ‖ **al~igi** Cart *TraTur 1905*, [5] (*la reĝo perfidulon* [...] *al~igis sur krucon*). **ĉirkaŭ~ita** Cart *Bild 1905*, 15 ([la] *plataj flanktabuloj* [de la kuvo] *estas kuntenataj per tri ĉirkaŭ~itaj feraj strioj*).

najtingal/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 188b, *MV*; G *Kond 1890*, 24 ([patro al lia bone kantanta filino:] *vi estas fluto, kanario, ~o*); Z *UV*. ‖ RIM. Kp. *luscin/o* Lib *LernLv 1889*, 45.

Namibi/ [2009*] **~o** (regno, sendependa de 1990; antaŭe *Sudokcidenta Afriko*) R 2009.

nan/ [1934] **~o** (bot.) (zool.) *PV 1934* (ne en *PV 1930*); War *GD 1957* (nain); OA 9-2007. ‖ **~a** Wü *EV 1935* (plusendas al *pigmea*); OA 9-2007.

nanken/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 73b (китайка), 105a, *MV*, *UV* (Nanking; kotona teksaĵo, en Eo kaj DE nomata laŭ la iama ĉina ĉefurbo, kie ĝi origine estis produktata; eksmoda de la komenco de l' 20a jarcento).

nap/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 12b, *MV*, *UV*.

Napoleon/ [1888: *~ido*] **~o** *Bern 1906*, [7] ([En la urbeto Thun] *restadis en 1834 Ludoviko ~o Bonaparto*); B *VdE 1910* (*~o estis kronita kiel imperiestro en la jaro 1804* [→ krono], *la literaturo pri ~o* [→ literaturo 2], *la lastaj veteranoj de la militoj de ~o* [→ veterano]). ‖ **~ido** Z *DL* 26 (*La ~idoj esperas ricevi la tronon de Francujo*).

Napol/ [1910] **~o** (urbo en Italio) (1893: *Neapolo*) *JarL UEA* Maj. 1910, 84; Cseh *Post* 1935-09-21, 15 (*tri plej konindaj urboj de Italio: Florenco, Romo kaj ~o*); War *GD 1957* (Naples). ‖ **~ano** War *GD 1957** (Napolitain).

narcis/ [1889] **~o** (bot.) (floro) Z *RE* 106b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

nargile/ [1954] **~o** (akvotabakpipo) *PVS 1954*.

narkot/ [1904] **~i** (med.) Z *EG 1904*; OA 4-1929. ‖ **~a** Z *EG 1904*. **~o** Z *EG 1904* (Narkose, Betäubung); Ver *EncV 1910*. ‖ **~aĵo** (antaŭe *narkotik/o*) Z *EG 1904*.

narkotik/ [1894] **~a** (med.) *E-isto* Dec. 1894; Ger *LI* Jan. 1896, 15 ([haŝiŝo =] *≈a preparato el la folioj de l' hinda kanabo*); *FK 1903*, 115.18 (*teo kaj kafo estas ~aj trinkaĵoj*); OA 1-1909. ‖ **~o** (ark., *narkot/aĵ/o*) Waś *LI* Jan. 1896, 4 (*Virino, varmigita per ~oj de ĉirkaŭprenoj*); Beau *EFr 1903* (narcotique *(subs.)*; baza formo).

Narovl/ [1893] **~o** Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96 (*~o, gub. Minsk, Rusujo*).

nartek/ [1908] **~o** (bot.) (Narthecium ossifragum) Rhod *EnE 1908* (bog-asphodel).

narval/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*.

nas/ [1904] **~o** (mar.) Z *EG 1904* (Reuse); Pucc *EIt* [3]*1924*, 242a (nassa); OA 4-1929 (Fr nasse | hoop-net | Fischreuse).

nask/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 27 (*Mia onklino ~is filinon*), *RE* 82a (*~i katidojn*), 143a, 152b, 165b, 173a, 201a (*~i bovidojn*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12. ‖ **~o** Z *DL* 6 (*estimi la aferojn* [...] *laŭ la mirindeco* [...] *de ilia ~o*). ‖ **~eco** Krikortz *LI* Maj. 1898, 73. **~ejo** Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*la ~ejoj de Stokholm*). **~iga** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*la* […] *ŝanĝo de la vortoj, prenitaj el la originala, ~iga lingvo*). **~igi** Z *DL* 33 (*agrabla muziko, kiu povus ~igi la plej dolĉajn sonĝojn*°). **~iĝi** Z *Ald 1888*, 7 (*se ~iĝus ia demando stilistika*), *RE* 21a, 57b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 108 ([amo] *~iĝas / Per tempo*). **~iĝo** Einst *Plen 1888*, 31 [t] (*≈iĝo de Gil Blas kaj lia edukado*). **~ita** Z *DL* 18 (*Georgo Vaŝingtono estis ~ita la dudek duan Februaron*), *RE* 213b, *FE 1894*, 12.19, 33.7 (*li malbenis la tagon, en kiu li estis ~ita*). **~ito** Z *RE* 68b (infano), 112a (*nova ~ito*), 213b. **~onteco** (ark., *graved/ec/o*) Z *DL* 24 (*Ŝi estas en la kvara monato de ~onteco*). ‖ **al~ito** Z *RE* 154a (приплод; pp pri ido de hundoj, vulpoj ktp.). **el~ito** Desh *Avent 1907*, 5 (*Unu sola el~ito estis la tuta espero de tiu glora familio*). **re~iĝanta** Desh *Avent 1907*, 5 (*esperoj de feliĉo ĉiam re~iĝantaj, ĉiam trompantaj*). **re~iĝo** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 ([forta sento] *de aliformiĝo kaj re~iĝo en la naturo*). ‖ **du~ito** (ark., *ĝemelo*) Z *RE* 9b, *MV* 47; *E-isto* Feb. 1893, 30 („*Certe du~itoj,*" *diras la reĝino, alirante al la nutristino*); Z *UV*. **flor~iĝo** Geogh *LI* Apr. 1900, 63a (*En la tago / De la flor~iĝo*). **frukto~a** *Cion 1926*, 14 (*la grundo* [...] *estas la plej frukto~a*). **ĵus~ita** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*la ploretado de ĵus~ita infano*). **Krist~a** Z *RE* 77b (*kanti kantojn Krist~ajn*). **Krist~o** (reli.) Z *RE* 173a, *MV* 39, *UV* (krist'~' [mn.] → *Krist*). **kun~ita** Z *RE* 172b. **nove~ita** G *Kond 1890*, 28 (*nove~ita infano*; identa konstruo en De: *neu|ge|boren|es Kind*). **tri~itoj** Z *RE* 205b. **unue~ita** Z *RE* 130a. **unue~ito** Z *RE* 130a.

nat/ [1911] **~o** GM *Usuel EFr 1911*.

Natal/ [1910: ~] **~o** (iama provinco) *JarL UEA* Maj. 1910, 68 (*Durban (Sud-Afriko, ~)*); But *EEn 1967*, 444c.

natr/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; Pucc *EIt* [3]*1924*, 242b (natro); OA 4-1929. ‖ Rim. Oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute for-

strekita de Grosjean-Maupin, vd. BK II.1, ĉap. OA 4.

natri/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; OA 4-1929 (DE Natrium | EN natrium).

natur/ [1888: *ne~eco*] **~o** Z *DL* 39 (*mi ekkonis mian internan ~on*), 39 (*Tian° mi ne komprenis mian ~on*), 42 (*Vi* [...] *scias tre bone, kiel kaprisa° estas la ~o*); Einst *Plen 1888*, 23 (*La ~o volis scii, kiel ĝi elvidas°, kaj ĝi kreis Götheon*); Z *RE* 47b, 107b, 154a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *Ham 1894*, 111 (*la ~o / Konservas sian moron*), *FE 1894*, 35. ‖ **~a** Z *DL* 6 (*legante mian libron, li renkontos en ĝi sole aferojn simplajn kaj ~ajn*), *Ald 1888*, 2 (*lingvo internacia* [...] *devas havi gramatikon la plej simplan kaj ~an*); G *Blov 1888*, 3-4 [a] (*La rakonteto* [...] *donas en sia* [...] *~a fideleco multe konvenan pentron de la karaktero de l' lando*), 5 (*ili (kio estas tre ~a) alvenis al la jena decido*); Z *RE* 47b; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 20a (*historio ~a*; ark., «natursciencoj», botaniko, zoologio ktp.); *E-isto* Jan. 1891, 6b (*la fondinto de la germana ~a filozofio*); [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*la lingvoj ~aj de ĉiu aparta nacio*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*grandega muzeo de historio° ~a* {muzeo ~scienca}); Z *Ham 1894*, 108 (*Nun konkludo plej ~a ...*), *FE 1894*, 35.10 (*Tiu ĉi granda altaĵo ne estas ~a monto*), 39.11 (*Mia onklo ne mortis per ~a morto*); *LI* Mar. 1896, [33] (*batalo inter la lingvoj ~aj*). **~e** Z *DL* 33 (*estis tute ~e, ke la ombro estis videbla sur la muro*); G *Blov 1888*, 6 (*poste ili ĵetus sin al la piedoj de la gepatroj, kiuj ~e estus fine tuŝitaj per° la* [...] *malfeliĉo de la amantoj*). ‖ **~isto** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*La glora ~isto* {~sciencisto} *B.*); Beau *EFr 1903* (naturaliste *(celui qui s'adonne spécialement à l'étude de la nature)*). ‖ **~amanto** *Bern 1906*, [6] ([la urbeto] *altiras la verajn ~amantojn*). **~dono** Luyk *Iŝtar* 1924, 74.1 ([li petis] *oficon, por ke li povu inde okupi sian tempon kaj siajn ~donojn*). **~esploranto** Z *RE* 47b. **~lernanto** Z *Adr 1899*, 6 (*studento, ~lernanto* [eble trad. el RU, signifo neklara]). **~science** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*respondi la demandon* [...] *ne sole teleologie, sed* [...] *ankaŭ ~science*). **~scienco** Z *RE* 47b, *Adr 1896*, 13 (*kandidato de ~oscienco*); Beau *EFr 1903*; Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*la ĉiam pli kreskanta natur~o*). ‖ **ne~a** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*ne~a akcento*). **ne~eco** Z *DL* 6 (*estimi la aferojn* [...] *laŭ la mirindeco kaj ne~eco de ilia nasko*). **super~a** Z *RE* 177b (kp. DE *über|natür|lich*); Beau *EFr 1903*; *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*Ĉu peko devena estas simple senigo je bonoj super~aj?*).

naturalism/ [1903] **~o** (filoz.) (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 3-1921.

naturalist/ [1903] **~o** (filoz.) (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

Naur/ [2009*] **~o** (regno, sendependa de 1968) R 2009.

naŭ [1887] Z *UL* 36 [g], [v], *DL* 18 (*Dudek unu estas tri seponoj de kvardek ~*), 28 (*mi aĉetis dek cigarojn; ~ el ili mi metis en mian cigarujon*), *RE* 37b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12, 14.11 (*Kvar metroj da tiu ĉi ŝtofo kostas ~ frankojn*), 30.2. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 24 (*~a horo kvindek minutoj*). **~o** Z *RE* 37b. ‖ **~dek** Z *DL* 18 (*~dek kvar*), *FE 1894*, 12.10 (*Mil okcent ~dek tri*).

naŭz/ [1889] **~i** Z *RE* 204a, *MV* (Übelkeit erregen), *UV*. ‖ **~a** *RevO* Jul. 1920, 77b (*~a ridaĉo* [de abomenuloj]). **~o** Z *RE* 204a.

nav/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904* (Schiff *(in der Kirche)*); Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*La multaj kandeletoj* [...] *donis al la ĥorejo, al la ĉefaltaro kaj al la meza ~o melankolian radiadon*); OA 1-1909; Azor *ArkiT 1932* [→ *hipetra*] (*greka templo, kies centra ~o ne havis tegmenton*).

navig/ [1908] **~i** (mar.) Roll *Mar 1908.* ‖ **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*); Knoedt *Luz 1980* (*Antenoro ~is tra Adria maro kaj poste fondis Padovon*). ‖ Kp. *navigacil/o*.

navigiaci/ [1894] **~o** (mar.) (avi.) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*S-ro Vladislavo U. eldonis ver-*

kon „≈o aera“); Z *EG 1904*; Roll *Mar 1908* (FR navigation | DE Navigation); OA 3-1921. ‖ Kp. *navig/i*, *ŝip/ir/ad/o*.

naz/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *RE* 106b (*kataro de l' ~o*), 112a (*truo de l' ~o*), 112b, 185b (*purigi la ~on*), 229b (*frapo sur la ~o*), *MV*, *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*ni devas kun longaj ~oj disiri hejmen* [ni ne povas fari kiel intencite kaj devas rezigni pri la plano]); Z *FE 1894*, 8.10 ([mi] *flaras per la ~o*), 33.4 (*La nokto estis tiel malluma, ke ni nenion povis vidi eĉ antaŭ nia ~o*); Stank *Viv 1896*, 15 (*delikataj truoj de l' ~o*). ‖ **~eto** Z *RE* 112b. **~umo** Z *RE* 130a, *MV* 47, *UV*; Stank *Viv 1896*, 9 (*~umo en dika testuda kadro*). ‖ **~kataro** Bar *LernHu 1898*, 69 (*li suferas je ~kataro*); Z *EG 1904*; Borel *GermE* Mar. 1905, 28a (*nova kuracilo por astmo, bronkito, ~kataro*). **~muko** Straat *ENl 1933*.

nazal/ [1934] **~o** (ling.) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

nazi/ [1954] **~o** (hist.) (pol.) (sin. nacisocialisto) *PVS 1954*.

ne [1887] Z *UL* 13 [n] (*Mi ~ scias kie mi lasis la bastonon; ĉu vi ĝin ~ vidis?*), 19 (*~ konduku nin en tenton*), [v], 21 (*mi eĉ unu vorton ~ almetas en alia lingvo*), *Schl 1887*, 121 (*mi laboras ~ kontraŭ la° Volapük', sed por la ideo*), 121 (*mi faras ĝin ~ pro malĝentilo*), *DL* 4-5 (*komenci la eldonon de libroj ~ pli frue ol estos finita la juĝo de l' publiko*), 5 (*tian° por la leganto nenio jam estos ~ klara*), 6 (*estimi la aferojn ~ laŭ ilia praktika signifo* [...], *sed laŭ la mirindeco* [...] *de ilia nasko*), 10 (*provi* [...], *ĉu mia lingvo estas bonsona aŭ ~*), 14 (*preni ian laboron, eĉ la plej malgrandan, ~ ĉiu konsentos*), 20 (*Tio ĉi montras, ke via nepo estas ~ bone edukita*), 21 (*~, por vi mia magazeno estas fermita*), 21 (*La mastro diris, ke mi foriru, ĉar se ~ – li min elpelos per la hundoj*), *RE* 7a (sen-, mal-), 66b (*se ~*), 107b (*~ manĝinte*), 108a, 108b (*~ estas kie*), 108b (*mi ~ havas kie*), 109a (*mi ~ havas tempon*), 109a (*~ povas kompreni*), 109a (*~ sufiĉe lerninta*), 111b (*tute ~*), 112a (*tute ~*), 113a (*~; ~ estas; ~ ekzistas*), 125a (*tute ~*), 157b (*~ rimarki*; dufoje), (*~ aŭdi*), 160b (*~ vidi*), 229b (*~ tuŝi*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 6. ‖ Kp. *no°*. ‖ **~i** Z *FE 1894*, 3. ‖ **~igi** (remeti) Z *RE* 121a, 125b. **~ulo** Z *FE 1894*, 3, 4.

‖ **A-D** ‖ **~acidigita** Z *RE* 162b (*~acidigita pano*). **~agrabla** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171. **~apartigebla** G *Blov 1888*, 17. **~atendema** Z *DL* 12. **~atendite** Z *RE* 170a (subite, surprize). ‖ **~bezona** G *Blov 1888*, 13. **~bona** Z *A 1905*, 4.7. **~bone** Z *RE* vii [a]. **~cedigebla** Z *RE* 110a. ‖ **~danka** Beau *EFr 1903*. **~dankema** Beau *EFr 1903*. **~decidebla** Z *RE* 110b. **~dependa** [Aur] *EKato* Dec. 1903, [17]. **~detruebla** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. **~difektita** Z *RE* 108b. **~disputebla** Z *RE* 110a, *A 1905*, 3.5, 9.4. **~dividebla** Mott *EEn 1906*. **~dividita** Z *RE* 222a (tuta, unupeca).

‖ **E-Ĝ** ‖ **~ebenaĵo** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12. **~ebla** Z *DL* 15. **~eble** Z *DL* 33. **~ebleco** Z *RE* 41b (*ĝis ~ebleco*). **~elpeleble** Barth *Ludo 1928*, 18. **~elpetebla** Z *RE* 111a. **~elportebla** Z *RE* 110b (dufoje). **~elstrekebla** *LI* Feb. 1896, [17]. **~enviinda** Barth *Ludo 1928*, 19. **~esperata** G *Blov 1888*, 14. **~esprimebla** G *Blov 1888*, 9. **~esprimeble** Z *DL* 32. **~estinta** Z *RE* 108a. **~estinte** Stank *Viv 1896*, 19. ‖ **~fleksebla** Z *RE* 110a. **~granda** Ger *LI* Jan. 1896, 13. **~ĝentila** Z *FE 1894*, 16.15-17. **~ĝustloka** Z *RE* 111a.

‖ **H-K** ‖ **~hela** Z *FE 1894*, 2. **~juna** Z *RE* 139a. ‖ **~kalkulebla** Mott *EEn 1906*. **~kaŝema** Z *RE* 67b. **~klarigebla** G *Blov 1888*, 7. **~komprenebla** Z *DL* 11. **~kompreneble** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **~komprenebleco** Z *E-isto* Jan. 1893, 2. **~konata** G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 7a (~sciata), 108b; Z *A 1905*, 7.1. **~konato** Z *Ald 1888*, 17. **~konsolebla** Mott *EEn 1906*. **~konvena** Z *RE* 110b. **~korektebla** Ger *Fant 1895*, 12. **~korektite** Z *A 1905*, 4.2. **~kredebla** Z *DL* 40, *RE* 109b. **~kredeble** Einst *Plen 1888*, 16 [g].

‖ **L-N** ‖ **~legeble** Z *DL* 24. **~lerte** Z *A 1905*, 4.3. **~ligebla** G *Blov 1888*, 13. **~logika** Ger *LI* Jan. 1896, 8. **~longe** Z *FE 1894*, 25.12. **~mal-**

obeebla *PV 1930* (*~malobeebla leĝo*[Z] *→ mal*). **~malproksime** G *Blov 1888*, 11. **~memorebleco** Z *E-isto* Jan. 1893, 2. **~mezureble** Tolk *Voron ~1900*, 2. **~mortema** Z *DL* 25. ‖ **~natureco** Z *DL* 6. **~~igebla** Z *RE* 110a; *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a (*~~igebla fakto*).

‖ **O-P** ‖ **~oportuna** Z *A 1905*, 8.1. **~ordinara** Z *DL* 43. **~ordinare** Z *DL* 35, *RE* 225b (tre, ekstreme; чрезвычайно). **~organika** OA 9-2007. ‖ **~palpebla** Wü *EV 1923*. **~para** Z *RE* 111a (*~para nombro*). **~pardonebla** G *Blov 1888*, 20. **~pardoneble** Z *DL* 12. **~penetrebla** Z *RE* 110b. **~pensinte** Einst *Plen 1888*, 19. **~pereema** Sey *FlandLit 1904*, 8. **~plenjara** Z *RE* 93b, 109a (*homo ~plenjara*). **~plenumo** Z *RE* 111a (*~plenumo de kontrakto*). **~plorita** Einst *Plen 1888*, 33. **~priskribebla** Z *RE* 110a. **~profitema** Z *RE* 7a. **~prokrasta** Z *RE* 110a. **~prokrastebla** Z *RE* 110a. **~propra** Z *DL* 24.

‖ **R-Ŝ** ‖ **~rekonebleco** Z *Ald 1888*, 4. **~rompebla** Lamb *LI* Dec. 1905, 526. ‖ **~sciado** Z *Ham 1894*, 24. **~sciata** Z *RE* 7a (~konata), 108b. **~scio** Z *RE* 108b. **~senkaŭze** G *Blov 1888*, 13. **~subpremebla** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2. **~suferebla** Einst *Plen 1888*, 34. **~ŝancelebla** Z *DL* 6, *RE* 110a.

‖ **T-Z** ‖ **~tolera** Z *RE* 111a. **~tolerado** [Aur] *EKato* Dec. 1903, [17]. **~tolerebla** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **~trafluebla** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120. **~trapaŝebla** G *Blov 1888*, 18. **~tuŝebla** Z *A 1905*, 2.3. **~tuŝebleco** Z *A 1905*, 1.3. **~uzado** Z *Ald 1888*, 10. **~venkebla** G *Blov 1888*, 6. **~vola** Z *RE* 108b. **~vole** Z *RE* 21b (*vole-~vole*). **~vundebla** Z *Ham 1894*, 7. **~zorga** Z *RE* 108a.

Neapol/ [1893] **~o** (ark., *Napol/*) *E-isto* Aŭg. 1893, 122 (*Stranga metodo de enterigado de mortintoj ekzistas en la urbo ~o*); Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*Alonzo, reĝo de ~o*°).

nebul/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 9 (*la ĉirkaŭaĵo perdiĝis en la ~o malklara kaj flaveta*); Z *RE* 95a, 206b, *MV*, *UV*; Ger *Fant 1895*, 8 (*la maro ondadis sub multepeza ~o*); Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*en la malgajaj ~oj gardestaras piramidoj*). ‖ **~a** Z *EG 1904*. **~i** Z *RE* 155b. ‖ **~eco** Z *EG 1904*. **~ega** Boi *Perd 1904*, 6 (*en la ~ega parko plidensiĝis malhelaĵo*). **~ego** Z *EG 1904*. **~eto** Z *EG 1904*. **~igi** Z *Ham 1894*, 25 ([La fantomo] *~igos vian saĝon*). ‖ **~zono** G *NovAnt 1909*, 13.

neces/ [1887: *~e*] **~a** Z *UL* [v], *Majn 1887-2* (*en tiu gazeto estos priparolata ĉio, kio estas ~a por la lingvo internacia*), *DL* 12 (*ĉiuj ~aj ŝanĝoj* [...] *estos publikigitaj*), 16 (*la promeso estas ~a* [...] *por la statistiko*), 17 (*la artikulo*° [...] *estas oportuna sed ne ~a*), *Ald 1888*, 4 (*se la kongreso eĉ trovus ~a ŝanĝi la lingvon ĝis nerekoneblеco*), 11 (*se ia por ni ~a vorto* [...] *ankoraŭ ne ekzistas*), *RE* 109b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 27.3 (*ĉar* [la artikolo] *estas oportuna sed ne ~a*). ‖ **~e 1** (bezonate) Z *UL* 21 (*Estas ~e ke grandega nombro da personoj donu sian voĉon*), *DL* 46 (*estas ~e ĝin mallaŭte tute forigi*), *A 1905*, 3.1, 3.2 (*estas ~e, ke ĉiu e-isto havu la plenan certecon, ke leĝodonanto por li ĉiam estos* […] *ia klare difinita verko*). **2** (ark., *nepre*) Z *DL* 20 (*La formojn kunmetitajn* [...] *oni devas uzi sole tian*°, *kian*° *la senco ĝin*° *~e postulas*), 32 (*homoj ~e devis tie esti*), 41 (*Vi devas ~e veturi en banejon*° {banlokon}). **~o** Z *RE* vii [a] (*en okazo de* efektiva ~o), *E-isto* Apr. 1890, 38a (*jam estas ne ~o, sed lukso*). ‖ **~aĵo** Lor *LernCs 1890*, 5 (*la patrujo ne donas al la homo ĉiajn ~aĵojn*) **~eco** Z *A 1905*, 9.3 (*ni devas tion ĉi fari ne facilanime, sed nur en okazoj de efektiva ~eco*), *Ifig 1908*, 16 (*Timigas nia bordo la fremdulojn: / Postulas tion leĝ' kaj ~eco*). **~ege** Z *RE* 57b. **~ejo** Z *RE* 113a, 126a, 172a, *MV* 47 (Abtritt°), *UV* (vd. la RIM. en BK II); *FrazL 1903*, 10 (FR les w. c.). **~ita** (ark., *devigita*) Einst *Plen 1888*, 31 (*mia patro sin vidis ~ita*° {devigita; kp. DE ge|nötig|t} *reveni en lian*° *patrurbon*). **~ujo** Z *RE* 136b (keleto; погребец; loko por deponi diversajn necesajn aĵojn. Nenia ligo kun „necesejo". Kp. kun la malsamsignifa DE traduko en *MV*), *MV* 47 (Necessär; moderna DE *Necessaire*, RU несессер, malgranda saketo por tualetaĵoj necesaj dum vojaĝo aŭ tia saketo por kudriloj ks. Kp. kun la malsamsignifa RU пог-

ребец en *RE*), *UV* (vd. la RIM. en BK II); Beau *EFr 1903* (nécessaire *(coffret, étui)*). ‖ **sen~a** Z *DL* 10 (*kion ĝi* gajnus*, esceptinte la sen~an instruitan eksteron?*).

Nederland/ [1904] **~o 1** (hist.) (mezepoka regno ampleksinta la nunajn ~on 2, Flandrion, parton de norda Francio kaj Luksemburgon) Sey *FlandLit 1904*, 9 ([*la flandro*] *Guido Gezelle, kiun tuta ~o alsalutis kiel sian plej grandan lirikan poeton*), 10 (*ambaŭ partoj de ~o*). ‖ **~a** Sey *FlandLit 1904*, [5] [a] (*flandraj kaj holandaj verkistoj* […] *kune* […] *donas la ~an Literaturon*), [7] (*~a Literaturo en Flandro°*), 10 (*literatura kuniĝo de l' du partoj de l' ~a popolo*).

Nederland/ [1909: *~a*] **~o 2** (regno) (antaŭe *Holand/o*, *Holand/uj/o°*, *Mal/alt/land/o°*, *Nederlandi/o°*) R 1922; *JarL SAT 1923*, 20; But *EEn 1967*, 444c; OA 8-1974. ‖ **~a** EdE 1934, 384 ([En Aŭg. 1909 fondo de] *~a Katolika E-ista Ligo*). ‖ **~ano** Straat *ENl 1933*.

Nederlandi/ [1909] **~o** (ark., *Nederlando*) Moch *OGE* Aŭg. 1909:2:3 (14), p. 78 (*Kiel mi* [Moch] *diris pli supre, la nuna uzado de la radikvorto* Holand *estas tute malprava. Ĝi devas esti rezervata al la provinco, dum la regno estus nomata* ~o [tiel kun –i–]. *La nacio ne povu esti nomata alie ol* ~anoj, *sed ĝia lingvo estus la* Holanda; la formo kun –i– sekvas el la koncepto de Moch, ke ĉiuj landnomoj finiĝu je –i/). ‖ **~ano** Moch *OGE* Aŭg. 1909:2:3 (14), p. 78.

nefrit/ [1910] **~o** (med.) B *VdE 1910* [→ *albuminurio*] (*Ĉeesto de albumino en la urino (simptomo de la ~o kaj de aliaj malsanoj)*).

neg/ [1956] **~i** *NLR* Mar. 1956 [v] (nei).

negaci/ [1891] **~o** Wahl *E-isto* Jan. 1891, 5b ([t] *Pri la ~o*); Pucc *EIt* [3]*1924*, 242b (negazione). ‖ Kp. *negacion/°*.

negacion/ [1891] **~o** (ark., *negaci/o*) Wahl *E-isto* Jan. 1891, 5b (*unuobla ~o°*), 6a (*la duobla ~o°*). ‖ RIM. Strange, ke Wahl uzas kaj *negacion/°* kaj *negaci/* en la sama artikolo de 1890-11-22. Probable la formo *negaci/* en la titolo estas ne de li, sed de la redakcio, do de Z.

negativ/ [1907] **~a 1** (mat.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

negativ/ [1933] **~o 2** (de foto) Straat *ENl 1933*.

neglekt/ [1933*] **~i** (ne ĉe Z; antaŭe *mal/-zorg/i*, *mal/atent/i*, *negliĝ/i°*) Straat *ENl 1933*; *PV 1934*; OA 8-1974.

negliĝ/ [1889] **~o 1** (vest.) Z *MV* (Negligé), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 228a (*~a vesto*; шлафрокъ, ark. RU germanismo *Schlafrock*).

negliĝ/ [1896] **~i 2** (ark., *neglekt/i*) *LI* 10-11/1896.

negoc/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*. ‖ Kp. ark. *negoci/ant/o°*. ‖ **~a** Z *RE* 46a (дѣловой). ‖ **~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 83.

negoci/ [1897: *~anto*] **~anto** (ark., *negoc/-ant/o*, *negoc/ist/o*, *komerc/ist/*o; evidente laŭ IT *negoziante*) Z *Adr 1897*, 15.

negr/ [1888] **~o** (hist., *nigr/ul/o*) Z *DL* 30 [17.1.2] (*la brula suno faras el ili ~ojn*); [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*La ~oj de Dualla° uzas originalan lingvon*); *FK 1903*, 88.15 (*mi vidis ~on tiel nigran, ke* [...]); Beau *EFr 1903* (nègre *(subs.)*); Z *Rab 1908*, 13.11 (*tiun ĉi buŝegon de ~o*); OA 1-1909. ‖ **~ina** *EKato* Okt. 1903, 4 (*haŭto de ~ina blankeco* [post somera sunbanado de blankulino]).

neĝ/ [1887] **~o** Z *UL* 36 [g] (*pli blanka ol ~o*), [v], *DL* 26 (*La printempa suno fluidigis* {fandis} *la ~on*); G *Blov 1888*, 7 (*la patro* [...] *ŝin trenis sur la ~o*), 9 (*nebulo malklara kaj flaveta, tra kiu flugadis blankaj pecoj de l' ~o*), 10 (*li ĉiuminute estis ĝis la duono en la ~o*); Z *RE* 187a, 197a (*amaso de ~o*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10.14, 39.8 (*En la printempo la glacio kaj la ~o fluidiĝas*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 1 [t] (*La ~a blovado* [ark., *neĝoŝtormo*]), 10 (*ĝi veturadis sur ~an amason*). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*. **~ero** Z *EG 1904*. ‖ **~kovrita** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*en la lumbrilo staris ~kovrita figuro*). **~vento** Z *RE*

28a, 96a, 101b. ‖ **sen~a** *Rev 1907*, 275 (*malvarma sen~a kaj ventema vintro*). ‖ **hajl~o** GM *EFr 1910* (hajleto).

nek [1887] Z *UL* [v] (~ ... ~), *DL* 14 (*helpi aferon tre utilan, kie estas postulata ~ laboro, ~ mono*), *Ald 1888*, 5 (*havante ~ pli da kompetenteco, ~ pli da moralaj* [...] *privilegioj, ol ĉiu alia*), *RE* 111a (~ - ~), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 28.11 (*Mi renkontis ~ lin, ~ lian fraton (aŭ mi ne renkontis lin, ~ lian fraton)*).

nekrolog/ [1903] **~o** (antaŭe *nekrologi/o* kun *-i/*) Beau *EFr 1903* (nécrologue); Z *EG 1904* (Nekrolog *(Lebensabriß eines kürzlich Verstorbenen)*); *Heck 1907*, 94; OA 3-1921. ‖ **~aro** Z *EG 1904*. **~isto** Z *EG 1904*.

nekrologi/ [1903] **~o** (ark., *nekrolog/o* sen *-i/*) Beau *EFr 1903* (nécrologie); Z *GE 1905*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (nécrologique [kun preseraro]).

nektar/ [1896] **~o** *LI* 6-7/ 1896; *FK 1903*, 458.9 (*dolĉan ~on enverŝis*); Beau *EFr 1903* (nectar); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

Nemez/ [1955] **~o** *NLR* Nov. 1955 [v] (helena diino de la justa puno).

Nenaradov/ [1888] **~o** (vilaĝo en Rusio) G *Blov 1888*, 5 (*vivis en sia vilaĝo ~o la bona Gavrilo*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 12 (*~aj vilaĝistoj*).

nenia [1887] Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121(*~ persono estas tiel leĝdonanta por krei lingvon por la tuta mondo laŭ sia volo*), *DL* 13 (*Se tamen ~ el la instruitaj akademioj volos preni mian aferon*), 23 (*~a el liaj malbenoj povas min iom malhelpi*), 39 (*vi mian sekreton en ~ libro malkovros*), *Ald 1888*, 4 (*ĝi donos ~jn praktikajn rezultatojn*), *RE* 111b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 (*la krimulo en ~ loko / Rifuĝon devas trovi*; ≈ *sanigilo en la mondo / Jam povos savi de senduba morto*), *FE 1894*, 30.6 (*Aldonante la prefikson „nen“, ni ricevas vortojn neajn: ~, nenial,* […]). ‖ RIM. Kp. *nenig/at/a*. ‖ **~flanke** Z *EG 1904*. **~okaze** Z *EG 1904*.

nenial [1894*] Z *FE 1894*, 30.6 (*Aldonante la prefikson „nen“, ni ricevas vortojn neajn: nenia, ~,* […]); OA 7-1958.

neniam [1888] (antaŭe *nenian*) [vd. RIM. sub *tiam*] Z *Ald 1888*, 5-6 (*anstataŭ* [...] *„nenian“* [...] *devas esti:* [...] *„~“*), 6 (*se kun ĉiu vorto oni devus atendi, ĝis mi ĝin kreos, tiam la lingvo ~ estus finita*); Einst *Plen 1888*, 61 [v]; Z *RE* 111b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.8 (*La tempo pasinta jam ~ revenos*), 30.6, 35.12 (*Kiam mi ien veturas, mi ~ prenas kun mi multon da pakaĵo*). ‖ **~velkonta** Bar *LernHu 1898*, 71 (*~velkonta paradizo*).

nenian [1887] (ark., *neniam*) Z *UL* 39 [g] (*mi ~ vidis*), [v], *DL* 11 (*dek milionoj adeptoj (!) ~ estos kolektitaj*), 18 (*en la lingvo mem ĝi preskaŭ ~ estas uzata*).

nenie [1887] Z *UL* [v], *RE* 111a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 30.6 (*Aldonante la prefikson „nen“, ni ricevas vortojn neajn:* […]*, ~, neniel,* […]). ‖ **~n** Z *RE* 111b.

neniel [1887] Z *UL* [v], *RE* 111b, *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*Eldonistoj ~ volis preni sur sin la eldonadon de mia verko*), *UV*, *FE 1894*, 30.6 (*Aldonante la prefikson „nen“, ni ricevas vortojn neajn:* […]*, neniam, ~,* […]).

nenies [1887] Z *UL* [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 30.6 (*Aldonante la prefikson „nen“, ni ricevas vortojn neajn:* […]*, neniel, ~,* […]).

nenig/ [1890: *~ata*] **~ata** Z *E-isto* Mar. 1890, 35b (*tiam tiu ĉi decido* [de la Akademio] *estas ~ata*). ‖ RIM. Analizo necerta, nuntempa kompreno *neni/ig/ata*.

nenio [1887] Z *UL* [v], DE 47 [g] (*mi ~n vidis*), *DL* 5 (*tian° por la leganto ~ jam estos ne klara*), 11 (*la afero* [...] *taŭgas por ~*), 29 (*Mi volas aŭ ĉion, aŭ ~n*), *Ald 1888*, 10 (*tiuj „novaj“ vortoj prezentos ~n alian ol provincialismojn de la unu lingvo internacia*), *RE* 7a (*~n fari*), 60b (*tute ~*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 (*~ en la mondo / Reciproke harmonias*), 108 (*~ restas en bonec' eterna*), 114 (*Ĉu tiuj ĉi ostoj meritis ~n alian, ol ke oni ludu per ili keglojn?*), *FE 1894*, 30.6

(*Aldonante la prefikson „nen“, ni ricevas vortojn neajn:* […]*, neniel, nenies,* ~*,* […]), 33.4 (*La nokto estis tiel malluma, ke ni ~n povis vidi eĉ antaŭ nia nazo*). ‖ **~nfaranto** Z *RE* 37a (parazito; дармоѣдъ).

neniom [1889] Z *RE* 111b; *E-isto* 1893, 13 (*Tamen ĉiuj tiuj° ĉi malpermesoj ~ helpis*); Z *FE 1894*, 30.6 (*Aldonante la prefikson „nen“, ni ricevas vortojn neajn:* […]*, nenio, ~, neniu* […]), *Rab 1908*, 50.9 (*≈ da filoj, ~ da filinoj ~ da amikoj!*); OA 7-1958 (= *nulkvante*).

neniu [1887] Z *UL* [v], Z *DL* 15 (*~ eĉ en tio vidas ion grandegan*), 15 (*~ el la redaktoroj estas mirindaĵisto*), 22 (*~n alian mi hodiaŭ volas vidi...*), 45 (*≈, eĉ ne mia ombro!*), *RE* 111b, *MV*, *E-isto* Jan. 1891, 15 [= LR 99 A], *UV*, *FE 1894*, 22.8 (*la tempon venontan ~ ankoraŭ konas*), 26.13, 30.6 (*Aldonante la prefikson „nen“, ni ricevas vortojn neajn:* […]*, nenio, neniom, ~*), *Rev* Feb. 1908 [= LR 99 B].

neologism/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (néologisme); Z *EG 1904* (Neologismus); OA 2-1914.

nep/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 20 (*Tio ĉi montras, ke via ~o estas ne bone edukita*), 27 (*La avo ne volis beni sian ~on*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 36.12 (*La filoj, ~oj kaj pra~oj de reĝo estas reĝidoj*). ‖ **~ino** Einst *Plen 1888*, 19 [g]; Z *FE 1894*, 33.19 (*Mi vidis vian avinon kun ŝiaj kvar ~inoj kaj kun mia nevino*), *EG 1904*. ‖ **ge~oj** Z *EG 1904*. **pra~o** Z *RE* 146b, *FE 1894*, 36.12 (*La filoj, nepoj kaj ~nepoj de reĝo estas reĝidoj*), Z *EG 1904*. **trepra~o** Cart *Bild 1905*, 14 ([la homo] *trepra~o* [de la simio]).

Nepal/ [1967*] **~o** (regno) But *EEn 1967*, 444c; R 2009.

nepotism/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (népotisme); Z *EG 1904* (Nepotismus); OA 2-1914.

nepr/ [1889] **~e** Z *MV* (durchaus), *EG 1904* (durchaus, unausbleiblich, unfehlbar), *A 1905*, 7.1 (*ĉar nur pri tiaj vortoj ni povas esti certaj, ke nia adresato ilin ~e trovos en sia vortaro*). ‖ **~a** Z *RE* 110a.

Neptun/ [1908] **~o 1** (mit.) Rhod *EnE 1908*, 539b; B *VdE 1910* [→ dento, tri] (*la tridento de ~o*); Knoedt *Luz 1980* ([Amfitrita] *fuĝis por ne edziniĝi al ~o*).

Neptun/ [1957*] **~o 2** (astr.) (planedo) War *GD 1957**. ‖ **≈a** War *GD 1957** (neptunien).

Nere/ [1895] **~o** Ger *Fant 1895,* 15 (*la malĝojigitaj filinoj de ~o ĵetadis kaj batadis sin je la bordo*).

Neron/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ persekuti] (*~o persekutis la kristanojn*).

nerv/ [1889] **~o 1** (anat.) Z *RE* 110b; Jon *ESv 1893,* 61; *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *7 malsanoj de ~oj kaj de prudento*); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *EG 1904*. ‖ **~aro** Z *EG 1904*. **~ero** Stell *LI LitAld 1905*, 6 (*incito de ~ero*). ‖ **~doloro** (med.) Z *EG 1904* (Nervenschmerz, Neuralgie; kp. *neŭralgi/o*).

nerv/ [1890: *de~i*] **~a 2** (ark., *nervoz/a*) *FK 1903*, 140.16 (*Mi fariĝis ~a ĉe la penso*); Z *Marta 1910* (*Per rapida, ~a° movo ŝi enŝovis la monpaperetojn en la poŝon de la eluzita vesto*). ‖ **~e** *FK 1903*, 160.17 (*~e ludante kun la ventumilo de sia edzino*); Z *Marta 1910* (*ŝi marŝadis en la ĉambreto* [...] *kun manoj ~e° interplektitaj*). ‖ **~uma** Lang *LI* Sep. 1898, 154 (*lanternoj estis svingitaj en ~uma malpacienco*). **~ume** (ark. *nervoz/a*) Nyl *LI* Sep. 1899, 27 (*respondis ŝi, turnadante ~ume siajn ringojn*). ‖ **de~i** G *Kond 1890*, 18 (*teo forta* […] *min de~as kaj malhelpas dormi*).

nervoz/ [1926] **~a** (med.) (havanta facile eksciteblan maltrankviliĝeman psikon) (ne ĉe Z; antaŭe *nerv/a 2*, *nerv/um/a*) Benn *DeE 1926*, 454 (nervös); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 8-1974.

nest/ [1889] **~o** Z *RE* 8a (*~o de urso*), 15b, 18a (*konstrui ~on*), 32b, 90b, 112a, 155b, *MV*; G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*~oj* [de birdoj] *kaŝitaj en la rokoj*); Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*la diversaj specoj de termitoj* [...] *konstruas ~ojn de tre diversa formo*), *UV*; Nyl *LI* Apr. 1900, 65b ([la urso] *kuŝas trankvile dormanta en sia*

vintra ~o). ‖ **~i** Z *RE* 32a. ‖ **ek~i** Z *EG 1904* (sich einnisten). **en~iĝi** Z *Rab 1908*, 56.15 (*vi en~iĝas en kafejoj, bordeloj, drinkejoj*; kp. samstrukture DE *sich ein|nist|en*).

net/ [1889] **~e** Z *MV* (in's Reine), *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 108a, 225a (dufoje). ‖ **mal~e** Z *RE* 224a. **mal~o** Z *RE* 107b, *MV* (Brouillon° [ark.]), *UV*.

neŭralgi/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*.

neŭtr/ [1904] **~a 1** (gram.) Z *EG 1904* (*~a substantivo, ~a verbo, ~a sekso* [sächliches Geschlecht, Neutrum]); OA 2-1914.

neŭtr/ [1914*] **~a 2** (fiziologio) OA 2-1914.

neŭtral/ [1889] **~a** Z *AntV*-RU *1889*, [3] (*la enkonduko de unu lingvo ~a*). *Tromp 1891*, [3] (*la enkonduko de unu ~a lingvo*), 7 (*~a, ĉiuhoma lingvo*); Beau *Manuel complet 1892*; [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*~a ĉiuhoma lingvo-tradukilo*); *FK 1903*, 276.31 (*lingvo internacia povas esti kaj estos nur ia ~a lingvo*); Z *EG 1904* (neutral); OA 2-1914. ‖ **~eco** *FK 1903*, 287.20 (*plena ~eco en rilato nacia*); Z *EG 1904*. **~ulo** Z *EG 1904*.

neŭtron/ [1954] **~o** (fiz.) *PVS 1954*.

nev/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 18 (*Duonon de tiu ĉi piro mi manĝis, kvaronon mi donis al mia ~o*), *RE* 134a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 33.19, 36.8 (*La edzino de mia ~o kaj la ~ino de mia edzino estas miaj bo~inoj*). ‖ **~ino** Einst *Plen 1888*, 19 [g]; Z *FE 1894*, 33.19, 36.8, *EG 1904*. ‖ **bo~ino** *FE 1894*, 36.8. **ge~oj** Beau *Sint 1901*, 3 (*Mi ja skribis leteron al unu el miaj ge~oj*); Z *EG 1904*. **pra~o** Z *EG 1904*.

nevar/ [1959] **~o** (pers.) Sek *Nepal 1959*, 211 (nepala gentano).

Nevis/ [2009*] **~o** (regno) R 2009 (*Sankta Kristoforo kaj ~o*).

nevrologi/ [1898: *~isto*] **~o**. ‖ **~isto** Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*la glora ~isto C.*).

Nev-York [1898] (ark., *Nov-Jorko*) Bar *LernHu 1898* [g] 12 (New-York {nun *New York* sen streketo}). ‖ **~ano** Bar *LernHu 1898* [g] 12.

ni [1887] **1** (mi kune kun aliaj) Z *UL* 19 (*Panon ~an ĉiutagan donu al ~ hodiaŭ kaj pardonu al ~ ŝuldojn ~ajn*), [v], *RE* 100b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9.5 (≈ *vidas per la okuloj*). ‖ **~a** Z *UL* 19 (*Patro ~a, kiu estas en la ĉielo, sankta estu Via nomo*), *RE* 108a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25.12 ([li] *loĝis longe en ~a urbo*), k.m.a. ‖ **ni ĉiuj ni** (emfaze) Z *Ham 1894*, 71 (*Via reĝa moŝto kaj ni ĉiuj ni havas puran konsciencon*).

ni [1894: *~a*] **2** (*ni* pro majesteco). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 66.30 [= *Ham* [2]*1902*, 84.1] (*Reĝo. Kiel fartas ~a* [= mia, tiu de la reĝo] *kara nevo Hamleto?*).

ni [1894] **3** (*ni* pro modesteco) Z *Ham 1894*, 69 (*Des pli turmentas ~n* [min, la reĝinon] *la fantazio*), *FE 1894*, 30.2 (*la montritajn naŭ vortojn ~* [= mi, Z] *konsilas bone ellerni*).

Niagar/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 524a. ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ *akvo*, *fali*] (*la ~a akvofalo*).

Nice/ [1908] **~o** (urbo *Nicaea* en nuna Turkio) Rhod *EnE 1908*, 524a.

niĉ/ [1889] **~o** Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (nisch); Z *UV*.

nigr/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 37 (*Lia ~a vesto estis el la plej kara ŝtofo*); G *Blov 1888*, 17 (*~aj okuloj*); Z *RE* 50a (*~a hundo*), 224a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 32.6 (*Alportu al mi metron da ~a drapo*), *GVGE 1894*, [3a] (*~a ribo*), [3a] (*~a strio (ĉe ĉevaloj)*); Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*trankvila kaj ~a ĉagreno*); R 2013 (≈*a Maro*). ‖ **~o** (en ŝako) Hofmann *E-isto* Feb. 1893, 31a. ‖ **~aĵo** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*anilina ~aĵo*). **~igi** Z *RE* 224a. ‖ **~ablua** Z *RE* 181a, *E-isto* Dec. 1889, 20b (*ĝardeno kun ruĝaj kaj ~abluaj floroj*). **≈aĉinujo** Lor *LernCs 1890*, 15 (*vivis en la ≈aĉinujo, oriente de Indujo°, reĝo Daibang*). **~harulo** Z *RE* 12b. **≈omarano** G *NovAnt 1909*, 4 (*≈omarano kun knarveturiloj*). ‖ **≈a Maro** *E-isto* Dec. 1892, 179 (*la vaporŝipoj, kiuj kursas sur la ≈a Maro*). ‖ **duon~e-griza** Z *Ham 1894*, 17 ([barbo] *duon~e-griza*).

Niger/ [1908] **~o** (rivero) (ark., *Niĝero* kun -ĝ-) Rhod *EnE 1908*, 524a (Niger); War *GD 1957*. ‖ ~**io** Rhod *EnE 1908*, 524a (Nigeria); War *GD 1957*. ‖ ~**lando** War *GD 1957*.

Niĝer/ [?] **~o 1** (rivero) (antaŭe *Nigero*° kun -g-).

Niĝer/ [2009*] **~o 2** (regno) R 2009.

Niĝeri/ [1967*] **~o** (regno) But *EEn 1967*, 444c; R 2009.

nigrozin/ [1892] **~o** (kem.) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*40 gramoj da ~o (anilina nigraĵo) estas disfrotataj en 6 gramoj da akvo*).

nihilism/ [1907] **~o** (filoz.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

nihilist/ [1910] **~o** (filoz.) B *VdE 1910*; OA 2-1914.

Niĵni-Novgorod/ [1896: ~] [**~o**] *LI* Mar. 1896, 36 [t] (*La ekspozicio en ~*); Rhod *EnE 1908*, 524a (sen ligostreketo).

Nik. [1889] (mll de *Nikolao*, *Nikolaso*) Z *Adr 1889*, 22.

Nik/ [1923] **~o** Z *1 FA-1923*, 21 (*la mal-granda ~o haltis, por* […] *matenmanĝi*).

Nikaragv/ [1908] **~o** (regno) Rhod *EnE 1908*, 524a; *JarL SAT 1923*, 28; Straat *ENl 1933*; Wü *EV 1935*; War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444c; OA 8-1974.

nikel/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904* (Nickel); OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904* (vernickeln).

Nikit/ [1893] **~a** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35 (*direktoro de Imperiestra ~a Ĝardeno*).

Nikodem/ [1894] **~o** (vira nomo) Z *FE 1894*, 22.3 (*Kiam ~o batas Jozefon, tiam ~o estas la batanto kaj Jozefo estas la batato*); OA 7-1958.

Nikolajev/ [1893: ~] [**~o**] (urbo en la iama rusa gub. Ĥersono) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 39; Rhod *EnE 1908*, 524a.

Nikola/ [1892] **~o** (vira nomo) Solov *E-isto* Aŭg. 1892, 125 ([li] *vokas pro helpo la sanktan ~on*); Z *FE 1894*, 38.12; OA 7-1958.

Nikolas/ [1896] [**~o**] Waś *LI* Feb. 1896, 25 (*~ Kopernik sen pafilegoj haltigis la sunon*). ‖ Mll «Nik.».

Nikosi/ [1908] **~o** (ĉefurbo de Kipro) (ark. *Nikozio* kun -z-) Rhod *EnE 1908*, 524a.

nikotian/ [1933] **~o** (bot.) Straat *ENl 1933* (tabaksplant).

Nikozi/ [?] **~o** (ĉefurbo de Kipro) (antaŭe *Nikosio*° kun -s-).

nikotin/ [1903] **~o** (kem.) Beau *EFr 1903* (nicotine); Z *EG 1904* (Nikotin); OA 2-1914.

niks/ [1904] **~o** (mit.) (akva feo) Z *EG 1904* (Nix [maskla]); *PVS 1954*. ‖ **~ino** Z *EG 1904* (Nixe). ‖ **~viro** Z *EG 1904* (Nicker, Nickel, Wassermann).

Nil/ [1895] **~o** (rivero) Zeid *LI* Dec.1895, 11 (*Varmege ĉe ~o bruladas la sun'*); Rhod *EnE 1908*, 524a; B *VdE 1910* (*la delto de ~o* [→ delto], *La kataraktoj de ~o* [→ katarakto]. ‖ **~a** Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la kristala akvo ~a*), 6 (*~aj palmoj* [...] *mallevas siajn krispajn kapojn*); OA 8-1974 [→ *lotus*] (*~a lilio*).

nilon/ [1954] **~o** *PVS 1954*; War *GD 1957*; OA 8-1974.

nimb/ [1898] **~o** Ger *L'Esp* Jan. 1898, 10 (*kun la kapo kronita de ~o, Ktesipo ekvidis la potencan Kronidon*); Z *EG 1904* (Nimbus); OA 2-1914 (nim-bo [legu *nimb/o*]).

Nimeg/ [?] **~o** (urbo en Nederlando) (antaŭe *Nimegeno*°).

Nimegen/ [1908] **~o** (urbo en Nederlando) (ark., *Nimego*) Rhod *EnE 1908*, 524a.

nimf/ [1889] **~o** (mit.) Z *RE* 111b, 174b, *E-isto* Jan. 1891, 3b (*La legendo diras, ke tie* [sur la altaĵo Lorelejo] *sidas bela ~o*); Jon *ESv 1893*, 61; Z *Ham 1894*, 76.5 (*(Al Ofelio) Ho, ~o, prenu ĉiujn miajn pekojn*); OA 1-1909. ‖ **~eto** Zeid *LI* Dec. 1895, 11b (*≈et' orflugila rapidas al bal'*).

Ningp/ [1908] **~o** (urbo *Ningpo* en Ĉinio; moderna transskribo *Ningbo*) Rhod *EnE 1908*, 524a.

Ninive/ [1924] [**~o**] (antikva urbo) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.4 (*Mi komercadas inter ~ kaj Bubastis*).

niob/ [?] **~o** (kem.) (elemento Nb) (antaŭe *niobi/o* kun *-i/*).

niobi/ [1904] **~o** (kem.) (elemento Nb) (ark., *niob/o* sen *-i/*) Z *EG 1904* (Niobium).

nipl/ [1926] **~o** Benn *DeE 1926*, [452].

Nipon/ [1954] **~o** (Japanio, Japanujo) *PVS 1954* (→ *samuraj*; *Ano de la feŭda militista kasto* [...] *en la malnova ~o*).

Nippur/ [1924: ~] **~o** (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 32.2 (*Nupta, la silentema virino el ~*).

nirvan/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

nit/ [1910] **~o** (tek.) (kp. vinkto) Chris *DeE 1910*, xix (DE Niete | EN, FR rivet).

nitr/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

nivel/ [1889] **~o** Z *RE* 213a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~ilo** Z *EG 1904* (tek.) (Libelle *(Instrument)*). ‖ **~krano** (mek.) *RevO* Jul. 1920, 75b (test cock | robinet de jauge | Probierhahn). **~tubo** (mek.) *RevO* Jul. 1920, 75b (water gauge, tube de niveau, Wasserstandsglas). ‖ **mar~o** *Cion 1926*, 6 ([tereno] *97 metroj sub la mar~o*).

niz/ [1904] **~o** (zool.) (birdo) Z *EG 1904* (Sperber); OA 2-1914 (épervier | sparrow-hawk | Sperber).

Nizir/ [1908] **~o** (insulo de Grekio) Rhod *EnE 1908*, 524a (Nisyrus°).

nj/ [1887] Z *UL* [v] (*Emi~o*), *DL* 24 (*Aŭgu~o*), *MV* (*Ma~o*, *Emi~o*), *UV*, *FE 1894*, 38, let. al Th. *Thorsteinsson* (1906-03-08) [= OV 1929, 523 = LR 15] (*Por karesaj formoj oni povas uzi „ĉj (~)" kaj ankaŭ „et" (Patreto, patrineto, paĉjo, pa~o). La „ĉj" kaj „~" estas uzataj nur en nomoj kaj en „patro" kaj „patrino"; en aliaj okazoj oni karesas per „et"*). ‖ **Aŭgu~o** Z *DL* 24. **Emi~o** Z *UL* [v], *MV* 47 (→ *nj*); Lib *LernLv 1889*, [v] 62 (→ *nj*); *UV* (→ *nj*). **Gre~o** Z *EG 1904* (de *Gret/o*; → *nj*). **He~o** *UV* (→ *nj* EN). **Henri~o** *UV* (→ *nj* EN). **Kla~o** Z *FE 1894*, 38.12. **Ma~o** Z *UL* [v], *MV* 47 (→ *nj*), *UV* (→ *nj*). **Mar~o** Z *FE 1894*, 17.10 (*Mari~o, rigardu, kio eliras el la buŝo de via fratino, kiam ŝi parolas*), 38.12. **pa~o** Z *RE* 93b, *EG 1904*. **Sa~o** Z' *UL* YI *1888*, 56 [v] (→ *nj*). **Sofi~o** Z *FE 1894*, 38.12. **So~o** Z *FE 1894*, 38.12.

Njasaland/ [?] **~o** (hist. nomo de Malavio).

Njemen/ [1918: ~] **~o** (rivero) G *NovAnt 1909*, 3; *Tade 1918,* I.16 (*apud lazura ~*).

no [1893] **1** (nomo de la litero *n*) Vd. je *n/o*.

no [1909] **2** (ark., *ne*) Fauv *Ŝlos 1909*.

No [1888] **3** (ark. mll de *numero*, nun *n-ro*) Z *Domb* (*Vi estas enskribita sub ~° 4*), *E-isto* Sep. 1889, 8 (*Varsovio, str. Przejazd ~.° 9*). ‖ RIM. Foje ankaŭ «N.»° aŭ «n°»°.

n° [1901] **4** (ark. mll de *numero*, nun *n-ro*) Beau *Sint 1901*, 19 (*la ~ 3, lote montrita*). ‖ RIM. Foje ankaŭ «N.»° aŭ «No»°.

Noa/ [1926*] [**~o**] (antaŭe *Noah/o*) Londona Biblio.

Noah/ [1910] **~o** (en la Londona Biblio kaj PIV *Noa*) B *VdE 1910* (*La ŝipo de ~o* [→ arkeo], *~o kaj lia familio estis la solaj homaj estaĵoj, kiuj sin savis de la superakvego* [→ akvo].

nobel/ [1889] **~o** Z *RE* 37b (дворянинъ), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 112 (*Neniu en la mondo estas pli antikva ~o, ol la ĝardenistoj, fosistoj kaj tombistoj*). ‖ **~aro** Z *RE* 228b (*~aro pola*); Svensk 1893, 5 (Sv adel). **~eco** Svensk 1893, 5 (Sv adel); Z *Rab 1908*, 39.22 (*tiu ĉi malnobla polvo, kiu tiel malmulte harmonias kun via spirito kaj ~eco*). **~ido** Z *Ifig 1908*, 12 (*Suspekte nun en ĉiu ~ido, / Li vidas heredanton de la regno*). **~ulino** Z *Ham 1894*, 112 (*Se ŝi ne estus ~ulino, oni ŝin ankaŭ ne enterigus en orda maniero*). **~ulo** Z *RE* 11b (aristokrato; бояринъ, «bojaro»).

Nobel/ [1903: ~] [**~o**] *FrazL 1903*, kovr. [2] [r] (*premio ~ por la Paco*).

nobl/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*~a idealisto*), 121 (*Mi estimas vian ~an deziron*), *DL* 26 (*~a homo*), 46 (*Vi havas ~an ĥarakteron°!*), *RE* 9a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 (*mi la*

~an patron perdis), 109 (*karaktero* [...] *~a* [de H.]), *FE 1894*, 33; [Ger] *LI* Mar. 1896, 36 (*la ~a eldonanto de la „E-isto“*). ‖ **~ulo** Bar *LernHu 1898* [g] 17. ‖ **mal~a** Z *RE* 137b, *FE 1894*, 33.8 (*Ni forte malestimas tiun ĉi mal~an homon*), *Rab 1908**, 39.22 (*tiu ĉi mal~a polvo, kiu tiel malmulte harmonias kun via spirito kaj nobeleco*). **mal~ulo** Z *DL* 28 (*Kiu ne plenumas sian promeson, estas mal~ulo*), *RE* 137b, *FE 1894*, 37.22 (*Li estas mensogisto kaj mal~ulo*).

noc/ [1955] **~i** KK *NLR* Sep. 1955, 3 (*Min neniam ~as suk' de / vinberar'*; *Kiel povus ~i min la / vin-sorbad'?)*.

noci/ [1934] **~o** (ling.) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

nod/ [1907] **~o 1** (streĉa interplektaĵo) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 1-1909.

nod/ [1908] **~o 2** (astr.) Roll *Mar 1908* (FR nœud | DE Knoten | EN node).

nok/ [1958] **~o** (kuir.) (kuirita pastopeceto; FR noques | DE Nocke [k.a.]) Pech *EHu 1958*, 15.

nokaŭt/ [1934] **~i** (ark., *knokaŭt/i*) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

nokt/ [1887] **~o** Z *UL* 20 (*la mallumon Li* [Dio] *nomis ~o*), 21 (*Antaŭ ~o de somero / Amikino en la rondo / Kantas kanton pri l'espero*), 23 (*Mi nur en la ~o eliras*), [v], *DL* 32 (*Unu fojon en ~o la alilandulo vekiĝis*), *RE* 112b (*~o; loko por ~o; pasigi la ~on*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 108 (*En tago kaj en ~o li senĉese / Nur sopiradis*), *FE 1894*, 10.13 (*en la ~o ni vidas la palan lunon*). ‖ **~a** Z *RE* 77a (*~a ĉapo*), 112b (*~a lampo*), 218b (*~a surtuto*). ‖ **~ĉapo** G *Blov 1888*, 12. **~horo** *SennR* Nov. 1923, 26 (*la dua ~horo*). **~omanĝii** Beau *EFr 1903*. **~omanĝo** Beau *EFr 1903*. **~omezo** Z *RE* 140b. **~surtuto** G *Blov 1888*, 12. **~-teruro** G *NovAnt 1909*, 14 (*tenas ĝin de ~-teruroj tim'*). **~vualo** Cart *TraTur 1905*, [1] (*okfoje kovris teron ~vualo*). ‖ **mez~o** (ark., *~omezo*) G *Blov 1888*, 11 (*Ĝi° devis esti ĉirkaŭ la° mez~o*); Z *FE 1894*, 3. **tag~egaleco** Z *RE* 165b.

noktu/ [1904] **~o** (zool.) (birdo *noctua*) Z *EG 1904* (Kauz), *Rab 1908*, 115.3 (*aŭskultu ! terure krias la ~o*); OA 2-1914 (chevèche | screech-owl | Kauz).

nom/ [1887] **~o** Z *UL* 19 (*Patro nia,* [...] *sankta estu Via ~o*), 20 (*Mi legis antaŭ kelkaj tagoj libreton sub la ~o „Lingvo internacia“*), [v], *Schl 1887*, 121 (*ĉiuj sennombraj ~oj teĥnikaj) Ald 1888*, 3 (*D^ro^ S*, kiu skribas sub la ~o de d-ro Esperanto*); Einst *Plen 1888*, 24 (*Vin salutante je l'~o de Lia imperiestra Majesto*); Z *RE* 66b, 106a (*doni ~on*), 106a (*speca ~o*), 158b, *MV*, *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*tio ĉi estas mia ~o propra, sed ne familia*); Z *Ham 1894*, 71 (*Kia estas la ~o de la dramo?*), *FE 1894*, 1 (*≈oj de la literoj*), 3, 18.3 (*Diru al mi vian ~on*). ‖ **~a** Z *RE* 66b (dufoje), 106a. **~e** Z *RE* 66b, *MV*, *UV*. **~i** Z *UL* 20 (*kaj ~is Dio la lumon tago*), *DL* 16 (*mi ne povas ~i lin internaciisto*); G *Blov 1888*, 21 (*mi ne scias kiel oni ~as la vilaĝon*); Z *RE* 66b, 104a, 158b (doni al~on), *MV* 5 [a] (*Tiun ĉi vortaron mi ~as meza vortaro,* [...]), 48, *UV*, *FE 1894*, 17.7 (*Tio ĉi estis la unua fojo, ke ŝi ~is ŝin sia filino*). **sin ~i** (~iĝi, esti ~ata) Einst *Plen 1888*, 31 (*Li* [...] *sin ~is Gil Perez*); Stank *Viv 1896*, 22 (*Kiel ~as sin tiu ĉi biero?*). ‖ **~aro** Z *Ald 1888*, 17 (*mi eldonados ĉiumonate ~arojn de ĉiuj verkoj pri la lingvo internacia*), *RE* 72a (katalogo; каталогъ), 173a (*genealogia ~aro*), 191b (registro). **~ata** Z *UL* 20 (*oni devas sole aldoni al la letero malgrandan folieton ~atan „vortaro“*), *DL* 28 (*La arbo, sur kiu kreskas pomoj, estas ~ata pomujo aŭ pomarbo*), *RE* 104a (*esti ~ata*), *Ham 1894*, 71 (*lia edzino estas ~ata Baptista*), *FE 1894*, 36.1. **~ato** Einst *Plen 1888*, 15 [g]; Z *RE* 66b. **~ita** Z *A 1905*, 3.5 (*Nur la supre ~itaj tri verkoj publikigitaj en la libro «Fundamento de Esperanto», devas esti rigardataj kiel oficialaj*); *InfRap* Jan. 1910, 4 (*La anoj de la ~itaj organizaĵoj*). ‖ **~festo** Z *RE* 201a. **~tago** Z *RE* 66b; *Heck 1907*, 89 (*estas mia ~tago*). ‖ **al~o** Z *RE* 158b (mok~o), 158b (*doni al~on*). **de~iĝo** Boi *Mona 1902*, 12 (*diferenco*

interna aŭ sur internecan de~iĝon fondita). **el~ado** Z *RE* 132a. **el~i** Z *RE* 132a. ‖ **egal~a** Z *RE* 46b. **mok~o** Z *RE* 158b (al~o); *Heck 1907*, 89 (*doni mok~on*). **sam~ulo** Z *RE* 201a; *Heck 1907*, 89. **sam~a** Z *RE* 118a, 188b. **unu~a** Z *RE* 118a.

nomad/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Nomade); OA 2-1914. ‖ **~i** Z *EG 1904* (nomadisieren).

nombr/ [1887] **~o** Z *UL* 21 (*grandega ~o da personoj*), [v], *DL* 5 (*La ~o de tiuj ĉi postuloj estas tiel granda*), 13 (*La ~o 10,000,000* [...] *ŝajnas al multaj absolute ne ricevebla* {atingebla}), 14 (*Kelkaj konsilas al mi,* [...] *ke mi malgrandigu la ~on da postulataj voĉoj*), 14 (*se eĉ la ~o de l' voĉoj nenian° venus al dek milionoj*), 15 (*libroj* [...] *eldonataj ĉiutage en granda ~o*), *Ald 1888*, 9 (*la fundamenta vortaro enhavas ~on da vortoj sufiĉan*), 15 (*Ne estimante apartajn unuojn, ni neniam venos al grandaj ~oj*), *RE* 89b, 111a (*nepara ~o*), 225a, *MV*, *Majn 1889-4* (*mi elsendis al vi kelkan° ~on* {nun simple: *~on*} *da „nomaroj"*), *UV*; *LI* Apr. 1896, 58 (*kelkaj personoj, en kies nombro°* [inter kiuj, al kiuj apartenis] *estis s-ro G.*). ‖ **~a** (ark., *multa*, *mult~a*) Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*~aj romanoj*). ‖ **~ono** G *Gefr 1889*, 6 (*kalkuli per ~onoj* [Brüchen, Bruchzahlen]). ‖ **ek~i** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*la alilandajn* [promesintojn] *oni povas ek~i je la fingroj*). **sen~a** Z *Schl 1887*, 121 (*ĉiuj sen~aj nomoj teĥnikaj*), *RE* 110b, *E-isto* Aŭg. 1892, 121 ([la termitoj] *elfosas sen~ajn subterajn vojojn*). ‖ **mezo~e** (averaĝe) Z *MV* 45. **multe~a** Z *Ham 1894*, 24 (*virtoj* […] *puraj kaj multe~aj*). **multe~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 46.1 (*la pezo de la multe~eco de miaj jaroj*). **mult~a** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*parolado* […] *antaŭ mult~a aŭdantaro*). **par~a** Z *RE* 224b (para). **par~o** Z *RE* 224b. **unu~o** (gram.) (singularo) Z *DL* 18 (*„ci" signifas la duan personon de l' unu~o*), *RE* 47a, *MV* 48, *UV*.

nomark/ [1989] **~o** (pol.) R 1989.

nomarki/ [1989] **~o** (pol.) R 1989.

Noment/ [1908] **~o** (hist. nomo de la urbo *Mentana* in Italio) Rhod *EnE 1908*, 524a (Nomentum).

nominal/ [1889] **~a 1** (pp kostoj, valoro) Z *Majn 1889-5* (*vi povas vendadi la librojn laŭ la kosto ~a* [t.e. sen la sendokostoj]), [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*La ~a kapitalo de* [la loterio] *prezentis la sumon de* […]); Beau *EFr 1903* (nominal), *EFr 1904* (*~a valoro* [valeur nominale]); Z *EG 1904* (*~a*, *~a valoro* [Nennwert]); OA 3-1921.

nominal/ [1889] **~a 2** (malefektiva, malvera, nur surpapera, nur laŭnoma) *LI* Mar. 1896, 34 (tiuj ĉi *e-istoj en la komenco estos nur e-istoj* ~aj). ‖ **~e** Z *LI* Feb. 1896, 27 (*8-10 membroj, kiuj ekzistas ~e sur la papero, sed nenion faras*).

nominalism/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

nominativ/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 66b, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*la angla vorto formiĝis de la ~o de la latina vorto*); Z *E-isto* Jan. 1890, 27b ([se] *Vi ne scias, ĉu oni devas uzi la akuzativon* {kun preseraro *acuzativon*} *aŭ la ~on – uzu ĉiam la ~on*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 28.1 (*Ĉiuj prepozicioj per si mem postulas ĉiam nur la ~on*).

nonŝalanc/ [1898] **~o** Bar *LernHu 1898*, 65 (*La ĉarmantega° nekonatulino°* {ĉarmega nekonatino} *regalis min kun aminda ~o*).

Nooman/ [1924] **[~o]** (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 33.5 (*parenco de princo ~*).

nord/ [1888] **~o** (geog.) Z *DL* 37 (*Ĝi* [...] *lumis, kiel la lumo de l' ~o*), *RE* 199a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 119b (*~a cervo*), *MV* (→ *cerv*: *~a cervo*) , *UV*. ‖ **~ana** Nyl *LI* Apr. 1900, 64a (*malnovega ~ana moro*). ‖ **≈ameriko** *E-isto* Dec. 1892, 178 (*Da nia gazeto oni legas ekzemplerojn en:* [...] *≈ameriko*). **~eŭropa** Ahlb *LI* Apr. 1900, 55a (*en la ~eŭropaj landoj*). **≈irlando** But *EEn 1967*, 444c (Ulstro). **~lumo** *RevO* Jul. 1920, 75a. **~-oriento** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 161 (*la ~-oriento de Francujo*).

~vento Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*≈vento fajfas tra l' arbar'*).

Norfolk/ [1908] **~o** (**1** konteo *Norfolk* en Anglio; **2** urbo *Norfolk* en Usono) Rhod *EnE 1908*, 524a. ‖ **~a Insulo** (al Aŭstralio) Rhod *EnE 1908*, 524a.

norm/ [1903: *~a*] **~o** Z *EG 1904* (Norm, Richtschnur); OA 2-1914. ‖ **~a** *FK 1903*, 262.7 (*tute ne intencante forĵeti la penson de ~a lingvo*); Z *EG 1904* (normal° [normiert]). ‖ **~igi** Z *EG 1904* (normieren, zur Norm machen, als Norm festsetzen). ‖ **kontraŭ~a** Z *EG 1904* (regelwidrig); G *EPl 1916*.

normal/ [1904] **~a** Beau *EFr 1904** (normal *(qui suit sa voie régulière)*); Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 78.22 (*ŝi havas ne tute ~an cerbon*), 97.10 (*Ĝis nun mi ne povas reveni al ~a stato*); OA 1-1909. ‖ **ne~a** Z *EG 1904* (anormal {nun pli kutime *unnormal*}). ‖ **~kondiĉe** *Cion 1926*, 7.

Norman/ [1933] **~o** (pers.) Straat *ENl 1933* (Noorman).

normand/ [1892: *~ino*] **~o** (pers.) *Ham 1894*, 107 (*Kaj li ~o estis?*). ‖ **~a** *PoŝAtl 1971* [enh.] (*≈aj insuloj*). ‖ **~ino** *E-isto* Feb. 1892, 21 (*bretonino aŭ ~ino*). **≈ujo** Z *Ham 1894*, 107 (*nin vizitis / el ~ujo unu kavaliro*).

Normandi/ [1933] **~o** (regiono en Francio) (ark., *Normand/i/o*, *Normand/uj/o*) Straat *ENl 1933*. ‖ **~ano** Straat *ENl 1933*.

norn/ [1900] **~o** (mit.) Nordenstreng *LI* Okt. 1900, 146a (*Sed nokte aŭdiĝis al mi la teksad'/ De l' ~oj tra l' nigra vual'*); Benn *DeE 1926*, 454 (Norne).

Norveg/ [1891] **~o** (pers.) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *Ham 1894*, 5 (*la batalo kontraŭ la ~oj*), *EG 1904* (≈o [mn.]); OA 8-1974 (≈o [mn.]). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 6 (*Vokita* […] *al batalo / De la ~a reĝo Fortinbras*), *EG 1904* (≈a); OA 3-1921 [uzata en la dif. de → *kariolo*] (*durada simpla ≈a* [mn.] *veturilo*); Pucc *EIt* [3]*1924*, 243a. ‖ **~io** *JarL SAT 1923*, 20. **~ujo** G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893,* 63; *E-isto* 1893, 94; Z *Adr 1899*, 8, *EG 1904*; B *VdE 1910* [→ *fjordo*] (*la fjordoj de ~ujo*); R 1922.

nostalgi/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Heimweh, «*hejm/vel/o*»); OA 1-1909.

not/ [1888] **1 ~i** Einst *Plen 1888*, 25 (*Mi Vin petas, ~i mian subskribon*); Z *RE* 56b, 105a, 125a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** G *Blov 1888*, 15 (*ŝi konservis* [...] *liajn pensojn, ~ojn kaj versojn*); Z *RE* 56a, 56b, 112b. ‖ **~eto** Nyl *LI* Apr. 1900, 57b (*la gazeto sciigas, per malgranda ~eto, pri L. I.*). **~libro** Z *RE* 56b.

not/ [1889] **2 ~o** (muz.) *MV* 48 (*~o muzika*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*la plej ekstremaj supraj ~oj*). ‖ **~kanto** GM *EFr 1910* (gamkanto).

notari/ [1889] **~o** (jur.) Z *RE* 112b, *MV*, *Adr 1889*, 13, 31, *Adr E-isto* Feb. 1892, 30 (*~o de l'urbo*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV;* Zeid *Literat 1895*, [5] (*korespondado inter ~o R. kaj fraŭlino A.*). ‖ **~a** *JarL UEA* Maj. 1910, 77 (*~a ĉefoficisto*); Straat *ENl 1933*. ‖ **~eco** Straat *ENl 1933*.

notic/ [1999*] **~o** (Iom longa kaj detala noto pri iu temo) Kr *GVEG 1999*; *PIV 2002*, *2005*.

notic/ [?] **~o 2** (konciza informo en gazetoj) (antaŭe *notizo*°) *Manlibro pri Ĵurnalismo*.

notiz/ [1900] **~o** (ark., *notico 2*°) Ahlb *LI* Apr. 1900, 54a (*interesigaj ~oj*° {noticoj} *kaj artikoloj* [pri Eo] *en la gazetaro*).

nov/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 3 (*amasoj, kiuj ordinare estas tiel maldiligentaj por ĉia ~a afero*), 4 (*konstante al mi venas ~aj demandoj*), *Ald 1888*, 9 (*novaj vortoj*), 17 (*ĉiu povas* [...] *ricevi de mi la plej ~an nomaron de l' verkoj*), *RE* 82b, 112a (*~a; ~a edzo; ~a enkondukaĵo; ~a jaro; ~a luno; ~a naskito*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 18.11 (*Montru al ili vian ~an veston*), 39.3 (*~a preĝejo*), 40.7 (*ni atendis aŭdi ion ~an*). ‖ **~e** Z *Schl 1887*, 121 (*tuta vivo de homo ne estas sufiĉa por ~e krei la tutan senfinan multon da vortoj de lingvo*), *Ald 1888*, 9 (*en la tuta „Dua Libro“ vi ne renkontas eĉ unu ~e kreitan vorton!*). ‖ **~aĵo** Z *DL* 17 (*Rakontu al mi la ~aĵojn,*

kiujn vi aŭdis pri niaj malfeliĉaj fratoj), *Ald 1888*, 14 (*la gazetoj ne alportas ĉiutage sensaciajn ~aĵojn pri la irado de l' afero*), *RE* 112a, 115a. **~igi** Z *RE* 115a. ‖ **de~e** G *Blov 1888*, 10 (*vane li volis de~e eltrovi la vojon*); Z *Ham 1894*, 111 ([lia furiozo] *de~e blinde ne eksplodu*), *FE 1894*, 33.9, 33.22 (*La juna vidvino fariĝis de~e fianĉino*). **en~aĵo** Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96 (*Por enkonduki mallongigojn preskaŭ sen en~aĵo°, mi proponas* [...]). **mal~a** Z *DL* 23 (*amaso da mal~a feraĵo*), 28 (*mal~aj popoloj*), 36 (*mal~a ombro*), 36 (*mal~a amiko*), 38 (*mal~a kutimo*), 39 (*la dioj de l' mal~a* {antikva} *tempo* {epoko}), 39 (*ĉu tie batalis la mal~aj* {antikvaj} *faristoj* {herooj}*?*), 41 (*mal~a konateco*); G *Blov 1888*, 5 (*mal~a preĝejeto*); Z *RE* 16a (antikva), 193b, *UV* (→ *aĵ*), *FE 1894*, 25 (→ *aĵ*). **mal~aĵo** Z *UL* Pl [v], *RE* 193b, 219a, *MV* 8; Niel *LernDa 1890*, [13] (→ *aĵ*), *UV* (→ *aĵ*), *FE 1894*, 25 (→ *aĵ*). **re~igi** Z *RE* 21a, 115a. **re~iĝi** Z *Ham 1894*, 69.7 (*Ankoraŭ multaj jaroj renoviĝos, / Kaj tamen nia am' ne malfortiĝos*).

‖ **A-K** ‖ **≈-Jorka** *E-isto* 1893, 92 (*≈-Jorka kuracisto*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 89 (*enmigrantoj, venintaj* […] *en la havenon ≈-Jorkan*). **≈-Jorkano** Z *UV* (→ *an*), *FE 1894*, 37 (→ *an*). **≈-Jorko** Jon *E-isto* Apr. 1893, 62 (*vojaĝo* [...] *de Ĉikago al ≈-Jorko*); Z *UV* (→ *an*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*En ≈-Jorko oni malfermis la „Metropolitan Opera House"*); Z *FE 1894*, 37 (→ *an*); OA 7-1958. **~asistemisto** (pers., kiu propagandas novan sistemon de l.i.) Z *LI* Feb. 1896, 29. **~enaskita** G *Kond 1890*, 28 (*~enaskita infano*).

‖ **L-Z** ‖ **~-latino** (pers. parolanta latinidan lingvon: *~-latinuloj*) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 70 (*la ~-latinoj° kiuj loĝadas en* [Brazilo]). **≈-Zelando** (regno) (kp. ark. *≈zelando*) R 1922, R 2009. **≈hebrideoj** (hist.) (insularo, nun *Vanuatuo*) (ark., *≈hebridoj* sen -e-) But *EEn 1967*, 444c. **~jara** G *NovJ 1891*, [3] (*la ~jara gratulado*). **≈lando** But *EEn 1967*, 444c. **≈zelando** (ark., *≈-Zelando*) But *EEn 1967*, 444c.

novel/ [1895: *~eto*] **~o** (lit.) Cart 1903; Z *EG 1904*; Pucc *EIt* [3]*1924*, 243b (novella). ‖ **~eto** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*plena serio de* [ŝiaj] *~etoj*); Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*traduko de la sveda ~eto* [...]). **~isto** Z *EG 1904*.

Novembr/ [1888] **~o** Z *DL* 29 [16.1] (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas:* [...] *~o, Decembro*), *RE* 112b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.13 (*Januaro estas la unua monato de la jaro,* […], *~o estas la dek-unua,* […]).

Novgorod/ [1890: ~] [**~o**] [Red.] *E-isto* Mar. 1890, 36b (*Rusujo, gubernio ~*). ‖ **~a** Beau *Preĝ 1893,* 10 (*~a gub*ernio).

novic/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 143b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Stead *The-E* Nov. 1903, 2 (*la neeviteblaj eraroj de ~oj*). ‖ **~eco** Z *EG 1904*; Straat *ENl 1933*. **~ejo** Straat *ENl 1933*.

Novogrodek/ [1909: ~] [**~o**] G *NovAnt 1909*, 3 (*Vi, kiu kastelan ~ defendas*).

Novport/ [1908] **~o** (urbo *Newport*) Rhod *EnE 1908*, 524a.

nu! [1888] Z *DL* 33 (*≈, vi ne volas iri?*), *RE* 112b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 73.24 (*≈, mi estas kvieta, sinjoro. Parolu!*), *FE 1894*, 21.1 (*Apenaŭ ŝia patrino ŝin rimarkis, ŝi kriis al ŝi: „≈, mia filino?"*), 26.26 (*≈, iru pli rapide!*); Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7 (*"≈, ~", rediris L. flatloge*).

nuanc/ [1889] **~o** Z *RE* 126a, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*la vortoj povas esti ŝanĝataj* […] *nur en limo de ~o*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*la verdeco de l'arboj* [en aŭtuno] *prezentas pli grandan riĉecon da ~oj*). ‖ **~e** Wahl *E-isto* Dec 1889, 19a ([…] *malmulte ~e estas ŝanĝataj la sono kaj la ortografio*). **~i** Straat *ENl 1933*. ‖ **~iĝi** Straat *ENl 1933*.

nub/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 10 (*la ~oj disiradis*); Z *RE* 114b, 206b (~ego), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2. ‖ **~a** Z *RE* 219b (*fari ~an vizaĝon*). ‖ **~ego** Z *RE* 206b (~o); Ger *Fant 1895,* 16 (*La funebra malĝojo* [...] *superpendis lin, kiel nigra ~ego*). ‖ **sen~a** (fig.) Luyk *Iŝtar*

1924, 74.2 (*li vivis en sen~a feliĉeco* [kun sia edzino]); Straat *ENl 1933*. ‖ **pluv~o** *Heck 1907*, 118.

Nubi/ [1933] **~o** (topo.) Straat *ENl 1933*. ‖ **~ano** Straat *ENl 1933*.

nud/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 103a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 (*Potenca reĝo! Sciu, ke mi ~a estas realportita en vian landon*), 106.1 (*„≈a!“ / Videble sola, sen siaj gardantoj!*), 109 ([agi] *per faroj / Pli ol per ~aj vortoj*). ‖ **~eco** Straat *ENl 1933*. **~igi** Z *RE* 115a. **~igita** G *Blov 1888*, 10-11 (*li* [...] *enveturis en la mallumon de l' arboj,~igitaj de la vintro*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*la ~igita kamparo, kovrita per ĝia mantelo de brilega neĝo*). ‖ **~kape** Straat *ENl 1933*. **~pieda** Z *RE* 11b (RIM. *nudped'*, certe pro tajperaro); Stank *Viv 1896*, 22 (*~pieda vilaĝano*); B *Sinj 1909*, 11 ([malriĉa orfino] *~pieda*). **~piede** *SennR* Nov. 1923, 27 ([ili] *kun la botoj en la manoj, ~piede, senbrue eliris*).

nudel/ [1929*] **~o** (kuir.) OA 4-1929. ‖ RIM. Oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, vd. BK II.1, ĉap. OA 4.

nuk/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 59a, *MV*, *UV*.

nukl/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

nuks/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (орѣхъ), *RE* 121b, *MV* (Nuss) , *UV*. ‖ **~ŝelo** Asklöf *LI* Maj. 1898, 71 (pp ŝipo).

nul [1974] **1** (la nombrosigno 0) OA 8-1974, II.B.3. (*Apud la Fundamenta substantivo nulo estas oficialigita la numeralo ~*).

nul/ [1889] **~o 2** (subst.) Z *RE* 113a, *MV*, *UV*, [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*temperaturo de* [...] *80 gradoj sub ~o*). ‖ **~igi** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (annuler); Z *EG 1904*. **~igo** Z *EG 1904*.

numer/ [1888] **~o** Z *DL* 8 [A 11.1] (*mi petis ilin alsendi al mi tiun ~on de l' gazeto, en kiu estos kritiko de mia afero*), 15 (*Se vi kolektos la ~ojn de ia ĉiutaga gazeto por unu jaro*), *Dombr* (*skribu al mi nur la ~on de Via kredito*), *RE* 112a, 113a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904* (Nummer (Abkürzung; **n-ro**, **№**)). ‖ **~i** Z *EG 1904*.

numeral/ [1890] **~o** Lor *LernCs 1890* [g] 8; Z *EG 1904*; Pucc *EIt* [3]*1924*, 242a (nassa).

numerator/ [1907] **~o** (mat.) Z *EG 1907* (Zähler *(eines Bruches)*; ne en *EG 1904*).

numid/ [1904] **~o** (zool.) (birdo) Z *EG 1904* (Perlhuhn); OA 4-1929 (pintade | guinea fowl | Perlhuhn). ‖ RIM. Oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, vd. BK II.1, ĉap. OA 4.

numismatik/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Numismatik); OA 2-1914. ‖ Kp. *numismat/°*, *numizmat/°*.

numismat/ [1894] **~a** (ark., *numismatik/a*) Waś *E-isto* Aŭg. 1894, 125 (*Eliris la dua volumo de „Gesammelte Abhandlungen“, kiu enhavas laborojn arĥeologiajn, mitologiajn, epigrafajn kaj ~ajn*).

numizmat/ [1901: *~isto*] **~isto** (kun -z- kaj -ist/, ark., *numismato*) Z *Adr 1901*, 6. ‖ Kp. *numismatik/o*.

nun [1887] Z *UL* 23 (*Ho, mia kor',* [...] */ El mia brusto ~ ne saltu for!*), [v], *DL* 19 (*Se ili estus dirintaj la veron, ili ne estus ~ punataj*), 19 (*~ ili konfesis ĉion, sed ĝi° estis jam tro malfrue*), 28 (*Mi estis infano, mi estis knabo, mi estis junulo, mi estis viro, – ~ mi estas maljunulo*), 38 (*de ~ mi jam memoros*), 40 (*Vi ĝis ~ ankoraŭ ne scias vivi en la mondo*), *Ald 1888*, 5 (*mian personan juĝon* [...] *mi prezentos ~ jam ne al la publiko, sed al la estonta kongreso*), *RE* 113a, 125a (*de ~*), 201b, *MV*; Meier *GramDe 1891*, 21 (*~ kaj ~°, allmählich, zusehends* {iom post iom}); Z *UV*, *FE 1894*, 9.9 (*Mi venas de la avo, kaj mi iras ~ al la onklo*), 25.7 (*Mi sciigas, ke de ~ la ŝuldoj de mia filo ne estos pagataj de mi*). ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 5 (*la ~a kajero estas la lasta*); G *Blov 1888*, 4 [a] (*mi vidis tion saman dum la tradukado de la ~a rakonto*); Luyk *Iŝtar* 1924, 13.1 (*Kio ajn estus* {~as} *iliaj ~aj pensoj pri la Eternulo*). ‖ **~tempa** Z *RE* 187b. ‖ **de~e**

Tolk *Voron ~1900*, 2 (*kio restis al li por* […] *suferi de~e*).

nunci/ [1889] **~o** (reli.) (pol.) Z *RE* 113a (sendito de l' papo); *FK 1903*, 99.21 (*lian fraton, la ~on de la papo*); Beau *EFr 1903* (nonce); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

nupt/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

Nupta/ [1924] [**~o**] (hist.) (virina nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*pozicio de servistino* [...] *sub la estrineco de ~*).

nur [1887] Z *UL* 21 (*sendu ĝin* [...] *ĉiun urbon kaj urbeton, kie vi ~ havas amikojn*), 23 (*Mi ~ en la nokto eliras*), [v], *DL* 25 (*Ŝi ne estas doktorino, sed ~ doktoredzino*), 27 (*savi lin povas ~ ia miregindaĵo°*), *RE* 90b, 166b (~ *se*), 183a (*se* ~), 203a (sole), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12. ‖ RIM. Okaze ellasita: *mi reiros, ĉar mi havas ankoraŭ ne* {nur} *unu laboron* (G *Gefr 1889*, 7).

Nurnberg/ [1891] **~o** (antaŭe *Nürnberg* aŭ *Nürnbergo*) Z *Majn 1891-18* (*en ~o estas nun eldonita via traduko*); *Tromp 1891*, 9 (*en la librejo de* [...] *en ~o*); Z *E-isto* Jan. 1893, 6 (*publika parolado* [...] *en ~o*), Maj. 1893, 71; Waher *EEt 1895* [t].

nut/ [1910] **~o** (tek.) (antaŭe *sulk/aĵ/o*) Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20] (DE Nute | EN groove | FR rainure).

nutr/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 36 (*mi povas ~i pli ol unu familion!*), *RE* 80b (кормить), 133b, 159a, 160a, 160a (*sin ~i*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10. ‖ **~a** Z *FE 1894*, 10.15 (*Lakto estas pli ~a, ol vino*). **~o** Z *RE* 80b, 160a, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*aldonis ankoraŭ pli da ~o al ilia ridado*); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*tablo, plena da bonegaj ~oj*). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~aĵo** Z *RE* 80b, 133b, 160a; Beau *EFr 1903*; Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Kvardekan tagon* [sur la maro], *elkonsumiĝis ~aĵoj*); Z *EG 1904*. **~ejo** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*Post la ĉambroj de la reĝa kortego iras°* [situas] *~ejoj kaj provizejoj*). **~inta** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*la sama tero, ~inta ilin ricevos ilin post morto*). **~istino** Z *RE* 80b (suĉigistino), 93b; *E-isto* Feb. 1893, 29 (*Sur la vojo ŝi renkontis ~istinon kun du* [...] *knabetoj sur la brakoj*). ‖ **~aĵlaboristo** *JarL SAT* 1923, 49. **~akvo** (mek.) *RevO* Jul. 1920, 75b (feed water | Speisewasser). ‖ **el~i** Z *RE* 24b (вскормить, nun выкормить, «~i beston ĝis dezirata graseco, grasigi beston»). ‖ **brut~a** *Cion 1926*, 15 (*natura abundo de brut~aj kreskaĵoj*). **mam~i** Z *EG 1904*. **plen~i** Z *RE* 212b.

O

o, O [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g].

o [1893] **2** (nomo de la litero) Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., o, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958. ‖ RIM. Kiel ĉe ĉiuj literoj la plena formo de la liternomo fakte estas *o/o*, sed kiel ĉe ĉiuj vokaloj la kategori-indikilon (finaĵon) */o* anstataŭas apostrofo laŭ R 16.1 FG, kiu mem elfalas, kiel eblas ĉe propraj nomoj laŭ silenta interkonsento (licenco): *o/o → o' → o*.

o [1887] **3** (finaĵo) Z *UL* 12 [n] (~), 13 [n] (*baston~n*), 19 (*Patr~*), [v], *MV*, *UV*.

o [1890] **4** (artikolo) (ark., *la*) G *Kond 1890*, 30 (*l'~°* {la} *plej malbona*).

oaz/ [1893] **~o** (kp. ark. *oazis/o°*) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121 [= *FK 1903*, 33.20] (*mahometanoj* [...] *plantas* [tabakon] *en la ~oj*); Beau *EFr 1904* (en *EFr 1903 oaziso°*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

oazis/ [1903] **~o** (ark., *oaz/o*) Beau *EFr 1903* (oasis; de la 4a eld. 1904 *oaz/o*).

obe/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 19 (*Karolino ĉian° ~adis la ordonojn de sia patrino, sed hodiaŭ ŝi ne ~is*), 22-23 (*Ĉu oni povas diri:* [...] *~i la patron (anstataŭ: al la patro),* [...]*? Jes*), 25 (*Se la ŝipestro ordonas, la ŝipanoj devas ~i*), 46 (*la soldatoj ~is la ombron*), *Ald 1888*, 12 (*mi ne volas eldoni* [...] *aŭtoritatan vortaron, kiun ĉiuj devus ~i*), *RE* 135b, 143b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 29.9, 37.1 (*La ŝipanoj devas ~i la ŝipestron*). ‖ **~a** Z *RE* 143b; G *EPl 1916* (~ema). **~o** Z *RE* 143b; G *EPl 1916* (~eco). ‖ **~adi** Z *DL* 19 (*Karolino ĉian° ~adis la ordonojn de sia patrino*). **~ema** G *EPl 1916* (~a). **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. ‖ **mal~a** Beau *EFr 1903*. **mal~i** Z *RE* 122a. **mal~o** Beau *EFr 1903*. **nemal~ebla** *PV 1930* (*nemal~ebla leĝo*^Z *→ mal*).

obelisk/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 114a; Jon *ESv 1893,* 61; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

Oberland/ [1906] **~o** (regiono en Svislando) *Bern 1906* [t] (*Tra Berna ~o*).

obertas/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (obertas).

obesit/ [1926] **~o** (med.) Benn *DeE 1926*, 454 (Fettsucht).

obi/ [1954] **~o** (vest.) *PVS 1954*.

objekci/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (objekcja zarzut).

objekt/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 17 (*„la“* [...] *estas uzata tian°, kian° ni parolas pri ~oj konataj*); Einst *Plen 1888*, 32 (*ricevinte de ili* [...] *ilian benon, la solan ~on, kiun ili povis doni al mi,* [...] *mi forveturis*); G *Blov 1888*, 5 (*La ~o* [de amo]*, elektita de ŝi, estis malriĉa oficero°*); Z *RE* 16a, 116b, 148a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 27; Grenk *Ruinoj 1923*, 5 (*la ~o de via amo*). ‖ **~a** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*pure ~a punkto de rigardado* {vidpunkto, opinio}). ‖ **~eto** Zakr *LI* Okt. 1898, 158 (*~etoj* [ludiloj de ŝia mortinta filo]). ‖ **sen~a** Z *EG 1904*.

objektiv/ [1903: *~e*] **~a** **1** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~e** *FK 1903*, 229.36 (*la ~e trovataj ŝanĝoj*); G *EPl 1916*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

objektiv/ [1910] **~o** **2** (foto) GM *EFr 1910*. ‖ **~aro** GM *EFr 1910*.

objĵekt/ [1898] **~o** (ark., *objĵet/* sen -k-) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 70 (*nia amiko refutis la plej gravajn ~ojn°* [kontraŭ Eo]); Ahlb *LI* Apr. 1900, 55b (*Kontraŭ tiu ĉi opinio prezentiĝis la ~o°, ke* [...]).

objĵet/ [1970] **~i** (antaŭe *kontraŭ/parol/i*, *objĵekt/°* kun -k-) *PIV 1970*.

obl/ [1887] **1** Z *UL* 36 [g], [v] (*du~a*), *DL* 18 (*Du~a*), *MV* (*du~a*), *UV*, *FE 1894*, 14. ‖ **~a** Setä *FiE 1923*. **~o** (mat.) G *EPl 1916*. ‖ **~igi** G *EPl 1916*. ‖ **cent~e** Z *RE* 83a. **dek~a** Z *RE* 38b. **du~a** Z *UL* [v], *RE* 37a (du~a; duopa), 197a, *MV* (ne dedukteble, eble ankaŭ *du~e*), *UV*, *FE 1894*, 14.7 (*por la hodiaŭa tago mi ricevis du~an pa-*

gon). **du~e** Einst *Plen 1888*, 21 [g]; Z *RE* 14b; Lib *LernLv 1889*, 25. **du~igi** Z *DL* 28, *RE* 37a, 210a, 214b. **du~iĝi** Z *DL* 18. ‖ **kvar~a** Z' *UL* YI *1888*, 32 [g]. **kvar~e** Z *DL* 18. **kvar~igi** Z *RE* 224b. **kvin~e** Z *FE 1894*, 14.8 (*Kvin~e sep estas tridek kvin*). **mult~a** G *Blov 1888*, 5. **mult~e** Einst *Plen 1888*, 21 [g]; Lib *LernLv 1889*, 25. **mult~igi** Z *RE* 97b, 167b, 212a. ‖ **ses~o** Meier *GramDe 1891*, 26 (*das Sechsfache*). **tri~a** Z *UL* 37 [g], *RE* 205b. **tri~igi** Z *RE* 205b; Lib *LernLv 1889*, 25. **unu~a** Z *DL* 18.

obl. [1889] **2** (mll de *oblasto*) Z *Adr 1889*, 3.

oblat/ [1889] **~o** Z *MV* (Oblate); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

oblatan/ [1910] **~o** (reli.) GM *EFr 1910* (oblat).

oblig/ [1926] **~o** (jur.) Benn *DeE 1926*, 454 (Verpflichtung).

obligaci/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 114b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Verpflichtung, Obligation, Schuldverschreibung); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Z *EG 1904* (obligatorisch); G *EPl 1916*.

obligator/ [1916] **~a** G *EPl 1916*.

oblikv/ [1903] **~a** (antaŭe *mal/rekt/a*) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~e** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. ‖ **~eteksita** (teks.) GM *EFr 1910*.

oblong/ [1910] **~a** GM *EFr 1910* (oblong). ‖ **~o** (mat.) G *EPl 1916* (baza formo).

obol/ [1890] **~o** (hist.) (mono) G *Kond 1890*, 30 ([mi] *aĉetis* [...] *rimenon por du ~oj*); *LI* 5/1896; Z *EG 1904* (Scherflein, Obolus); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Obotrit/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

obscen/ [1910] **~a** GM *EFr 1910* (obscène); G *EPl 1916*.

obsed/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~o** GM *EFr 1910* (obsession); G *EPl 1916*. ‖ **~ito** G *EPl 1916*.

obsekv/ [1916] **~oj** G *EPl 1916* (obsekwje).

observ/ [1889] **~i 1** (ade rigardi) Z *RE* 185a, 188b (rigardi), *MV* (beobachten), *UV*, *Ham 1894*, 73.5 (*Mi bone lin ~is*). ‖ **~a** Z *RE* 70a (*~a turo*). **~o** Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~adi** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*personoj, kiuj kun intereso ~adis la disvolvon de la ideo*). **~ado** Beau *EFr 1903* (~o: observation). **~anto** Beau *EFr 1903*. **~ema** Beau *EFr 1903*. **~emo** Beau *EFr 1903*. **~ulo** Postn *LI* Okt. 1898, 146 (*kiela° viva kaj freŝa ~ulo estas s-ro L.*). ‖ **stel~ejo** (nun ankaŭ *observatorio*) Luyk *Iŝtar* 1924, 53.2 (*Omar forestos en la stel~vejo, kune ku la tri junaj gastoj de Ijob*).

observ/ [1889] **~i 2** (kontroli) Z *RE* 10a (блюсти, «gardi, respekti (pacon, ordon)»), 102b (наблюдать, «atenti, kontroli, gardi k.a.»), *MV* (beaufsichtigen), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 102b (наблюдательный, «atenta, atentema»). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o: surveillance). **~ema** Z *RE* 102b (vd. je *~a*); Beau *EFr 1903*. **~emo** Beau *EFr 1903*. **~isto** Z *RE* 185b (смотритель, «(best-)gardisto»); Beau *EFr 1903*.

observ/ [1889] **~i 3** (rimarki, diri) Z *RE* 153b. ‖ RIM. Senco 3 ankaŭ en DE: *etwas bemerken, eine Bemerkung machen*.

observatori/ [1889] **~o** (astr.) (sin. *stel-observejo*) Z *RE* 116a; Jon *ESv 1893,* 61; *LI* Dec. 1895, 15 (*astronomia ~o*); *FK 1903*, 240.15 (*Direktoro de la ≈o*); Z *EG 1904*.

obsidian/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

obskur/ [1916] **~a** G *EPl 1916* (obskurny k.a.); *PVS 1954*. ‖ **~anto** G *EPl 1916*.

obskurantism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

obstakl/ [1905] **~o** (ne ĉe Z; antaŭe *mal/help/aĵ/o*, *mal/oportun/aĵ/o*, *kontraŭ/aĵ/o*[Z]) *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a (*formiko trenanta grenegon malgraŭ ~oj kaj laĉigo*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; *PV 1930* (plusendas al *malhelpo*, *baro*, *kontraŭaĵo*), *PV 1934* (malhelpo, baro); OA 8-1974. ‖ **~i** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

obstetrik/ [1906: *~a*] **~o** (med.) G *EPl 1916*. ‖ **~a** ISR 1906 [enh.] (*La ~aj signoj de la degenerado*); BS *EDe 1952*, 242.

obstin/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 18 (*Vi estas tre ~a, mia amiko*), *RE* 212b (dufoje), 213a, *MV* (eigensinnig), *E-isto* Sep. 1889, 4 (*tiuj samaj malamikoj, ankoraŭ pli ~aj*), *UV*, *FE 1894*, 10.7 (*Mi ne amas ~ajn homojn*). ‖ **~e** Domb 1890, 21 (*Regas ankoraŭ nokto sen lumo, / La mondo dormas ~e*); Z *Ham 1894*, (≈*e kaj sen ia fino plendi*). **~i** Z *RE* 213a; G *EPl 1916*. **~o** Z *RE* 9b (malsaĝo); GM *EFr 1910* (~eco). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~eco** Z *E-isto* Sep. 1889, 4 (*en fanatika ~eco*), 6, *EG 1904*; GM *EFr 1910* (~o). **~emo** Barth *Ludo 1928*, 17 (*spirito de ribelemo kaj ~emo*). **~ulo** Kolar *Trez 1911*, 22 (*Pavlo* [...] *estas ŝanĝanimulo, arbitrulo, ~ulo*); G *EPl 1916*.

obstrukc/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 57a (запоръ), *MV* (Verstopfung), *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 58a; GM *EFr 1910*. ‖ **~ilo** G *EPl 1916*. ‖ **mal~i** GM *EFr 1910*.

obstrukci/ [1916] **~o** (pol.) G *EPl 1916* (obstrukcja parlamentarna); Benn *DeE 1926*, 454 (Obstruktion).

obten/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (obtenir); G *EPl 1916*.

obtur/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (obturer); G *EPl 1916*. ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~ado). ‖ **~ilo** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

obturator/ [1907] **~o** (tek.) Z *EG 1907* (Verschluss; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

obtuz/ [1910] **~a** Z *Marta 1910* (*Lasu min, -diris Marta per voĉo ~a sed forta*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; OA 3-1921.

obus/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (obus).

ocean/ [1889] **~o 1** (geog.) Z *RE* 119a; G *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Ho, kia ĝojo, komprenas ŝipano, / Ŝipon renkonti sur la ~o*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *Ham 1894*, 126.18 (*La ~', el bordo elirinte, ne pli sovaĝe glutas 1' ebenaĵon*); Ger *Fant 1895*, 8 (*la suno* [eliris] *el la ~o* [la Mediteraneo] *kaj ree trempiĝis en ĝi*); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 13.17 (*ĝi* [la naturo] *elmetis nin* [...] *sur la bordon de tiu ĉi granda ~o* [kiu nomiĝas] *mondo*; De [die Natur] setzte uns [...] ans Ufer dieses großen Ozeans [, der] Welt [genannt wird]); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~idino** (mit.) (marnimfo) (antaŭe *~ido*° sen -in-) Wü *EV 1935*; War *GD 1957*. **~ido** (mit.) (marnimfo) (ark., *~idino* kun -in-) G *EPl 1916* (oceanida, nimfa morska). ‖ **trans~a** Z *EG 1904* (überseeisch); GM *EFr 1910*. ‖ **~otrafiko** War *GD 1957*. ‖ Diversaj ~oj: *FK 1903*, 206.29 (*Atlanta*° {nun: Atlantika} *~o*). *FK 1903*, 217.7 (*la Granda* ≈*o* [nun pli kutima *la Pacifiko*]). *FK 1903*, 182.15 (*la Silenta* ≈*o* [nun pli kutima *la Pacifiko*; kp. ark. De der Große Ozean, der Stille Ozean]). ‖ Kp. *oceanografi/o*.

Ocean/ [1935] **~o 2** (mit.) Wü *EV 1935*.

Oceani/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; *Societ* Aŭg. 1906, 6; *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; But *EEn 1967*, 444c; OA 8-1974 [→ *Pacifik*] (*La Oceano inter Ameriko, Azio kaj ~o*). ‖ **~ano** *PropN 1910*; GM *EFr 1910*.

oceanografi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

ocelot/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*.

od/ [1889] **~o** (poez.) Z *RE* 118a, *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~eto** *FK 1903*, 349.21 (*En poemoj kaj ~etoj*).

odalisk/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (odaliska).

odeon/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (odeon, odeum).

Oder/ [1910] **~o** (rivero *Oder*, en 1910 en Germanio, nun ĉe la landlimo de Germanio kaj Pollando.) (ark., *Odr/o*) B, S *PropN 1910*.

Odes/ [1891] **~o** (urbo) *Tromp 1891*, [80]; Boro *E-isto* Okt. 1891, 75 (*~o. Tendaro de la rezerva bataliono*); Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *GVGE 1894*, [t]; Ger *Fant 1895*, [t]; *LI* Dec. 1895, 6 (*El Jalto la vaporŝipo nin forportis* […] *ĝis ~o*). ‖ ≈**a** Ger *LI* Jan. 1896, 13 (*unu el la* ≈*aj bone konataj leĝoscienculoj*); *LI* Apr. 1896, 58 (*kvin personoj el la ~a e-istaro*).

Odise/ [?] **~o 1** (mita reĝo de Itako). ‖ **~ado** (antaŭe *Odise/o*°). ‖ Kp. *Ulis/o*.

Odise/ [1905] **~o 2** (rakonto, ark., *Odise/-ad/o*) Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*en la antikva greka historio kaj precipe en ~o° estas ofte parolata pri …*).

odium/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (odjum k.a.).

odol/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (odol).

odometr/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (odometr).

odontolit/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (odontolit).

odontologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (odonto-logja).

odontoterapi/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (odon-toterapja).

odor/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; Z' *UL* Yi *1888*, 57 [v] (*La floro ~as bone*); Z *RE* 129b, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Z *RE* 56b; G *EPl 1916* (baza formo). ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eto** Z *RE* 44b (*malbona ~eto*). ‖ **sen~iĝi** Z *RE* 26a (sengustiĝi). ‖ **bon~a** Z *RE* 45a (par-fuma). **bon~aĵo** Ger *Fant 1895*, 14 ([dioj por kiuj la] *popoloj bruligas bon~aĵojn kaj alportas oferojn*). **bon~fumilo** Z *RE* 69b (кадильникъ; «incensilo, incensujo»). **bon~fumo** Z *RE* 69b (кадило; «incenso»). **bon~i** Z *RE* 8b, 9a; Melck *FlandLit 1904*, 14 ([Li] *bon~is kiel floraro*). **bon~o** Z *RE* 4b (ароматъ, «aromo»); Stank *Viv 1896*, 25 (*parfuma bon~o de sovaĝaj floroj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 45.3 (*bon~o, venanta el ĝar-deno aromaĵa*). **brul~o** Z *RE* 30a. ‖ **malbon~a** Z *RE* 61a, Z *Ham 1894*, 114 (*foset'* [tombo] *malbon~a*). **malbon~i** Z *RE* 22a. **malbon~o** Z *RE* 44b, 186a.

oer/ [1890] **~o** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1 krono po 100 ~oj*); Svensk 1893, [2] (*Ĉiu nova membro pagas ĉe la enskribo sumon da 50 ~oj*); Postn *LI* Okt. 1898, 146 ([ĝi] *kostas 6 kronojn, 50 ~ojn*); *LI* Apr. 1900, [53] (*Pago por anonco: 15 ~oj*); GM *EFr 1910*; *JarL SAT 1923*, 27 (Danio: 1 krono = 100 ~oj).

ofend/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 25 (*lin ~i estas danĝere*), *RE* 114a, 122a, *MV* (beleidigen), *Majn 1889-3* (*~i* [eminentajn personojn]), *UV*; Beau *EFr 1903* (offenser, blesser *(qqn.* [iun] *dans sa dignité)*); Z *EG 1904* (beleidigen, krän-ken, verletzen); B *VdE 1910*. ‖ Rim. En la unuaj jaroj kaj denove de *PIV 1970* ĝis nuntempe *~i* estis uzata nur en kombino kun personoj, ne kun abstraktaĵoj kiel en *~i°* {malobei, lezi} *la leĝon*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~e** G *EPl 1916*. **~o** Z *Ham 1894*, 114 ([li] *minacas meti plendon kontraŭ li pro ~o per faroj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~anto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ema** G *EPl 1916*. **~into** Beau *EFr 1903*. **~ito** G *EPl 1916*. ‖ **~osentema** G *EPl 1916*. **~sentemo** Z *EG 1904*. ‖ **har~ado** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*longaj rezonadoj kaj har~adoj kun Bildad, kun Zofar kaj Elifaz kaj aliaj*).

ofensiv/ [1910] **~o** (mil.) GM *EFr 1910* (offensive); G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

ofer/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121 (*mi ~is al ĝi la plej bonan parton de mia vivo*), *DL* 7 (*La leganto ~u al mi iom da atendemo*°); Einst *Plen 1888*, 34 (*mi ~is mian vivon pro virtuo*°); G *Blov 1888*, 9 (*Ili* [...] *ĵuris la pretecon ~i por li la vivon*); Z *RE* 49a, *MV* (opfern), *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Z *UL* 22 (*Kiom de mi en silento / Al vi iris jam ~oj!*), *Ald 1888*, 17 (*ĝi* [la amaso] *timos, ke vi postulas de ĝi ian ~on*), 19 (*se ĉiu efektiva amiko de l' lingvo internacia alportos al ĝi eĉ la centan parton de l' moralaj kaj mate-rialaj ~oj, kiujn mi al ĝi alportis tra dudek jaroj*), *RE* 49a (~ado); *E-isto* Jan. 1893, 13 (*la malbona spirito de dronanto* [atendas] *novan ~on*; neklare, ĉu celita estas *ofero* aŭ *viktimo*; kp. la plursencan De *Opfer* (aŭ viktimo aŭ ofer-(aĵ)o); Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~ado** Z *RE* 49a (~o); G *EPl 1916*. **~aĵo** (ark., *viktim/o*) Melck *FlandLit 1904*, 12 (*li ne estas ~aĵo° de krimulo*). **~anto** G *EPl 1916*. **~ema** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~emeco** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45 (*ni tur-nas nin* [...] *al la ~emeco°* {~emo} *de niaj ami-koj*). **~emo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** G *EPl 1916*. ‖ **~donanto** G *NovJ 1891*, [3] (*mal-benante aŭ elridante° la ~donantojn*). **~dono** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~verŝi** Z *RE* 20b. **~verŝo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **mem~ema** *E-isto* Jan. 1891, 6b (*multaj noblaj kaj mem~emaj viroj sin okupadis je tiu ĉi problemo*). ‖ **brulig-**

~ota *LI* Feb. 1896, 25b (*Ĝi estos al Dio brulig~ota*). **mon~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Geldopfer, -spende, -gabe). **mon~ado** (ekon.) (ark., *subskripci/o*) Beau *EFr 1903* (souscription *(d'argent)*); Z *EG 1904* (Subskription).

ofert/ [1894: *~o*] **~i** (ekon.) (ne ĉe Z; antaŭe *propon/i*) Back *SvE 1921*; Chris *DeE 1923*, 24a (*ion al*); Minor *EDe 1924*; Benn *DeE 1926*, 454 ((Waren) anbieten); *PV 1930*; OA 8-1974 (*la leĝo pri ~o kaj mendo*). ‖ **~o** Ender *E-isto* Maj. 1894, 95 [r] (*≈ojn* [de laborloko] *mi humile petas sendi sub la adreso* [...]); Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20]; G *EPl 1916*; *PV 1930* (*la prezoj malaltiĝas, kiam la ~o superas la mendon*).

ofertori/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (offertorjum).

ofic/ [1889] **~o** Z *RE* 41a (должность), 184b, 190b (*havi ~on*), *MV* (Amt); *E-isto* Jan. 1892, 9 (*ĉiu, kiu ne taŭgas por sia ~o*); Z *UV*, *Ham 1894*, 71 (*Vi prenis sur vin la ~on de la antikva ĥoro*). ‖ **~a** Z *RE* 155a; G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~ejestro** Z *EG 1904* (Bureau- {nun Büro}, Amtsvorsteher). **~ejo** (antaue: *oficino*) Z *RE* 14a (бюро; Ru francismo *bureau*), 71a (канцеллярія; nun канцелярия, «kancelario»), 146a (*poŝta ~ejo*), *MV* 48 (Bureau; De francismo, nun *Büro*), *UV*; *JarL UEA* Maj. 1910, 76 (*Sanigeja ≈ejo*). **~ista** G *EPl 1916*. **~istaro** Z *EG 1904* (Behörde {trad. duba, prefere *Beamtenschaft*}). **~isto** Z *RE* 225a, *MV* 48, *UV*; Z *Adr 1896*, 18 (*juĝa ~isto*); *JarL UEA* Maj. 1910, 70 (*fervoja ~isto*), 73 (*milita ~isto*), 77 (*komerca ~isto*); *JarL SAT* 1923, 49 (*en hoteloj ktp.*). ‖ **apotek~o** *JarL UEA* Maj. 1910, 83. **bank~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 70 (kun preseraro *dank~isto*). **ĉef~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 77 (*notaria ĉef~isto*). **dung~ejo** *Heck 1907*, 94. **land~isto** (= ŝtata ~isto) *JarL UEA* Maj. 1910, 76. **minej~o** *JarL UEA* Maj. 1910, 72. **poŝt~ejo** *FrazL 1903*, 14 (*Kie estas la plej proksima poŝt~ejo?*). **telegraf~ejo** *FrazL 1903*, 14. **telegraf~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 76. ‖ **~libera** Z *RE* 110b.

oficer/ [1888] **~o** (ark., *oficir/o*; Ru офицеръ kun -er-) G *Blov 1888*, 5 (*La objekto* [de amo], *elektita de ŝi, estis malriĉa ~o°*).

oficial/ [1903] **~a** (antaŭe *ofizi/a*) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *A 1905*, 3.5 (*Nur la supre nomitaj tri verkoj* […] *devas esti rigardataj kiel ~aj*), 5.4 (*vortoj kaj reguloj oficialaj*), 7.2 (*ia aŭtoritata institucio enkondukos* [la novajn vortojn] *en la vortaron ~an*); OA 1-1909; OA 8-1974. ‖ **~e** Z *A 1905*, 1.2 (*Kiam nia lingvo estos ~e akceptita de la registaroj de la plej ĉefaj regnoj*). ‖ **~igi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igo** Z *A 1905*, 10.4 (*~igo de novaj vortoj aŭ reguloj*). ‖ **duon~a** Z *EG 1904* (halbamtlich, offiziös).

oficin/ [1888] **~o** (ark., *oficejo*) Einst *Plen 1888*, 26 (*mi estis okupata en la domo Chérié, libristo kaj direktoro de ~o internacia*).

oficinal/ [1924] **~o** (farm.) Pucc *EIt* ³*1924*, 243a (officinale).

oficir/ [1889] **~o** (mil.) (mar.) (antaŭe *oficer/o°*; Ru офицеръ -er-; De Offizier -ir-) Z *RE* 126b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 2. ‖ **~a** Barth *Ludo 1928*, 17 (*gvidanto de ~a rango*). ‖ **sub~o** Z *RE* 71b (капралъ, «kaporalo»), 212b (унтер-офицеръ; Ru germanismo Unter|offizier). **ŝip~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 124 (*la matoj°, t. e. homoj starantaj en rango inter ŝipsoldatoj kaj ŝip~oj*).

ofikleid/ [1910] **~o** (hist.) (muz.) GM *EFr 1910* (ophicléide).

ofioglos/ [1908] **~o** (bot.) Rhod *EnE 1908* (adder's-tongue {nun: adder's tongue}).

Ofir/ [1891] [**~o**] G *NovJ 1891*, 6 (*La plej malnova riĉegulo de la mondo estis ~*).

ofizi/ [1888] **~a** (ark., *oficiala*) Einst *Plen 1888*, 34 (*Ni de tie ricevas malmultajn ~ajn sciigaĵojn*). ‖ Rim. Verŝajne temas pri tajperaro anstataŭ *oficia*.

ofr/ [1910] **~i** (prezenti ion al gasto, ekz. trinkaĵon; Fr offrir, En offer, De offerieren [malofte, pli kutime anbieten]) GM *EFr 1910*,

250a ([nerekomendinda]; offrir); Minor *EDe 1924*, 124a en pn. 1 (*Li ~is al mi ĉokoladon*); BS *EDe 1952* (*(dem Gast zum Genuß etwas)* anbieten); Nyl *ESv 1954* (ne en *ESv 1933*); Avsec *ESl 1957* (postreči, ponuditi *(gostu)*); Gjiv *EHr 1958* (poslužiti, ponuditi *(gosta)*); Mich *EPl 1959* (częstować); RH *Goethe, La suferoj de la juna Werther* 1983; Mich *EPl 1991* (*(= manĝigi kaj drinkigi* [!?]*, regali)* [evidente Mich miskomprenis la signifon de *ofri* kaj donis al tiu vorto la multajn signifojn de PL *częstować*]) częstować, zachęcać do jedzenia i picia [«instigi al manĝado kaj trinkado»]; Borč *GVEHr 2008* (nuditi, ponuditi, poslužiti gosta). ‖ Kp. Kr *GWDE 2007*, 62a (anbieten – *Getränke, Speisen* prezenti, *ankaŭ* proponi. [dirite al gasto] *Kion mi povas prezenti al vi?* [ĉu akvon aŭ kafon]).

oft/ [1887] **~e** Z *UL* [v], *DL* 18 (*parolante kun iu, ni ~e ne scias, kiel diri al li: „vi" aŭ „ci"*), *Ald 1888*, 8 (*vortoj, kiuj en la parolado estas renkontataj la° plej ~e*), *RE* 13a (*mi ~e venadis*), 223a (часто), *MV*, *Ham 1894*, 108 (*tempo ĝin* [la amon] *tre ~e moderigas*), *FE 1894*, 29, 42.2 (*Malfeliĉo ~e kunigas la homojn, kaj feliĉo ~e disigas ilin*). ‖ **~a** Z *RE* 223a. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~igi** Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*. ‖ **~eŝanĝa** Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*koloro de objektoj, tiel ~eŝanĝa*). ‖ **mal~a** Z *RE* 175a. **mal~aĵo** Z *RE* 39a (mirindaĵo), 108a, 175a; Beau *EFr 1903* (rateté *(une chose rare)*). **mal~e** Z *Ald 1888*, 9 (*la vortoj nove kreataj estos nur mal~e disĵetitaj inter la multo da vortoj jam konataj*), *RE* 65b, *FE 1894*, 29.2 (*Sed estas bone uzadi la vorton „je" kiel eble pli° mal~e*). **mal~eco** Beau *EFr 1903*. **mal~igi** Beau *EFr 1903*. **mal~iĝi** Z *RE* 175a; Beau *EFr 1903*. **pli~igi** Z *RE* 215b; Beau *EFr 1903*. **pli~iĝi** Beau *EFr 1903*.

oftalmit/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910* (ophtalmie).

oftalmologi/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910*.

ogiv/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904* (Spitzbogen); OA 1-1909. ‖ **~(form)a** GM *EFr 1910*.

oho! [1910] (interj.) GM *EFr 1910* (ouais! oh!).

Ohi/ [1907] **~o** (ŝtato de Usono) *PoŝKal 1907 II*, 30 (*E-ista Klubo de l'Universitato de l'Ŝtato ~o*); *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Oĥoroviĉ/ [1891] **~o** G *NovJ 1891*, 4 (*mia instruita amiko, la d^ro^ ~', eltrovis alian terminon*). ‖ **≈a** G *NovJ 1891*, 4 (*la ≈a* [termino] *„resta apero"*).

-oid/ [1910] **~oj** (zool. sufikso) Ver *EncV 1910*.

Oitos/ [1890] [**~o**] (mit.) G *Kond 1890*, 27 ([Heraklo] *bruliĝis sur la ~*).

oj! [1910] **1** (interj.) GM *EFr 1910* (oïe! aïe!).

oj/ [1999] **~o 2** (muz.) (speco de muziko parenca al punko) Wenn *RokPop 1999* (EN *oi*).

Ojnoma/ [1908] **~o** (mit.) Z *Ifig 1908*, 20 (*Hipodamio, / Filino de la reĝo ~o*).

ojstr/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 117a, *MV* (ne transprenita al *UV*).

Oĵeŝk/ [1902] **~o** *BelgSon* Sep. 1902 [enh.] (*Legendo de ~o*).

ok [1887] Z *UL* 36 [g], [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.8 (*Kvar kaj dek ~ faras dudek du*), 14.10. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ono** Z *RE* 122a. ‖ **~cent** Einst *Plen 1888*, 8 [g]; Z *FE 1894*, 12.8 (*Mil ~cent naŭdek tri*). **~dek** Einst *Plen 1888*, 8 [g]. ‖ **bit~o** (komp.) OA 9-2007 (*Grupo de ~ bitoj traktata kiel tutaĵo* [→ *bit*]).

okaz/ [1887] **~i 1** Z *UL* [v], *DL* 18 (*Tio ĉi ~is antaŭ cent jaroj*), 34 (*Se nun la instruitulo* [...] *rakontos, kio ~is kun li*), 46 (*ĉu io ~is al vi?*), *Ald 1888*, 4 (*se ĝi* {la kongreso} *efektiviĝos, povas ankoraŭ ~i, ke ĝi donos neniajn praktikajn rezultatojn*), *RE* 152b, 184b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 17.8 (*La malfeliĉa infano rakontis al ŝi naive ĉion, kio ~is al ŝi*); B *VdE 1910* (*La katastrofo ~is antaŭ cent jaroj*). ‖ **~a** Z *RE* 184b, *MV* (zufällig), *UV*. **~e** Einst *Plen 1888*, 33 (*nenia malagrablaĵo, ja eĉ se unu al alia ~e surpaŝas la kalojn*); Beau *EFr 1903* (*se ~e fariĝus ke …*). **~o** Z *Majn 1887-1* (*Je ĉiu ~o mi*

dankas vin kore por via bona volo), *Ald 1888*, 5 (tiu vojo [...] *kondukos nin al la celo* en ĉiu ~o), 11 (*Tio ĉi estus ne ebla en la ~o, se mi volus mem eldoni plenajn vortarojn*), 11 (*estus dezirate, ke ĉiuj amikoj* [...] *uzu en tiaj ~oj* unu *lingvon*), 14 (*mi nur uzos la bonan ~on kaj esprimos* [...] *mian* personan *penson pri tio*), 15 (malutilon *la promesoj en ĉia ~o ne portas*); G *Blov 1888*, 17 (*ŝi* [...] *intencis kuraĝigi lin per pli granda atenteco kaj laŭ la ~oj ankaŭ per karesado*), 18 (*Burmin'* [...] *serĉis jam longe la ~on por malkovri al ŝi sian koron*); Z *RE* vii [a] (*en ~o de efektiva neceso*), 120b (*ellasi la ~on*), 153a, 158b (*preterlasi la ~on*), 184b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 108 (*Trovante tiom da malhelpoj, kiom / Troviĝas langoj, manoj kaj ~oj*), *FE 1894*, 28.3 (*en tiaj ~oj ni uzus la finiĝon „n" tute egale ĉu ia prepozicio starus aŭ ne*). ‖ **~intaĵo** (ark., *event/o*) Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*enmiksiĝis* [en tiun vivon] *tre doloriga ~intaĵo*); Barth *Ludo 1928*, 18 (*oni demandis lin* […] *pri la ~intaĵoj*). ‖ **nenia~e** Z *EG 1904* (keinesfalls).

okaz/ [1894] **~o 2** (jur.) (ark., *kazo 2*, *afero 2*) Z *Ham 1894*, 111 (*La juĝisto pripensis la ~on kaj decidis, ke* [...]), 114 ([pp „leĝoscienculo[Z]"] *Kie nun estas liaj leĝoj, liaj rimedoj, liaj artifikoj, liaj ~oj*°).

okcident/ [1889] **~o** (geog.) Einst *Plen 1888*, 23 (*Volapüko jam estas ellernata de la oriento ĝis la ~o*); Z *RE* 56a, *MV* (West, Westen), *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904*. **~e** Z *EG 1904*. **~en** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 ([li per ŝipo] *ekveturis ~en*); Z *EG 1904*. ‖ **~ano** Z *EG 1904* (= ~ulo). **~ulo** Z *EG 1904* (= ~ano). ‖ **~flandra** Sey *FlandLit 1904*, 9 (*la granda poeto ~flandra*). **~lando** Z *EG 1904* (Abendland, Occident° {nun Okzident}). ‖ **sud-~a** Z *Adr 1889*, 5 (*fervojo sud-~a*). ‖ Kp. *uest/o*, *ŭest/o*°, *west/o*°.

okcipit/ [1910] **~o** (anat.) GM *EFr 1910* (occiput).

Oklahom/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) *PropN 1910*.

okr/ [1904] **~o** (geol.) Z *EG 1904* (Ocker); GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~eca; ~okolora). ‖ **~eca** GM *EFr 1910* (~a). ‖ **~okolora** GM *EFr 1910* (~a).

oksal/ [1898: ~*a*] **~a** (ark., *okzal/* kun -z-) *L'Esp* Dec. 1898, 152 (*~a supo*; soupe à l'oseille).

oksegen/ [1906*] **~o** (kem.) (ark., *oksigen/o*). ‖ **~iga** ISR 1906 [enh] (*La danĝeroj de la ~iga akvo*).

Oksford/ [1894: ~*a*] **~o** (urbo en Anglio) Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*profesoro Max Müller en ~*); *Edin 1915*, 285b. ‖ **~a** Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*Profesoro Max Müller, la granda*° *~a lingvesploristo*).

okshoft/ [1904] **~o** (mez.) Z *EG 1904* (Oxhoft); GM *EFr 1910*.

oksid/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; OA 4-1929. ‖ **~i** Z *EG 1904*.

oksigen/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 73b, *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la ~o de nia atmosfero*), *UV*. ‖ Kp. *oksegen/*°.

oksikok/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 75a, *MV*, *UV*.

oksimor/ [1987*] **~o** (stilfiguro) *PIVS 1987*.

oktant/ [1904] **~o** (mat.) (astr.) Z *EG 1904* (Oktant).

oktav/ [1889] **~o 1** (muz.) Z *RE* 119b; Jon *ESv 1893*, 61; Z *EG 1904* (Oktave); OA 2-1914.

oktav/ [1908: ~*a*] **~o 2** (paĝogrando). ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 26.20 (*se la libro de tiu ĉi verkisto ne gajnus per tio kelkajn ~ajn paĝojn*).

Oktavian/ [1980] (vira nomo) **~o** Knoedt *Luz 1980*.

Oktobr/ [1888] **~o** Z *DL* 29 (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas:* [...] *~o,* [...] *Decembro*), *RE* 119b, *MV*; ≈o (mn.) *E-isto* Sep. 1889, 2 (*La dua numero de nia gazeto eliros la 1an de ≈o*); Z *UV*.

okul/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *UL* PL 39 [g] (*malsana je la ~oj*), *DL* 7 (*lia* propra *demando en la ~oj de ĉiu estas la plej grava*), 9 (*tiu ĉi punkto*

estas en miaj ~oj tre grava), 17 (*Ni vidas per la ~oj*), 32 (*La ~oj de l' instruitulo tute senvidiĝis de tio ĉi*), *Ald 1888*, 15 (*Mi ripete turnas la ~ojn de l' amikoj sur tiun ĉi punkton*); G *Blov 1888*, 5 (*ĉiun tagon ili sin vidis je kvar ~oj en pina arbareto*), 18 (*Mario* [...] *mallevis la ~ojn*); Z *RE* 26b (*elstarantaj ~oj*), 119a, 175b (*punktoj flugas antaŭ la ~oj*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9, 41 (*Sablero enfalis en mian ~on*); Kolar *Trez 1911*, 6 ([la viroj] *ŝtele ĵetadis la ~ojn al Dora*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. **~e** Beau *EFr 1903*. ‖ **~eto** Z *RE* 127a. **~isto** Beau *EFr 1903*. ‖ **~haro** (anat.) Z *RE* 175a, *MV* 49, *UV*; Beau *EFr 1903* (~oj). **~mezuro** Z *RE* 31b. **~vidanto** Z *RE* 127a. **~videbla** Z *RE* 127a; *LI* Apr. 1896, 55 (*la neoportunaĵoj* [fariĝis] *~videblaj*). **~videble** B *LI* Feb. 1904, 43 (*≈videble mi estas tre malsana*). **~vidinto** Z *RE* 127a. **~vitro** (sg.) Z *MV* 49, 72; Marig *LernIt 1890*, 32 ([fromaĝistino] *kun ~vitro sur la nazo*); Z *UV*. **~vitroj** (pl.) Z *DL* 21, Z *RE* 78b (*konservaj ~vitroj*), 127a. **~vitringo** Einst *Plen 1888*, 19 [g]; Lib *LernLv 1889*, 23. ‖ **ĝojo~a** Kof *Ili 1895*, 6 (*ĝojo~a filino*). **konservaĵ~vitroj** Mott *EEn 1906* (preservers *(spectacles)*). **Rond~ulo** (mit.) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*la homeraj Rond~uloj* [ciklopoj]).

okult/ [1907] **~a** (filoz.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

okup/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 15 (*la enskribado* [...] *~os ne pli multe ol unu minuton*), 15 (*vi* [...] *vin ~os sole je tiu ĉi afero*), 15-16 (*tio* [...] *~os sole 4 monatojn*), 20 (*la lernejestro sin ~as je sia afero*), *RE* 56a (занимать), *MV* (einnehmen; beschäftigen); Jon *ESv 1893,* 61 (okupera); Z *UV*, *Ham 1894*, 66.29 (*aliaj personoj venas kaj okupas lokojn* [en la teatro]), *FE 1894*, 32.2 (*Kiu ~as sin je meĥaniko, estas meĥanikisto, kaj kiu ~as sin je ĥemio, estas ĥemiisto*); Beau *EFr 1903* (*La soldatoj ~is la kastelon*; *La memoro pri li ~as vian tutan penson*; *Tiu ĉi laboro ~os min ankoraŭ longe*). **sin ~i** Z *RE* 56a. ‖ **~o** Z *FE 1894*, 40.9 (*La kantado estas agrabla ~o*); Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Einst *Plen 1888*, 26 (*mi permesas al mi, proponi al Vi mian servadon por la vakanta loko (~ado)*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*la ~ado sida*). **~ata** Einst *Plen 1888*, 26 (*En la tempo de tri jaroj mi estis ~ata en la domo Chérié*); G *Blov 1888*, 20 (*tri viroj* [...] *estis ~ataj nur por° ŝi*); Z *RE* 56a. **~ita** Z *Ald 1888*, 19 (*el mia tempo, ~ita de laboro por ĉiutaga pano, mi povas oferi* [...] *nur tre malgrandan parton*), *RE* 56a. ‖ **ek~i** Beau *EFr 1903* (*La malamikoj ek~is la urbon*). **ek~o** Beau *EFr 1903*. **ne~ata** Beau *EFr 1903*. **sen~a** (libera) Z *RE* 147a. **sen~o** Beau *EFr 1903*.

okzal/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 229b, *MV* (Ampfer), *UV*, *EG 1904*. ‖ Kp. *oksal/*°. ‖ **~a** Z *EG 1904* (kleesauer, Oxal-).

ol [1887] **1** Z *UL* 36 [g] (*pli blanka ~ neĝo*), 38 [g] (*mia frato pli bone kantas ~ mi*), [v], *Schl 1887*, 121 (*tio estos* [...] *pli bone°, ~ resti tute sen lingvo tutamonda*), *DL* 4-5 (*malgraŭ l' intenco* [...] *komenci la eldonon de libroj ne pli frue ~ estos finita la juĝo de l' publiko*), 8 (*Antaŭe° ~ fini la antaŭparolon, mi permesas al mi ripeti la peton*), 15 (*la enskribado de ĉiu promesanto okupos ne pli multe ~ unu minuton*), 18 (*Duobla fadeno estas pli forta ~ unuobla*), 30 (*En la varmegaj landoj la suno radias alian varmegon, ~ ĉe ni*), 37 (*la plej bela ~* {el} *ĉio,* [...] *la poezio!*), 39 (*Ne pli frue ~ je l' vespero mi eliris*), 43 (*la vestojn de siaj servantoj oni faras el pli bona ŝtofo, ~ oni portas mem*); G *Blov 1888*, 5 (*la gepatroj* [...] *lin ricevadis° pli malbone ~ eksigitan asesoron*), 7 (*ŝi levis sin el la lito, pli pala ~ kutime*); Z *RE* 109a, 149b (*antaŭ ~*), 226b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3, 10.15, 10.16 (*Mi havas pli freŝan panon, ~ vi*).

-ol/ [1912] **~o 2** (neoficiala sufikso) Dueh *EDk 1912*.

old/ [1932] **~a** (maljuna) *ParGv 1932*.

Oldenburg/ [1910] **~o** (urbo en Germanio) *PropN 1910*.

ole/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 38b, 47a (*~o, sankta ~o*), 94a, 102a (*sankta ~o*), *MV* 49, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*lina ~o*), *UV*. ‖ **~a** [Z] *E-*

isto Aŭg. 1892, 123 (*purigi ~ajn pentraĵojn*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~i** Z *RE* 211b, *EG 1904*. ‖ **~eca** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ujo** (kuir.) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 (burette à huile), Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~fabriko** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **fiŝ~o** Z *RE* 22a, 174b, *MV* 23, *UV* (→ *fiŝ*), *EG 1904*. **kamfor~o** G *EPl 1916*. **lum-~o** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*spertoj pri akiro de lum-~o (fotogeno, petrolo, keroseno) de nafto*). **sankt~i** Z *RE* 102a, 141b, *EG 1904*. **sankt~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

oleac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: frakseno, jasmeno, olivarbo, siringo*).

oleandr/ [1904] **~o** (bot.) (genro *Oleandra* el oleandracoj) Z *EG 1904* (Oleander); GM *EFr 1910*; Pucc *EIt* [3]*1924*, 243a; OA 4-1929.

olfakt/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*.

Olg/ [1920] **~a** (topo.) *RevO* Jul. 1920, 80b ([mi] *marveturis* […] *de Rusa Tatarprovinco ĝis Sankta ~a Golfo*).

oliban/ [1934*] **~o** (bot.) (med.) *PV 1934*.

oligarĥ/ [1916] **~o** (pref. *oligarko*) G *EPl 1916*; OA 7-1958.

oligarĥi/ [1903: *~a*] **~o** (= *oligarkio*) Rhod *EnE 1908*, 311 (ambaŭ formoj: oligar'ĥio-kio); GM *EFr 1910* (ambaŭ formoj); G *EPl 1916*; OA 3-1921; *PV 1934*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (nur la ĥ-formo); Z *EG 1904* (nur la ĥ-formo).

oligark/ [1958*] **~o** (antaŭe *oligarĥo*) OA 7-1958.

oligarki/ [1908] **~o** (= *oligarĥio*) Rhod *EnE 1908*, 311 (ambaŭ formoj: oligar'ĥio-kio); Chris *DeE 1910*, 279 (nur la k-formo); GM *EFr 1910* (ambaŭ formoj); *PV 1934*.

oligopol/ [1987] **~o** (ekon.) *PIVS 1987*.

olim [1910] GM *EFr 1910* (autrefois, jadis). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (d'autrefois).

Olimp/ [1895] **~o** (topo.) (monto) Kof *Ili 1895*, 3 (*la dioj, / ~o loĝantaj*); *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** Kof *Ili 1895*, 4 (*Jen li deiris* [...] *~an altaĵon*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **≈ano** Ger *Fant 1895*, 6 (*la figuroj°* {statuoj} *de la ≈ano mallumiĝis*).

Olimpi/ [1910] **~o 1** (urbo en Peloponezo) *PropN 1910*.

Olimpi/ [1928] **~o 2** (hist.) (pol.) Barth *Ludo 1928*, 13 (*unu el la multaj dekstraj „batalligoj" en Germanio* [en la 1920-aj jaroj, *Kampfbund*]).

Olimpiad/ [1910] **~o** (sport.) (ark., *Olimpiaj ludoj* aŭ sinonime *olimpikoj*) GM *EFr 1910* (olympiade); Cseh *Post* 1936-09-05, 165 [t] (*La ~o° en Berlino* [en 1936]).

olimpik/ [1954] **~oj 1** (sport.) (en antikva Grekio) *PVS 1954*.

olimpik/ [1954] **~oj 2** (sport.) (nuntempaj) *PVS 1954* (sinonimo: *Olimpiaj ludoj*).

oliv/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 94a, 120a, *MV*; G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*korboj plenaj de ~oj aŭ de ora vinberaĵo*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** Postn *LI* Okt. 1898, [145] (*~aj branĉetoj*); GM *EFr 1910* (~kolora); G *EPl 1916*. ‖ **~ejo** G *EPl 1916*. **~ujo** Beau *EFr 1903*; Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*la ~ujoj, ordinare tiel grizkoloraj, estas preskaŭ verdaj*); Z *EG 1904*. ‖ **~arbo** GM *EFr 1910* (apud ~ujo); G *EPl 1916* (apud ~ujo). **~forma** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~kolora** GM *EFr 1910* (~a); G *EPl 1916*. **~oleo** G *EPl 1916*. **~overda** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (vert olive); Beau *Sint 1901*, 2 (*haŭto ~verda* [de stranga viro]).

olograf/ [1910] **~a** (jur.) (ark. *holografia*) GM *EFr 1910* (olographe).

om/ [1916] **~o** (elektr.) (mez.) G *EPl 1916* (om); *PV 1934*.

omaĝ/ [1930] **~o** (antaŭe *omaĝio°* kun *-i/*) *PV 1930*; OA 9-2007 (*la ekspozicio estas ~o al la ĵus mortinta artisto*). ‖ **~i** *PV 1930*; OA 9-2007 (*~i al Zamenhof*).

omaĝi/ [1910] **~o** (ark. *omaĝo*) GM *EFr 1910* (hommage). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

Oman/ [1967] **~o** (regno) But *EEn 1967*, 444c; *PIVS 1987*; R 2009.

omar/ [1889] **~o** (zool.) Z *MV* (Hummer), *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ RIM. La RU *омар* mankas en *RE* 120a.

ombr/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 30 [17] [t] (*La ~o*), 31 (*lia ~o fariĝis multe pli malgranda*), 34 (*ĉiukonata historio pri homo sen ~o*), 34 (*el la piedoj kreskas ĉe li nova ~o*), *RE* 199b, 207b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 106 (*eĉ ne estos ~o de suspekto*), *FE 1894*, 37.21 (*Timulo timas eĉ sian propran ~on*); G *NovAnt 1909*, 18 (*arbo donas ~on*). ‖ **~a** Z *RE* 199b (сѣнистый, nun «sulfura»), *EG 1904* (= *~oplena*). **~i** (ŝirmi) Z *RE* 123a, *EG 1904*, *Ifig 1908*, 16 (*Nun ~as zorgo kaj nekontenteco*). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*. **~umi** Z *EG 1904* (schattieren (vgl. nuancigi)). ‖ **~oplena** Z *EG 1904* (= *~a*).

ombrel/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 62b (зонтикъ), *MV* (Schirm), *UV*. ‖ **pluv~ingo** Einst *Plen 1888*, 19 [g] (Regenschirmfutteral [ne plu kutima vorto]). **pluv~o** Beau *Sint 1901**, 12 (*singarde mi kunprenos pluv~on*). **sun~o** Beau *EFr 1903*; Vic *Kiĥot* 1905, 16 ([ili] *marŝadis kun sun~oj*).

omeg/ [1910] **~o** (la lasta litero de la greka alfabeto, Ω, ω) GM *EFr 1910*.

omelet/ [1910] **~o** (kuir.) (ark., *omleto* sen -e-) GM *EFr 1910*.

Omer/ [1904*] **~o** *Proz 1904**, 10 (*li aĉetis* [...] *pipon de Sankta-~'o*).

Omfale/ [1890: ~] [**~o**] (mit.; ark.) G *Kond 1890*, 30 ([mi ne] *ricevis de ~° batojn per ora pantoflo*).

omlet/ [1909] **~o** (kuir.) (antaŭe *ov/aĵ/o*, kp. ark. *omeleto°*) Bend *DkE 1909*, 160;War *GD 1957*.

omnibus/ [1903] **~o** (traf.) *FrazL 1903*, 14; Z *EG 1904* (Omnibus); Doré *Flut 1907*, 5 (*mi mal-trafis la ~on*); OA 1-1909; Boi *PVE 1910* (komuna veturilo; omnibus); B *VdE* (→ *tramo*: ≈o, veturanta sur reloj); Chris *DeE 1923*, 172a (Omnibus). ‖ RIM. Laŭ *PIV 2005* «(hist.) Pasint-eca, origine ĉevaljungita, publika enurba vetur-ilo», dum la vorto por la nunaj motorveturiloj estas *aŭtobus/o*.

on/ [1887] Z *UL* 36 [g], 37 [g] (*kvar~o*), [v], *DL* 18 (*Du~on de tiu ĉi piro mi manĝis, kvar~on mi donis al mia nevo*), *MV* (*kvar~o*), *UV*, *FE 1894*, 14. ‖ **dek~o** Z *RE* 38b. **du~-** Z *RE* 140a. **du~a** G *Blov 1888*, 13. **du~blanka** Z *RE* 129b. **du~boto** Z *RE* 141a. **du~ĉemizo** Z *RE* 94a. **du~diafana** (ark., *diafana* aŭ *du~travidebla*) *RevO* Jul. 1920, 77b. **du~e** Z *DL* 42. **du~filino** Z *RE* 127b. **du~filo** Z *RE* 129a. **du~horo** G *Blov 1888*, 8. **du~insulo** Z *RE* 141a. ‖ **du~lumo** Z *DL* 38. **du~nigre-griza** Z *Ham 1894*, 17. **du~patrino** Z *RE* 95a. **du~patro** Z *RE* 23a, 126a, *MV* 19. **du~o** Z *DL* 18, 140b, 141a (*unu kaj du~o*), 141a (*du~o da rublo*), 142b (*po du~o*), *FE 1894*, 14.9 (*Tri estas du~o de ses*), 14.11. **du~surtuto** («duonkaftano») Z *RE* 141a. **du~svene** Barth *Ludo 1928*, 18. **kvar~folio** Z *RE* 224b (kvar~o). **kvar~horo** G *Blov 1888*, 11. **kvar~kopeko** Z *RE* 141a. **kvar~o** Z *UL* 37 [g], *RE* 224b, 224b (kvar~folio), 224b (*kvar~o de rublo*), *MV* 49, *UV*, *FE 1894*, 14 (→ *on*). **kvin~o** Z *FE 1894*, 14.10 (*Ok estas kvar kvin~oj de dek*), 14.12. **ok~o** Z *RE* 122a. **sep~o** Z *DL* 18. **ses~o** Z *FE 1894*, 14.12 (*Unu tago estas* […] *tricent-sesdek-ses~o de jaro*).

onagr/ [1987] **~o** (zool.) (specio *Equus onager*) *PIVS 1987*.

ond/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 21b, *MV*, *UV*; Waś *LI* Jan. 1896, 4 (*bruetanta kaj murmuranta kristala ~o*); Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*~oj de ŝaŭmantaj maroj*). ‖ **~i** Z *RE* 21b (ekscitiĝi), *EG 1904* (wallen, wogen). ‖ **~ego** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** Z *EG 1904*. ‖ **~forma** G *Blov 1888*, 11 (*antaŭ li kuŝis ebenaĵo, kovrita de blanka ~forma tapiŝo*); Z *EG 1904*. **~linia** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~rompilo** Lang *LI* Mar. 1896, 39 (Fr *brise-lames*, EN *breakwater*; kp. DE *Wellen|brech|er*).

Ondin/ [1910] **~o** (ark., *Undino*) *InfRap* Jan. 1910, 4 (*Antaŭ la Pentekosto-festo eliris la bela tradukaĵo de "~o", la kortuŝanta romantika rakonto de B^no^ de M. F.*).

oni [1887] **1** Z *UL* 20 (*per tiu lingvo ~ povas esti komprenata de la tuta mondo*), [v], *DL* 3 (*post tio ĉi ~ jam povus komenci la eldonon de plenaj vortaroj*), 21 (≈ *diras, ke vi gajnis la grandan gajnon*), 43 (*tiel ~ diras*), *Ald 1888*, 18 (*~ devas esti atendemaj kaj konstantaj*), *RE* 103b (*~ bezonas*), *RE* 103b (*~ devas*), *RE* 109b (*~ ne povas*), 113a (*~ devas; ~ bezonas*), 185a (*~ devas*; (ĝi)° decas), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11.2 (*~ ne povis vivi kun ili*) k.m.a., vd. en BK 2 (VO). ‖ **~a** Lojko *Ezop 1891* n. 6 (≈ *ne kredas al ruzulo, se li eĉ ŝajnigas sin ~a favoranto*); Z *Rev* Aŭg. 1907 [= LR 106] (pri *onin* kaj *onia*).

oni [1894] **2** (ili) Z *Ham 1894*, 66.27 (*Hamleto.* ≈ *venas* [ili, la reĝo kaj liaj kunuloj]).

oniks/ [1903] **~o** (geol.) Beau *EFr 1903* (onyx); Z *EG 1904* (Onyx); OA 2-1914.

onk/ [1987] **~o** (med.) *PIVS 1987* (*Scienca sin. de kancero. ~ologio = kancerologio*).

onkl/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 19 (*Mia ~o ekkantis kaj tuj ĉesis*), *RE* 46a (дядя), *MV* (Onkel); Jon *ESv 1893,* 61 (onkel); Z *UV*, *FE 1894*, 9.9 (*Mi venas de la avo, kaj mi iras nun al la ~o*). ‖ **~ino** Z *DL* 27 (*Mia ~ino naskis filinon*), *RE* 202a, *FE 1894*, 33.18 (*Mia ~ino estas bona virino*). ‖ **ge~oj** Z *DL* 26 (*Mi veturos hodiaŭ al miaj ge~oj*), Z *EG 1904*. **pra~o** Z *EG 1904*.

onobrik/ [1904] **~o** (bot.) (genro *Onobrychis* el fabacoj) Beau *EFr 1904* (sainfoin; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Esparsette); OA 2-1914 (esparcette, sainfoin | esparcet | Esparsette).

onomatope/ [1916] **~o** (ling.) G *EPl 1916*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

ont/ [1887] Z *UL* 38 [g] (*far~a*), [v], *DL* 4 (*en la daŭro de la tuta jaro* [...] *periode, kun intertempoj de ĉirkaŭ du monatoj de unu kajero ĝis la ven~a*); Z' *UL* Yɪ *1888*, 57a [v] (*far~a*); Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.

‖ **A-K** ‖ **dev~a** G *Blov 1888*, 15. **dissend~o** Z *Adr 1896 fol. 2*, 14. **elir~a** Z *DL* 15. **enŝipiĝ~a** Desh *Avent 1907*, [3]. **est~a** Z *Ald 1888*, 4, *RE* 12b, 36a, *FE 1894*, 22.10 (*la est~a lingvo de la tuta mondo*). **est~eco** Z *DL* 5. **far~a** Z *UL* 38 [g], *FG 1905*, 6.2 ĝ. **far~e** Z *FG 1905*, 6.2 ĝ (about to do). **forir~e** *EKato* Dec. 1903, 24. **ir~e** Z *DL* 26. **komenc~a** [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 41; Borel *GermE* Maj. 1905, 55a.

‖ **L-Z** ‖ **nask~eco** (ark., *graved/ec/o*) Z *DL* 24. **neniamvelk~a** Bar *LernHu 1898*, 71 (*neniamvelk~a paradizo*). **pet~a** [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 40. **reg~a** Z *DL* 44. **reven~o** *SennR* Nov. 1923, 26. **Sav~o** (reli.) Z *FE 1894*, 22.9. **traduk~o** Boi *Mona 1902*, VIII [a]. **transpaŝ~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 58.5. **vak~a** Einst *Plen 1888*, 21 [g]. **ven~a** Z *DL* 4, *FE 1894*, 22.8.

Ontari/ [1910] **~o** (provinco) *JarL UEA* Maj. 1910, 84 (*Kanado, ~o*).

ontogeni/ [1916] **~o** (biol.) G *EPl 1916*; *PIVS 1987*.

ontologi/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

op/ [1887] Z *UL* 36 [g], [v] (*du~e*), *DL* 18 (*Kvin~e*), 28 (*Mult~e ni pli frue finos la laboron, ol unu~e*), *MV* (*du~e*), *UV*, *FE 1894*, 14. ‖ **du~a** Z *RE* 37a (duobla). **du~e** Z *UL* 37 [g], *MV* 49 (selbander° [ark.], zwei zusammen), *UV* (→ *op*), *FE 1894*, 14.13 (*Tiuj ĉi du amikoj promenas ĉiam du~e*). **du~o** Z *RE* 176b. **kvar~e** Z *FG 1905*, 4 (four together). **kvindek~a** Meier *GramDe 1891*, 26 (*ili alvenis en amasoj kvindek~aj – sie kamen in Haufen von je 50 Mann heran*). **kvin~e** Z *DL* 18 [3.19], *FE 1894*, 14.14. **mult~e** Z *DL* 28. **ses~e** Z' *UL* Yɪ *1888*, 32 [g]. **tri~e** Z *DL* 18, *UV* (→ *op*), *FE 1894*, 14 (→ *op*). **unu~e** Z *DL* 28.

opal/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 120a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** *Proz 1904**, 6 (*mi* [guto] *estas fratino de l'~aj lunbriloj*).

oper/ [1889] **~o 1** (muz.) Z *RE* 120a; Jon *ESv 1893,* 61; *FK 1903*, 77.33 (*la ~o iris tre bone*); OA 1-1909. ‖ **~a** *E-isto* Mar. 1892, 39 [= *FK 1903*, 143.12] (*la ~a teatro estis plenigita de la plej brilanta Pariza societo*). ‖ **~ejo** G *EPl 1916*. **~eto** [Z] *E-isto* Dec. 1892, 182 (*la ~eto „La Bela Heleno"*). ‖ Rɪᴍ. *PIV 2005* analizas *oper*|-

et|*o*. Pli trafe eble propra vorto → *operet*|*o*. ‖ **~kantisto** G *EPl 1916*.

oper/ [1892] **~o 2** (arki.) (ark., *oper*/*ej*/*o*) *E-isto* Mar. 1892, 39 [= *FK 1903*, 143.10] (*Ĉio, kion Parizo havis en si da brilo kaj beleco, devis hodiaŭ sin kolekti en la ~o* [nome la Pariza societo]).

operaci/ [1888] **~o 1** (mil.) G *Blov 1888*, 17 (*Ŝiaj militaj ~oj havis la deziritan finon*); Z *RE* 120a; Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~i** Z *RE* 120a.

operaci/ [1903*] **~o 2** (med.) *FK 1903*, 178.32 (*la ~o ŝajne ne tre plaĉis al ĝi*), 199.12 (*kiu konsentus, ke oni faru al ĝi ~on*); Beau *EFr 1903* (opération *(chirurgicale)*); Z *EG 1904*; *Eo PĴ* Jun. 1905, 2c ([li] *mortis* [...] *pro sekvoj de kruela ~o*). OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** Beau *EFr 1903* (opérer, faire une opération *(chir.)*); Z *EG 1904*.

operator/ [1916] **~o** (ark., *operaciisto*) G *EPl 1916*.

operet/ [1916] **~o** (muz.) (kp. samsignife *oper*/*et*/*o*) G *EPl 1916*.

opi/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 120b; Jon *ESv 1893,* 61; Ger *LI* Jan. 1896, 15 (*la loĝanto* [...] *bone konas la haŝiŝon kaj la ~on kaj la fortan kafon*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

opiat/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (opjat).

opidum/ [1987] **~o** (hist.) *PIVS 1987*.

opini/ [1888: *~o*] **~i** Z *RE* 44a (pensi), 56a, 97b, 140a (pensi), 198b (считать), *MV*; Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*La ~a aŭtoro ~as. ke* […]). ‖ Kp. *kredi*, *pensi*. ‖ **~o** G *Blov 1888*, 17 (*tio ĉi ne malutilis al li en la ~o de Mario*); Z *RE* 9a (bontrovo), 20b (konsidero, pririgardo), 197b (juĝo); Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~eble** G *EPl 1916*. ‖ **egal~a** Z *RE* 46b (egalintenca); Ger *Fant 1895*, 14 (*societo de egal~aj amikoj*).

opiofag/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (opjofag).

opodelkok/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (opodelkok).

opon/ [1916] **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~anto** G *EPl 1916*.

opoponaks/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (opoponaks).

Oport/ [1896] **~o** (urbo en Portugalio) Z *Adr 1896*, 10.

oportun/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 17 (*la artikolo*° [...] *estas ~a sed ne necesa*), *UL* HE 89 [v] (*~a loko*), *Ald 1888*, 12 (*Por mi* persone *estus kompreneble multe pli ~a*° *teni la sorton de l' lingvo internacia en miaj manoj*), *RE* 151b, 210a, *MV*. ‖ **~e** Einst *Plen 1888*, 33 (*la blankaj vestoj sidas tre ~e*); Z *E-isto* Apr. 1890, 38a (*la grandeco de la vortoj en Eo jam nun estas tia, ke ĝiu povus tute ~e resti je ĉiam*). **~o** Z *RE* 26a (profito; выгода); Beau *EFr 1903* (*pro ~o*). ‖ **~aĵo** (ark., *avantaĝ*/*o*) Boro *E-isto* Okt. 1891, 74 (*la disvastigado de la* [l.i.] *devas havi kiel stimulon tre gravajn praktikajn ~aĵojn*); *Bern 1906*, [6] (*Malgraŭ tiaj ~aĵoj* [la urbeto] *Thun ne grandiĝis*); G *EPl 1916*. **~eco** Z *DL* 18 (*tio ĉi estas farita pro ~eco*), *Ald 1888*, 18 (*via adresito vidos* praktike *la ~econ de l' lingvo*), *RE* 167a (*libereco kaj ~eco*); G *EPl 1916*. **~ema** G *EPl 1916*. ‖ **mal~a** Z *Ald 1888*, 4 (*mi trovis, ke* praktike *ili* [la ŝanĝoj] *estus tre mal~aj*). **mal~aĵo** (ark., *obstakl*/*o*) Kuŝ *E-isto* Maj. 1894, 93 (*la sovaĝuloj* [vivantaj en la praarbaro] *trovante sin en diversaj mal~aĵoj, nutrante sin escepte*° {senescepte, nur} *per kreskaĵoj*). **ne~aĵo** *LI* Apr. 1896, 55 (*la ne~aĵoj de la diverslingveco*).

oportunism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

oportunist/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

oposum/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*. ‖ **~pelto** G *EPl 1916*.

opoz [1927] (prepozicio) Vo-Ko *EEt 1927*.

opozici/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~o** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **sen~e** Z *EG 1904*.

opres/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (opresja). ‖ **~i** G *EPl 1916*.

opresi/ [1987] **~o** (med.) *PIVS 1987*.

opsomani/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (opsomanja).

optativ/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*; OA 2-1914.

optik/ [1889] **~o** Z *RE* 121a; Jon *ESv 1893,* 61; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *NovJ 1891*, 6 (*La ~a akso de la meridiana vitro*); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~isto** Z *RE* 121a; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

optimism/ [1903*] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

optimist/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **mal~o** Stead *The-E* Nov. 1903, [1] (*E-istoj ne utiligas mal~ojn* {Al E-istoj ne utilas pesimistoj}).

optometr/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

opunci/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (opuncja).

or/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 62b (золото), *MV* (Gold), *UV*. ‖ **~a** Z *DL* 35 (*li* [...] *metis sian manon en la dikan ~an ĉenon, kiun li portis ĉirkaŭ la kolo*), 45 (*~aj moneroj*); G *EPl 1916*; Luyk *Iŝtar* 1924, 57.4 (*sep ~aj pokaloj kaj karafoj*). **~e** Cart *Bild 1905*, [3] (*~e pentrita seĝo kovrita per ruĝa ŝtofo*). **~i** Beau *EFr 1903* (dorer); Z *EG 1904*; G *EPl 1916* (ankaŭ *or/um/i*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*la ~aĵo denove ricevas sian antaŭan brilon*). Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~aĵisto** Z *RE* 94b; G *EPl 1916*. **~ato** (kem.) G *EPl 1916*. **~igita** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 (*la lignaĵo de la seĝoj estis ~igita*). **~umi** G *EPl 1916* (*~i*). **~umita** Cart *Bild 1905*, 12 (*kadro* [de spegulo] *el ~umita gipso*). ‖ **~fiŝo** G *EPl 1916*. **~flugila** Zeid *LI* Dec. 1895, 11b (*Nimfet' ~flugila rapidas al bal'*). **~hava** G *EPl 1916*. **~kolora** G *EPl 1916*. **~minejo** G *EPl 1916*. **~ŝtofo** Z *RE* 129a; Beau *EFr 1903* (brocart); Z *EG 1904* (Brokat); G *EPl 1916*. ‖ Kp. *brokat/o*°, *brok/aĵ/o*. **~tegita** Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*~tegita kanaplito*).

oraci/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (oracja); Garcia Blázquez *ScRe* 1973/2:3, 65.

orakol/ [1889] **~o** Z *RE* 121a, *MV*; G *Kond 1890*, 24 (*du filinoj, kiuj estas du ~oj*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *Ifig 1908*, 19 ([saĝajn vortojn] / *La dioj mem kun ĝuo aŭskultadis, / Simile al parol' de ~o*). ‖ **~i** G *EPl 1916*.

Oran/ [1893] **~a 1** (nobela dinastio) *E-isto* Sep. 1893:4, 142 (*Vilhelmo la ~a* [de Anglio]).

Oran/ [1907] **~o 2** (urbo en Alĝerio) Desh *Avent 1907*, [3] (*La Vagenoj kaj la Alabeloj haltis sur la marbordo, de ~o ĝis Alĝero*).

orangutan/ [1906] **~o** (zool.) (simio) (antaŭe *orangutang/o*[Z] kun *-g/*) Duy *Pract 1906*; Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20].

orangutang/ [1904] **~o** (zool.) (simio) (ark., *orangutan/o* sen *-g/*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Pucc *EIt* [3]*1924*, 243a (orangutan).

oranĝ/ [1889] **~o 1** (frukto) Z *RE* 4a, 141b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *EG 1904* (*ĥina*° *~o, dolĉa ~o*); G *EPl 1916*. ‖ **~a** Z *EG 1904* (orangenfarben [~kolora]); G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~ejo** G *EPl 1916*. **~ujo** Beau *EFr 1903* (~arbo); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~arbo** Beau *EFr 1903* (~ujo); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~flora** *Heck 1907*, 91 (*~flora krono* [de la fianĉino dum edziĝa festo]). **~koloro** G *EPl 1916*.

Oranĝ/ [1910] **~o 2** (hist.) (iama provinco de Sud-Afriko) (ark. *Oranĝi/o*) M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Orani/o*, *Oranj/o*.

Oranĝ/ [1957] **~o 3** (rivero en Sud-Afriko) War *GD 1957*.

Oranĝi/ [1920] **~o** (hist.) (iama provinco de Sud-Afriko) *ET* 1920-07-05, 4c (kritikita formo); War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444c.

oranĝeri/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 121b; Jon *ESv 1893,* 61; G *EPl 1916*.

Orani/ [1910] **~o** (hist.) (iama provinco de Sud-Afriko) (ark. *Oranĝi/o*) B *PropN 1910*. ‖ Kp. *Oranĝ/o*, *Oranj/o*.

Oranj/ [1910] **~o** (hist.) (iama provinco de Sud-Afriko) (ark. *Oranĝi/o*) S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Oranĝ/o*, *Orani/o*.

orator/ [1889] **~o** (parolisto) Z *RE* 121b; Jon *ESv 1893,* 61 (elokventisto); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 ([la] *„entuziasmo“ kun* [kiu] *la ~o evolvis kaj defendis la demandojn* [en sia parolado]); OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*.

oratori/ [1904] **~o 1** (muz.) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; Pucc *EIt ³1924*, 243a (oratorio).

oratori/ [1987] **~o 2** (arki.) *PIVS 1987*.

orb/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (orbis). ‖ **~a** G *EPl 1916*.

orbit/ [1898] **~o** (astr.) Postn *LI* Sep. 1898, 140 (*la tergloba ~o* [...] *estas elipso*); G *EPl 1916*; OA 4-1929. ‖ **~i** *PIVS 1987*.

ord/ [1887] **~o** Z *UL* 20 (*Mia saĝo* [...] *estas tute en ~o*), [v], *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj enkonduko de lingvo tutmonda* [...] *ricevus tian klaran, neŝanceleblan ~on*), *RE* 143b, 182a, *MV*, *Ham 1894*, 73.22 (*metu kelkan ~on en vian paroladon*). ‖ **~a** Z *RE* 40a, 65b, *Ham 1894*, 112 (*en ~a maniero*); G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. **~i** Z *RE* 175b. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 6 (*ŝi ~adis kaj kunligadis sian tolaĵon*). **~ema** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~emo** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~igi** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~igo** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. ‖ **mal~a** Beau *EFr 1903*. **mal~ema** Beau *EFr 1903*. **mal~i** Einst *Plen 1888*, 33 (*nenio tie ĉi mal~as la senton de feliĉeco*). **mal~igi** Z *RE* 47b. **mal~igo** Beau *EFr 1903*. **mal~o** Z *RE* 86b. **re~igi** Beau *EFr 1903*. **re~igo** Beau *EFr 1903*. **sen~eco** Z *RE* 56a. **sen~igi** Z *RE* 16b, 57a. **sen~o** Z *RE* 186a. ‖ **bon~a** Z *RE* 9b (konvena, bonkonduta). **bon~e** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*la plano de eldono* [estas] *bon~e trakondukita°*). **ekster~a** Z *Ham 1894*, 11 (*Nu kial do la morto de la patro / Al vi ekŝajnis tiel ekster~a?*). **kontraŭ~a** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

ordal/ [1926] **~o** (hist.) (jur.) Benn *DeE 1926*, 454 (Gottesurteil [«dia juĝo», kalkeo de LA *iudicium dei* aŭ *iudicium divinum* = LA *ordalium*]; ne en *PV 1930, 1934* aŭ *PIV*).

orden/ [1889] **~o 1** (reli.) Z *RE* 121b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; Wicke *Galero 1922*, 24 (*monaĥoj de ĉiuj ~oj*).

orden/ [1898] **~o 2** (pol.) (nereligiaj ~oj) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 67, *EFr 1903* (ordre *(de chevalerie)*); G *EPl 1916*.

Oregon/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) *PropN 1910*.

Orenburg/ [1893: ~] [**~o**] (urbo en Rusio) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 40, *Adr 1896*, 32; B *PropN 1910*.

ordin/ [1916] **~i** G *EPl 1916* (zaordynować k.a). ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*.

ordinaci/ [1916] **~o** (reli.) G *EPl 1916*.

ordinal/ [1916] **~oj** (gram.) G *EPl 1916*.

ordinar/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 35 (*Io ~a tio ĉi efektive ne estas!*), 35 (*homoj ~aj*), 43 (*Aliaj homoj havas ombron ~an, sed mi ne amas aferojn ~ajn*), *RE* 65b, 116b (*~a vivo*), 121b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (ordinär); Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*Kiom da vortoj uzas homo ~a?*). ‖ **~e** Z *DL* 3 (*amasoj, kiuj ~e estas tiel mal-diligentaj por ĉia nova afero*); Einst *Plen 1888*, 15 [g] (*kiel ~e*); Lib *LernLv 1889*, 16. **~o** Z *RE* 117a; Lib *LernLv 1889*, 16 (paradums). ‖ **ekster~a** Einst *Plen 1888*, 32 (*ĝi estas dramo ekster~a*); Z *EG 1904*. **ne~a** Z *DL* 43 (*mi havas ombron tute ne~an*); Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*subite eksonis ia ne~a muziko*); Z *EG 1904*. **ne~e** Z *DL* 35 (*antaŭ li staras ne~e maldika homo*), *RE* 225b (tre, ekstreme; чрезвычайно).

ordon/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 25 (*Se la ŝipestro ~as, la ŝipanoj devas obei*); G *Blov 1888*, 9 (*li ~is prepari malgrandan glitveturilon unuĉevalan*), 19 (*mi ~is kiel eble rapide almeti ĉevalojn*); Z *RE* 15a, 57a, 135b, 148b (instrukcii), 152b, 159b, 170a, *MV*; G *Kond 1890*, 17 (*≈u* {mendu} *du porciojn da bova rostaĵo*). ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 1 ([lingva formo] *egale ~a por mi, kiel por ĉiu alia amiko de l' lingvo internacia*). **~o** G *Blov 1888*, 9 (*Li elsendis sian fidelan Tereŝka'n* [...] *kun detala, vasta ~o*); Z *RE* 15a, 57a, 121b, 159b (пропись), 211a (указъ,

«ukazo, dekreto»), *Ham 1894*, 73.30 (*mi plenumos la ~on de via patrino*), *GVGE 1894*, 4b (*~o de reveno*; Abberufungsschreiben), 4b (*repreni la ~on*; re~i). ‖ **~anta** Z *UL* 22 (*la devo ~anta*). **~antino** Bar *LernHu 1898*, 67 ([al domservanto:] *Kiu kaj kio estas via ordonantino?*). **~ato** Z *EG 1904* (Ordonnanz). **~ema** Z *EG 1904*. ‖ **re~i** Z *GVGE 1894*, 4b (repreni la ~on). ‖ **kontraŭ~o** G *EPl 1916*.

orel/ [1887] **~o 1** (anat.) Z *UL* [v], *DL* 10 (*provi per ilia*° *propra ~o, ĉu mia lingvo estas bonsona*), 40 (*por tiaj aferoj ĉiu ~o estas surda*), *Ald 1888*, 2 (*la vortoj devas esti agrablaj por la ~o*), *RE* 215b, *MV*, *UV* [= *FE* 9], *Ham 1894*, 68.13 ([unu homo] *enverŝas venenon en la ~on de la reĝo*), *FE* 9.5, 12.2 (*Mi havas nur unu buŝon, sed mi havas du ~ojn*). ‖ **~eto** Bar *LernHu 1898*, 68 (*~eto* [de boto]). ‖ **~kuŝaĵoj** Lor *LernCs 1890*, 17 (*ĉapo kun ~kuŝaĵoj*). **~malsano** G *EPl 1916*. **~ringo** Z *RE* 180b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~tamburo** (anat.) (ark., *timpan/o*) Z *EG 1904* (Trommelfell); GM *EFr 1910* (tympan); G *EPl 1916*. ‖ **azen~o** Lor *LernCs 1890*, 15.

Orel/ [1899: ~] [**~o**] **2** (urbo en Rusio) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 163 (*la alvoko estu legata en medicinaj societoj de ~, Tambov, Ĥarkov, Kaj* {kaj} *Rostov-sur°-Dono* {Rostov-ĉe-Dono}).

Orest/ [1908*] **~o** Z *Ifig 1908* [4] (*Personoj:* […] *~o*).

orf/ [1889] **~o** Z *RE* 181a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 181b, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*la ~aj katetoj trovis defendantojn*), *EG 1904*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ejo** Z *EG 1904*. **~ino** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Boucon *GermE* Apr. 1905, 47b (*la voĉo de l'~ino leviĝis, tre pura*); Z *Ifig 1908*, 8 (*Mi estas ja ~ino elpelita*); B *Sinj 1909*, 10 ([la] *veno de la ~ino en la domon*).

Orfe/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ *eĉ*] (*Eĉ la bestoj aŭskultis, kiam ludis ~o*); G *EPl 1916*.

orfeon/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (orfeon k.a.).

organ/ [1889] **~o 1** (anat.) Z *RE* 121b; G *NovJ 1891*, 4 (*„resta ~o" estas nomata tia ~o, kiu iam antaŭe faradis al ia speco de bestoj servadojn efektivajn, sed nun servas por nenio*); Jon *ESv 1893,* 61; *FK 1903*, 188.1 (*la dentoj, stomako, intestaro de la leono* [...] *la samaj ~oj de la elefanto*), 279.24-26 (*la ~oj de parolo*); OA 1-1909. ‖ **~a** *FK 1903*, 279.24-26 (*objekto natura, ~a, kiu dependas de apartaj fiziologiaj ecoj de la ~oj de parolo*).

organ/ [1890] **~o 2** (gazeto) Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31b (*La akademio devas havi ian ~on, en kiu ĝi anoncas al ĉiuj membroj* […]); Z *E-isto* Mar. 1890, 34b (*publikigita en la plej proksima numero de l' ~o de la Ligo*).

organ/ [1893: *~isto*] **~o 3** (muz.) (ark. *orgen/o*) (muz.) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*La partoprenantoj de la kvarteto:* [...] *la ~isto° – alto* [...]).

organik/ [1907] **~a** (kem.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*; *PV 1934* ([ark. dif.:] Apartenanta al organismo; ne en *PV 1930*); OA 9-2007 (*~a ĥemio*). ‖ **ne~a** OA 9-2007 (*ne~a ĥemio*).

organism/ [1898] **~o** Zakr *LI* Okt. 1898, 158 (*malsanema ~o de la knabo*); *FK 1903*, 182.11 (*apartenas al la ~oj de la plej malalta grado*), 282.11 (*la homa ~o ne povas sin movadi sur tabuloj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

organiz/ [1893] **~i** *E-isto* Jan. 1893; Nyl *ESv 1897*, 68 (Sv organizera); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~o** (antaŭe *organizaci/o*) Z *EG 1904* (= ~ado). ‖ **~ado** Z *EG 1904* (= ~o). **~aĵo** *InfRap* Jan. 1910, 4 (*La anoj de la nomitaj ~aĵoj*). **~ata** *FK 1903*, 201.32 (≈*ata* memlernado ŝajne estas ideo ne nova). **~ebla** *InfRap* Jan. 1910, 1 (*ŝtataj institucioj* [...] *~eblaj de komunumoj, distriktoj kaj provincoj*). **~ita** *FK 1903*, 191.18 (*estaĵo alte ~ita*). ‖ **re~o** Z *EG 1904* (= re~ado; Reorganisation). **re~ado** Z *EG 1904* (= re~o).

organizaci/ [1890] **~o** (ark., *organiz/o*, *organiz/ad/o*, *organiz/aĵ/o*) Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*pri ĝia farinda ~o°* {organiz(ad)o} [de Eo-

akademio]), 31b (*La interna ~o° de la kluboj*); *E-isto* Jul. 1892; [Z] *E-isto* Jan. 1893, 8.

organizator/ [1903] **~o** (ark., *organiz/ist/o*, *organiz/ant/o*) *FK 1903*, 201.26 (*La unua penso de la ~o estis* [...]); Pucc *EIt* ³*1924*, 243b.

orgasm/ [1898] **~o** Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*la elektreco aera povas influi la ~on*); Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*): OA 9-2007.

orgen/ [1889] **~o** (muz.) (kp. ark. *organ/ 3°*) Z *RE* 121b, *MV*, *UV*; *Heck 1907*, 92 (*oni ludas la ~on*). ‖ **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~isto** Z *EG 1904*. ‖ **~opunkto** (muz.) Doré *Flut 1907*, 9 (*la silento daŭradas, kio estas mirinde esprimita de la... ~opunkto sur la silentan signon*). ‖ **vent-~o** G *NovAnt 1909*, 10 (lit., *Vent-~o jam bruas*).

orgi/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 2-1914.

orgojl/ [1932] **~o** (malhumilo, fierego) *ParGv 1932*.

Orian/ [1907] **~o** (virina nomo) Desh *Avent 1907*, 5 (*spronoj oraj, kiujn la Isoldoj, la Ĝinevroj, la ~oj almetis iam al kuraĝaj kavaliroj*).

orient/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 23 (*Volapüko jam estas ellernata de la ~o ĝis la okcidento*); Z *RE* 22b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Cseh *Post* 1936-09-05, 167 (*ekstrema ~o* [orienta Azio]). ‖ Kp. *est/o°* 3, *eost/o*. ‖ **~a** *Ruth 1893,* 5 (*la ~a naciisto°* {naciano}; *tiel ni povas signi ĉiujn ~ajn sonojn* [nome tiujn de la araba, hebrea, persa kaj turka]); R 2009 (regno) (*≈a Timoro*). ‖ **~aĵisto** (ark., *orientalist/o*) Borel *GermE* Jan. 1905, 9a, 9b (*Speciala propagando estas farota ĉe la ≈aĵistoj, kiuj ĉeestos la Alĝeran kongreson*). ‖ **nord-~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 161 (*la nord-~o de Francujo*).

orientalism/ [1957] **~o** War *GD 1957*.

orientalist/ [1916] **~o** (antaŭe *orient/aĵ/ist/o°*) Z laŭ *PIV 2005*; G *EPl 1916*; War *GD 1957*.

orific/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

oriflam/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

origen/ [1910] **~o** (ark., *origino* kun -i-) Ver *EncV 1910*.

origin/ [1904] **~o** (kp. ark. *origeno°* kun -e-) Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *EG 1904*.

original/ [1888: *~a*] **~o 1** (kontraste al kopio, trad. k.s.) Z *RE* 121b, 137b; Wahl *Princ 1889*, [a] (*komparante tiun ĉi tradukon kun la ~o*); Jon *ESv 1893,* 61; *FK 1903*, 174.31 (*ne konante la ~on, mi adoris tiun ĉi fantazian portreton*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 16 (*oni devas eldoni kiel eble pli multe da verkoj en la lingvo internacia, ~aj aŭ tradukitaj*), *RE* 137b (vera), 176a (memstara) [RIM. Vortklaso ne sendube deduktebla; laŭ Beau *EFr 1903* kaj Z *EG 1904 ~o*]. **~e** *FK 1903*, 208.14 (*≈e verkita de* [...]). ‖ **~eco** Z *EG 1904*. **~isto** Cseh *Post* 1936-08-22, 161 (*ni devas taksi lin kiel tradukiston super liaj meritoj de ~isto* [verkanto de ~a literaturo]). **~ulo** Z *Reviz 1906*, 46.20 (*Granda ~ulo li estas*; kp. *~o 2*).

original/ [1890] **~o 2** (~ulo) G *Kond 1890*, 16 (*ne estas granda malfeliĉo, ke ekzistas tiaj ~oj°*; BRO 1974, grupo 8, subst., pn. 5: ≈o (laŭ Z kaj laŭ OA 1-1909, konforma al lingvoj angla, franca, germana, rusa, pola) = a) Primitiva manuskripto aŭ verko, kontraste kun kopioj, tradukoj ... ; b) Homo ne imitanta aliajn, stranga. – Derivaĵo: originala, ekz-oj: a) "tio estas nur kopio de la originala pentraĵo" b) "ŝi estis en ĉio originala infano, silenta kaj pensanta". ‖ RIM. Ni dubas pri la interpreto de BRO 1974; pli probable temas pri ark. formo de *~ulo* (stranga persono kun nekutimaj konduto kaj idealoj). ‖ **~a** *FK 1903*, 36.31 (*Ŝi estis en ĉio ~a infano, silenta kaj pensanta*).

oriment/ [1987] **~o** (biol.) *PIVS 1987*.

Orinok/ [1910] **~o** (rivero) B, S *PropN 1910*.

oriol/ [1904] **~o** (birdo) Z *EG 1904* (Pirol); OA 2-1914 (loriot | golden thrush | Pirol).

Orkad/ [1910] **~oj** (insuloj) (kp. ark. *Orkneoj*) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444c (*Orkneys*).

orkestr/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 121b; *E-isto* Dec. 1889, 24b ([melodiaj kompozicioj] *por ~o*); Jon *ESv 1893,* 61; Leontjev *E-isto* Maj.

1894, 94 (*tuj la ~o ekludos la nacian himnon*); Stank *Viv 1896*, 19 (*kun akompano de la ~o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

orkidac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: orkideo, vanilo*).

orkide/ [1904] **~o** (bot.) (floro) Z *EG 1904* (Orchidee); OA 2-1914.

Orkne/ [1910] **~oj** (insuloj) (ark., *Orkadoj*) M, S. *PropN 1910*.

Orlean/ [1908] **~o**. ‖ **Nov-~o** (urbo *New Orleans* en Usono) Rhod *EnE 1908*, 524a.

orlop/ [1908: *~ferdeko*] **~ferdeko** (mar.) (nun ankaŭ simple *~o*) Roll *Mar 1908* (FR barrots de cale | DE Orlopdeck).

orn/ [1911] **~o** (bot.) (specio *Fraxinus ornus*) GM *Usuel EFr 1911*.

ornam/ [1889] **~i** Z *RE* 106b, 168b, 169b, 211a (beligi), *MV* (putzen; ark., nun *schmücken* aŭ *(etwas) herausputzen*), *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 106b, 153a, 208b, *Ham 1894*, 114 (*ĉemizo sen ~oj*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 208b. **~iĝi** Z *RE* 208a. **~ilejo** *EKato* Dec. 1903, 23 (*eniris ni artistejon, ~ilejon* [de la teatro]). **~isto** Beau *EFr 1903*. **~ita** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 ([etaĝaretoj] *~itaj per bluaj franĝoj*); Milho *Cindr 1907*, 11 (*vestoj, ~itaj per* [...] *puntoj kaj juveloj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*riĉe ~itaj kapiteloj*). ‖ **flag~i** G *EPl 1916*. ‖ **mes~o** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*li surmetis violkoloran mes~on, kiel signon de funebro*).

ornat/ [1898] **~o** (reli.) (vest.) Lang *LI* Okt. 1898, 156 ([por la baptado] *estis nek libroj nek oleo kaj „~o“*); Z *EG 1904* (Ornat); G *EPl 1916*.

ornitogal/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*.

ornitolog/ [1916] **~o** (antaŭe *ornitologi/ist/o*) G *EPl 1916*; War *GD 1957*; OA 7-1958.

ornitologi/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; OA 3-1921.

ornitomanci/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

ornitop/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

ornitorinĥ/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*.

orognozi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

orografi/ [1903] **~o** (geol.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

orologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

orometri/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

ort/ [1907: *~a*] **~o** (mat.) OA 8-1974 (*se du rektoj kruciĝas, tiel ke du apudaj anguloj estas egalaj, ili determinas kvar ~ojn*). ‖ **~a** (mat.) Ver *VocTT 1907* (→ droit: *~a angulo*); Z *EG 1907* (rechtwinklig; ne en *EG 1904*); Ver *VocTT 1907*, *EncV 1910* (droit); G *EPl 1916*; OA 4-1929 (à angle droit (géom.) | rectangular | rechtwinkelig° {legu *rechtwinklig*}; oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de GROSJEAN-MAUPIN, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4.); *STT 1956*. ‖ **~anto** vd. *ortant/o*. **~eco** Ver *EncV 1910* (→ *~ilo*). **~ilo** (tek.) Ver *EncV 1910* (équerre, *ilo kun ~a angulo, uzata por kontroli la ~econ de angulo aŭ streki ~angulojn*). ‖ **~angulo** (mat.) Ver *EncV 1910* (rectangule). **~angulilo** (pp. desegnado) Ver *EncV 1910* (équerre, *ilo por desegni ~an angulon*).

ortant/ [1905] **~o** (mat.) Bric *MatT 1905*; Ver *VocTT 1907* (→ hauteur); *EncV 1910* (hauteur (d'un triangle), *ĉe triangulo, perpendiklo strekita de la vertiko°* {nun *vertico*} *al la kontraŭa latero*); *PV 1930*, *1934* (ort/ant/o *(ĉe triangulo) perpendiklo strekita de la vertico al la kontraŭa latero*).

ortodoks/ [1889] **~a** Z *RE* 147a; Jon *ESv 1893,* 61; Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*membro de la sankto ~a eklezio*); Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~eco** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~ularo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~ulo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

ortofon/ [1987] **~a** (med.) *PIVS 1987*.

ortografi/ [1888] **~o** (ling.) Z *Ald 1888*, 2 (*lingvo internacia* [...] *kun la plej simpla ~o*), *RE* 121b, 147a, *E-isto* Dec. 1890, Ald. [1] ([la adresaro] *enhavas erarojn kaj miksitan ~on*; *en ~o nacia*); Jon *ESv 1893,* 61; *FK 1903*, 247.517 (*akceptante nur la internacian ~on*), 290.34 (*La*

~o en la plimulto de la lingvoj [...] *prezentas veran krucon por la lernanto*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

ortogram/ [1987] **~o** (ark., *ort/angul/o*) *PIVS 1987*.

ortokromat/ [1916] **~a** (fot.) G *EPl 1916* (ortochormatyczny k.a.).

ortoklaz/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

ortolan/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (ortolan k.a.).

ortologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (plusendas al *ortoepio*).

ortopedi/ [1903] **~o** (med.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~aĝ** G *EPl 1916*. ‖ **~isto** G *EPl 1916*.

ortopter/ [1916] **~oj** G *EPl 1916* (ordoptera k.a.).

ortotropism/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (ortotropizm k.a.).

os [1887] (markilo indikanta la futuron) Z *UL* 20 (*far~*), [v]; Z' *UL* Yɪ *1888*, 58b [v] (*Li manĝ~*); *MV*, *UV*, *FE 1894*, 24.

Osak/ [1936*] **~o** (urbo en Japanio) Cseh *Post* 1936-08-01, 150 (*Socia Departemento de la urbestraro de ~o*).

osced/ [1889] **~i** Z *RE* 63a, *MV*, *UV*; Melck *FlandLit 1904*, 13 (*ankoraŭ longan tempon* [post vekiĝo] *li ~is*). ‖ **~o** G *NovJ 1891*, [3] (*penas kaŝi la ~on*), *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*. **~ema** G *EPl 1916*. **~ulo** Z *RE* 63a.

oscil/ [1916] **~i** (fiz.) G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*.

Osir/ [1932] **~o** (mit.) [→ *Horuso*] Azor *ArkiT 1932* ([Horuso,] *egipta dio, fratfilo de Osiro*).

Osk/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

Osl/ [1915] **~o** (ĉefurbo de Norvegio) *Edin 1915*, 285b.

osmi/ [1904] **~o** (kem.) (elemento Os) Z *EG 1904* (Osmium); G *EPl 1916* (osm).

osmologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (osmologja).

osmoz/ [1916] **~o** (fiz.) G *EPl 1916* (osmoza k.a.). ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Ossa/ [1910] **~o** (topo.) M, S. *PropN 1910*.

ost/ [1887] **~o 1** (anat.) Z *UL* [v], *DL* 35 (*Mi fariĝis tro korpa, mi litere ricevis viandon*° {karnon} *kaj ~ojn*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 114 (*Ĉu tiuj ĉi ~oj meritis nenion alian, ol ke oni ludu per ili keglojn?*). ‖ **~a** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916* ([objekto farita el ~o]). **~aro** (ark., *skelet/o*) Z *EG 1904*; G *EPl 1916* (szkielet). **~eca** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*. **~ejo** G *EPl 1916*. **~eto** Z *RE* 81b, *EG 1904* (Knöchel; plej ofte uzata por «maleol/o»); G *EPl 1916* (kostka). **~iĝi** Z *RE* 81b, 119b, *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~cerbo** Z *EG 1904* (→ osto); G *EPl 1916*. **~rompo** G *EPl 1916*.

‖ **A-K** ‖ **balen~o** (ark., *bart/o*) Z *MV* 11 (→ *baleno*), *UV* (→ *balen'*). **brust~o** (anat.) (sternumo) Z *RE* 35b. **femur~o** Beau *EFr 1903*. **elefant~o** (ark., *ebur/o*) [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 ([bilardaj] *globoj estas farataj el elefant~o*); Beau *EFr 1903* (ivoire); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **fiŝ~o** Z *EG 1904*. **genu~o** Z *EG 1904*. **ĵet~o** (ark., *ĵet/kub/o*) Z *EG 1904*. **koks~o** OA 9-2007 (→ *pubosto*). **makzel~o** GM *EFr 1910*.

‖ **L-Z** ‖ **pub~o** Ver *EncV 1910* (Fʀ pubis, os pubis); *PV 1930*; OA 9-2007. **ŝlosil~o** (ark., *klavikl/o*) Z *RE* 75a, *EG 1904* (→ osto; kalkeo de Dᴇ Schlüssellbein). **vang~o** Z *RE* 183b.

ost/ [1888] **~o 2** (kuir.) Z *DL* 19 (*Jen estas la hundo, donu al ĝi ~on*).

ostentaci/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

osteologi/ [1916] **~o** (anat.) G *EPl 1916*.

osteomalaci/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

osteopatalogi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

osteosarkoz/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

osteotom/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

Osti/ [1910] **~o** (la haveno de Romo) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

ostr/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 214b, *MV*, [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (*ŝi portis dekdu ~ojn sur la* [fiŝa] *vosto*); G *Kond 1890*, 14 (*Chablis mal-juna, bonega kun ~oj*); Jon *ESv 1893,* 61 (ostron); *UV*; Cart *Bild 1905*, [3], 4 (*du korboj plenaj de ~oj*). ‖ **~ejo** (agr.) Z *EG 1904* (Austernbank); G *EPl 1916*. **~istino** Z *RE* 112b; Cart *Bild 1905*, [3] (*La ~istino tenas* [...] *tranĉ-ilon, por malfermi la ~ojn*). **~ujo** (agr.) (ark., *~ejo*) Beau *EFr 1903* (huîtrière). ‖ **~okonko** Cart *Bild 1905*, 4 (*tere* [...] *kuŝas kelkaj ~okon-koj*). **~okulturo** (ark., *~okultivo*) G *EPl 1916* (ostreikultura k.a.).

ostracism/ [1903] **~o** (hist.) (jur.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Ostrazismus. Scherbenge-richt); OA 2-1914.

ostrak/ [1987] **~o** (hist.) *PIVS 1987*.

ot/ [1887] Z *UL* 38 [g] (*far~a*), [v], *DL* 16 (*ricev~a*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22. ‖ RIM. *ot* en la senco de *ind* aŭ *end* fariĝis ark., vd. la ekz. de *ellernota.*

‖ **A-K** ‖ **brulig-ofer~a** *LI* Feb. 1896, 25. **edz-inig~a** Z *DL* 20. **eksci~a** Ger *Fant 1895*, 6 (*novaj virtoj, eksci~aj kaj serĉ~aj*). **eldon~a** Z *E-isto* Jan. 1894, 3. **ellern~a** (ark., *ellerninda, ellernenda*) Z *E-isto* Apr. 1890, [37a] (*la nom-bro de vortoj ellern~aj*). **esprim~a** Sey *FlandLit 1904*, 10. **far~a** Z *UL* 38 [g]. **forĵet~a** Z *E-isto* Jan. 1894, 3. **form~a** *EKato* Dec. 1903, kovr. [3]. **glad~aĵo** (nun pli kutime *~indaĵo, ~endaĵo*) Cart *Bild 1905*, 15. **insult~o** Z *DL* 22. **invit~a** *FE 1894*, 25.3. **juĝ~o** Z *DL* 24, *FE 1894*, 22.16. **kapt~a** *FE 1894*, 22.13. **kis~a** Melck *FlandLit 1904*, 14. **konstru~a** Z *DL* 20, *FE 1894*, 25.10.

‖ **L-Z** ‖ **lud~a** Einst *Plen 1888*, 21 [g]. **pro-pon~a** Z *E-isto* Jan. 1894, 3. **ricev~a** Z *DL* 16. **serĉ~a** Ger *Fant 1895*, 6 (*novaj virtoj, eksci~aj kaj serĉ~aj*). **surpriz~a** Barth *Ludo 1928*, 13. **unuavid~o** *LI* Feb. 1896, 25a. **vid~a** Z *EG 1904* (→ *ot*).

otalgi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

Otel/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ ĵaluza] (*ĵaluza, kiel ~o*).

otis/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916* (drop).

otolit/ [1916] **~o** (anat.) G *EPl 1916* (otolit k.a.).

otoman/ [1898] **~o 1** (meblo) Bar *LernHu 1898*, 65 ([ŝi] *invitis min sidiĝi apud ŝi sur ŝvela ~o*).

Otoman/ [1910] **~o 2** (gentano) *PropN 1910*; G *EPl 1916* (≈o; otoman, turek). ‖ **≈a** G *EPl 1916*.

Oton/ [1892] **~o** (vira nomo) [Z] *E-isto* Jan. 1892, 8 (*Karlo ~o S., stud. teol.*).

otoskop/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916* (otoskop k.a.); *PIVS 1987*.

ov/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 23 (*La vilaĝano° sendis al la komercisto centon da ~oj*), *RE* 48b (*flavo de ~o*), 232a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 32.7 (*Mi aĉetis dekon da ~oj*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** (kuir.) (pli moderne: *omleto*) Z *RE* 232a; Domb 1890, [v] (→ *aĵ*); Z *FE 1894*, 35.9 (*Mi manĝis bongustan ~aĵon*); [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 (omelette), Beau *EFr 1903*; *FrazL 1903*, 8 (omelette); Z *EG 1904* (Omlette, Rührei); G *EPl 1916* (jajecznica). **~eto** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*Rimedo, por mortigi tineojn kaj iliajn ~etojn en lanaj vestoj*); G *EPl 1916*. **~ujo** (anat.) Z *RE* 232a (яичникъ), *MV* 50 (Eierstock), *UV*. ‖ **~blanko** (albumino) Z *RE* 14a (blankaĵo), [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*miksaĵo de ~oblanko kun jasmena akvo*), *MV* (Eiweiss {legu: Eiweiß}), *UV*; G *EPl 1916*. **~oforma** (kp. *ovala*) Z *RE* 232a, Beau *EFr 1903* (oval *(adj.)*); Z *EG 1904*. **~onaska** G *EPl 1916*. **~oŝelo** G *EPl 1916*. ‖ Kp. *oval/a*.

ovaci/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** G *EPl 1916*.

oval/ [1889] **~a** Z *RE* 117a, *MV* (oval; *oval/o* (subst.) en DE estas (mj.) *Oval*); Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 [= *FK 1903*, 223.23] (*arkaĵo de duone ~a formo*); Hall *E-isto* Sep. 1892, 134

(*rondaj, kvaranguloj kaj ~aj objektoj*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ Kp. *ov/o/form/a*. ‖ **~o** Z *EG 1904* (baza formo); G *EPl 1916* (baza formo). ‖ RIM. Baza katekorio en Z *RE* kaj *UV ~a*, en *EG 1904 ~o*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*.

ovari/ [1916] **~o** (anat.) G *EPl 1916* (jajnik).

ovariotomi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

Ovied/ [1888] **~o** (urbo en Hispanio) Einst *Plen 1888*, 31 (*Mia patro eniris en ~o kiel Eskudero en servadon de ia granda sinjoro*); *JarL UEA* Maj. 1910, 86.

ovipar/ [1916] **~oj** (zool.) G *EPl 1916* (ovipara k.a.).

ovodukt/ [1916] **~o** (anat.) G *EPl 1916* (jajowód).

ovologi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916* (owologja k.a.).

oz/ [ĉ. 1907] **~a 1** (med.) (neoficiala suf., uzata, por formi nomon de malsano) Dueh *EDk 1912*. ‖ **morb~a** BS *EDe 1952*, 242.

oz/ [ĉ. 1907] **~a 2** (neoficiala suf., uzata por indiki la abundecon de konsistiga elemento, ofte sinonime esprimebla per *-abunda*, *-plena*, *-riĉa* k.s.) Dueh *EDk 1912.* ‖ **aer~a** Setä *FiE 1923*. **fer~a** G *EPl 1916*. **gaz~a** Setä *FiE 1923*. **skvam~a** Ver *EncV 1910* (kovrita de skvamoj).

ozokerit/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (ozokeryt k.a.).

ozon/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; *SenkompReg 1907*, [2] (*ventetoj, kiuj alportas sanigan kaj fortigan ~on*); Ver *EncV 1910*; OA 2-1914. ‖ **~igi** Ver *EncV 1910*. **~igo** Ver *EncV 1910*. **~igilo** Ver *EncV 1910*. **~izi** Ver *EncV 1910*.

ozonometr/ [1916] **~o** (mez.) G *EPl 1916* (ozonometr k.a.).

P

p, P [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., po, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

P/ [1908] **~o 2** (rivero *Po* en Italio) (ark., *Pado*; kp. ark. *Po/o°*) Rhod *EnE 1908*, 525b (En Po).

p. adr. [1889] (mll de *per adreso*) Z *Adr 1889*, 13, *Adr 1897*, 4. ‖ Kp. samsence «pr. Adr.».

p. e. [1893] (mll de *per ekzemplo*; ark., *ekz.*) Janowski *E-isto* Mar. 1893, 46 (*Mi ~ ricevis per tia maniero du nomarojn kaj kostotabelojn* {prezolistojn}).

P.T.T. [1936] **~o** (mll de *Poŝto, Telegrafo kaj Telefono*) Cseh *Post* 1936-07-18, 144.

pac/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 24 (*konferenco telegrafe-internacia, verko de la ~o* [...] *de la granda familio de la popoloj de la globo*); Z *RE* 139b (покой (subst.) - trankvilo, (*ark.*) paco. Kp. la same dusenca De *Frieden*: malmilito, (anima) trankvilo), *MV*, *UV*; *Societ* Aŭg. 1906, [7] (≈*o-Libereco*). ‖ **~a** Z *RE* 97a, 141a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; **~e** Z *RE* 210b (*~e vivi*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; ‖ **~aĵo** Janovski *E-isto* Mar. 1893, 47 (*Serĉas liberecon mi, ~aĵon. / Volus forgesiĝi mi, ekdormi*). **~ema** Z *DL* 42 (*li* [...] *estis tre ~ema kaj amikema*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; **~emulo** Beau *EFr 1903* (~ulo); Z *EG 1904*, Z *ER 1909* (~ulo). **~igi** Z *RE* 153a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝo** Z *RE* 97a. **~ulo** Z *FE 1894*, 2; Beau *EFr 1903* (~emulo); Z *EG 1904*, *ER 1909* (~emulo). ‖ **~horo** (reli.) (paŭza, ofte vespera horo, dum kiu oni ne laboras, sed preĝas kaj meditas; kalkeo de De Frieden|s|stunde, Stunde des Friedens; detalojn vd. en BK I, ĉap. „Religia lingvaĵo en la Fundamento“) Z *FE 1894*, 2. **~kapo** (reli.) (persono ĝuanta trankvilon de la animo, kiu originas el la konvinko pri repaciga Dio kaj la sento vivi en harmonio kun sia Dio; detalojn vd. en BK I, ĉap. „Religia lingvaĵo en la Fundamento“) Z *FE 1894*, 2, 4. ‖ **inter~o** (ark., *armistic/o*) Beau *EFr 1903* (trêve, armistice); Z *EG 1904* (Waffenstillstand, Waffenruhe), *ER 1909*. **mal~aĵo** Z *RE* 43b (дрязги). **mal~ema** Z *RE* 177b (disputema); Beau *EFr 1903*. **mal~emulo** Z *RE* 50b (mal~ulo); Beau *EFr 1903* (mal~ulo); Z *EG 1904*. **mal~i** *RE* 52b (*komenci mal~i*), 193a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **mal~igi** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 ([la gazetaro] *mal~igas inter si la popolojn*); Z *EG 1904*. **mal~igo** Beau *EFr 1903*. **mal~iĝi** Z *EG 1904*. **mal~iĝo** Z *RE* 167b, *Ham 1894*, 20 (*Vi gardu vin de ĉia mal~iĝo*). **mal-~inte** Z *DL* 25 (*Mal~inte kun sia edzino, li eksedziĝis je ŝi*). **mal~o** Z *RE* 167a, 167b, 170b (disputo, malkonsento), 186a, 214a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **mal~ulo** Z *RE* 50b (mal~emulo); Beau *EFr 1903* (mal~emulo); Z *EG 1904*.

pacienc/ [1889] **~o** (antaŭe *atendemo*) Z *RE* 28a (*perdi la ~on*), 202a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 68.30 (*Ni petas kun profunda riverenco / Pri via bona vol' kaj ~o*); Beau *EFr 1903* (*havi ~on*). ‖ **~a** Z *RE* 201b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Milho *Cindr 1907*, [19] (*ŝi estas patienca°* [preseraro, legu *~a*], *ĝentila kaj tre lerta*). **~e** Beau *Sint 1901*, 3 (*atendi ~e*), *EFr 1903* (*~e!*). **~i** Minor *EDe 1924*. ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **sen~e** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*La mondo* […] *atendis sen~e*). **sen~o** Z *Majn 1889-11* (*Kun sen~o mi atendas jam la rezultaton°* {rezulton} *de via penado*).

pacienci/ [1935] **~o** (bot.) Wü *EV 1935* (Geduld-, Gartenampfer, ewiger Spinat).

pacient/ [1903] **~o** (med.) *FK 1903*, 230.19 (*atento devas esti turnata al la plendoj de la ~o*); Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*), *Rab 1908*, 65.7 (*~oj, kiuj plore vokadis sian doktoron*), *ER 1909*; OA 1-1909.

Pacifik/ [1908] **~o** (topo.) (= ~a Oceano) Rhod *EnE 1908* (Pacific); M *PropN 1910*; GM

EFr 1910; Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935*; OA 8-1974. ‖ **~a Oceano** (= ~o) M, S *PropN 1910*; *Edin 1915*, 285b; Wü *EV 1935*.

pacifism/ [1909] **~o** (nun ankaŭ *pac/ism/o*) Z *ER 1909*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921; Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935*.

pacifist/ [1905*] **~o** (nun ankaŭ *pac/ist/o*) *GermE* Mar. 1905, 35a (*La e-istoj, kiuj estas „~oj“*); *Societ* Aŭg. 1906, [7]; Z *ER 1909*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921; Wü *EV 1935*. ‖ **~a** Borel *GermE* Maj. 1905, 51a (*revuo monata „Espero ~a“*).

paĉj/ [1889] **~o** (karesformo de *patro*) Z *RE* 208a (patreto).

paĉul/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Patschuli), *ER 1909*; OA 1-1909; GM *EFr 1910* (apud *paĉolo°*).

pad/ [1932] **~o 1** (vojeto) *ParGv 1932*; War *GD 1957*.

Pad/ [1910: *trans≈a*] **~o 2** (rivero *Po* en Italio) (kp. ark. *Poo°*) War *GD 1957*. ‖ **trans≈a** M, S *PropN 1910* (*Trans≈a Gallio°* [= Cisalpa Gaŭlio]).

Padar/ [1924: ~] [**~o**] (urbo) Luyk *Iŝtar* 1924, 10.5, 18.1 (*La du amikoj alvenis al ~, grava renkontejo de karavanoj*), 25.2 (*la vojo al ~*).

padel/ [1907] **~i 1** (mar.) Z *EG 1907* (paddeln; ne en *EG 1904*); Minor *EDe 1924*. ‖ **~o** Wü *EV 1935* (baza formo). ‖ **~ado** Wü *EV 1935*. ‖ **~rado** Wü *EV 1935*.

padel/ [1910] **~i 2** GM *EFr 1910* (patauger, barboter); OA 4-1929 (Fr patauger | En to dabble | De herumpatschen, waten; malfacile kaj piede vadi en ŝlimo; oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Gros-jean-Maupin, vd. BK II.1, ĉap. OA 4); *PIV* (*~i 2*). ‖ Kp. *vad/i*.

padiŝah/ [1935] **~o** (pol.) (titolo de islamaj regantoj; ne en *PIV 2020*) Wü *EV 1935*.

Paderborn/ [1910: ~] **~o** (urbo *Paderborn* en Germanio) *JarL UEA* Maj. 1910, 86.

padlok/ [1924] **~o** (ark., *pend/serur/o*) Minor *EDe 1924* (Vorhangschloß° [Vorhängeschloss; En padlock]).

Padov/ [1910] **~o** (urbo *Padova* en Italio) B *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*; *PIV 1970*; Knoedt *Luz 1980* (*Antenoro navigis tra Adria maro kaj poste fondis ~on*).

Padul/ [1907] [**~o**] (monto en Andaluzio) Desh *Avent 1907*, [3] (*li haltis ĉe la supro de l' monto ~*).

padus/ [1924] **~o** (bot) (grapolĉerizujo *Prunus padus*) Minor *EDe 1924* (Traubenkirschbaum); Wü *EV 1935*; Dazun *Naturo 1995*.

paf/ [1887] **~i** (verbo) Z *UL* [v], *RE* 128a, 196b, *MV* 50, 29 (→ *il*), *UV* (→ *~i*; → *~il*), *FE 1894*, 16 (→ *il*), 38 (→ *~i*). ‖ Rim. Pri la nekutima etimologio de *paf'* el De kaj Fr sonimito (onomatopeo) *paff!* vd. BK II.1. ‖ **~o** Z *UL* Fr [v] (→ *ad*), *DL* 23 [9.2] (*la du ~oj, kiujn mi aŭdis hodiaŭ*), *UV* (→ *ad*), *FE 1894*, 13 (→ *ad*), 40.1 (*En la daŭro de kelke da minutoj mi aŭdis du ~ojn*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (*~o, saluta ~o*). ‖ **~ado** Z *UL* Fr [v] (→ *ad*), *DL* 23 [9.2] (*La hieraŭa duhora ~ado ne estis por mi tiel terura*), *RE* 128a, *UV* (→ *ad*), *FE 1894*, 13 (→ *ad*), 40.2 (*La ~ado daŭris tre longe*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (*oblika°, streĉa, malstreĉa ~ado*). **~aĵo** Z *EG 1904* (Geschoss {legu: Geschoß}; GM *EFr 1910*. **~anto** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~aro** Z *RE* 55a (залпъ, «salvo»). **~ejo** Beau *EFr 1904* (tir; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Scheibenstand°, Schiesshaus°, -raum° {nun *Schießstand*}); GM *EFr 1910* (~loko). **~ilo** Z *UL* [v], *RE* 174a, *MV* 50, 29 (→ *il*), *UV* (→ ~; → *il*), *FE 1894*, 16 (→ *il*). **~ilegaro** (ark., *kanonoj*) Wicke *Galero 1922*, 25 (*la krakado de la ~ilegaro°*). **~ilego** (ark., *kanon/o* 2) Z *DL* 47 (*la ~ilegoj tondris „bum!“*), *RE* 164a, *MV* 50; *UV*, *FE 1894*, 38.11 (*Antaŭ nia militistaro staris granda serio da ~ilegoj*); Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~ilegisto** (ark., *kanonisto* 2) Z *RE* 70b. **~isto** Z *RE* 196b (dufoje); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~arko** Z *RE* 91b, *MV* (→ *ark*), *Ham 1894*, 105

(*miaj sagoj, tro malmultepezaj / Por tia vento* [...] *al ~arko mia returniĝus*); Kof *Ili 1895*, 4 (*el ~arko arĝenta jen sono terura eksonis*); Beau *EFr 1903*. **~arkisto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ekzekutita** *SennR* Nov. 1923, 28. **~ilkapo** GM *EFr 1910*. **~ilŝtipo** (ark., *kolbo*) GM *EFr 1910*. **~iltubo** GM *EFr 1910*. **~kampo** GM *EFr 1910*. **~lerto** Z *EG 1904*. **~loko** Z *EG 1904* (Schiess-stand {legu: Schießstand}, kp. *~ejo*); GM *EFr 1910* (~ejo). **~provizaĵoj** (ark., *municio*) GM *EFr 1910*. **~scienco** (ark., *balistiko*) GM *EFr 1910*. ‖ **ek~i** Z *EG 1904*. **el~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **for~igi** Z *Rab 1908*, 18,7 (*la sinjoroj de la kolegio for~igis piedon al via dogo*). **mal~i** Z *GVGE 1894*, 5a (abblitzen°). **sub~ilego** (ark., *lafeto*) Z *RE* 88a. ‖ **arko~o** Kof *Ili 1895*, 4 (*Jen li deiris* [...] *sagujon kaj arko~on°* {~arkon} *sur ŝultroj*); (sport.) Harry *LingSport 1972* (Bogenschießen, Archery). **blov~ilo** Z *EG 1904*. **fajro~a** Z *RE* 117b; Abesgus *LI* Sep. 1899, 31 (*bataliloj ~pafa[j]*). **kanon~ilo** GM *EFr 1910* (mitrailleuse). **liber~isto** GM *EFr 1910*. **mort~i** Z *EG 1904*.

paf! [1924] **2** (onom.) Minor *EDe 1924*.

Paflagoni/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*; Wü *EV 1935* (Paphlagonien). ‖ **≈a** Wü *EV 1935*. ‖ **≈ano** M, S *PropN 1910* (~ano); Wü *EV 1935*.

Pafos/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1935*; Knoedt *Luz 1980*. ‖ **~a** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (*alnomo de Venuso, ĉar en ~o kultita*).

pag/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 18 (*Mi aĉetis du ŝrankojn kaj ~is por ili cent frankojn*), 36 (*ĉu mi devas* [...] *al vi ion ~i?*), 36 (*Diru al mi, kiom mi devas ~i!*), 41 (*mi ~os la koston de l' vojo*), 41 (*Mi ~os la vojon*); G *Blov 1888*, 12 (*mi ~os kiom al li plaĉos*), 12 (*Vladimiro ~is la kondukanton*); Z *Nom 2*, 2 (*tiu por la transsendo ne ~as*), *RE* 56b, 120b, 134a, 142b, 170a, 212b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 (*per ekbato lerta inde ~i / Al li por morto de la patro via* [venĝi lin]), *FE 1894*, 14, 21.4 (*Ŝia fratino en ĉio estas kulpa; mi ~os al ŝi por tio ĉi!*), *GVGE 1894*, 4a (*~i per laboro*; relabori; abarbeiten). ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (de paiement); Z *EG 1904*. **~e** Beau *EFr 1903* (en payant); Z *EG 1904*. **~o** Z *DL* 45 (*vi* [...] *ricevos jaran ~on de centmil oraj moneroj*), *RE* 56b (rekompenco), *FE 1894*, 2, 14.7 (*por la hodiaŭa tago mi ricevis duoblan ~on*); Beau *EFr 1903* (paiement), *1904* (*~o*; *parta ~o*; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (parta ~o). ‖ **~ata** Z *FE 1894*, 25.7 (*Mi sciigas, ke de nun la ŝuldoj de mia filo ne estos ~ataj de mi*). **~ita** Z *FE 1894*, 25.8 (*Estu trankvila, mia tuta ŝuldo estos ~ita al vi baldaŭ*). **~ota** Z *EG 1904* (zahlbar). ‖ **de~ejo** Z *RE* 200b. **de~i** Z *RE* 136b. **de~isto** (ark., *impostoficisto*) Z *RE* 100b. **de~o** (ark., *imposto*) Z *RE* 37a, 105a, 115b, 146b, *MV*; *E-isto* Jan. 1893, 13 ([R.] *metis sur tabakon de~on° en la alteco de 2 frankoj por ĉiuj 100 funtoj*); Z *UV*, *Ham 1894*, 114 (*bienoj, kun ĉiaj hipotekoj, de~oj, aĉetaj dokumentoj kaj juĝaj posedigoj*), *EG 1904* (Abgabe, Steuer). **el~i** Z *RE* 170a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **re~i** Z *EG 1904*. **sen~a** Z *RE* 7a, 37a; Beau *EFr 1903*. **sen~e** Z *RE* 37a, *FE 1894*, 31.21 (*Por ĉiu aĉetita funto da teo tiu ĉi komercisto aldonas sen~e funton da sukero*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **sen~eco** Beau *EFr 1904* (gratuite; ne en *EFr 1903*). ‖ **~dato** Z *EG 1904*. **~kapabla** Beau *EFr 1904* (solvable; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*. **~ŝarĝo** (poŝto) Z *EG 1904* (Nachnahme). ‖ **abon~o** Z *FE 1894*, 27.14 (abon~o *(= ~o por la abono)*). **antaŭ~ante** Z *EG 1904*. **limde~o** (ark., *dogan/o*, *lim/impost/o*) Z *EG 1904* (Zoll). **monat~o** GM *EFr 1910* (monatmono). **post~ante** Z *EG 1904*. **vetur~o** Z *RE* 157b (dufoje).

pagaj/ [1907] **~o** (larĝapedala remilo, uzata en la Molukoj) Ver *VocTT 1907* (FR pagaie); GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*; Cherp *Mil 1992*. ‖ **~i** (~remi) Ver *VocTT 1907* (FR pagayer); GM *EFr 1910*. ‖ **~remi** (~i) Ver *VocTT 1907*.

pagan/ [1957] **~o** War *GD 1957*. ‖ **~ismo** (antaŭe unuvorte *paganism/o*) War *GD 1957*.

Paganini/ [1910: ~] [**~o**] (ark., *Paganin/o* – ne en *PIV 2020*) B *VdE 1910* [→ virtuozo]. (~ *estis granda virtuozo*).

paganism/ [1924] **~o** (nun analizinde *pagan/ism/o*) Minor *EDe 1924*.

pagod/ [1903] **~o** (reli.) (arki.) Conn *EEn 1903*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Pagode), *ER 1909*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914; Azor *ArkiT 1932* (*Hinda ~o*).

pagr/ [1935] **~o** (zool.) (fiŝo) Wü *EV 1935* (rötlicher Brassen).

pagur/ [1924] **~o** (zool.) (genro de paguroidoj *Pagurus*) Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935* (Einsiedlerkrebs).

paguroid/ [1935] **~oj** (zool.) Wü *EV 1935* (Einsiedlerkrebse, Paguriden [ekz. paguro, krabo]).

paĝ/ [1887] **~o** Z *UL* [v]. *RE* 195b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2, 14.16 (*Tiu ĉi libro havas sesdek ~ojn*). ‖ **~igi** Wü *EV 1935*. **~igisto** Wü *EV 1935*. **~isto** GM *EFr 1910* (~opreparisto). ‖ **~onumerado** GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935*. **~onumeri** Wü *EV 1935*. **~ordigisto** Beau *EFr 1904* (metteur en pages; ne en *EFr 1903*). **~oprepari** Wü *EV 1935* (= ~igi). **~opreparisto** Z *EG 1904* (Metteur°, Seitensetzer); GM *EFr 1910* (~isto); Wü *EV 1935* (= ~igisto). ‖ Kp. PIV *paĝigi*, *enpaĝigi*, laŭ kiuj do nun (*en-*) *paĝ/ig/ist/o*.

paĝi/ [1889] **~o** Z *RE* 127b, *MV*; *UV*; Melck *FlandLit 1904*, 15 (*≈o servas lian moŝton*). ‖ **~a** Wü *EV 1935*. ‖ **~eto** Wü *EV 1935*. ‖ **armil~o** (hist.) (mil.) Wü *EV 1935* (ŝildisto, subkavaliro, armilkavaliro, ŝildportisto, [kp.] *junkro*).

paĥiemi/ [1935] **~a** Wü *EV 1935* (plusendas al *pakiemia*).

paj/ [1924] **~o** (kuir.) Minor *EDe 1924* (Pie *(engl. Fruchtgebäck)*).

pajac/ [1924] **~o** (teatr.) (kp. ark. *pajaĉ/o*) Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935* ([kp.] *amuzisto*, *burleskulo*, *arlekeno*, *histriono*, *klaŭno*).

pajaĉ/ [1924] **~o** (teatr.) (ark., *pajac/o*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *pajaco*).

pajl/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 189a, 199b (*tranĉita ~o*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (~a; *~a tegmento*); Z *EG 1904*, *ER 1909*; GM *EFr 1910* (*~a matraco*). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~ero** GM *EFr 1910*. **~eto** Lib *LernLv 1889*, 43 (*Ke tie bruetus / ≈etojn la sekajn*). ‖ **~obudo** GM *EFr 1910*. **~ŝtopi** Z *EG 1904* ((Tiere mit Stroh) ausstopfen); GM *EFr 1910*.

pajnt/ [1924] **~o** (mez.) Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935* (En, De Pinte, pron. «pajnt»).

Pajon/ [1890: ~] [**~o**] (mit.) G *Kond 1890*, 30 (*eĉ ~ mem ne sanigos al vi la rompitan kranion*).

pajs/ [1959] **~o** (mono) Sek *Nepal 1959*, 211 (centono de rupio).

pak/ [1889] **~i** Z *RE* 28b (ŝarĝi, surŝarĝi), 127b, 211a (dufoje), *MV* (packen, einpacken), *UV*, *FE 1894*, 35. ‖ **~o** Z *RE* 73b (~aĵo; кипа), 127b, 207b (~aĵo); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Paket). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~aĵeto** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (*garantiita* [poŝta] *~aĵeto* [kies valoro estas indikita]). **~aĵo 1** (kunligita komerca ŝarĝo aŭ kargeroj transportendaj, pakaĵaro) Z *RE* 28a (ŝarĝo; вьюкъ), 73b (~o; кипа), 207b (~o; тюкъ), *EG 1904* (Ballen, Kollo, [Fracht-, Kaufmanns-] Gut). **2** (personaj valizoj, kofroj k.s. por vojaĝo; ark., *pakaĵaro*, *bagaĝo*) Z *RE* 5b (багажъ, Ru francismo *bagage*); Lang *LI* Okt. 1898, 155 ([Li miris, ke graveda virino] *povis kun si porti tielan ~aĵon* [probable temas pri nur unu peco]); Z *EG 1904* (Gepäck). **3** Z *RE* 230b (экипажъ, Ru francismo *équipage*, plursignifa, i.a. speco de *kaleŝo* kaj *anaro*; la senco de *pakaĵo* ne plu notita en moderna vortaro rusa), *FE 1894*, 35.12 (*Kiam mi ien veturas, mi neniam prenas kun mi multon da ~aĵo°* {bagaĝo}), *Ham 1894*, 18 (*≈aĵo* [ne dedukteble, ĉu unu aŭ pluraj valizoj, vojaĝsakoj aŭ simila] *mia estas sur la ŝipo*). ‖ Rim. Minor *EDe 1924*, 129a prave atentigas en pn. 2 (nia elgermanigo) jene: Miaopinie *pakaĵo* ne estas derivaĵo de *pak/*, ĉar tiu kunmetaĵo neniel donas la sencon de „(vojaĝa) bagaĝo“. Laŭ mi *pakaĵo* estas e-igo de [Fr, De (ark.), En] „Bagage“ [≈]; tial la vorto *bagaĝo* estas pref.

~anto Beau *EFr 1903*. **~eto** (tiel *pak'et'*; ofte pp poŝto) Z *RE* 127b, Ham [2]*1902*, 157.5-9 (*mi* [...] *forkaptis la~eton, kiun ili kun si tre garde portis* [...] *Mi dissigelis la ~eton*); *FK 1903*, 215.21 (*ĉambro* [...], *kiu tuta estas plenigita de ~etoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Päckchen, kleines Paket); Z *Rab 1908*, 42.2 (*Prenu, tiun ĉi ~eton*). **~ilo** Z *EG 1904* (Knebel *(zum Zusammenschnüren von Warenballen)*). **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~boato** GM *EFr 1910* (apud *pakeboto*°; Fr paquebot). ‖ **el~i** Beau *EFr 1904* (déballer; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*, *ER 1909*. **en~i** Beau *EFr 1903* (mettre dans un paquet); Z *EG 1904*, *ER 1909*. **en~o** Z *RE* 211b (enmeto).

pakiderm/ [1907] **~o** (zool.) (dikhaŭtulo) Ver *VocTT 1907* (Fr pachyderme); GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935*.

pakiemi/ [1935] **~o** (med.) Wü *EV 1935* (Pachyämie, Eindickung des Blutes). ‖ **~a** Wü *EV 1935* (malrekomendita kromformo *paĥiemia*).

Pakistan/ [1957] **~o** (regno) War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444c; OA 8-1974; R 2009.

Pakom/ [1935] **~o** (sanktulo) Wü *EV 1935* (Pachomius).

paksil/ [1935] **~o** (fungo *Paxillus*) Wü *EV 1935*.

pakt/ [1935*] **~o** Wü *EV 1935*; *PVS 1954*. ‖ **~i** Wü *EV 1935*.

pal/ [1887] **~a** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 5 (*la najbaroj* [...] *veturadis al li por* [...] *rigardi ilian filineton* [...], *gracian ~an* [...] *fraŭlinon*), 20 (*Mia edzino turnis al mi sian ~an vizaĝeton*); Z *RE* 10a, *MV* 50, 29 (→ *iĝ*), *UV* (→ *pal*; → *iĝ*), *Ham 1894*, 114 ([pp kadavro] ≈*a korpo senkolora*), *FE 1894*, 10.13 (*en la nokto ni vidas la ~an lunon*), 23 (→ *iĝ*); Beau *EFr 1903* (*~a kiel mortinto*; *la ~a lumo de la luno*). ‖ **~e** Z *FE 1894*, 3, 4; Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*~e flava*; jaune pâle); Beau *EFr 1903* (*~e blua, verda* [*verda* nur en *EFr 1904*]); Z *EG 1904* (*~e blua*). ‖ **~eco** G *Blov 1888*, 16 (*ekmontris sin en ŝia palaco la* [...] *regimentestro Burmin', kun* [...] *„interesanta*° *~eco“*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Grenk *Ruinoj 1923*, 5 (*~iĝi per* [...] *dolora ~eco*). **~ega** Beau *EFr 1903* (blême); Z *EG 1904*; Cart *TraTur 1905*, [3] (*Tion aŭdas reĝ' ankaŭ ~ega*). **~egeco** Beau *EFr 1903*. **~egiĝi** Beau *EFr 1903* (devenir blême, blêmir). **~igi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~iĝi** Z *UL* [v], *MV* 29 (→ *iĝ*), *FE 1894*, 23 (→ *iĝ*), 39.2 (*Li ~iĝis de timo*), *GVGE 1894*, 5a (perdi la koloron); Tolk *Voron ~1900*, 2 (*Ĉe tiu ĉi penso li subite ~iĝis*); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*regiono krepuska, kie* […] *suno kutimas fali, ~iĝi kaj morti*); Grenk *Ruinoj 1923*, 5 (*~iĝi per* [...] *dolora ~eco*). ‖ **~eblua** Z *ER 1909*. **~malsano** (med.) Z *RE* 109b. ‖ **ek~iĝi** G *Blov 1888*, 21 (*Burmin' ek~iĝis* [...]). **mal~e** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*mal~e viola*; violet foncé).

palac/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 25 (*la malriĉegulo petegis la mastron de l' belega ~o pri peco da pano*), 39 (*Mi estis en la ~o de l' poezio*); G *Blov 1888*, 16 (*ekmontris sin en ŝia ~o la* [...] *regimentestro Burmin'*); Z *RE* 37b, 127b, 220a, 224a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 23.3 (*La reĝido* [...] *forkondukis ŝin al la palaco de sia patro*), *Adr 1889*, 16 (*Vintra ≈o, Arĥivo*); Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Wü *EV 1935* (*~a*; *~a revolucio*). ‖ **~eto** Wü *EV 1935*. ‖ **apud~a** Bogd *LernBg 1890* [t] (*Sofio* / *Apud~a presejo*).

paladi/ [1904] **~o 1** (mit.) (bildo de Palaso) Z *EG 1904* (Palladium); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (posążek Pallady-Minerwy k.a.); Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935*. ‖ Rim. El *EG 1904* ne estas certe dedukteble, ĉu celita estas *paladio* 1 (mit.) aŭ 2 (kem.).

paladi/ [1904] **~o 2** (kem.) (elemento Pd) Z *EG 1904* (Palladium); G *EPl 1916* (palad *(metal)*); Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935*. ‖ Vd. Rim. je *paladio* 1.

Palamed/ [1908] **~o** (vira nomo) Z *Ifig 1908*, 144; Wü *EV 1935* (Palamedes).

palamedr/ [1935] **~o** (zool.) (genro de palamedroidoj) Wü *EV 1935* (Straußhuhn, Palamedea).

palamedroid/ [1935] **~oj** (zool.) Wü *EV 1935* (Wehrvögel, Palamedeiden [ekz. *palamedro*, *kamiĉo*]).

palanken/ [1903] **~o** (meblo) Beau *EFr 1903* (palanquin); Z *EG 1904* (Palankin), *ER 1909*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Palas/ [1935*] **~o** (mit.) Wü *EV 1935* (kp. *Minervo*, *Ateneo*).

palaŝ/ [1916] **~o** (mil.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1935* (Pallasch *(langer Degen* [longa spado]*)*).

palat/ [1889] **~o** (anat.) Z *MV* (Gaumen), *UV*; Beau *EFr 1903* (palais *(de la bouche)*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *ER 1909*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~igo** (gram.) G *EPl 1916*.

palaten/ [1924] **~o 1** (hist.) (ark., *palatin/o 1*) Minor *EDe 1924* (Paladin, -d-); Wü *EV 1935* (Palatin, -t-). ‖ **~a** Wü *EV 1935*. ‖ **~eco** Wü *EV 1935*. ‖ **~lando 1** Wü *EV 1935* [prefere: *pfalc/o*]. **~lando 2** Wü *EV 1935* [prefere: *vojevod/lando*].

Palaten/ [1910] **~o 2** (monto) (ark., *Palatin/o* 2) M, S *PropN 1910*.

Palatenat/ [1910] **~o** (regiono «Pfalz» en Germanio) (ark., *Palatinat/o* kun -i-) *PropN 1910*. ‖ Kp. *Pfalc/o°*.

palatin/ [1910] **~a 1** (hist.) (kp. ark. *palaten/o 1*) GM *EFr 1910* (palatin).

Palatin/ [1935] **~o 2** (unu el la sep montetoj de Romo) (antaŭe *Palaten/o*) Wü *EV 1935*.

Palatinat/ [1957] **~o** (regiono «Pfalz» en Germanio) (antaŭe ark. *Palatenat/o°* kun -e-, *Pfalc/o°* kun *-c/* kaj *Pfalz/o°* kun *-z/*) War *GD 1957* (Palatinat). ‖ **~a** (hist.) War *GD 1957* (*la ~a princino*, la Palatine).

Palaŭ/ [2009*] **~o** (regno sendependa de 1994, hist. nomo *Germana Novgvineo*) R 2009.

paled/ [1910] **~o** (tek.) GM *EFr 1910* (palette).

palemon/ [1935] **~o 1** (zool.) (ark., *leandr/o*) Wü *EV 1935* (Palämon , Granat (-krebs); kp. *Salikok/o*).

Palemon/ [1935] **~o** (mit.) Wü *EV 1935* (Palämon [mara dio]).

paleoantropologi/ [1935] **~o** Wü *EV 1935*.

paleograf/ [1924] **~o** (antaŭe *paleografi/-ist/o*) Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935*; OA 7-1958.

paleografi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*, *ER 1909*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~isto** (ark., *paleografo*) GM *EFr 1910*.

paleolita/ [1935] **~a** (geol.) (periodo) Wü *EV 1935* ([kp.] *neolita periodo*).

paleolog/ [1935] **~o 1** (fakulo pri la fruepoko) Wü *EV 1935* (Paläologe).

paleolog/ [1935] **~o 2** (hist.) (ano de la dinastio de ≈o) Wü *EV 1935* (Paläologe).

paleontolog/ [1924] **~o** (antaŭe *paleontologi/ist/o*) Minor *EDe 1924*; OA 7-1958.

paleontologi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*, *ER 1909*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

paleoteri/ [1935] **~o** (zool.) Wü *EV 1935* (Paläotherium [iama genro de mamuloj]).

paleozo/ [1910: *~a*] **~o** Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935* (paläozoisch [plusendas al la pref. *primara*).

Palerm/ [1906] **~o** (urbo) *Societ* Aŭg. 1906, 5; *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 86; Wü *EV 1935*. ‖ **≈a** Wü *EV 1935*. ‖ **≈ano** Wü *EV 1935*.

Palestin/ [1891: *~ujo*] **~o 1** (pers.). ‖ **~ujo** (lando) (ark., *~o*) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75.

Palestin/ [1903] **~o 2** (lando) (antaŭe *~ujo°*) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*eminentaj kristanoj de ~o*); Z *EG 1904* (Palästina), *ER 1909*; B *VdE 1910* [→ pilgrimi] (*pilgrimi ~on*); *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935*;

War *GD 1957*. ‖ **≈a** Wü *EV 1935*; War *GD 1957*. ‖ **~ano** *PropN 1910*; **≈ano** Wü *EV 1935*.

palestr/ [1924] **~i 1** (sport.) Minor *EDe 1924* (Turn-, Kampfübungen machen).

palestr/ [1935*] **~o 2** (hist.) (vest.) Wü *EV 1935* (Palästra, Ringschuh der alten Griechen).

paletr/ [1889] **~o** Z *RE* 128a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (palett); Z *UV*; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*La naturo* [en aŭtuno] *prenas aliajn kolor-ilojn*° [farbojn] *sur sia ~o kaj miksas la flavon, la ruĝon kaj eĉ la brunon kun la verdo*), *EFr 1903*.

pali/ [1924] **~o 1** (ark, *palium/o*) Minor *EDe 1924*.

pali/ [1935*] **~o 2** (ling.) Wü *EV 1935* (Pali *(heilige Sprache der südl. Buddhisten)*); Sek *Nepal 1959*, 203 (*en la ~aj tekstoj*).

paliativ/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1935* (Palliativ(-mittel)). ‖ **~a** Wü *EV 1935*; Benn *DeE 1926*, 454 (palliativ).

palikar/ [1923*] **~o** (hist.) Wü *EV 1935* (Palikaren, Klephten *(neugriech. Bergbewohner)*).

palimpsest/ [1935*] **~o** (hist.) (denove uzata pergamento) Wü *EV 1935* (Palimpsest).

palindrom/ [1935*] **~o** Wü *EV 1935* (Palindrom (*Umkehrrätsel)*).

palingenez/ [1935*] **~o** Wü *EV 1935* (Palingenesis).

palinur/ [1904] **~o** (zool.) Beau *EFr 1904* (langouste; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Heuschreckenkrebs° [nun *Languste*]), *ER 1909*; B *VdE 1910* (*Palinurus quadricornis*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (langouste | rock lobster | Heuschrekenkrebs° {preseraro, legu: Heuschreckenkrebs kun -ck-, ark., nun Languste}; Wü *EV 1935* (Languste).

palis/ [1889] **~o** Z *MV* (Pfahl), *UV*; GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935* (*fortifa ~o*). ‖ **~a** Wü *EV 1935** (*~a ponto*). **~i** Wü *EV 1935*. ‖ **~aĵo** Wü *EV 1935*. **~aro** Z *RE* 128a, 223a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~ego** GM *EFr 1910* (*enakva ~ego*; pilotis). **~eto 1** (malgranda ~o) Z *EG 1904* (Pfählchen). **2** (bot.) (kp. *paliset/o*) Z *RE* 207a (тычина°, тычинка); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Staubfaden). **~umi** Wü *EV 1935*. ‖ **~krado** (tek.) Wü *EV 1935*. **~plektaĵo** Beau *Delmas 1907*, 27.5 (*Ekstere de l'verando, staras ~plektaĵo*). ‖ **en~i** Z *Rab 1908*, ??? 14; Wü *EV 1935*. **flor~eto** (ark.) Wü *EV 1935* ([plusendas al] *stameno*).

palisandr/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*, *ER 1909*; OA 1-1909. ‖ **~a** Wü *EV 1935*.

paliset/ [1904] **~o** (bot.) (antaŭe *palis/et/o*) Beau *EFr 1904* (étamine; en *EFr 1903 palis/-et/o*).

palium/ [1910] **~o 1** (hist.) (vest.) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935* (Pallium).

palium/ [1910] **~o 2** (hist.) (reli.) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935* (Pallium).

palm/ [1889] **~o 1** (bot.) (arbo) Z *RE* 128a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 15b (reli.) (*~a semajno*); G *EPl 1916*; Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*murmuras arbaroj ~aj*). ‖ **~aĵo** (arki.) GM *EFr 1910* (palme, palmette [ornamaĵo en formo de eta palmo]); Wü *EV 1935* ([prefere:] *~eto*, Palmette (palmblattähnl. Verziehrung; vd. tie). **~ara** Zeid *LI* Dec. 1895, 11 (*Varmege ĉe Nilo bruladas la sun' / La ombro ~ara foriĝas jam nun*). **~eto** (arki.) (antaŭe *~aĵo*) Wü *EV 1935* (Palmette [ornamaĵo en la formo de palma folio]; analizinda pref. kiel radikvorto → *palmet/o*); Kr *GVEG 1999*, *GWDE 2007*, 1017a, *PVEG 2018*, 955a. **~ulo** (zool.) (ark., *palmipedoj*) GM *EFr 1910* (palmipède). ‖ **~obranĉo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; G *EPl 1916*; [→ *palm*] Wü *EV 1935* (Palmzweig). **~odimanĉo** (reli.) Z *EG 1904* (Palmsonntag), *ER 1909*; GM *EFr 1910* (~ofesto); G *EPl 1916*. **~ofesto** (reli.) GM *EFr 1910* (~odimanĉo). **~oleo** (kuir.) Wü *EV 1935*. **~opieda** (zool.) GM *EFr 1910* (palmipède; kp. *palmipedoj*). **~vino** (kuir.) Wü *EV 1935*. ‖ **kokos~o** Benn *EDe 1923* (kokosujo, kokosarbo).

palm/ [1935] **~oj 2** (bot.) (komunlingve por la plantofamilio *palmacoj*) Wü *EV 1935*.

palmac/ [1935] **~oj** (bot.) Wü *EV 1935* ([komunlingve ofte *palmoj 2*]).

palmet/ [1916] **~o** (arki.) (kp. *palm/aĵ/o*°, *palm/et/o*) G *EPl 1916* (palmeta, ornament [...]; ne en *PlE 1910*).

palmiped/ [1910] **~oj** (zool.) (kp. ark. *palm/ul/oj*°) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935* (*naĝbirdoj*).

palmitat/ [1935] **~o** (kem.) Wü *EV 1935*. ‖ **~a** *acido* (kem.) Wü *EV 1935* (Palmitinsäure ($C_{16}H_{32}O_2$)).

palmitin/ [1935] **~o** (kem.) Wü *EV 1935*.

palmoplantar/ [1922] **~a** (med.) Austerlitz *ScRe 1922*, n. 1/3 (*~a simptomo*); Wü *EV 1935* (palmoplantar, von Handteller und Fußsohle).

palp/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 123a (senti palpe), 230a, 227a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3; Luyk *Iŝtar* 1924, 23.4 (*Distrite li ~is la borderaĵojn de la ŝirmilotuko*). ‖ **~a** (zool.) Wü *EV 1935* (*~a organo*). **~e** Z *RE* 123a (*senti ~e*), 127a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~o** GM *EFr 1910* (~ado); Wü *EV 1935* (~ado). ‖ **~aĉi** GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935*. **~ado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~ebla** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~eble** *LI* Feb. 1896, [17] (*reale, videble kaj ~eble*). **~ilo** (zool.) Z *EG 1904* (Fühler, Fühlhorn°; kp. *anten/o*), *ER 1909*; GM *EFr 1910*. ‖ **~iri** Wü *EV 1935*. **~osenti** Wü *EV 1935*. ‖ **ek~i** *Ruth 1893,* 12 (*li ek~is kaj* [eksciiĝis ke] *jen virino kuŝas apud lia piedujo*). ‖ **blind~ado** Wü *EV 1935* (*ludi blind~adon*, *ludi blindkaptadon*). **blind~i** Wü *EV 1935*. **blind(~o)ludo** Wü *EV 1935*. ‖ **ne~ebla** Wü *EV 1935*. ‖ **fuŝ~i** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

palpebr/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *MV* (Augenlied; nun *Augenlid*), *UV*, *Ham 1894*, 11 (*Ne serĉu kun ~oj mallevitaj / Etenere vian patron en la polvo*). ‖ RIM. RU веко mankas en *RE* 15. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Wü *EV 1935* (*~a fendo*). ‖ **~uma** GM *EFr 1910* (*en ~uma daŭro*). **~umadi** GM *EFr 1910*. **~umi** Z *RE* 96b, 98b, *MV* (blinzeln), *UV*; Beau *EFr 1903*. **~umigi** GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935*. ‖ **~ospasma** (med.) Wü *EV 1935*. **~ospasmo** (med.) Wü *EV 1935*. ‖ **sub~a** (anat.) Wü *EV 1935*.

palpebrit/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910* (blépharite).

palt/ [1904] **~o** (vest.) Beau *EFr 1904* (paletot; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Paletot°, Ueberzieher {legu: Überzieher}); OA 1-1909; Lidovec *Simb* Mar. 1911, 48 (*sinjoro en multekosta ~o*). ‖ **~a** Wü *EV 1935*. ‖ **sak~o** Wü *EV 1935*.

paludin/ [1935] **~o** (paleo.) Wü *EV 1935* (Paludina *(fossile Schneckengatt.)*).

palumb/ [1910] **~o** (zool.) (birdo) GM *EFr 1910*; FL *EnE 1921*, 344 (*Aŭskultu la rukulon de la ~oj*); Wü *EV 1935* (ringokolombo; große Holz-, Wald-, Ringtaube).

palumbari/ [1926] **~o** (zool.) (birdo) Benn *DeE 1926*, 454 (Stößer [regiona nomo = Sperber - nizo]).

Pamfil/ [1935] **~o** (hist.) (antikva greka pentristo) Wü *EV 1935*.

Pamfili/ [1935] **~o** (hist.) (topo.) (antikva regiono en nuna Turkio) Wü *EV 1935*.

pamflet/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~isto** GM *EFr 1910* (~ulo); Wü *EV 1935*. **~ulo** GM *EFr 1910* (~isto).

Pamir/ [1957] **~o** (topo.) War *GD 1957*.

pamp/ [1916] **~o** (geog.) G *EPl 1916* (pampa); Wü *EV 1935*; War *GD 1957*.

pampelm/ [1935] **~o** (bot.) (ark., *pampelmus/uj/o*, *pampelmus/arb/o*) Wü *EV 1935* (Pampelmus, Pampelmuse). ‖ **~frukto** (ark., *pampelmus/o*) Wü *EV 1935* (Pampelmuse *(als Frucht)*).

pampelmus/ [1957] **~o** (bot.) (antaŭe *pampelm/frukt/o*) War *GD 1957*.

pan- [1952] (grekdevena prefikso) BS *EDe 1952* (ganz ..., all-, [ekz.] paneŭropa [kun pres-eraro paneŭropo]).

pan/ [1887] **~o** Z *UL* 19 (*≈on nian ĉiutagan donu al ni hodiaŭ*), [v], *DL* 25 (*peco da ~o*), *Ald 1888*, 19 (*el mia tempo, okupita de laboro por ĉiutaga ~o, mi povas oferi* [...] *nur tre malgrandan parton*), Z *RE* 80b (*globo da ~o*), 86a (*paska ~o*), 162b (*neacidigita ~o*), 219b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8.9 (*Ludoviko, donu al mi ~on*) k.a., *GVGE 1894*, 4a (*trobakita ~o*), Z *Prov 1910*, 406 (*≈o buŝon ne serĉas. Kiu volas ~on, ne dorlotu la manon*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ejo** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~ero** Einst *Plen 1888*, 17 [g] (*~eroj*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~eto** Z *RE* 176a (*sajko, speco de ~eto*). **~igi** GM *EFr 1910*. **~isto** Z *RE* 13a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; *JarL UEA* Maj. 1910, 78. **~ujo** GM *EFr 1910*. **~umi** (kuir.) GM *EFr 1910* (paner). ‖ **~bulo** Z *EG 1904* (Laib (Brot)); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~butiko** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~disdonisto** GM *EFr 1910*. **~farado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~herbo** GM *EFr 1910* (céréale). **~kaĉo** (kuir.) GM *EFr 1910*; LA *FrE 1961*, 389a. **~komerco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~krusto** G *EPl 1916*. **~molaĵo** G *EPl 1916*. **~peceto** G *EPl 1916*. **~rostaĵo** Mott *EEn 1906*. **~supo** *FrE 1961*, 389a. **~tranĉo** *E-isto* Maj. 1892, 76 (*duono da ~tranĉo kun ŝinko*). ‖ **sur~aĵo** GM *EFr 1910*. ‖ **buter~o** GM *EFr 1910*. **miel~o** Red. *E-isto* Dec. 1889, 24b (*Vi povas ricevi la plej bonajn ~panojn (pain d'épices) per la firmo K.*). **suker~o** Z *DL* 39 (*vendistino de suker~oj*). **suker~eto** Einst *Plen 1888*, 22 [g] (*suker~etoj*); Z *RE* 75b (коврижка, kuketo). **ŝmir~o** GM *EFr 1910*.

panace/ [1916] **~o** (hist.) (med.) (universala kuracilo aŭ rimedo ĉe la alkemiistoj) G *EPl 1916* (panaceum); Wü *EV 1935*; BS *EDe 1952*.

panak/ [1935] **~o** (bot.) (specio *Panax ginseng*) Wü *EV 1935* (Kraftwurz°, Ginseng); BS *EDe 1952*.

panam/ [1935] **~o 1** (vest.) (antaŭe *panamalo*° kun *-al/*) Wü *EV 1935** (Panama[hut]); BS *EDe 1952*. ‖ **~a** Wü *EV 1935** (*~a ĉapelo*, *~ĉapelo*); BS *EDe 1952*.

Panam/ [1894: *~a*] **~o 2** (regno) B *VdE 1910* [→ istmo] (*Mallarĝa tero, kuniganta du kontinentojn: ~o*); *PropN 1910*; FL *EnE 1921*, 320b; War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444c; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~a** [t] *~a E-isto* 4/1894; B *VdE 1910* [→ tero] (*~a terkolo kunigas la du Amerikojn*); Wü *EV 1935* (*≈a ĉapelo* = ≈o 1); War *GD 1957* (*~a kanalo*).

panama/ [1910] **~o 2** (vest.) (ark., *panam/o* sen *-a/*) GM *EFr 1910*.

Panama/ [1910] **~o 2** (regno) (ark., *Panam/o* sen *-a/*) GM *EFr 1910*.

panarĥi/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (panarchja k.a.).

panaris/ [1935] **~a** (med.) Wü *EV 1935*; BS *EDe 1952*. ‖ **~o** Wü *EV 1935* (Fingerentzündung, -wurm, Umlauf).

pand/ [1957] **~o** (zool.) War *GD 1957*; Boka *ERu 1974*.

pandekt/ [1916] **~oj** (hist.) (jur.) G *EPl 1916*; Chris *DeE 1923*, 377b (ne en *DeE 1910*); Wü *EV 1935*; BS *EDe 1952*.

pandemi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*; Briquet *MedV 1932*; Wü *EV 1935*; Kr *GVEG 1999*. ‖ **~a** G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*; Kr *GVEG 1999*.

pandemoni/ [1921] **~o** (lit.) FL *EnE 1921*, 192b.

pandion/ [1916] **~o** (zool.) (genro *Pandion Sav*. el pandionoidoj) G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*; BS *EDe 1952*.

pandionoid/ [1935] **~oj** (zool.) (fiŝagloj) Wü *EV 1935* (Fisch-, Flußadler, Pandioniden).

pandor/ [1935*] **~o 1** (zool.) Wü *EV 1935* (Pandora, Büchsenmuschel).

Pandor/ [1935*] **~o 2** (mit.) Wü *EV 1935* (Pandora).

pane/ [1908: *~i*] **~o 1** (mar.) (pp velmanovro) Boi *PVE 1910* (haltiĝo de velŝipo; panne); Wü

EV 1935; BS *EDe 1952*; OA 8-1974. ‖ **~i** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr mettre en panne | De beidrehen); *PV 1930* (ne plu en *PV 1934*); Wü *EV 1935* (1.1 *~i*, 1.2 [plusendas al la pref.] *~igi*). ‖ Rim. Ĉe Roll *Mar 1908*, *PV 1930* kaj Wü *EV 1935* la baza kategorio estas i-vorto. ‖ **~igi** Wü *EV 1935* (*(durch Backbrassen)* beidrehen, -legen, backbrassen). **~igo** Wü *EV 1935* (Beiderhen, Backbrassen).

pane/ [1910] **~o 2** (tek.) (traf.) (ne ĉe Z) GM *EFr 1910* (panne; derivaĵo); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); Wü *EV 1935* (Panne, Betriebsstörung, Schaden); OA 8-1974. ‖ **~i** (tek.) (traf.) GM *EFr 1910* (être en panne; baza formo); Wü *EV 1935* (eine Panne haben). ‖ Rim. Ĉe GM *EFr 1910* kaj Wü *EV 1935* la baza kategorio estas i-vorto.

panegir/ [1904] **~a** (solene laŭda) Z *EG 1904* (panegyrisch); GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935*; BS *EDe 1952*. ‖ **~o** (hist.) (solena kunveno en antikva Grekio) Wü *EV 1935* (Panegyris); BS *EDe 1952*. ‖ **~aĵo** (laŭda parolo antaŭ ~o) Z *EG 1904* (Panegyrikus); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*. **~anto** Wü *EV 1935*. **~isto** G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*. **~ulo** Z *EG 1904* (Panegyriker); GM *EFr 1910*. ‖ Rim. Laŭ Wü *EV 1935* kaj PIV o-vorto, laŭ *EG 1904* kaj GM *EFr 1910* a-vorto.

panel/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Paneel); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; OA 4-1929 (En panel). ‖ **~i** Wü *EV 1935*. ‖ **~aĵo** (ark., *~o*) Wü *EV 1935* ([plusendas al la preferinda] *~o*). ‖ **altar~o** GM *EFr 1910* (retable; supraltar~o). **supraltar~o** GM *EFr 1910* (altar~o).

paneol/ [1935] **~o** (bot.) (fungo *Panaeolus*) Wü *EV 1935*.

Paneŭrop/ [1934] **~o** Jans *SvE 1934*, 283a. ‖ **~a** BS *EDe 1952* (→ *pan-* [kun preseraro *paneŭropo*]).

pangenez/ [1916] **~o** (sc.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*.

pangerman/ [1916: *~ismo*] **~o** (hist.) (pol.) Wü *EV 1935*. ‖ **~a** (sin. *tut/german/a*) Wü *EV 1935**. ‖ **~ismo** G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*. ‖ Rim. Nek *~o*, nek *panhelen~o* en *PIV 2020*. Tie nur *panslavism/o* (unuvortaĵo) sen derivaĵoj kaj (prefere) *tut/slav/ism/o* (*PIV 2020* → slavo).

panĝab/ [2002] **~o 1** (pers.) *PIV 2002*; Miro *GVEĈ 2017*; Smedt *ENl 2020*. ‖ **≈io** (regiono) *PIV 2002*; Miro *GVEĈ 2017*; Smedt *ENl 2020*.

Panĝab/ [1970] **~o 2** (regiono) (antaŭe *Pendĵab/o°* aŭ *Penĝab/o°*) *PIV 1970*; *PoŝAtl 1971*; Sami *EFa 1983*; Kr *GVEG 1999* (Pandschab, En Punjab); Pacj *EUk 2012*; Kr *PVEG 2018*. ‖ **≈a** Kr *GVEG 1999* (*la ≈a lingvo*); Pacj *EUk 2012*; Kr *PVEG 2018*. ‖ **≈anino** Pacj *EUk 2012*; **≈ano** Pacj *EUk 2012*.

panhelen/ [1916: *~ismo*] **~o** (hist.) (pol.) Wü *EV 1935*. ‖ **~a** Wü *EV 1935*. ‖ **~ismo** G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*. ‖ Vd. la rim. ĉe *pangerman/o*.

panik/ [1898] **~o 1** (kolektiva teruro) Postn *LI* Okt. 1898, 147 (*kia „~o“ (timegeco) estis inter e-istoj, kiam s-ro T.* [...]); Z *EG 1904* (Panik); Mott *EEn 1906* (a panic); GM *EFr 1910* (panique; kp. Cart *FrE 1907*, 142a, kiu tradukas *panique* per nura *teruro*, *~ego* [!]); OA 2-1914 (sen plia informo); G *EPl 1916* (panika k.a.); Chris *DeE 1923*, 378a (Panik - ~o, ekteruro *(tumulto)*); *PV 1930*, *1934* (nur la subst.); BS *EDe 1952*; War *GD 1957* (nur la subst.); Kr *DeE 1983*, 352b (*fali en ~o*); Brocc *EIt* (*ĵeti ~on en la malamikan armeon*); Kr *PVEG 2018* (*ekestis ~o*). ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 63.4 (*~a teruro ĵetas ĉiujn sur la teron*); G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*; But *EEn 1967* (~eca); Kr *DeE 1983*, 352b, *PVEG 2018*. **~e** Kr *PVEG 2018*. **~i** But *EEn 1967* (panic, scare); *PIV 1970* ([tr.] *trafi per ~o*); Benson *EnE 1995*, 368b ([tr.]); Minn *ItE 1996*, 885b (ek~i; farsi prendere dal pànico); Borč *GVEHr 2008* ([tr.]); Wells *EnE 2010*, 345b ([tr.]); Kr *PVEG 2018* ([ntr.] panisch werden, Angst bekommen). ‖ **~eca** But *EEn 1967* (~a). **~ema** Wü *EV 1935*. **~iĝi** Benson *EnE 1995*, 368b; Wells *EnE 2010*, 345b (freneziĝi). **~ita** Wells *EnE 2010*, 345b (panic-stricken). ‖ **ek~i** Minn *ItE 1996*, 885b (~i; farsi prendere dal pànico); Kr *PVEG 2018* ([ntr.] *ne ek~u!*). ‖

~atako Kr *PVEG 2018*. **~farado** Kr *DeE 1983*, 352b, *PVEG 2018*. **~frapita** Wü *EV 1935*.

panik/ [1935] **~o 2** (bot.) (herbogenro *Panicum L.*) (ark., *panic/o*) Wü *EV 1935*; BS *EDe 1952* (Hirsegras); War *GD 1957*; But *EEn 1967*. ‖ **~a** Wü *EV 1935*.

panikl/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Rispe); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** Wü *EV 1935*. ‖ **~ohava** Wü *EV 1935*. **~oherba** Wü *EV 1935*.

Pankaj/ [1980] **~o** Knoedt *Luz 1980* (*~o – legenda araba insulo produktanta incenson*).

pankrac/ [1957] **~o 1** (sport.) (antaŭe *pankracio° 2* kun -i) War *GD 1957*; LA *FrE 1961*, 389a (→ *pancrace*).

Pankrac/ [1935] **~o 2** (antaŭe *Pankraci/o* kun *-i*) Wü *EV 1935* (Pankraz, Pankratius *(Heiliger* [sanktulo]*)*).

pankraci/ [1935] **~o 1** (bot.) (ark., *pankrati/o* kun -t-) Wü *EV 1935* (Gilge); War *GD 1957*.

pankraci/ [1935] **~o 2** (hist.) (sport.) (ark., *pankraco 1* sen -i) Wü *EV 1935* (Pankration [miksaĵo de boksado kaj luktado en antikva Grekio; ne en *PIV 2020*]). ‖ **~a** Wü *EV 1935*.

Pankraci/ [1890] **~o 3** (LA vira nomo *Pankratius*) G *Kond 1890*, 23. ‖ RIM. Ne en PIV; laŭ Wü *EV 1935 Pankrac/o*.

pankrat/ [1916] ~a G *EPl 1916* (pankratyczny).

pankreas/ [1907] **~o** (anat.) (ark., *pankreato* kun -t) *VocTT 1907*, 92b; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*; BS *EDe 1952*; War *GD 1957* (plusendas al *pankreato*). ‖ **~a** *VocTT 1907*, 92b; Wü *EV 1935* (*~a suko*). ‖ **~ito** (med.) Wü *EV 1935* (Pankreatitis, Entzündung der Bauchspeicheldrüse). ‖ **~oduodena** Wü *EV 1935*.

pankreat/ [1957] **~o** (anat.) (antaŭe *pankreaso* kun -s) War *GD 1957* (apud *pankreaso°*); LA *FrE 1961*, 389a; OA 9-2007. ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **~ito** (med.) War *GD 1957*; LA *FrE 1961*, 389a.

pankreatin/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*.

pankromat/ [1952] **~a** (foto) Kr *DeE 1983*, 352a.

panoftalmit/ [1916] **~a** (med.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*. ‖ **~o** Wü *EV 1935* (Augenerweiterung, Panophtalmitis).

Panoni/ [1910] **~o** (hist.) (topo.) (romia provinco ĉe Danubo) *PropN 1910*; Wü *EV 1935*. ‖ **~ano** *PropN 1910*; **≈ano** Wü *EV 1935*.

panopli/ [1910] **~o** (hist.) (mil.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*.

panoram/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*; Wü *EV 1935*.

pans/ [1910] **~i** (med.) GM *EFr 1910* (panser). ‖ **~ado** GM *EFr 1910*. **~aĵo** GM *EFr 1910*.

panslavism/ [1916] **~o** (pol.) G *EPl 1916*.

panslavist/ [1916] **~o** (pol.) G *EPl 1916*.

Panteon/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ *epigrafo*] (*La pariza ~o havas la jenan epigrafon:* [...]); Sek *Nepal 1959*, 211.

pantalon/ [1887] **~o** (vest.) Z *UL* [v], *RE* 12b, 128a, 227a (*larĝa ~o*; шаровары), *MV* (Hosen: sg. estas *Hose*. La eraro estis transprenita en *UV 1893* kaj *FdE 1905*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Hose). ‖ **~eto** GM *EFr 1910* (culotte); G *EPl 1916* (spodzienki). **~ulo** (hist.) (pol.) GM *EFr 1910* (un sans-culotte). ‖ **klap~o** GM *EFr 1910* (pont~o). **pont~o** GM *EFr 1910* (pantalon à pont). **sak~o** Z *EG 1904* (Pumphose); GM *EFr 1910*.

panteism/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

panteist/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

panteon/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (panteon k.a.).

panter/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 6b, 128a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 67.3 ([pigmeo] *kondukante per fera ĉeno preskaŭ plenkreskan ~on*). ‖ **~ino** Luyk *Iŝtar* 1924, 68.3 (*La ~ino* [...] *obee kaŭriĝis*).

pantofl/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 206b, *MV*; G *Kond 1890*, 12 (*donu al mi la bottirilon, la ~ojn kaj mian ĉapon de nokto*), 30; Z *UV*; Milho *Cindr 1907*, 11 (*ĉarma paro da vitraj ~oj*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~eto** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*.

pantograf/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (pantograf k.a.).

pantometr/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (pantometr k.a.).

pantomim/ [1889] **~o** Z *RE* 128a (пантомима; = la teatraĵo; la ~isto estas пантомимист); Jon *ESv 1893,* 61; Z *Ham 1894*, 68.8 (Sur la sceno° [nun: scenejo] leviĝas kurteno kaj oni vidas ~on); Beau *EFr 1903* (pantomime; = la teatraĵo; la *~isto* estas *mime*); Z *EG 1904* (Pantomime; dusenca: *der Pantomime* = la ~isto, *die Pantomime* = la ~a teatraĵo); OA 1-1909 (Pantomime, Gebärdenspiel); G *EPl 1916* (pantomima k.a.).

pantomimik/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (pantomimika k.a.).

panurgi/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (panurgja, k.a.).

pap/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 113a (*sendito de l' ~o*), 128a, *MV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ano** (sin. *katoliko*) G *EPl 1916*; Wicke *Galero 1922*, 25 (*~anojn foren!*). **~eco** Z *EG 1904* (Papsttum); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

papag/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 142b, *MV*, *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 67. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~eto** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*. ‖ **~overda** G *EPl 1916*.

papaĥ/ [1894] **~o** (vest.) (alta fela ĉapo, kiun uzas loĝantoj de Kaŭkazo) Devj *Demon 1894*, 14 (*Jen ekpafo ... / Kuraĝa princo, kun ~o*).

papaŭ/ [1995*] **~o** (bot.) (malgranda arbo *Asimina triloba*) Dazun *Naturo 1995*.

papav/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 93a (*kapo de ~o*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916* (*~a kapeto, trunketo*). ‖ **~eto** GM *EFr 1910* (coquelicot); G *EPl 1916*. ‖ **kampo~o** Wicke *Galero 1922*, 25 (*ili plektis koronojn°* {kronojn} *el bluaj cejanoj kaj ruĝaj kampo~oj*).

papavac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (Ekz.: *papavo*); GM *EFr 1910*.

paper/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 21 (*Kun tiu ~o mi ekiris per grandaj paŝoj al la komercisto*), 42 (*Multaj homoj ne povas tuŝeti malglatan ~on*), *RE* 13a, 15a (*velena ~o*), 160a (*sorba ~o*), *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*ekspozicio de ĉiaj objektoj kaj produktaĵoj de ~o*); Z *Ham 1894*, 115.1 (*la longo kaj larĝo de kontraktaj ~oj*); Beau *EFr 1904* (*maldikega ~o*, papier pelure; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (*sorba ~o* – Löschpapier). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~aĉo** G *EPl 1916*. **~isto** Beau *EFr 1903* (papetier); Z *EG 1904*. **~ejo** G *EPl 1916* (~butiko). **~eto** G *EPl 1916*. **~ujo** Z *RE* 13a, 143a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916* (teka, portfel). ‖ **~butiko** Beau *EFr 1903;* G *EPl 1916* (~ejo). **~farado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~farejo** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~faristo** Beau *EFr 1903* (fabricant de papier); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~komerco** Beau *EFr 1903*. **~maĉaĵo** Z *EG 1904* (Papiermaché, -teig); G *EPl 1916*. **~mono** G *EPl 1916*. ‖ **braz~o** (tek.) Minor *EDe 1924*. **smirg~o** (tek.) Sutk *ERu 1927*.

papil/ [1910] **~o** (anat.) (bot.) (zool.) GM *EFr 1910*; Benn *DeE 1926*, 454 (Papille [La *papilla*]).

papili/ [1889] **~o** (antaŭe *papilion/o*) (zool.) Z *RE* 5b, 99b, *MV*, *UV*; Nyl *Humor 1899*, 6 (*la ~oj multakoloraj* [...] *flirtadas de folieto al folieto en facilmovaj dancoj*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~eto** G *EPl 1916*.

papilion/ [1888: *~aro*] **~o** (ark., *papili/o*). ‖ **~aro** Einst *Plen 1888*, 14 [g].

papirus/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

paprik/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

Papu/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*. ‖ **~o-Nov-Gvineo** (regno) R 2009. ‖ **≈ano** G *EPl 1916* (papuanin, murzyn australijski [«aŭstralia negro»]).

par [1909] **1** (prep.) (ark., *de per*, *fare de*) Fauv *Ŝlos 1909*; GM *EFr 1910* (*La akcepto de la kongresanoj ~ la Dresdena grupo*).

par/ [1889] **~o 2** (aro de du) Z *RE* 128b, 224b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 224b (~nombra); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~e** Z *EG 1904;* GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*. **~igi** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~igisto** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (kupler k.a.). **~iĝi** G *EPl 1916*. ‖ **~nombra** Z *RE* 224b (~a). **~nombro** Z *RE* 224b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **kun~igo** GM *EFr 1910*. **ne~a** Z *RE* 111a (*ne~a nombro*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

par/ [1890] **~o 3** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1* [turka] *piastro po 40 ~oj*).

para/ [1904] **~o** (mono) (sin. *paralo*) Z *EG 1904* (Para *(Geldstück)*); GM *EFr 1910* (paralo); G *EPl 1916*; Wü *EV 1925* (1 serba denaro = 100 ~oj).

parabol/ [1889] **~o 1** (mat.) Z *RE* 128b; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914; G *EPl 1916*.

parabol/ [1916] **~o 2** (lit.) G *EPl 1916* (parabola, przypowieść). ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*.

paraboloid/ [1916] **~o** (mat.) G *EPl 1916*.

paracel/ [1910] **~o** Schatz *HuE 1910*.

paracentez/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (paracenteza).

parad/ [1888: *~o*] **~i** Z *MV*, *UV*; Melck *FlandLit 1904*, 15 ([li] *~is kiel koko*); Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*ili ~as sian ekstere senmakulan justecon*). ‖ **~a** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 46 (*la ~a strata pordo de sia loĝejo*); Nyl *LI* Apr. 1900, 65a (*„~a“ muzikilo* [gurdo]); Z *EG 1904* (*~a marŝo*, *~a lito*), *ER 1909* (*~a marŝo*); GM *EFr 1910* (*~a placo*). **~o** (mil.) Z *DL* 47 (*la soldatoj faris ~on*), *RE* 82b, 128b; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916* (baza formo; *~omarŝo*). ‖ **~placo** Z *EG 1904*.

paradidl/ [1999] **~o** (muz.) (tamburluda rudimento) Wenn *RokPop 1999* (EN *paradiddle*).

paradigm/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

paradis/ [1903] **~o** (ark., *paradiz/o*) Lumo 1903.

paradiz/ [1889] **~o** (kp. ark. *paradis/o*°) Z *RE* 165b, 169b, *MV*; Meier *E-isto* Jul. 1891, 55a (*estis serpento en la ≈o*); Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Tradicio pri ~o tera estas universala*). ‖ **~a** Z *E-isto* Sep. 1889, 2 (*tiu legenda, ~a antaŭbabilona tempo*); Lor *LernCs 1890*, 14 ([Bohemujo] *tie ~a ter'*); Johan *EKato* Dec. 1903, 21 ([ili] *trairinte regionon da nebuloj, tuŝis insulon ~an*); G *EPl 1916*.

paradoks/ [1891] **~o** Meier *E-isto* Jul. 1891, 55a [t] (*Sentencoj kaj ~oj*); *LI* Dec. 1895, 12 [t] (*Aforismoj, sentencoj, ~oj*); Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*. ‖ **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*.

paraf/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~i** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

parafin/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 1-1909. **~a** G *EPl 1916*.

parafoni/ [1916] **~o** (muz.) G *EPl 1916*.

parafraz/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914;

G *EPl 1916* (muz.). ‖ **~i** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

paragraf/ [1889] **~o 1** (jur.) Z *RE* 128b (параграфъ); Beau *EFr 1903* (paragraphe; ne dedukteble, ĉu celita estas *~o* 1 aŭ *~o* 2); *EG 1904* (Paragraph; ne dedukteble, ĉu celita estas *~o 1* aŭ *~o 2*); OA 1-1909.

paragraf/ [1898] **~o 2** (ark., *alineo*) [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 42 (*la tri ~oj°* {alineoj} *antaŭ-irintaj*), *Sint 1901*, 17 (*en la unua ~o°*).

paragram/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

Paragvaj/ [1893] **~o** (regno) [Z] *E-isto* Okt. 1893, 157 [= *FK 1903*, 197] (*Kolonio komunista de Aŭstraliaj elmigrantoj estas nun fondata en ~o*); *PropN 1910*; *Edin 1915*, 285b; R 1922; But *EEn 1967*, 444c; OA 8-1974; R 2009.

paraheliotropism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

Parahib/ [1910] **~o** (ŝtato de Brazilo) M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Paraib/o* sen -h-.

Paraib/ [1910] **~o** (ŝtato de Brazilo) S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Parahib/o* kun -h-.

paraklet/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

parakromatism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

paral/ [1904] **~o** (mono) (sin. *parao*) Beau *EFr 1904* (para *(monnaie)*; ne en *EFr 1903*); GM *EFr 1910*.

paralaks/ [1908] **~o** (astr.) Roll *Mar 1908* (Fr parallaxe | De Parallaxe); G *EPl 1916*.

paralel/ [1889: *~o*] **~a** Beau *EFr 1903* (~a; *linio ~a*); Z *EG 1904* (baza formo); OA 1-1909; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** G *EPl 1916* (*~a linio*). **~e** (kun) Beau *EFr 1903*. **~o** Z *RE* 128b (baza formo); Jon *ESv 1893,* 61; Z *EG 1904* (derivaĵo); GM *EFr 1910* (derivaĵo). **~oj** (sport.) Z *EG 1904* (Barren). ‖ **~eco** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~ismo** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (unuvortaĵo).

paralelepide/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

paralelism/ [1916] **~o** (vd. je *paralel/ism/o*) G *EPl 1916*.

paralelogram/ [1903] **~o** (mat.) Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

paraliz/ [1889] **~i** Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; *LI* Apr. 1896, 58 (*la parolado pri reformoj tute ~is je ia tempo la propagandon de Eo*); Beau *EFr 1903*; Boi *Perd 1904*, 5 (*Stranga senforteco ~is lian korpon*); Stell *LI LitAld 1905*, 6 (*senpoveco, kiu ~as nin en sonĝoj*); G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; GM *EFr 1910* ([med.] *unuflanka ~o*; hémiplégie); G *EPl 1916* (baza formo). ‖ **~anta** *LI* Dec. 1895, 14 (*samtempe liberanta kaj ~anta sento*). **~ito** Z *RE* 128b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (~ulo). **~ulo** GM *EFr 1910* (~ito); G *EPl 1916* (~ito).

paralogism/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

paramagnet/ [1916] **~a** G *EPl 1916*.

parament/ [1916] **~oj** G *EPl 1916*.

parametr/ [1916] **~o** (mat.) G *EPl 1916*.

paramnezi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

Paran/ [1910] **~o** (ŝtato de Brazilo) *PropN 1910*.

paranomi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

paraped/ [1910] **~o** (mil.) (arki.) (ark., *parapeto*) GM *EFr 1910* (parapeto).

parapet/ [1904] **~o** (mil.) (arki.) (kp. ark. *parapedo°*) Beau *EFr 1904* (parapet; ne en *EFr 1903*); GM *EFr 1910* (parapedo); G *EPl 1916*.

paraplu/ [1898] **~o** (ark., *pluvŝirmilo*, *pluvombrelo*) Bar *LernHu 1898*, 65.

paratoni/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

parazit/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 37a (дармоѣдъ, «nenionfaranto»), 128b, 206b, *MV* (Schmarotzer; dusenca: kaj zool. kaj fig.); Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~a** Z *RE* 31b (*~a vermo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~i** GM *EFr 1910* (~umi); G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~umi** Z *EG 1904* (schmarotzen [fig.]); GM *EFr 1910* (~i).

Parc/ [1910] **~o** (mit.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~ino** (ark., *~o*) Z laŭ *PIV2005*; GM *EFr 1910*.

parcel/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Parzelle); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

parcimoni/ [1904] **~o** Beau *EFr 1904* (parcimonie, «troa, hontiga ŝparemo»; ne en *EFr 1903*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*).

pardon/ [1887] **~i** Z *UL* 19 (*~u al ni ŝuldojn niajn kiel ni ankaŭ ~as al niaj ŝuldantoj*), [v], *Schl 1887*, 121 (*≈u ke mi skribas al Vi en mia lingvo*), *DL* 29 (*≈u, sinjoro, mi vin ne rekonas*), *Geog* (*≈u, ke mi vin tiel longe atendigis*), *RE* 17b (*~u!*), 37a, 63b, 125a (forlasi, forpermesi), 141b (esti malsevera), 162b, 229b, *MV*; Beau *EFr 1903* (*~u!*); Z *EG 1904* (*~u!*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Z *DL* 20 (*Li ne esperu ~on!*), *RE* 4a (amnestio), 63b (*peti ~on*), *GVGE 1894*, 5a (*peto de ~o*; Abbitte); Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 73.8 (*ĝenerala pardono* {amnestio}). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ebla** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~ebleco** Beau *EFr 1903*. **~ema** Z *RE* 96b; GM *EFr 1910*. **~emeco** (ark., *~emo*) Majn *Manf 1891*, 5 (*Ĉu* [...] *jam ne estos sufiĉa Via ~emeco°* {~emo} *?*). **~igi** Z *RE* 68a. **~inda** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **mal~ema** GM *EFr 1910* (ne~ema). **mal~o** GM *EFr 1910*. **ne~ebla** G *Blov 1888*, 20 (*ne~ebla knabeco*) GM *EFr 1910*. **ne~eble** Z *DL* 12 (*estus ne~eble faradi laŭ la propra decido de unu homo*). **ne~ebleco** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*). **ne~ema** GM *EFr 1910* (mal~ema). **ne~inda** GM *EFr 1910*. **Plej~ema** Majn *Manf 1891*, 5 (*ho Plej~ema Dio*).

paraŝut/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

paremiologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

parenc/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 24 (*La ~o de mia edzo aŭ la edzo de mia ~o, estas mia bo~o*), *RE* 173a (dufoje: родня, родственник), 193a, *MV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (*malproksima ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 173a (родной), 193a; *LI* Dec. 1895, 1 (*ne ekzistas homo, kiu povas* [Eon] *nomi lingvo ~a* {gepatra}); GM *EFr 1910*. ‖ **~aro** Z *RE* 173a (родня), *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~eco** Z *DL* 39 (*mi ekkonis* [...] *la ~econ, kiun mi havas kun la poezio*), *RE* 173a (родство), 193a, *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~igi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** Z *RE* 143a, *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~iĝo** G *EPl 1916*. **~ino** G *EPl 1916*. ‖ **bo~o** Z *DL* 24 (*La ~o de mia edzo aŭ la edzo de mia ~o, estas mia bo~o*).

parentez/ [1889] **~o** Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; *UV*; GM *EFr 1910* (*parolante en ~oj*). ‖ ~a G *EPl 1916*. **~e** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

parestezi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

parfum/ [1889] **~o** Z *RE* 44a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; *Ruth 1893,* 12 (*Vi baniĝu kaj ŝmiriĝu (per ~o)*); Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 45a (bonodora); Stank *Viv 1896*, 25 (*~a bonodoro de sovaĝaj floroj*). **~i** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*ĉiuj kreskaĵoj kaj vegetaĵoj* […] *~as la aeron*), *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~aĵa** Z *Adr 1896 fol. 1*, 8 (*tenejo de* […] *~aĵaj kaj apotekaj vazoj*). **~ejo** GM *EFr 1910*; *GermE* Feb. 1910 [r], [3] (*katalogo en Eo de ~ejo kaj saponejo°* {sapejo}); G *EPl 1916*. **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~ita** Vic *Kiĥot* 1905, 14 ([fig.] *mi al vi elpagos* [...] *realon post realo, kaj eĉ ~itajn per pligajno* [krompago, profito]); Beau *Delmas 1907*, 26.2 ([fig.] *La vespera aero estas varmeta kaj ~ita*); *GermE* Feb. 1910 [r], [3] (*katalogo en Eo de ~ejo* [...] *kun ~ita poŝalmanako*). **~ujo** G *EPl 1916* (flakonik do perfum). ‖ **~butiko** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~farado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

parget/ [1889] **~o** Z *RE* 128b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (parkett); Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904* (Täfelung); G *EPl 1916*.

parheli/ [1916] **~o** (farm.) G *EPl 1916*.

pari/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (ściana, bok). ‖ **~eto** G *EPl 1916*.

parias/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

parietari/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

Paris/ [1888] **~o 1** (ark., *Pariz/o*) *EKato* Dec. 1903, 23 (*Lasos ni ~on°* {Parizon} *ĵaŭde, sepahore, vespere*). ‖ **~ano** Z' *UL* EN *St* [v] (→ *an*). ‖ RIM. Verŝajne iniciatita de la tradukinto mem, kvankam ĝi restas en *UL* EN *Gg* [v].

Paris/ [1910] **~o 2** (mit.) B *VdE 1910* [→ rabi] (*~o rabis Helenon, la edzinon de Meinelao*); G *EPl 1916*.

Pariz/ [1890] **~o** (ĉefurbo de Francio) (antaŭe *Paris/o 1°*) G *Kond 1890*, 14 (*De kia tempo vi estas en ~o?*), 22; *Tromp 1891*, [80]; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*sciigoj tuŝantaj la ~on financan, komercan, industrian kaj sciencan*). ‖ **≈a** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 72 (*organo de l'ĵurnalaro ~a*); Bour *LI* Jan. 1905, 20 (*La grupo ~a tre dankas nian estron pri lia aprobo*); B *VdE 1910* [→ epigrafo] (*La ≈a Panteono havas la jenan epigrafon:* [...]); G *EPl 1916*. **~e** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*Lastan monaton okazis ~e* [...] *kongreso*). ‖ **~ano** Beau *Sint 1901*, 6 (*li do estas Franco kaj ~ano*); M, S *PropN 1910*; G *EPl 1916* (≈ano).

park/ [1889] **~o** Z *RE* 128b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61.

parker/ [1887] **~e** Z *UL* [v], *RE* 27b (*ellerni ~e*), 62b (*lerni ~e*), 200b (*lerni ~e*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 66a, 214a (elbuŝa; устный, kontraste al skriba, ekz. ekzameno). **~i** Z *RE* 104a.

parlament/ [1889] **~o** (pol.) Z *RE* 128b, *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~ano** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ejo** G *EPl 1916*.

parlamentari/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (parlamentarz, k.a.).

parlamentarism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

Parm/ [1910] **~o** (urbo *Parma* en Italio) B *PropN 1910*.

parmezan/ [1916] **~o** (kuir.) (fromaĝo) G *EPl 1916*.

Parnas/ [1910*] **~o** Z laŭ *PIV 1970*; *PropN 1910*; Knoedt *Luz 1980* ([Apolo] *loĝas kun la Muzoj sur Monto ~o kaj Helikono*); G *EPl 1916*.

parodi/ [1889] **~o** Z *RE* 128b; Jon *ESv 1893,* 61; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~i** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*.

paroĥ/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 155b, *MV*, *UV*; Nyl *LI* Apr. 1900, 65a (*kio ekzistas ekster la vilaĝo kaj la ~o, pri tio ili havis nenian prijuĝeton*). ‖ **~a** Z *RE* 155a; G *EPl 1916* (*~a preĝejo*). ‖ **~ano** Z *RE* 155b; Beau *EFr 1903*; Thill *EKato* Dec. 1903, 22 (*angla pastro kun pli ol ducent el siaj ~anoj konvertiĝis al katolicismo°* {-kismo}); Z *EG 1904*. **~estro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; *JarL UEA* Maj. 1910, 70.

paroksism/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909.

parol/ [1887: *~ado*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 7 (*li ~as sole pri aferoj tute sensignifaj, kaj pri l' aferoj efektive gravaj li ne ~as eĉ unu vorton!*), 9 (*mi ~os kelkajn vortojn pri tiuj kritikoj*), 10 (*Per kia vojo mi venis al la kreo de mia lingvo* [...] *mi ankoraŭ ~os*), 10 (*Aliaj* [...] *skribis instruitajn artikulojn°,* [...] *ne demandinte sin, ĉu ili ~as logike*), 12 (*mi ne ~as: „jen la lingvo estas kreita kaj preta* [...]*!"*), 28 (*Mi ne volas vane ~i kun tiu ĉi malsaĝulo*), 35 (*Kun kiu mi havas la honoron ~i?*), 36 (*Kiel vi povas tiel ~i!*), 38 (*mi kore dezirus, ke vi ~u al mi* [...] *„sinjoro"!*), 41 (*tio, kion li ~is pri la veraĵo*), 45 (*ŝi* [...] *~is kun li pri suno kaj luno*); G *Blov 1888*, 13 (*ŝia servantino nenion al iu ~is*), 19 (*Kion vi ~as?*); Z *RE* 8a (inter~i), 29a, 34b (*~i el dormo*), 55b (diri, ek~i), 98a, 101b (*trene ~i*), 124a, 166b (inter~i), 181b (diri, rakonti), 202b, *MV*. ‖ **~e** Z *EG 1904*. **~o** Z *DL* 24 (*Via ~o estas por mi tute ne komprenebla*), 36 (*de ia ŝuldo tie ĉi ne povas ja tute esti ~o*), *RE* 175b, 184b, *Ham 1894*, 73.4 (*Ĉu vi rimarkis?* [...] *Ĉe la ~o pri venenado?*). ‖ **~adi** Z *DL* 42 (*la ombro sinjore ~adis kun sia estinta sinjoro*); G *Blov 1888*, 15 (*La soldatoj ĝoje ~adis inter si*). **~ado** Z *UL* 22 (*~ado / Kun fraŭlino ripozanta / Post somera promenado*), *DL* 43 (*ŝi sur la promenejo tuj komencis ~adon kun la alilanda sinjoro*), *Ald 1888*, 8 (*vortoj, kiuj en la ~ado estas renkontataj la plej ofte*), 15 (*Mi ripetas, ke tia ~ado estas tute malprava*), *RE*

202b, *Ham 1894*, 73.23 (*metu kelkan ordon en vian ~adon*). **~ante** Z *DL* 18 (*~ante kun iu, ni ofte ne scias, kiel diri al li: „vi“ aŭ „ci“*), 37 (*oni povis vidi nur la tegmenteton kaj la randojn, ne ~ante jam pri la jam konataj sigeliloj*). **~anto** Z *Ald 1888*, 7 (*la leĝoj kreitaj de la* plej granda parto *de la verkantoj kaj ~antoj*), *EG 1904*. **~ata** Z *DL* 8 (*sciiĝi mem, kie, kian° kaj kio estas ~ata pri mia afero*). **~ejo** Z *EG 1904* (Sprechsaal [?], -zimmer [konsultejo de kuracisto], -raum [?]). **~ema** Z *EG 1904*. **~emeco** (ark., *~emo*) Meier *E-isto* Jul. 1891, 55a (*Bona ~emeco°* {~emo} *en ia societisto estas tio, kio sukero estas en kafo*). **~inte** Z *DL* 22 (*Nenian° insultu, ne ~inte kun la insultoto*). **~isto** Z *RE* 18a (elokventulo), 121b (oratoro), *EG 1904*. **~ita** Z *DL* 13 (*La nombro* [...], *pri kiu estas ~ita° en mia unua verko*). **~disputante** Einst *Plen 1888*, 32. ‖ **al~o** Z *EG 1904* (An|sprache). **antaŭ~i** Z *RE* 117b. **antaŭ~o** Z *DL* 3 [t] (*Antaŭ~o*), 8 (*Antaŭe ol fini la antaŭ~on, mi permesas al mi ripeti la peton*), 21 (*li ekrigardis min* [...] *kaj diris sen ia antaŭ~o*), *RE* [a] v, 148a, *MV* [a] (*Antaŭ~o*: kalkeo de De *Vor*|*spruch°*, *Vor*|*rede*, moderne *Vor*|*wort*, «antaŭ|vort|o»). **ek~i** Z *RE* 51b, 55b (diri, ~i). **el~i** Z *Ald 1888*, 19 (*Tiu ĉi libreto estas la lasta vorto, kiun mi el~as en rolo de aŭtoro*), *RE* 26a (выговаривать), 157b, 158b, *MV* 51 (aussprechen, «prononci»), *EG 1904* (aus|sprech|en). **el~ado**, **el~o** Z *EG 1904*. **for~i** Z *RE* 51b (forsorĉi). **inter~i** Z *RE* 8a (~i), 166b (~i), *EG 1904*. **inter~ado** Z *EG 1904* (inter~o). **inter~o** Z *DL* 7 (*la libro* [...] *estos simple mia inter~o kun l' amikoj de l' lingvo internacia*); G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *ĉesis subteni la inter~on*); Z *MV* 51, *EG 1904*. **inter~ante** G *Blov 1888*, 5 (*inter~ante tiasence, ili* [...] *alvenis al la jena decido*). **inter~anto** Z *RE* 187a, *EG 1904*. ‖ **kontraŭ~a** Z *RE* 110b. **kontraŭ~i** Z *RE* 132a, 149b, 150b (disputi), 161b, Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* («obĵeti»); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **kontraŭ~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* («obĵeto»); G *EPl 1916*. **pri~ata** Z *Majn 1887-2* (*en tiu gazeto estos pri~ata ĉio, kio estas necesa por la lingvo internacia*). **pri~i** Z *EG 1904*. **post~i** Z *EG 1904*. **post~o** Z *EG 1904*. **pro~ado** (ark., *pled/ad/o*) (jur.) *BelgSon* Maj. 1903, [81] ([antaŭ juĝejo]). **re~i** Z *RE* 21a (rediri; возражать). **sub~i** Z *EG 1904* (*(jemand etwas)* vorsagen). ‖ **multe~ita** Z *RE* 150b (glora). **naz~i** Z *EG 1904* (näseln). **ventro~isto** Z *RE* 225b, *EG 1904* (Bauch|redner).

Paros/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*; War *GD 1957*.

pars/ [1926] **~o** (reli.) (ark., *parsi/o* kun *-i/*) Benn *DeE 1926*, 454 (Parse); Wü *EV 1935* (ambaŭ formoj). ‖ **~a** Wü *EV 1935*. ‖ **~ino** Wü *EV 1935*.

parsi/ [1935] **~o** (reli.) (antaŭe *pars/o* sen *-i/*); Wü *EV 1935* (ambaŭ formoj); *PIV 2005**. ‖ **~a** Wü *EV 1935*. ‖ **~ino** Wü *EV 1935*.

part/ [1887] **~o 1** (ero) Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120-121 (*oni povas krei nur la malgrandan ~on, kiu estas malsimila en malsimilaj lingvoj*), 121 (*mi oferis al ĝi la plej bonan ~on de mia vivo*), *DL* 3 (*La multaj promesoj,* [...] *el kiuj tre granda ~o estas subskribita „senkondiĉe“*), 5 (*La lingvo tian° estos tute preta en ĉiuj plej malgrandaj ĝiaj ~oj*), 11 (*la unuatempajn signetojn inter la ~oj de l' vortoj ili tute ne komprenis*), 13 (*La plej granda ~o de l' mondo* [...] *estos tiel senmova*), 28 (*La malsupra ~o de tiu ĉi domo estas alie kolorita, ol la supra*), *Ald 1888*, 3 (*ĝia vortaro* [...] *estas* [...] *prenita el la lingvoj franca, germana kaj angla kaj en ~o* {~e} *el la latina*), 7 (*la* plej granda ~o *de la verkantoj kaj parolantoj*), 13 (*mi mem ne povas eldoni eĉ la centan ~on* {centonon; kp. ark. De „den hundertsten Teil“} *de tio, kio estas bezonata*); Einst *Plen 1888*, 34 (*la idolistoj* [...] *ne povas havi ~on* {~opreni} *en la feliĉeco*); Z *RE* 80b (*posta ~o de ŝipo*), 127b, 167a (*dividi en malgrandaj ~oj*; pisti), 210b (*doni ~on*), 210b (удѣлъ), 223a, 224b (*dividi en kvar ~oj*; kvarigi), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*viva ~o de l' ĉevalo*), *A 1905*, 4.2 (*ili trovos en la nacia traduko de*

diversaj vortoj en tiu ĉi libro (precipe en la angla ~o)), 7.2 (*kiam la plej granda ~o de la novaj vortoj estos jam tute matura*), 8.3 (*prezentante ~on de la fundamento, tiuj ĉi arĥaismoj neniam estos elĵetitaj*). ‖ **~e** Z *RE* 126a, 223a. ‖ **~eto** Z *RE* 223a. **~igi** Z *EG 1904*. **~isto** Z *RE* 127b. **~uma** Z *RE* 43b (дробный, «frakcia»), *RE* 156a (tamen *partum/*, probable preseraro). **~umi** (~igi) Z *RE* 43a (pecetigi; дробить), 64b (pecetigi; издроблять). **~umo** (mat.) (ark.) Z *RE* 43b (дробь (матем.), «matematika frakcio»), *EG 1904* (Bruch [mat.]). ‖ **~oprenanto** Z *RE* 189b (kunulo; kp. DE *Teil|nehm|er*), *EG 1904*. **~opreni** Z *RE* 215b, *MV* 51, *UV*, *EG 1904*. **~oprenisto** (ekon.) Z *EG 1904* (Mitteilhaber). **~opreno** Z *RE* 127b, 215b, *EG 1904*. ‖ **ali~e** Z *EG 1904*. **antaŭ~o** Z *RE* 52a (titolo; заголовокъ). **kontraŭ~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **plej~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*fasado, konstruita plej~e el poluritaj granitblokoj*). **radik~o** (kem.) Z *EG 1904* (Radikal, Grundstoff). **ter~o** Melck *FlandLit 1904*, 15 (*ĉio kion la tri tiam konataj ter~oj* [kontinentoj; kalkeo de DE *Erd|teil*] *povis liveri*).

Part/ [1910] **~o 2** (gento) *PropN 1910*. ‖ **~io** (topo.) M *PropN 1910*.; **~ujo** (topo.) S *PropN 1910*.

Partenon/ [1892] **~o** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*La blankaj marmoroj de la Propileoj, de l' ~o kaj Ereĥtejono*).

parter/ [1888] **~o 1** (ark., *teretaĝo*) Z *DL* 33 [17.3.9] (*En la ~o estis nur magazeno*), *RE* 128b, *MV* (Parterre); Jon *ESv 1893,* 61 (parterr); Z *UV*, *EG 1904*; Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*oni donis al li tre oportunan ĉambron sur la ~o°*). ‖ RIM. J. Camacho ankoraŭ "aŭdis ĝin el la buŝo de bruselaj e-istoj en 1985!" - privata komuniko al gnev, 2011-08-07.

parter/ [1903] **~o 2** (teatr.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

parti/ [1889] **~o** Z *RE* 129a, *MV*, *E-isto* Mar. 1890, 33b (*batalas du egalfortaj ~oj*); G *Kond 1890*, 25 ([Li] *estus bona ~o por unu el la filinoj de l' sinjoro P.*; kp. DE *eine gute Partie* [*zum Heiraten*]); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; *Heck 1907*, 91 (*bona ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 155a, *MV*, *UV*. ‖ **~ano** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 (*la entuziasmo de l'~anoj de lingvo tutmonda*); Z *EG 1904*. **~eco** Z *RE* 155a, *EG 1904*. ‖ **sen~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **sen~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **kontraŭ~o** G *EPl 1916*.

parti/ [1906] **~o 2** (parta panoramo, ekz. sur pk; same en FR kaj ark. DE) *Bern 1906*, [7] (*≈o de Thun* [sub foto, montranta parton de la urbocentro]).

particip/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 156a, *MV*, *Domb 1891-32* (*La regulo de Meier pri la ~o estas efektive malbona*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

partikul/ [1904] **~o** (ling.) Z *EG 1904* (Partikel, Redeteilchen).

partitur/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 129a; Jon *ESv 1893,* 61; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*la ~o de Jesondo*); Z *EG 1904*; OA 2-1914.

partizan/ [1889] **~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 4 (*Malgraŭ ke la tuta kampo ŝajne estis jam okupita* [de Vp.] *kaj ne restis jam kie ricevi ~ojn* [por Eo]); *PVS 1954*. ‖ **~aro** Z *E-isto* Nov. 1889, 5 (*Post vi* […] *iros via tuta ~aro*).

partum/ [1889] **~a** Z *RE* 156a (probable preseraro por *part/um/a*, vd. tie).

paru/ [1889] **~o** (zool.) (birdeto) Z *RE* 181a, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 14 (*bluokula ~o tiel ĉarma*).

parul/ [1980] **~o** (antaŭe *nobel/* [EN peer, Rhod *EnE 1908*, 327b]) Knoedt *Luz 1980 (~o – granda vasalo de regno; membro de la Ĉambro de Lordoj*).

parvez/ [1921] **~o** Diett *Gold 1921*.

parvol/ [1928] **~o** Lili *DeE 1928*.

pas/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 3 (*kian° ~us la jaro, mi intencis eldoni libreton*), 35 (*~is multaj jaroj*); G *Blov 1888*, 13 (*La tago ~is feliĉe*); Z *RE* 95b, 97a, 151a, 161a, 162a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22. ‖ **~o** Z *RE* 162a, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*malplenaj ĉambretoj kaj ~oj°* {~ejoj, trairejoj,

koridoroj}). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 10 (*La tempo pasadis*). **~anta** Z *RE* 162a. **~ante** Z *RE* 97a. **~anto** Devj *E-isto* Dec. 1893, 181 (*Al vi estu honto / ≈antojn trompadi per vido mizera!*); Z *EG 1904*; Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*nur malmultaj ~antoj salutis lin*). **~ema** Z *EG 1904*. **~igado** Z *RE* 150b (*~igado de l' tempo*). **~igi** Z *DL* 26 (*la gemastroj espereble zorgos, ke la gastoj bone ~igu la tempon*), 35 (*tiel li ~igis tagojn kaj jarojn*); G *Blov 1888*, 7 (*ŝi ~igas tagon en la mezo de sia familio*); Z *RE* 39b (*~igi la tagon*), 61a (*~igi la vintron*), 112b (*~igi la nokton*), 157a. **~inta** Einst *Plen 1888*, 32 (*la tempo de via infaneco estas ~inta*); G *Blov 1888*, 9 (*Tiu ĉi afero* [...] *rememorigis al li la ~intajn tempojn*); Z *RE* 13b (estinta, antaŭa), 162a, *FE 1894*, 22.8 (*La tempo ~inta jam neniam revenos*). **~ulo** *EKato* Dec. 1903, 23 ([La ŝipestro] *devigis ~ulojn°* [la pasaĝerojn] *restadi sur ŝipo* [en la haveno], *ĝis vetero beliĝis*). ‖ **for~i** Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*ĉio estas vanta, kio for~as*). **preter~i** Z *EG 1904*. **trans~i** Z *EG 1904*. **tra~i** Z *EG 1904*; Milho *Cindr 1907*, [15] (*la gardistoj diris al li, ke neniu tra~is la pordon*).

pasaĝ/ [1988] **~o** (pp rajdarto) *EB 1988*, 72#3.

pasaĝer/ [1904] **~o** (antaŭe *pas/ul/o°*, *pasaĝiro°* kun -i-) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 59.26 (*≈oj en la arbaro*); OA 3-1921.

pasaĝir/ [1896] **~o** (ark., *pasaĝero* kun -e-) *LI 3/1896*.

pasament/ [1889] **~o** Z *RE* 139a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~isto** Z *MV* 51, *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

paser/ [1889] **~o** (zool.) (birdeto) Z *RE* 22a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.13 (*≈o kaptita estas pli bona, ol aglo kaptota*). ‖ **~strigo** (birdo)) Z *RE* 199a (сычъ; eble *Strix aluco* [?]), *EG 1904* (Sperlingskauz).

pasi/ [1888: *~e*] **~o 1** Z *RE* 155a (*ricevi ~on*), 195b, *MV*; G *Kond 1890*, 24 (*Ne juĝu nin per ~o*). *E-isto* Jan. 1893, 13 (*La ~o fumi tabakon*); Jon *ESv 1893,* 61 (pasion); Z *UV*, *Ham 1894*, 69 (*miajn zorgojn kreis nur ~o*), 70.9 (*ĉio, en ~o decidita, / Forpasas, kiam la ~' finita*); G *NovAnt 1909*, 24 (*Ŝin detruis / De l' amo la ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 195b; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*fajre ~aj* [melodioj]); Z *EG 1904*. **~e** G *Blov 1888*, 18 (*mi vin amas ~e*); Z *Ham 1894*, 68.14 (*La reĝino* [...], *vidas, ke la reĝo mortis kaj ~e ploras*), *FE 1894*, 3; Beau *EFr 1903*. ‖ **~igi** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*. **~iĝi** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*. ‖ **sen~e** G *Kond 1890*, 25 (*kompari sen~e*).

Pasi/ [1904] **~o 2** (reli.) (ark., *Pasion/o*) Z *EG 1904* (Passion, Leiden[szeit] *(Christi)*).

pasigrafi/ [1929] **~o** (ling.) (ark., *pazigrafio* kun -z-) *BIL 1929*, 21.

pasilingv/ [1900: *~a*] **~o** (ling.). ‖ **~a** Nyl *LI* Apr. 1900, 57b (*~aj aŭ universallingvaj provoj*).

pasilogi/ [1929] **~o** (ling.) *BIL 1929*, 21. ‖ RIM. Kp. *pazigrafio* kaj *pazilalio* kun „z".

pasion/ [1909] **~o** (antaŭe *Pasi/o 2*; nun mj. *≈o*) Bend *DkE 1909*, 160.

pasiv/ [1889] **~a 1** (malaktiva) Z *RE* 129a, *E-isto* Nov. 1889, 4 ([la novaj sistemoj de l.i.] *renkontis* […] *malamikojn ne ~ajn, sed pen-antajn rekte ilin detrui*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *EG 1904* (passiv [baza formo]); OA 1-1909. ‖ **~o** (filoz.) Boi *Mona 1902*, IX [a] (*la filozofia lingvo bezonas* [la vorton *pasivo*] *por kontraŭstari la vorton* ago).

pasiv/ [1890] **~o 2** (gram.) Z *E-isto* Feb. 1890, 32b (*En la rusa lingvo la vorto „timi" ne havas ~on*), *FK 1903*, 255.12 (*Ĉiuj formoj de la ~o estas formataj per helpo de responda formo de la verbo esti kaj la participo ~a*). ‖ **~a** Z *FK 1903*, 255.12 (*la participo ~a*), *EG 1904* (passiv [baza formo]). ‖ RIM. Neevidente, ĉu OA 1-1909 celas ankaŭ la gram. sencon de *~a* 2.

pasiv/ [1907] **~o 3** (ekon.) Z *EG 1907* (Passiva; ne en *EG 1904*).

pask/ [1889] **~o** Z *RE* 129a (mn.), 220b (*sin kisi (je l' ~o)*), *MV*; *Tromp 1891*, [80] (*≈o*); Beau

Preĝ 1893, 14 (*Vian Kreinton ricevos / En ≈o almenaŭ pie*); Z *UV* (Pask' [mj.]), *EG 1904* (≈o). ‖ RIM. Pri uskleco de religiaj festoj vd. en BK 2.1. ‖ **~a** Z *RE* 86a (*~a pano*); [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 41 (*Interrompita de l'≈aj festoj*). ‖ **≈insulo** But *EEn 1967*, 444c. ‖ **antaŭ~a** Z *RE* 195b (*antaŭ~a semajno*). **post~a** Z *RE* 232b (*la post~a semajno*).

paskvil/ [1889] **~o** Z *RE* 129a; Jon *ESv 1893,* 61; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 29.4 (*oni rigardus ĝin kiel malamikan ~on kontraŭ la homa gento*); OA 1-1909.

pasport/ [1889] **~o** Z *RE* 129a, *MV*; G *Kond 1890*, 23 ([La limpolicistoj] *volos vidi la ~ojn*); Z *UV*.

past/ [1889] **~o** Z *RE* 207b, *MV*, *UV*. ‖ **ferment~o** Z *RE* 73a (кваша).

pasteĉ/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 129a, 129b, 133a (пирог, «pirogo»), *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (*Torto estas ~o pli malpli* alta). ‖ **~eto** Z *RE* 133a, [Z] *E-isto* Maj. 1892, 77 ([al kelnero] *„tason da kafo kaj dolĉan ~eton!"*).

pastel/ [1889] **~o** (farm.) Z *RE* 89a, *MV*, *UV*.

pasteriz/ [1916] **~i** (kp. *pasteŭrizi* kun-ŭ-) G *EPl 1916* (pasteryzować; kp. RU пастеризовáть, ambaŭ pron. -e-, DE pasteurisieren, pron. -ö-, proksima al -e-).

pasteŭriz/ [1954] **~i** (antaŭe *pasterizi* sen -ŭ-) *PVS 1954*.

pastinak/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 129a, *MV*, *UV*.

pastor/ [1890] **~o** (ark., paŝt/ist/) Lor *LernCs 1890*, 13 (*≈o perdis per malsaneco ĉiujn ŝafojn*).

pastr/ [1887] **~o** (reli.) Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 12 (*V.* [...] *enveturis en la korton* [de la preĝejo]*, al la ~o*), 20 (*la ~o rapidis*); Z *RE* 129a, 129a («paŝtanto»), 129b, 130a (*ĉefa ~o*), 142b (popo), 150b, 179a (dufoje), 179a (*alta ~o*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25.12 (*La ~o, kiu mortis antaŭ nelonge* […], *loĝis longe en nia urbo*). **~o kanoniko** [Z] *E-isto* Mar. 1893, [33]; Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~a** Z *RE* 44b, 172b (*~a vesto*), 175b (*~a vesto*), Z *EG 1904*. ‖ **~aĉa** Z *Rab 1908*, 129,31 (*≈aĉa babilado!*). **~aro** Z *RE* 44a; Lang *LI* Okt. 1898, 158 (*la tuta rusa ~aro*); *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] (*Revuo de Franca ≈aro*); Z *EG 1904*; Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*fanatika ~aro*). **~eco** Einst *Plen 1888*, 31 (*kelkajn bonvolajn monkinojn°, por kiuj li plenumis komisionojn°, li dankis la ~econ sen ekzameno*); Z *RE* 44a, *EG 1904*. **~ejo** Z *EG 1904*. ‖ **ĉef~o** Z *EG 1904*.

paŝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 10 (*la ĉevalo ~is rekte antaŭen*); Z *RE* 36a (iri, veni; грясти), 123a (*malbone ~i*), 196b, 226b, 227b (iri), *MV*, *GVGE 1894*, [3a] (*kiu levis la piedon, tiu devas ankaŭ ~i*). ‖ **~e** G *Blov 1888*, 11 (*ĝi* {la ĉevalo} *komencis iradi ~e*). **~o** Z *DL* 15 (*Sinjoroj la kalkulantoj forgesis tiun simplan leĝon, kiun ili povas vidi sur ĉiu ~o*), 21 (*mi ekiris per grandaj ~oj al la komercisto*), *Ald 1888*, 6 (*Lingvo tutmonda devas esti pretigata ~o post ~o*), *RE* 144a (*~o post ~o*), 226b, *GVGE 1894*, [3b] (*kelkajn ~ojn flanke de la vojo*). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 10 (*Lia ĉevalo apenaŭ ~adis*). **~ado** Z *RE* 144b; Tolk *Voron ~1900*, 2 (*Li rapidigis la ~adon*); Z *EG 1904*. **~egi** Z *EG 1904*. **~ego** Z *EG 1904*. ‖ **al~i 1** (metafore) Z *RE* 154b (altrudi), 155a (kp. DE *(etwas) an|geh|en*, komenci); **2** (rektasence) Z *EG 1904* (heran-, hinzuschreiten). **al~o** Z *RE* 155a (komenco). **de~i** Zakr *LI* Okt. 1898, 159 (*miloj da malhelpaĵoj de~as lin el la elektita de li vojo*). **el~i** Z *RE* 27b (eliri). **en~i** Z *EG 1904*. **for~i** Z *RE* 126b. **netra~ebla** G *Blov 1888*, 18 (*al mi ankoraŭ restas* [...] *meti inter ni netra~eblan barilon*). **sur~i** Einst *Plen 1888*, 33 (*nenia malagrablaĵo, ja eĉ se unu al alia okaze sur~as la kalojn*); Z *RE* 107a. **trans~i** Z *RE* 150b, *EG 1904*. **trans~onta** Luyk *Iŝtar* 1924, 58.5 (*sento, kvazaŭ li estas trans~onta en* [ian] *animstaton*). ‖ **grand~e** *Voron ~1900*, 2 (*nia ideo ~paŝe iros pli kaj pli antaŭen*). **rapid~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.3 ([li] *rapid~e venis antaŭen*).

paŝa/ [1896: ~] **~o** Gar 1896, 8 (*ia «~» ensidigus en lin la kuglon de revolvero*); *EKato* Dec. 1903, 24 (*maljuna ≈o, oficisto supera de sueza kanalo*).

paŝt/ [1889] **~i** Z *RE* 129a, *MV* (weiden lassen), *UV*, *FE 1894*, 34.15 (*Sur tiuj ĉi vastaj kaj herboriĉaj kampoj ~as sin grandaj brutaroj*), *EG 1904* (weiden *(tr.)*; *sin ~i*, weiden *(netr.)*); G *NovAnt 1909*, 25 (*Sur herbej' sin ~is bovo*). ‖ **~o** Z *RE* 129a. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*. **≈anta** Beau *Preĝ 1893,* 10 (*Unu ŝafaro* {kristanoj} *sub unu ≈anta* {Dio}). **~anto** Z *RE* 129a. **~ejo** Z *RE* 129a, *EG 1904*. **~iĝo** Z *RE* 129a. **~isto** Z *RE* 129a, *EG 1904* (kp. ark. *pastor/*).

paŝtel/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Pastell); OA 4-1929.

pat/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 182b, *MV*, *UV*.

Patagon/ [1910] **~o** (pers.) M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Patagoni/an/o*°. ‖ **~io** (regiono) M *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444c.

Patagoni/ [1910] **~o** (regiono en Argentino) (ark., *Patagon/i/o*, *Patagon/uj/o*) B, S *PropN 1910*. ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ arĥipelago] (*la ~a arĥipelago*). ‖ **~ano** (ark., *patagon/o*) B, S *PropN 1910*.

patel/ [1921] **~o** Diett *Gold 1921*.

patent/ [1889] **~o** (jur.) Z *RE* 129b; Jon *ESv 1893,* 61; Z *FE 1894*, 3 (mankas en *UV*), *EG 1904*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~i** Z *EG 1904*.

Patm/ [1957] **~o** (insulo) (antaŭe *Pathmos*°, *Patmos/o*°) War *GD 1957*.

Pathmos/ [1903: ~] [**~o**] (insulo) (ark., *Patm/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*profetita de vidantulo de ~*° [t.e. la profeto Johano, kiu verkis la Apokalipson en Patmo]).

Patmos/ [1910] **~o** (insulo) (antaŭe *Pathmos*°, ark., *Patm/o*) M, S *PropN 1910*.

patolog/ [1935] **~o** (antaŭe *patologi/ist/o*) Wü *EV 1935*; OA 7-1958.

patologi/ [1896] **~o** (med.) *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *3 komuna ~o kaj anatomio ~a*); Lumo 1903; Beau *EFr 1904**; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** *LI* Apr. 1896, 55.

patos/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Ham ²1902*, 65.27 (*Nu, ekzemple, ian ~an parolon*). **~e** Z *Ham ²1902*, 80.19 (*se vi ĝin krios ~e kiel multaj el niaj aktoroj*).

patr/ [1887] **~o** Z *UL* 10 [n], 19 (*≈o nia, kiu estas en la ĉielo*), 23 (*De l'~o, de l'via la krono / Por mi ĝi ne estas havinda!*), [v], *DL* 19 (*La ~o skribas leteron*), *RE* 124a, 128a, 173a (*fonda ~o*), *MV* 51, 30 (→ *in*), *UV*, *FE 1894*, 5 k.m.a., vd. en BK 2. ‖ **~eto** (paĉjo) G *Blov 1888*, 13 (*Mario* [...] *eniris por saluti la ~eton*), 13 (*Pli bone, ~eto*), (pp pastro) 20 (*Komencu, komencu, ~eto*); Z *RE* 128a, 208a (paĉjo). **~ino** Z *UL* 10 [n], 36 [g] (*mi havas la plej bonan ~inon*), [v], *DL* 24 (*mi estas la dua edzo de lia ~ino*), 47 (*Kia ~ino, tia filino*), *RE* 93b, 94b, 95a, *MV* 30 (→ *in*), *UV* (→ *in*), *FE 1894*, 10 (→ *in*), 11.2, 13.1 (*tiu ĉi ~ino varmege amis sian pli maljunan filinon*) k.m.a. vd. en BK 2. **~ineto** (panjo) G *Blov 1888*, 13 (*Mario* [...] *eniris por saluti* [...] *la ~ineton*), 13 (*Povas esti, ~ineto*); Z *RE* 95a. **panjo** (pa'nj'o) Z *RE* 93b. **~uja** Z *RE* 172b (hejma); Stead *The-E* Nov. 1903, 2 (*~uja lingvo*). **~ujeto** Lib *LernLv 1889*, 43. **~ujo** Z *UL* 39 [g] (*enuo*° *je la ~ujo*), [v], *DL* 30 (*Li pensis, ke li tie povos ankaŭ promenadi en la stratoj, kiel en lia ~ujo*), 36 (*oni ja ĉian*° *amas sian ~ujon*), 44 (*ŝi tian*° *ne estis en la ~ujo*); G *Blov 1888*, 15 (*kiel forte frapis la rusa koro ĉe l' vorto „~ujo"!*); Z *RE* 124a, 126a, 172b, *MV* 51, *UV*, *FE 1894*, 20.23 (*Morti pro la ~ujo estas agrable*). ‖ **~inbrusto** Lor *LernCs 1890*, 15 (*lakto de ~inbrusto*). **~landa** Desh *Avent 1907*, 5 (*l' odoro de floro ~landa*). **~olando** Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a (*ankaŭ en Via ~olando* {~ujo} […] *la lingvo internacia komencos baldaŭ venki*); Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*~lando perdita*). **~urbo** Einst *Plen 1888*, 31. ‖ **boge~oj** Z *FE 1894*, 39.3 (*la edziĝa festo estos en la domo de liaj estontaj boge~oj*). **bo~ino** Z *RE* 202a, *UV* (→ *bo*), *FE 1894*, 33 (→ *bo*). **bo~o** Z *UL* [v], *DL* 24 (*La ~o de mia edzino estas mia*

bo~o), *RE* 177b, 202a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 36.6 (*La ~o de mia edzino estas mia bo~o, mi estas lia bofilo, kaj mia ~ estas la bo~o de mia edzino*). **ge~a** G *Blov 1888*, 8 (*Manjo devis por ĉiam forlasi la domon ge~an*). **ge~oj** Z *UL* [v], *DL* 40 (*Mi vidis la plej nekredeblajn aferojn ĉe* [...] *ge~oj*), *RE* 172b, *UV* (→ *ge*), *FE 1894*, 36 (→ *ge*), 36.1 (≈*o kaj ~ino kune estas nomataj ge~oj*) k.a. **pra~o** Z *RE* 147a (dufoje), 148b (antaŭulo), *Ifig 1908*, 19 (*Ĉu pro l' pra~o aŭ de propra kulpo?*). **pra~oj** Beau *EFr 1903* (ancêtres); Desh *Avent 1907*, [3]. **prapra~o** Z *RE* 147b. ‖ **bapto-~ino** Milho *Cindr 1907*, [8] (kun streketo). **bapto~o** (reli.) Einst *Plen 1888*, 31 (*Li estis* [...] *mia bapto~o*); Z *MV*, *UV*. **Di~ino** Z *RE* 10a. **duon~ino** Z *FE 1894*, 33.20 (*Lia duon~ino estas mia bofratino*). **duon~o** Z *RE* 23a, 95a, 126a, *MV* 19, *UV* (→ *du*), *FE 1894*, 33. **gento~o** Z *Ifig 1908*, 18 (*Ĉu* [Tantalo] *estas via gento~o* [?]). **sam~ujano** Z *RE* 188a, 189b.

patriark/ [1889] **~o** Z *RE* 129b; Jon *ESv 1893,* 61; Devj *Godu 1894*, [2], [3] (*Malplena – Moskvo, ĉar post ~o / Al monaĥejo eĉ popol' ekiris*); Z *EG 1904*; Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*la grandaj ~oj, Abraham, Isaak kaj Izrael, la sanktuloj*).

patric/ [1904] **~o 1** (tek.) Z *EG 1904* (Patrize *(Giesserei)*).

Patric/ [1905] **~o 2** (vira nomo) Boucon *GermE* Apr. 1905, 47b (*~o, dekkvinjara knabo*).

patrici/ [1904] **~o** (hist.) Z *EG 1904*; OA 4-1929.

patriot/ [1889] **~o** Z *RE* 129b; Jon *ESv 1893,* 61; Z *Rab 1908*, 71.10 (*la ĉagrenitan ~on li forpuŝis de sia pordo*); OA 1-1909. ‖ **~a** *FK 1903*, 276.6 (*celado ~a*). ‖ **~ismo** vd. je *patriotism/o*. ‖ **mal~e** Z *E-isto* Feb. 1890, 32b ([ili] *esprimis sian penson* […] *tute ne mal~e*).

patriotism/ [1896] **~o** *LI* Mar. 1896, [33] (*la ~o de la popoloj ĉiam elvokadas batalon inter la lingvoj naturaj*); *FK 1903*, 276.2 (*la rilato inter nacia ~o kaj amo al sia familio*); Lumo 1903; Z *EG 1904*; G *Tade 1918* [a] (*la granda poeto de la pola ~o*). ‖ RIM. Post la oficialigo de ism/ en 1914 / 1919 analizebla kiel *patriot/-ism/o*.

patrol/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 40b, 129b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (patrull); Z *UV*.

patron/ [1889] **~o** Z *RE* 129b; Jon *ESv 1893,* 61; [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (≈*oj industriaj* [metu] *pecojn da tero al dispono de laboristoj, por krei ĝardenojn*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~ado** ISR Jan. 1906 [t]* (*Eldonata kun alta ~ado de* [...]). **~eco** Z *EG 1904*. **~ino** Z *Ifig 1908*, 7 (*por mirindaj novaj venkoj / Taŭrido dankas sian ~inon*).

Paŭl/ [1893] **~o** (vira nomo) *E-isto* Jan. 1893, 14 (*La imperiestro ~o ordonis* [...]); Beau *Preĝ 1893,* 13 ([Mi petas] *la sanktajn Apostolojn Petron kaj ~on*); OA 8-1974. ‖ **~ino** Z *FE 1894*, 3 (mankas en *UV*); OA 7-1958. ‖ Kp. *Sao-~o* (braz. ŝtato).

Paŭlĉj/ [1910] **~o** (karesformo de *Paŭlo*) *InfRap* Jan. 1910, 3 (*~o Werber* [...]*, 10° jara knabo, kisinde deklamis "Al la fratoj"*).

paŭz/ [1889] **~o** Z *RE* 159a (intertempo), *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 150b (interrompi), *EG 1904*.

paŭt/ [1957] **~i** (antaŭe *budi 2°*) War *GD 1957*.

pav/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 127b, *MV*, *UV*.

pavez/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR pavois | DE Schanzkleid | EN bulwark).

Pavi/ [1910] **~o** (urbo «Pavia») B *PropN 1910*.

pavian/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 127b, *EG 1904*; OA 2-1914.

pavilon/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 9-2007 (*ekspozicia ~o*; *~o de tetrinkado*). ‖ **muzik~o** OA 9-2007 (ne ofic., sed uzata kiel ekz.).

pavim/ [1889] **~o** Z *RE* 99a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~ero** Z *EG 1904* (Pflasterstein). **~isto** Z *EG 1904*; Diett *Gold 1921*, 52#43. **~ita**

G *Kond 1890*, 13 (*l'Infero estas ~ita per bonaj intencoj*).

Pavl/ [1911] **~o** (vira nomo) Kolar *Trez 1911*, 22 (*~o* [...] *estas ŝanĝanimulo, arbitrulo, obstinulo*).

pazigrafi/ [1891] **~o** (ling.) (kp. ark. *pasigrafi/o* kun -s-) [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b] (*la „≈o aŭ la arto fari sin komprenebla* [...]*“*; *Azia ~o*). ‖ **~a** [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b] (*grandioza ~a provo*).

pazilali/ [1985] **~o** (ling.) *PlanL* 1985/16, 2 (*La fama Itala lingvisto diskutis la ĝistiamajn atingojn en la kampo de pazigrafio kaj ~o*).

paziologi/ [1889: *~a*] [**~o**] (ling.). ‖ **~a** Z *E-isto* Nov. 1889, 10 (*provoj ~aj*). ‖ RIM. Kp. *pasilogio* kun -s-.

pean/ [1904] **~o** (hist.) (muz.) Z *EG 1904* (Päan).

pec/ [1887] **1 ~o** (ero) Z *UL* [v], *DL* 5 (*en la libro estos ankaŭ ~oj sistemaj, por lerni kaj ripeti*), 19 (*voku la katinon, ĝi ricevos ~on da viando*), 21 (*forĵetinte la ~on da cigaro,* [...] *li ekrigardis min*), 25 (*~o da pano*), *Ald 1888*, 16 (*Oni devas eldoni pli vastajn lernolibrojn,* [...] *kun multaj* [...] *~oj por traduki*); G *Blov 1888*, 9 (*nebulo malklara kaj flaveta, tra kiu flugadis blankaj ~oj de l' neĝo*); Z *RE* 86b, 91a, 117b (*ĉirkaŭmordita ~o*), 223b (*pota ~o*; черепокъ, «ero post rompiĝo»), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 115.1 (*~o da tero*), *FE 1894*, 3, 42, *EG 1904* (*pota ~o*, Topfscherbe, Scherbe). ‖ **~ego** Z *RE* 32a. **~eta** Z *RE* 43b (дробный, «~etigita»). **~etigi** Z *RE* 43a (partumi), 64b (partumi), 84b. **~etiĝa** Z *EG 1904*. **~etiĝi** Z *EG 1904*. **~eto** Z *RE* 43a (*~etoj*), 56a (*enpiki ~eton*), 74b, 84a, 84b, 122a; Marig *LernIt 1890*, 32 (*distranĉadi ~eton post ~eto* [da fromaĝo]); Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*~etoj da ligno*), *FE 1894*, 42.3 (*Mi disŝiris la leteron kaj disĵetis ĝiajn ~etojn en ĉiujn angulojn de la ĉambro*). ‖ **dis~igi** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (disŝiri). ‖ **buŝ~o** Z *RE* 100a (vd. la RIM. sub *buŝ/*). **divers~a** Z *EG 1904*. **glaci~ego** (mar.) Z *EG 1904* (Eisscholle). **pan~eto** (kuir.) Z *EG 1904*. **rand~o** Z *RE* 83a. **tuk~o** Z *EG 1904* (Lappen [ĉifono]). **unu~a** Z *RE* 191b (senintermanka), 222a (tuta, nedividita), *EG 1904*.

pec/ [1889] **2 ~o** (teatro: пieca, *nun* пьеса, dramo) Z *RE* 133b (sama signifo en DE: *Stück*, *Theater|stück*), *Majn 1889-41* ([tradukitaj] *~oj pure literaturaj*).

peĉ/ [1889] **~o** Z *MV* (ne en *RE*), *UV* (смола). ‖ **~izi** Setä *FiE 1923*. ‖ **~malluma** Asklöf *LI* Maj. 1898, 71 (*La nokto estis ~malluma*). ‖ **ter~o** Z *EG 1904* (Erdpech).

Peĉj/ [1888] (karesformo de *Petr/*) **~o** Z *DL* 24 (*Petro kaj Mario estas jam sufiĉe maljunaj, tamen oni ankoraŭ vokas ilin ~o kaj Manjo*).

pedagog/ [1903*: *~a*] **~o** Z *EG 1904*; OA 4-1929. ‖ **~a** *FK 1903*, 260.24 (*la bone konata en sferoj ~aj lingvisto*).

pedagogi/ [1901] **~o** Z *Adr 1901*, 5 (*lernanto de ~o*); Beau *EFr 1904**; *EG 1904*; OA 4-1929.

pedal/ [1903] **~o** (tek.) *FrazL 1903*, 22 ([de biciklo] pédale | Pedal); Lumo 1903; Beau *EFr 1904**; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

pedant/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 32 (*doktoro Godinez* [...] *estis la plej granda ~o en Oviedo*); Z *RE* 129b; Jon *ESv 1893,* 61; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 229b; Stank *Viv 1896*, 16 (*Karolino estas* [...] *pli ~a rilate tion ĉi*). ‖ **~eco** Z *EG 1904*.

pedel/ [1889] **~o** Z *RE* 129b, *EG 1904*; OA 1-1909.

pederast/ [1926] **~o** Benn *DeE 1926*, 454 (Päderast).

pedik/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 23a, *MV*, *UV*.

peg/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 46a, *MV*, *UV*.

Pegaz/ [1921] **~o** (mit.) KK *ET 1921* [t] (*La kripla ~o*).

pejzaĝ/ [1889] **~o** Z *RE* 88a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904*.

pek/ [1889] **~i** Z *RE* 36a, 147b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 23 (*~a peto* [de viro al virino]). **~o** Z *RE* 35b; *E-isto* Nov. 1889, 4

(*por ĉiu bona kristano estis mortinda ~o* […]); Z *EG 1904*, *A 1905*, 2.2 (*li neniam permesis al si (almenaŭ konscie) eĉ la plej malgrandan ~on kontraŭ tiuj ĉi leĝoj*). ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 12 (*≈ado kontraŭ la mortinto mem*). **~emeco** Luyk *Iŝtar* 1924, 36.1 (*La homa koro, konsciante ~emecon, sopiradas ja al peranto* [al dioj]). **~igi** Z *RE* 35b, *EG 1904*, *Pred 1907*, [13] (*Ne permesu al via buŝo ~igi vian korpon*). **~iĝo** Z *RE* 35b (грѣхопаденіе, «la prapeko»). **~inta** Z *FE 1894*, 22.4 (*Al homo, ~inta senintence, Dio facile pardonas*). **~ulo** Z *RE* 36a, *EG 1904*.

Pekin/ [1893] **~o** (kp. ark. *Pekingo°* kun -n-) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*Trairante tra la plej ĉefaj stratoj de ~o*); *Rev 1907*, 275 (*la dialekto de ~* [sen -o]); B *PropN 1910*. ‖ **~hundo** *EB 1988*, 71#20.

Peking/ [1915] **~o** (ark., *Pekino* sen -n-) *Edin 1915*, 285b.

pekl/ [1889] **~i** (kuir.) (en *RE* солить *saligi, sali*) Z *MV* (pökeln), *UV* (солить), *EG 1904* (pökeln, einsalzen). ‖ **~ita** Z *RE* 189a (*~ita viando*), *EG 1904* (*~ita viando*, Pökelfleisch). ‖ **~akvo** Z *EG 1904* (Lake, Sole).

pel/ [1887] **~i** Z *UL* 22 (*Io ~as min eterne, / Se mi al gajuloj iras...*), [v], *DL* 47 (*≈u muŝon tra l' fenestro, ĝi venos tra l' pordo*), *RE* 32a, 33a, 100b (*rapide ~i*), 142a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9. ‖ **~anto** Z *RE* 136b. **~iĝi** Luyk *Iŝtar* 1924, 14.4 ([la nuboj] *~iĝas orienten*). ‖ **al~i** Z *RE* 156a. **el~i** Z *DL* 21 (*li min el~os per la hundoj*), *RE* 27b, 64a, *EG 1904*, *Ifig 1908*, 17 ([se vi ekscius,] / *Vi eble min el~us el la regno*). **dis~i** Mott *EEn 1906* (→ *dis*). **el~ita** Z *Ifig 1908*, 16 (*Hontigita / Nun staras antaŭ vi la fremdulino, / La el~ita*). **el~ito** Z *DL* 20 (*La el~ito malsatas jam la trian tagon*), *RE* 64a, *EG 1904*, *Ifig 1908*, 17 (*la terura sorto / De ĉiu el~ito kaj vaganto*). **el~o** Z *EG 1904*. **en~i** Z *GVGE 1894*, 4a (*en~i en timon;* ektimigi). **for~i** Z *RE* 157b, *FE 1894*, 9.4 (*La knabo for~is la birdojn*), 21.8, 23.4, *EG 1904*. **for~itulo** (ark., *for/pel/it/o*) Desh *Avent 1907*, 4 (*oni montris al iu for~itulo la ebenaĵon de Bagrada*). **neel~eble** Barth *Ludo 1928*, 18 ([ideo] *neel~eble fiksiĝas en lia cerbo*). **trans~i** Z *RE* 130b. **tra~i** Z *RE* 157b. ‖ **konsum~i** Z *GVGE 1894*, 4a (*konsum~i ĉevalon*; ein Pferd abarbeiten), *EG 1904* (abjackeln°). **lace~i** Z *EG 1904*.

Pelasg/ [1910] **~o** (ano de antaŭhistoria gento) M, S *PropN 1910*. ‖ **~io** (regiono) M *PropN 1910*. **~ujo** (regiono) S *PropN 1910*.

Pele/ [1895: *~ido*] **~o 1** (mit.). ‖ **~ido** Kof *Ili 1895*, 3 (*Kantu, diino, koleron de la ~ido Aĥilo*). ‖ Rim. Idente transprenita al B *VdE 1910* [→ kanti].

Pele/ [1905] **~o 2** (vulkano) Borel *GermE* Jan. 1905, 11a (*La terura katastrofo de Monto ~o en insulo Martiniko* [erupcio en 1902]).

pelerin/ [1904] **~o** (vest.) Z *EG 1904* (Pelerine); OA 4-1929.

pelikan/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 5b, 130a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

Pelion/ [1910] **~o** (montaro en Grekio) *PropN 1910*.

Pelopones/ [1895] (duoninsulo en Grekio) (ark., *Peloponez/o* kun *-z/*) **~o** Ger *Fant 1895*, 8 (*Tiam* [Sokrato] *forflugos el Atenoj° al* [...] *~o°*).

Peloponez/ [1910] **~o** (duoninsulo en Grekio) (antaŭe *Pelopones/o* kun *-s/*) *PropN 1910*.

Pelops/ [1908] **~o** (mit.) Z *Ifig 1908*, 20 (*~o /* […] *la filo / Amata de Tantal'*).

pelt/ [1889] **~o** Z *RE* 76a, 141a (*mallonga ~o*), 206b (*ŝafa ~o*), *MV*, *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*la* [vintre] *envolvita en ~o solida sinjoro*); Z *Ham 1894*, 107 (*la manteloj kaj la varmaj ~oj*). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*. **~isto** Z *RE* 183a, *EG 1904*; *JarL SAT* 1923, 49. ‖ **~farado** Z *EG 1904*. ‖ **korpo~o** Z *RE* 44b (душегрѣйка). **oposum~o** G *EPl 1916*.

pelv/ [1889] **~o** Z *RE* 6b (бассейнъ; «baseno»), 200a, 222b, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 15 (*granda klinranda fajenca ~o*).

pen/ [1887: *~o*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 33 (*vi devus ~i esti utila al mi!*), 37-38 (*Vi* [...] *~is rigardi en la antaŭĉambron*), 40 (*oni ~is plaĉi al mi*), 41

(*vi ~os min malneuigi*), *RE* 39b (*~i atingi*), 112b, 164b (provi), 165b (esti diligenta, ŝati), 181a (sin streĉi), 193b, 206a, *MV*, *UV*, *let. al Nylén* de 1897-02-12, PVZ 4, 1975, 46 [= LR 47 G] (Jen ekzemploj pri la vortoj, kiujn Vi [Nylén] skribis: *Mi penis atingi tiun ĉi malfacialan aferon, ĉar mi forte deziris ĝin atingi*). ‖ **~a** Z *RE* 165b (~ema), 193b (~ema), 207a (~ema). **~e** Z *DL* 8 (*ĉiu ~e juĝu la aferon, proponitan de mi*). **~o** Z *UL* 22 (*Se ne plaĉas al la sorto / Mia ~o kaj laboro – / Venu tuj al mi la morto*); G *Blov 1888*, 20 (*Mi* [...] *eliris el la preĝejo sen ia ~o*); Z *RE* 171b (diligento), 213b. ‖ **~ado** Z *Majn 1889-11* (*la rezultato° de via ~ado*). **~ante** Z *DL* 9 (*ili timis esprimi decidan juĝon, pli multe ~ante malkovri, kiu estas la pseŭdonima aŭtoro*). **~ema** Z *RE* 165b (~a), 171b (diligenta), 193b (~a), 207a (~a). **~inte** Z *DL* 10-11 (*Aliaj skribis kritikon pri mia afero,* [...] *eĉ ne ~inte kompreni la aferon*). ‖ **el~i** Z *RE* 28a. **mal~a** Z *RE* 108a, 110b. **mal~e** Z *RE* 49b (de supre). **mal~i** Z *RE* 57a. **mal~o** Z *RE* 120b. **sen~a** G *Blov 1888*, 16 (*Li havis* [...] *la talenton de ĝentila sen~a rigardemo*); Z *RE* 110b. ‖ **ŝvit~o** Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*li, kiu rifuzas* [...] *rekompenci mian ŝvit~on kaj laboron*).

Penang/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

penc/ [1888] **~o** (mono) Z *Nom 1* (*Lingvo internacia, Eldono por* Angloj [...] *5 ~oj*), *Poŝ-Ru 1890*; G *Kond 1890*, 42 (*1 Livro°* {pundo} *Sterlingo po 20 ŝilingoj po 12 ~oj*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; OA 1-1909.

pend/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 35 (*li eksonigis tutan ligaĵon da multekostaj sigeliloj, kiuj ~is apud lia horloĝo*), *RE* 18a, *MV* (*v. n.*, t.e. ntr.), *UV*, *FE 1894*, 39. ‖ **~aĵo** Z *RE* 18a (~glacio); G Zeŭs *E-isto* Maj. 1892, 71 (*ekstarinte sur la rando de roka ~aĵo*). **~igi** Z *RE* 29a (dufoje), *Ham 1894*, 112 (*sin dronigi kaj ~igi*), *FE 1894*, 39.12. **~igilo** Domb 1890, 24 (*Nek larmoj nek la glavoj nek la ~igiloj*). **~iĝi** Z *RE* 135b, *FE 1894*, 39.12. **~ingo** (pendumilo) Z *RE* 18a, 29a, *Ham 1894*, 112 (*faristo de ~ingoj*), 113, *Rab 1908*, 23.30 (*Sufiĉe da kuraĝo, por boski sub minacanta ~ingo kun la diablo mem*). ‖ **~glacio** Z *RE* 18a (~aĵo), 190b (сосулька). **~lito** Z *RE* 76a. **~seruro** (kp. ark. *padlok/o°*) *PIV 2005**. ‖ **ĉirkaŭ~ita** G *Blov 1888*, 15 (*La oficeroj°* [...] *revenis* [...] *ĉirkaŭ~itaj de krucoj*). **de~i** Z *DL* 5-6 (*l'afero tute ne de~os de tio*), *RE* 51a, *MV* 51, *UV*, *FE 1894*, 28.2, *A 1905*, 3.1 (*ĉiu regnano sciu, ke li neniam de~os de la kapricoj de tiu aŭ alia persono*). **de~o** Z *DL* 5 (*La de~o de la lingvo de l' volo* [...] *de mia propra persono* [...] *tute foriĝos*), *Ald 1888*, 6 (*la lingvo* [...] *ĉiam estus en de~o de mia persono*). **de~eco** Z *DL* 42 (*kiel mi estus ree en mia antaŭa de~eco de vi*). **dis~i** Z *Ham 1894*, 110 (*por dis~i / Sur la branĉaro* [de la arbo] *siajn* [flor-] *kronojn*). **el~aĵo** Z *RE* 26a (вывеска), *MV* 51 (Aus|hängel-schild; sama kunmeto en Eo), *UV*. **nede~a** Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*lia penso altiĝas al „universalo“, al vero nede~a de loko*). **sende~a** Z *DL* 6 (*ĝi fariĝos tute sende~a de ia aparta persono*). **sende~e** Z *DL* 14 (*Sende~e de l' iro de la voĉdono* [...] *estos eldonataj libroj kaj gazetoj*). **sende~eco** *Nürn 1889* [g] 17 (*La popolo batalis por sia sende~eco*). **sende~iĝo** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 ([la verko] *Historio de la Amerika milito por sende~iĝo*). **super~i** Z *RE* 51b, 102b; Ger *Fant 1895,* 16 ([fig.] *La funebra malĝojo* [...] *super~is lin, kiel nigra nubego*). ‖ **emajl-el~aĵo** *ET* 1920-07-05, 4a [r] (*emajl-el~aĵojn* [...] *liveras prezinde*). **vest-~ingo** Z *RE* 18a.

Pendĵab/ [1910] **~o** (ark., *Panĝab/i/o*, *Panĝab/uj/o*) M, S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Penĝab/o°*.

pendol/ [1889] **~o** Z *RE* 95a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (pendel); Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~horloĝo** G *EPl 1916*.

Pene/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

penetr/ [1889] **~i** Z *RE* 159b, *MV*, *UV*. ‖ **~adi** Z *Ham 1894*, 66.21 (mi / *Lin ~ados per okuloj miaj*). **~anta** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*malklara, sed ~anta akra kriego*). **~ebla** Z *RE* 159b. **~igi** Z *Ham 1894*, 72 (*la venenon, / En la dormantan korpon ~igu*). **~ita** Z *Ham 1894*, 111 (*ŝiaj vestoj,*

~itaj / Per peza akvo, ŝin malsupren tiris). ‖ **en~anta** Sey *FlandLit 1904*, 9 (*francaj influoj pli kaj pli en~antaj*). **en~i** Z *RE* 25a, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*la tuta pluvo, kiu povus en~i*); Sey *FlandLit 1904*, 8 (*la franca influo ne tiel profunde en~is*). **el~o** Z *RE* 26b (вылазка, «subita atako en malamikan teritorion»). **ne-~ebla** Z *RE* 110b.

Penĝab/ [1910] **~o** (ark., *Panĝab/i/o*, *Panĝab/uj/o*) B *PropN 1910*. ‖ Kp. *Pendĵab/o*°.

penicili/ [1926] **~o** (bot.) Benn *DeE 1926*, 454 (Pinselschimmel).

penicilin/ [1954] **~o** (farm.) *PVS 1954*; War *GD 1957*; OA 9-2007. ‖ RIM. La angla nocio *penicillin* estis uzata unuan fojon de la angla kuracisto Alexander FLEMING en 1929 laŭ la scienc-latina nomo de la ŝimo *Penicillium notatum*.

penik/ [1889] **~o 1** (pp pentrado) Z *RE* 73b, *MV*, *UV*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*.

penik/ [1897] **~o 2** (kvasto) Abes *Kralj 1897*, [3] (*malalta feso*° {fezo} *sen ~o*° [kvasto]); Z *UV*; G *EPl 1916*.

Penin/ [1907] **~oj** (montaro *Pennines* en norda Anglio) *SenkompReg 1907*, [1] (*la krutaj ~oj*).

penis/ [1916] **~o** (anat.) G *EPl 1916*; FL *EnE 1921* (→ *penis*); *PV 1930*; OA 9-2007.

penitenc/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ulo** G *EPl 1916*.

penitenciar/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

penn/ [1911] **~o** Antt *FiE 1911*.

pens/ [1887: *~o*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 6 (*La leganto ne ~u, ke en la libro* [...] *li vidos iajn mirindaĵojn*), 12 (*mi ~as, ke la lingvo kredeble estos ŝanĝita tre malmulte*), 15 (*Se la skribinto de tiu ĉi kalkulo bone ~us pri ĝi*), 42 (*Kia malaltiĝo!“ ~is la instruitulo*), 46 (*Se mi bone ~as, mi trovas, ke estas necese ĝin mallaŭte tute forigi*); Einst *Plen 1888*, 22 (*Li ne ~as, ĝi ~as en li, tiu ĉi estas la vera genio*), 32 (*Mi ~as vin sendi la universitaton de Salamanko*); G *Blov 1888*, 5 (*la gepatroj* [...] *malpermesis la filinon eĉ ~i pri li*); Z *RE* 44a (opinii), 97b, 140a (opinii), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11.2, 2510, 41.8. ‖ Kp. *kredi*, *opinii*. ‖ **~o** Z *UL* 21 [t] (*Mia ~o*), 22 (*Mia ~o kaj turmento, / Kaj doloroj kaj espero j!*), *DL* 3 (*mi intencis eldoni libreton, en kiu estus analizitaj ĉiuj ~oj esprimitaj de l’ publiko*), 41 (*teruro prenis la instruitulon ĉe tiu ĉi ~o*), 42 (*Vi esprimis mian ~on*); Einst *Plen 1888*, 23 (*La ~o antaŭas al la faro*); G *Blov 1888*, 7 (*La ~o, ke jam je l’ lasta fojo ŝi pasigas tagon en la mezo de sia familio, premis ŝian koron*); Z *RE* 44a, 100b, *Ham 1894*, 110.9 ([se] *Montriĝus nia ~o kaj intenco*), *A 1905*, 6.2 (*Tio ĉi povus naski la ~on, ke nia lingvo restos ĉiam rigida kaj neniam disvolviĝos*). ‖ **~ado** Z *DL* 13 (*laŭ mia propra ~ado kaj laŭ la ~oj de l’ publiko* [...] *mi mem* [...] *decidos la finan formon de l’ lingvo*), *RE* 101a. **~ema** G *Blov 1888*, 15 (*Mario* [...] *fariĝis ~ema*). **~emo** G *Blov 1888*, 16 (*Apud li ŝia kutima ~emo viviĝadis*). **~igi** Z *DL* 7 (*tio tute ne devas ~igi, ke mi jam pli*° *ne parolos pri ĝi*). **~inte** Z *DL* 10 (*Aliaj* [...] *skribis instruitajn artikulojn*°, *tute ne ~inte* [...], *ĉu ili parolas logike*). ‖ **~maniero** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*ni ĉiuj devas akrigi nian ~manieron*). ‖ **ek~i** Z *DL* 44 (*ŝi* [la reĝidino] *ek~is pri ŝia*° {sia} *lando kaj regno*); G *Blov 1888*, 10 (*Glor’ al Dio, li ek~is, nun ĝi estas proksima*); Z *RE* 16b (ekintenci), 52b. **ek~iĝi** Z *RE* 52b (enreviĝi). **el~i** (inventi; kalkeo de DE *aus|denk|en*) Einst *Plen 1888*, 34 (*tiel rafinitajn turmentojn Satano neniam el~as*); G *Blov 1888*, 14 (*ni mem nur tre malmultan povas el~i por nia pravigo*); Z *RE* 26a, 26b, 65b, 152b (придумать, inventi), *MV* 52 (erfinden); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*Valdemaro F.* [...] *el~is aparaton* [...]); Z *UV*, Z *Ham 1894*, 107 (*la imago mia mem ne povis / El~i eĉ en pura fantazio*). **el~o** (invento) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*Baldaŭ estos festita 1 500-jara jubileo de el~o de sonorilegoj*). **en~a** Z *RE* 52b (reva). **en~eco** Stank *Viv 1896*, 13 (*Leono sidis* [...] *en profunda en~eco*). **ne~inte** Einst *Plen 1888*, 19 [g]. **pri~i** Z *Ald 1888*, 2 (*la Amerika*

Filozofia Societo [...] *elektis komitaton por pri~i* [...] *la demandon*), *RE* 115a, *MV* 52, *UV*, *Ham 1894*, 110.4 (*Mature ni pri~i ankaŭ devas*). **pri~adi** G *Blov 1888*, 10 (*Vladimiro haltis: li komencis pri~adi*). **pri~ado** Z *DL* 12 (*la plej granda parto de tiuj konsiloj estas* [...] *kaŭzita de ne sufiĉa pri~ado*). **pri~emo** Barth *Ludo 1928*, 10 (*li havis pli da prudento kaj pli da pri~emo ol ĉiuj aliaj*). **pri~inte** Z *Ald 1888*, 1 (*la finan formon mi intencis doni* [...], *pri~inte* [...] *ĉiujn juĝojn kaj proponojn*). **pri~ita** Z *Ham 1894*, 106 (*jam tre mature pri~ita*). **sen~e** Z *Ald 1888*, 9 (*sen~e traduki el aliaj lingvoj*); G *Blov 1888*, 20 (*mi respondis sen~e*). ‖ **liber~sulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.1 (*larĝanima liber~ulo*). **sam~ulo** Jung *ET* 1920-04-01, 1 (*Sam~uloj varbis kun fervoro*).

pensi/ [1889] **~o** Z *RE* 130a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; *FK 1903**-2 ([oficiro] *petis Aŭguston* [...] *lasi al li la ~on*), 156.7 (*vi estis ankoraŭ en pensio*). ‖ **~ulo** Z *RE* 130a.

Pensilvani/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) (antaŭe *Pensilvanuj/o°*) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Pensilvanuj/ [1898] **~o** (ŝtato de Usono) (ark., *Pensilvani/o*) Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([nafto] *estas akirita ankaŭ en* [...] *Java°, Perujo°, Japanujo,* [...] *~o°*). ‖ RIM. Analizo *Pensilvanuj/o* pli probabla ol *Pensilvan/uj/o*, kp. simile *Peruj/o*.

pension/ [1910] **~o** B *VdE 1910* (Ĉambro, loĝejo, luata kun la manĝo); OA 2-1914 (pension *(de famille)* | boarding-house | Pension, Kosthaus°); *ET* 1920-07-28, 4b [r] (≈*o „Erika“*).

pent/ [1889] **~i** Z *RE* 72b, 169b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 5a (*publike ~i*; öffentlich abbitten); Milho *Cindr 1907*, 20 (*ili serioze ~is pri siaj pasintaj krueleco kaj maljusteco*). ‖ **~o** Z *RE* 169b, *GVGE 1894*, 5a (*publika ~o*; öffentliche Abbitte). ‖ **~ofari** (reli.) Beau *Preĝ 1893,* 15 (*mi decidas* […] *~fari*); Barth *Ludo 1928*, 16 ([tiu knabo] *~ofaru!*).

penta/ [1912] (neoficiala prefikso) Dueh *EDk 1912*.

pentagram/ [1926] **~o** Benn *DeE 1926*, 454 (Drudenfuß).

pentametr/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 2-1914.

pentatlon/ [1972] **~o** (sport.) Harry *LingSport 1972* (*moderna ~o*).

pentekost/ [1889] **~o** Z *RE* 205b (mn.), *MV* (mn.); *Tromp 1891*, [80] (≈*o*); Z *UV* (mj. Pentekost'), Z *EG 1907* (≈*o*; ne en *EG 1904*), *ER 1909* (≈o).

Pentelik/ [1892] **~o** (monto apud Ateno) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*Sed la suproj de l' Himeto kaj ~o lumis ankoraŭ* [pro la subiranta suno]).

pentr/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20 (*Mi lernas ~i kaj ludi gitaron*), 47 (*Ne tiel terura estas la diablo, kiel oni lin ~as*), *RE* 93a, 172b, *MV*; G *Kond 1890*, 24 (*~i* {priskribi} *la karakteron* [de persono]); Z *UV*, *GVGE 1894*, 4b. ‖ **~o** (~aĵo) G *Blov 1888*, 3-4 [a] (*La rakonteto* [...] *donas* [...] *konvenan ~on de la karaktero de l' lando*); Z *E-isto* Sep. 1889, 2 (*Prezentante la ~ojn de ia feliĉa* […] *tempo estonta*); Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*~oj* [rakontoj] *el la vivo en la sveda insularo*; *tielaj° ~oj el la marista vivo*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 76 (*Majo* […] *estas tre diferenca de la bela ~o, kiun vi faras pri ĝi*; en pn. 1: *Tableau, peinture dans le sens de description:* ~o, ~ado). ‖ **~ado** Z *RE* 49b, *Adr 1896*, 19 (*lernanto de ~ado*). **~aĵo** Z *RE* 72a, *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*purigi oleajn ~aĵojn*), *Ham 1894*, 108 (*Aŭ kiel la malĝojo sur pentraĵo / Vi estas nur vizaĝo, sed sen koro?*); Stank *Viv 1896*, 19 (*nia ekspozicio* [...] *prezentas tre* [...] *multkoloran ~aĵon da tipoj, kostumoj kaj ĵargonoj*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 76 pn. 1 (*tableau, peinture sur toile, bois, etc.*). **~inda** *SenkompReg 1907*, [1] (*~inda* [pitoreska] *pejzaĝo*). **~isto** Z *RE* 49b, 93b, *Adr 1896*, 19.

peoni/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Päonie); B *VdE 1910* (*Vegetaĵo el la familio de pranunkulacoj (*Peonia*)*); OA 2-1914.

pep/ [1889] **~i** Z *RE* 17b (krieti), 133a, 133b, 225a, *MV*, *UV*; *LI* Dec. 1895, 14 (*Estis mesanĝo* [iu birdo]*, kiu ~is*); Barth *Ludo 1928*, 11 (pp eta knabo). ‖ **~adi** Z *RE* 229b (babiladi). **~ado** Barth *Ludo 1928*, 12 (*la muzika ~ado de l' birdoj*).

peplom/ [1958] **~o** (trastebita {pref. *stebita*} vat- aŭ plumkovrilo; stebkovrilo; Gr peploma) Pech *EHu 1958*, 15.

pepsin/ [1904] **~o** (biol.) Z *EG 1904* (Pepsin, Verdauungsstoff) ; OA 1-1909.

pepten/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Pepten).

per [1887] **1** (prep.) Z *UL* 20 (*~ tiu lingvo oni povas esti komprenata de la tuta mondo*), [v], *Majn 1887-3* (*sendinte 25 kopekojn (~ markoj de poŝto)*, *Schl 1887*, 120 (*la tuta granda materialo, kiu jam ~ si mem fariĝis internacia*), *DL 4* (*mi decidis eldoni la libron* [...] *~ apartaj kajeroj*), 5 (*esceptinte la tekston de l' libro, kiu jam ~ si mem prezentos materialon por legi*), 7 (*poste mi* [...] *donos la decidon* finan*, ricevitan ~ la juĝo de l'* publiko), 10 (≈ *kia vojo mi venis al la kreo de mia lingvo* [...], *– mi ankoraŭ parolos*), 10 (*Aliaj ekbrilis ~ senfinaj filozofadoj*), 10 (*La lingvo multe ~ tio ĉi* perdus*, fariĝinte tute ne komprenebla*), 14 (*por tio, ke al la afero povu esti altiritaj ~* unu fojo *tutaj* amasoj *da homoj*), 17 (*Ni vidas ~ la okuloj*), 21 (*mi ekiris ~ grandaj paŝoj al la komercisto*); G *Blov 1888*, 10 (*kampo tranĉita ~ profundaj kavoj*), 19 (*veturi trans la rivero* [...] *devis pli mallongigi nian vojon ~ tri verstoj*); Z *RE* 12a (*trairi ~ la piedoj*), 55a (*~ unu tiro*), 65a (*~ forto atingi*), 92b (*bati ~ la postaj piedoj*), 107b (*~ forto*), 111b (*~ la malsupro*), 144a, 147a (*premi ~ la piedoj*), 152a (*albati ~ najlo*), 159b (*~ literoj*), 161a (*trabati ~ la piedoj*), 168a (*~ unu fojo*), 170b (*dispremi (disbati) ~ la piedoj*), 184b (*~ unu vorto*), 204b (*ĉasi ~ hundoj*), 207b (*~ tio*), 210a (*kapti ~ fiŝhoko*), 211b (*favorigi ~ belaj vortoj*), 219a (*bati ~ la vipo*), 223b, 225b, 225b (*alfrapi ~ la glasoj*), 226b (*~ kio*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8 (multajn ekz. vd. en BK 2), *GVGE 1894*, [3b] (*~ unu talero pli aŭ malpli*), °*c*, 10 (*cenzuristo por eksterlandaj presaĵoj enportataj*° {importataj} *per*° {tra} [la havenurbo] *Abo*; kp. De sole *durch* = *per* aŭ *tra* laŭ la senco). ‖ **~a** Z *RE* 144a, *MV*, *UV*. **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~ulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 36.1 (*per~oj inter homoj kaj la plej alta dieco*). ‖ **~fidi** Z *RE* 65a (probable preseraro por *perfid/*) **~forte** Z *RE* 65a (*per~e malvirgigi*). **~forti** Z *RE* 106b. **~forto** Z *RE* 106b. **~labori** Z *RE* 57b, *MV* 40, *UV*. ‖ **inter~i** Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*petegante lin por ke li ekvolu inter~i al li* [...] *materialojn*). **sen~a** Z *RE* 7b, 110a.

per/ [1891] **~o 2** (frukto) (ark., *pir/o*) Meier *GramDe 1891*, 13 (*jen estas ~oj*° - ne dedukteble, ĉu temas pri preseraro).

percepci/ [1896] **~o** (ark., *percepto*) *LI* 5/1896.

percept/ [1902] **~o** (filoz.) (antaŭe *percepcio*°) Boi *Mona 1902*, IX [a] (*ĉu oni devas preferi* percev, *~ aŭ* percepci*?*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; *PV 1934*; *PIV 2002*. ‖ Kp. *apercepto*. ‖ **~i** Z *EG 1904*, *EG 1907*; B *VdE 1910*; Ver *EncV 1910*; War *GD 1957*.

perĉ/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 47b, *MV*, *UV*.

perd/ [1887] **~i** Z *UL* 20 (*ĉu li ~is la saĝon?*), [v], *DL* 5 (*ĉu mi konservos la forton de mia korpo* [...]*, ĉu mi ĝin ~os, – l'afero tute ne dependos de tio*), 10 (*La lingvo multe per tio ĉi ~*us*, fariĝinte tute ne komprenebla*), 14 (*kion l'afero tian*° *~os?*), 16 (*vi nenion ~os, sendante la promeson*), 27 (*Mi ~is la ŝlosilon de mia ŝranko*), 41 (*Vi ankoraŭ tute ~os la sanon*), 46 (*mia ombro ~is la prudenton*), *Ald 1888*, 18 (*~i la kuraĝon*), *RE* 25b (*~i la fortojn*; laciĝi), 28a (*~i la paciencon*), 44b (*~i la kuraĝon*), 44b (*~i la bonan humoron*), 50b (*~i la vojon*), 65a (*~i la fortojn*; malfortiĝi), 89b (*~i koloron*), 145a, 173b, 202a, 204b, 212b (*~i la kuraĝon*; esti malĝoja), 213b (faligi), 215a, *MV*, *AntV*-Ru *1889*, [3] (*pri tio ĉi ni ne bezonas ~i*° *multe da vortoj* [nun pli kutime: *malŝpari multajn vor-*

tojn; kp. same en De «darüber müssen wir nicht viele Worte verlieren»]), *UV*, *GVGE 1894*, [3b] (*~i la vojon*), 4a (*~i la spiron*; sin konsumi per laborado; sich abäschern {ark.}), 4b (*li ~is ĉian honton*), 5a (*~i la koloron* [dufoje]; paliĝi), 5a (*~i la sangon*; abbluten). ‖ **~o** Z *DL* 22-23 (*Ĉu oni povas diri:* [...] *plori la ~on (anstataŭ: pro la ~o)? Jes*). ‖ **~igante** Z *Ald 1888*, 9 (*la vortoj nove kreataj* [...] *povos facile aliĝi al la lingvo kaj riĉigi ĝin ne ~igante ĝian unuformecon*). **~iĝi** Z *Ald 1888*, 9 (*la dialektoj kaj provincialismoj iom post iom ~iĝis*); G *Blov 1888*, 9 (*la ĉirkaŭaĵo ~iĝis en la nebulo*), 15 (*Ilia kutima malvarmeco ~iĝis*); Z *RE* 159b. **~inte** Z *Ham 1894*, 70.35 (*Se iam, vin ~inte, mi, vidvino, / Fariĝos de alia vir' edzino!*). **~ita** Z *DL* 14 (*la afero* [...] *tute ne estos ~ita*), 43 (*Via konata malsano* [...] *estas ~ita*). **~itaĵo** *FK 1903**-2 (*revenigi la ~itaĵon*). ‖ **~okompenso** (jur.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **nere~ebla** *LI* Feb. 1896, [17] (*paŝo videbla, neelstrekebla kaj nere~ebla*). ‖ **kolor~emo** Z *RE* 89b.

perdrik/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 86b, *MV*, *UV*; [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (kortobirdo).

pere/ [1889] **~i** Z *RE* 31a, 136a, *MV*; Majn *Manf 1891*, 5 (*Ne ĉio ankoraŭ ~is!*); Z *UV*, *FE 1894*, 3, 4. ‖ **~o** Beau *Preĝ 1893,* 9 (*Kaj tiel ĉiuj al ~o iras*); Z *Ham 1894*, 106 ([duelo] *Ĉe kiu li ~on ne evitos*). ‖ **~ema** Z *RE* 202b. **~iga** Z *RE* 61a, 127b, 202b. **~igi** Z *RE* 36a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 22 (*La malsaĝeco via la grandega / Vin ~igos*), 104 ([li] *volis min mem ~igi*); Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*Kaj ĉi tio - ~igis K.*). **~iĝe** *EKato* Dec. 1903, 23 (*ni enuas ~iĝe*). **~inta** Tolk *Voron ~1900*, 2 ([ili] *konsideras* [lin] *por eterne ~inta*); *SennR* Nov. 1923, 28 (*ŝia edzo eble estas ~inta*). ‖ **ne~ema** Sey *FlandLit 1904*, 8 (*ne~ema skolo de holandaj pentristoj*). ‖ **ŝip~o** Z *RE* 80a; Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*ili pensis pri la ŝip~oj en la tempo de sia juneco*).

peren/ [1928] **~o** Lili *DeE 1928*.

perestrojk/ [1991] **~o** (hist.) (pol.) *Mon* Mar. 1991, 10 (*Ĝis la komenco de ~o ankaŭ multaj Eo-libroj aperigitaj eksterlande estis kaŝitaj for de la Soveta publiko en spechĥranoj*).

perfekt/ [1889] **~a 1** Z *RE* 187b (tuta), *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~igi** Z *RE* 27a (prilabori, ellabori, prepari), 40a.

perfekt/ [1904] **~o 2** (gram.) Z *EG 1904* (Perfekt[um]).

perfid/ [1889] **~i** Z *RE* 65a, 147b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 65a (~ema), *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** G *Kond 1890*, 15 (*vi neniam farus al mi tian ~aĵon*). **~ema** Z *RE* 65a (~a). **~into** Z *RE* 147b (perfidulo). **~ulo** Z *RE* 147b (perfidinto), *Ifig 1908*, 19 (*Ne estis li malnobla ~ulo*).

perfort/ [1889] vd. per/fort/.

Pergam/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

pergamen/ [1889] **~o** Z *RE* 130a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Ger *Fant 1895*, [13] ([Platono] *notadis sur ~o liajn farojn, vortojn kaj instruojn* [tiujn de Sokrato]). ‖ **~a** Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87 (*~a koverto*).

Peri/ [1905] **~o** (projekto de planlingvo) Borel *GermE* Maj. 1905, 55a (*la bonaj ecoj de Eo kompare kun Vp. kaj kun la nova ~o*).

periferi/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

perige/ [1904] **~o** (astr.) Z *EG 1904*.

periheli/ [1898] **~o** (astr.) Postn *LI* Sep. 1898, 140 (*la ekstremoj de la granda akso estas la punktoj de ~o kaj afelio*).

perikop/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

Perill/ [1908] **~o** Z *Rab 1908*, 114,7 (*kial mia ~o faris el mi bovon, en kies ardanta ventro la homeco rostiĝas*).

perimetr/ [1903] **~o** Lumo 1903; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

period/ [1888: *~e*] **~o** Z *RE* 132a, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*la plej fortikaj kontraŭ la morto ~oj de la homa vivo*); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 57a (*~a daŭra drinkado*). **~e** Z *DL* 4 (*en la daŭro de la tuta jaro 1888 ~e, kun intertempoj de ĉirkaŭ*

du monatoj). ‖ RIM. El *RE* vortklaso ne sendube deduktebla.

periskop/ [1930] **~o** *PV 1930*; OA 9-2007 (*~o de submarŝipo*).

peristil/ [1903] **~o** Lumo 1903; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

peritone/ [1889] **~o** (anat.) Z *MV*, *UV*.

perk/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 119b, *MV* (Barsch, Bars), *UV*.

perkelt/ [1958] **~o** (kuir.) (paprika stufita bovaĵo laŭ hungara maniero; HU pörkölt) Pech *EHu 1958*, 15.

perl/ [1889] **~o** Z *RE* 8a, 48b, 132a, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 20b (*en ĉiu konko kuŝas brilantaj ~oj*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 17; Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*~oj, en kiuj estis larmoj de Evo, unuaj larmoj de homaro*). ‖ **~a** Bar *LernHu 1898*, 71 (*la konvaloj kaj rozoj malaperis en ~a ŝaŭmo*). ‖ **~osimila** Luyk *Iŝtar* 1924, 24.1 (*vidigante blankan, ~osimilan dentaron*).

perlamot/ [1889] **~o** Z *RE* 132a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** Boucon *GermE* Mar. 1905, 35b (*bela tago* […] *kun dormanta maro kaj ~a ĉielo*).

Perm/ [1896: ~] [**~o**] (topo.) *LI* Jan. 1896, 5 (*Rusujo, gubernio ~*).

permes/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 8 (*mi ~as al mi ripeti la peton, kiun mi jam esprimis en mia unua verko*), 42 (*Mi ne povas ~i, ke vi parolu al mi familiare*), 44 (*~u, Via reĝida moŝto, sciigi vin, ke ĝi estas tiel fiera*), *RE* 139a, 148b (lasi), 168b, 187b (*la konscienco ne ~as al li*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 73.10 (*~u diri al vi kelke da vortoj*), *FE 1894*, 29. ‖ **~o** Z *Main 87-2* (*mi ankoraŭ devas nun labori ke la registaro donu al mi la ~on*); G *Blov 1888*, 14 (*Oni decidis* [...] *sciigi lin pri la neesperata feliĉo, la ~o je l' edzĝo*); Z *Majn 1889-3* (*formala ~o* [por traduki verkon]), *Ham 1894*, 105 (*mi petos la ~on veni antaŭ viajn reĝajn okulojn*). ‖ **~ita** Z *Ald 1888*, 11 (*krei ilin mem estus ne ~ita*°). ‖ **for~i** Z *RE* 125a (forlasi, pardoni), 209a, *MV* 24 (en malĝusta alfabeta pozicio), *MV* 52, *UV*. **for~e** G *Blov 1888*, 5 (*malriĉa oficero*°*, kiu sin trovis for~e en sia vilaĝeto*). **for~o** Z *RE* 125a. **mal~i** G *Blov 1888*, 5 (*la gepatroj* [...] *mal~is la filinon eĉ pensi pri li*); Z *RE* 20a, 22, 57a. **mal~ita** Z *DL* 24 (*amase stari sur la strato estas mal~ita*°).

permut/ [1907] **~i** (mat.) Z *EG 1907* (permutieren; ne en *EG 1904*).

Pernambuk/ [1910] **~o** (ŝtato de Brazilo) *PropN 1910*.

peron/ [1889] **~o** Z *RE* 85a, *MV*; Jon *E-isto* Apr. 1893, 62 ([mi] *promenadis sur la ~o*); Jon *ESv 1893,* 61 (perong); Z *UV*.

peronospor/ [1926] **~o** (bot.) Benn *DeE 1926*, 454 (Kartoffelpilz).

perpendikular/ [1889] **~o** Z *RE* 123b, 132a; Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~a** (vertikala) Z *RE* 123b, *EG 1904*. **~e** Abes *Kralj 1897*, 4 (*De ambaŭ flankoj la bordoj sin levas ~e la riveron ĝis timiga alto*). ‖ RIM. Vortklaso ne sendube deduktebla; laŭ *EG 1904 ~a*.

perpetuel/ [1899] **~a** (daŭra) Z *Adr 1899*, 16 (*~a membro de la societo «Concordia»*).

pers/ [1889: *~a*] **≈o** (pers.) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *EG 1904*; B *VdE 1910* [→ militi] (*La antikvaj Grekoj longe militis kontraŭ la ≈oj*); *PropN 1910*. ‖ **~a** Wahl *Princ 1889*, [7] (*sin levas la* [monto M.]*, kiel hara ~a ĉapo*); *Ruth 1893,* 5; Z *EG 1904*; *JarL UEA* Maj. 1910, 59 (*Hindujo, ~a golfo*). **~e** *Ruth 1893,* 5. ‖ **≈io** (regno, nun *Iran/o*) M *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 21; R 1989 [→ pn. 11]. **≈ujo** *E-isto* Jan. 1893, 13 (*En ≈ujo oni la fumantojn batadis sur stangon*); Jon *ESv 1893,* 63; Z *Adr 1899*, [3] ([urbo] *Astrabad, ≈ujo*); Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la araboj, kiuj almilitis*° *la fajradorintan ≈ujon*); Z *EG 1904*; S *PropN 1910*; R 1922; R 1989 [→ pn. 11].

Pers/ [1903] **~o 2** (regno) (ark., *Pers/i/o*, *Pers/uj/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*~o*° [...] *memoris* [...] *teron feliĉegan*).

Perse/ [1980] **~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (filo de Jupitero kaj Danae).

persekut/ [1889] **~i** Z *RE* 150b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 136b, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 8 (*elvoki ~on kontraŭ nia afero*). ‖ **~ita** Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*religio ~ita*).

Persepi/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

persik/ [1889] **~o** (frukto) Z *RE* 132b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 ([en aŭtuno] *≈oj, piroj, pomoj kaj vinberoj ĝojigas la vidadon kaj flatas la gustadon*); Geogh *LI* Apr. 1900, 63a (*kiam la burĝon' / De l' ~' montriĝas*); Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*sufiĉegaj fruktoj, ~oj, figoj kaj akvomelonoj*).

persist/ [1889] **~i** Z *RE* 81b, 104b, 107a, *MV*. ‖ **~a** *RE* 107a, 214a.

person/ [1887] **~o** Z *UL* 21 (*Estas necese ke grandega nombro da ~oj donu sian voĉon*), *Schl 1887*, 121 (*nenia ~o estas tiel leĝdonanta por krei lingvon por la tuta mondo laŭ sia volo*), *DL* 5 (*La dependo de la lingvo de l' volo* [...] *de mia propra ~o* [...] *tute foriĝos*), 5 (*La ~o de l' aŭtoro tian° tute foriros de la sceno*), 18 (*„ci" signifas la duan ~on de l' ununombro*), 35 (*Cetere la homo estis tre riĉe vestita, li estis videble grava ~o*), *RE* 90a, 122b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~a** Z *DL* 7 (*pri multaj demandoj mi donos* [...] *sole mian* ~an *juĝon*), *Ald 1888*, 14 (*mi* [...] *esprimos* [...] *mian* ~an *penson pri tio*), *RE* 88b, *MV*. **~e** Z *Ald 1888*, 5 (*mi nun faras ~e neniajn ŝanĝojn en la lingvo*). **~aro** Z *DL* 5 (*La dependo de la lingvo de l' volo* [...] *de mia propra ~o aŭ de ia alia aparta ~o aŭ ~aro – tute foriĝos*). **~igi** Z *RE* 120a. **~igo** Majn *Manf 1891*, 3 ([la diino A. estas] *la ~igo de senta amo*).

perspektiv/ [1889] **~o** Z *RE* 132b; Jon *ESv 1893,* 61; Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*serio de arkaĵoj en ~o*); OA 1-1909.

Peru/ [1903] **~o 1** (regno) (kp. ark. *Peru/land/o°*, *Peruj/o°*, *Peruvi/o°*) *The-E* Nov. 1903, 12; Z *EG 1904*; *Societ* Aŭg. 1906, 2; *PoŝKal 1907 II*, 30; Rhod *EnEo* 1908, 525a (apud *~lando°*); *ET* 1920-07-05, 4c; R 1922; But *EEn 1967*, 444c; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~a** *PoŝKal 1907 II*, 30 (*Societo E-ista ~a*). ‖ **~ano** *The-E* Nov. 1903, 12; Z *EG 1904*.

Peru/ [1902: *~lando*] **~o 2** (pers.). ‖ **~lando** (ark., *~o*) Z *LR* 18 A (1902); Rhod *EnEo* 1908, 525a (apud *~o 1*).

Peruj/ [1898] **~o** (regno) (ark., *Peru/o*) Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([nafto] *estas akirita ankaŭ en* [...] *Java, ~o, Japanujo,* [...] *Pensilvanujo*).

peruk/ [1899] **~o** (antaŭe *har/ar/o*) Beau *Humor 1899*, 96 (*mia patro portadas ~on*), 165, 199; Z *EG 1904*; OA 1-1909; *EB 1979*, 35#2 ([hist.] *longbukla ~o*). ‖ **~eto** *EB 1979*, 35#2. **~istino** Beau *Humor 1899*, 199. **~isto** Beau *Humor 1899*, 199. ‖ **~farado** Beau *Humor 1899*, 199. ‖ **harfasko-~o** (hist.) *EB 1979*, 35#5. **sak~o** (hist.) *EB 1979*, 35#4.

Peruvi/ [1910] **~o** (ark., *Peru/o*) B *VdE 1910* [→ alpako] (*Ŝtofo el lano de l' samnomaj ŝafoj, vivantaj sur la montoj de ~o°*): *PropN 1910*. ‖ **~ano** (ark., *peru/an/o*) *PropN 1910*.

pes/ [1887] **~i 1** (verbo) Z *UL* [v]; Z' *UL* YI *1888*, 58 [v] (*≈u tiunĉi° panon*); Z *RE* 29a, *MV*, *UV*, *Ifig 1908*, 11 (*Malbone estas siajn farojn ~i*). ‖ **~ilo** Z *RE* 29a, *MV* 52. ‖ **streĉ~ilo** (tek.) (fiz.) GM *EFr 1910* (balance à ressort, «risorta pesilo»).

pes/ [1923] **~o 2** (mono) *JarL SAT 1923*, 27 (de Argentino = 100 centavoj).

pesed/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

peseta [1890] (neasimilita) G *Kond 1890*, 42 (*1* [hispana] *~* [...] *po 100 centoj*). ‖ Kp. *pezet/o*.

pesimism/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 2-1914.

pesimist/ [1891: *~a*] **~o** Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *NovJ 1891*, [3] (*La grandaĝuloj estas en humoro sufiĉe ~a*).

pest/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 99a, 136a, 226a, *MV*; G *Kond 1890*, 30 (*la ~o aŭ la milito alportados al ni amase la mortintojn*); Z *E-isto* Jan. 1891, 3b (*≈o! mi vin jam skuos, mi vin plori instruos!*); Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~igi** G *Kond*

1890, 21 (*tiu-ĉi° malbenita ŝipo, kiun ~igas la malbona odoro de gudro*).

pet/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 8 (*mi ~is ilin alsendi al mi tiun numeron de l' gazeto*), 8 (*Mi ~as ĝin ne por mi, sed pro l'* afero), 29 (*Diru al mi, mi ~as, kioma horo nun estas*) *Ald 1888*, 13 (*Multaj ~as, ke mi komencu eldonadi la adres-arojn*), *RE* 63b (*~i pardonon*), 105b (напрашиваться, «trudi sin, ĝene peti», vd. la komenton sub *trud/*), 139a (*mi ~as*), 160b, 219b (*~i pro*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 68.16 ([Li] *~as la amon kaj la manon de la reĝino*), *FE 1894*, 14 k.m.a., vd. en BK 2, *GVGE 1894*, 5a (*~i pardonon*; sen-kulpigi sin, elpeti; abbitten). ‖ **~o** Z *DL* 4 (*mi komencis ricevi multon da leteroj* [...] *kun ~oj rapidigi l' aferon*), 8 (*mi permesas al mi ripeti la ~on, kiun mi jam esprimis en mia unua verko*), 8 (*bedaŭrinde tre malmultaj plenumis mian ~on*), *RE* 162a (~skribo), *GVGE 1894*, 5a (*~o de pardono*; Abbitte). ‖ **~anto** Z *RE* v [a] (*la plej granda parto de la ~antoj estas rusoj*), 68. **~ege** *SennR* Nov. 1923, 26 (*rigardantaj min ~ege*). **~egi** Z *DL* 25 (*la malriĉegulo ~egis la mastron de l' belega palaco pri peco da pano*); G *Blov 1888*, 6 (*V.* [...] *ŝin ~egis, ke ŝi donu sin al li*); Z *RE* 53b, 98a, 212a. **~o** Z *UV* (→ *eg*), *FE 1894*, 13 (→ *eg*). **~ita** Z *Ald 1888*, 4 (*la tuta mondo povas kuraĝe doni la ~itan promeson*). **~onta** [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 40 (*sendi unu broŝuron propagandan al la ~ontaj pri ĝi*). ‖ **~skribo** Z *RE* 162a (~o), 223b. ‖ **al~i** Z *RE* 53a (inviti; зазывать). **el~egi** Z *GVGE 1894*, 4b (elalmozi). **el~i** Z *GVGE 1894*, 5a (*el~i liber-igon*; abbitten°), 5a (senkulpigi sin, ~i pardonon; abbitten), *Ifig 1908*, 16 (*Mi venas nun en tiun templon* […] *por el~i / La venkon*). **for~i** Z *GVGE 1894*, 5a (*sin for~i*). **neel~ebla** Z *RE* 111a. **pro~anto** Z *RE* 219b (ходатай; kp. De *Für|sprech|er*). ‖ **almoz~anta** Z *1 FA-1923*, 143 (*Kvin aŭ ses almoz~antaj kripluloj sieĝis ĝian pordon* [tiun de la gastejo]). **ĵur~i** GM *EFr 1910*. **trud~anto** Z *RE* 142b.

petal/ [1910] **~o** (bot.) B *VdE 1910*; *PV 1930*; OA 9-2007.

petard/ [1889] **~o** Z *RE* 132b; Jon *ESv 1893*, 61; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

Peterb. [1901] (mll de *Peterburga*) Z *Adr 1901*, [4] (*la leĝoscienca fakultato de la ~ universitato*).

Peterburg/ [1887] **~o** Z *Majn 1887-3* (*vi povos ĝin ricevi ĉe la plej gravaj libristoj en St. ~o*); Wahl *Princ 1889*, [a 2] (*S.-~o en Februaro 1889*); *Tromp 1891*, [80] (*Sankt-~o*); Ferr *LernPt 1892*, 75 (*Sankt-~o*); B *VdE 1910* [→ vojo] (*La vojo de Barcelono ~on estas longa*), *PropN 1910*. ‖ Rim. **1** Kp. *Petersburg/* kaj *Petroburg/*. **2** Mll «Peterb.».

Petersburg/ [1890] [**~o**] Z *E-isto* Jan. 1890, 27b (*Al s-ro M. en S. ~*). ‖ Kp. *Peterburg/* kaj *Petroburg/*.

Petigorsk/ [1889] **~o** Wahl *Princ 1889*, [7] (*Hieraŭ mi alveturis ~on*). ‖ Rim. La transskribo de la rusa urbonomo Пяти|гóрск (laŭvorte „urbo de la kvin montoj“), nome я per e, estas surpriza. Atendeble estus *Pjatigorsk/* aŭ *Patigorsk/*.

petit/ [1889: *~linio*] [laŭ PIV 2005 **~o**]. ‖ **~linio** *E-isto* Sep. 1889:1:01, p. 1 (*Anoncoj estas akceptataj por 20 pfenigoj por la ~linio*).

petol/ [1889] **~i** Z *RE* 44a, 86a, 86b, 136a, 159a, 175a, 226b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 67.29 (*Ho, mi amas ~i pli, ol iu alia*), *FE 1894*, 20.24 (*La infano ne ĉesas ~i*). ‖ **~a** Z *RE* 175a. ‖ **~aĵo** Z *RE* 226b (шаль). **~anta** Waś *LI* Jan. 1896, 4 (*~anta infano*). **~ulo** Z *RE* 136a, 144b, 226b; Waś *E-isto* Maj. 1894, 76 (*≈ulo paŝtisto iris trans kampo per vojeto inter sekalo*).

Petr/ [1888] **~o** Z *DL* 24 (*~o kaj Mario estas jam sufiĉe maljunaj*); Beau *Preĝ 1893,* 13 ([Mi petas] *la sanktajn Apostolojn ~on kaj Paŭlon*); Z *FE 1894*, 18.10 (*Sinjoro ~o kaj lia edzino tre amas miajn infanojn* [Rim. La kombino de *sinjoro* kun la persona nomo *Petro* ne estas kutima en De kaj En, en kiuj ekzistas kaj la vira antaŭnomo *Peter* kaj la (malofta) familia nomo *Peter* aŭ (en De pli ofte) *Peters*. Tamen ne temas pri familia nomo. *FE 18.10* tiupunkte

sekvas la polan modelon. Detalojn vd. en BK 1 ĉe FE 18.]), 36.2 (*~o, Anno kaj Elizabeto estas miaj gefratoj*).

petrefakt/ [1926] **~o** (geol.) Benn *DeE 1926*, 454 (Versteinerung).

Petroburg/ [1890] **~o** Red. *E-isto* Jan. 1890, 27b (*Sinjoro* [V. de M.] *en S ~o*). ‖ **~a** *E-isto* Jan. 1890, 28a (*La ~aj Esperantistoj*). ‖ Kp. *Peterburg/o* kaj *Petersburg/o*.

petrografi/ [1958] **~o** (geol.) (scienco pri ŝtonaĵoj) Pech *EHu 1958*, 15.

petrol/ [1889] **~o** Z *RE* 73a (керосинъ, «keroseno»), 111a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (petroleum); Z *UV*; Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*spertoj pri akiro de lum-oleo (fotogeno, ~o, keroseno) de nafto*); *FrazL 1903*, 22 (*purigi* [maŝinon] *per ~o*). ‖ **~a** *FrazL 1903*, 18 (*Mia ~a triciklo bezonas riparon*).

petromiz/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 97a, *MV*, *UV*.

Petroni/ [1890] **~o** G *Kond 1890*, 24 (*la° sinjoro ~o nenion scias*).

petrosel/ [1889] **~o** Z *RE* 132b, *MV*, *UV*.

pez/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 25 (*ĉiu hajlero ~is pli ol kvindek gramojn*); Z' *UL* Yı *1888*, 58 [v] (*Tiuĉi° pano ~as unu funto*[n]); Z *RE* 29a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 29a (grava), 35b (ŝarĝa), 208a (тяжесть), *Ham 1894*, 111 (*ŝiaj vestoj, penetritaj / Per ~a akvo, ŝin malsupren tiris*), *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*; Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*sklavoj, ~e armitaj*). **~o** Z *RE* 29a, 210b (*speciala ~o*), *FE 1894*, 3, 4; G *EPl 1916*. ‖ **~aĵa** Z *EG 1904* (schwerfällig, plumb); G *EPl 1916*. **~aĵe** G *EPl 1916*. **~aĵeco** G *EPl 1916*. **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*. **~ega** G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ilo** Z *RE* 31a, *MV* 52, *UV*, *FE 1894*, 3. ‖ **~ocentro** Z *EG 1904* (Schwerpunkt); G *EPl 1916*. **~oforto** (sin. *gravito*) Z *EG 1904* (Schwerkraft); G *EPl 1916*. ‖ **egal~o** Z *EG 1904* (Gleichgewicht). **ĵet~ilo** Z *EG 1904*. **malmulte~a** Z *Ham 1894*, 103 ([la vortoj] *estas ankoraŭ tro malmulte~aj*), 104 (*sagoj, tro malmulte~aj / Por tia vento*). **multe~a** Z *EG 1904* (Übergewicht). **pli~o** Z *RE* 130b; Z *EG 1904* (Mehrgewicht). **streĉ~ilo** (tek.) (fiz.) Z *EG 1904* (Lot); GM *EFr 1910* (fil à plomb). **sen~a** Z *EG 1904*. **sur~i** Z *EG 1904*. **tro~o** Z *EG 1904* (Übergewicht).

pezet/ [1904] **~o** (mono) Z *EG 1904* (Peseta *(Geldstück)*). ‖ Kp. *peseta*.

Pfalc/ [1910] **~o** (regiono *Pfalz* en Germanio) (ark., *Palatinat/o*; kp. ark. *Pfalz/o°*) S *PropN 1910*.

Pfalz/ [1926] **~o** (regiono *Pfalz* en Germanio) (ark., *Palatinat/o*; kp. ark. *Pfalc/o°*) Benn *DeE 1926*, 454 (Pfalz).

pfenig/ [1888] **~o** (mono) Z *Nom 1* (*Lingvo internacia, Eldono por* Germanoj [...] *40 ~oj*). *E-isto* Sep. 1889:1:01, p. 1 (*Anoncoj estas akceptataj por 20 ~oj por la petitlinio*); *Tromp 1891*, [80]; Z *FE 1894*, 41.15 (*Centimo, ~o kaj kopeko estas moneroj*); OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ Kp. *fenig/o°*.

pĝ. [1904] (mll de *paĝo*; nun pli kutima *p.*) Z *EG 1904* (Seite *(eines Buches etc.)*).

pi/ [1887] **~a 1** (adj.) Z *UL* [v], *RE* 8b, 9a, 10a (agrabla al Dio), 102b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3. ‖ **~o** *LI* Feb. 1896, 25a ([Mi] *oferos kun ~o*). ‖ **~eco** Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*kun humila ~eco*). **~ege** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 ([ili] *ŝoviĝis ~ege tra pratoj, kaj arbaroj*). **~ulo** Z *RE* 10a (preĝanto, preĝisto, pilgrimo°). ‖ **mal~a** Z *RE* 7a, 10a, 111a, 136a, 179a (*esti mal~a*); Ger *Fant 1895*, 6 (*mal~a volupto*; *mal~a saĝeco*). ‖ **ĉiu~aro** Domb 1890, 24 (Eglise universelle).

Pi/ [1910] **~o 2** (nomo) *PropN 1910*; War *GD 1957*.

piaf/ [1988] **~o** (pp rajdarto) *EB 1988*, 72#1.

pian/ [1893: *~isto*] **~o** (muz.) *FK 1903*, 154.17 (*Kiam oni sidiĝis al la ~o*); OA 1-1909; War *GD 1957* (*horizontala, vertikala ~o*). ‖ **~isto** (sin. *fortepian/ist/o*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 43; Doré *Flut 1907*, [3] (*la ~isto ne bezonas havi talenton*). ‖ Kp. *fortepian/o*.

piastr/ [1890] **~o** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1* [turka] *~o po 40 paroj*); Z *EG 1904* (Piaster); OA 2-1914; *JarL SAT 1923*, 27 (Egiptio: 1 funto° = 100 ~oj).

Piaŭh/ [1910] **~o** (ŝtato de Brazilo) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

pic/ [1987] **~o** (kuir.) *PIVS 1987*; OA 9-2007 (*~o kun anĉovoj*; *~o kun ŝinko*; *funga ~o*; *kvarsezona ~o*). ‖ **~ejo** OA 9-2007.

pice/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 133b, *MV*, *UV*.

piĉ/ [1957] **~o 1** War *GD 1957* (plusendas al *ton/alt/ec/o*).

piĉ/ [1957] **~o 2** War *GD 1957* (plusendas al *homa vulvo*).

pied/ [1887] **1** (anat.) (korpoparto) **~o** Z *UL* [v], *DL* 26 (*Sidante sur seĝo, kaj tenante la ~ojn sur benketo, li dormetis*), 34 (*el la ~oj kreskas ĉe li nova ombro*), 37 (*li metis siajn ~ojn* [...] *sur la novan ombron, kiu kuŝis kiel hundo antaŭ la ~oj de l' instruitulo*), 41-42 (*Sur ĉevalo aŭ sur ~oj ili ĉian° estis kune*), 45 (*unu fojon en la jaro* [...] *vi devos kuŝi ĉe miaj ~oj*); G *Blov 1888*, 14 (*Li sciigis ilin, ke lia ~o neniam estos en ilia domo*); Z *RE* 12a (*trairi per la ~oj*), 45 (*la postaj ~oj*), 92b (*bati per la postaj ~oj*), 112a, 147a (*premi per la ~oj*), 161a (*trabati per la ~oj*), 169a (*senvestigi la ~ojn*), 170b (*dispremi (disbati) per la ~oj*), 195a (стора), 203a (*bati per la ~o*), 203b (*bati per la ~oj*), 224b (*la manoj kaj ~oj*), 227a (*ŝovi la ~ojn (kun bruo)*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26.7 (*Mi sidas sur seĝo kaj tenas la ~ojn sur benketo*), *GVGE 1894*, [3a] (*kiu levis la ~on, tiu devas ankaŭ paŝi*). ‖ **~a** Z *RE* 120a (*~a ĉifono*), 195a (*~a signo*). ‖ **~ego** Z *RE* 88a, *FE 1894*, 38.10 (*Grandega hundo metis sur min sian antaŭan ~egon, kaj mi de teruro ne sciis, kion fari*). **~ingo** Z *RE* 196a, *MV* 52 (Steigbügel), *UV*; Vic *Kiĥot* 1905, 16 (*li forte sin apogis sur la ~ingoj* [de la ĉevala selo]); Desh *Avent 1907*, 5 (*larĝaj ~ingoj arĝentaj*). **~ujo** *Ruth 1893,* 12. ‖ **~fingroj** (anat.) Z *RE* 222a. **~frapado** Z *RE* 203b. **~ira** Z *RE* 165a. **~iranto** Z *RE* 165a. **~ire** Z *RE* 165a. **~istaro** (mil.) (ark., *infanterio*) Z *RE* 67. **~kuracisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 72. **~pilkado** (sport.) Harry *LingSport 1972* (apud la pref. formo *futbalo*). **~(o)signo** Z *DL* 35 (*~signoj*); Einst *Plen 1888*, 22 [g] (*~osignoj*). **~soldato** (mil.) Uitter *ENl 1929* (infanterist; kp. malmoderna De *Fuß|soldat*). **~spuro** Benn *EDe 1923*. **~vestiĝi** Milho *Cindr 1907*, 16 (*junulino, kiu povos ~vestiĝi per la vitra pantoflo*). **~vesto** Z *RE* 116a (*~vesto; doni ~veston* {dufoje}). ‖ **kapo-~e** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (tête-bêche). **kvar~a** Z *RE* 224b. **nud~a** Z *RE* 11 (Rim. *nudped'*, certe pro tajperaro); Stank *Viv 1896*, 22 (*nud~a vilaĝano*); B *Sinj 1909*, 11 ([malriĉa orfino] *nud~a*). **nud~e** *SennR* Nov. 1923, 27 ([ili] *kun la botoj en la manoj, nud~e, senbrue eliris*). **rapida~a** Kof *Ili 1895*, 4 (*sin levis / Inter ili Aĥilo rapida~a*).

pied/ [1888] **~o 2** (mezurunuo de longo, ark., *fut/o*) Einst *Plen 1888*, 31 (*Li estis homo malgranda, alta tri kaj duono*[n] *~oj*[n]); *Nürn 1889* [g] 10 (*La monteto havas tricent ~ojn da alto*).

pied/ [1889] **~o 3** (tek.) (de ilo). ‖ **tri~o** (tek.) Z *RE* 205a.

pied/ [1889] **~o 4** (de monto) Wahl *Princ 1889*, [7] (*apud la ~o de la* [monto M.]); Desh *Avent 1907*, 4 (*ĉe l' ~o de monto Mamifo*).

pied/ [1890] **~o 5** (de ŝtrumpo) Marig *LernIt 1890*, 31 ([mi] *almezuras* […], *ĉu la ~o* [de ŝtrumpo] *ne estas tro mallonga*).

piedestal/ [1889] **~o** Z *RE* 206b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

Piemont/ [1910] **~o** (regiono) *PropN 1910*.

pietism/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*; G *Tade 1918* [a] (*La tradukon mi faris kun granda ~o° por la pola originalo*); OA 4-1929. ‖ Rim. Oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, probable pro pi/ism/o; tamen uzebla laŭ R 15, vd. BK II.1, ĉap. OA 4. ‖ **~a** OA 4-1929 ([pietisto =] *ano de la ~a sekto*).

pietist/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 27.7 (*~oj, ĉarlatanoj, recenzantoj kaj friponoj*); OA 4-1929. ‖ Rim. Oficialigita, sed

antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, probable pro pi/ist/o; tamen uzebla laŭ R 15, vd. BK II.1, ĉap. OA 4.

pig/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 190a, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 14 (*~o babilema*); *GM* EFr 1910 (*greka ~o*).

Pigmalion/ [1910*] **~o** (vira nomo) (mit.) *InfRap* Jan. 1910, 3 (*Kaj la skulptita idealo / Alpaŝis al ~'*)[1]; Z *FA 4 1963*, 19, 152, 155.

pigme/ [1904] **~o** Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 66.10 (*kiu venkis ~ojn dum li devis frakasi titanojn*); OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 67.3 (*≈o de neproporcia staturo kaj malplaĉega malbeleco*).

pigment/ [1904] **~o** (antaŭe *kolor/il/o*) Z *EG 1904*.

pigr/ [1932] **~a** (malvigla, maldiligenta) *ParGv 1932*.

piĵam/ [1934] **~o** (vest.) *PV 1934* (ne en *PV 1930*); War *GD 1957*; OA 9-2007.

pik/ [1887] **~i 1** (verbo) Z *UL* [v], *DL* 27 (*~i la fingron ĉe l' kudrado*), *RE* 77a, 195b, 231b, *MV*; G *Gefr 1889*, 6 (*Ĉu vin ~as la ŝercemo, ke vi min elvokas el la kuirejo*); Z *UV*, *Ham 1894*, 68.28 ([fig.] *Vi ~as, vi ~as, princo* [incitas, provokas]). ‖ **~a** Z *RE* 76b, 77b, 231b. **~o** Z *RE* 133a. ‖ **~aĵo** Z *RE* 77b (колючка, «~ilo, dorno»), 201b. **~anta** G *NovAnt 1909*, 5 (*~antaj kardoj*). **~ema** Z *RE* 231b, *Ham 1894*, 71 (*Vi estas tre ~ema, princo, tre ~ema*). **~il-armita** Barth *Ludo 1928*, 11 (*~il-armitaj dornarbustoj*). **~ilo** (zool.) Z *RE* 48a (жало, «~ilo de insekto»), 77b (колючка, «~ilo, dorno»), 228a, *MV* 53, *UV*. ‖ **~doloro** Barth *Ludo 1928*, 11 (*akra ~doloro*). **~radeto** (nun ankaŭ *sprono*) G *Blov 1888*, 9. **~stango** (nun pli kutima *lanco*) Desh *Avent 1907*, 4 (*Ne povante plu levi ~stangon*). ‖ **en~i** Z *RE* 56a (*en~i peceton*). **tra~a** Z *RE* 159b (akra). **tra~i** Z *RE* 53b, 159b.

pik/ [1889] **~o 2** (ludkarta emblemo) Z *RE* 17b, *MV*, *UV*.

pikador/ [2002] **~o** (sport.) (kp. *pikoro*) *PIV 2002* (rajdanta torero; ne en *PIV 1970*).

pikard/ [1910] **~o** (pers.) (kp. ark. *Pikardi/an/o°*) GM *EFr 1910* (picard); War *GD 1957* (≈o). ‖ **~a** GM *EFr 1910.* ‖ **~io** ; War *GD 1957*. **~ujo** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*.

Pikardi/ [1910] **~o** (regiono *Picardie* en Francio) (ark., *Pikard/i/o* aŭ *Pikard/uj/o*) *PropN 1910*. ‖ **~ano** (ark., *pikardo*) *PropN 1910*.

piked/ [1889] **~o 1** (hist.) (kartludo) Z *RE* 133a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (piket); Z *UV*, *EG 1904* (Piquet *(Kartenspiel)*).

piked/ [1893] **~o 2** (mil.) Z *UV*, *EG 1904* (Pikett *(militärisch)*).

pikl/ [1910] **~o** (kuir.) (nun en pl. *~oj*) GM *EFr 1910* (pickles).

piknik/ [1954] **~o** *PVS 1954*; War *GD 1957*; OA 9-2007. ‖ **~a** War *NLR* Jul. 1956, 221 (*Por ili* [la geknaboj] *la ~a tablo / Nur estas herb' aŭ bordosablo, / spite de formik' aŭ grilo*). **~i** War *GD 1957*; OA 9-2007 (*ili ~is sub arbo*).

pikor/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (piqueur; neklara; ĉu eble *pikadoro*, rajdanta torero?).

pil/ [1910] **~o** (elektr.) GM *EFr 1910* (pile [ĉiuj francaj sencoj]), *Usuel EFr 1911*; OA 5-1934 (FR pile *(électrique)*). ‖ **~aro** GM *EFr 1910* (batterie *(élec.)*).

Pilad/ [1908*] **~o** Z *Ifig 1908* [4] (*Personoj:* […] *~o*).

pilar/ [1926] **~o** (zool.) (birdo) Benn *DeE 1926*, 454 (Krammetsvogel).

pilastr/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Pilat/ [1893] **~o** (LA familia nomo) Beau *Preĝ 1893,* 12 (*Suferinta sub Pontio ~o*).

[1] Originale verkita de K. Myslik, paroĥestro en *Pyhra* apud *Gnadendorf.*

pilefleb/ [1926] **~o** (anat.) Benn *DeE 1926*, 454 (Pfortader).

pilgrim/ [1889] **1 ~o** (ark., *~anto*) Z *RE* 10a; Jon *ESv 1893,* 61 (pilgrim). ‖ RIM. Vd. *pilgrim/ 2*.

pilgrim/ [1889: *~anto*] **2 ~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~ado** Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*ejo tre malfavora por ~ado*); Z *Rab 1908*, 9.3 (*fari ~adon al lia monumento*). **~anto** Z *RE* 133a; Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*~antoj en valo de larmoj*); Z *EG 1904*. ‖ RIM. Vd. *pilgrim/° 1*.

pilk/ [1887] **~o** (ludo) Z *UL* [v], *RE* 102a, *MV*, *UV* (PL piłka). ‖ **pied~ado** (sport.) Harry *LingSport 1972* (apud la pref. formo *futbalo*). **korbo~ado** (sport.) (sin. *basketbalo*) Harry *LingSport 1972*.

pilol/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 133a, *MV*, *UV*.

pilori/ [1923] **~o** Benn *EDe 1923* (Pranger, Schandpfahl), *DeE 1926*, [452].

Pilos/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

pilot/ [1889] **~o 1** (mar.) Z *RE* 91b (лоцманъ), *MV* (Lootsmann; nun *Lotse*); *UV*. ‖ RIM. La signifo en RU kaj DE estas «maristo, komisiita gvidi la ŝipojn en malfacilaj trairejoj ĉe eniro aŭ eliro de haveno, rivero ks. (PIV)». ‖ **~i** Benn *EDe 1923* (*~i ŝipon en la havenon*); BS *EGe* (ein See- oder Luftfahrzeug steuern, «direkti maran aŭ aeran veturilon»). ‖ **~boato** (mar.) Benn *EDe 1923*. **~fiŝo** (zool.) Benn *EDe 1923* (Pilotfisch).

pilot/ [1921] **~o 2** (direktisto de aviadilo; antaŭe *aviadisto*) FL *EnE 1921* (derivaĵo; pilot, *verb*, piloto; EN pilot signifas *~o 1* kaj *2*; neklare, ĉu FL celas ambaŭ); BS *EDe 1952* (Flugzeugführer); *PIV 1970*. ‖ RIM. Samforma, sed alisenca vorto ne-Fundamenta. ‖ **~i** FL *EnE 1921* (baza formo; pilot, *noun*, piloto); BS *EDe 1952* (ein See- oder Luftfahrzeug steuern, «direkti maran aŭ aeran veturilon»).

pin/ [1888: *~a*] **~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 190a, *MV*, *UV*; B *GermE* Maj. 1905, 58a (*monteto kun malgranda aro da ~oj*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 5 (*~a arbareto*), *NovAnt 1909*, 20 (*brulŝtipo ~a*). ‖ **~aro** B *GermE* Maj. 1905, 58a (*La ~aro estis malsanema kaj maldensa*). ‖ **~frukto** Benn *EDe 1923*.

pinac/ [1923] **~oj** (bot.) Benn *EDe 1923*.

pinakl/ [1926] **~o** (arki.) Benn *DeE 1926*, 454 (Fiale).

pinakotek/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

pinĉ/ [1889] **~i** Z *RE* 201b, 204a (maltrankviligi), 229b (premi), 230a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 ([mi ne estas tia,] *ke mi lasos / Al la danĝero ~i mian barbon*).

Pind/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

pingl/ [1887] **~o 1** (tek.) (tre fajna najlo) Z *UL* [v], *RE* 13a, 218b, 228b (*~o por haroj*), *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, [3] (*Sur la tableto* [de la ĉapelistinoj] *kuŝas* [...] *blanka rubando kaj kredeble ~oj*); B *Sinj 1909*, 10 (*fiksi per ~oj la rapide preparatan veston*). ‖ **~a** *Heck 1907*, 91 (*~a mono* [hist.] [jur.], Nadelgeld° [en la historia komuna juro, mono regule donita de la edzo al la edzino je ŝia propra dispono]). ‖ **~ujo** Cart *Bild 1905*, 4 (*Apud* [la kudristino] *staras tablo, sur kiu kuŝas bobeno, tondilo, ~ujo, butonoj kaj flava ŝtofo*).

pingl/ [1910] **~o 2** (bot.) GM *EFr 1910* (aiguille *(de conifère)*); Benn *EDe 1923* (Nadel *der Koniferen*).

pingven/ [1910] **~o** (zool.) (kp. ark. *pingvino°* kum *-in/*) GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*; *PV 1930* (plusendas al *pingvino°*); OA 9-2007.

pingvin/ [1930] **~o** (zool.) (ark., *pingveno* kun *-en/*) *PV 1930*.

pini/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

pint/ [1889] **~o** Z *RE* 15b (supro), 104b, 112b, 122b, 123a, 228b (шпицъ, RU germanismo *Spitze*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71 ([fig.] *Vi devus ĝemi, se vi volus malakrigi mian ~on* [mian mokadon; sama fig. senco en DE Spitze]). ‖ **~a** *EB 1979*, 35#8 (*~a barbeto* [submentona]). ‖

~eto Z *Ham 1894*, 109 (*se oni trempas / En* [la venenon] *nur la ~eton de trančilo*). **~igi** Z *RE* 122b, 127a. **~umo** (spritludo, kiu konsistas en la neatendita proksimigo de du tute malsamaj ideoj) *NLR* Sep. 1955 [v]. ‖ **sur~o** Z *RE* 104b. ‖ **mam~o** Z *RE* 190a, 190a (mamo).

pioĉ/ [1904] **~o** (speco de hakilo) Z *EG 1904* (Karst, Hacke); OA 4-1929. ‖ **~i** Z *EG 1904* (karsten, hacken).

pioner/ [1896] **~o** (ark., *pionir/o* kun -i-) Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 (*pensistoj, tiuj ĉi ~oj*° *de l' estonteco*).

pionir/ [1889] **~o** (kp. ark. *pioner/o*° kun -e-) Z *RE* 133b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; Barth *Ludo 1928*, 11 ([hist.] [pol.] [Antaŭen!] *Kiel junaj ~oj*). ‖ **~a** *JarL UEA* Maj. 1910, 79 (*Esperanto ≈a Librejo*). ‖ **jun~a** (hist.) (pol.) Barth *Ludo 1928*, 10 (*ruĝaj tukoj kiel insigno pri aparteno al la jun~a organizo*), 16 (*Jun~a Almanako*). ‖ **~trupoj** (mil.) (antaŭe *ĝenio*°).

pip/ [1889] **~o** Z *RE* 206a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 225b (*~a tubo*), *EG 1904* (*~a tubo*).

pipr/ [1889] **~o** (bot.) (kuir.) Z *RE* 132a, *MV*; G *Kond 1890*, 16 (*donu al mi salon kaj ~on, oleon kaj vinagron* [por prepari la salaton]); Z *UV*.

pips/ [1889] **~o** (malsano de birdoj) Z *RE* 202a, *MV*, *UV*.

pir/ [1887] **~o** (frukto) Z *UL* [v], *DL* 18 (*Duonon de tiu ĉi ~o mi manĝis*), *RE* 35b, *MV*, *UV*; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 ([en aŭtuno] *Persikoj, ~oj, pomoj kaj vinberoj ĝojigas la vidadon kaj flatas la gustadon*). ‖ **~ujo** G *NovAnt 1909*, 3 (*La kampa, kun maldensaj ~ujoj, limrando*). ‖ **~forma** Beau *Sint 1901*, 3 (*kapo ~forma*), Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. *per/o*°.

piramid/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 133a, *E-isto* Aŭg. 1892, 121 [= *FK 1903*, 227.10] (*la ~oj de Egiptujo*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *EG 1904*; OA 1-1909; Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*en la malgajaj nebuloj gardestaras ~oj*). ‖ **~a** Z *EG 1904* (~forma). ‖ **~forma** Z *EG 1904* (~a).

pirat/ [1893] **~o** (mar.) (antaŭe *mar/rab/ist/o*) Enbe *E-isto* Maj. 1893, 73 (*ekspedicio kontraŭ la ~oj de Tunisujo*° {Tunizio kun -i-}; en *FK 1903*, 95.1 ŝanĝita al *ekspedicio kontraŭ la ~oj de Tuniso*° {Tunizo sen -i-}); OA 1-1909. ‖ Kp. *korsaro*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** Benn *EDe 1923*. ‖ **~ado** G *EPl 1916* (~eco). **~eco** G *EPl 1916* (~ado); Benn *EDe 1923*. ‖ **~ŝipo** Benn *EDe 1923*.

Pire/ [1910] **~o** (antaŭe *Pireus/o*) *PropN 1910*; *GD 1957*.

Pirene/ [1904] **~oj** (montaro) Z *EG 1904*; Rhod *EnE 1908*, 526a; *PropN 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **≈a** [mn.] G *EPl 1916*.

piretr/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (pyrèthre).

Pireus/ [1892: ~] [**~o**] (ark., *Pire/*) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*Sur la vojo de l' ~ iris muloj kaj azenoj*).

pirit/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 77a, *MV*, *UV*.

pirol/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 186b, *MV*, *UV*.

piroluzit/ [1926] **~o** (kem.) Benn *DeE 1926*, 454 (Braunstein).

piroteknik/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Ver *VocTT 1907*, 102b; Chris *DeE 1923*, 400b (= fajroverk-arto). ‖ RIM. Atentu, ke Z e-igas *teknik/* per -k-, ne per -ĥ-. ‖ **~isto** Ver *VocTT 1907*, 102b; Chris *DeE 1923*, 400b (= artfajr-isto).

piroz/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 64b (изжога), *MV* (Sodbrennen), *UV*.

pis/ [1910: *~ejo*] **~i** Benn *EDe 1923*; War *GD 1957* (pisser); OA 9-2007 (*la infaneto ~is en ~poton*; *ĉi tie hundoj ~as*). ‖ **~o** OA 9-2007. ‖ **~aĵo** War *GD 1957* (pissat *(bête)*); OA 9-2007. **~ejo** Chris *DeE 1910*, 292b (Pissoir, urinejo, ~ejo); Benn *EDe 1923*. ‖ **~poto** OA 9-2007 (→ *pis*).

pist/ [1889] **~i** Z *RE* 167a (dividi en mal-grandaj partoj), *MV*, *UV*; Boi *Perd 1904*, 6 (*nov-aĵo, kiu ~as lian patran koron*). ‖ **~o** Z *RE* 98a,

203a. ‖ **~eti** GM *EFr 1910*. **~ilo** (kp. *pistil/o (bot.)*)Z *RE* 132b; GM *EFr 1910* (pilon). **~ujo** GM *EFr 1910*.

pistak/ [1889] **~o** (bot.) (kuir.) Z *RE* 217a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

pistil/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (*(de floro)*, (Blüten-) Stempel, Pistill; kp. *pist/il/o (tek.)*); GM *EFr 1910* (pistil); OA 2-1914.

pistol/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 133a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904*.

piŝt/ [1889] **~o** (tek.) Z *RE* 143a, *MV*, *UV*, *EG 1904* (Kolben).

Pitagor/ [1910] **~o** (matematikisto) *PropN 1910*; Chris *DeE 1923*, 400b. ‖ **≈a** (mat.) Chris *DeE 1923*, 400b.

Pitjuz/ [1910] **~aj** (Insuloj) M, S. *PropN 1910*.

piton/ [1907] **~o** (zool.) Ver *VocTT 1907*, 102b; GM *EFr 1910*.

pitoresk/ [1910] **~a** (antaŭe *pentr/ind/a*) GM *EFr 1910*; War *GD 1957*. ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~eco); ‖ **~eco** GM *EFr 1910* (~o); War *GD 1957*.

pituit/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910* (pituite).

pivot/ [1907] **~o** (tek.) Z *EG 1907* ([Well-]-zapfen, Drehpunkt; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910* (pivot); OA 4-1929. ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~ego** GM *EFr 1910*. ‖ **~radiko** (bot.) GM *EFr 1910* (racine pivotante).

piz/ [1889] **~o 1** (bot.) Z *RE* 33b, *MV*, *UV*; *FK 1903*-2 (*la cigano vidis en la kuirejo* [...] *barelon kun ~oj*); B *GermE* Maj. 1905, 58b (*laŭbo el bastonoj, kunplektitaj per konvolvuloj kaj ~oj*). ‖ **~plantejo** Kof *Proz 1904**, [1] (*la porko* [...] *venis en la ~plantejon*). **~ŝelo** Kof *Proz 1904*, [1] (*da ~ŝeloj mi akiris multe*).

Piz/ [1910] **~o 2** (urbo en Italio) B *PropN 1910*.

pizang/ [1904] **~o** (bot.) (ark., *banan/arb/o*, *banan/uj/o*, *banan/plant/o*) Z *EG 1904* (Pisang°); GM *EFr 1910* (bananier).

PK [1920] (mll de *poŝtkarte*) *ET* 1920-07-05, 4c (*korespondas L* [letere] *aŭ PK*).

-pl/ (pseŭdosufikso) vd. je *-pol/*.

plac/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 21 [g] (*~o* {laborloko} *vakonta*); Z *RE* 135a; Lib *LernLv 1889*, 26 (*~o* {laborloko} *vokonta*; tiel -o-); Z *MV* (Platz); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*; (akirloko de nafto) Abes *LI* Sep. 1899, 31 ([la] *konsumo* [de nafto] *de Balahani-Sabunĉia ~o* [trovloko]; *la negranda, sed riĉa nafta ~o de B.*). ‖ RIM. DE *Platz* havas multajn signifojn, i.a. (urba) placo, loko, laborloko, (ofica) pozicio ktp. Kredeble Einst intermiksis ilin kaj Lib *LernLv 1889*, kopiante sekvis. ‖ **~majoro** (hist.) (mil.) (DE *Platz|major*°; oficiro, sub komandanto kvazaŭ adjutanto, servanta nur en fortikaĵo kaj responsa nur pri aferoj ĝin koncernantaj) Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*komendanto*° {legu *komandanto*} *de citadelo, generalo v. C. kaj plac~o v. G.*). ‖ **Josef~o** *E-isto* Apr. 1890, 40a [r] (*Nürnberg, Josef~o 19* [en anonco]).

plaĉ/ [1887] **~i** Z *UL* 22 (*Se ne ~as al la sorto / Mia peno kaj laboro – / Venu tuj al mi la morto*), [v], *DL* 21 (*Mi eltrinkis tutan botelon da vino, kvankam ĝi ne tre ~is al mi*), 43 (*La alilandulo tre ~as al mi*); G *Blov 1888*, 12 (*mi pagos kiom al li ~os*); Z *RE* 152a, 188b (*~is al li*), 209a (*~as*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 113 (*Bona spritaĵo, je Dio, ĝi ~as al mi*), *FE 1894*, 35.17 (*Lia heroeco tre ~is al mi*). ‖ **~a** Z *RE* 9a. **~o** Z *Ald 1888*, 6 (*mi ne havas la intencon* [...] *krei laŭ mia persona ~o la tutan lingvon*), 18 (*mi devas ilin lasi al la bontrovo kaj ~o de ĉiu aparta persono*). ‖ **~ivole** Luyk *Iŝtar* 1924, 24.4 ([Omar] *respondis iom malgaje, tamen ~ivole*). ‖ **laŭ~e** Z *Ifig 1908*, 16 (*gasto, / Laŭ~e disponanta sian tagon*). **mal~i** Z *DL* 34 (*tio ĉi mal~is al li*), *RE* 151a (esti abomena). **mal~igi** G *Kond 1890*, 25 (*tiom da ripetoj mal~igas la plej belajn ariojn*).

plad/ [1889] **~o** (granda telero) Z *RE* 10a, 97a, *MV*, *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 10a.

plafon/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 31 (*la ombro sin eltiris sur la tuta muro, ĝis la ~o kaj eĉ iom sur la ~o mem*), *RE* 145a, *MV*, *UV*.

plag/ [1923*] **~o** Chris *DeE 1923*, 388b (→ Plage *(Pest)*; laŭaserte de PRIVAT); OA 4-1929 (tutlanda malfeliĉego, dia punfrapo, natura katastrofo); *PV 1930* (*la sep ~oj de Egiptujo*). ‖ **~i** *PV 1930* (*vian popolon ne ~u*[Z]).

plagal/ [1926: *~a*] **~o** (muz.) *PIV*. ‖ **~a** Benn *DeE 1926*, 454 (plagal; baza formo).

plagiat/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Plagiat); B *VdE 1910*; OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, vd. BK II.1, ĉap. OA 4); OA 5-1934. ‖ **~i** War *GD 1957*. ‖ **~ismo** War *GD 1957*. **~isto** GM *EFr 1910* (~ulo); War *GD 1957*. **~ulo** GM *EFr 1910* (~isto).

plak/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (plaque); Benn *DeE 1926*, [452].

plan/ [1889] **1** (intencaĵo) **~o** Z *RE* 133b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *Ham 1894*, 110.11 (*nia ~o devas havi / Eliron en rezervo*); *Cion 1926*, 11 (*oni* [...] *detale ellaboris la ~on de la nova vilaĝo*). ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **ek~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~konforma** *E-isto* Dec. 1893, 189. ‖ **konstru-~o** *Cion 1926*, 11 (de vilaĝo).

plan/ [1893] **2** (urbomapo) **~o** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*granda nombro da novaj ~oj de urboj kaj kartoj°* {mapoj}).

pland/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 137b, 138a, 196b, *MV*, *UV*. ‖ **al~o** Z *RE* 194a (стелька; «enŝua ~umo»). ‖ **bremso~o** (tek.) Ver *EncV 1910*.

planed/ [1889] **~o** (astr.) Z *RE* 133b, *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*baldaŭ fariĝos* {okazos} *kuniĝo de ĉiuj ~oj*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

planimetri/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

plank/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 24 (*Li disŝutis la alumetojn sur la tuta ~o*), 32 (*Per unu salto li estis sur la ~o*), *RE* 141a, *MV*, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*netrafluebla ~o*), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 140b (половой). ‖ **~frotisto** Z *RE* 140b. **~tapiŝo** Nyl *LI* Sep. 1899, 27 (*esplorante obstine la desegnaĵon de la ~tapiŝo*). ‖ **sub~o** Z *RE* 138a.

plant/ [1889] **~i** Z *RE* 58a (ensidigi), 106b, 176a (sidigi), *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (plantera); Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 224a (*~a tero*). **~o** (antaŭe *kreskaĵo*) ISR 1906 [enh.]* (*Alkonformiĝo de ~oj al klimato de dezertoj*); GM *EFr 1910*. ‖ **~ado** GM *EFr 1910*. **~ejestro** *JarL UEA* Maj. 1910, 75. **~ejo** Z *RE* 168b; GM *EFr 1910*. **~ido** Z *Ifig 1908*, 8 (≈*idoj* [junaj familianoj] *novaj ĉarme kreskis supren*). **~iĝi** GM *EFr 1910* (en~iĝi). **~ilo** GM *EFr 1910*. **~isto** GM *EFr 1910*. **~izi** GM *EFr 1910* (garnier de plantes, planter de). ‖ **en~i** GM *EFr 1910*. **en~iĝi** GM *EFr 1910* (~iĝi). **plu(en)~i** GM *EFr 1910*. **trans~ita** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*la moroj Eŭropaj trans~itaj* [...] *sur la teron Japanan*). ‖ **piz~ejo** Kof *Proz 1904**, [1] (*la porko* [...] *venis en la piz~ejon*).

plantag/ [1904] (bot.) **~o** Z *EG 1904* (Wegerich); GM *EFr 1910*; OA 4-1929.

plas/ [1910] **~i** (ekon.) (ark., *invest/i*) GM *EFr 1910* (placer *(fin.)*); Benn *DeE 1926*, 454 ((Geld) unterbringen, anlegen [ankaŭ *platzieren*]). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (placement).

plast/ [1957] **~o** War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 8-1974.

plastik/ [1904] **~o 1** (arta objekto) Z *EG 1904* (Plastik). ‖ **~a** Z *EG 1904* (plastisch).

plastik/ [1929*] **~o 2** (arto krei plastikojn) OA 4-1929 (art plastique | plastic art | Plastik, Modellierkunst).

plastr/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 134a, *MV*, *UV*.

plat/ [1889] **~a** Z *RE* 87b, *RE* 134a (*sur la ~a flanko*), 134b, *MV*, *UV*. ‖ **~e** Z *RE* 134a (sur la ~a flanko); GM *EFr 1910*. **~o** Z *RE* 10a (lada ~o), 134b (trifoje) 135a («placo»); GM *EFr 1910*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 134b; GM *EFr 1910*. **~eco** Z *RE* 134b; GM *EFr 1910*. **~igi** Z *RE* 135a; GM *EFr 1910*. **~iĝi** GM *EFr 1910*. ‖ ‖ **~glavo** (mil.) GM *EFr 1910* (flamberge). **~globo** GM *EFr 1910* (mappemonde). **~kuvo** *FrazL 1903*, 10

(un tub | Wannenbad | tub). **~ŝipo** (mar.) GM *EFr 1910* (péniche). **~ŝtono** GM *EFr 1910*. ‖ **al~igi** Z *RE* 135a, 154a, 191b. **alt~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.1 (*vasta alt~aĵo*). **cifer~o** Z *MV* 14, *UV* (→ *cifer*). **kvazaŭ~o** GM *EFr 1910*. **man~o** Z *RE* 39b, 87b, *MV* 43, *UV*; Stank *Viv 1896*, 24 (*la tuta falso estis nun kvazaŭ sur la man~o*).

platan/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Platane); Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*kuŝante sur herbo* […] *sub grandega ~o*); OA 1-1909.

plate/ [1911] **~o** Antt *FiE 1911*.

platen/ [1889] **~o** (kem.) (kp. ark. *platino°*) Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (platina); Z *UV* (ĉiuj kvin referenclingvoj je *-in*).

platform/ [1898] **~o** (ferv.) (ark., *kaj/o*, *pasaĝer/kaj/o*) Lang *LI* Okt. 1898, 154 (*homoj rapide kuradis trans la ~o de l' malgranda fervoja stacio*).

platin/ [1903] **~o** (kem.) (ark., *plateno*) Z *FK 1903*, 233 (ark. trad. de *UL*-DE „Platin").

Platon/ [1889: ≈*e*] **~o** (greka filozofo) Ger *Fant 1895*, 8 (*Ĉu al la riĉa ~o, Esĥino* [...] *estos tiom malfacile subaĉeti la malliberejajn gardantojn?*), [13]. ‖ **≈a** Meier *GramDe 1891*, 19b (*≈a* {senkorpa, senseksa} *amo*). **≈e** L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*anstataŭ sin ≈e interesi je la afero li devus ankaŭ mem ion fari por ĝi*).

plaŭd/ [1889] **~i 1** Z *RE* 134a (плескать [mallaŭta sono de kuranta akvo de rivereto]), *MV* (plätschern [samsence]), *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 48.2 (*baseno* […], en kiu *fontano ritme ~is*). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (*~a bruo*; ~etado). **~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~adi** Ger *Fant 1895,* 15 (*la ondoj ~adis je la stonegoj kun senhalta kompatanta murmuro*). **~ado** GM *EFr 1910* (clapotement). **~anta** (fig.) Barth *Ludo 1928*, 12 (*la mallaŭta ~anta babiletado* […] *de la knabinoj*); **~etado** GM *EFr 1910* (~a bruo). **~eti** GM *EFr 1910*.

plaŭd/ [1889] **~i 2** (ark., *aplaŭdi*) Z *RE* 228a (шлепать), *MV* (klatschen (mit den Händen)), *UV*. ‖ **~ado** GM *EFr 1910* (applaudissement). **~istaro** (teatr.) GM *EFr 1910* (la claque).

pleb/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; OA 4-1929 (FR plèbe | DE Plebs). ‖ **~ano** GM *EFr 1910*.

plebej/ [1904] **~o** (hist.) (ark., *pleb/an/o*) Z *EG 1904* (Plebejer).

pled/ [1899] **~i** (jur.) Beau *Humor 1899*, 200 (*~i sian propran aferon antaŭ juĝistoj*), *EFr 1904* (plaider; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (plaidieren, vor Gericht reden); OA 2-1914. ‖ **~o** Z *EG 1904* (Plaid° {Plaidoyer}; baza formo ~o). ‖ **~ado** (antaŭe *pro/parol/ad/o*) Beau *Humor 1899*, 72 (*longa ~ado* [de advokato antaŭ tribunalo]), 200; Z *EG 1904* (Plaidoyer). **~anta** Beau *Humor 1899*, 200. **~anto** Beau *Humor 1899*, 200. **~ema** (= ~ama) Beau *Humor 1899*, 200. ‖ **~ama** (= ~ema) Beau *Humor 1899*, 200.

plej [1887] Z *UL* 21 (*post la ~ mallonga tempo*), 22 (*Kion havis mi ~ karan* – / La junecon – *mi ploranta* / *Metis mem sur la altaron* / *De la devo ordonanta!*), [v], *Schl 1887*, 120 (*Mi mem ~ bone komprenas kiom Vi devis suferi*), *DL* 4 (*ĉiuj ~ gravaj malbonaĵoj* [...] *estus* [...] *forigitaj*), 5 (*demandoj, kiuj tuŝas la lingvon mem,* [...] *kiel ~ rapide kaj ~ certe vastigi ĝian uzon*), 7 (*lia* propra *demando en la okuloj de ĉiu estas la ~ grava*), 37 (*la ~ bela ol° ĉio,* [...] *la poezio!*), *Ald 1888*, 2 (*lingvo internacia* [...] *devas havi gramatikon la ~ simplan kaj naturan*), 3 (*La gramatiko de tiu lingvo estas el la ~ simplaj*), 6 (*la persona juĝo* [...] *de unu homo devas havi rolon eble ~ malgrandan*), *RE* 11a (*la ~ granda parto*), 104a, *MV*; *Nürn 1889* [g] 10 (*La viando de la ~ fiŝoj estas manĝebla*; eble nura erara ellaso de ~ *multaj*); Z *UV*, *FE 1894*, 10.18 (*unu el la ~ belaj knabinoj*) k.m.a. ‖ **~e** Z *RE* 11a (*la ~e*), *RE* 193b (*~e maljuna*); Beau *EFr 1903* (*Li donis ~e*; *≈e okazas ke*). ‖ **≈alta** (reli.) Z *RE* 24a (≈supra, «Dio»). **~bonaĵo** Marig *LernIt 1890*, 34. **~maljunulo** Z *RE* 193b (estro). **~multo** Z *Ald 1888*, 7. **≈pardonema** (reli.) Majn *Manf 1891*, 5 (*ho ≈pardonema Dio*). **~parte** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2. **≈potenca** (reli.)

Z *Ham 1894*, 13 (*La ≈potenca!* [Dio]). **~sanktejo** (reli.) Z *RE* 179a. **≈supra** (reli.) Z *RE* 24a (≈alta, «Dio»). ‖ **mal~** Z *FE 1894*, 2, 10.20 (*El ĉiuj siaj fratoj Antono estas la mal~ saĝa*). **mal~e** Beau *EFr 1903* (*Li donis mal~e*; *Mal~e okazas ke*).

Plejad/ [1910] **~oj** (astr.) GM *EFr 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 8.1 (*la solulo* […] *levis la kapon, kaj direktis la rigardon al la ~oj, briletantaj super li*).

plejd/ [1910] **~o** (peco el kvadratita ŝtofo) GM *EFr 1910* (plaid); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

plejnkanto/ [1910] **~o** (muz.) (reli.) GM *EFr 1910* (plain-chant).

pleks/ [1910] **~o** (anat.) GM *EFr 1910* (plexus); Setä *FiE 1923*.

plekt/ [1889] **~i** Z *RE* 56b, 191b (kun~i), *MV*, *UV*, Z *Ham 1894*, 110 (*Ŝi tie ~is fantaziajn kronojn el plej diversaj floroj*). ‖ **~o** Z *RE* 134a. ‖ **~aĵo** Z *RE* 162b; Abes *Kralj 1897*, [3] (*~aĵo de maldikaj rimenetoj*). **~barilo** Z *RE* 64a, 134a. ‖ **al~i** Z *RE* 154a, 154a (*sin al~i*). **kun~i** Z *RE* 191b (~i). ‖ **palis~aĵo** Beau *Delmas 1907*, 27.5 (*Ekstere de l'verando, staras palis~aĵo*).

plen/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Majn 1887-2* (*~a vortaro*), *Schl 1887*, 121 (*~a estimo*), *DL* 3 (*~aj vortaroj*), 12 (*~a funkciado*), *Ald 1888*, 4 (*mi jam antaŭe donas mian ~an konsenton*), 7 (*~a lernolibro*), 14 (*la tuta mondo jam estos ~a de la lingvo internacia*), *RE* 140b, 143a, 152a (*~a mano*), 175b (*~a je cikatroj*), 215a (*~a je kavoj*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 ([posteno, „loko[Z]“] *kun ~a salajro*), 114 (*se ni nur povus* [la ŝanĝiĝon] *vidi en ~a tuteco*), *FE 1894*, 11.3 (*alporti domen ~an grandan kruĉon* [da akvo]), 32.5. ‖ **~e** Z *DL* 6 (*la lingvo estus tute kaj ~e preta*), *RE* 8a (*tute ~e*; ~ege), 39b (al-, ĝis la fino; до-), 102a (*~e bati*), 102a (*~e ŝtopi*), 103a (*~e rasti*), 191b (tute). ‖ **~ege** Z *RE* 8a (tute ~e); Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*La pordo estis svinge malfermata ~ege°* [tute, komplete]). **~igi** Z *RE* 42a (tutigi), 102a, 105b (наполнять: verbo de nefinita aspekto; finita aspekto estas наполнить), 117b, 225a, *Ham 1894*, 114 (*oni* [...] *lian riĉan kranion ~igas per bonspeca koto*). **~iĝi** Z *DL* 16 (*de unu aŭ kelkaj promesoj la grandega nombro ne ~iĝos*), *RE* 104b. **~umado** Einst *Plen 1888*, 26 (*mi penos meriti Vian kontenton per eksakta° ~umado de miaj devoj*); Postn *LI* Okt. 1898, [145] (*prokrasti* [...] *la ~umadon de sia projekto*). **~umanto** Z *RE* 44b (*~umanto de l' testamento*). **~umebla** Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a (*Viaj deziroj estas ~umeblaj*); Postn *LI* Okt. 1898, [145] (→ *~umota*). **~umi** Z *DL* 8 (*bedaŭrinde tre malmultaj ~umis mian peton*), 28 (*Kiu ne ~umas sian promeson, estas malnoblulo*), 42 (*tiel mi almenaŭ duone ~umos vian deziron*); Einst *Plen 1888*, 31 (*li ~umis komisionojn°*); G *Blov 1888*, 18 (*al mi ankoraŭ restas ~umi la malfacilan devon*); Z *RE* 68a, *MV* 53, *UV*, *FE 1894*, 31 (→ *um*), 42.10, 42.11 (*Mi volonte ~umis lian deziron*). **~umiĝi** Z *RE* 177b. **~umo** Z *Ham 1894*, 70.24 (*Al ni nur la intenco apartenas, – / ≈umon do ni lasu al la sorto*), 108 (*Sopiro sen ~umo faciliga*), 110.8 (*nelerteco en ~umo* [realigo de plano]), *FE 1894*, 31.14 (*mi dankis lin por la tuja ~umo de mia deziro*). **~umota** (ark., *~enda*) Postn *LI* Okt. 1898, [145] (*mi nun prezentas al e-istoj nur ~umeblajn kaj ~umotajn projektojn*).

‖ **A-K** ‖ **~aerismo** Benn *DeE 1926*, [452]. **~aĝa** (jur.) Z *RE* 187b, *MV* 53 (mündig; nun pli kutima *voll|jähr|ig*), *UV*. **~bati** Z *RE* 50b. **~barbo** *EB 1979*, 35#14. **~blovi** Z *RE* 103b, 164a; G *NovAnt 1909*, 25 ([rano sin] *~blovis*). **~blovita** *RE* 106a. **~brako** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*~brako de* [floroj]). **~figuro** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a. **~irade** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 ([nia ŝipo] *plen~ade estus alkurintaj al la glacia monto*).

‖ **L-Z** ‖ **~mano** Z *RE* 33b. **~mezure** Z *Ifig 1908*, 17 (*Vi ĝuas ~mezure gastamecon*). **~nutri** Z *RE* 212b. **~ŝtopi** *RE* 105b; G *Kond 1890*, 30 (*vakso por ~ŝtopi la fendojn en la ŝipeto*). **~ŝuti** Z *RE* 214b (superŝuti). **~tago** (ark., *tagnokto*, *diurno*) Z *DL* 17.

‖ **mal~a** *RE* 107b (*ĉe mal~a stomako*), 163b, *RE* 204a (*sur mal~a stomako*; kp. vortidente DE *auf leeren Magen* [ekz. trinki alkoholaĵon]), 220a (холостой). **mal~ante** (mal~igante) Einst *Plen 1888*, 24 (*Mi Vin petas kuniĝi je mi, mal-~ante Viajn glasojn je la sano de la Regnestroj*). **ne~jara** Z *RE* 93b, 109a (*homo ne~jara*). **ne~umo** Z *RE* 111a (*ne~umo de kontrakto*). **trans~igita** Stank *Viv 1896*, 19 (*fine la kaliko estas trans~igita*). ‖

astro~a Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **danĝer~a** Z *Rev* Mar. 1907, 290 (*danĝer~a lando* [= Rusio]). **dolor~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 31.10 (*mia sopiro al rekuniĝo* [kun la mortinta edzino] *estas ankoraŭ ne malpli dolor~a ol tiam*). **esprimo~a** G *EPl 1916*. **flor~a** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*la kamparoj estas flor~aj*). **frukto~a** *Cion 1926*, 6 (pp lando). **haladzo-~a** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*haladzo-~a atmosfero* [en trajna kupeo]). **marĉ~a** *Cion 1926*, 14 ([la areo antaŭe estis] *tute marĉ~a* [kaj nur poste sekigita]). **ruzo~a** Boi *Perd 1904*, 5 (*ruzo~a rigardo* [de sorĉistino]). **suk~a** Z *RE* 231b (forta). **terur~a** Cart *TraTur 1905*, [5] (*terur~a bruego aŭdiĝas*). **tra~igadi** Waś *LI* Jan. 1896, 3 (*La ĥoroj de najtingaloj* [...] *tra~igadis per sonetoj la aeron*). **tro~eco** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*antaŭvidita tro~eco de la ĉambrego*).

plend/ [1887] **~i** (kp. ark. *plent/i*°) Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 34 (*dika* [...] *procentegisto ~is je tro granda varmego*); Z *RE* 48a, 173b (murmuri), 199b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2. ‖ **~a** Z *RE* 48a. **~o** Z *RE* 68a (*~o juĝa*; juĝa postulo), *Ham 1894*, 114 ([li] *minacas meti ~on kontraŭ li pro ofendo per faroj*); Kof *Proz 1904**, 2 (*Mi portis ~on al la tribunalo*). ‖ **~ado** G *Blov 1888*, 5 (*ili* [...] *~adis je la sorto*). **~ato** Z *RE* 123b. **~eme** Ger 1896, 6 (*La luno ~eme rigardas min per sia ronda vizaĝo*). **~inda** Z *Ifig 1908*, 6 (*vere / ≈inda estas stato de virino*). **~ito** (*ark.* akuzito) Z *DL* 24 (*≈ito, kion vi povas diri por via praviĝo?*). ‖ **~ĝeme** Barth *Ludo 1928*, 11 (pro subita doloro).

plent/ [1888] **~i** (ark., *plend/i*) Einst *Plen 1888*, 70 [v] (tamen *plend/*: *Plen 88*, 62 [v]); *Nürn 1889* [v] 24b.

pleonasm/ [1903] **~o** (ling.) Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

plesur/ [1889] **~o** (ark., *plezur/o* kun -z-) Lib *LernLv 1889*, [v] 64 (preeks).

plet/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 138a, *MV*, *UV*.

pleŭronekt/ [1892] **~o** (zool.) (fiŝo) *E-isto* 9/1892; *FK 1903*, 73.5 (*~oj (speco de fiŝoj = germana « Steinbutte »)*); Z *EG 1904* (Flunder); OA 2-1914 (rhombe, turbot | brill | Flunder).

Plevn/ [1904] **~o** (urbo Плевен en Bulgario) *LI* Jan. 1904, 25 (*grupo esp. fondiĝis en ~o*).

plezur/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 26 (*ni iros kun ~o*), 27 (*li ruĝiĝis de ~o*), 31 (*Estis efektiva ~o ĝin vidi*), 41 (*Ĝi*° *estus por mi granda ~o havi vin apud mi*); Einst *Plen 1888*, 33 (*Tie* [...] *oni havas ĉiajn eblajn ~ojn*); G *Blov 1888*, 9 (*la* [...] *standartestro*° [...] *konsentis kun ~o*); Z *RE* 92b (*kun ~o rigardi*), 210a, 215a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.6 (*mia vizito faris al li ~on*). ‖ RIM. Kp. *plesur/*°. ‖ **~a** Z *DL* 48 (*~a estanteco*). **~e** G *Blov 1888*, 16 (*al la amanto en frako estis ne ~e en lia najbareco*). ‖ **~ego** Einst *Plen 1888*, 33 (*mia koro sentas* [...] *dolĉan ĉielan ~egon*). **~iĝi** *RE* 106b (наслаждаться, «ĝui, ricevi plezuron pro io, plezure uzi ion»). ‖ **mal~o** Z *DL* 26 (*Pro la multaj mal~oj li tute griziĝis*); Nyl *LI* Sep. 1899, 26 (*peto pri pardono pro la mal~o, kiun mi kaŭzis*).

pli [1887] Z *UL* 36 [g] (*~ blanka ol neĝo*), 38 [g] (*mia frato ~ bone kantas ol mi*), [v], *Schl 1887*, 121 (*tio estos* [...] *~ bone, ol resti tute sen lingvo tutamonda*), *DL* 4 (*mi devus tro longe atendigi miajn korespondantojn,* [...] *tiom ~, ke konstante al mi venas novaj demandoj*), 4 (*malgraŭ l' intenco* [...] *komenci la eldonon de libroj ne ~ frue ol estos finita la juĝo de l' publiko*), 4 (*kiom eble ~*° {plej} *rapide*), 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la lingvo* [...] *ne bezonus ~*° {plu} *la laboron de l' aŭtoro?*), 7 (*tio tute ne devas pensigi, ke mi jam ~*° {plu} *ne*

parolos pri ĝi), 10 (*ĉu oni ne povus fari ĝin ankoraŭ ~ komprenebla*), 11 (*ju la kritikoj de mia lingvo estas ~ severaj, des ~ danke mi ilin alprenas*), 11-12 (*se tiu homo eĉ estus* [...] *multe ~ instruita ol mi*), 14 (*~ frue aŭ ~ malfrue 10,000,000 voĉoj estos kolektitaj*), 14 (*ne multaj malkonsentos, tiom ~, se troviĝos memorigantoj*), 18 (*Duobla fadeno estas ~ forta ol unuobla*), 32 (*La floroj ~°* {plu} *jam ne brilis*), 34 (*ĝi* [...] *ĉian°* *~ kaj ~ kreskis*), 36 (*mi povas nutri ~ ol unu familion!*), *Ald 1888*, 5 (*havante nek ~ da kompetenteco, nek ~ da moralaj* [...] *privilegioj, ol ĉiu alia*), *RE* 11a (~, ~ multe), 11a (*~ grande*), 11a (*~ mal~*), 29b (*~granda*), 36b (*~ malproksime*), 57b (*~ antaŭe*; ĝustatempe), 57b (*ĵuri ne ~°* {plu}; зарекаться), 97b (*~ juna*), 130a (~-), 164a, 178b, 193b (*~ maljuna*), 211a (*~ mallongigi*), *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 8 (*oni petas la legantojn sendi ilian antaŭpagon eble ~°* {nun *plej*} *frue*), *UV*, *E-isto* Jan. 1894, 1 (*aboni nian gazeton por 1894 kiel eble ~° frue*), *FE 1894*, 10.14-16 k.m.a. ‖ RIM. Ĉe iuj aŭtoroj aŭ en iuj gazetoj ~ estas almetita al la resto de la vorto, vd. jam ĉe G *mi ~volas* [unuvorte] *glason da grogo aŭ punĉo* (aŭ ĉu prefere *mi ~ volas* duvorte?), Beau (*mi ~amas* [unuvorte] *la varmon*) kaj Milho *Cindr 1907*, [3] (*duon-fratinoj* [...] *~aĝaj*). Aparte ofta tiu uzo estas en *BelgSon 1903*, tiel ofta, ke HV ne notas ĉiujn trafojn. ‖ **~ (aŭ) mal~, ~-mal~** (kp. samstrukture DE mehr oder weniger, EN more or less, RU бо́лее-ме́нее) Z *DL* 4 (*ĉiuj plej gravaj malbonaĵoj* [...] *estus jam ~ aŭ mal~ forigitaj*), *Ald 1888*, 2 (*vortoj ~ mal~ rekoneblaj por la plej gravaj civilizitaj popoloj*), 2 (*principoj* [...] *~ mal~ egalaj al tiuj, kiujn mi efektivigis praktike*), 16 (*lernolibroj* [...] *nur por homoj ~-mal~ instruitaj*), *RE* 11a (*~ mal~*), *GVGE 1894*, [3b] (*per unu talero ~ aŭ mal~*).

‖ **A-K** ‖ **~aĝa** Milho *Cindr 1907*, [3]. **~aĝiĝi** Milho *Cindr 1907*, [3]. **~ami** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 75. **~bonigi** Z *RE* 68a (bonigi), 211b, *A 1905*, 4.3. **~bonigo** Z *DL* 8. **~boniĝado** *A 1905*, 6.3. **~doni** Z *RE* 103a. ‖ **~fortigi** Z *DL* 14, *RE* 118b. **~fortigita** Z *RE* 213b. **~forto** Wicke *Galero 1922*, 25. **~frui** Z *RE* 120a. **~fruigi** Z *RE* 154b. ‖ **~grandigi** Z *RE* 208b. **~grandigo**, Beau *EFr 1903*. **~grandiĝi** Z *DL* 26, *RE* 151a. **~grandiĝo** Beau *EFr 1903*.

‖ **L-Z** ‖ **~longigi** Z *RE* 158a. **~malgrandigi**, Beau *EFr 1903*. **~malgrandiĝi** Z *RE* 208b. **~malvastiga** Beau *EFr 1903*. **~malvastigi** Beau *EFr 1903*. **~malvastigo** Beau *EFr 1903*. **~malvastiĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **~multe** Z *FE 1905*, 22.7 (preseraro, legu *pli multe* kun interspaco kiel ĝuste en *FE*, eld. 1-4). **~multiĝi** Z *RE* 151a. **~multiĝo** Z *RE* 151a. **~oftigi** Z *RE* 215b. **~pezo** Z *RE* 130b. **~voli** G *Kond 1890*, 18 (*mi ~volas glason da grogo aŭ punĉo*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*kian temperaturon vi ~volas* [?]).

‖ **mal~** (sin. *men°*) Z *DL* 4 (*ĉiuj plej gravaj malbonaĵoj* [...] *estus jam ~ aŭ mal~ forigitaj*), 17 (*La malgrandan filinon de mia najbaro mi amas ne mal~ ol mian propran infanon*), *FE 1894*, 10.17 (*via pano estas mal~ freŝa, ol mia* [komo antaŭ *ol* tiel en la orig.]). **mal~multo** Z *RE* 96a. ‖ RIM. Kp. *plu* kaj *plej*.

plik/ [1889] **~o** Z *RE* 77a, *MV* (Weichselzopf), *UV*. ‖ RIM. *Plica polonica* estas la latina historia nomo de feltiĝintaj (kap- aŭ barbo-) haroj (aŭ kolharoj de ĉevaloj k.t.p), per kombado ne plu disigeblaj.

plint/ [1910] **~o** (arki.) GM *EFr 1910* (plinthe); Benn *EDe 1923* (Plinthe, Säulenplatte, Sockelplatte; Scheuerleiste).

plomb/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Plombe *(Zahnheilkunde)*). ‖ **~i** Z *EG 1904* (plombieren); Benn *EDe 1923* (*~i denton*).

plombag/ [1910] **~o** (geol.) (ark., *grafito*) GM *EFr 1910* (plombagine).

plonĝ/ [1952] **~i 1** (sport.) (naĝi sub la akvosurfaco de l' maro, de lagoj; subakviĝi; tiu senco ne en PIV) BS *EDe 1952*, 242 (*(unter)tauchen*); Smedt *NlE 2004*, 246b (duiken). ‖ **~ista** Smedt *NlE 2004*, 246b (duikbril; *~istaj okulvitroj*). **~isto** BS *EDe 1952*, 242 (Taucher); Smedt *NlE*

2004, 246b (duiker). ‖ **~okulvitroj** Smedt *NlE 2004*, 246b (duikbril; ~istaj okulvitroj).

plonĝ/ [1954] **~i 2** (sport.) (1921 ark. *plunĝi*°) *PVS 1954* (lerte sin ĵeti en akvon por naĝi); OA 8-1974 (EN to dive, to plunge | FR plonger | DE tauchen | ES zambullir | IT tuffarsi | PT mergulhar). ‖ RIM. DE tauchen° kaj IT tuffarsi ne harmonias kun la esperanta dif. de *~i 2*, sed signifas *~i 1*. La EN, FR kaj PT tradukoj havas ambaŭ sencojn. ‖ **~isto** Kr *GVED 1999*. ‖ **~tabulo** Kr *GVED 1999*. **~turo** Kr *GVED 1999*.

plonĝ/ [1954] **~i 3** (avi.) *PVS 1954* (akute kaj krute malsupreniĝi). ‖ **~atako** (mil.) *EEn 1967*. **~bombi** (mil.) *PVS 1954* (prefere *~bombardi*). **~bombilo** (mil.) Smedt *NlE 2004*, 246b. ‖ **flug~o** *EEn 1967*.

plonĝ/ [1967] **~i 4** (fig.). ‖ **~igi** *EEn 1967* (*manon en poŝon, ponardon en koron*). ‖ Kp. je *plunĝi*°: FL *EnE 1921*, 343 ([fig.] *La financa katastrofo ~igis lin en mizeron*).

plor/ [1887: *~anta*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20 (*Batate de la mastro, li ~is*), 22-23 (*Ĉu oni povas diri:* [...] *~i la perdon (anstataŭ: pro la perdo)? Jes*); Einst *Plen 1888*, 32 (*eĉ ne unu larmon ŝi ~is*); Z *RE* 133b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 6.2 (*La infano jam ne ~as*) k.a. ‖ **~o** Z *UL* 22 (*vangoj malsekaj de ~o*). ‖ **~ado** Einst *Plen 1888*, 35 ([en la infero] *estis* [...] *kriado,* [...]*, ~ado*); G *Blov 1888*, 19 (*tri jaroj da ~ado*). **~anta** Z *UL* 22 (*Ne ~anta / Povis esti parolado / Kun fraŭlino ripozanta*). **~egi** Z *RE* 28a (krii, bleki), 174b (ĝemi, ĝemegi); Grenk *Ruinoj 1923*, 5 (*vi* [dezerto] *~egas per voĉo de viaj ventegoj*). **~ego** Z *RE* 22a (ĝemo). **~eti** Z *RE* 219a. **~igi** *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Vi min ~igu, movu la koron*). **~inda** Stank *Viv 1896*, 10 (*~indaj rezultatoj*°). ‖ **~grimaci** Z *Rab 1908*, 16.1 ([ili] *~grimacas pri la venkoj de Scipiono*). **~ĝemante** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*Kiom da tempo vi* […] *senutile pasigas, ~ĝemante pri la stato de la mondo*). **~singulto** GM *EFr 1910*. ‖ **al~adi** Z *RE* 156a. **ek~i** Z *DL* 25 (*Mi ne povis ne ek~i, kian*° *mi vidis, kiel la malriĉegulo petegis la mastron de l' belega palaco pri peco da pano*); G *Blov 1888*, 8 (*ŝi apenaŭ ne ek~is*); Milho *Cindr 1907*, [8] (*Cindrulino* [...] *ĉagrenege ek~is*). **ek~adi** Z *RE* 25a. **ne~ita** Einst *Plen 1888*, 32-33 (*La diablo ofte murmuretas en mian orelon kanton de tiu ĉi larmo ne~ita*).

plot/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 134b (плотва), *MV* (Plötze {*Rotauge*}), *UV*.

plu [1889] (antaŭe *pli*) Z *RE* 27b (*moŝto (generala kaj tiel ~)*), 36b (дальше), *MV* (weiter, ferner), *UV*, *FE 1894*, 3, 4, 30.10 (*k. t. p. (= kaj tiel ~)*). ‖ RIM. **1** En frua Eo ofte *etc.*, vd. tie. **2** Z *Rev* Okt. 1907 (LR 1907): Diri "pli" anstataŭ "~" oni povas tre ofte, sed ne *ĉiam*. "Pli" = pli multe, "~" = daŭre, pli malproksimen; "pli" signifas kvanton, multecon, — "~" signifas daŭradon (en loko aŭ tempo); en abstraktaj okazoj ni ofte povas uzi unu esprimon anstataŭ la dua, ĉar tiam ilia senco fariĝas preskaŭ la sama; sed kiam ni volas paroli rekte pri kvanto aŭ pri daŭrado (aŭ malproksimiĝado), tiam ni ne povas intermiksi la° {troa} ambaŭ vortojn.

Pludalmez/ [1903] **~o** (bretona urbeto *Ploudalmézeau* [FR]) *EKato* Okt. 1903, 3.

plug/ [1889] **~i** Z *RE* 24b (sur~i), 121b, 129b, *MV*, *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 82a, 135a, 190b. **~ita** Z *RE* 129b (*~ita kampo*). ‖ **el~i** Z *GVGE 1894*, [3b] (abackern°). **dis~i** Z *RE* 169b. **sur~i** Z *RE* 24b (~i). ‖ **kroĉ~ilo** Z *RE* 82a.

plum/ [1887] **~o 1** (zool.) Z *UL* [v], *RE* 89b, 120b (*ricevi ~ojn*), 132a (*~o*), 132a (*ricevi ~ojn*), *MV* 54, 30 (→ *ing*), *UV*, *Ham 1894*, 72 (*amaso da ~oj sur la ĉapelo*), 106 (*la ~oj / kaj la rubandoj al la junularo / Konvenas*), *FE 1894*, 3. ‖ **~a** Z *RE* 132a. ‖ **~aĵo** Z *RE* 99b. ‖ **sen~igi** G *Gefr 1889*, 6 (*Mi sen~igis kelkajn kolombojn*). ‖ **krest~oj** (ĉe Z *tuflo*) Diett *Gold 1921*. **skvam~a** Cart *Bild 1905*, 12 (*flava skvam~a brusto* [de kakatuo]).

plum/ [1888] **~o 2** (hist.) (skribilo) Z *DL* 28 (*Mi havas en mia ~ujo du ~ingojn sen ~oj*), *FE 1894*, 3, 6.6 (*Sur la fenestro kuŝas krajono kaj ~o*), 9.8, 34.9 (*Mia skribilaro konsistas el ink-*

ujo, sablujo, kelke da ~oj, […]), 40.16; Cart *Bild 1905*, 14 ([li tenas] *la ~on en la mano*). ‖ **~ingo** Z *UL* [v], *DL* 28 (*Mi havas en mia ~ujo du ~ingojn sen ~oj*), *RE* 174b, *MV* 30 (→ *ing*), *FE 1894*, 40.16 (*bastoneto, sur kiu oni tenas ~on por skribado, estas ~ingo*). **~ujo** Z *DL* 28 (*Mi havas en mia ~ujo du ~ingojn sen ~oj*), *FE 1894*, 40.16 (*Skatolo, en kiu oni tenas ~ojn, estas ~ujo*).

plumb/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 178a, *MV*; Waś *LI* Feb. 1896, 24 (*virinoj disfandas vakson aŭ ~on kaj enverŝas ĝin en argilan profundan pladon*); Gar 1896, 5 (*ĉe mi en la kapo estas ia nebulo, ~o*). ‖ **~a** KK *Infer 1933* (*peze ~a pluvo*).

plumon/ [1958] **~o** (pluma litkusenego; Fr plumeau, De [i.a.] Plumeau, Es plumón) Pech *EHu 1958*, 15.

plump/ [1954*] **~a** *PVS 1954*.

plumpuding/ [1916] **~o** (kuir.) (ark., *pudingo*) G *EPl 1916* (plumpudding *(mączna potrawa ang.* [faruna manĝaĵo angla]*)*).

plunĝ/ [1921] **~i** (ne ĉe Z; ark., *plonĝi*) FL *EnE 1921*, 212b (*verb*, plunge), 343 (dive, plunge; En plunge | Fr plonger; Subite kaj forte eniri akvon , aŭ simila agado: *La viro ~is en la riveron por savi la dronanton*; *Mi ŝatas* [amas] *naĝadon kaj ~adon*). ‖ **~o** FL *EnE 1921*, 212b (*noun*, plunge). ‖ **~ado** FL *EnE 1921*, 343. **~igi** FL *EnE 1921*, 212b (plunge), 343 ([fig.] *La financa katastrofo ~igis lin en mizeron*).

plur/ [1904] **~aj** ISR 1904; OA 4-1929.

plural/ [1893] **~o** (gram.) *E-isto* 10/1893; OA 4-1929.

plus [1910] (mat.) Ver *EncV 1910*; *PV 1930*, OA 8-1974.

pluskvamperfekt/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*.

pluŝ/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 134b, 135a, *MV*, *UV*.

Pluton/ [1890] [**~o**] (mit.) G *Kond 1890*, 30 (*Pro Aidoneus (~)!*).

plutokrat/ [1930] **~o** (antaŭe *plutokrati/ist/o*) *PV 1930*; OA 7-1958.

plutokrati/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

pluv/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *MV*; *Heck 1907*, 118 (*~o venos, torenta ~o*), 119 (*ruinigita per ~o*). ‖ **~a** Z *DL* 40 (*~a vetero*). **~i** *Heck 1907*, 118 (*volas ~i*; *ĉu ~is multe?*, *~as torente*). ‖ **~ado** *Heck 1907*, 118. **~ege** Z *RE* 89a. **~egi** *Heck 1907*, 118. **~ego** Z *UL* Fr [v] (→ *eg*), *RE* 89a, 159a. **~ero** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 ([en Aŭgusto] *venas preskaŭ neniam eĉ ~ero*). ‖ **~bano** (ark., *duŝo*) Z *EG 1904*; Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*neniel efikas ~banoj* [por resaniĝi]). **~dona** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*Marto estas ofte iom malvarma, ŝanĝema, venta, ~dona*). **~falado** *Heck 1907*, 118. **~nubo** *Heck 1907*, 118. **~ombrelingo** Einst *Plen 1888*, 19 [g]. **~ombrelo** (antaŭe *parapluo*°) Beau *Sint 1901**, 12 (*singarde mi kunprenos ~ombrelon*). **~tempo** (meteo.) *Cion 1926*, 12 (*forta rivereto fluas dum la ~tempo*). ‖ **ek~ego** *Heck 1907*, 118. **ek~o** *Heck 1907*, 118. **el~is** *Heck 1907*, 119. **sen~eco** Z *RE* 58b (sekeco). ‖ **fajr~o** Einst *Plen 1888*, 33 (*niaj* [...] *teatrodirekcioj* [...] *uzigas tiel multan* [...] *fajr~on*).

PM [1920] (mll de *poŝtmarkoj*) *ET* 1920-07-05, 4c (*interŝanĝas nur PM kun ĉiuj landoj*).

pneŭmatik/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** *Heck 1907*, 107 (*~a poŝto*, Rohrpost).

pneŭmoni/ [1898] **~o** (med.) Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*vi riskas preni* […] *~on, en la° vintro, se vi haltadas kelkan tempon ekstere*).

Pniks/ [1892] **~o** (topo.) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*sur la rokoj de l'~o renkontis sin Apollo° kaj Hermes°*).

Pnompen/ [1971] **~o** (en *PIV 1970* neasimilita *Phom-Penh*) (ĉefurbo de Kamboĝo) *PoŝAtl 1971*, 39c; *PIV 2002* (→ *Kamboĝo*).

po [1887] **1** (prep.) Z *UL* 36 [g], 37 [g] (~ *kvin*), [v], *DL* 18 (*Al ĉiu el la laborantoj li donis ~ kvin dolarojn*); Z' *UL* Yi *1888*, 59b [v] (*La ĉapelojn li vendas ~ unu rublo*); G *Blov 1888*, 5

(*ludi* [...] ~ *kvin kopekoj je l' bostono*); Z *Nom 2*, 2 (*Por la poŝta transsendo oni devas aldoni ~ 20% de la kosto de l' verkoj*), *Let 1888-1* (*mi hodiaŭ sendis al Vi ~ unu ekzemplaro*° *de ĉiuj verkoj*), *RE* 135a, 142b (~ *duono*), *MV*; Meier *GramDe 1891*, 26 (≈ *dudek soldatoj ricevis de ilia kapitano unu barelon da vino*). ‖ **~eco** Butin *ET* 1920-07-05, 4b (kritikas tiun uzon de Wackrill). ‖ **~grande** Beau *EFr 1903*. **~kvin**° *Nürn 1889* [g] 9 (→ *fünf*; ark., nun ~ *kvin* en du vortoj). **~malgranda** Z *RE* 95b. **~malgrande** Z *RE* 173a.

po [1893] **2** (nomo de la litero *p*) Vd. je *p*/*o*.

Po/ [1957] **~o 3** (rivero *Po* en Italio) (ark., *Pado*) Rhod *EnE 1908*, 525b; War *GD 1957* (plusendas al *Pado*). ‖ **~a** *PoŝAtl 1971* #12a (*~a ebenaĵo*).

pob/ [1970] **~o** (mar.) (antaŭe *poŭp*/*o*°, *poup*/*o*°; *ŝip*/*vost*/*o*) *PIV 1970*.

Pocdam/ [1999] **~o** (nomo de pluraj urboj) (antaŭe *Potsdamo*°) Kr *GVEG 1999*, *PVEG* 2018 (ambaŭ plusendas al *Potsdamo*°).

poĉ/ [1910] **~i** (kuir.) GM *EFr 1910* (pocher).

podagr/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 136b; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 ([la patro] *ricevis atakon de ~o kaj neniel povas veni*); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 99.20 (*la hipoĥondria*°, *~a moral-isto-konscienco*).

podestat/ [1910] **~o** (hist.) (mezepoka estro de komunumo aŭ teritorio en Italio; ne en PIV) GM *EFr 1910* (podestat).

podi/ [1904] **~o** (kp. ark. *strado*°) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 4-1929.

Podoli/ [1910] **~o** (hist.) (iama provinco en Rusio) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

poefag/ [1959] **~o** (zool.) Sek *Nepal 1959*, 211 (Himalaja bovo kun bela vosto).

poem/ [1889] **~o** Z *RE* 146b; *FK 1903*, 198.30 (*En la ~oj de Homero kaj Heziodo*), 305.20 (*komisii al komitato verki bonan ~on*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

poent/ [1889] **~o** (en ludo) Z *RE* 127a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 61; *UV*.

poet/ [1888: *~a*] **~o** G *Blov 1888*, 16 (*la ~o* [...] *certe dirus: „Se amor non è, ch' è dunque?"*); Z *RE* 133b, 146b; Jon *ESv 1893*, 61; *FK 1903*, 349.20 (*de verkistoj, de ~oj, en poemoj kaj odetoj*); Z *Rab 1908*, 65.18 (*malriĉaj ~oj, kiuj ne havis ŝuojn por surpiedigi*); OA 1-1909. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 34 (*la priskribo de Dante estas* [...] *tro ~a*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*Ho, kiel ~a vi estas!*).

poetik/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

poezi/ [1888] **~o** Z *DL* 37 (*la plej bela ol*° *ĉio,* [...] *la ~o!*), 39 (*Mi estis en la palaco de l' ~o*), 39 (*mi ekkonis* [...] *la parencecon, kiun mi havas kun la ~o*), *RE* 146b; Jon *ESv 1893*, 61; FK 1903, 317.9 [t] (≈*o*); OA 1-1909. ‖ **poezj/o**° (prop.) G *Lir 1893*, [a 3]. ‖ **~a** Z *DL* 37 (*se oni* [...] *legus ĉiujn verkojn ~ajn kaj instruitajn*), *Rab 1908*, 90.20 (*Elizeo! ~a mondo!*).

point/ [1888] **~o** (ark., *pint*/*o*) Einst *Plen 1888*, 32 (*tio ĉi estis la ~o de la dramo*).

pojn/ [1954] **~o** (anat.) (manartiko) *PVS 1954*.

pojnter/ [1988] **~o** (hundoraso) *EB 1988*, 71#43.

pokal/ [1889] **~o** (trinkujo) Z *RE* 10b, 85b, 222b (glaseto), *MV*; Jon *ESv 1893*, 61; Z *UV*, *Ham 1894*, 23 ([la reĝo] *eltrinkas ~on*); Melck *FlandLit 1904*, 15 (*~o da hipokraso kaj glaso da vino*); Cart *TraTur 1905*, [1] (*Fluas vin' en ~ojn, ĝojiganta vasalojn*); Luyk *Iŝtar* 1924, 57.4 (*sep oraj ~oj kaj karafoj*). ‖ Kp. *kaliko*.

-pol/ [1890] **~o** (pseŭdosufiko surbaze de Gr *polis*, «urbo»; sin. *-pl/*). Akropol/ [1892]. Konstantinopol**/** [1890]. Leopol/ [1910]. metropol/ [1910*]. Napol/ [1935*]. Neapol/ [1893] (ark., *Napol/*). Sevastopol/ [1892]. Simferopol/ [1893]. Tiraspol/ [1893]. Tripol/ [?]. Kontraste **-pl/**: Filipopl/ [1910]. Heliopl/ [1910]. Konstantinopl/ [1905]. Kontraste **-polis/**: Tripolis/ [1910] (ark., *Tripol/*).

pol/ [1887] **~o** Z *UL* Pl 1 [t] (*por ≈oj*), *FE 1894*, 27.3 (*personoj, kiuj ne komprenas la uzadon de la artikolo (ekzemple rusoj aŭ ~oj, kiuj ne scias alian lingvon krom sia propra)*; mankas en *UV*), *Adr 1899*, 13, *EG 1904* (~o); *PropN 1910* (≈o); OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Nom 2*, 1 (*lingvo ~a*), *RE* 228b (*nobelaro ~a*). ‖ **≈io** M *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 20. **≈ujo** Z *Adr 1889*, 3, 12 (k.m.a.); Jon *ESv 1893,* 63, *EG 1904*; B, S *PropN 1910*; R 1922. ‖ **≈landa** G *NovAnt 1909*, 5 (*Por l' idaro konservas ĝin spirit' ≈landa*). **≈lando** R 2009. ‖ **internacia-~a** Z *Nom 2*, 1 (*Malgranda vortaro internacia-~a*).

polemik/ [1898] **~o 1** (hist.) (skriba publika diskutado) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 (*altirita al Eo per nia ~o kun S^ro S.*); *FK 1903*, 262.1 (*bonege skribita kritika ~o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909 (polémique | polemics | Polemik | полемика | polemika).

polemik/ [1904] **~a 2** (malobjektiva, nescienca, kontraŭpersona [argumentado]) Z *EG 1904* (polemisch). **~i** Z *EG 1904* (polemisieren).

polen/ [1910] **~o** (bot.) (antaŭe *flor/sem/o*) Ver *EncV 1910* (Fr pollen); *PV 1930*; OA 9-2007.

polic/ [1889] **~o** Z *RE* 140a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 37. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (*~a komisaro, ~a prefekto*). ‖ **~ano** Z *RE* 33b (~servanto), *FE 1894*, 37.7 (*Nia urbo havas bonajn ~anojn, sed ne sufiĉe energian ~estron*); Beau *EFr 1903*. **~estro** Z *RE* 33b (городничій), *FE 1894*, 37.7. **~istaro** (ark., *~o*) Bar *LernHu 1898*, 67 (*mi iras por sciigi la ~istaron*). **~isto** Beau *EFr 1903*. ‖ **~direkcio** *InfRap* Jan. 1910, 3 (*En Wien°* [...] *kaj Kraków° ekzistas ~direkcioj*). **~hundo** *EB 1988*, 71#31. **~servanto** Z *RE* 33b (~ano). **~stacio** *JarL UEA* Maj. 1910, 80. ‖ **eks~isto** *SennR* Nov. 1923, 28 (*„regnogardo", kies estro estis eks~isto*).

polifon/ [1904] **~a** Z *EG 1904*.

poligami/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

poliglot/ [1898: *~a*] **~o** Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 5 ([prelego] *ĉe la Klubo ≈o*).

poligon/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 35a, *MV*, *UV*; G *NovAnt 1909*, 3 ([kampoj], / Kiujn la neĝeblanka ~' ornamas).

poligonac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: okzalo, poligono, rabarbo*).

polihistor/ [1904] **~o** (hist.) Z *EG 1904* (Polyhistor).

poliklinik/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Poliklinik).

Polinezi/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444c; OA 8-1974. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

polip/ [1903] **~o** (zool.) *FK 1903*, 48.25 (*~oj, duone besto duone kreskaĵo*); Beau *EFr 1903*; Lumo 1903; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

-polis/ (pseŭdosufikso) vd. je *-pol/*.

polis/ [1904] **~o** (pp asekuro) Z *EG 1904* (Police, Versicherungsschein); OA 2-1914.

politeism/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904* (Polytheismus); OA 2-1914. ‖ Rim. *politeist/o* mankas en *EG 1904* kaj VO.

politeknik/ [1904] **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~a** Z *EG 1904* (~a; ~a lernejo, Polytechnikum). ‖ **~isto** Z *EG 1904*.

politik/ [1888] **~o** Z *DL* 22 (*La ~o de nia ministro montras, ke li estas bona diplomatiisto*), *RE* 140a; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 73.14 (*Jam la ~o povus ilin devigi plenumi sian vorton*); OA 1-1909. ‖ **~a** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*kaŭzoj ~aj, socialaj aŭ personaj*); *FK 1903*, 304.23 (*kiaj ajn estus la ~aj kondiĉoj*); Beau *EFr 1903*; Z *Reviz 1906*, 16.9 (*tie ĉi estas kaŭzo delikata kaj pli ~a*). ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*. **~ulo** Z *Ham 1894*, 114.4 [= *Ham* ²*1902*, 146.19] (*Tio ĉi* [tiu ĉi kranio] *eble estis la kapo de ia ~ulo*).

politrik/ [1926] **~o** (bot.) Benn *DeE 1926*, 454 (Widertonmoos).

polk/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 141a; Jon *ESv 1893,* 61; Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*subite eksonis vigliga ~o*); OA 1-1909; B *VdE 1910* (*Bohema kaj pola rondodanco*).

polp/ [1910] **~o** (zool.) Ver *EncV 1910* (poulpe *(Polypus)*); *PV 1930*; OA 9-2007.

poluci/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Pollution).

polur/ [1889] **~o** Z *RE* 32a, 91a, 140a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 140a; Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *RE* 91b. **~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*glataj, polur-itaj kolonoj*). ‖ **frot~i** GM *EFr 1910* (→ *frot*).

polus/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 141a, *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*transnaĝo de la glacio kaj akvo de la suda ~o al la norda*), *UV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*aventuruloj elvojaĝis inter glacioj de ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 141b; Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*la lumo ~a*; *la ~aj regionoj*).

polv/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 57b (*kovri je ~o*; ~i), 132b (tero), 147a, 164a, *MV*, *E-isto* Jan. 1891, 3b (*Jen saketo kun ~o* {legu: pulvo por ŝargi pafilon}), *UV*, *FE 1894*, 41. ‖ **~i** Z *RE* 57b (kovri je ~o; запыливать, «~okovri»). ‖ **~ero** Z *RE* 164a, *FE 1894*, 41.17 (*eĉ unu ~eron vi ne trovos sur lia vesto*); Beau *EFr 1903*. **en~i** Z *RE* 57a (запорошить, «~okovri»). **en~igita** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 ([ŝuoj] *en~igitaj*).

pom/ [1887] **~o 1** (frukto) Z *UL* [v], *DL* 18 (*Jen estas cento da ~oj*), *RE* 231b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 6.7 (*Jen estas ~o*) k.m.a.; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 ([en aŭtuno] *Persikoj, piroj, ~oj kaj vinberoj ĝojigas la vidadon kaj flatas la gustadon*). ‖ Kp. *pomolog/o*. ‖ **~ujo** (~arbo) Z *UL* [v], *DL* 28 (*La arbo, sur kiu kreskas ~oj, estas nomata ~ujo aŭ ~arbo*), *RE* 231b (~arbo), *MV* 69, *UV* (→ *uj*), *FE 1894*, 20 (→ *uj*); Beau *EFr 1903* (~arbo). ‖ **~arbo** Z *DL* 28 (*La arbo, sur kiu kreskas ~oj, estas nomata ~ujo aŭ ~arbo*), *RE* 231b (~ujo); Beau *EFr 1903* (~ujo). **~-tarto** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (prefere sen ligostreko; tarte aux pommes). **~vino** *FrazL 1903*, 8 (Fr cidre). ‖ **gal~o** (kalkeo de De *Gall|-apfel*, ark., *gajlo*) Einst *Plen 1888*, 23 („*Mia maldolĉeco venas nur de la gal~oj de mia inko*“). **ter~o** Z *RE* 72a, *MV* 54, 66, *UV* (→ *ter*, *pom*).

pom/ [1889] **~o 2** (fig. *regna ~o*, ark. *regno-globo*, kalkeo de De *Reich|s|apfel*) *RE* 38b (*regna ~o*; держава); Majn *Manf 1891*, 8 ([sen-utila] *kiom por senkronigita reĝo lia regna ~o*).

pomac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: cidoniarbo, mespilo, pirarbo, pomarbo, sorpo*).

pomad/ [1889] **~o** Z *RE* 141b; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

pomer/ [1923] **~o** (pers.) (laŭ *PIV 2002 Pomeri/an/o*) Chris *DeE 1923*, 392a (→ Pommer); Benn *DeE 1926*, 454 (Pommer); War *GD 1957* (≈o, Poméranien); *PIV 1970* (≈o). ‖ **≈io** Z *3 FA-1932* (*genue ĵetis sin la idolanoj sur la bordo de ≈io*); War *GD 1957* (Poméranie); *PIV 1970*. **≈ujo** Chris *DeE 1923*, 392a (→ Pommer; Pommern); War *GD 1957* (Poméra-nie); *PIV 1970*. ‖ **~hundo** (zool.) War *GD 1957* (loulou = ŝpico); *PIV 1970* (≈hundo [mj. !?]).

Pomerani/ [1910] **~o** (regiono) (ark., *Pomer/i/o* aŭ *Pomeri/o*) B, M *PropN 1910*. ‖ **~ano** B, M *PropN 1910*. ‖ Kp. ark. *Pomerni/o*° kun -n-.

Pomeri/ [1932] **~o** (iama regiono «Pom-mern» en Germanio) (antaŭe *Pomerani/o*, *Pomerni/o*, *Pomer/i/o* aŭ *Pomer/uj/o*) Z *3 FA-1932* [Cigna nesto] (*genue ĵetis sin la idolanoj sur la bordo de ~o*) *PIV 2002* (antaŭe *Pomer/i/o*, *Pomer/uj/o*). ‖ **~hundo** (do *Pomeri/hund/o*, t.e. mj. kaj kun *-i/* [!?]).

Pomerni/ [1910] **~o** (regiono) (ark., *Pome-ri/o*) S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Pomerani/o*.

pomolog/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Pomologe, Obstkundiger); Chris *DeE 1910* (→ Pomologe). ‖ Kp. *pom/o*.

pomologi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (pomo-logie).

pomp/ [1903] **~o** *FK 1903*, 260.10 (*Sicard, kun granda ~o antaŭanoncis oportunan pazi-grafion*); Z *EG 1904* (Pomp); OA 2-1914. ‖ **~a** Z *EG 1904* (pompös).

Pompej/ [1910] **~o** (hist.) (iama urbo en nuna Italio) B *PropN 1910*.

ponard/ [1889] **~o** Z *RE* 73a, *MV*, *UV*; Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*nacio-kaŭkaza* […] *ambaŭ-flankeakra ~o*). ‖ **~ego** (ark., *lanco*) Z *RE* 43b (дротъ, дротикъ), 80a, 173a, *MV* (Pike, Spiess {legu: Spieß}), *UV*; B *LI* Feb. 1904, 43 (*Egipt-ujo ne povas havi estron, al kiu ne eble estas* [...] *porti ~egon*). ‖ **ĵet~ego** (ark., *ĵetlanco*) Z *RE* 43b (дротъ, дротикъ).

ponĉ/ [1957] **~o** (vest.) War *GD 1957*.

Pondiĉer/ [1957] **~o** War *GD 1957* (Pondichéry).

pone/ [1957] **~o** (zool.) (antaŭe *ĉeval/et/o*^Z, *poni/o*) War *GD 1957*; Sek *Nepal 1959*, 211. ‖ **~ino** War *GD 1957*.

ponĝe/ [1957] **~o** (teks.) War *GD 1957*.

poni/ [1923] **~o** (zool.) (*poneo*) Wü *EV 1923* (→ *ĉevaleto*).

pont/ [1887] **~o 1** (arki.) Z *UL* [v], *RE* 99a, *MV*, *UV*. ‖ **~eto** Beau *EFr 1903* (passerelle). **~isto** War *GD 1957*. ‖ **super~i** War *GD 1957*. **trans~i** War *GD 1957*. ‖ **~arko** War *GD 1957*. **≈-Eŭkseno** (topo.) M, S *PropN 1910*. **~imposto** War *GD 1957*. **~okapo** War *GD 1957*. **~kolono** War *GD 1957* (plusendas al *piliero*). **~ŝipo** Chris *DeE 1923*, 392a (→ Ponton, *pontono*, *~ŝipo*).

pont/ [1890] ~**o 2** (mar.) G *Kond 1890*, 21 (*~o* [de ŝipo]); War *GD 1957* (passerelle *(de commandement)*).

pont/ [1957] ~**o 3** (pp violono k.s.) War *GD 1957* (chevalet *(de violon)*).

Pont/ [1957] ~**o 4** War *GD 1957* (le Pont). ‖ **~a** War *GD 1957* (Pontique).

Ponti/ [1893] **~o** (LA vira nomo) Beau *Preĝ 1893,* 12 (*Suferinta sub ~o Pilato*).

pontifik/ [1957] **~o** (reli.) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **~eco** War *GD 1957*. ‖ **ĉef~o** War *GD 1957*.

ponton/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 2-1914; Chris *DeE 1923*, 392a (→ Ponton, *~o*, *pont-ŝipo*).

Pontus/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

pop/ [1898] ~**o 1** (reli.) Lang *LI* Okt. 1898, 155 ([por la baptado] *oni bezonis, interalie, unu „~on“ kaj du baptanojn*), 156; Kof *Proz 1904*, [1] (*la porko de nia ~o venis en la pizplantejon*); War *GD 1957*.

pop/ [1999] **~o 2** (muz.) (= ~muziko; speco de muziko, kutime karakterizata de dancebla ritmo kaj facile memoreblaj melodioj kaj tekstoj) Wenn *RokPop 1999* (EN *pop (music)*).

popl/ [1889] **~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 203b, *MV*, *UV*; Devj *Demon 1894*, 23 (*Jen monaĥejo en montaroj. / De tuta mond' apartigita, / Per vic' de ~oj kaj ĉinaroj*); G *NovAnt 1909*, 19 (*La ~on maljunan al dormo lulante*). ‖ **~a** War *GD 1957* (*~a pomado*).

poplin/ [1957] **~o** (teks.) War *GD 1957*.

poplit/ [1957] **~o** (anat.) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957* (*~a kavo*).

popol/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 3 (*vivu la frat-eco de l' ~oj*), 28 (*La malnovaj ~oj estis tre gast-amaj*), 29 (*La ~diroj (proverboj) esprimas la saĝon de l' ~o*), 45 (*ĝi° estus efektiva beno por mia ~o kaj regno, se mi lin elektus por esti mia edzo!*), 47 (*≈o diras – Dio diras*), *Ald 1888*, 2 (*la plej gravaj civilizitaj ~oj*); Einst *Plen 1888*, 24 (*la granda familio de la ~oj de la globo*); Z *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 104 (*La mankojn liajn la ~o trempas / En sian amon*). ‖ **~a** Z *DL* 47 (*~aj amasoj*), *RE* 29a (*~a konsiliĝo*), Z *Adr 1896*, 29 (*instruisto de ~a lernejo*), *Adr 1899*, 8 (*~a instruisto*). ‖ **~amaso** Z *RE* 106a, 160b, 224a, *MV* 54 (Pöbel «fi~anaro»), *UV*, *Ham 1894*, 104 (*lin* [la princon] *tre amas la ~amaso*). **~amasulo** Z *RE* 160b (simplulo); Beau *EFr 1903* (plébéien). **~diro** Z *DL* 29. **~konsiliĝo** Z *RE* 179b (deputataro; сеймъ, «sejmo»). **~rakonto** Z *DL* 29. **~religio** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (kontraste al la filozofio, la „~o de la kleruloj“).

poprok/ [1999] **~o** (muz.) (= roko, kun multaj el la ecoj de popo) Wenn *RokPop 1999* (EN *pop rock*).

popular/ [1897: *~e*] **~a** *FK 1903*, 253.15 ([vortoj] *kiuj apartenas nur al unu lingvo, sed estas ~aj ankaŭ ĉe la aliaj popoloj*), 300.36 (*en la publiko tre ~a opinio*); Beau *EFr 1903* (populaire *(connu dans toutes les sphères du peuple)*); Z *EG 1904* (volkstümlich, populär); *Senkomp-Reg 1907*, [2] (*laŭmodaj kaj ~aj restadejoj* [por turistoj]); OA 2-1914. ‖ **~e-scienca** Abes *Kralj 1897*, [2] (*verkoj ~e-sciencaj*). ‖ **~igado** *FK 1903*, 201.34 (*~igado de sciencoj*).

por [1887] **1** (prep.) Z *UL* 1 [t] (*~ Rusoj*), *UL* 23 (*≈ mi ĝi ne estas havinda!*), [v], kovr. 4 (*Al sinjoro D*[ro] *L. Zamenhof' / ≈ D-ro Esperanto / en Varsovio*), *Majn 1887-1* (*mi dankas vin kore ~ via bona volo*), *Majn 1887-2* (*ĉio, kio estas necesa ~ la lingvo internacia*), *Schl 1887*, 120 (*mia profunda estimo ~ la nobla idealisto, kiu laboris ~ la homaro*), *DL* 3 (*danki la legantan publikon ~ la viva kunsento, kiun ĝi montris ~ nia afero*), 3 (*amasoj, kiuj ordinare estas tiel maldiligentaj ~ ĉia nova afero*), 3 (*viroj kaj virinoj* [...] *rapidas porti ilian*° *ŝtonon ~ la granda* [...] *konstruo*), 4 (*Respondi je ĉiu letero aparte estas ~ mi ne eble*), 5 (*mi donos al la dezirantoj sufiĉe da materialo ~ legi*), 8 (*Mi petas ĝin ne ~ mi, sed pro l'* afero), 10 (*mia konfeso malvarmigos multajn ~ la afero*), 11 (*La projekton de l' tutmonda voĉdono* [...] *ili prenis ~ la plej grava* [...] *parto de l' afero*), 15 (*Se vi kolektos la numerojn de ia ĉiutaga gazeto ~ unu jaro*), 18 (*Mi aĉetis du ŝrankojn kaj pagis ~ ili cent frankojn*), 21 (*ne, ~ vi mia magazeno estas fermita*), 28 (*≈ via malkonfeso oni duobligos vian punon*), *RE* 105b (*provizigi ~ la vojo*), 112b (*loko ~ nokto*), 141a (pro la profito de), 142b (*kovrilo ~ ĉevalo*), 158a (*elspezi ~ vivo*), 228b (*pinglo ~ haroj*); Z' *UL* YI *1888*, 59b [v] (*La ĉapelo estas ~ la patro*); *MV*, *UV*. ‖ **~ ke** Z *Ald 1888*, 5 (*~ ke la lingvo internacia povu fariĝi* [...] *sendependa de mia persono*), *RE* 36b, 225b (*~ ke*; ke).

por/ [1904] **~o** (anat.) (zool.) (bot.) Z *EG 1904* (Pore); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *EG 1904* (porös). ‖ **~eco** Z *EG 1904* (Porosität). ‖ **ŝvit~o** Z *Rab 1908*, 70.16 (*ke la ruĝa suko ŝprucu ĉe li el ĉiuj ŝvit~oj*).

porcelan/ [1889] **~o** Z *RE* 216b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*~aj vazoj staris apud la muroj*).

porci/ [1889] **~o** Z *RE* 143a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (portion); Z *UV*, *GVGE 1894*, 4b (*li ricevis sian ~on*).

pord/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 28 (*Malfermu la ~on!*), 30 (*la ~oj restis fermitaj la tutan tagon*), 32 (*li dormis ĉe malfermita ~o de balkono*), 33 (*la ~o estas ne tute fermita*), 33 (*la ombro eniris en la* [...] *~on de la balkono*), 37 (*vi eniris tra la ~o*), 47 (*Pelu muŝon tra l' fenestro, ĝi venos tra l' ~o*), *RE* 37a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25.14 (*tra la fenestro, kiu sin trovas apud la ~o, la vaporo iras sur la korton*) k.a. ‖ **~egisto** Z *RE* 151b. **~ego** Z *UL* DE [v], *DL* 25 (*Je l' deka horo vespere la kortisto fermas la ~egon de l' domo*); G *Blov 1888*, 12 (*La ~ego* [de la domo] *akre eksonis*); Z *RE* 22b, 137a (*sub la ~ego*), *MV* 54, 19 (→ *eg*), *UV*, *FE 1894*, 38.8 (*Kun bruo oni malfermis la ~egon, kaj la kaleŝo enveturis en la korton*). **~eto** Z *RE* 70a. **~isto** Z *RE* 151b, 227b. ‖ **~-frapante** Jung *ET* 1920-04-01, 1. **~hoko** Z *MV* 28 (Thürangel). **~kurteno** Z *DL* 22. **~sojlo** Benn *EDe 1923*. **~sonorilo** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*Ĉe la sono de la ~sonorilo*).

pore/ [1904] **~o** (bot.) (kuir.) Z *EG 1904*; OA 2-1914 (poireau | leek | Porree, Lauch).

porfir/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 143a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

pork/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *RE* 178a, 220b (*bleki kiel ~o*; nun ankaŭ *grunti*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 178a (*~a viando*; ~aĵo). ‖ **~aĵo** Z *RE* 178a (~a viando). **~ido** Z *RE* 143a.

Porsal/ [1903] [**~o**] (bretona havenurbeto *Portsall* [FR] / *Porsal* [Bret]) *EKato* Okt. 1903, 4 (*bona monato, kiun mi pasigis en ~*). ‖ **~ano**

EKato Okt. 1903, 4 (*Amikaĵojn al la ~anoj de la frenezeta knabino*). ‖ Kp. *Portsal/o*.

port/ [1887: *sin ~i*] **~i** Z *UL* 21 (*afero, kiu povas ~i grandegan utilon al la homa societo*°), [v], *DL* 27 (*Por ne piki la fingron ĉe l' kudrado, oni ~as fingringon*), 35 (*li* [...] *metis sian manon en la dikan oran ĉenon, kiun li ~is ĉirkaŭ la kolo*) 37 (*li ~is elegantajn botojn kaj ĉapelon*), 43 (*la vestojn de siaj servantoj oni faras el pli bona ŝtofo, ol oni ~as mem*), *RE* 102b, 105a, 110b, 112b, 128b (*sin ~i*), *MV*; Hall *E-isto* Nov. 1892, 165 (*ŝi volis ~i la kuleron al sia buŝo*); Z *UV*, *FE 1894*, 13, 31.23 (*Li ~as rozokoloran superveston kaj teleroforman ĉapelon*), 40.18, 41.13 (*li estas tre pardonema, li ne ~as longe la koleron*); Kof *Proz 1904**, 2 (*Mi ~is plendon al la tribunalo*). **sin ~i** (~iĝi) Z *UL* 19 (*la animo de Dio sin ~is super la akvo*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 112b; Lang *LI* Okt. 1898, 155 (bagaĝo, pakaĵo); Beau *EFr 1903*. **~antino** *LI* Jan. 1903, 13 (*vestoj* [...] *tute ne en harmonio kun la talio aŭ la tipo de l' ~antino*). **~anto** Beau *EFr 1903* (porteur *(d'occasion)*) **~ilo** Z *RE* 112b; Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, [3] (*ĉe la montra fenestro, sur du ~iloj*). **~isto** (de kofroj kaj valizoj en staci-domo) Beau *EFr 1903* (porteur *(de profession)*); Diett *Gold 1921*, 6#21. ‖ **al~i** Z *DL* 23 (*La lavistino al~is mian tolaĵon*), *Ald 1888*, 14 (*la gazetoj ne al~as ĉiutage sensaciajn novaĵojn*), 15 (utilon *ili* [...] *povas al~i grandegan*), *RE* 41b, 138a, 149a, 151b, 153b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 110 ([la morto] *kiun* / *La bato via eble ne al~is* [kaŭzis]), *FE 1894*, 13.3 ([ŝi devis] *al~i domen plenan grandan kruĉon* [da akvo]) k.a.; Doré *Flut 1907*, 7 ([li] *al~as sian fluton al siaj lipoj*). **de~adi** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*La ventoj kaj pluvoj de~ados la suprojn de la montoj en la valojn*). **dis~ante** Z *Ham 1894*, 13 (*De l' tero tondro iru al ĉielo,* / *Tra l' mondo ĝojon dis~ante*). **el~i** Einst *Plen 1888*, 17 [g]; Z *RE* 41b, 187a (suferi), 194a («elteni», De *er*|*trag*|*en*), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (supporter *(dans le sens de)* endurer). **el~ata** Z *DL* 31 (*ĉiuj homoj eliris sur la straton, tabloj kaj seĝoj estis el~ataj*). **el~ebla** Beau *EFr 1903*. **en~ado** (ark., *import/o*) Ros *KomSekr 1905*, 8. **en~ata** (ark., *importata*) °c, 10 (*cenzuristo por eksterlandaj presaĵoj en~ataj*° *per*° {tra} [la havenurbo] *Abo*). **en~i** G *Blov 1888*, 12 (*Oni en~is la tema-ŝinon*). **en~ita** Z *DL* 31 (*Apenaŭ lumo estis en~ita en la ĉambron, la ombro sin eltiris sur la tuta muro*); G *Blov 1888*, 7 (*La vespermanĝo estis en~ita*). **en~o** (ark. *kotiz/*) *E-isto* Dec. 1892, 178 (*membra en~o*); Svensk 1893, [2] ([honoraj membroj] *estas liberaj de ĉiuj en~oj*). **ĉirkaŭ~i** Cart *TraTur 1905*, [1] (*Ĉirkaŭ~as manĝaĵojn, prezentadas frandaĵon* [servisto dum festeno]). **dis~i** Z *RE* 168a (kolporti). **for~i** Z *RE* 212b. **neel~ebla** Z *RE* 110b (dufoje; kp. De un|aus|halt|bar); Beau *EFr 1903*. **real~ita** Z *Ham 1894*, 105 (*Potenca reĝo! Sciu, ke mi nuda estas real~ita en vian landon*). **rekun~i** Doré *Flut 1907*, 5 (*mi* [la fluton] *lasis ĉe li, por ke mi ne estu devigata ĝin rekun~i*). **re~i** Beau *EFr 1903*. **sur~i** Z *RE* 21a (levi), 105a, 138a. **trans~i** Z *DL* 28 (*Trans~u la seĝon de tie ĉi sur alian lokon*); Beau *EFr 1903*. **tra~iĝi** Z *RE* 159b. **trans~o** Beau *EFr 1903*; (mil.) *Rev 1907*, [274] (*la „trans~o" (veturilaro), kies komandanto mi estis*); (de tabela valoro al la sekvanta paĝo) *JarL SAT 1923*, 21. ‖ **frukto~a** Z *RE* 134b; L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*Ni esperas, ke nia laborado estos frukto~a*). **gazet~isto** Diett *Gold 1921*, 6#17. **korno~a** (zool.) Z *RE* 172b (korna). **leter~isto** *E-isto* Dec. 1892, 180 (kp. De *Brief*|*träg*|*er*). **muzik~ilo** Doré *Flut 1907*, [3]. **sciaĵ~isto** (ark., *kuriero*) Z *RE* 29a (kurjero°).

Port-Said/ [1903: ~] [**~o**] (havenurbo en Egiptio) *EKato* Dec. 1903, 23 (*Morgaŭ kvara-hore ni vidos ~*).

portal/ [1904] **~o 1** (arki.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914; Wicke *Galero 1922*, 24 (*la altaj ~oj* [de la katedralo]); Kr *PVEG 2018* (*ĉefa, flanka ~o*). ‖ **~figuro** Kr *PVEG 2018*.

portal/ [2018*] **~o 2** (komp.) Kr *PVEG 2018* (*interreta ~o*).

portepe/ [1889] **~o** (mil.) (vest.) Z *RE* 143a; Beau *EFr 1903*.

porter/ [1889] **~o** (kuir.) Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

portfeljon/ [1921] **~o** (ark., *tek/*, *paper/uj/*) Diett *Gold 1921*.

portik/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904* (Portikus, Säulenhalle); OA 2-1914.

Portland/ [1896: ~] **~o** (urbo) Beau *LI* Jan. 1896, 2 ([informpeto] *el* ~); War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957* (*~a cimento*° {cemento}; *~a etaĝo* (geol.))

Porto Rik/ [1908] **~o** (insulo) (ark., *Porto-Riko* kun ligostreketo aŭ *Portoriko*) Rhod *EnE 1908,* 525b.

Porto-Rik/ [1910] **~o** (insulo) (antaŭe *Porto Riko*°, kp. *Portoriko*) *PropN 1910*; *PIV 1970*, *2020*.

Portorik/ [1967] **~o** (insulo) (kp. *Porto-Riko*) But *EEn 1967*, 444c.

portret/ [1889] **~o** Z *RE* 143a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 11.3 (*La pli juna filino* [...] *estis la plena ~o de sia patro laŭ sia boneco kaj honesteco*), *GVGE 1894*, 4b (Abbild, Abbildung), *Adr 1901*, 6 (*kolektanto de ~oj de ĉiaj gloraj personoj*).

Portsal/ [1903] [**~o**] (ark., *Porsal/o*) *EKato* Okt. 1903, 3.

portugal/ [1890: *~a*] **1** (pers.) **≈o** *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *EG 1904*. ‖ **~a** Red. *E-isto* Jan. 1890, 27b (*la lingvo ~a*); *FK 1903* (*la ~aj ekspedicioj al la bordo de Gvineo*); Z *EG 1904*; B *VdE 1910* [→ kreolo] (*la hispanaj kaj ~aj kolonioj de Ameriko*). ‖ **~ino** Z *Adr 1897*, 15 (*deziras precipe korespondadon kun ~inoj*). **≈io** M *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 20; R 2009. **≈ujo** G *Kond 1890*, 42; Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 29 (*Lisboa. ≈ujo*); *E-isto* Dec. 1892, 178 (*Da nia gazeto oni legas ekzemplerojn en:* [...] *≈ujo*); Jon *ESv 1893,* 63; *LI* Dec. 1895, 4; *FK 1903* (*Li veturas sur italaj ŝipoj en Malgrand-Azion, Anglujon, ≈ujon, al la bordo de Gvineo*; *la reĝo de ≈ujo*); Z *EG 1904*; B, S *PropN 1910*; R 1922; R 2009. ‖ Kp. *Portugalo* 2 (regno)° kaj *Portugezo*°.

Portugal/ [1910] **~o 2** (regno) (ark., *~/i/o* aŭ *~/uj/o*) M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Portugezo*°.

Portugez/ [1910] **~o** (regno) (ark., *Portugal/i/o* aŭ *Portugal/uj/o*) M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Portugalo* 2 (regno)°.

posed/ [1888] **~i** Einst *Plen 1888*, 26 (*Mi ~as la deziratajn konadojn*); Z *RE* 18b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*Skermantoj la plej bonaj ne ~as / Eĉ la duonon de lerteco via*); Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 ([pp lingvo] *~i pli ol 300 vortojn*; *homoj meze inteligentaj ~as ĉirkaŭ 4000 vortoj*). ‖ **~a** Z *RE* 155b, (gram.) *EG 1904* (*~a pronomo*). **~o** Z *EG 1904* (Besitz *(= das Besitzen)*). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904* (Besitz[tum], Besitzung). **~anto** Z *EG 1904* (Besitzer, Inhaber). **~igo** Z *Ham 1894*, 114 (*bienoj, kun ĉiaj* [...] *juĝaj ~igoj*). **~inda** Luyk *Iŝtar* 1924, 73.1 (*la sola virto ~inda estas la heroeco*). ‖ **~preno** (jur.) G *Tade 1918* [t] (*Sinjoro Tadeo aŭ / Lasta armita ~preno en Litvo*). ‖ **propraĵo~anto** (jur.) Z °*c*, 4. **ŝip~anto** (mar.) (jur.) *E-isto* Feb. 1892, 21 (*Hamburga ŝip~anto*). ‖ **ek~i** Z *RE* 51a, 117a.

Posejdon/ [1890] **~o** (mit.) (ark., *Pozidon/o*) G *Kond 1890*, 28 (*Demandu ~on, al kiu ĝi* [la infano] *ŝtelis la tridenton*; kp. De Poseidon, pron. -aj-); Rhod *EnE 1908*, 541a.

Posen [1889: ~] [**~o**] Z *Adr 1889*, 29 (*Prov*[inco] ~; la nomo de la urbo baziĝas sur De «Posen»; surbaze de Pl estas *Poznan/*); Borel *GermE* Apr. 1905, 39b (*Rawitsch, Provinco ~*). ‖ Kp. *Poznan/i/o*, *Pozen/i/o*.

posesiv/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*.

post [1887] **1** (tempa) Z *UL* 20 (*Mi prezentas al mi kian vizaĝon vi faros ~ la ricevo de mia letero*), 21 (*~ la plej mallonga tempo*), [v], *Majn 1887-1* (*verketo* [...], *kiu estos eldonita ~ 4-5 semajnoj*), *DL* 3 (*~ tio ĉi oni jam povus komenci la eldonon de plenaj vortaroj*), 6 (*mi esperas, ke jam ~ la dua aŭ la tria kajero la leganto vidos,*

ke mi ne fantazias), 47 (≈ *la faro venas saĝo*), *RE* 120b (*trinki ~ la malsobriĝo*), 135a (по), 144a (*paŝo ~ paŝo*), 192a (~e; спустя [tempa]), 193a (*unu ~ la alia*; intersekve), 205b (*festo ~ mortinto*), *MV* (nach {tempa}; hinter {loka}). **iom ~ iom** Z *RE* 93b, 109b, 141b. ‖ **~e** Z *DL* 6 (*la rezultatoj* [...] *estos, kiel* [...] *la leganto ~e vidos* [...]), 9 (*~e mi ankoraŭ parolos pri ĝi pli vaste*), 37 (*vi eniris tra la pordo, kaj ~e...*), 47 (*Antaŭe intencu kaj ~e komencu*), *RE* 24b (*tuj ~e*), 59a (затѣмъ), 139a, 143b, 145a, 180b (*~e, de ~e*), 192a (~; спустя [tempa]), *FE 1894*, 14.6 (*trie mi petas vin ankaŭ ~e prunti al mi, kiam mi bezonos monon*), 39.2 (*Li paliĝis de timo kaj ~e li ruĝiĝis de honto*). ‖ **~drinka** Z *RE* 145b (*~drinka kapdoloro*). **~eulo** (ido) Z *RE* 145a; Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 (*kio fariĝis el la ceteraj ~euloj de Abraham:* […] *?*). **~morgaŭ** Z *RE* 144a, *FE 1894*, 20.5 (*Hieraŭ estis vendredo, kaj ~morgaŭ estos lundo*). **~paska** Z *RE* 232b (*la ~paska semajno*). **~signo** Z *DL* 22, *RE* 185a. **~sorbi** Z *RE* 59b (sorbi). **~trinki** Z *RE* 56b.

post [1887] **2** (loka, *malantaŭ*) *DL* 32 (*tre mallaŭte li stariĝis ~ la kurteno*), 33 (*la alilandulo* [...] *mallevis ~ si la longan kurtenon*), 38 (*granda nombro da ĉambroj tie estis unu ~ la alia*), 42 (*ili ĉian° estis kune* [...], *unu antaŭ aŭ ~ la dua*); G *Blov 1888*, 10 (*Ĵadrino estis tuj ~ ĝi*); *Let 1888-1* (*ŭ* [...] *estas uzata nur ~ vokaloj*), *RE* 45a (*la ~aj piedoj*), 135a (по), *MV* (nach {tempa}; hinter {loka}). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis eliri en la ĝardenon trans la ~a balkona ŝtuparo*); Z *RE* 24b (*tuj ~a*), *RE* 52b, 80b (*~a parto de ŝipo*), 92b (*bati per la ~aj piedoj*), 231b (*~a vango*). **~e** Z 52b (задомъ, «la dorso antauen»: *per ~e*). **~en** Z *RE* 25a (reen), 52b. **~o** Z *RE* 52b (задомъ, «la dorso antaŭen»: *per la ~o*), 207a (~aĵo, dorso; тылъ). ‖ **~aĵo** Z *RE* 207a (~o, dorso; тылъ). **~eulo** Z *RE* 145a, 149a (heredanto); Luyk *Iŝtar* 1924, 39.4 (*Hamul el Bubastis, ~eulo de Ŝem*). ‖ **~igante** Tolk *Voron ~1900*, 2 ([brula vento plovis] *~igante nubojn da seka sablo kaj polvo*). **~iĝi** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*Ke li nur ne ~iĝu* [~restu] *post ni*). **~iranta** Z *DL* 33. **~maro** Z *RE* 55b. **~signo** Z *MV* 61. **~stara** Z *RE* 126a. **~stari** Z *RE* 125b. **~urbaĵo** Z *RE* 52a.

posten/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 144b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 8 (*Ni povas jam forlasi la ~on* [post mateniĝo]). ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~e** Z *Ham 1894*, 15 (*~e ili staris*). **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~igi** G *EPl 1916*. ‖ **antaŭ~o** Z *RE* 218a; Beau *EFr 1903*.

postilion/ [1888] **~o** (ark. *postiljon/o*: koĉero, kondukanta publikajn (poŝtajn) veturilojn en la “poŝtaj vojoj” inter la stacioj) G *Blov 1888*, 19 (*la ~o konsilis al mi, ke mi atendu*).

postul/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 15-16 (*tio* [...] *ĉe* unu *homo ~as 30 jarojn*), 20 (*kian° la senco ĝin° necese° ~as*), 21 (*se* [...] *la klareco ~as, oni povas ankaŭ preni la tutan radikon*), *Ald 1888*, 8 (*tion ~as la interesoj de la afero*), 17 (*ĝi* {la amaso} *timos, ke vi ~as de ĝi ian oferon*), *RE* 16b (ekzekuti, vd. tie), 57a (*tro multe ~i*), 204b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 104 (*puno, kiun / ≈is via saĝo, via indo*), *FE 1894*, 27.5 (*se la bonsoneco aŭ la klareco ~as, oni povas ankaŭ preni la tutan vorton*), 28.1 (*Ĉiuj prepozicioj per si mem ~as ĉiam nur la nominativon*) k.a.; Beau *EFr 1903* (exiger *(demander rigoureusement qqch. en vertu de son droit, de son autorité, de sa force)*. Ex. : *Mi ~as nek ĵuron, nek promeson*, je n’exige ni serment, ni promesse. *Tion la cirkonstancoj ~is*, les circonstances l’exigeaient). ‖ **~o** Z *DL* 4-5 (*de ĉiuj flankoj venas ~oj, ke mi* [...] *eldonu ian libron en la lingvo internacia*), *Ald 1888*, 3 (*D^ro S** [...] *estas tre modesta en siaj ~oj*), *RE* 68 (*juĝa ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. *postulat/o*. ‖ **~aĵo** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*eblecoj, ~aĵoj, alcelindaĵoj de estonta socio*). **~ante** *LI* Mar. 1896, [33] (*altiri la homojn* [...] ~ante de ili nenion). **~ata** Z *DL* 14 (*Kelkaj konsilas al mi,* [...] *ke mi malgrandigu la nombron da ~ataj voĉoj*). **~ebla** Beau *EFr 1903*. **~ebleco** Beau *EFr 1903*. **~itaĵo** (ark., *mendo*, *menditaĵo*) [Z] *E-isto* Maj. 1892, 77 (*La ~itaĵo estas alportita*). ‖ **ek~i** Z *LI* Feb. 1896, 28 (*adeptoj* [de l.i.] *ne ek~os reformojn*).

postulat/ [1907] **~o** (filoz.) (mat.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*Por povi plenumi la ~on, ni ĉiuj devas akrigi nian pensmanieron*). ‖ Kp. *postul/o*, *postul/aĵ/o*.

poŝ/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 71b, 127b (*brusta ~o*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34, 40.18 (*En la ~o de mia pantalono mi portas monujon, kaj en la ~o de mia surtuto mi portas paperujon*); Luyk *Iŝtar* 1924, 48.2 (*ĉebrusta ~o*). ‖ **~a** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 47 (*~a lernolibro kun 2* {prefere: *du*} *vortaroj por bulgaroj*); Domb *E-isto* Apr. 1893, 55 (*~a ŝtelisto*); Z *FE 1894*, 34.1 (*~a tranĉilo*). ‖ **~almanako** *GermE* Feb. 1910 [r], [3] (*katalogo en Eo de parfumejo* [...] *kun parfumita ~almanako*). **~atlaso** *PoŝAtl 1971* [t] (*≈atlaso de la Mondo*). **~horloĝo** Beau *EFr 1903*.

poŝt/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Majn 1887-3* (*markoj de ~o*), *Nom 1* (*Anstataŭ mono oni povas sendi signojn de ~o*), *Nom 2*, 2 (*li akurate ricevados per la ~o ĉiun novan nomaron*; la ekzemplo sidas en alitipa tajpaĵo en la dekstra marĝeno, perpendikulare al la ĉefa teksto - gnev), *RE* 146a, *MV*; *E-isto* Sep. 1889:1:01, p. 1 (*Oni povas aboni sur la ~o* […]); Z *UV* (*~o*; *signo° de ~o* {~marko}). **~o-telegrafa** Z *Adr 1896*, 20 (*~o-telegrafa oficisto*). ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 17 (*~a transsendo*); G *Blov 1888*, 19 (*Alveninte* [...] *sur ian ~an stacion* [...], *mi ordonis* [...] *almeti ĉevalojn*), 19 (*~a inspektoro*); Z *Nom 2*, 2 (*~a transsendo*), *RE* 146a (*~a oficejo*), *Majn 1891-37* (*~a karto*); *LI* Jan. 1896, 6 (*tutmonda ~a ligo* [prefere mj., ĉar propra nomo]); Z *Adr 1896*, 18 (*~a oficisto*), *Adr 1896 fol. 2*, 14 (*~a marko*; *~a kesto*); Beau *EFr 1903* (*~a karto, kesto, marko, oficejo, oficisto, mandato, ŝtampo*): pk 1913 (). ‖ **~ejo** *FrazL 1903*, 12. **~estro** Z *RE* 146b. **~isto** Z *RE* 146a («leteristo»). ‖ **~asistanto** *JarL UEA* Maj. 1910, 76 (*supera ~asistanto*). **≈e-restante** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35. **~oficejo** *FrazL 1903*, 14 (*Kie estas la plej proksima ~oficejo?*). **~restante** Z *RE* 23a (до востребования; kun preseraro *postrestante*). Z *Adr 1897*, 10 (*≈-restante*).

pot/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 20 (*Punata antaŭ la rompita ~o, la kato eble komprenos la kaŭzon de l' punado*); Einst *Plen 1888*, 34 (*granda kuirejo* [...] *kun furno° senfinite longa, sur kiu staris tri serioj da feraj ~oj*); Z *RE* 33b, 85a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25.14 (*Sur la kameno inter du ~oj staras fera kaldrono*). ‖ **~a** Z *RE* 71b (*~a kuko*), 223b (*~a peco*; черепокъ, «ero post rompiĝo»); Beau *EFr 1903* (*~a peco*). **~ero** Einst *Plen 1888*, 17 [g] (*~eroj*). **~isto** Z *RE* 33a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~farado** Beau *EFr 1903*. **~farejo** Beau *EFr 1903*. ‖ **farb~o** Diett *Gold 1921*, 52#18. **lum~eto** Z *RE* 134b. **pis~o** OA 9-2007 (→ *pis*).

potas/ [1889] **~o** (kem.) (kp. ark. *potaŝo°*) Z *RE* 145a, *UV* (potasse | potash | Pottasche | поташъ | potaż). ‖ RIM. Nur FR havas la pron. *potas* kun *-s*, la aliaj kvar referenc-lingvoj *potaŝ* kun *-ŝ*.

potaŝ/ [1889] **~o** (kem.) (ark., *potaso*) Z *MV* (Pottasche).

potenc/ [1889] **~o** Z *RE* 18b, 38b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 38b, 97b, 99b, *E-isto* Nov. 1889, 10 (*respekto por la „~a“ Vp.*), *Ham 1894*, 26 (*mi sentas nun* / […] *~an feran forton de leono*), 105 (*≈a reĝo!*); Ger *L'Esp* Jan. 1898, 10 (*la potenca Kronido* [= Zeŭso]). **~i** Z *RE* 18b (*~i*), 18b (regi), 34a (regi). ‖ **~ulo** Z *RE* 18b, *Ifig 1908*, 14 (*Mi dezirus, / Ke al la ~ul'* [la reĝo] *mi sen mensogo / Esprimi povu, kio al li plaĉos*). ‖ **ĉio~a** Z *RE* 24a (ĉiopova). **mem~a** Z *RE* 176a. **Plej~a** Z *Ham 1894*, 13 (*Sin mem mortigi kial malpermesis / La Plej~a!*). **sub~a** Z *RE* 137a. **Supre~a** *LI* Feb. 1896, 25a (*Kaj jen li ekpreĝas kun malpacienco / Al Dio Jehovo, la Supre~a*). **unu~o** Z *RE* 46 (единовластіе).

potencial/ [1907] **~a** (filoz.) Z *EG 1907* (potential; ne en *EG 1904*).

Potide/ [1895] **~o** (greka urbo, LA *Potidaea*) Ger *Fant 1895*, 6 ([Sokrato] *dividis kun ili apud ~o la laborojn kaj danĝerojn*).

Potsdam/ [1908] **~o** (nomo de pluraj urboj) (kp. *Pocdamo*) Rhod *EnE 1908*, 525b (Potsdam); Mich *EPl 1991*; Kr *GVEG 1999*; Malo

GEĈV 2017; Kr *PVEG* 2018. ‖ **≈a** Mich *EPl 1991*.

poup/ [1952] **~o** (mar.) (ark., *pob/o*; kp. *poŭp/o*°) BS *EDe 1952*.

poŭp/ [1908] **~o** (mar.) (ark., *pob/o*; kp. *poup/o*°) Roll *Mar 1908* (Fr poupe | De Hinterschiff); War *GD 1957*; But *EEn 1967* (ŝipvosto); *PIV 1970* (plusendas al *pobo*). ‖ **sur~o** (mar.) War *GD 1957*.

pov/ [1887] **~i** Z *UL* 20 (*per tiu lingvo oni ~as esti komprenata de la tuta mondo*), 21 (*afero, kiu ~as porti grandegan utilon al la homa societo*°), 22 (*Ne ploranta / ~is esti parolado / Kun fraŭlino ripozanta*), 23 (*Jam teni min ne ~as mi facile*), [v], *DL* 3 (*post tio ĉi oni jam ~us komenci la eldonon de plenaj vortaroj*), 4 (*ĉiuj plej gravaj malbonaĵoj, kiuj ~us esti trovitaj en ĝi,* [...] *estus* [...] *forigitaj*), 4-5 (*de ĉiuj flankoj venas postuloj, ke mi* [...] *eldonu ian libron en la lingvo internacia, ke la publiko ~u koniĝi tiun ĉi lingvon ĉiuflanke*), 8 (*ĉiu montru al mi* [...] *la plibonigojn, kiujn li ~as proponi*), 18 (*Kvinope ili tiris la keston kaj tamen ne ~is ĝin altiri al la domo*), 25 (*Mi ne ~is ne ekplori, kian*° *mi vidis, kiel la malriĉegulo petegis la mastron de l' belega palaco pri peco da pano*), 27 (*savi lin ~as nur ia miregindaĵo*°), 29 („*Meti*“ *~us alie esti tradukata „estigi“*), *Ald 1888*, 16 (*eldoni oni ~as kaj devas multe*); G *Blov 1888*, 13 (*≈as esti, patrineto*); Z *RE* 99b, *RE* 109a (*ne ~as kompreni*), Z *RE* 109b (*oni ne ~as*), 212a (scii, kompreni), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11 k.m.a. ‖ **~ante** Z *Ald 1888*, 11 (*~ante ĉian* [...] *vorton krei laŭ ilia*° *plaĉo, anstataŭ atendi ĝis* mi *ĝin kreos*). **~igi** Z *DL* 8 (*Se la leganto ne ~is ankoraŭ tute bone ekkoni mian aferon* [...], *tiu ĉi mia dua libro ~igos lin* [...] *ekkoni ĝin*). ‖ **ĉio~a** Z *RE* 24a (ĉiopotenca). **multe~a** Z *DL* 45 (*mi fariĝis tiel* [...] *multe~a, kiel nur estas eble*). **vivi~anta** Z *Ald 1888*, 7.

povr/ [1932] **~a 1** (= kompatinda) *ParGv 1932*; *PVS 1954*.

povr/ [1954] **~a 2** (= malriĉa) *PVS 1954*.

poz/ [1889: *~o*] **~i** OA 1-1909*. ‖ **~o** Wahl *Princ 1889*, 8 (*akademiaj ~oj*).

Pozeni/ [1910] **~o** (iama prusa provinco Posen') S *PropN 1910*. ‖ **~ano** S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Posen/o* kaj *Poznani/o*.

pozici/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 18 (*Burmin', sentante la malfacilecon de sia ~o, diris ke li serĉis jam longe la okazon*); OA 1-1909. ‖ Kp. *situaci/* en la senco de *~o*.

Pozidon/ [1957*] **~o** (mit.) (antaŭe *Posejdono*) Z (laŭ PIV); War *GD 1957**.

pozitiv/ [1889] **~a** Z *RE* 140b; OA 1-1909.

Poznani/ [1910] **~o** (iama prusa provinco Posen') M, B *PropN 1910*. ‖ **~ano** M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Posen/o* kaj *Pozeni/o*.

pr. Adr. [1893] (mll de *per Adreso*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 38. ‖ Kp. samsence «p. adr.».

pra/ [1889] Z *MV* (ur-), *UV* (Ru пра- | Pl pra-), *FE 1894*, 36.

‖ **A-K** ‖ **~arbaro** Z *EG 1904* (Urwald). **~avino** Z *RE* 146b; Beau *EFr 1903*. **~avo** Z *RE* 147a; Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2. **~krista** *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a. **~kuzo** Beau *EFr 1903*.

‖ **L-Z** ‖ **~nepo** Z *RE* 146b, *FE 1894*, 36.12 (*La filoj, nepoj kaj ~nepoj de reĝo estas reĝidoj*); Beau *EFr 1903*. **pra~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 15.1 (*nia pra~a maniero servi Dion*). **~patro** Z *RE* 147a (dufoje), 148b (antaŭulo), *Ifig 1908*, 19. **~patroj** Beau *EFr 1903* (ancêtres); Desh *Avent 1907*, [3]. **~~patro** (tiel, dufoje) Z *RE* 147b. **~principo** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a. **~tipo** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1. ‖

tre~nepo Cart *Bild 1905*, 14 ([la homo] *tre-~nepo* [de la simio]).

Prag/ [1889: ~] **~o** (urbo) Z *Adr 1889*, 11 (~); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*konstruado de dua teatro Bohema en ~o*); B *PropN 1910*.

praktik/ [1887: *~a*] **~o** Z *RE* 147a, *MV*. ‖ **~a** Z *Schl 1887*, 120 (*la konstruo de Volapük' ŝajnis al mi ne tute ~a*), *DL* 6 (*estimi la aferojn ne laŭ ilia ~a signifo*), 12 (*la plej granda parto de tiuj konsiloj estas ne ~a*), *Ald 1888*, 4 (*ĝi* {la

kongreso} *donos neniajn ~ajn rezultatojn*); Jon *ESv 1893,* 61 (praktisk). ~**e** Z *DL* 10 (*provi ~e* [...], *ĉu la lingvo* [...] *taŭgas*), 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ke la lernanto povu ripeti ~e la regulojn de l' gramatiko*), *Ald 1888*, 2 (*principoj* [...] *egalaj al tiuj, kiujn mi efektivigis ~e*). ‖ **~emulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 17.1 (*emo rigardi ĉion per la okuloj de ~emulo*).

pram/ [1889] **~o** Z *RE* 128b (паром), *MV* (Prahm; *ark.*, nun *Fähre*). ‖ Rim. Slava vorto (kp. ĉeĥe prám), transprenita en Ge, sed kun alia signifo: granda kestoforma ŝarĝboato. La trad. de *MV* probable estis malĝusta jam en 1889 kaj ĉiuokaze nun ne plu trafas.

pranunkulac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ peonio).

prat/ [1903] **~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 18 ([memoroj pri] *~oj apud Arno*), 21 ([ili] *ŝoviĝis piege tra ~oj, kaj arbaroj*).

prav/ [1887: *~a*] **~e** Z *RE* 45, *MV* (Recht habend° {zu Recht}), *UV*; Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*≈e vi povas vin nomi feliĉa super ĉiuj virinoj*). ‖ **~a** Z *UL* [v], *DL* 15 (*La kalkulo ŝajne estas tute ~a*), 38 (*Vi estas tute ~a*), *RE* 147a. **~i** Z *UL* Fr [v]; Meier *GramDe 1891*, 28 (*Recht haben*). **~o** Lib *LernLv 1889*, 21; G *Kond 1890*, 18 (*Bela ~o*° {~igo} *por igi min atendi*). ‖ **~igi** Z *DL* 18 (*li ne povos sin ~igi*), *RE* 63 (*sin ~igi*), 121a; Lib *LernLv 1889*, 21. **~igo** G *Blov 1888*, 14 (*ni mem nur tre malmultan povas elpensi por nia ~igo*). **~iĝi** Meier *GramDe 1891*, 28 (*sich rechtfertigen*). **~iĝo** Z *DL* 24 (*Plendito, kion vi povas diri por via ~iĝo?*). ‖ **mal~a** Z *Ald 1888*, 15 (*tia parolado estas tute mal~a*). **sen~e** Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*la vipbatoj, kiujn vi sen~e al li donis*). **sen~eco** Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*la plej granda maljustaĵo, kiun kreis la sen~eco*).

prebend/ [1888] **~o** (hist.) (jur.) Einst *Plen 1888*, 31 (*Li havis ~on, kiu ne estis malbona*).

precept/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 211 (Obendaj religiaj ordonoj aŭ reguloj).

precip/ [1889] **~e** Z *MV* (besonders, vorzüglich).

preciz/ [1889] **~a** Z *RE* 68, 204a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61. ‖ **~e** Z *RE* 204a (~e; *~e tiel*). **~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*rimarkinda ~eco*).

pred/ [1932] **~o** (rabakiraĵo) *ParGv 1932*; BS *EDe 1952*, 242.

predik/ [1889] **~i** Z *RE* 20a (laŭte sciigi, krii), 29a, 160a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61 (Sv predika); Z *UV*. ‖ **~a** Devj *E-isto* Dec. 1893, 181 (*Neniam homaro / Resonos al voĉo ~a*). **~o** Z *Ham 1894*, 20 ([≈istoj /] *Mokante pri ~o sia propra*). ‖ **~isto** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*La glora hispana ~isto, Vincento F.*), *Ham 1894*, 20 (*vi ne agu / Simile al la ~istoj, kiuj / ≈as krutan vojon al ĉielo*).

predikat/ [1889] **~o** Z *RE* 181b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61.

prefekt/ [1889] **~o** Z *RE* 151a; Jon *ESv 1893,* 61; Beau *EFr 1903* (*polica ~o*; → *polic*); OA 1-1909. ‖ **sub~o** *Eo PĴ* Jul. 05:2, 1a (*Sro Sub~o A.*).

prefer/ [1889] **~i** Z *RE* 148b, *MV*. ‖ **~a** Z *RE* 149b. **~o** Z *RE* 149b. ‖ **~eco** (ark., *~o*) Wahl *E-isto* Jan 1891, 5b (*ni donos la ~econ*° *al* [...]).

prefiks/ [1888] **~o** (gram.) Z *DL* 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ke la lernanto povu* [...] *kompreni bone la signifon kaj la uzon de l' sufiksoj kaj ~oj*); OA 1-1909.

preĝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV*. ‖ **~a** Z *RE* 76 (*~a turo*). **~o** Z *RE* 8b (*sonigi al ~o*), 98a (*komuna ~o*), 215a (*matena ~o*; matena meso); Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*Ali etendis la tapiŝon de ~o*). ‖ **~anto** Z *RE* 10a (~isto, piulo, pilgrimo°). **~aro** Melck *FlandLit 1904*, 14 (*legi en la ~aro*). **~eja 1** (rilata al konstruaĵo) Z *RE* 220a (*standardo preĝ~a*; хоругвь). **2** (ark., *eklezia*) Z °c, 5 (*instruisto de ~eja*° {eklezia} *lernejo*). **~ejeto** (kapelo) G *Blov 1888*, 5 (*ĉiun tagon ili sin vidis* [...] *ĉe l' malnova ~ejeto*); Z *RE* 222b (sanktejeto; часовня, «kapelo»); Lang *LI* Okt. 1898, 156 (*venigi el ne malproksima ~ejeto*). **~ejo 1** (konstruaĵo) Z *UL* [v], *DL* 31 (*la sonoriloj de l' ~ejoj sonoris*), 38 (*sankta ~ejo*); G *Blov 1888*, 20 (*ligna ~ejo*); Z *RE* 71 (капище: *idola ~ejo*), 81b (*katolika ~ejo*), Z *RE* 96b (*mahometana*

~ejo; moŝeo), 128b (*vestiblo de ~ejo*), 142a (*servisto de ~ejo*), 180a *(vilaĝo kun ~ejo*; село), 181a (*hebrea ~ejo*; sinagogo), 187a (*~ejo katedra*; собор, «katedralo»), 220b (sanktejo), 221b, *Ham 1894*, 109 ([mi intencas] *Lin mortigi / Se eĉ en la ~ejo*), 113 (*la pendingo* [pendumilo] *estas pli fortika, ol la ~ejo*); G *EPl 1916* (*paroĥa ~ejo*). **2** (ark., *eklezio*) *LI* Dec. 1895, 4 (*la titolo de Monsinjoro de l' Sankta Roma ≈ejo°*). **~ete** Lib *LernLv 1889*, 45 (*Ĉia kunvokaĵo aŭdegis ~ete la kanton de V.*). **~isto** Z *RE* 10a (~anto, piulo, pilgrimo°). ‖ **~libro** Z *RE* 98a. ‖ **for~i** Z *GVGE 1894*, 4b. **tra~i** Z *GVGE 1894*, 4b (*tra~i rozarion*). ‖ **manĝo~o** (dankpreĝo antaŭ la manĝo) Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*oni* [...] *legas la „manĝo~on"*).

prelat/ [19004] **~o** (reli.) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 55.19 (*ŝvelas kun ĉiu horo kiel ventro de ~o*); OA 1-1909. ‖ **~aro** GM *EFr 1910.* **~eco** GM *EFr 1910.*

preleg/ [1923] **~i** Benn *EDe 1923*; OA 8-1974. ‖ **~o** Benn *EDe 1923*; *PV 1930* (baza formo; plusendas al *lekcio*). ‖ **~anto** Benn *EDe 1923*. **~ejo** Benn *EDe 1923*.

prelud/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~i** GM *EFr 1910.*

prem/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 7 (*La penso* [...] *~is ŝian koron*); Z *RE* 32a, 36b, 52 (*tute ~i*), 64 (*tute ~i*), 104b, 105a, 132a, 139a, 147a (*~i per la piedoj*), 152a, 152b, 155b, 180b, 202a, 207b, 209a, 210a, 229b (pinĉi), *MV*; *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 207b (ŝarĝa, laciga). **~o** Z *DL* 9 (*Mi ne volus fari ian ~on sur la juĝo de l' publiko*), *RE* 32a, 105b, 207b (ŝarĝo, laco), *Ham 1894*, 108 ([la] *~' de sia propra troforteco*). ‖ **~ado** Z *RE* 36b (давка). **~ante** Z *DL* 37 (*li metis siajn piedojn kun la elegantaj botoj forte ~ante sur la novan ombron*). **~eganta** Ahlb *LI* Apr. 1900, 56b (*~egantaj laboroj*). **~iĝante** Lor *LernCs 1890*, 5 (*ne ~iĝante en ilian privatan vivon*). ‖ **al~i** Z *RE* 53, 60, 136b, 152a, 152b, 154a, 156a (alkontuzi). **al~ita** Z *DL* 42 (*mi sentas min kiel al~ita al la tero*). **de~i** Z *RE* 104a (*de~i sur la vizaĝon*, нахлобучивать, surmetaĉi, mismeti; la rusa нахлобучивать (moderna ortografio) signifas surmeti ion (ĉapon ks.) sur la kapon (ne sur la vizaĝon) haste, malzorge, neakurate, oblikve, krudgeste ktp.). **dis~i** Z *RE* 52, 167a (dufoje), 170b (*dis~i (disbati) per la piedoj*), *E-isto* Nov. 1889, 3 (*ili penadis dis~i ĉian novan sistemon* [ne-Vp-an]), *Ham 1894*, 16 (*Dis~itaj / De granda timo, ili mute staras*). **el~i** Z *RE* 26b. **en~i** Z *RE* 23a (impresi), 56b, 60a (al~i). **en~o** Z *RE* 125a (ark., *impreso*). **for~i** Z *RE* 126a. **kun~ata** Z *DL* 37 (*li portis* [...] *ĉapelon, kiu povis esti kun~ata*). **kun~i** Z *RE* 180b, 191b, 194b. **kun~ita** Z *Ald 1888*, 16 (*lernolibroj* [...] *tre malgrandaj, kun~itaj*), *RE* 208b. **nesub~ebla** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2 (*Aro da nesub~eblaj Finicianoj°* {fenicoj} *kaj Damaskanoj*). **sub~i** Z *RE* 136b. **sur~i** *RE* 105a (напечатывать, ark., ne plu uzata). ‖ **vin~ejo** OA 9-2007 ([en la dif. de *treti*] *treti (vinberojn) en vin~ejo*). ‖ **kor~ateco** Luyk *Iŝtar* 1924, 32.1 (*ŝi suferis je kor~ateco*); OA 6-1935 (*sento de sufoko kun kor~ateco*; nefundamenta, sed uzata en la dif. de *angoro*).

premi/ [1889] **~o** Z *RE* 150a, *MV*, *E-isto* Feb. 1891, 10a (*la akademio de sciencoj en Kopenhago difinis ~on por la plej bona prezento*); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*.

premier/ [1952*] **~o** (teatr.) BS *EDe 1952*, 242.

premis/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 2-1914.

pren/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 11 (*La projekton de l' tutmonda voĉdono* [...] *ili ~is por la plej grava* [...] *parto de l' afero*), 13 (*se* [...] *estos trovita unu, kiu volos ~i tiun ĉi laboron*), 14 (*Sed ni ~u* {supozu}, *ke mi fantazias*), 14 (*Sed kie, sinjoroj, vi ~is, ke la veno al celo* [...] *dependas de l' rezultatoj de la voĉdono?*), 15 (*se ni ~os, ke la enskribado de ĉiu promesanto okupos ne pli multe ol unu minuton*), 18 (*Se vi venos al li triope, li redonos, kion li ~is*), 27 (*≈u la fosilon kaj fosu tombon*), 28 (*Se* [...] *la senco ne montras al ni, kian sufikson ni devas ~i, – ni*

uzas la sufikson „um“), 36 (*~u mian manon!*), 41 (*Laŭ tio, kiel oni ĝin ~as* {konsideras}), 41 (*mi ~as sur min unu la tutan koston de l' vojo°!*), 41 (*teruro ~is la instruitulon ĉe tiu ĉi penso*), 41 (*Estu prudenta kaj ~u* {akceptu} *mian proponon*), 44 (*ĝi* [...] *volas, ke oni ĝin ~u por homo*), *Ald 1888*, 13 (*la homoj* [...] *~as la aferon sufiĉe serioze*); G *Blov 1888*, 8 (*Manjo* [...] *~is en la manon sian kesteton*), 11 (*Malespero lin ~is*); Z *RE* 12a, 16b (kolekti), 17a (*~i sur sin*), 44b (*~i kuraĝon*), 50b, 102a (*multe ~i*), 153b (*sin ~i je …*), 186b (*~i*; de~i), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71 (*Vi ~is sur vin la oficon de* [...]), *FE 1894*, 15.6 (*estis feino, kiu ~is sur sin la formon de malriĉa vilaĝa virino*), 19.4 (*Ŝi ~is la plej belan arĝentan vazon, kiu estis en la loĝejo*), k.a., *GVGE 1894*, 5a (*~i prunte*); Beau *EFr 1903* (*~i sur sin*). ‖ **~o** (kartluda) Z *RE* 17a, *MV* (Stich (Kartensp[iel])), *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~adi** Z *Ald 1888*, 10 (*la nombro de tiaj* [...] *vortoj ankoraŭ pli malgrandiĝos danke la komunan fonton, el kiu la aŭtoroj ~ados novajn vortojn*). **~ata** Z *DL* 11 (*Aliaj* [...] *donis sole sensencajn ŝercojn, kiuj de iliaj legantoj estis eble ~ataj por kritiko*). **~eti** Z *RE* 229b. **~ilo 1** (tek.) (ark., *tenajlo*) Z *RE* 74b (клещи), 230a (щипцы), *MV* 55 (Zange), *UV*. **2** (zool.) (ark., *pinĉilo*) Z *RE* 74b (*~ilo de kankro*; клешня). **~ita** Z *DL* 10 (*vortoj, ~itaj mikse el ĉiuj lingvoj de l' mondo*). ‖ **al~i** Z *DL* 11 (*ju la kritikoj de mia lingvo estas pli severaj, des pli danke mi ilin al~as*); G *Blov 1888*, 9 (*Ili* [...] *al~is la proponon de Vladimiro*); Z *RE* 153b (akcepti), 156b (*~i indecan mienon*). **al~o** Z *RE* 156a (akcepto). **ĉirkaŭ~adi** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a (*la kvin fratinoj ĉirkaŭ~adis unua°* {legu: unu} *la alian per la manoj*). **ĉirkaŭ~i** G *Blov 1888*, 9 (*Vladimiro ĉirkaŭ~is ilin kun neesprimebla ĝojo*); Z *RE* 116b, *MV* 16, *UV* (→ *ĉirkaŭ*), *Ham 1894*, 69 (*Virino, kiu duan ĉirkaŭ~as, / L' unuan edzon en la tomb' venenas*); Stank *Viv 1896*, 13 (*Mi ĉirkaŭ~as* [brakumas] *vin*). **ĉirkaŭ~o** Z *RE* 116b; Stank *Viv 1896*, 18 (*alprenante vin en niajn fratajn ĉirkaŭ~ojn* [brakumojn]). ‖ **de~ado** Z *RE* 28a (вычитаніе, «subtraho»). **de~i** Z *Ald 1888*, 12 (*mi nun de~as de mi tutan aŭtoritaton*), *RE* 28a (dekalkuli; вычесть, «subtrahi»), 123a, 125a, 177a (malgrandigi, debati; dua fojo), 186b (~i), 208a, *GVGE 1894*, [3b] (*aldoni aŭ de~i*), 4a (*de~i la tolon de la stablo*; destabligi; abbäumen {ark.}), 4b. **de~ita** Z *GVGE 1894*, [3b] (*la kovrilo estas de~ita, for~ita*). **de~ite** Z *GVGE 1894*, [3b] (*de kvin de~ite tri restas du*). **dis~i** Z *RE* 166a. ‖ **en~anto** Z *RE* 156a (приемникъ). **el~i** Z *RE* 26b, 145b (*el~i la internaĵon*). **el~inte** Luyk *Iŝtar* 1924, 48.2 (*El~inte el ĉebrusta poŝo malgrandan* [...] *figuron*). **el~o** Z *RE* 26a (eltranĉo), 66a (escepto; kalkeo de De *Aus|nahm|e*, samsignifa). **for~i** G *Blov 1888*, 19 (*ne penu for~i de mi la lastan konsolon*); Z *RE* 50b, 123a, 125a. **for~ita** Z *GVGE 1894*, [3b] (*la kovrilo estas de~ita, for~ita*). **kun~i** Z *DL* 41 (*Mi vin kun~os* [por vojaĝo] *pro malnova konateco*), *RE* 59b (~i). ‖ **re~i** G *Blov 1888*, 11 (*la ĉevalo re~is la kuraĝon*); Z *GVGE 1894*, 4b (*re~i la mendon*; abbestellen), 4b (*re~i la ordonon*; reordoni); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Poste, tute sataj, ili re~is° maron* [pluvelis]). **re~o** Z *GVGE 1894*, 4b (*re~o de la mendo*; Abbestellung). **trans~i** Z *RE* 130b. **tra~i** Z *RE* 156b (пробирать). ‖ **konfes~a** GM *EFr 1910* (*konfes~a seĝo; konfesejo*). **konfes~anto** (→ *konfes*) Z *RE* 44b (dufoje), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **konfes~i** (→ *konfes*) Z *EG 1904*. **multen~a** Z *RE* 47a (vasta; емкій). **parto~anto** Z *RE* 189b (kunulo; kp. De *Teil|nehm|er*). **parto~i** Z *RE* 215b, *MV* 51, *UV* (→ *part*). **part~o** Z *RE* 127b, 215b. **posedo~o** G *Tade 1918* [t] (*Sinjoro Tadeo aŭ / Lasta armita posedo~o en Litvo*). **prunte~o** Z *Ham 1894*, 21 (*prunte~' kondukas al ruino / De la mastraĵo*).

Prenest/ [1910] **~o** (topo.) S, M *PropN 1910*.

prentemp/ [1889] **~o** (ark., *printemp/o*) Lib *LernLv 1889*, [v] 64 (pawašars, nun pavasaris).

prepar/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 19 (*la infanoj ~as siajn lecionojn*); G *Blov 1888*, 9 (*V.* [...] *forveturis la domon por sin ~i*), 9 (*por si li ordonis ~i malgrandan glitveturilon unuĉevalan*); Z *RE* 26a (elfari, ellabori), 27a (prilabori,

ellabori, perfektigi), 34a, 114a, 152a (pretigi), 196b (kuiri), *MV* ({vor}bereiten {ekz. renkontiĝon}, zubereiten {ekz. manĝaĵon}), *UV*, *Ham 1894*, 106.10 (*ĉu vi volas, / Ke mi al la renkonto vin ~u?*). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 17 (*Ŝi ~adis la plej neesperatan disligon*). **~ata** Z *DL* 20 (*en la dua ĉambro estis prepar~a la vespermanĝo*). **~ato** Ger *LI* Jan. 1896, 15 ([haŝiŝo =] *Narkotika ~ato el la folioj de l' hinda kanabo*). **~iĝi** Z *RE* 187a (intenci). **~iĝo** Z *Ham 1894*, 6 (*kaŭzo / De niaj ~iĝoj kaj gardado*). **~ita** Z *DL* 20 (*kian°* {kiam} *la tablo estis ~ita, oni invitis la gastojn al la tablo*), *Ham 1894*, 110 ([glaso] *Da vino jam tiele ~ita* [per veneno], *ke* [li mortos]). **~itaĵoj** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*la tiel necesaj ~itaĵoj,* [...] *speciale mono kaj ĉemizoj*).

prepozici/ [1888] **~o** (gram.) Z *DL* 23 (*se la senco ne montras klare, kian ~on ni devas uzi, ni ĉian° povas uzi la vorton „je", aŭ la akuzativon sen ~o*), *RE* 148a (gram.), *MV* (Vorwort {nur plu aŭstra, krome ark.}, Präposition); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 27.4 (*Anstataŭ „la" oni povas ankaŭ diri „l'" (sed nur post ~o, kiu finiĝas per vokalo)*) k.a.

prepuci/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 134b (крайняя плоть).

preri/ [1957*] **~o** (geog.) (antaŭe *herb/ej/o*) War *GD 1957* (≈o, la Prairie).

prerogativ/ [1904] **~o** (jur.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Prärogativ, Vorrecht); OA 2-1914.

pres/ [1887] **1** (librojn, gazetojn kaj aliajn paperaĵojn) **~i** Z *UL* Pl [v], *Ald 1888*, 6 (*Se ia el la tipografioj ne povas ~i verkojn kun signetoj superliteraj*), 9 (*vortoj* [...], *kiujn mi* [...] *ne bezonis ~i en la vortaro*), 17 (*en la fino de ĉia verko* [...] *ili ~u ĉiam la plej novan el la diritaj nomaroj*), *RE* 132b (печатать), 223a (*~i monon*), *MV* (drucken; prägen); *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 132b (печать), Z *Majn 1889-6* (*iri al la estro de la aferoj de l'~o* [al la ĉefo de l' cenzurejo]). ‖ **~adi** Z *Ald 1888*, 6 (*Anstataŭ la signeto* (̦) *oni povas ankaŭ ~adi* (') *aŭ* (-)). **~aĵo** Z *°c*, 10 (*cenzuristo por eksterlandaj ~aĵoj enportataj per°* {tra} *Abo*). **~ata** Einst *Plen 1888*, 34 (*la malfeliĉaj animoj* [...] *devas legi ĉiujn malbonajn sermojn, kiuj tie ĉi supre estas ~ataj*); Z *Nom 2*, 2 (*Estas ~ata kaj eliros post mallonga tempo* Plena Vortaro rusa-internacia), *RE* 228b (*literoj ~ataj*; шрифтъ, Ru germanismo *Schrift*), *A 1905*, 8.3 (*tiuj ĉi arĥaismoj neniam estos elĵetitaj, sed ĉiam estos ~ataj en ĉiuj lernolibroj kaj vortaroj samtempe kun la formoj novaj*). **~ejo** Z *DL* 7 (*kian° ĝi* [...] *eliros el la ~ejo, tiu sendu al mi la koston de l' venonta kajero*), *RE* 202a, *Nom 1* (*≈ejo de Ĥ. Kelter, Varsovio*), *Adr 1889* [t 2]. **~isto** Z *Adr 1889*, 24; *JarL SAT* 1923, 49. **~ita** Z *Ald 1888*, 6 (*en la komenco de tia verko devas esti ~ita: „ch=ĉ"*). **~eraro** Z *RE* 120b, *A 1905*, 4.3 (*Mi permesis al mi nur korekti la ~erarojn*). **~korektisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 77. ‖ **de~o** Z *GVGE 1894*, 4b. **en~o** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a ([ĉiu lingvo] *havas sian propran karakteron, sian en~on*). **re~ita** Z *A 1905*, 4.1 (*la tri verkoj re~itaj en tiu ĉi libro devas antaŭ ĉio esti netuŝeblaj*). **sur~i** *RE* 105a (напечатывать, ark., rektasence, tio estas ankoraŭ komprenebla, kvankam sonas plumpe).

pres/ [1889] **2** (monerojn) **~i** Z *RE* 202a, *MV* (drucken; prägen {monerojn}), *UV*.

pres/ [1896] **~o 3** (gazetaro) *LI* Apr. 1896, 55 (*la medicina ~o de ĉiuj landoj*; *persista postulo de l' ~o medicina*).

Presburg/ [1910] **~o** (nomo de la urbo Bratislavo surbaze de De Pressburg) B *PropN 1910*.

presbiter/ [1910] **~o** (reli.) Chris *DeE*, 299a; Minor *EDe 1924*. ‖ **~aro** Minor *EDe 1924*.

presbiterian/ [1924] **~o** (reli.) Minor *EDe 1924*. ‖ **~ismo** Minor *EDe 1924*.

preske/ [1924] **~o** (ark., *preskaŭ*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *preskaŭ*).

preskaŭ [1887] (kp. ark. *preske°*) Z *UL* [v], *DL* 9 (*ili ~ tute forgesis pri l' utileco* [...] *de l'* afero), 18 (*en la lingvo mem ĝi ~ nenian° estas*

uzata), 39 (*mi estis ~ ankoraŭ pli klara, ol vi mem*), *RE* 146a, *MV*, *UV*.

preskrib/ [1924*] **~i** (med.) Z *Marta*; Minor *EDe 1924* (plusendas al *recepti*); *PV 1930* (*la kuracisto ~as medikamenton al malsanulo*); OA 8-1974. ‖ **~o** (kp. ark. *preskripcio 2*).

preskripci/ [1910] **~o 1** (jur.) (ark., *preskripto*) GM *EFr 1910* (prescription); Minor *EDe 1924* (Verjährung). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

preskripci/ [1924] **~o 2** (med.) (ark., *preskribo*) Minor *EDe 1924* (Vorschrift).

preskript/ [1930] **~o** (jur.) (antaŭe *preskripci/o°*) *PV 1930*. ‖ **~iĝi** *PV 1930*.

prestidigit/ [1957] **~i** (antaŭe *ĵongl/i 2*) War *GD 1957*; *PIV*. ‖ **~ado** War *GD 1957* (prestidigitation). **~isto** (antaŭe *ĵongl/ist/o° 2*; *prestidigator/o°*, *prestidigitatoro°*) War *GD 1957* (prestidigitateur, escamoteur); *PIV*.

prestidigator/ [1924] **~o** (antaŭe *ĵongl/ist/o 2*; ark., *prestidigit/ist/o*) Minor *EDe 1924* (Taschenspieler); War *GD 1957* (plusendas al *prestidigit/ist/o*).

prestidigitator/ [1930*] **~o** (ark., *prestidigit/ist/o*) *PV 1930*B.

prestiĝ/ [1910] **~o** Chris *DeE 1910*, 299a (allogo, brilo, imponeco, [~o; per [...] signita kiel evitinda aŭ superflua]), *DeE 1923*; Minor *EDe 1924*; *PV 1930*; OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *aŭreolo 2*); OA 9-2007 (*la Kongreso levos la ~on de nia afero en la okuloj de la mondo*; *la kompanio perdis sian ~on pro la trompo*). ‖ **~a** OA 9-2007 (*~a universitato*; *~a verko*; *~a aŭto*; *~a premio*; *~a ago*).

pret/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Majn 1887-2* (*La plena vortaro jam estas ~a*), *DL* 4 (*dum tiu libro estos ~a kaj eldonita*), 5 (*La lingvo tian° estos tute ~a en ĉiuj plej malgrandaj ĝiaj partoj*), 45 (*La reĝidino kaj la ombro baldaŭ estis ~aj inter si*), *Ald 1888*, 8 (*~a gramatiko*); G *Blov 1888*, 20 (*ni jam estis ~aj veturi reen*); Z *RE* 34a, *MV*, *UV*. **~e** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 8 (*la ĉiama ~e-havado da kelka nombro de verkoj*). **~i** Garz *GramEs 1908*. ‖ **~eco** G *Blov 1888*, 9 (*Ili* [...] *ĵuris la ~econ oferi por li la vivon*). **~igi** Z *DL* 15 (*la libron de l' voĉdono oni povos ~igi kaj eldoni en dek monatoj*), *RE* 94b, 124a (prilabori), 144a, 152a (prepari), 192a (fari). **~igado** Z *Ald 1888*, 16 (*la ~igado de vortaroj returnitaj estas laboro tre facila*). **~igata** Z *Ald 1888*, 6 (*Lingvo tutmonda devas esti ~igata paŝo post paŝo*). **~igita** G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis* [...] *trovi ~igitan glitveturilon*). **~igo** Z *DL* 15 (*la ~igo de l' libro* [...] *okupos 30 jarojn*). **~iĝi** Z *RE* 192a. ‖ **led~igisto** Beau *EFr 1903* (corroyeur).

pretekst/ [1888: *ne~a*] **~o** Z *RE* 148a, *MV*; *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 135b (*~a igo*), 155b (ŝajna, ŝajniga). **~i** Z *RE* 124a. **ne~a** G *Blov 1888*, 7 (*ŝi levis sin el la lito,* [...] *kun ne-~a doloro je l' kapo*).

pretend/ [1889] **~i** Z *MV* (*Anspruch machen°*; einen Anspruch erheben, beanspruchen), *UV*; Beau *Sint 1901*, 9 ([La malsano] *ne estas grava, ~as°* {asertas} *la kuracistoj*). ‖ **~o** Z *RE* 151a, 155b; Wahl *E-isto* Dec 1889, 19a (*La du lastaj sistemoj solaj povas nune havi ian ~on je analizado*).

preter [1889] Z *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (outre *(la valeur exacte de ce mot est donnée par l'expression* passer outre*, qui signifie aller plus loin. Nous l'avons encore dans* outrepasser*)*). ‖ **~fluginta** Majn *Manf 1891*, 3 (*~fluginta sonĝo*). **~flui** Z *RE* 161a (traflui). **~iri** Z *RE* 150a; Beau *EFr 1903*. **~lasi** Z *RE* 158b (*~lasi la okazon*), 160b (*~lasi la limtempon*), 213a (ellasi); Beau *EFr 1903* (*~lasi la okazon, la limtempon*). **~pasi** Beau *EFr 1903*. **~ŝovi** Z *Ham 1894*, 16.

preterit/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*; OA 2-1914.

preŭs/ [1910] **~a** (ark., *prus/a*) Ver *EncV 1910* (→ groŝo, *malnova ~a mono*; laŭ De Preuße, pron. -oj-).

prez/ [1893] **~o** Z *UV*; Beau *EFr 1903* (*fiksa, modera ~o*). ‖ **~aro** Beau *EFr 1903*. **~inde** *ET*

1920-07-05, 4a [r] (*emajl-elpendaĵojn* [...] *liveras ~inde*).

prezent/ [1887] **~i** Z *UL* 20 (*Mi ~as al mi kian vizaĝon vi faros post la ricevo de mia letero*), [v], *DL* 3 (*mian laboron mi ~as* [...] *al la juĝo de l' tuta mondo*), 4 (*Ĉiuj respondoj faros unu libron, kiu ~os daŭrigon de l' unua libro*), 46 (*~u al vi, mia ombro perdis la prudenton*), *RE* 138a, 148b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *Ham 1894*, 107 (*oni povus pensi, ke li mem / ≈as vivan parton de l' ĉevalo*), *GVGE 1894*, 4b; Popov *LI* Apr. 1900, 60a (*Vi ~u al Vi* [imagu]). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 10 (*li komencis* [...] *~adi al si kaj certiĝis, ke li devis preni la vojon deksteren°*); Z *Ham 1894*, 67.7 (*Kaj kion vi ~adis?* [kiun rolon vi ludis en la teatra dramo?]). **~ante** Z *Ald 1888*, 3 (*la lingvo estas mirinde facila por lerni, ~ante neniajn el la kalejdoskopaj rompaĵoj* [...] *de la Volapük'*); *UV* [enk. 2] (*la vorto « frat'in'o », ~ante unu ideon, estas kunmetita el tri vortoj*). **~ata** Z *DL* 13 (*ĉiuj proponoj* [...] *estos ~ataj al la juĝo de l' publiko*), 20 (*Kio estos hodiaŭ ~ata en la teatro?*). **~igi** Einst *Plen 1888*, 34 (*en la inferno° oni vidas multe pli da malbonaĵo, ol niaj teatrodiktoroj° scias, alie ili ne ~igus tiel multajn pecojn malbonajn*). **~ita** Z *DL* 20 (*se vi estos ~itaj al la generalo, salutu lin ĝentile*). **re~i** (ark., *reprezent/*) Z *MV* (vertreten [ekz. asocion]), *UV*.

prezid/ [1889] **~i** Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~anteco** G *EPl 1916*. **~anto** Z *RE* 149a, 149b. *E-isto* Sep. 1889:1:01, 1 (*~anto de la klubo mondlingva*); G *EPl 1916*. **~eco** *SennR* Okt. 1923, 2 (*honora ~eco*); G *EPl 1916*. ‖ **honor~eco** *SennR* Okt. 1923, 2 (*la honor~eco por via venonta mondkongreso*). **vice~anto** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31b (*La akademio elektas* […] *~anton, vice~anton°* {legu: vic~anton}, *kasiston* {samloke ankoraŭ dufoje kun –e–}).

prezident/ [1916] **~o** (jur.) (pol.) G *EPl 1916* (prezydent k.a.).

pri [1887] Z *UL* 20 (*se eĉ la adresito* [...] *ne aŭdis ~ ĝi*), 21 (*Amikino en la rondo / Kantas kanton ~ l' espero*), [v], *DL* 4 (*Ankoraŭ unu afero devigas min komenci la eldonon de l' kajeroj, ~ kiuj mi parolis*), 7 (*~ multaj demandoj mi donos* [...] *sole mian* personan *juĝon*), 9 (*ili preskaŭ tute forgesis ~ l' utileco* [...] *de l'* afero), 13 (*laŭ la pensoj de l' publiko, sendataj al mi ~ tiuj proponoj*), 25 (*la malriĉegulo petegis la mastron de l' belega palaco ~ peco da pano*), *RE* 113b, 116b, 122b (*disputi ~*), 125a (*rilate ~*), 156b; Z' *UL* Yı *1888*, 59a [v] (*Mi parolas ~ via frato*); *MV*, *UV*.

‖ **A-K** ‖ **~juĝado** Z *A 1905*, 9.4**~ĵuri** Z *Ham 1894*, 5. **~kantado** G *EPl 1916*. **~kanti** Z *RE* 22b (kanti); G *EPl 1916*.

‖ **L-Z** ‖ **~laborado** Z *RE* 17; G *EPl 1916*. **~labori** Z *RE* 20b, 114a, 115b, 124a (pretigi), 168a, *MV* 40, *UV*. **~laborita** Z *DL* 5. **~mediti** Z *Ifig 1908*, 21. **~meti** G *EPl 1916*. **~parolata** Z *Majn 1887-2*. **~paroli** Z *RE* 117b, *FE 1894*, 42.1; G *EPl 1916*. **~parolita** Z *A 1905*, 9.2. **~pensi** Z *Ald 1888*, 2, *MV* 52. **~pensadi** G *Blov 1888*, 10. **~pensado** Z *DL* 12; G *EPl 1916*. **~pensema** G *EPl 1916*. **~pensemo** Barth *Ludo 1928*, 10. **~pensinte** Z *Ald 1888*, 1. **~penso** G *EPl 1916*. **~respondeco** G *EPl 1916*. **~respondi** G *EPl 1916*. **~rigardi** G *EPl 1916*. **~rigardo** Z *RE* 20b (konsidero, opinio). **~skribado** G *EPl 1916*. **~skribi** Z *RE* 120b; Stank *Viv 1896*, 16; G *EPl 1916*. **~skribo** Z *DL* 41, *RE* 120b; G *EPl 1916*. **~ŝteli** G *EPl 1916*. **~trakti** G *EPl 1916*. **~verŝi** G *EPl 1916*. **~vidi** *Nürn 1889* [g] 17 (*Sur la monto oni povas ~vidi la tutan florantan ĉirkaŭaĵon*). ‖ **ne~skribebla** Z *RE* 110a.

Priam/ [1895: *~a*] **~o** (mit.) (reĝo de Trojo) G *EPl 1916* (Pryjam). ‖ **~a** Kof *Ili 1895*, 3 (*la dioj, /* [...] *donu al vi ekdetrui / Urbon ~an*).

prim/ [1916] **~o 1** (muz.) (unua tono de tonskalo) G *EPl 1916*; Chris *DeE 1923*, 396a (Prime).

prim/ [1923] **~o 2** (reli.) (unua horo de kanonika Di-servo) Chris *DeE 1923*, 396a (Prime).

prim/ [1923] **~o 3** (mat.) (antaŭe *nedividebla nombro*) Chris *DeE 1923*, 396a. ‖ **~a** Chris *DeE 1923*, 396a (*~a nombro*[B]; Prime [nun pli kutima *Primzahl*]).

prim/ [1923] **~o 4** (mil.) (bat-speco de skermado) Chris *DeE 1923*, 396a (Prime).

primadon/ [1916] **~o** (teatr.) (muz.) G *EPl 1916* (prymadona, pierwsza śpiewaczka opery [unua opera kantistino]); Chris *DeE 1923*, 396a (Primadonna).

primat/ [1916] **~o 1** (reli.) G *EPl 1916* (prymat); Chris *DeE 1923*, 396a (Primas).

primat/ [1916] **~o 2** (zool.) G *EPl 1916* (prymat); *PIV 2005* (*homo estas ~o*).

primaver/ [1956] **~o** (poez.) *NLR* Jul. 1956 [v] (printempo); KK *NLR* Jul. 1956, 207 (*la songô de eterna ~o*).

primitiv/ [1903] **~a** *FK 1903*, 264.17 (*la ~a senta pririgardado*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~eco** G *EPl 1916*.

primol/ [1889] **~o** (bot.) (floro) Z *MV*, *UV*.

primus/ [1954] **~o** (antaŭe *unua (en la klaso)*) *PVS 1954*.

princ/ [1887: *~ino*] **~o** Z *RE* 75, 86b (hist.) (*~o elektanta* [De Kurfürst]), 100a (*tartara ~o*), 153b (reĝido), *MV*, *Majn 1889*-03 (*granda ~o*; Konstantin Romanov, fama rusa poeto); Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 19.5, *Ham 1894*, 17; *LI* Apr. 1896, 55 ([kongreso] *sub la favoro de l' granda ~o S. A.*). ‖ **~a** Z *RE* 27b (*~a moŝto*), 178b (*~a moŝto*), *Ham 1894*, 18 (*~a moŝto*), 114 (*Bonan matenon, via ~a moŝto*); *LI* Maj. 1898, 75a (*~a bienadjunkto*); G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~ideto** G *EPl 1916*. **~ido** G *EPl 1916*. **~idino** G *EPl 1916*. **~ino** Z *UL* 22 (*En songô ~inon mi vidis / Kun vangoj malsekaj de ploro*), *FE 1894*, 19.5 (*feino, kiu prenis sur sin la formon kaj la vestojn de ~ino*); Milho *Cindr 1907*, 12 (*mirinda ~ino, pri kiu la ~o entuziasm-iĝis*). ‖ **~lando** G *EPl 1916*. **~o-elektisto** (hist.) G *EPl 1916*.

princip/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 2 (*la ~oj, kiujn la „Amer. Fil. Societo" ellaboris por la lingvo teorie, estas pli malpli egalaj al tiuj, kiujn mi efektivigis praktike*), *EG 1904*, *Rab 1908*, 129.5 (*se viaj ~oj ankaŭ tiam vin ne forlasos, tiam vi gajnos*); OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~e** *FK 1903*, 270.30 (*Tio, kio antaŭe estos ~e decidita de ili kiel dezirinda*); G *EPl 1916*. ‖ **pra~o** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*la unueco de la vivo devenanta el pra~o, nome el Dio*).

Principe/ [2019*] **~o** (regno) R 2009 (*Santomeo kaj ~o).*

printemp/ [1887] **~o** (kp. ark. *prentemp/o*° kun -e-) Z *UL* [v], *RE* 15b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2, 39.8 (*En la ~o la glacio kaj la neĝo fluidiĝas*); *LI* Apr. 1896, 57 (*≈o ree floras*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*la ~o havas ankaŭ ĝian*° {sian} *kaprican kaj ŝanĝeman humoron*). ‖ **~a** Z *DL* 26 [13.2] (*La ~a suno fluidigis*° *la neĝon*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 75 (*monato ~a*); *Heck 1907*, 116 (*~a aero*); G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*.

prior/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904* (Prior); OA 2-1914. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~ejo** G *EPl 1916*. **~ino** G *EPl 1916*.

prisek/ [1958] **~o** (mll de *privata sektoro* kontraste al *ŝtata, publika*) Pech *EHu 1958*, 15.

prism/ [1904] **~o** (fiz.) Z *EG 1904*; OA 1-1909 (prisme | prism | Prisma | призма | pryzmat). ‖ Rim. Ne estas evidente, ĉu ankaŭ la mat. signifo estas celita. ‖ **~a** G *EPl 1916* (pryzmatyczny; *~eca*, *~oforma*). ‖ **~eca** G *EPl 1916* (*~a*, *~oforma*). ‖ **~forma** G *EPl 1916* (*~a*, *~eca*).

privat/ [1888] **~a** Z *Ald 1888*, 5 (*mi* [...] *ĉion faros jam kiel simpla ~a amiko de la lingvo internacia*), *RE* 151a, 223a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *Ham 1894*, 24 (*~aj homoj* [kontraste al la reĝa kortumo]), *Adr 1901*, 5 (*~a instruistino*). ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*. **~ulo** G *EPl 1916*. ‖ **~docento** G *EPl 1916*.

privilegi/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 5 (*havante nek pli da kompetenteco, nek pli da moralaj aŭ*

materialaj ~oj, ol ĉiu alia), 5 (*fari en ĝi iajn laŭvolajn ŝanĝojn mi de nun jam ne havas la ~on*), 8 (*mi senigas min nun je ĉiaj personaj ~oj*), *RE* 92a, 151b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *EG 1904*. ‖ **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~ulo** G *EPl 1916*.

pro [1887] Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121 (*mi faras ĝin ne ~ malĝentilo*), *DL* 7 (≈ *la celoj de l' afero la libro ne estos unu sistema verko*), 8 (*Mi petas ĝin ne por mi, sed ~ l'* afero), 14 (*la afero ~ tio ĉi tute ne estos perdita*), 22-23 (*Ĉu oni povas diri:* [...] *plori la perdon (anstataŭ: ~ la perdo)? Jes*), 36 (*Mi tre ĝojas ~ via feliĉo!*), *Geog* (≈ *kelkaj kaŭzoj la angla eldono ne povis esti preta ĝis hodiaŭ*); Einst *Plen 1888*, 24 (≈ *ilia honoro!*); Z' *UL* Yɪ *1888*, 59a [v] (*Mi estas tre maltrankvila ~ la malsano de via frato*); Z *RE* 128a (*meso ~ mortinto*), 141a (~ *la profito de*; por), 165b, 219b (*peti ~*), *MV*, *UV*, *FE 1994*, 21. ‖ Rɪᴍ. **1** Kp. «el mia kaŭzo°» (G *Kond 1890*, 27). **2** Pri *el* anst. *pro* ĉe G (*Kond 90*, 29) vd. je *el*. **3** En „Pola Antologio", 1-a eld. Paris: Hachette 1906, p. 16 Kabe skribis: „Mi dankas vin, saĝulo, *pro* via konsilo". Z korektis: „*por* via konsilo" [Presprovaĵoj korektitaj de Z, LR 138 A]. ‖ **~batalanto** G *EPl 1916*. **~cento** (ark., *procent/o*, unuvortaĵo) Z *RE* 162a (tiel, *pro/-cent/o)*, *MV*; Beau *EFr 1903*. **~centego** (ark.) Z *MV* 55 (Wucher); Beau *EFr 1903*. **~centegisto** Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 173b. **~doni** Z *RE* 53b. **~dono** Z *RE* 53b, 55a (garantiaĵo). **~parolado** (ark., *pled/ad/o*) (jur.) *BelgSon* Maj. 1903, [81]. **~petanto** G *EPl 1916*. **~peti** G *EPl 1916*. **~peto** G *EPl 1916*. **~sana** Z *RE* 53a. **~petanto** Z *RE* 219b (ходатай; kp. Dᴇ *Für|-sprech|er*, «proparolanto» kaj *Für|bitte*, «propeto»).

probabl/ [1907] **~a** (filoz.) (antaŭe *ver/-ŝajn/a*, *kred/ebl/a*) Z *EG 1907* (wahrscheinlich; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910* (probable); G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

probabilism/ [1916] **~o** (filoz.) (filozofia metodo) G *EPl 1916*.

problem/ [1894] **~o** Z *Ham 1894*, 162,1 (*Ĝi estas tro granda kalkula ~o*); *FK 1903*, 245.4 (*La plej ĉefaj ~oj, kiujn estis necese* [...] *solvi*), 262.1 (*solvi la ~on de lingvo tutmonda*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **sub~o** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a ([La ~o] *disfalas en du sub~oj*).

proced/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (verfahren, vorgehen, -schreiten); GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Verfahren), *Rab 1908*, 15.1 (*kvazaŭ tio estus io pli, ol brula ~o*); GM *EFr 1910*.

procedur/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~ema** GM *EFr 1910*. **~isto** GM *EFr 1910*.

procent/ [1893] **~o** (unuvorte; antaŭe kunmetaĵo *pro/cent/o*[Z], vd. sub *cent/* kaj *pro/*) Jon *ESv 1893,* 61 (unuvorte); Beau *EFr 1903* (unuvorte); Z *EG 1907*; B *VdE 1910*; *PV 1930*. ‖ **~ego** (antaŭe kunmetaĵo *pro/cent/eg/o*[Z], vd. sub *cent/* kaj *pro/*) Beau *EFr 1903* (usure). ‖ **~egisto** Beau *EFr 1903* (usurier).

proces/ [1888] **~o 1** (iompostioma progesado) Z *Ald 1888*, 10 (*tiu ~o de unuformiĝado iros en ĝi multe pli rapide*), *RE* 162a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 2. ‖ **~i** Z *RE* 207b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ema** Beau *EFr 1903*.

proces/ [1889] **~o 2** (jur.) Z *RE* 208a (*juĝa ~o*), *RE* 162a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 61; Z *UV*, *FE 1894*, 2. ‖ **~i** Z *RE* 207b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ **~anto** *FK 1903*-2 (*oni demandis pentriston, kiel oni povas la° plej reliefe prezenti du ~antojn*). **~ema** Beau *EFr 1903*.

procesi/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 83b (*religia ~o*); Jon *ESv 1893,* 62 (procession); *FK 1903*, 206.16 (*oni entreprenas ~ojn*); Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 137.30 (*en muta malĝoja ~o kun klinitaj kapoj*); OA 1-1909. ‖ **~e** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b ([La virinoj] *malrapide, ~e iris supren en la preĝejeton*).

produkt/ [1889] **~i** Z *RE* 158b (fari), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 158a; Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~aĵo** Z *RE* 158b; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*ekspozicio de ĉiaj objektoj kaj ~aĵoj de papero*); Beau *EFr 1903*. **~anto-komercisto** *LI* Feb. 1896, 23. ‖ **re~i** Beau *EFr 1903*.

produt/ [1907] **~o** (mat.) Z *EG 1907* (Produkt; ne en *EG 1904*).

Prof., prof. [1890] (mll de *profesoro*) Z *E-isto* Apr. 1890, [37b] (*Prof. Bauer en sia „Spelin“ montris matematike*).

profan/ [1904] **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~o** Z *EG 1904* (~ado). **~a** Z *EG 1904*. ‖ **~ado** Z *EG 1904* (~o).

profesi/ [1889] **~o** Z *RE* 159a, 162a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *Ham 1894*, 112 (*la ~o de Adamo*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **ne~isto** (amatoro) Z *EG 1904*.

profesor/ [1888] **~o** Z *DL* 40 (*La ~oj faris min ~o*), 48 (*Vivu la akademio / kaj la ~oj!*), *RE* 162a, *E-isto* Apr. 1890, [37b] (*kial sinjoro S. la vorton „~o“ nomis „plofed“*); Jon *ESv 1893,* 62; *FK 1903*, 77.6 (*≈o de zoologio*); Z *Rab 1908*, 15.29 (*ftiza ~o* [...] *legas studigon pri forto*); OA 1-1909. ‖ Rim. **1** Mll «Prof.» aŭ «prof.». **2** Malsamaj signifoj laŭ la epokoj kaj instru-sistemoj de div. landoj (ekz. *~o de universitato, gimnazio, liceo* ktp.). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

profet/ [1888] **~o** Z *DL* 47 (*En sia urbeto neniu estas ~o*), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; *UV*; *Cion 1926*, 4 ([Palestino,] *la lando de la ~oj antikvaj*). ‖ Rim. Kutime mj., se celita estas la ~o Mohamedo / Mahometo: *ĉiuj, aŭskultantaj la vorton de l' ≈o* (Ger *LI* Jan. 1896, 13). ‖ **~a** Z *RE* 29a, *EG 1904*. **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~adi** Z *RE* 157a, 160a (antaŭdiri). **~ita** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*~ita de vidantulo de Pathmos°* {Patmo} [t.e. la profeto Johano, kiu verkis la Apokalipson en Patmo]).

profil/ [1889] **~o** Z *RE* 162a; Beau *Manuel 1892*; Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*dekstra, maldekstra ~o*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*~a figuro*; effigie de profil). ‖ **duon~a** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*duon~a figuro*). **duon~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

profilaks/ [1890] **~a** (med.) (ark., *profilaktika*) Marig *LernIt 1890*, 35 (*Inter iliaj ~aj instruadoj, la kuracistoj donas la° jenan regulon*).

profilaktik/ [1904] **~a** Z *EG 1904*.

profit/ [1889] **~i** Z *RE* 57b, 60, 141a (*pro la ~o de*, por), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (derivaĵo; *pro la ~o de*); B *Sinj 1909*, 10 (*kontenta de* {pro} *la ~o ricevita*). ‖ **~a** Z *RE* 42. **~o** Z *RE* 6, 26a (oportuno; выгода), 141a (utilo), 151a; Jon *ESv 1893,* 62; Z *EG 1904*. ~i Beau *EFr 1903* (baza formo) ‖ **~ego** Z *RE* 90a. **~ema** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~ama** Z *RE* 81. ‖ **mal~i** Z *RE* 41. **mal~o** Z *RE* 104a, 208b (malgrandiĝo; dufoje), 216a; Beau *EFr 1903* (détriment, dommage); Z *EG 1904*. **ne~ema** Z *RE* 7a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

profund/ [1887: *~aĵo*] **~a** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*~a estimo por la nobla idealisto*), *DL* 3 (*~a kredo je l'homaro*); Z' *UL* Yi *1888*, 30 [g] (*~a rivero*); G *Blov 1888*, 10 (*~aj kavoj*); Z *RE* 31b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 66.6 (*la plej ~a loko / De mia koro*), 73.25 (*en la plej ~a doloro*); Stank *Viv 1896*, 13 (*~a enpenseco*); Abes *Kralj 1897*, 4 (*~a lito* [de rivero]); Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*~a enpenseco*). ‖ **~e** Z *DL* 14 (*mi ~e kredis, ke pli frue aŭ pli malfrue 10,000,000 voĉoj estos kolektitaj*), 32-33 (*~e el interne sonis mallaŭta* [...] *muziko*). **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~aĵo** Z *UL* 19 (*Kaj la tero estis senforma kaj dezerta, kaj mallumo estis super la ~aĵo*), *RE* 32a (глубь), 159b, [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*el la ~aĵo de Afriko* [kalkeo de De *aus der Tiefe Afrikas*, t.e. el tre malproksimaj regionoj de Afriko]). **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~egaĵo** (ark., *abismo*) Z *RE* 7a (бездна, «abismo»); Beau *EFr 1903*

(abîme); Z *EG 1904*. **~ejo** Z *RE* 120a. **~igi** Z *RE* 209a (en~igi, kavigi); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** Stank *Viv 1896*, 5 (*Monblero* [...] *~iĝis en siajn okupojn*), 11 (*Ĉielson ~iĝis en la legadon de la letero*). ‖ **en~igi** Z *RE* 209a (~igi, kavigi). **en~iĝi** Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*vi en~iĝas en trankvila kaj nigra ĉagreno*). **mal~a** Z *RE* 95b, 95b (*fariĝi mal~a*), *EG 1904*. **mal~aĵo** Z *EG 1904*. **pli~igi** Z *EG 1904*.

progimnazi/ [1889] **~o** Z *Adr 1889*, 5 (*instruisto en la vira ~o*), 23, 34, *E-isto* Dec. 1890, Ald. [3] (*direktoro de privata ~o*).

prognoz/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909. **~i** Z *EG 1904*.

program/ [1889] **~o** Z *RE* 157b; *Nürn 1889* [a] (*la ~o de mondlingvo* […] *estas tute efektivigebla*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *Ham 1894*, 71.26 (*mi tiam scios ~on mian veran*); *FK 1903*, 203.8 (*tiu ĉi sumo servas por sendado de ~oj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

progres/ [1888: *~adi*] **~i** Z *RE* 151a, *RE* 158a, 214a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 214a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~adi** Z *Ald 1888*, 6 (*Por ke la lingvo povu regule* [...] *~adi*). **~ado** Z *Ald 1888*, 16 (*Laŭ la mezuro de la ~ado* [...] *de l' lingvo oni devas eldonadi pli plenajn vortarojn*); *Nürn 1889* [a] (*konstanta ~ado*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ema** Z *RE* 131a (передовой; antaŭa, antaŭstaranta); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.; Barth *Ludo 1928*, 12 ([pol.] *la ~emaj tendencoj de la urbanoj* [al komunismo]). **~igi** Z *Ald 1888*, 13 (*kiel oni povas* [...] *~igi la aferon*). ‖ **mal~i** Z *EG 1904*.

progresi/ [1907] **~o** (mat.) Z *EG 1907* (Progression; ne en *EG 1904*).

projekci/ [1903] **~o** *FK 1903*, 238.33 (M *estas la ~o horizontala de la punkto* m); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904*.

projekt/ [1888] **~o** Z *DL* 11 (*La ~on de l' tutmonda voĉdono* [...] *ili prenis por la plej grava* [...] *parto de l' afero*); G *Blov 1888*, 5 (*ili* [...] *faradis multoblajn ~ojn*); Z *RE* 55b (intenco); Jon *ESv 1893,* 62; Z *FE 1894*, 25.10 (*Laŭ la ~o de la inĝenieroj tiu ĉi fervojo estas konstruota en la daŭro de du jaroj*; mankas en *UV*); *LI* Apr. 1896, 58 (*reforma ~o* [de l.i.]). Beau *EFr 1903* (derivaĵo); Z *EG 1904* (Projekt, Plan; derivaĵo), *Rab 1908*, 80.16 (*iliajn abelajn klopodojn kaj iliajn gigantajn ~ojn*); OA 2-1914, OA 7-1958. ‖ **~i** Z *RE* 55b, 158a; Beau *EFr 1903* (baza formo): Z *EG 1904* (projektieren, planen; baza formo). ‖ **~ado** Z *LI* Feb. 1896, 27 (*el la sfero de eterna ~ado* [...] *transiri al efektivigado*). **~anto** Z *LI* Feb. 1896, 27 (*Nur du el tiuj ~antoj* [...] *provis efektive* labori *por sia ~o*). ‖ **kontraŭ~o** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **reform~o** *InfRap* Jul./Aŭg. 1910, 1 (*La Ligo verkigis cirkuleron* [...], *kiu bone informas* [...] *pri la subvaloro de la reform~oj*).

proklam/ [1889] **~i** Z *RE* 20b (alvoki), 157b (sciigi, anonci, publikigi), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 159a; Jon *ESv 1893, 62*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~igi** Milho *Cindr 1907*, 16 ([la princo] *~igis ke li edziĝos la junulinon*).

prokrast/ [1889] **~i** Z *RE* 55a, 59b, 125b, 158a, *MV*, *UV*; Postn *LI* Okt. 1898, [145] (*~i* [...] *la plenumadon de sia projekto*); Red. *LI* Jan. 1899, 7 (*La solvon de la rebusoj* […] *ni ~as al unu sekvonta numero*); Z *EG 1904*, *Pred 1907*, [13] (*Kiam vi faros promeson al Dio, ne ~u ĝin plenumi*). ‖ **~o** Z *RE* 157b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~ante** Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*restu kun Dio, ne ~ante kion vi promesis kaj ĵuris*). **~ebla** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ema** Z *EG 1904*. ‖ **ne~a** Z *RE* 110a. **ne~ebla** Z *RE* 110a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **sen~e** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*sen~e* [la ĉielo] *prezentas al mi okazojn*).

proksim/ [1887] **~a** Z *UL* 18 [n], [v], *Ald 1888*, 2 (*mia lingvo estas sufiĉe ~a al la idealo, kiun ĝi ellaboris teorie*); G *Blov 1888*, 17 (*la decidanta minuto ŝajnis jam ~a*); Z *RE* 9b (dufoje), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13, 21.6 ([ŝi] *kaŝis sin en la plej ~a arbaro*), 30.7-8. ‖ **~e** Z *RE* 9b (*~e de*; apud), 14b (*~e*); [Z] *E-isto* Nov. 1889, 7 (*Amikoj de ~e, mal~e*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*malgranda urbeto ~e de Dresden*); Z *FE 1894*, 30.8 (*tie (mal~e), tie ĉi aŭ ĉi tie (~e)*);

Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~eta** G *Blov 1888*, 11 („*Ĉu Ĵadrino estas mal~a?*“ – „*≈eta, estos ĉirkaŭ deko da verstoj*“). **~igi** Z *RE* 177a; Beau *EFr 1903*. **~iĝi** G *Blov 1888*, 20 (*La maljuna pastro ~iĝis al mi*); Beau *EFr 1903*. **~iĝante** G *Blov 1888*, 10 (*≈iĝante li ekvidis arbaron*). **~iĝo** Stank *Viv 1896*, 17 (*frata ~iĝo de homoj*). **~ulo** Z *RE* 9b; Beau *EFr 1903*. **~uma** Z *RE* 151a (ĉirkaŭa); Beau *EFr 1903*. **~ume** Beau *EFr 1903*. ‖ **al~iĝi** Z *RE* 151a, *Ham 1894*, 23 (*Al~iĝas jam la temp'*); Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 38.2 (*al~iĝis al tiu vojforko* [...] *kvar vojaĝantoj*). **mal~a** G *Blov 1888*, 11 (*Ĉu Ĵadrino estas mal~a?*); Z *RE* 36b, 124a, *FE 1894*, 13.3 (*ĉerpi akvon en tre mal~a loko*), 30.8; Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (*mal~a parenco*). **mal~e** Z *RE* 14b, 36b (*pli mal~e*), 64 (*de mal~e*), 205b (*tre mal~e*); [Z] *E-isto* Nov. 1889, 7 (*Amikoj de ~e, mal~e*), Z *FE 1894*, 30.8 (*tie (mal~e), tie ĉi aŭ ĉi tie (~e)*), *GVGE 1894*, [3b]; Beau *EFr 1903*. **mal~en** Z *GVGE 1894*, [3b], *Ifig 1908*, 14 (*noblan viron bona vort' virino / Kondukas mal~en*). **mal~igi** Z *RE* 209b; Beau *EFr 1903*. **mal~o** Z *RE* 36b. ‖ **mal~vida** Z *RE* 36b (akravida). **nemal~e** G *Blov 1888*, 11 (*Li ekvidis nemal~e vilaĝeton*).

prokur/ [1910: *~isto*] **~o** (jur.) (ekon.) G *EPl 1916* (prokura); Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 80; G *EPl 1916*.

prokurator/ [1924] **~o 1** (jur.) (ark., *prokuroro*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *prokuroro*).

prokurator/ [1957] **~o 2** (hist.) War *GD 1957*; *PIV 2005*.

prokuror/ [1910] **~o** (jur.) *JarL UEA* Maj. 1910, 62; G *EPl 1916* (prokuratoro); Minor *EDe 1924* (Staatsanwalt). ‖ Kp. *prokurator/o*.

prolaps/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (*~o utera*).

prolegomen/ [1916] **~oj** G *EPl 1916* (prolegomena).

prolet/ [1930] **~o** (antaŭe *proletari/o 2*[Z]) *PV 1930*; OKA 7, 1967-06-20 [Aktoj I, p. 73 § 2] (*b) Estas tolerata la nun tre uzata formo* ~o, *kiel paralela formo al la internacia kaj oficiala* proletario); OA 8-1974 (Moderna formo de: proletario). ‖ **~aro** *PV 1930.*

proletari/ [1889] **~o 1** (hist.) (sentera kamparano en carista Rusio) Z *RE* 10a (бобыль, «sentera kamparano»); Postn *LI* Okt. 1898, 147 (*La anoj de unu l.i. ne havante propran „nemoveblan propraĵon“ estas nur „~o“* [tiel: anaro, ne la unuopa ano; legu ~*oj*]).

proletari/ [1893] **~o 2** (pol.) (ark., *prolet/o*) Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Proletarier); B *VdE 1910*; G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~a** *SennR* Okt. 1923, 2 (*la ~a misio*); *SEU* 1926, 3 (*internacia interligo ĉe fabrikoj, uzinoj kaj ~aj organizaĵoj*). ‖ **~aro** Z *EG 1904* (Proletariat); G *EPl 1916* (proletarjat); Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*Tutmondan ~aron arde flamigas nur tiu unuanima sentado* [. . .]); Minor *EDe 1924*; *PV 1930* (plusendas al *proleto*).

prolifer/ [1924] **~a** (bot.) (zool.) Minor *EDe 1924* (fruchtbar).

prolog/ [1894] **~o 1** Z *Ham 1894*, 68.32 [= ²*1902*, 86.31] (*ĉu tio ĉi estas ~o aŭ ia aforismo?*), *Ham* ²*1902*, 157.34 (*mia kapo komencis vive ludi sen ~o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

Prolog/ [1894] **~o 2** (la aktoro, kiu parolas la ≈on 1) Z *Ham 1894*, 68.21 (*Eniras la ~o*).

prolong/ [1916] **~i** G *EPl 1916* (prolongować, odradzać termin).

Promaĥos/ [1892] [**~o**] G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*La pinto de la ponardego°* {glavo} *de la giganta Atene-~ flamis en la* [vespera] *ĉielruĝo*).

promen/ [1887: *~ado*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20 (*Ni iru ~i, sinjoroj!*), 26 (*Ironte ~i, purigu vian veston*), *RE* 36a, 158a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (promenera); Z *UV*, *FE 1894*, 12.3 (*Li ~as kun tri hundoj*) k.a. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Jon *ESv 1893,* 62 (promenad); Beau *EFr 1903* (~ado); Z *EG 1904*. ‖ **~adi** Z *DL* 24 (*Li ~adis, akompanata de siaj lernantoj*), *RE* 162a (iradi), 171a (iradi). **~ado** Z *UL* 22 (*fraŭlino ripozanta / Post somera*

~ado); Beau *EFr 1903* (~o); Z *EG 1904*. **~anto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ante** Z *DL* 26 (*≈ante sur la aleo, ni renkontis la gedoktorojn N.*), *FE 1894*, 22.2 (*≈ante sur la strato, mi falis*), 39.11. **~ejo** Z *DL* 43 (*ŝi sur la ~enejo tuj komencis paroladon kun la alilanda sinjoro*); Jon *ESv 1893,* 62 (promenad); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **boat~ado** Doré *Flut 1907*, 10 (*mi ĝin perdis dum boat~ado*).

promes/ [1887] **~i** Z *UL* 31 (*Mi* [...] *~as ellerni la* [...] *lingvon internacian*), [v], *DL* 16 (*Donu al mi la libron, kiun vi ~is al mi*), 36 (*vi devas al mi ~i, ke vi al neniu* [...] *rakontos*), 36 (*prenu mian manon! Mi ~as, kaj unu homo – unu vorto!*), *RE* 117a, 197b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 70.7 (*Se al ni mem ni en la kor' ~as*). ‖ **~o** Z *UL* 31 (*se estos montrita, ke dek milionoj personoj donis publike tian saman ~on*), *DL* 14 (*Tiuj* [...] *sendas al mi ~ojn senkondiĉajn*), 28 (*Kiu ne plenumas sian ~on, estas malnoblulo*), *RE* 117a (*~o religia*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 22 ([La ~o] *ne supervivas*° {postvivas} / *Eĉ la minuton de la ~ado*). **~aĵo** G *EPl 1916*. **~anto** Z *DL* 15 (*la enskribado de ĉiu ~anto okupos ne pli multe ol unu minuton*). **~aro** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b (*Sonas ĵura ~aro*). **~ema** G *EPl 1916*. **~into** Z *Ald 1888*, 13 (*Multaj petas, ke mi komencu eldonadi la adresarojn de la „~intoj“*). **~ita** Z *RE* 117a.

Promete/ [1916] **~o** (mit.) G *EPl 1916*. ‖ **≈a** G *EPl 1916*.

Prometeus/ [1890: ~] [**~o**] (mit.) (ark., *Prometelo*) Majn *Manf 1891*, 3 (*ĉiela fajrero, kia vivigadis la animon de ~*).

prominent/ [1924] **~a** (anat.) Minor *EDe 1924* (hervorragend).

promoci/ [1904] **~o** (ĉe universitato) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~i** Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924*. ‖ Kp. *promov/i.*

promontor/ [1889] **~o** (kp. ark. *antaŭ/mont/aĵ/o*, *promontori/o*°) Z *RE* 100b, *MV* (Vorgebirge), *UV*; Abes *LI* Maj. 1898, 69 (*brulego lumigadis la tutan urbon, post la ~ Bailov*); Beau *EFr 1903* (promontoire, cap); Z *EG 1904* (Vorgebirge, Kap, Promontorium°); G *EPl 1916*. ‖ Kp. *kap/o*° (geog.), *kab/o*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

promontori/ [1903] **~o** (ark., *promontor/o* sen *-i/*) Lengy *EHu 1903*.

promotor/ [1903] **~o** *FrazL 1903*, kovr. [2] [r] (*H. Dunant, ~o de Geneva* {Ĝeneva} *interkonsento*).

promov/ [1924] **~i** (ĉe universitato) Minor *EDe 1924*. ‖ **~iĝi** Minor *EDe 1924*. ‖ **~o** Minor *EDe 1924*. ‖ Kp. *promoci/o.*

pronom/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 101a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *FE 1894*, 30.2 (*La montritajn naŭ vortojn ni konsilas bone ellerni, ĉar el ili ĉiu povas jam fari al si grandan serion da aliaj ~oj kaj adverboj*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~e** G *EPl 1916*.

prononc/ [1910] **~i** (antaŭe *el/parol/i*) Chris *DeE 1910*, 36a (aussprechen – elparol(ad)i, ~i); G *EPl 1916*; Backman *SvE 1921*; OA 3-1921; *PV 1930*. ‖ **~o** *PV 1930* (*malregula, stranga ~o*). ‖ **~adi** Chris *DeE 1910*, 36a **~ado** G *EPl 1916*. **~ebla** *PV 1930* (*malfacile ~ebla nomo*).

propag/ [1924] **~i** (med.) Minor *EDe 1924* (ausbreiten, verbreiten *(Krankheiten)*).

propagand/ [1889: *~i*] **~o** (se temas pri Eo, nun pli kutima *informado*, *varbado*) Jon *ESv 1893,* 62; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 (*li jam komencis energian ~on* [pri Eo]); *FK 1903*, 235.8 (*Multaj homoj laboras por la ~o de la bela lingvo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** *LI* Mar. 1896, [33] ([t] *La ~aj broŝuroj*). **~i** Z *RE* 170b (eletendi); Rakitski *LI* Jun./Jul. 1896, 133 [t] (*Kiel ~i nian lingvon?*); G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916* (~o). **~igi** Red. *E-isto* Maj. 1890, 44a (*Mi intencas ~igi*° {legu: ~i} *nian aferon per* [prelegvojaĝo]). **~ilo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*.

propedeŭtik/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*.

propeler/ [1924] **~o** (avi.) (mar.) (tek.) (ark., *helic/o*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *propulsor/o*°; Propeller; Schiffsschraube).

Propile/ [1892] **~oj 1** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*La blankaj marmoroj de la ~oj, de l' Partenono kaj Ereĥtejono*).

propile/ [1916] **~oj** (hist.) (arki.) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (~o).

propon/ [1887: *~ita*] **~i** Z *UL* De [v], *DL* 8 (*ĉiu montru al mi* [...] *la plibonigojn, kiujn li povas ~i*), 9 (*la mondo kreu mem sian decidon en la afero, kiun mi ~is*), 44 (*ŝi komencis ~i al li demandojn pri la plej malfacilaj aferoj*), *Ald 1888*, 1 (*la lingvo, kiun mi ~is*); Einst *Plen 1888*, 24 (*~i toaston*°); Z *RE* 148a, 148b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i al iu rekompencon por la servo; ~i reformojn*). ‖ Rim. **1.** Mankas en la plej fruaj UL-Ru eld. 1, UL-Pl, UL-Fr; ĝi estas notita en la postaj UL-Ru 2, UL-De, pra-UL-En, vd. PVZ kromkajero 5, p. 48-49. **2.** La trad. ne plene harmonias. La rusa distingas inter предлагать ion al iu (tiel en la ekzemplofrazo de Kabe) kaj предложить aŭ ion al iu (ekz. sidlokon al gasto) aŭ iun por io (ekz. oficiston por posteno), la germ. *vorschlagen* havas ambaŭ sencojn. **3.** Kp. ofert/i [OA 8-1974]. Proponi (varon aŭ servon) al kliento. ‖ **~o** Z *DL* 4 (*mi decidis respondi publike je ĉiuj demandoj kaj ~oj*), *Ald 1888*, 2 (*la „Amerika Filozofia Societo" decidis dissendi* [...] *la ~on fari internacian kongreson*); G *Blov 1888*, 9 (*Ili* [...] *alprenis la ~on de Vladimiro*); Z *RE* 148a; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*). **~ita** Z *UL* 21 (*Se la afero ~ita de la aŭtoro estas efektive bona*); Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*alta destino proponita al ili* [de Dio]). **~ota** Z *E-isto* Jan. 1894, 3 (*la nove~ota perfektigita dialekto* [de Eo]). ‖ **pli~i** (pp aŭkcio) Z *EG 1904*. **pli~o** (pp aŭkcio) Z *EG 1904*.

proporci/ [1889] **~o** Z *RE* 160a; Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*l'adresaro, kiu proksimume montros la ~on de l' vastigado de nia lingvo*); Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*.

propozici/ [1904] **~o** (gram.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914 (proposition | sentence | Satz, Satzgefüge).

propr/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 5 (*La dependo de la lingvo de l' volo* [...] *de mia ~a persono*), 7 (*lia ~a demando en la okuloj de ĉiu estas la plej grava*), 10 (*provi per ilia*° *~a orelo, ĉu mia lingvo estas bonsona*), 11 (*multaj legantoj ~an juĝon ne havas*), 13 (*laŭ mia ~a pensado kaj laŭ la pensoj de l' publiko*), 36 (*mi komencis ~an vojon*), 37 (*ĝi* [...] *volis scii, kiel ĝi povus sin liberigi kaj fariĝi ~a sinjoro*), *Ald 1888*, 3 (*gramatiko* [...] *tiel simpla, kiel en nia ~a lingvo*); Z' *UL* Yi *1888*, 59a [v] (*Li loĝas en sia ~a domo*); *RE* 178b, 187b, *MV*, *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*„tio ĉi estas mia nomo ~a, sed ne familia"*); Z *FE 1894*, 23.4 (*ŝi fariĝis tiel malaminda, ke ŝia ~a patrino ŝin forpelis de si*), 27.3, 37.21 (*Timulo timas eĉ sian ~an ombron*). ‖ **~e** Z *DL* 36 (*mi al neniu diros, kiu vi ~e estas*). ‖ **~aĵo** (jur.) Z *RE* 187b; Postn *LI* Okt. 1898, 147 (*La anoj de unu l.i. ne havante ~an „nemoveblan ~aĵon" estas nur „proletario"*); Beau *EFr 1903* (propriété *(chose* [sg.] *possédee en propre)*); Z *EG 1904* (Eigentum, Besitztum° [nun Besitz]); G *EPl 1916*; Chris *DeE 1923*, 122b (→ Eigentum; *posedaĵo*, *havaĵo*, *~aĵo*, *apartenaĵo*). **~aĵulo** Stank *Viv 1896*, 4 (*malavara ~aĵulo*). **~eco** Z *RE* 178b (eco); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igi** (al si) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~aĵoposedanto** (jur.) Z °*c*, 4. **~amane** Z *DL* 15. **~amo** Meier *GramDe 1891*, 19a (Eigen|liebe, «memamo»). **~amaniere** G *EPl 1916*. **~amove** (spontanea) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **mal~a** Z *DL* 29 (*Ne miksu vin en mal~ajn aferojn!*), *RE* 67, 226a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **mal~igi** Z *RE* 126b. **ne~a** Z *DL* 24 (*Karolo estas mia ne~a filo (aŭ duonfilo), ĉar mi estas la dua edzo de lia patrino*).

propulsor/ [1924] **~o** (avi.) (mar.) (tek.) (antaŭe *propeler/o*°; ark., *helic/o*) Minor *EDe 1924* (Propeller; Schiffsschraube).

prorektor/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (prorektor k.a.).

prosektor/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (prosektor k.a. [asista profesoro anatomia]).

proselitism/ [1905] **~a** *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a (*ĉiuj emoj* [...] *puŝas lin* [...] *al ~o, al propagando*).

proskrib/ [1923] **~i** (jur.) (antaŭe *senjuĝe kondamni, ekzili, proskripcii*) Chris *DeE 1923*, 398a; Minor *EDe 1924*. ‖ **~o** Chris *DeE 1923*, 398a; Minor *EDe 1924*. ‖ **~ito** Chris *DeE 1923*, 398a.

proskripci/ [1904] **~o** (jur.) (ark., *proskrib/o*) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (= *proskribo*). ‖ **~i** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

prosodi/ [1903] **~o** (ling.) (poez.) (ark., *prozodi/o* kun -z-) *FrazL 1903*, kovr. [2] ([t] *Ea ≈o*); Minor *EDe 1924* (plusendas al *prozodio*).

prosoplegi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916* (prosoplegja k.a.).

prospekt/ [1889] **~o 1** (anoncilo) Z *RE* 160b (проспектъ); Jon *ESv 1893,* 62 (prospekt); Z *EG 1904* (Prospekt); OA 1-1909 (Ru проспектъ (объявленіе)); Chris *DeE 1923*, 398a. ‖ Rim. **1** Ru проспектъ, nun проспект, signifas kaj varbfolio, varbbroŝuro (ekz. de eldonejo) kaj (eldon-) programo, -plano kaj aleo, bulevardo. En moderna De nur la unua signifo, same laŭ OA 1-1909 (dedukteble pro объявленіе). El *RE* 160b ne evidentiĝas, kiu(j) el la signifoj estas celitaj. **2** Sv *prospekt* estas plursenca: varbbroŝuro, fasado de orgeno, perspektiva prezento en arto. ‖ **~a** Chris *DeE 1923*, 398a (*~a cirkulero*). ‖ **reklam~o** Chris *DeE 1923*, 398a.

prospekt/ [1889] **~o 2** (eldonprogramo, -plano) *E-isto* Sep. 1889, 1 [t] (ark., *≈o*). ‖ Rim. Titolo de la trilingva prezento de l' eldona programo de *E-isto*, ark. De *Prospekt*°, ark. Fr *Prospectus*°.

prospekt/ [1893] **~o 3** (ark., bulevardo en rusaj urboj) [Z] *E-isto* Mar. 1893, [33] (*imperiestra peterburga universitato* [...]. *Granda ~o*°).

prospektor/ [1924] **~o** (geol.) Z; Minor *EDe 1924* (Erzschürfer). ‖ **~i** *PIV 2005*.

prosper/ [1889] **~i 1** (se pp pers. nun ofte esprimita per *sukces/i*) Z *RE* 209b, *MV*; *E-isto* Feb. 1890, 32a, Jan. 1891, 6b (*al neniu ~is feliĉigi la mondon*); Z *UV*, *Ham 1894*, 110.7 (*Se nia entrepreno ne ~us* [nia murdplano de funkcius]); Beau *EFr 1903* (*≈is al mi trovi*); Z *EG 1904* (*~is al li forkuri* [li sukcesis forkuri]). ‖ **~a** Z *RE* 210a. **~o** Z *RE* 210a: Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** Sey *FlandLit 1904*, [7] (*Sed tiun ~econ ne ĝuis ĉiuj laŭ sama mezuro*). ‖ **mal~i** Z *EG 1904*. **mal~igi** Z *EG 1904*. **mal~o** Z *RE* 111a; Zakr *LI* Okt. 1898, 159 (*ju pli iu ekamas, des pli li devas koni la mal~ojn kaj la malensorĉojn*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

Prosper/ [1903] **~o 2** (vira nomo) Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o, rajta duko de Milano*).

prostat/ [1910] **~o** (anat.) Ver *EncV 1910* (prostate); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; *PV 1930*; OA 9-2007.

prostitu/ [1904] **~i** (tr.) (antaŭe *malĉastigi*) Z *EG 1904* (*prostit-i*, sen *-u*, probable pro preseraro), *EG 1907* (kun *-u*); OA 2-1914; G *EPl 1916*. ‖ **~ado** (kp. ark. *prostituci/o*°) Z *EG 1904* (Prostitution); G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. **~istino** G *EPl 1916*.

prostituci/ [1908] **~o** (ark., *prostitu/ad/o*) Z *Rab 1908*, 26.28 (*kaj se ĝia nomo eĉ estus ~o*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*. ‖ Kp. *prostitu/i*.

prostraci/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (prostracja).

prot/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (Korrektor *(einer Druckerei)*).

protagonist/ [1904] **~o** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914.

protaz/ [1924] **~o** (teatr.) Minor *EDe 1924* (Protasis *(der erste Teil eines Schauspiels)*).

Prote/ [1896] **~o 1** (mit.) *LI* Apr. 1896, 59 (*emoj de mita ~o*).

prote/ [1924] **~o 2** (zool.) Minor *EDe 1924* (Olm *(Art Wassermolch)*).

proteg/ [1888: *~anto*] **~anto** (ark., *protekt/*) Z *DL* 49 [≈ *FK 1903*, 328.32] (*amikoj mecenataj, / ≈antoj estimataj / De l' akademio*).

protein/ [1916: *~a*] **~o** (kem.) Minor *EDe 1924*; War *GD 1957* (protéine); OA 9-2007 (*ovoblankaĵo enhavas ~ojn kaj akvon*). ‖ **~a** G *EPl 1916* (baza formo).

protekt/ [1903] **~i** (antaŭe *proteg/*) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 16.19 (*ke li ilin ~u ĉe lia eminenta moŝto*); OA 1-1909. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Vic *Kiĥot* 1905, 11 ([voĉo] *de ia mizerulo* [...], *kiu bezonas mian ~on*). ‖ **~ado** Z *Reviz 1906*, 91.8 (*ne rifuzu al ni vian ~adon*). **~anta** Z *Rab 1908*, 105.10 (*Vi, mia Karolo, estu mia genio ~anta kontraŭ tiu ĉi fremdulo*). **~anto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ato** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

Protektor/ [1889] **~o** (ark., *protekt/ant/o*) Z *Majn 1889-12* (*letero por montri al via ~o (pri la permeso por gazeto)*).

protektorat/ [1896] **~o** (pol.) *LI* Jun./Jul. 1896; Z *EG 1904* (Protektorat); OA 2-1914.

protest/ [1889] **~i** Z *RE* 161a (vortkategorio ne sendube deduktebla); *FK 1903*, 272.25 (*eble ~is kontraŭ la enkonduko de arta alfabeto*), 286.24 (*kontraŭ tio ĉi ~us la vivo mem*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 54.3 (*iri al la magistrato kaj ~i, ke la kanajlo tiel profanas mian nomon*); OA 1-1909. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~a** Wicke *Galero 1922*, 24 (*la lasta ~a prediko*). **~anto 1** (pers., kiu ~as) Z *RE* 161a (tiel protest/ant/o); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Protestler). **2** (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Protestant). **~antula** (ark. *~anta*) Wicke *Galero 1922*, 24 (*la sonaj ondoj de la ~antula orgeno*). ‖ Kp. *protestant/o* (unuvortaĵo).

protestant/ [1894] **~o** (reli.) Ups *Ekz 1894*, 3 (*Li batalis kuraĝe por la afero de la ~oj*); Thill *EKato* Dec. 1903, 22 ([la „katolikoj anglaj] *malamas nomon „≈o"*). ‖ Kp. *protest/ant/o* (kunmetaĵo). ‖ **~ismo** Z *EG 1904* (unuvortaĵo); Minor *EDe 1924* (kunmetaĵo).

protez/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924* (Prothese *(künstliches Glied)*).

protist/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (Urwesen *(niedrigster Organismus zwischen Pflanze und Tier)*).

proto/ [1912] (neoficiala prefikso) Dueh *EDk 1912*; Minor *EDe 1924* (*ekz. ~kanajlo*).

protokanajl/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

protokol/ [1889] **~o** Z *RE* 161b (vortkategorio ne sendube deduktebla); Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31b (*organo, en kiu* [la akademio] *anoncas* [...] *1) projektojn, 2) ~ojn de l' aferoj*); Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

protomatir/ [1924] (reli.) Minor *EDe 1924* (erster Märtyrer).

protonotari/ [1910] (reli.) GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924* (Protonotar *(Obergeheimschreiber des Papstes)*).

protoplasm/ [1904] (bot.) (zool.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*.

prototip/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Prototyp, Urbild°); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

protozo/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

protuberanc/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

prov/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 10 [I.3] (*~i praktike* [...], *ĉu la lingvo* [...] *taŭgas*), 10 [I.3] (*~i per ilia*° *propra orelo, ĉu mia lingvo estas bonsona*), 15 [II.3.1] (*Kelkaj ~is montri al mi, ke mia projekto* [...] *estas* matematike *ne ebla*), 44 [16.57] (*Mi ~os lin ekzameni*), *RE* 18b, 64a (gusti°, nun *gustumi*), 123b, 157a, 164b (peni), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *Schl 1887*, 121 (*mi faras ĝin* [...] *por doni al Vi provon de mia lingvo*), *RE* 156b,

E-isto Nov. 1889, 3 (*teoriaj projektoj kaj ~oj*), *Ham 1894*, 106 (*Mi inklinigos lin al unu ~o* [duelo]); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~ado** Z *DL* 12 (*la plej granda parto de tiuj konsiloj estas* [...] *kaŭzita de ne sufiĉa* [...] *~ado de l' afero*), *Ald 1888*, 9 (*Al ĉiuj ŝanĝoj, kiujn la internacia kongreso de instruituloj post fonda°* {profunda} *~ado trovos necesaj*). **~inte** Z *Ald 1888*, 1 (*la finan formon mi intencis doni* [...], [...] *~inte antaŭe ĉiujn juĝojn kaj proponojn*). **~isto** Z *RE* 157a. **~ita** Z *DL* 12 (*ĉiuj necesaj ŝanĝoj, antaŭe analizitaj kaj ~itaj, estos publikigitaj*). ‖ **ek~i** G *Blov 1888*, 3 [a] (*Al ni hodiaŭ restas nur ek~i, ĉu ni jam efektive povas stari mem sur propraj piedoj*); Z *Ham 1894*, 108 (*li kun vi ek~u / Batalon* [faru duelon]). **el~ado** (ark., *test/o*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*el~ado de materialoj por konstruado*). **el~i** (kp. DE aus|prob|ieren; ark., *test/i*) G *Blov 1888*, 3 [a] (*Por el~i miajn fortojn mi elektis malgrandan rakonton*). ‖ **diven~i** Z *RE* 29b (konjekti; гадать). **kontraŭ~o** G *EPl 1916*.

Provenc/ [1898] **~o** (regiono) Baĥtin *LI* Okt. 1898, 159 (*poetoj* [...] *de Francujo kaj ~o*); M, S *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; R 1922; Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924* (→ *provenza°*). ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*; GM *EFr 1910*. ‖ Kp. ark. *Provencala°* (-c, -al), *Provensalo°* (-s, -al) kaj *provenza°* (-z).

Provencal/ [1898] **~a** (ark., *Provenc/a*) [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 5 (*la simileco de fizionomio* [...] *inter Eo kaj la ~a lingvo*). ‖ Kp. *Provensal/o* kun -s-.

Provensal/ [1910] **~o** (ark., *Provenc/o*) B *PropN 1910*. ‖ Kp. *Provencal/a* kun -c-.

provenz/ [1924] **~a** (ark., *Provenc/a* kun -*c*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *Provenca*).

proverb/ [1888] **~o** Z *DL* 29 [16.24] (*La popoldiroj (~oj) esprimas la saĝon de l' popolo*), *RE* 136a, 143b, 151a (spritaĵo), 155b (sentenco), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Borel *GermE* Maj. 1905, 51b (*originalaj serbaj ~oj*). ‖ **≈oj** (Biblio) Hay *The-E* Nov. 1903, 10. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igi** Z *EG 1904*. **~iĝi** GM *EFr 1910*.

proviant/ [1924*] **~o** (antaŭe *proviz(aĵ)o*, *nutraĵoj*) Z laŭ PIV; Minor *EDe 1924*.

providenc/ [1890] **~o 1** (Dia antaŭzorgo) G *Kond 1890*, 23 (*La zorgeco kiun montras al ni* [L. ...] *estas ~o por ni, kaj ni estus sendankaj al la ≈o, se ni ne uzus ĝiajn bonfarojn*); Minor *EDe 1924*. ‖ Rim. Minuskle kiel vorto ĝenerala, → majuskle por propra nomo de diino; simile *fortuno* / *Fortuno*.

Providenc/ [1890] **~o 2** (mit.) G *Kond 1890*, 23 (vd. je ≈o); Marig *LernIt 1890*, 35 (*La mondo estas teatro;* […]*; dramojn skribas la ~o*); Z *Rab 1908*, 26,2 (*tion ĉi mi nomas esti valora ilo en la mano de la ~o*); OA 1-1909.

Prov. [1889] **1** (mll de *Provinco*) Z *Adr 1889*, 29 (*gimnaziulo, Ostrowo, ~ Posen*).

prov. [1903] **2** (mll de *provizora*) *FrazL 1903*, kovr. [2] (*~ sekretario*).

provinc/ [1889] **~o** (pol.) Z *RE* 114b, 157a, 210b (удѣлъ), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *FE 1894*, 37. ‖ **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ Kp. ark. *provinci/*. ‖ **~aĵo** (sin. *~ismo*) Chris *DeE 1923*, 398b. **~ana** Chris *DeE 1923*, 398b (*~ana dirmaniero* [= ~aĵo, ~ismo]). **~ano** Z *FE 1894*, 37.10 (*Li estas nelerta kaj naiva ~ano*)**,** *EG 1904*. **~aro** Ahlb *LI* Apr. 1900, 56a (*ili loĝas en la ~aro, eksterurbe*). **~estro** Z *FE 1894*, 37.6 (*Nia ~estro estas severa, sed justa*); GM *EFr 1910*. **~ismo** (ling.) (antaŭe *provincialismo*) GM *EFr 1910* (apud *provincialismo*); Chris *DeE 1923*, 398b. ‖ **lim~o** Chris *DeE 1923*, 335a (Mark [«markio»]; sin. *limlando*). **Tatar~o** *RevO* Jul. 1920, 80b (*la marbordo de Rusa Tatar~o*).

provinci/ [1889: *~a*] **~a** (ark. *provinc/a*) Wahl *Princ 1889*, 9 (*Ili konfesas profundan malestimon je la ~aj sinjorinoj*).

provincial/ [1919] **~o** (reli.) (estro de ordena provinco) *NovTemp* Okt. 1919, 6a (*Nia fervora samideano ~o P. M.*); Kr *PVEG 2018*.

provincialism/ [1888] **~o** (ling.) (ark., *pro-vinc/ism/o*) Z *Ald 1888*, 9 (*~oj iom post iom perdiĝis antaŭ la fortiĝanta komuna literatura lingvo*), 10 (*tiuj „novaj“ vortoj prezentos nenion alian ol ~ojn de la unu lingvo internacia*), *EG 1904*; Minor *EDe 1924*.

proviz/ [1889] **~i** Z *RE* 56a, 154a, 186b, 188a, *MV*, *UV*; Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*sin ~i je ĉio* [por la vojaĝo]*, kaj je armservisto*). ‖ **~a** Z *RE* 56b. **~o** Z *RE* 56b, 154a, 157a (провиант, manĝaĵoj kunportitaj de ekz. soldatoj, ŝipanoj ktp.), 157a (провизия, pago por la servoj de makleristo); Beau *EFr 1903*. **~oj** Beau *EFr 1903* (provisions, vivres). ‖ **~ado** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*~ado* [...] *per forto elektra*). **~aĵo** (ark., *provianto*) *FrazL 1903*, 16 ([Ĉe la forveturo el hotelo] *Preparu al mi kelkajn ~aĵojn* [FR provisions]); Z *EG 1904* (Proviant); *SennR* Nov. 1923, 25 ([ili subtenis la sieĝitan urbon] *per ~aĵoj, vestoj kaj armiloj*). **~ejo** Z *RE* 74a, 75a, 226a, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*Post la ĉambroj de la reĝa kortego iras*° [situas] *nutrejoj kaj ~ejoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** Z *RE* 56b. **~igi** *RE* 105b (*~igi por la vojo*° [vojaĝo]). **~isto** Z *EG 1904*. **~umi**, **~umisto** Z *EG 1904*. **al~o** Z *EG 1904*.

provizor/ [1889] **~o 1** (ark., *apotekisto*, *farmacihelpanto, administranto*, *pastro provizore administrante paroĥon*) Z *RE* 157a (провизоръ); Jon *ESv 1893*, 62; Z *Adr 1896*, 22 (*~o de farmacio*); Chris *DeE 1910*, 302a (Provisor).

provizor/ [1890] **~a 2** (destinita por nelongdaŭra uzo, sed anstataŭota de definitiva) (mll *prov.*) Z *E-isto* Mar. 1890, 36b (*la „≈a Administra Komitato“ konsistas el sinjoroj* […]); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~aĵo** (ne definitiva, ne daŭra aĵo, stato) Z *EG 1904*; Chris *DeE 1923*, 398b (Provisorium).

provok/ [1923: *~o*] **~i** (antaŭe *inciti, eksciti, flamigi (iun kontraŭ)*) Minor *EDe 1924*; OA 4-1929. ‖ **~o** Chris *DeE 1923*, 398b (baza formo).

provos/ [1904] **~o** (jur.) Z *EG 1904* (Profoss); GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924* (Profoß).

proz/ [1889] **~o** (lit.) Z *RE* 158b; Abes *Kralj 1897*, [2] (*verkoj literaturaj en ~o kaj en versoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 43.30 (*filozofii: iafoje per ~o, kaj alian fojon eĉ versetoj elsaltas*); OA 1-1909. ‖ **~a** *LI* Dec. 1895, 4 (*~aj kaj versaj verketoj*); *FK 1903*, 167.28 (*kredi, ke en nia ~a tempo iom da poezio ankoraŭ povus ekzisti*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*. **~isto** Z *EG 1904* (~verkisto). ‖ **~verkisto** Z *EG 1904* (~isto); Sey *FlandLit 1904*, 9 (*la plej granda flandra ~verkisto*).

prozelit/ [1903] **~o** (antaŭe *konvertito, nova varbito*) *FK 1903*, 206.10 (*Por akiri ~ojn, la societo faras, kion ĝi povas*); Z *EG 1904* (Proselyt); Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Chris *DeE 1910*, 301b; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~igi** Chris *DeE 1923*, 398a. ‖ **~ismo** vd. *prozelitism/o*.

prozelitism/ [1904] **~o** (ark., nun kunmetaĵo) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

prozodi/ [1904] **~o** (antaŭe *prosodi/o* kun -s-; *versarto*, *versmezuro*) Z *EG 1904*; OA 1-1909; Chris *DeE 1910*, 301b; OA 2-1914 (jam aldonita al FdE per OA 1).

prozopope/ [1910] **~o** (lit.) GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924* (Prosopopöie).

pru! [1893] (ordono por haltigi ĉevalojn) G *Lir 1893,* 23 (*«≈! halt'!» «Kio estas?» «Risorto rompiĝis»*).

pru/ [1924] **~o** (mar.) Minor *EDe 1924* (Schiffsschnabel).

prud/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (übertrieben sittsam, zimperlich, prüde; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*. ‖ **mal~a** GM *EFr 1910*.

prudent/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 30 (*ĉiuj ~aj homoj devis trankvile resti en la domo*), 38 (*mi estis ~a, mi ne rapidis*), 41 (*Estu ~a kaj prenu mian proponon*), 46 (*Estu ~a, aŭ mi vokos la gardistojn!*), *RE* 9a (dufoje), 163b, 169a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 73.19 (*Vi devus ja esti pli ~a kaj raporti tion ĉi al la kuracisto*), 73.29 (*~a res-*

pondo). ‖ **~e** Z *DL* 34 (*tio ĉi estis tute ~e*°). **~o** Z *DL* 46 (*mia ombro perdis la ~on*), 46 (*Mi timas, ke ĝi jam nenian*° *ricevos ree la ~on!*), *RE* 169a (dufoje), 202b, 212a (saĝo), *Ham 1894*, 12 (*Malsaĝo antaŭ pura la ~o*), 73.34 (*Mia ~o estas malsana*); *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *7 malsanoj de nervoj kaj de ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *RE* 23b (komprenigi), 115b; Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*. **~ulo** Hay *The-E* Nov. 1903, 10 (*≈o antaŭvidas malbonon*). ‖ **mal~a** Z *Ald 1888*, 4 (*kunligi* [...] *la sorton de l' lingvo internacia kun la estonta kongreso – estus tre mal~a*°); G *Blov 1888*, 14 (*ili ricevis* [...] *duone mal~an leteron*); Z *RE* 7b (freneza; безумный); Beau *EFr 1903*. **mal~e** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. **mal~o** Z *DL* 26 (*la avino mortigis sin mem en atako de mal~o*). **mal~aĵo** G *Blov 1888*, 17 (*Mario* [...] *senkulpigis la mal~aĵojn*). **sen~a** Z *RE* 7b (безразсудный); Beau *EFr 1903*.

prujn/ [1889] **~o** (meteo.) Z *RE* 67a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2. ‖ **~iĝi** Z *RE* 53a, 67a.

prun/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 184a, 224a (*sekaj ~oj*), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (~arbo). ‖ **~arbo** Beau *EFr 1903* (~ujo). **~-pudingo** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (prefere sen ligostreko; pouding aux prunes). **~-tarto** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (prefere sen ligostreko; tarte aux prunes).

prunel/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 201b (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** GM *EFr 1910*. ‖ **~arbo** GM *EFr 1910*.

prunt/ [1887] **~i** (~edoni; ~epreni) Z *UL* Pl [v], *MV* (leihen, borgen), *UV*, *FE 1894*, 14.6 (*mi redonas al vi la monon, kiun vi ~is al mi*). ‖ **~a** Z *RE* 53a. **~e** Z *UL* [v], *DL* 18 (*Sendu al mi ~e dekduon da forketoj*), 29 (*ĉu vi ne povas ilin doni al mi ~e?*), *RE* 16a (взаймы), 53a (*~e preni*), 118a (*doni ~e*), 193a (*doni ~e*), *Ham 1894*, 21 (*Ne prenu ~e kaj ne ~e donu*), *GVGE 1894*, 5a (*preni ~e*); Beau *EFr 1903* (*~e preni*). **~o** Z *RE* 52b, *FE 1894*, 14.6 (*mi dankas vin por la ~o*). ‖ **~anto** Beau *EFr 1903*. **~isto** Beau *EFr 1903*. ‖ **~donanto** Z *RE* 53a, 83a. **~edoni** Aktoj II 1975, 42. **~edono** Z *Ham 1894*, 21 (*Per ~edono ofte oni perdas / Krom sia havo ankaŭ la amikon*). **~epreni** Aktoj II 1975, 42. **~epreno** *Ham 1894*, 21 (*~epren' kondukas al ruino / De la mastraĵo*). ‖ **al~i** Aktoj II 1975, 42. **de~i** Aktoj II 1975, 42. ‖ **garanti~isto** Z *EG 1904*.

prus/ [1888: *≈ujo*] **≈o** (pers.) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; B *PropN 1910* (≈o). ‖ Kp. *Prusi/an/o*°. ‖ **~a** G *Kond 1890*, 21 (*~a grenadisto*); B *VdE 1910* [→ aglo] (*la aglo de la ~aj standardoj*); *JarL UEA* Maj. 1910, 72 (*~a Saksujo*). ‖ Kp. *preŭs/a*°. ‖ **≈io** Setä *FiE 1923*. **≈ujo** Z *DL* 25 (*Via regnestro estas reĝo de ≈ujo*); Jon *ESv 1893,* 63; Waś *E-isto* Maj. 1894, 93 (*La nombro de la tagoj de laborado* […] *en ≈ujo 305*); B *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 67 (*Danzig (Germanujo, okcidenta ≈ujo)*); *OKL 1924*. ‖ **~blua** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (bleu de Prusse).

Prusi/ [1910] **~o** (hist.) (regno) (ark., *Prus/i/o* aŭ *Prus/uj/o*) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Prut/ [1910] **~o** (rivero en Rumanio) B *PropN 1910*.

pruv/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*.

ps! [1924] (silentu!) Minor *EDe 1924* (psst).

psaliot/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Champignon).

psalm/ [1888] **~o** (reli.) Einst *Plen 1888*, 33 (*oni kantas ~ojn*); Z *RE* 163a; Jon *ESv 1893,* 62; *FK 1903*, 183.27 (*kiom da versoj sin trovas en la ≈oj*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** *NLR* Maj. 1956 [v] [→ *hosano*] (*~a refreno*). **~aro** (kp. ark. *psalteri/o 2°*) Z *RE* 163a; Beau *EFr 1903*. **~isto** Beau *EFr 1903*. ‖ **≈okantanto** Majn *Manf 1891*, 9 (*tintado de harpo de la ≈okantanto*).

Psalm. [1893] (mll de *psalm/o*) Beau *Preĝ 1893,* 8.

psalteri/ [1924] **~o 1** (hist.) (muz.) Z; Minor *EDe 1924* (Psalterion *(antikes Saiteninstrument)* [antikva kordinstrumento]).

psalteri/ [1924] **~o 2** (reli.) (ark., *psalm/ar/o*) Minor *EDe 1924* (Psalterion *(Psalmenbuch)* «psalmolibro»).

pseŭd/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (pseudo, falsch, unecht; ne en *EG 1904*). ‖ RIM. Surbaze de *~a* oni regule povas kunmeti *~a/nom/o* paralele al *pseŭdonim/o*.

pseŭdonim/ [1888] **~o** Z *Einst* (*mi volus resti eterne sub ~o*); Ger *LI* Jan. 1896, 13 (*kaŝi sian nomon sub la ~o „P.“*); Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** Z *DL* 9 (*la ~a aŭtoro eble estas ne sufiĉe instruita*). **~e** Lor *LernCs 1890*, [28] (kun preseraro *pseudonime*). ‖ Kp. *pseŭd/a*.

psiĥologi/ [1903] **~o** (med.) (ark., *psikologio*) *FK 1903*, 207.29 (*~o kaj sociologio*).

psikolog/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

psikologi/ [1904] **~o** (med.) (antaŭe *psiĥologio°*) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

psikoz/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

Pskov/ [1889: *~a*] [**~o**] ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 20 (*instruisto de la ~a Seminario*).

pst! [1928] (interj.) (admono silenti) Barth *Ludo 1928*, 13.

pub/ [1910] **~o** (anat.) Ver *EncV 1910* (FR pubis); *PV 1930*; OA 9-2007. ‖ **~osto** Ver *EncV 1910* (FR pubis, os pubis); *PV 1930*; OA 9-2007.

public/ [1910] **~i** (antaŭe *publik/ig/i*) Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20]. ‖ **~isto** (antaŭe unuvortaĵo *publicist/o*) Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20].

publicist/ [1910] **~o** (unuvortaĵo ark., nun kunmetaĵo *public/ist/o*) B *VdE 1910*.

publik/ [1887: *~e*] **~o** Z *DL* 3 (*Elirante ankoraŭ unu fojon antaŭ la estimata ~o, mi sentas la devon* [...] *danki la legantan ~on*), *Ald 1888*, 12 (*mi* [...] *lasas ilian kreadon* [de plenaj vortaroj] *al la ~o*), *RE* 162b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (publik); Z *UV*. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 3 (*~a kritiko*), 3 (*~a uzado*), *RE* 5a (*~a vendo*; аукціонъ, nun аукцион, «aŭkcio»), 24a, 31b (sciata), 31b (*~a sciado*; гласность, «glasnosto»), 31b (*~a krianto*; heroldo), 162b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 5a (*~a pento*; öffentliche Abbitte); Jon *ESv 1893,* 62 (publik). **~e** Z *UL* 31 (*se estos montrita, ke dek milionoj personoj donis ~e tian saman promeson*), *RE* 98b (*~e vendi*), *E-isto* Nov. 1889, 4 (*transiri sur nian flankon ~e*), *GVGE 1894*, 5a (*~e penti*; öffentlich abbitten). **~i** Z *RE* 162b. ‖ **~igado** Z *DL* 13 (*mi daŭrigos la ~igadon de l' proponoj*). **~igi** Z *RE* 115a, 117b, 157b (sciigi, anonci, proklami); Beau *EFr 1903*; Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20] (plusendas al *publici*). **~igita** Z *DL* 12 (*ĉiuj necesaj ŝanĝoj* [...] *estos ~igitaj*). **~ulino** Z *Rab 1908*, 57.12 (*tiel facila, kiel la salto de ~ulino al bigotulino*).

puĉ/ [1957] **~o** (pol.) (antaŭe *ribel-provo*) War *GD 1957* (putsch).

pud/ [1889] **~o** (rusa mezurunuo) Z *RE* 163a; *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Abes *LI* Sep. 1899, 28 (*difinita pago por ĉiu ~o da akirata nafto*).

pudel/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 163a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

puding/ [1899] **~o** (kuir.) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ RIM. **1** Kvankam iu formo de *~o* estas uzata en multaj lingvoj, la precizaj signifoj forte varias. **2** Kp. *plumpuding/o*. ‖ **prun-~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168. **riz-~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (ambaŭ pref. sen ligostreko).

pudr/ [1889] **~o** Z *RE* 163a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (pudr; puder, ~o); Z *UV*. ‖ **~i** Jon *ESv 1893,* 62 (pudr; pudra, ~i); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ita** Melck *FlandLit 1904*, 14 ([La almozulo] estis [...] *ŝmirita, ~ita ke li brilis kiel ŝinko*). ‖ **riz~o** Beau *EFr 1903*.

puf/ [1892: *~-seĝo*] **~o** Z *EG 1904*; OA 3-1921. ‖ **~-seĝo** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 [= *FK 1903*, 154.12] (*multo da sendifinaj ~-seĝoj*).

pug/ [1932] **~o** (anat.) ([vulg.] postaĵo, sidvangoj) *ParGv 1932*.

pugn/ [1889] **~o** Z *RE* 86a, *MV*, *UV*; Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*paro da fortaj man-~oj*); Z *Rab 1908*, 74.27 (*Mi sentas armeon en mia ~o*).

pul/ [1889] **~o 1** (zool.) (insekto) Z *RE* 9b, *MV*, *UV*.

pul/ [1921] **~o 2** FL *EnE 1921*, 344 (pool; Komuna kaso ĉe ludoj, aŭ en komerco);

pul/ [1921] **~o 3** FL *EnE 1921*, 344 (pool; *Speco de ludo kiun oni ludas sur bilarda tablo, en kiu ĉiu ludanto metas difinitan sumon en ~on*).

pulĉinel/ [1904] **~o** (teatr.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

puli/ [1910] **~o** (tek.) GM *EFr 1910* (poulie).

pulip/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910* (pieuvre).

pulk/ [1923] **~o** (glitveturilo) Setä *FiE 1923*.

pulm/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 88b, *MV*; *E-isto* Jan. 1893, 13 (*La pasio fumi tabakon estas* [...] *danĝera* [por] *la ~oj*); Z *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (pulmonaire); GM *EFr 1910*. ‖ **~okancero** OA 9-2007 (dif.).

pulmonari/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (pulmonaire).

pulp/ [1910] **~o 1** (anat.) GM *EFr 1910* (pulpe); *PV 1930* (*lieno kaj la interno de la dentradikoj estas el ~o*); OA 9-2007 (*denta ~o*; *liena ~o*).

pulp/ [1910] **~o 2** (bot.) GM *EFr 1910* (pulpe); *PV 1930* (mola kaj karneca substanco de fruktoj kaj legomoj); OA 9-2007. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~eca, pulpeux, charnu). ‖ **~eca** GM *EFr 1910* (~a). **~oza** GM *EFr 1910* (~a, ~eca).

pulp/ [1910] **~o 3** (pp paperfarado) GM *EFr 1910* (pulpe); [mankas en *PV 1930*, *1934*]; OA 9-2007 (*~o de sukerbetoj*; *ligna ~o*).

pulpit/ [1888] **~o** (predikejo) Einst *Plen 1888*, 23 (*Se la Himalajo estus mia ~o,* [...] *ĉiutage mi volus kriadi en la mondon* [...]*: Ellernu ĉiuj la lingvon internacian!*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 ([la muzikistoj] *sidis sur siaj lokoj antaŭ lumigitaj ~oj*).

puls/ [1889] **~o** Z *RE* 163a; G *NovJ 1891*, 5 ([la homoj diris ion] *kun ~o pli rapida*); Jon *ESv 1893,* 62 (puls - Sv *puls* [~o]); Z *Ham 1894*, 108.2 (*Tamen vidu, mia ~o en takto batas*), *Rab 1908*, 13.24 ([fig.] *por irigi la ~on de la monda societo*); OA 1-1909. ‖ **~i** Z *RE* 163a; Jon *ESv 1893,* 62 (puls - Sv *pulsera* [~i]. ‖ RIM. Vortkategorio ne sendube deduktebla; laŭ OA 1-1909 ~o.

pulv/ [1887] **~o** (mil.) Z *UL* [v], *DL* 25 (*La plej malgranda fajrero estas sufiĉa por eksplodigi la ~on*), *RE* 143a, *MV*, *E-isto* Jan. 1891, 3b (*Jen saketo kun polvo* {legu: *pulvo* (por ŝargi pafilon)}), *UV*, *FE 1894*, 41.18 (*Unu fajrero estas sufiĉa, por eksplodigi ~on*); Beau *EFr 1903* (poudre *(à canon, à fusil)*).

pulvor/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 143a, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~igi** Beau *EFr 1903*. **~igita** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23 (*seka ~igita kaŭteriza kalio*). ‖ **tripol~o** (kem.) (antaue *tripolo*) War *GD 1957*, 341a (tripoli).

pum! [1910] GM *EFr 1910* (poum!).

pumik/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 130a, *MV*, *UV*; Lamb *LI* Dec. 1905, 526 ([la vulkano] *elsputis ~ojn malpli pezajn ol akvo*).

pump/ [1889] **~i 1** (akvon ks.) Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (pump - Sv *pumpa* [~i]); Z *UV*. ‖ **~ilo** (tek.) *RE* 107a; Jon *ESv 1893,* 62 (pump – Sv *pump* [~ilo]); Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (*estinga ~ilo*). ‖ **~isto** GM *EFr 1910* (pompier). ‖ **fajro~ilo** GM *EFr 1910*.

pump/ [1899] **~o 2** (ark., fam. *kredit/o*) Lengy *Humor 1899*, 17 (*li estas procentegulo°. Eble mi sukcesos fari ian „~on“*; kp. DE «jemandem etwas pumpen», doni krediton al iu; «auf Pump kaufen», aĉeti kredite).

pun/ [1887] **~i 1** Z *UL* [v], *RE* 17a, 71b, 104a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 70.33 (*Atingu min la ~oj plej kruelaj*), 104 (*grandan krimon, /* [...] */ Vi lasis sen konvena ~o*), *FE 1894*, 20.12 (*Se la lernanto scius bone sian lecionon, la instruanto lin ne ~us*). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 103.2 (*Sur la kapon / De la kulpul' la ~a glavo falos*); GM *EFr 1910*. **~o** Z *DL* 28 (*Por via malkonfeso oni duobligos vian ~on*), *RE* 130a (*mona ~o*), *Ham 1894*, 104 (*~o, kiun / Postulis via saĝo, via indo*); Beau *EFr 1903* (*mona ~o*). ‖ **~ado** Z *DL* 20 (*≈ata antaŭ la rompita poto, la kato eble komprenos la kaŭzon de l' ~ado*). **~ata** Z *DL* 19 (*Se ili estus dirintaj la veron, ili ne estus nun ~ataj*). **~ate** Z' *UL* Yı *1888*, 38 [g] (*≈ate li ploris sed ~ite li ĉesis plori*). **~ebla** GM *EFr 1910*. **~inda** Z *Ham 1894*, 104 (*Intenco tre danĝera kaj ~inda*); GM *EFr 1910*. **~indulo** Barth *Ludo 1928*, 15 (*Unu ~indulon ni havas!*). **~ite** Z' *UL* Yı *1888*, 38 [g] (*≈ate li ploris sed ~ite li ĉesis plori*). ‖ **~ĉambro** GM *EFr 1910*. **~domo** GM *EFr 1910*. **~kodo** (jur.) Benn *EDe 1923* (kriminala kodo [nun ankaŭ *kodekso*]). **~laboro** Z *RE* 72b. **~skribo** GM *EFr 1910* (pensum). ‖ **re~o** GM *EFr 1910* (talion). **sen~e** Boi *Perd 1904*, 5 (*Neniu sen~e minacis* [la sorĉistinon] *Terason*); GM *EFr 1910*. ‖ **mon~i** (jur.) GM *EFr 1910*. **mort~i** (jur.) *SennR* Nov. 1923, 26.

Pun/ [1910] **~o 2** (hist.) (gentano) B *PropN 1910*. ‖ Kp. *Puni/an/o*.

punc/ [1889] **~a** (koloro) Z *RE* 163b, *MV* (ponceau), *UV*; Beau *EFr 1903*; B *Sinj 1909*, 11 (*salono, brilanta de* [...] *~aj damaskoj*). ‖ **~okolora** Boi *Perd 1904*, 5 (*la reĝo unue paliĝis, poste fariĝis ~okolora*).

punĉ/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 163b, *MV*; G *Kond 1890*, 18 (*mi plivolas glason da grogo aŭ ~o*); Jon *ESv 1893,* 62 (punsch); Z *UV*.

pund/ [1910] **~o 1** (mez.) (ark., *funt/o*) GM *EFr 1910* (pound° *(mes.)*).

pund/ [1954] **~o 2** (mono) *PVS 1954*; War *GD 1957* (livre sterling *(mon.)*); OA 9-2007 (*ĝi kostas dek ~ojn kaj kvindek pencojn*).

Puni/ [1910] **~o** (hist. regno) S *PropN 1910*. ‖ **~ano** S *PropN 1910*.

punk/ [1999] **~o** (muz.) (speco de de agresa roko de la1970-aj jaroj) Wenn *RokPop 1999* (En *punk (rock)*).

punkci/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (derivaĵo). ‖ **~o** (med.) GM *EFr 1910* (ponction; baza formo).

punkt/ [1888] **~o** Z *DL* 9 (*mi devas antaŭsciigi la leganton, ke tiu ĉi ~o estas* [...] *tre grava*), 14 (*danke la fantazian ~on de l' voĉdono, afero per si mem tiel utila, povas fari fiaskon*), *Ald 1888*, 3 (*montrinte kelkajn ~ojn* [pri la gramatiko]*, kiuj* [...] *devus esti ŝanĝitaj, sinjoro H. Ph. finas*), 15 (*Mi ripete turnas la okulojn de l' amikoj sur tiun ĉi ~on, ŝajne fantazian, sed efektive tre gravan*), *RE* 163b, 175b (*~oj flugas antaŭ la okuloj*), 204a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903* (*~o demanda*; *~o ekkria*). ‖ **~aro** Z *RE* 97b. ‖ **~okomo** (gram.) Z *MV* 56, *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **apog~o** Borel *GermE* Apr. 1905, 40b ([la raporto estas] *tre valora apog~o por nia argumentado*). **du~o** (gram.) Z *RE* 37a, *MV* 56, *UV*; Beau *EFr 1903*.

punt/ [1889] **~o** Z *RE* 84b, *MV*; *UV*; Milho *Cindr 1907*, 11 (*vestoj, ornamitaj per multekostaj*° [prefere sen streketo] *~oj kaj juveloj*); B *Sinj 1909*, 10 (*mi nur petas vin,* [...], *pri ~oj, rubandoj kaj mono por ĉio*; *Da ~oj, rubandoj, tuloj, gazoj, kaŝmiroj, atlasoj*° {ark., *satenoj*} *multe estis en la ŝrankoj kaj komodoj*).).

pup/ [1887] **1 ~o** (ludo) Z *UL* [v], *RE* 85b, *MV* (Puppe; ambaŭ sencoj: lud~o, ~o de insektoj), *UV*, *FE 1894*, 18.18 (*La infano serĉis sian ~on*); Beau *EFr 1903*.

pup/ [1889] **2 ~o** (zool.) Z *RE* 86a (*~o de insektoj*), *MV*.

pupil/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 62b, 63a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; *Proz 1904**, 5 (*Albo loĝas en la ~o blua de l'virgulinoj senpekaj*).

pupitr/ [1904] **~o** (meblo) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

pur/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 21 (*Prenataj estas ordinare la ~aj radikoj*), *RE* 121a, 178b (*~a luma ĉambro*), 225a, *MV*, *UV* (→ *pur*, *ig*), *Ham 1894*, 71 ([fig.] *~a konscienco*), *Ham 1894*, 107 ([imagi ion] *en ~a fantazio*), *FE 1894*, 8.7 (*La mano de Johano estas ~a*), 13 (→ *ig*), 27.5 ([fig.] *oni prenas ordinare la ~ajn radikojn* [sen finaĵoj]) k.a. ‖ **~e** Z *DL* 15 (*laboro ~e meĥanika*), *Ham 1894*, 22 (*Li al mi proponis / La amon sian ~e kaj honeste*). ‖ **~eco** *LI* Apr. 1896, 55 (*sekvi al tiu ĉi principo en tuta ĝia ~eco*; *efektivigo de tiu ĉi principo en ĝia tuta ~eco*). Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~ema** Z *RE* 121a, 225a, *FE 1894*, 41.17 (*Li estas tre ~ema, kaj eĉ unu polveron vi ne trovos sur lia vesto*). **~emeco** *Nürn 1889* [g] 10 (*~emeco = Reinlichkeit*); Lor *LernCs 1890* [g], 11. **~igejo** Z *RE* 225a. **~igi** Z *UL* [v], *DL* 26 (*Ironte promeni, ~igu vian veston*), *RE* 75b, 185b (*~igi la nazon*), 225a, *MV* 29 (→ *ig*), *UV* (→ *ig*), *FE 1894*, 13 (→ *ig*), 39.1 (*mi prenis broson kaj ~igis la veston*), *GVGE 1894*, 4a (*~igi per cindro*; abäschern° {ark.}); Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*, GM *EFr 1910*. **~iĝejo** (reli.) (ark., *purgatorio*) GM *EFr 1910*. **~iĝo** Z *RE* 193a (*≈o de Mario*). **~ismo** GM *EFr 1910*. **~isto** GM *EFr 1910*. ‖ **~kaŭterizi** Z *GVGE 1894*, 4a (abätzen), 4b (abbeizen). **~sanga** Stank *Viv 1896*, 16 (*~sanga e-isto*). ‖ **el~aĵo** (ark., *ekskremento*) Z *RE* 70a (калъ); Beau *EFr 1903* (excrément); GM *EFr 1910*. **el~iĝi** (ark., *feki*) Z *RE* 68b (испражняться). **mal~a** Z *RE* 36a, 182a (malbona, malkonvena), 205a; Beau *EFr 1903*. **mal~aĵo** Z *RE* 190a (*kovri je mal~aĵo*); Beau *EFr 1903* (impureté, saleté *(chose* [sg.] *sale)*). **mal~eco** Beau *EFr 1903*. **mal~ega** GM *EFr 1910*. **mal~igi** Z *RE* 26b (elmakuli, elstreki), 29, 55a (makuli), 58, 64, 94a, 122a, 129b (makuli), 182a (kotigi); Beau *EFr 1903*. **mal~iĝi** Z *FE 1894*, 39.1 (*En la kota vetero mia vesto forte mal~iĝis*); Beau *EFr 1903*. **mal~ulo** Z *RE* 55a. **mal~ulino** Z *RE* 55a. ‖ **semaĵ~ejo** Lib *LernLv 1889*, 43. **vest~igisto** Cart *Bild 1905*, 11.

pure/ [1910] **~o** (kuir.) (antaŭe *(terpoma) kaĉo*) GM *EFr 1910* (purée).

purgatori/ [1914*] **~o** (reli.) (antaŭe *pur/iĝ/ej/o*) OA 2-1914 (purgatoire | purgatory | Fegefeuer).

puritan/ [1904] **~o** (reli.) (kp. ark. *puriten/o* kun -e-) Z *EG 1904* (Puritaner); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Benn *EDe 1923*. ‖ **~ismo** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*.

puriten/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (puritain [subst. aŭ adj., tie ĉi subst.]); Minor *EDe 1924* (plusendas al *puritano*).

purp/ [1906] **~o** (ark., *purpuro*) Z proponis en sia „Cirkulera Letero al la [...] LK – Pri Neologismoj“ de 1906-11-22, ke „~o“ estu paralele uzebla apud „purpuro“ [LZ I 317].

purpur/ [1889] **~o 1** (koloro) (kp. ark. *purpo*) Z *RE* 143a (порфира; purpura mantelo de reĝo, ankaŭ *fig.* simbolo de potenco.), 163b (пурпур), 174b (ruĝo; румянецъ), 227a (шарлахъ), *MV* (Purpur {**1** intensiva ruĝa farbo; **2** per ĝi farbita teksaĵo; **3** (reĝa) mantelo el tiu teksaĵo; ne estas dedukteble, kiu(j) el la tri signifoj estas celita(j)}); Jon *ESv 1893,* 62 (purpur, ~o); Z *UV*; Grenk *Ruinoj 1923*, 5 (*vi* [dezerto] *tute en ~o dronas*). ‖ **~a** Z *RE* 4 (алый, «skarlata»), 5 (багровый, «malhelruĝa»); Ger *Fant 1895*, 7 (*la ~aj veloj de la akrabrusta ŝipo*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~vesta** Z *Ham 1894*, 8 (*la mateno ~vesta / Sin levas sur la roson de l' monteto*).

purpur/ [1923] **~o 2** (zool.) Chris *DeE 1923*, 400b (Purpurschnecke).

pus/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 32a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~i** Z *RE* 32a; GM *EFr 1910*; *PV 1930* (*la absceso ~as*). ‖ **~ado** GM *EFr 1910*. **~anta** Benn *EDe 1923* (*~anta vundo*). ‖ **~absceso** Benn *EDe 1923*. **~-akno** Chris *DeE 1923*, 400b (= pustulo).

pust/ [1936] **~o** (antaŭe *(hungara) stepo*) Cseh *Post* 1936-06-27, 136 ([vortoj prenitaj el la hungara:] *ĉardaŝo, gulaŝo, ~o*).

pustul/ [1907] **~o** (med.) Ver *VocTT 1907* (pustule); OA 1-1909; Chris *DeE 1923*, 400b (= pus-akno).

puŝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 19 (*ĝiº ŝajnis, ke iu min ~is*); Z *RE* 10b (*~i per la kornoj*), 126a (*sin for~i*), 133b (ŝovi), 165a (re~i), 202b, 203a (*sin ~i amase*), 207a (ŝovi), 207b (malvastigi), *MV*, *UV*, *Ifig 1908*, 17 (*Vi ~us min al la mizero*). ‖ **~o** Z *RE* 133a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~iĝi** Z *RE* 56. **~iĝo** Z *RE* 151a. ‖ **~veturilo** Z *RE* 200b (тачка). ‖ **de~i** Z *RE* 191b, 198b (debati). **ek~o** Z *RE* 133a. **el~i** Z *Ald 1888*, 8 (*ĉio pli bona iom post iom el~as la malpli bonan*), *RE* 28a. **en~i** Z *RE* 22a. **inter~o** Z *RE* 196b; Beau *EFr 1903*. **re~i** Z *RE* 165a (~i); Beau *EFr 1903*. **tra~i** Z *RE* 161b (traŝovi); Beau *EFr 1903*.

Puŝkin [1888] [**~o**] G *Blov 1888*, 1 [t] (*Rakonto de ~'*).

put/ [1889] **~o** Z *RE* 76b, *MV*; Wahl *Princ 1889*, 8 (*~o de acidsulfura akvo*); Beau *EFr 1903*. ‖ **bor~o** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*en la* [nafta] *bor~o ekkomencas karaktera bruo de gasoj*).

putin/ [1932] **~o** (vulg.) *ParGv 1932*.

putor/ [1889] **~o** Z *RE* 220a (dufoje), *MV*.

putr/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 32a, 202b, *MV*. ‖ **~a** Z *RE* 32a, 42b, 206b. **~o** Z *RE* 202b (~ado); Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Z *RE* 202b (~o); Beau *EFr 1903* (~o). **~aĵo** Z *RE* 32a; Beau *EFr 1903* (pourriture *(chose* [sg.] *pourrie)*). **~anta** G *E-isto* Dec. 1889, 23b (*Vinujo je l' muro ~anta sin tenas*). **~iĝi** Z *RE* 161b; Beau *EFr 1903*. **~iĝo** Barth *Ludo 1928*, 17 (*la veneno de l' komunismo kaj de l' ~iĝo*). ‖ **for~i** Z *Rab 1908*, 26.17 (*genio, kiu povus reformi la mondon, for~is ja en la senfeliĝejo*). **kontraŭ~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 ([balzamado] *per subhaŭta enŝprucado de kontraŭ~aj rimedoj*). **tra~igi** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*la apatioo tra~igu vin pli frue*).

R

r, R [1887] (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., ro, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

r. [1888] (mono) (mll de *rublo*) Z *Domb* (*por 1 r. 55 k. Vi havas ankoraŭ krediton*); Abes *Kralj 1897*, [2] (*la pago estas:* [...] *1 r. 50 k. por Rusujo*). ‖ Kp. *rub*.

R. [1889] (mll de *Rusujo*) Z *Adr 1889*, 28 kaj multloke.

rab/ [1889] **~i** (jur.) Z *RE* 34a (грабить), 114a, 114b, 145b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 219a (sovaĝa). **~o** Z *RE* 166a (~ado; разбой). ‖ **~adi** Z *RE* 166a. **~ado** Z *RE* 166a (~o; разбой); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ista** Nyl *LI* Apr. 1900, 64a (*~ista romano*). **~isto** Z *RE* 166a; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*trupo da* [tiel] *~istoj*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~mevo** (zool.) Boka *ERu 1974* (= sterkorario). **~murdo** (jur.) Benn *EDe 1923*. **~obirdo** (zool.) Kof *Ili 1895*, 3 (*kaj faris korpojn iliajn akiro / Al ~obirdoj kaj hundoj*). ‖ **dis~i** Z *RE* 171a. **for~i** Z *RE* 145b; Boi *Perd 1904*, 6. **for~o** Mott *EEn 1906*.

rabarb/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 171b; Jon *ESv 1893,* 62 (rabarber); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~-tarto** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (prefere sen ligostreko; tarte à la rhubarbe).

rabat/ [1889] **~o** Z *RE* 182a, 214b, *MV*, *Majn 1889-5* (*vi povas vendadi la librojn* [...] *kun kelka ~o*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~i** Z *RE* 182a, 214b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* (baza formo).

rabd/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 344 (divining-rod, dowser; *vergo tenata en la mano de ~isto, t. e. viro havanta la kapablon per ia subtila sento trovi la situacion de kaŝita akvo aŭ mineralo pere de la ~o*). ‖ **~ado** FL *EnE 1921*, 344 (*Sciencistoj ofte diskutis la problemon de ~ado sed ĝis nun ne solvis ĝin*). ‖ **~isto** FL *EnE 1921*, 344.

raben/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 165a, *MV*, *Adr 1889*, 31 ([loĝas] *ĉe la ~o* [NN]); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *Adr 1896*, 24 (*regna ~o*), °*c*, 16.

rabi/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*.

rabot/ [1889] **~i** (tek.) Z *RE* 196a (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Diett *Gold 1921*, 52#20 (*~a stablo*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 196a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ilo** Z *RE* 196a; Beau *EFr 1903* (rabot); Mott *EEn 1906*; Diett *Gold 1921*, 52#23. ‖ **~splito** Diett *Gold 1921*, 52#24.

rac/ [1892] **~o** (ark., *raso*) *E-isto* Jan. 1892; *FK 1903*, 179.21.

raci/ [1901: *~o*] **~a** (antaŭe *racional/a*) Beau *EFr 1903* (derivaĵo); *FK 1903*, 244.33 *la enkonduko en uzadon de ~a lingvo internacia*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~o** (filoz.) Boi *Mona 1902*, IX [a] (*jam enkondukita de* [Beau] *en sian Vortaron EFr* 1-a eld. de 1901 (al ni ne disponebla); Beau *EFr 1903* (baza formo); Mott *EEn 1906* (baza formo).

racional/ [1888] **~a 1** (ark., *racia*) Z *Ald 1888*, 3 (*La plej nova propono* [...] *kaj la plej ~a, estas la „Lingvo internacia," kreita de d-ro S* el Varsovio*). ‖ **~e** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*demandi la voĉon de ĉiuj estas* […] *ne ~e*).

racional/ [1907] **~a 2** (mat.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

racionalism/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

racionalist/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

rad/ [1887] **~o** (tek.) Z *UL* [v] *RE* 76b, 191b (*radio de ~o*; ark., *sporko*), 223a (*ŝtopilo de ~o*; чека, «bolto, aksa stifto»), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 39.11 (*li falis sub la ~ojn de veturanta vagonaro kaj mortiĝis*); Abes *Kralj 1897*, 4 (*La vaporŝipo, egalmezure laborante per siaj ~oj* [padel~o]). ‖ **~i** Z *RE* 76b (dufoje; колесить estas rusa vorto iom malaltstila kun la signifo «multe veturadi sur radoj (per aŭto, trajno ks.)». Oni diras он

исколесил всю страну, «li traveturis (eble eĉ plurfoje diversdirekte) la tutan landon». Z, kiel kutime, fariĝis viktimo de siaj principoj – traduki per nuda radiko, sed ne per gramatika formo kun klarigoj - vmel, 2012-01-30). ‖ **~aro** *Heck 1907*, 114 (de horloĝo). ‖ **~kavo** Mott *EEn 1906*. **~signo** Z *RE* 76b. **~ŝpinilo** Mott *EEn 1906* (en la orig. kun preseraro *spin*) ‖ **bat~aro** *Heck 1907*, 114 (de horloĝo). **padel~o** (antaŭe *~o*) Wü *EV 1935*. **pik~eto** (sprono) G *Blov 1888*, 9 (*tuj post la tagmanĝo venis la geometri-isto Ŝmidt' kun lipharoj kaj pik~etoj ĉe la botoj*).

radar/ [1952] **~o** (tek.) BS *EDe 1952*; War *GD 1957*; OA 9-2007.

radi/ [1887] **~o 1** (de lumo) Z *UL* [v], *MV* (Strahl), *UV*; Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910* (→ radiografio: *~oj X* [int. konataj de 1896]). ‖ **~a** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 ([la] *~a kapo* [de la suno]). **~i** Z *DL* 30 (*En la varmegaj landoj la suno ~as alian varmegon, ol ĉe ni*), 32 (*inter la floroj staris* [...] *fraŭlino, kiu ŝajne ankaŭ brile ~is*), *RE* 181b (lumi, brili); Beau *EFr 1903* (rayonner); Mott *EEn 1906*. ‖ **~luma** Z *RE* 91b. **~ofotografio** (fiz.) *PV 1930* (= radiografio).

radi/ [1889] **~o 2** (de rado) (ark., *spok/o*) Z *RE* 191b (*de rado*; спица, «spoko»); *FrazL 1903*, 22 (*Oni devas anstataŭi* {anstataŭigi} *unu ~ion* [de biciklo]; *unu tanĝenta*° {tangenta} *~o*° [de biciklo]); Mott *EEn 1906*.

radi/ [1890] **~o 3** (de akvo) [Z] *E-isto* Sep. 1890, 45b (*~oj* [de alta fontano]; kp. DE *Wasser|strahl*).

radi/ [1893] **~o 4** (ark., *radius/o*) Jon *ESv 1893,* 62 (radie); Mott *EEn 1906*.

radiator/ [1954] **~o** (tek.) *PVS 1954*; OA 8-1974.

radik/ [1887] **1** (bot.) **~o** Z *UL* [v], *DL* 34 (*en la varmaj landoj* [...] *ĉio kreskas rapide* [...]; *la ~o certe restis*), *RE* 80a (*havi ~ojn*), 80a (корень), *MV* (Wurzel; sencoj 1-3), *UV*, *FE 1894*, 27. ‖ **~a** Z *RE* 80a (ĉefa; коренной); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ega** Z *RE* 80a (коренастый). **~iĝi** Z *RE* 80a. ‖ **al~iĝi** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 ([fig.] *moroj Eŭropaj* [...] *bone al~iĝis* [en Japanujo]). **el~i** Z *RE* 67b (ekstermi). **en~i** (en~igi) Z *RE* 18b, 19b (internigi, enigi; внѣдрять); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **en~iĝi** Z *RE* 54a. **en~ita** Z *RE* 54a (eterna). ‖ **~parto** Beau *EFr 1903* (radical); Mott *EEn 1906*. ‖ **pivot~o** (bot.) GM *EFr 1910* (racine pivotante). **smilak~o** Sutk *ERu 1927*.

radik/ [1888] **2 ~o** (ling.) *DL* 10 (*vortaro* [...] *farita el ~oj Sanskritaj*), *MV* (Wurzel; sencoj 1-3), *UV*, *FE 1894*, 27.5 (*la tuta vorto, t. e. la ~o kune kun ĝia gramatika finiĝo*° [finaĵo]); Postn *LI* Okt. 1898, 146 (*la plej universalaj ~oj*). ‖ **~esprimo** Lor *LernCs 1890*, 6 («~vorto»). **~vorto** Z *Ald 1888*, 3; Beau *EFr 1903* (~o); Mott *EEn 1906* (~o).

radik/ [1889] **3 ~o** (anat.) ‖ **man~o** Z *RE* 57b, *MV* (Wurzel; sencoj 1-3).

radikal/ [1896] **~a** (pol.) Z *LI* Feb. 1896, 28 (*plej ~aj reformoj* [de Eo]); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~e** *FE 1903*, 291.6 (≈*e ŝanĝi tiun ĉi ortografion estas absolute ne eble*). ‖ **~ismo** (pol.) vd. la unuvortaĵon *radikalism/o*.

radikal/ [1952] **~o 2** (kem.) (atomgrupo) BS *EDe 1952* (Radikal).

radikalism/ [1903] **~o** (pol.) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

radikl/ [1952] **~o** (bot.) BS *EDe 1952* (Keimwürzelchen).

radioaktiv/ [1952] **~a** (fiz.) BS *EDe 1952*. ‖ **~eco** BS *EDe 1952*.

radiofoni/ [1952] **~o** BS *EDe 1952* (Rundfunk).

radiograf/ [1932: *~ado*] **~i** (fiz.) (med.) (antaŭe subst. *radiografi/o* kun radikfina *-i*) OA 9-2007 (Fotografi (ekz. organon) per iksradioj: *~i pulmojn*). ‖ **~ado** Briquet *MedV 1932* (= radiografio). **~aĵo** Briquet *MedV 1932* (= radiogramo).

radiografi/ [1910] **~o** (fiz.) (med.) Ver *EncV 1910* (**1** scienco, kiu pritraktas la radiojn X; **2**

aplikado de tiu scienco); *PV 1930* (= *radi/o/-fotografi/o*), War *GD 1957*.

radiogram/ [1932] **~o 1** (= radiograf/aĵ/o) Briquet *MedV 1932*; BS *EDe 1952* (Röntgenbild).

radiogram/ [1952] **~o 2** (mesaĝo transsendita per radio) BS *EDe 1952* (Funkspruch).

radium/ [1906] **~o** (kem.) Mott *EEn 1906*.

Rafael/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ vera] (*vera pentraĵo de ~o*).

rafan/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 175a, *MV, UV*. ‖ **~eto** Beau *EFr 1903* (radis); Mott *EEn 1906*.

rafi/ [1921] **~o 1** FL *EnE 1921*, 344 (raffia; Speco de palmo (sc. *Raphill*)).

rafi/ [1921] **~o 2** FL *EnE 1921*, 344 (raffia; fibraj strioj faritaj el *~o 1*).

rafin/ [1888: *~ita*] **~i 1**. (fig., iĝi aŭ igi lerta, subtila) Z *RE* 65b (изощрять). ‖ **~ita** Einst *Plen 1888*, 34 (*tiel ~itajn turmentojn Satano neniam elpensas*); Z *RE* 66a (изысканный).

rafin/ [1889] **~i 2** (kem.) (tek.) Z *MV* (raffiniren° {de 1901: raffinieren}); Jon *ESv 1893,* 62 (rafinera); Z *UV* (RU рафинировать, изощрять). ‖ **~ejo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~isto** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

raĝ/ [1957] **~o** (pol.) (reĝo en Hindio) (antaŭe *raĝao*°, *raĵao*°) War *GD 1957*. ‖ **~ino** War *GD 1957*.

raĝa/ [1952] **~o** (pol.) (reĝo en Hindio) (ark., *raĝo*) BS *EDe 1952*, 242b (= supl.; tamen p. 186b *raĵao*° kun -ĵ-).

raj/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (raie | ray (fish) | Roche(n)).

rajd/ [1889] **~i** Z *RE* 15b, 230a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*Mi scias, kiel bone ili ~as*), *FE 1894*, 7.6 (*Kiu kuraĝas ~i sur leono?*). ‖ **~e** Devj *E-isto* Feb. 1893, 31b (*Kaj mi sur benko ~e sidas*). ‖ **~adi** Z *RE* 30a (гарцевать). **~anta** Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*sklavoj, peze armitaj, ~antaj sur dromedaroj*). **~anto** Z *RE* 24a, 230a; Beau *EFr 1903*. **~ejo** Z *RE* 93b. **~istaro** (mil.) (ark., *kavalerio*; kp. ark. DE *Reiter*|*ei*, nun pli kutima *Kavallerie*) Z *RE* 69b (kavalerio), 78b (kavalerio). **~isto** Z *RE* 108a; Beau *EFr 1903*. ‖ **al~i** Domb 1890, 19. **kun~anto** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.3 (*la respondinto dekameliĝis, donis la bridon al kun~anto, kaj* […]). **sur~i** Z *RE* 108a.

rajt/ [1889] **~o** (jur.) Z *RE* 146b, *MV*. *UV*, *A 1905*, 1.2 (*tiam aŭtoritata komitato,* [...], *havos la ~on fari en la fundamento de la lingvo unu fojon por ĉiam ĉiujn deziritajn ŝanĝojn*), 3.1 (*neniu havas la ~on fari arbitre laŭ persona bontrovo ian ŝanĝon aŭ aldonon*), 4.7; Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*perdo de la regnanaj ~oj*). ‖ **~e** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~igi** Z *RE* 140b, 212b, *MV*, *UV*. **~igo** Z *RE* 40b (довѣренность, «prokuro»); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **ĉiu~e** Z *Ifig 1908*, 18 (*Vi tiam ĉiu~e estas mia*). **egal~e** Majn *E-isto* Jan. 1890, 28b (*Ĉiaj E-istoj povas donadi egal~e siajn voĉojn*).

raĵa/ [1952] **~o** (pol.) (reĝo en Hindio) (ark., *raĝo*) BS *EDe 1952*, 186b (tamen en la supl. p. 242b *raĝao*° kun -ĝ-).

raked/ [1952] **~o** (sport.) BS *EDe 1952*; War *GD 1957* (raquette *(sp.)*); OA 9-2007.

raket/ [1889] **~o** (mil.) (fajraĵo) Z *RE* 169b (ракета); Jon *ESv 1893,* 62; *FK 1903*, 41.28 (*kiam la reĝido al ili eliris, pli ol cent ~oj leviĝis en la aeron*), 42.7 (*la ~oj sin ne levadis pli en la aeron*); Beau *EFr 1903* (fusée); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

rakont/ [1887] **~i** Z *UL* 21 (*Kaj pri vivo detruita / Ŝi ~as kompatante*), [v], *DL* 17 (*~u al mi la novaĵojn*), 24 (*Li ~as aferon tute ne kredeblan*), 25 (*La legendoj ~as pri grandeguloj, kiuj volis batali kun la dioj*), 33 (*la ombro devus* [...] *~i al mi, kion ĝi tie vidis*), 36 (*~u al mi* [...], *kiel tio ĉi okazis*), 39 (*ĉu tie ludis ĝojaj infanoj kaj ~is iliajn*° *sonĝojn?*), 44 (*Ŝi ~is al li, el kia lando ŝi estas*); G *Blov 1888*, 16-17 (*la famo ~is, ke antaŭe li estis terura sovaĝulo*); Z *RE* 130b («transdoni»), 136a (dufoje), 168b, 181b (diri, paroli), *MV*, *UV*, *FE 1894,* 10.6 (*≈u*

al mia juna amiko belan historion) k.m.a. ‖ **~o** Z *DL* 22 (*La kioman fojon li jam ripetis sian ~on?*), *Dombr* (*La ~on de Puŝkin mi elsendis al Vi hodiaŭ*), *RE* 136a, 181b (legendo); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ata** Z *DL* 34 (*en la malvarmaj landoj estas ~ata* [...] *historio pri homo sen ombro*). **~eto** G *Blov 1888*, 3-4 [a] (*La ~eto* [...] *donas* [...] *multe konvenan pentron de la karaktero de l' lando*); Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*heroino de tiu ĉi ~eto*). **~inte** Z *Ald 1888*, 3 (*≈inte mallonge la tutan konstruon de l' „Lingvo internacia"* [...] *sinjoro H. Ph. finas*). **~isto** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*dudeko da gastoj ĉirkaŭis Ĥaldean ~iston*). **~ita** Einst *Plen 1888*, 20 [g], 31 [t] (*Historio de Gil Blas de Santilano, ~ita de li mem*). **~ulo** (ark., *~anto*, *~isto*) Postn *LI* Okt. 1898, 146 (*kiela° bona ~ulo°* [...] *estas li en siaj priskriboj*). ‖ **el~i** G *Blov 1888*, 13 (*Mario* [...] *el~is ŝian° sekreton*). ‖ **fein~o** Wü *EV 1930*; War *GD 1957* (sin. *fe~o*). **fe~o** Wü *EV 1930* (plusendas al *fein~o*); War *GD 1957* (sin. *fein~o*). **mir~o** (fabelo) Z *DL* 30 [t] (*mir~o de Andersen'*); Ahlb *LI* Apr. 1900, 61b [t]; Beau *EFr 1903*; *LI* Jan. 1904, 32 [t] (*Mir~o pri fringelo ekmensoginta*). **popol~o** Z *DL* 29 (*la popol~oj (legendoj) esprimas ĝian* [de la popolo] *kredon*). **sorĉ~o** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119.

raksi/ [1959] **~o** (kuir.) Sek *Nepal 1959*, 211 (Hinda arako. Kp. japana sakeo).

ral/ [1906] **~o** (zool.) (birdo) Mott *EEn 1906*.

ram/ [1908: *~ado*] **~i** (hist.) (mil.). ‖ **~ado** Rhod *EnE 1908* (arietation°). **~ilo** Diett *Gold 1921**, 52#48.

Ramn/ [1910] **~oj** (topo.) S *PropN 1910*.

ramnac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: frangolo*).

ramp/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 87b, 140a, 150b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 110 (*Ŝi ~is sur la arbon*); B *GermE* Maj. 1905, 58b (*domo, sur kies muroj ~is sovaĝaj vinberujoj*). ‖ **~aĵo** (ark., *reptilio*) (zool.) Z *RE* 29b (гадина, гадъ), *MV* (Reptil), *UV*; Beau *EFr 1903* (reptile); Mott *EEn 1906*. ‖ **el~i** Z *RE* 26b (elŝeliĝi). **en~i** Z *RE* 50b. **en~igi** Z *RE* 25b. **for~i** Z *RE* 50b; Beau *EFr 1903*. **sur~i** Z *RE* 16a (suriri), 50; Beau *EFr 1903*. **tra~i** Z *RE* 157a. ‖ **besto-~aĵo** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 120 (*la bestoj-~aĵoj dormis la dormon de la longaj noktoj* [vintran dormon]).

ran/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 72 (*bleki* [...] *kiel ~o*), 92b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 19.10 (*ĉe ĉiu vorto, kiun vi parolos, eliros el via buŝo aŭ serpento aŭ ~o*). ‖ **~eto** G *NovAnt 1909*, 26.

ranc/ [1889] **~a** Z *MV* (ranzig), *UV*; [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (*la butero estas ~a*; DE ranzig, FR rance, EN rancid, IT ranido, ES rancio), *EFr 1903.*

rand/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 37 (*li portis* [...] *ĉapelon, kiu povis esti kunpremata, tiel ke oni povis vidi nur la tegmenteton kaj la ~ojn*), *RE* 82b, 114b, 121a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 119a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~peco** Z *RE* 83a. **~strio** Z *RE* 69. ‖ **kamp~o** Wicke *Galero 1922*, 25. **klin~a** Cart *Bild 1905*, 15 (*granda klin~a fajenca pelvo*). **larĝ~a** Cart *Bild 1905*, 10 (*ĉapelo* [...] *larĝ~a*).

rang/ [1889] **~o** Z *RE* 169b (ранг), 225a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 124 (*la matoj°, t. e. homoj starantaj en ~o inter ŝipsoldatoj kaj ŝipoficiroj*), *UV*; *E-isto* Dec. 1893, 190 (*fortoj* [fakuloj] *de la unua ~o*); Z *Ham 1894*, 19 (*en la ~o lia / De sia volo li* [Hamleto] *ne estas mastro*); Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*kavalira ~o*); Barth *Ludo 1928*, 17 (*oficira ~o*). ‖ **alt~a** Beau *Sint 1901*, 4 ([homo ne] *grandmerita nek alt~a*), *EFr 1903* (grand~a); Sey *FlandLit 1904*, 8 (*distingiĝi de l' malpli alt~a klaso*); Mott *EEn 1906* (grand~a). **alt~ulo** Beau *EFr 1903* (grand~ulo); Mott *EEn 1906* (grand~ulo). **grand~a** Z *RE* 176b (eminenta); Beau *EFr 1903* (alt~a); Mott *EEn 1906* (alt~a). **grand~ulo** Z *RE* 176b; Beau *EFr 1903* (alt~ulo); Mott *EEn 1906* (alt~ulo).

rangifer/ [1907] **~o** (zool.) (antaŭe *nord/a cerv/o*) Ver *VocTT 1907*, 105a (Rennes – norda cervo, ~o (LA *rangifer*)), *EncV 1901* (FR *renne*, (LA *Rangifer*), mambesto, simila je Cervo [tiel,

mj.], kiu vivas en la nordaj regionoj); Chris *DeE 1910*, 317a (Renntier – norda cervo, ~o); Diett *Gold 1921*; *PIV 2005* (Remaĉanta arkta mamulo (unuspecia g. *Rangifer tarandus*) [...]; pluraj subspecioj. ☞ alko, boaco, cervo, damao, kapreolo, karibuo).

ranunkol/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV* (Ranunkel); Jon *ESv 1893,* 62 (ranunkel); Z *UV*.

ranunkolac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: anemono, akonito, akvilegio, heleboro, klemato, peonio, ranunkolo*). ‖ Kp. *ranunkulac/oj*° kun -u-.

ranunkulac/ [1910] **~oj** (bot.) (ark., *ranunkolac/oj* kun -o-) B *VdE 1910* (→ anemono, akonito, akvilegio kaj klemato).

rap/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 175a, 177b (*ruĝa ~o*), *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*.

rapid/ [1887] **~a** Z *UL* [v]; Z' *UL* Yı *1888*, 31 [g] (*Pli ~a ol ĉevalo*); Z *RE* 13b, 144a, 183a (~ira), 183a (baldaŭa), 183a (subita), 195b, 227b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26. ‖ **~e** Z *DL* 4-5 (*de ĉiuj flankoj venas postuloj, ke mi kiom eble pli*° *~e eldonu ian libron en la lingvo internacia*), 5 (*demandoj, kiuj tuŝas la lingvon mem,* [...] *kiel plej ~e kaj plej certe vastigi ĝian uzon*), 34 (*en la varmaj landoj* [...] *ĉio kreskas ~e*); G *Blov 1888*, 19 (*mi ordonis kiel eble ~e almeti ĉevalojn*); Z *RE* 95b, 100b (*~e kuri*), 100b (*~e peli*), 154b (*veni ~e*; veni en ĝusta tempo), 183a (baldaŭ), 196a (*~e skribi*), *Ham 1894*, 111 (*Ni tial sekvu lin ~e!*), *FE 1894*, 26.26 (*Nu, iru pli ~e!*). **~i** Z *DL* 3 (*viroj kaj virinoj* [...] *~as porti ilian*° *ŝtonon por la granda* [...] *konstruo*), 38 (*mi estis prudenta, mi ne ~is*); Belm *Heine 1888*, 49 (*≈u, ~u kun via laboro*); G *Blov 1888*, 7 (*li petegis ŝin* [...], *ke ŝi ~u por lin edziĝi*), 19 (*mi ~is Vilnon*), 20 (*la pastro ~is*); Z *RE* 192b, 195b, 204a, *Ham 1894*, 72.3 (*La tempo estas bona; mi ~os*); Beau *EFr 1903*. **~o** *RE* 106b (*en ~o*). ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 5 (*El*° [Pro] *kia kaŭzo tiu ~ado*). **~ante** Z *Ham 1894*, 16 (*Ne ~ante,* [la fantomo] *sin preterŝovas*). **~eco** G *Blov 1888*, 7 (*la patro* [...] *kun turmenta ~eco ŝin trenis sur la neĝo*); Z *RE* 162b, *Ham 1894*, 103 (*venu al mi kun tia ~eco, kvazaŭ vi kurus de la morto*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ega** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~egi** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*ni ~egis eksteren*). **~ego** Z *RE* 121a. **~ema** Z *RE* 121a. **~igi** Z *DL* 4 (*mi komencis ricevi multon da leteroj* [...] *kun petoj ~igi l' aferon*), 43 (*li tien ĉi venis, por ~igi la kreskon de sia barbo*), *RE* 154b, 213b; Tolk *Voron ~1900*, 2 (*Li ~igis la paŝadon*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~aga** Beau *EFr 1903* (expéditif); Mott *EEn 1906*. **~apieda** Kof *Ili 1895*, 4 (*sin levis / Inter ili Aĥilo ~apieda*). **~fluaĵo** Z *RE* 196a. **~ira** Z *RE* 183a (~a). **~ire** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~paŝe** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.3 ([li] *~paŝe venis antaŭen*). **~skribo** *LI* Jul. 1899, 5 (*la arto de ~skribo* [= stenografio]). ‖ **mal~a** Z *Ald 1888*, 12 (*la vojon, kiun mi proponas, multaj nomos tro mal~a*), *RE* 95a, 206b; Beau *EFr 1903*. **mal~e** Z' *UL* Yı *1888*, 39 [g] (*Ŝi iras mal~e*), *Ham 1894*, 103 (*nia ŝipo iris tro mal~e*). **mal~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mal~i** Z *RE* 95a, 101b. **mal~igi** Z *RE* 55. **mal~ire** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **takt~eco** (muz.) G *EPl 1916*. **tro~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **tro~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

rapir/ [1889] **~o** (hist.) (mil.) Z *RE* 169b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*majstra arto en skermado / Precipe per ~oj*), 109 ([H.] *ne esploros certe la ~ojn / Vi dume povos ŝanĝi la ~ojn*).

raport/ [1889] **~i** Z *RE* 41, 60, 169b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 (*mi havos la honoron ~i al vi* [reĝo]). ‖ **~o** Z *RE* 56, 126a (*kalkula ~o*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *Ham 1894*, 108 (*≈oj liaj vekis en Hamleto / Envion tiel grandan*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~anto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~isto** (kp. *reportero*) Z *EG 1904* (Berichterstatter°, Reporter *(von Beruf)*). **~ite** Kuŝ *E-isto* Maj. 1894, 93 (*estis ~ite de unu misionero*° {misiisto} [pri lia vojaĝo al Formozo]).

rapsod/ [1903] **~o** (hist.) (lit.) (migra deklamisto de eposoj) Beau *EFr 1903* (rapsode);

Sey *FlandLit 1904*, [7] (*La XIV*[a]° *jarcento alportis* […] *siajn ~ojn*); Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923*; *PVS 1954*.

rapsodi/ [1903] **~o 1** (epika poemo) Beau *EFr 1903* (rapsodie); Mott *EEn 1906*; *PVS 1954*.

rapsodi/ [1903] **~o 2** (muz.) (komponaĵo) Beau *EFr 1903* (rapsodie); Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923*; *PVS 1954*.

rapunkol/ [1923] **~o** (bot.) Benn *EDe 1923*.

rar/ [1890] **~a** G *Kond 1890*, 16 (*la bonaj mordetoj fariĝus ~aj por la konantoj*); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

ras/ [1903] **~o** (antaue *raco*°) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; *FK* ²*1907*, 179.21 (*la ~oj pli malaltaj, kiel ekzemple negroj k. t. p.* [hist. teksto; la aŭtoroj distanciĝas de la enhavo]); Desh *Avent 1907*, 4 (*tiu ~o batalista* [la maŭroj]); OA 1-1909; Benn *EDe 1923* (*la japanoj apartenas al la flava ~o*; *bovo de svisa ~o*). ‖ **miks~a** Benn *EDe 1923*. **miks~i** Benn *EDe 1923* (~iĝi). **miks~iĝi** Benn *EDe 1923* (~i).

rasl/ [1926*] **~i** Benn *DeE 1926*, [452].

rasp/ [1889] **~i** (tek.) Z *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (râper). ‖ **~aĵo** Benn *EDe 1923* (Späne). **~ilo** Beau *EFr 1903* (râpe); Mott *EEn 1906*.

rast/ [1889] **~i** Z *RE* 34a (грабить), 35a, 52a, 103a (*multe ~i*), 103a (*plene ~i*), *MV*, *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 34a (грабли); Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923*. ‖ **en~i** Z *RE* 52a (~i, kun~i), 103a. **kun~i** Z *RE* 52a (~i, en~i); Benn *EDe 1923* (*kun~i fojnon*).

rastr/ [1958] **~o** (plugileto, sarkilo; LA rastrum) Pech *EHu 1958*, 16.

rastral/ [1906] **~o** (muz.) Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923* (Rastral *(zum Ziehen von Notenlinien)*).

rat/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 85a, *MV*, *UV*; Milho *Cindr 1907*, 11 ([la feino] *ŝanĝis ~on en veturigiston).ĵ* ‖ **~hundo** Benn *EDe 1923*. **~kaptilo** Benn *EDe 1923*.

raŭk/ [1889] **~a** Z *RE* 181a, 220b, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 220b. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923*. **~iga** Benn *EDe 1923* (*~iga vetero*). **~igi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Z *RE* 126b, 220b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923* (*~iĝi de famo*). **~iĝo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~voĉe** Benn *EDe 1923*.

raŭp/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 36a (гусеница), 227b (*silkfara ~o*), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*silka ~o*); Mott *EEn 1906* (*silka ~o*). ‖ **silk~o** Benn *EDe 1923*.

rav/ [1889] **~i** Z *RE* 135a (ensorĉi), 140b, *MV* (entzücken), *UV*; Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923* (*Ŝia beleco ~is ĉiujn*). ‖ **~a** Z *RE* 23a (ĉarma), 149b (ĉarma, belega); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923* (*~a voĉo*). **~e** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*ankoraŭ pli plene kaj ~e ekkantis la violono*). **~o** Z *RE* 22b. ‖ **~ata** Z *RE* 22b (*esti ~ata*; восторгаться:), 23a (*esti ~ata*; восхищаться). **~egita** Benn *EDe 1923* (*~egita de la muziko*). **~iĝo** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*„Kia bonega* [muzik-] *instrumento!“ ekkriis la organisto*° {orgenisto} *kun ~o*); Desh *Avent 1907*, 4 (*tero de ~iĝoj*); Benn *EDe 1923* (*mieno de ~iĝo*). **~iteco** Benn *EDe 1923*.

Raven/ [1910] **~o** (topo.) (urbo en Italio) B *PropN 1910*.

ravin/ [1954] **~o** (valeto) *PVS 1954*.

raz/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 12a, *MV*, *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 12a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

razen/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

re/ [1887] Z *UL* 21 (*~frapita*), [v], *RE* 104a, 115b, 130a (~-), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14. ‖ **~e** Z *DL* 31 (*Ĝi intence faris sin tiel longa,* [...] *por ~e ricevi fortojn*), 34 (*li ~e eliris sur sian balkonon*), 40 (*unu tagon la ombro subite ~e venis*), 42 (*kiel mi estus ~e en mia antaŭa dependeco de vi*), 44 (*ili* [...] *~e dancis kune*), 46 (*Mi timas, ke ĝi jam nenian*° *ricevos ~e la prudenton!*); G *Blov 1888*, 12 (*li ~e komencis frapi*); Z *RE* 19a, 25a (la duan fojon), 121a, 123a, 186b, *Ham*

1894, 106 ([li] *jam ne volos ~e forveturi*), *FE 1894*, 3; *LI* Apr. 1896, 57 (*Printempo ~e floras*); Beau *EFr 1903*; Z LR 7 (1906), vd. en BK II. ‖ **~en** G *Blov 1888*, 20 (*ni jam estis pretaj veturi ~en*); Z *RE* 25a (posten), *GVGE 1894*, [3b] (*iradi tien kaj ~en*; auf und ab gehen). **~i** Einst *Plen 1888*, 21 [g] (wiederholen, «~alporti; ripeti; ~fari»); *Nürn 1889* [g] 15 (*~i = wiederholen*). ‖ **~igi** Z *RE* 21a (~starigi).

‖ **A-E** ‖ **~abono** *E-isto* Dec. 1892, 178 **~balanci** Z *DL* 33. **~bati** Z *RE* 125a. **~bato** Z *RE* 125a. **~bezoni** G *Gefr 1889*, 8. **~bonigi** Z *RE* 51, 146a. ‖ **~difini** Z *GVGE 1894*, 4b. **~difino** Z *GVGE 1894*, 4b. **~diri** Z *UL* 23; Beau *EFr 1903* (~paroli); Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7. **~doni** Z *DL* 18, *RE* 20a (*~venigi*), 124a, 225a (fari, fliki); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ekfloranta** Ger *Fant 1895*, [13].

‖ **F** ‖ **~faldi** Melck *FlandLit 1904*, 15. **~farebla** Z *Ham 1894*, 11. **~fari** Marig *LernIt 1890*, 35; Mott *EEn 1906* (→ *re*). **~forigata** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23. **~formi** (tiel *re'form'*) Z *RE* 150a (aliformigi), 172a. **~formisto** [Z] *E-isto* Jul. 1894:5, 97 (*la du ĉefaj partioj (~formistoj aŭ kon-traŭ~formistoj)*). **~formito** (reli.) Z *RE* 172a (реформат). **~formprojekto** *InfRap* Jul./Aŭg. 1910, 1. **~frapita** Z *UL* 21.

‖ **G-Ĵ** ‖ **~gajni** Z *RE* 126b. **~glatigi** Z *RE* 64. ‖ **~hejmiĝi** Vic *Kiĥot* 1905, 11. ‖ **~iri** Z *RE* 20a (~veni), 126a. **~irigi** *LI* Jan. 1903, 13 (*horloĝon*). **~iro** Z *GVGE 1894*, 5a (*trumpeti ~iron*). **~juniĝi** Mott *EEn 1906* (→ *re*). **~ĵeti** Mott *EEn 1906* (→ *re*). **~ĵeto** Z *RE* 125a.

‖ **K-L** ‖ **~kantaĵo** Z *RE* 154a. **~konduki** Lamb *LI* Dec. 1905, 526. **~konebla** Z *Ald 1888*, 2. **~koni** Z *DL* 29, *RE* 210b. **~konsciiĝi** Z *RE* 120b, 226a; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174. **~kreski** Ger *Fant 1895*, [13]. **~kuiri** Z *RE* 130b. **~kuradi** Z *RE* 197a (*kuradi kaj ~kuradi*). ‖ **~labori** Z *GVGE 1894*, 4a (pagi per laboro; abarbeiten).

‖ **M-O** ‖ **~maĉadi** Z *RE* 48b. **~maĉado** Z *RE* 48a. **~malsaniĝo** Z *FE 1894*, 42.13. **~malsano** Z *FE 1894*, 42.13. **~manĝi** Einst *Plen 1888*, 33. **~memori** G *Blov 1888*, 18. **~memorigadi** G *Blov 1888*, 10. **~memorigi** G *Blov 1888*, 9; Z *RE* 105b. **~memoriĝi** Z *RE* 24b. **~memoro** Z *UL* 21. **~meti** Z *RE* 121a. **~mordi** Z *RE* 117b. ‖ **~naskiĝo** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76. **~novigi** Z *RE* 21. **ne~perdebla** *LI* Feb. 1896, [17]. ‖ **~ordoni** Z *GVGE 1894*, 4b (~preni la ordonon).

‖ **P-R** ‖ **~maĉi** *PV 1930*. **~paroli** Z *RE* 21a; Beau *EFr 1903* (~diri). **~preni** G *Blov 1888*, 11; Z *GVGE 1894*, 4b (*~preni la mendon*; abbestellen), 4b (*~preni la ordonon*; ~ordoni). **~preno** Z *GVGE 1894*, 4b (*~preno de la mendo*; Abbestellung). **~prezenti** Z *MV* 55, *UV* (→ *prezent*). ‖ **~rigardi** Z *RE* 117b, 119a. **~sumi** Z *UV*.

‖ **S-T** ‖ **~salti** Mott *EEn 1906* (→ *re*). **~sangante** Z *UL* 21. **~servo** *E-isto* Feb. 1892, 32 [r]. **~soni** Z *RE* 124a (dufoje). **~starigi** Z *RE* 21a (~igi). **~sume** Z *RE* 69. **~sumi** Z *RE* 69, *MV* 64. **~sumo** Z *RE* 132a. ‖ **~ŝipi** Lamb *LI* Dec. 1905, 526. ‖ **~tenadi** G *Blov 1888*, 17. **~tenante** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174. **~teni** Z *RE* 52. **~tiri** Z *RE* 172a (*sin ~tiri*). **~trovi** Z *DL* 35. **~turni** Z *RE* 17, 114a, 147b. **~turniĝi** G *Blov 1888*, 12. **~turnita** Z *Ald 1888*, 13, *RE* 147b.

‖ **U-Z** ‖ **~varmigita** G *Kond 1890*, 15 (*taĝmanĝo ~varmigita)*. **~vekiĝi** G *Blov 1888*, 21. **~venĝo** Waś *E-isto* Okt. 1894:5, 158. **~veni** Z *DL* 7, *RE* 20a (~iri). **~venigi** Z *RE* 20a (~doni). **~veninte** Z *DL* 33. **~veno** G *Blov 1888*, 16. **~venonto** *SennR* Nov. 1923, 26. **~vidi** G *Blov 1888*, 19; Z *RE* 157b. **~vido** Z *D.L* 17. **~vipadi** Vic *Kiĥot* 1905, 14. **~viviga** Aur *EKato* Okt. 1903, 5. **~vivigi** Z *RE* 22b. **~viviĝi** Z *DL* 28, *RE* 22b, 118b. **~viviĝo** *LI* Feb. 1896, [17]. **~viziti** Z *Ham 1894*, 18. **~voki** Z *RE* 124a. **~voko** Z *GVGE 1894*, 4b (Abberufung [de posteno, ofico]).

‖ **ek~veturi** Z *DL* 34. **ek~vojaĝi** Lamb *LI* Dec. 1905, 527. **sen~vena** Z *RE* 7a. ‖ **dat~veno** Mott *EEn 1906* (anniversary).

reakci/ [1900] **~o 1** (ark., *reago*) *LI* 4-5/1900.

reakci/ [1904] **~o 2** (pol.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921 (réaction | reaction |

Reaktion; ne evidente, ĉu celita estas la pol. aŭ la kem. senco aŭ ambaŭ). ‖ **~ulo** Z *EG 1904* (Reaktionär); Mott *EEn 1906*; Barth *Ludo 1928*, 13 (*juĝistaro el ~uloj*).

reakci/ [1921] **~o 3** (kem.) OA 3-1921 (ne evidente, ĉu celita estas la pol. aŭ la kem. senco aŭ ambaŭ, vd. *reakcio 2*).

real/ [1889] **~a 1** (naturscienca, teknika) Z *Adr 1889*, 7 (*instruisto de la ~a gimnazio*), 30, *E-isto* Dec. 1890, Ald. [3] (*direktoro de ~a gimnazio*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*mezaj lernejoj ~aj*); Z *Adr 1896 fol. 1*, 7 (*lernanto de sciencoj ~aj*). ‖ RIM. Kalkeo de DE *Real|gymnasium* kontraste al *humanistisches Gymnasium* kun fokuso sur la antikvaj lingvoj, ĉefe greka kaj latina, foje ankaŭ hebrea.

real/ [1890] **~o 2** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1* [hispana] *duro* [...] *po 20 ~oj*); Vic *Kiĥot* 1905, 12 ([la mastro ŝuldas salajron por] *naŭ monatoj po sep ~oj*), 13 pn. (*hispana monero, kies valoro estas kvarono da peseto*), 14; Mott *EEn 1906*.

real/ [1903] **~a 3** (ekzistanta, vera) *FK 1903*, 177.14 (*Nia ~a, proza tempo*); Beau *EFr 1903* (réel); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903* (réalité); Mott *EEn 1906*. **~igado** *FK 1903*, 301.30 (*kiam la aŭtoroj de tiuj ĉi projektoj alpaŝas al ilia ~igado*). **~iĝo** *FK 1903*, 301.24 (*projektoj, kiuj de ~iĝo staras ankoraŭ tre kaj tre malproksime*). **~ismo** vd. unuvorte *realism/o*. ‖ **mal~a** Boi *Perd 1904*, 6 (*Same kiel mal~a sonĝo ĉe vekiĝo disvaporiĝas*).

realism/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; OA 3-1921.

realist/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*.

rebus/ [1898] **~o** (ludo) Lengy *LI* Dec. 1898, 198 [t] (*≈oj (de Paŭl Lengyel)*), Red. [= Lengy] Jan. 1899, 7 (*La solvon de la ~oj presitaj en la N:o 36 ni prokrastas al unu sekvonta numero*), Sep. 1899, 32; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

recenz/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921. ‖ **~o** (antaŭe *recenzi/o*° kun -*i*) Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 25.2 (*pro la groŝo skribus ~ojn, kiel estas nun modo*). ‖ **~anto** Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 27.8 (*~antoj kaj friponoj*).

recenzi/ [1900] **~o** (ark., *recenz/o* sen -*i*) Nyl *LI* Apr. 1900, 57b (*~o° pri la „lingvo blua Bolak“*).

recept/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 172a (рецепт); Jon *ESv 1893,* 62; *FK 1903*, 111.27 (*la sola skribado de ~o*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 18.19 (*se iu volos skribi ~on por la hundo*); OA 1-1909.

reciprok/ [1889] **~a** (antaŭe *duflanka*) Z *RE* 16a, *MV* (gegenseitig [fake ankaŭ *reziprok*]), [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*~a nekomprenado*); Jon *ESv 1893,* 62 (reciprok); Z *UV*. ‖ **~e** Z *Ham 1894*, 72 (*nenio en la mondo / ≈e harmonias*); Beau *EFr 1903* (*sin ami ~e*); Mott *EEn 1906* (*~e kompreniĝi*; → *kompren*); Z *Ifig 1908*, 6 (*Kaj samdomanoj ĉiam pli kaj pli / En ludo alligiĝis ~e*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

recit/ [1924] (antaŭe interpretita kiel *re/cit/i*, *re/cit/o* ktp., vd. je *cit/*) **~i** War *GD 1957* (réciter). ‖ **~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*rakontisto, kiu ensorĉis la aŭskultantaron per vivecaj ~oj* [pri Gilgameŝ]); War *GD 1957** (une récitation). ‖ **~ado** War *GD 1957** (la récitation).

recitativ/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

redakci/ [1888] **~o** Z *DL* 8 [A 11] (*Dissendante mian unuan verkon al la ~oj de l' gazetoj*), *RE* 171b, *MV*, *Adr 1889*, 31; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ Kp. *redakt/i* kaj *redaktor/o*.

redakt/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (~ado); Mott *EEn 1906* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o); Mott *EEn 1906* (~o). **~anto** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ Kp. *redakci/o* kaj *redaktor/o*.

redaktor/ [1888] **~o** Z *DL* 15 [II.3] (*neniu el la ~oj estas mirindaĵisto*° {sorĉisto}), *MV*, *Adr 1889*, 23; Bogd *LernBg 1890*, 56; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **ĉef~o** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ Kp. *redakci/o* kaj *redakt/i*.

Redemptor/ [1958] **~o** (reli.) (Savinto, Elaĉetinto; LA Redemptor, FR Rédempteur) Pech *EHu 1958*, 16.

redingot/ [1906] **~o** (vest.) Mott *EEn 1906* (frock-coat).

reduc/ [1891] (ark., *redukti*) *E-isto* 2/1891.

redukci/ [1890] **~o** (ark., *redukto*) Red. *E-isto* Maj. 1890, 44a (*la ~o de la mona pago al la kaso de l' Ligo*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

redukt/ [1929*] **~i 1** (mat.) OA 4-1929.

redukt/ [1929*] **~i 2** (kem.) OA 4-1929.

redut/ [1889] **~o** (mil.) (arki.) Z *RE* 171b; Jon *ESv 1893*, 62 (redutt); Beau *EFr 1903* (redoute); Mott *EEn 1906*.

ref/ [1904] **~o** (mar.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

refekt/ [1903: *subrefekto*] (rel.; ofico en la katolika eklezio) **sub~o** Aur *EKato* Okt. 1903, 2 (*ni sendis al nia sub~o nian regularon*).

refer/ [1934] **~i** *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~aĵo** (= referato) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

referat/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

referenc/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; OA 3-1921.

referendari/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*.

refleks/ [1902] **~a** (filoz.) Boi *Mona 1902*, IX [a].

refleksiv/ [1906] **~a** (gram.) Mott *EEn 1906*.

reflekt/ [1904] **~i** (fiz.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Ver *VocTT 1907* (derivaĵo); Z *ERu 1909*; Ver *EncV 1910* (*se réfléchir*; derivaĵo); *PV 1930*, *1934* (*polurita, netrairebla surfaco, kiel ekz. de spegulo, ~as radiojn de la lumo*); OA 8-1974. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910* (*~a angulo*). **~o** Mott *EEn 1906*; Ver *VocTT 1907* (baza formo), *EncV 1910* (*réflexion*; baza formo)

reflektor/ [1893] **~o 1** (fiz.) (= reflektilo) Jonson *E-isto* Apr. 1893, 64 [= *FK 1903*, 142.17] (*Kiam mi malfermis la lanternon* [la antaŭan lumĵetilon de la lokomotivo], *ĝi* [la insekto] *flugis kontraŭ la ~on.* [...] *Kiam la insekto flugis antaŭ la elektra lumo* [en la „lanterno“], *ĝi ĵetis ombron, kiu similis virinon, svingantan la brakojn*); Z *ERu 1909* (рефлекторъ); Ver *EncV 1910* (*réflecteur*, reflektigilo° {reflektilo} por lampo aŭ alia luma aparato); Minor *EDe 1924* (Reflektor *(Scheinwerfer resp. die darin befindliche, Lichtwellen zurückwerfende Vorrichtung)* [lumĵetilo aŭ la en ĝi trovebla ilo reflektanta lumajn ondojn]); But *EEn 1967* (reflecting mirror (of telescope, or car head-lamp) *(kaplumo)*); *PIV 1970, 2005* (Reflektilo, uzata por pliintensigi la lampojn de aŭto, motorciklo ks, k tiel lumigi la vojon antaŭ ĝi).

reflektor/ [1923] **~o 2** (tek.) (lumĵetilo, kaplampo de aŭto, lokomotivo k.s.) Benn *EDe 1923*, 125a (= ~ilo; Spiegel [«spegulo»], Scheinwerfer); Minor *EDe 1924* (Reflektor *(Scheinwerfer resp. die darin befindliche, Lichtwellen zurückwerfende Vorrichtung)* [lumĵetilo aŭ la en ĝi trovebla ilo reflektanta lumajn ondojn]); Benn *DeE 1926*, 315b (Scheinwerfer, *reflektilo, reflektoro*); BS *EDe 1952* (Scheinwerfer); War *GD* [1]*1957*, [3]*1994* (phare *(d'auto)*). ‖ Kp. Wü *EV 1935* (**lumoĵetilo**, Scheinwerfer; vgl. *projekcia aparato*, *magia lanterno*, *reflektilo*.)

reform/ Vd. je *re/form/*.

reformaci/ [1903] **~o** (reli.) *FK 1903*, 203.29 (*« Historio de la ~o » de Heret*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (FR (la) Réformation); Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*Nur per Renesanco kaj ≈o la spirita vivo denovve venis en pli liberajn vojojn* [post la mezepoko]). ‖ Kp. *reformator/*.

reformator/ [1889] **~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 5 (*vidante en mi […] ~on kaj rompanton de la unuanimeco*; *vane vi vidas en mi gloraman ~on*). ‖ **~a** Z *E-isto* Nov. 1889, 6 (*la eksperimentoj ~aj*).

refren/ [1956] **~o** (muz.) *NLR* Maj. 1956 [v] [→ *hosano*] (psalma refreno).

refut/ [1898] **~i** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 70 (*nia amiko ~is la plej gravajn obĵektojn*° {objĵetojn} [kontraŭ Eo]), *EFr 1903* (réfuter); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

reg/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 45 (*Baldaŭ ili venis en la landon, en kiu la reĝidino ~is*), *RE* 18b (potenci), 34a (potenci), 146b, 213a (administri), 221a (reĝi°; dufoje; kp. ark. *reĝi* en la senco de *~i*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 ([post la morto de la reĝo] *nun ~as ... ĝusta faŭno*). ‖ **~ado** Z *UL* 19 (*Via estas la ~ado, la forto kaj la gloro eterne*), *RE* 146b; Beau *EFr 1903*. **~anta** Z *RE* 38b. **~anto** Z *DL* 20 (*Dio estas la kreinto kaj la ~anto de l' mondo*), *RE* 148a (estro); Beau *EFr 1903*. **~ato** Z *RE* 28b (*fidela ~ato*), 137a (subulo, pp civitano de reĝlando), *MV* 57; Beau *EFr 1903*. **~istaro** Z *Majn 1887-2* (*mi ankoraŭ devas nun labori ke la ~istaro donu al mi la permeson*); Einst *Plen 1888*, 24 (*la ĉefoj de ĉiaj regnoj, venintaj je l'invito de la ~istaro de Lia Majesto*); Z *RE* 146b, *Majn 1889-3* (*malbonigi nian aferon en la okuloj de la ~istaro*); Beau *EFr 1903*. **~ito** *EKato* Dec. 1903, 24 (*liaj ~itoj* [subuloj] *Egiptaj formis linion kiam ni pasis*). **~onta** Z *DL* 44 (*ŝi ekpensis pri* [...] *la multo da homoj, kiujn ŝi estis tian*° *~onta*). ‖ **ek~i** Einst *Plen 1888*, 17 [g] (*sin ek~i*). **inter~o** Z *RE* 95b. **super~ema** Luyk *Iŝtar* 1924, 5.3 (*ree super~ema sopiro ekposedis lin*). **super~i** Z *RE* 130a (ĉefi), 150a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

regal/ [1889] **~i** Z *RE* 138b, 209b, *MV* (bewirthen° {de 1901: bewirten}), *UV*, *Ham 1894*, 113 (*diru ĝin*° [troa senpersona *ĝi*] *al mi, kaj mi vin ~os*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*La buĉita ŝafo restas kiel ~o por la gepatroj de la fianĉino*); Beau *EFr 1903*. ‖ **drink-~o** G *NovAnt 1909*, 22.

regatt/ [1906] **~o** (mar.) Mott *EEn 1906*.

regeneraci/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*.

regent/ [1929*] **~o** (pol.) (ne ĉe Z; antaŭe *reg/ant/o*) OA 4-1929.

regi/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (state monopoly).

regiment/ [1888] **~o** (mil.) G *Blov 1888*, 15 (*Niaj ~oj revenis el la alilando*); Z *RE* 140b, 141a, *MV*, *Adr 1889*, 5 (*infanteria Samara ~o*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~estro** G *Blov 1888*, 16 (*ekmontris sin en ŝia palaco la vundita huzara*° *~estro Burmin'*); Z *RE* 140a. **~estra** Z *RE* 27a (*moŝto* [...] *~estra*).

region/ [1889] **~o** Z *RE* 119a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903* (région, contrée).

registr/ [1889] **~o** Z *RE* 117a (*~o de l' enhavo*), 172a, 191b (nomaro); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] (*Enhavas ≈on* [indekson] *de komercaj vortoj kun* […] *traduko*). ‖ **~i** Z *RE* 171b, *MV*. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~libro** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

reglament/ [1957] **~o** (jur.) (antaŭe *reglement/o* kun -e-) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*. **~i** War *GD 1957* (réglementer; baza formo). ‖ **~ado** War *GD 1957*.

reglement/ [1889] **~o** (jur.) (ark., *reglamento* kun -a-) Z *RE* 171b (RU регламентъ kun -a-; kontraste DE Reglement, FR règlement, SV reglemente ĉiuj kun -e-); Jon *ESv 1893,* 62; Nyl *ESv 1897*, 68; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

regn/ [1887] **~o 1** (ŝtato) Z *UL* [v], *DL* 44 (*ŝi* [la reĝidino] *ekpensis pri ŝia*° {sia} *lando kaj ~o*), 45 (*ĝi*° *estus efektiva beno por mia popolo kaj ~o, se mi lin elektus por esti mia edzo!*), *RE* 34a, 38a, 80 (*~o reĝa*), *MV* (Staat, «ŝtato», dum *~o* nuntempe *Reich*), *UV*, *Ham 1894*, 72 (*Li venenas lin* [la reĝon] *pro lia ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 38b (*~a pomo*° {globo}), 69b (*~a*; *~a kaso*), 69b (*~a kasejo*), 193b (civila; статский, nun штатский, kp. «ŝtata»), *Adr 1896*, 24 (*~a rabeno*); Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ‖ **~ana** Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*perdo de la ~anaj rajtoj*). **~aneco** (jur.) Stank *Viv 1896*, 8 (*rajto de ~aneco*); G

EPl 1916. **~anigi** G *EPl 1916*. **~aniĝi** G *EPl 1916*. **~anino** G *EPl 1916*. **~ano** Z *UL* [v], *RE* 34b, *MV* 9; Einst *Plen 1888*, 34 (*Al mi la inferno*° {infero} *ŝajnis kiel granda kuirejo de meza ~ano*); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~anestro** Einst *Plen 1888*, 17 [g] (trad. per *Bürgermeister*, «urbestro»); Bar *LernHu 1898* [g] 14 (polgármester). **~estra** G *EPl 1916*. **~estro** Z *DL* 25 (*Via ~estro estas reĝo de Prusujo*), 49 (*Vivu, floru nia ~o / Kaj ~estro nia!*); Einst *Plen 1888*, 24 (*mi havas la honoron, proponi toaston*° *je l'sano de la ≈estroj kaj de la ĉefoj de ĉiaj regnoj*); G *Blov 1888*, 15 (*ni unuigis la sentojn de la popola fiereco kaj de l' amo je l' ~estro*); Z *RE* 34a, 221a (*filo de ~estro*; reĝido), 221a (reĝo, imperiestro; царь, «caro»); Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ‖ **~odefenda** (hist.) (mil.) Barth *Ludo 1928*, 12 (*~odefenda soldato* [nomo de la germ. armeo en la 1920-aj jaroj, *Reichswehr*]). ‖ **ĥan~o** Abes *LI* Sep. 1899, 28 (*la almilito* [konkero] *de la bakua ĥan~o*). **kalif~o** Mott *EEn 1906*.

regn/ [1891] **2 ~o** (ark., fako, scienco, sfero) G *NovJ 1891*, 4 (*Tiu ĉi termino estas prenita el la ~o de la zoologio kaj anatomio*), *EPl 1916* (*~o de bestoj, kreskaĵoj kaj mineraloj*). ‖ RIM. El la iama uzo de DE *Reich* en tiu senco restis nur *Tier|reich*, *Pflanzen|reich* (~o de la bestoj, de la plantoj).

regol/ [1889] **~o** (zool.) (birdeto) Z *RE* 80b, *MV*, *UV*.

regres/ [1906] **~o 1** Mott *EEn 1906* ([...], regression); G *EPl 1916* (regres k.a.). ‖ **~a** G *EPl 1916*.

regres/ [1906] **~o 2** (jur.) Mott *EEn 1906* (regress, [...]); G *EPl 1916* (regres k.a.); Trax *JurT-ECs 1986* (regres, postih). ‖ **~a** G *EPl 1916*; Trax *JurT-ECs 1986* (*~a kompenso*); *IJR* 1976:2:19 [= Høeg *JurVE 1990*] (*la ŝtato havas ~an rajton kontraŭ la labordonanto*). ‖ **~rajto** *IJR* 1976:2:38 [= Høeg *JurVE 1990*] (*havi ~rajton kontraŭ la damaĝinto*).

regul/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ke la lernanto povu ripeti praktike la ~ojn de l' gramatiko*), *RE* 146b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 62; Z *UV*. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 9 (*~a skriba literaturo*), *RE* 146b, 171b; Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~e** Z *Ald 1888*, 5 (*por ke la lingvo internacia povu* [...] *~e riĉiĝi*), *Nom 2*, 2 (*Kiu deziras ~e ĉiam scii pri la progresado de l' lingvo internacia*). ‖ **~aro** Z *RE* 193b (статутъ, nun статут kun alia signifo; «statuto»), 214a; Abes *Kralj 1897*, [2] (*≈aro de la „Biblioteko* [...]“); Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~igi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~igilo** G *EPl 1916*. **~igo** G *EPl 1916*.

regulator/ [1907] **~o 1** (hist.) (tre preciza horloĝo) *Heck 1907*, 114 (DE Regulator° [ark.]).

regulator/ [1920:*~a*] **~o 2** (tek.) (sin. *regul/ig/il/o*). ‖ **~a** *RevO* Jul. 1920, 75b (*~a klapo*: regulator valve).

reĝ/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 21 (*Hura! vivu la ~o!*), 25 (*Via regnestro estas ~o de Prusujo*), *RE* 10b (*festo de l' tri ~oj*; Tri~o [Epifanio]), 221a (regnestro, imperiestro; царь, «caro»), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 21; Beau *EFr 1903* (*festo de l'tri ~oj*, Épiphanie); Mott *EEn 1906* (*la Tri ~oj*). ‖ **~a** Z *UL* [v] (*Via ~a moŝto*), *DL* 45 (*~a kaleŝo*), *RE* 8a (*~a aglo*; kp. DE *König|s|adler*), 80 (*regno ~a*), *MV* 46 (*Via ~a moŝto*), *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*la ĉambroj de la ~a kortego*); Z *Ham 1894*, 105 (*mi petos la permeson veni antaŭ viajn ~ajn okulojn*); Beau *EFr 1903* (*regno ~a*); G *EPl 1916* (*~a rajto*). ‖ **~i 1** (ark., *regi*) Z *DL* 31 (*vivo kaj movado ~is*° *malsupre sur la strato*), 40 (*se nur ne ~us*° *la malsaĝa kredo, ke esti homo havas ian gravan signifon!*), *RE* 221a (regi; dufoje); Stank *Viv 1896*, 4 (*en la ĉambro* [...] *~is*° *silento*). **2** (esti ~o, regi kiel ~o) Beau *EFr 1903* (être roi, régner); Mott *EEn 1906*. **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 ([la gereĝoj de la termitoj] *kara pagas por la ~ado per la perdo de la libereco*); G *EPl 1916*. **~aĵoj** (hist.) (jur.) G *EPl 1916* (regalja k.a.). **~eco** Z *UL* 19 (*Patro nia, kiu estas en la*

ĉielo, [...] *venu ~eco Via*), *RE* 221a; Beau *EFr 1903* (*demeti la ~econ* [abdiki], abdiquer); G *EPl 1916*. **~ida** Z *DL* 43 (*Via ~ida moŝto jam komencis tute saniĝi!*). **~idino** Z *DL* 42 (*Ili venis en banejon* {banlokon}*, kie sin trovis* [...] *unu tre bela ~idino*); G *EPl 1916*. **~ido** Z *RE* 153b (princo), 221a (filo de regnestro), 221b; Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *RE* 23a. **~ino** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a ([fig.] *la teologio fariĝis sole reganta ~ino ĉe la mezepokaj universitatoj*); G *EPl 1916*. **~ino-vidvino** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a (*ŝia avino, la maljuna ~ino-vidvino*). ‖ **~mortigo** G *EPl 1916*. **~olando** Desh *Avent 1907*, [3] ([Li] *estis devigata forlasi la ~olandon de siaj prapatroj*); G *EPl 1916*. ‖ **ek~i** (ark., *ekregi*) Z *DL* 40 (*teruro ek~is en ĉiuj urboj*); G *Blov 1888*, 19 (*ia nekomprenebla mal-trankvilo min ek~is*). **ge~oj** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*la ge~oj* [de la termitoj] *neniel povas eliri*). ‖ **dezerto-~o** G *NovAnt 1909*, 5 (lit., *kozako*). **elfo~o** (mit.) G *NovAnt 1909*, 13. **elf~o** (mit.) G *NovAnt 1909*, 11, 12. **Tri~o** (reli.) (sin. *Epifanio*) Z *RE* 10b (*festo de l' tri ~oj*; kp. DE *Drei|könig|s|fest*).

reĝim/ [1916] **~o** (pol.) (antaŭe *reĝiono°*) G *EPl 1916*; OA 3-1921.

reĝion/ [1906] **~o** (pol.) (ark., *reĝimo*) Mott *EEn 1906* (system of government, regimen).

reĝisor/ [1906] **~o** (teatr.) Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (Regisseur; ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*; OA 9-2007.

reis/ [1890] **~o** (mono) (ark., *rejs/o*) G *Kond 1890*, 42 (*1* [portugala] *mil~o po 1000 ~oj*). ‖ **mil~o** G *Kond 1890*, 42.

rejf/ [1961] **~o** (meteo.) (glaciiĝinta roso) Lewin *MeteoT 1961* (EN rime, DE Reif° {Rau-reif}).

Rejn/ [1891] **~o 1** (topo.) (rivero) Z *E-isto* Jan. 1891, 3b (*ŝtona altaĵo super nun° loko de la rivero ~o*); G *Lir 1893,* 17; Mott *EEn 1906*; *PropN 1910*; G *EPl 1916*; R 2013. ‖ **≈a** G *EPl 1916*. ‖ **~lando** M, S *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 78 (*Germanujo, ~lando*), 86; G *EPl 1916*.

Rejn/ [1910] **~o 2** (pol.) (ark., [hist.] *~pro-vinco*, [moderne] *~lando*) *JarL UEA* Maj. 1910, 59 (*Bad-Godesberg (Germanujo, ~o)*), 61.

Rejnhard/ [1907] **~o** (vira nomo, DE *Rein-hard*) Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*~o! - ŝi vokis*).

rejs/ [1890: *mil~o*] **~o** (mono) (antaŭe *reiso°*) Ferr *LernPt 1892*, 75; Abes *Kralj 1897*, [2] (*Tiu ĉi pago estas:* [...] *en Portugalujo – 600 ~oj*); *LI* Apr. 1900, [53] (*portugalaj ~oj*; *brazilaj ~oj*); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; *JarL SAT 1923*, 27 (*Brazilo: 1 mil~o = 1000 ~oj*). ‖ **mil~o** Z *Guminskij 1890-22* (*La 20 mil~ojn mi ricevis*); *JarL SAT 1923*, 27. ‖ Kp. *reis/o*.

rek/ [1910] **~o** (sport.) Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20] (DE Reck | EN horizontal bar | FR barre fixe).

reklam/ [1889] **~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 3, 6 (*ekster laŭtaj ~oj ĝi* [Vp] *nenion en si enhavas*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ata** Z *E-isto* Nov. 1889, 4 (*la ~ata Volapük*). ‖ **~prospekto** Chris *DeE 1923*, 398a.

rekomend/ [1889] **~i** Z *RE* 172a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (rekomendera); Z *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ita** Z *RE* 53 (*letero ~ita*), *Adr 1896 fol. 2*, [15] (*adreso por leteroj ~itaj aŭ valoraj*).

rekompenc/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 103a, *MV*, *UV*; Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*li, kiu rifuzas* [...] *~i mian ŝvitpenon kaj laboron*). ‖ **~o** G *Blov 1888*, 16 (*al la rusa virino li ŝuldis* [...] *la plej multekostan ~on*); Z *RE* 20b, 56b (pago); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

rekord/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Rekord); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

rekrement/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (dross, spume (*brewer's grain*)); OA 3-1921.

rekrut/ [1889] **~o** Z *RE* 79a («konskripto»), 79a (*kolektado de ~oj*; «konskripcio»), 172a (рекрут), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (rekryt); Z *UV*;

Beau *EFr 1903* (*kolektado de ~oj*, conscription). ‖ **~igi** Z *RE* 102b. **~igo** Z *RE* 102b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

rekt/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 16 (*vortaroj ~aj*); G *Blov 1888*, 16 (*Lia renkontado kun Mario* [...] *estis ~a kaj libera*); Z *RE* 162b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* ([gram.] *~a komplemento*). ‖ **~e** Z *DL* 31 (*domo, kiu staris ~e kontraŭ la loĝejo*), 33 (*la ombro eniris* [...] *~e en tiu momento*), 42 (*vi parolis ~e el la koro*), 46 (*Mi iros ~e al la reĝidino!*), *Ald 1888*, 7 (*ĉiu formo, kiu ne estas ~e kontraŭ la jam kreita gramatiko*); G *Blov 1888*, 6 (*veturi* [...] *~e antaŭ la preĝejon*), 11 (*la ĉevalo paŝis ~e antaŭen*), 20 (*tri viroj* [...] *tenis ~e la fianĉinon*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~igi** Beau *EFr 1903* (*~igi la desegnon de vojo*). ‖ **mal~a** Z *RE* 18b, 81b, *MV*. **mal~e** Z *RE* 67. **mal~eco** Beau *EFr 1903*. **mal~igi** Z *RE* 81b. **mal~iĝi** Beau *EFr 1903*. **mal~iĝo** Beau *EFr 1903*.

rektif/ [1957*] **~i** (antaŭe *rektifi/* kun radikfina *-i*) War *GD 1957** (malrekomendas la formon kaj plusendas al *rektifik/*); *PIV 2005*.

rektifi/ [1907] **~i** (geom.) (ark., *rektif/* - sen radikfina *–i*, kp. *rektifik/*) Z *EG 1907* (rektifizieren; ne en *EG 1904*). ‖ Rim. *PIV 2005* atribuas la modernan formon *rektif/* al Z; en *EG 1907* tamen *rektifi/* kun radikfina *-i*, kontraŭ la kutima adapto de De vortoj je *-ifizieren* (Fr je *-ifier*) ĉe Z; ĉu eble preseraro?

rektifik/ [1896: *~ado*] **~i** (kem.) War *GD 1957** (rectifier). ‖ **~ado** Z *Adr 1896 fol. 1*, 7 (*~ado de spirituso* [kun preseraro *sprirituso*°]).

rektor/ [1903] **~o** Boi *Ŝlos 1903* [t]; *BelgSon* Mar. 1903, [61] (*Boirac, ≈o de Universitato Diĵona*); Z *EG 1904* (Rektor); OA 2-1914. ‖ **~eco** Z *EG 1904* (Rektorat); Mott *EEn 1906*. **~ejo** Mott *EEn 1906*.

rekvizici/ [1903] **~o** (mil.) Beau *EFr 1903* (réquisition).

rel/ [1889] **~o** Z *RE* 172a, *MV*, *UV*. ‖ **~sojloj** Benn *EDe 1923*.

relat/ [1890] **~a** (ark., *rilat/a*) Niel *LernDa 1890*, 11 (tabelo de korelativoj).

relativ/ [1910] **~a** B *VdE 1910*; OA 2-1914.

relief/ [1894: *~igi*] **~o** OA 1-1909. ‖ **~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*~a preso*). **~e** *FK 1903**-2 (*oni demandis pentriston, kiel oni povas la° plej ~e prezenti du procesantojn*). ‖**~igi** Z *GVGE 1894*, 5a. ‖ **duon~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 60.3 ([li] *kun* [...] *vigla intereso esploris antikvan duon~aĵon*).

religi/ [1888] **~o** Z *DL* 25 (*La ~o diras, ke la animo estas nemortema*), *RE* 28b, 82b (*moki la ~on*), 172a, 221b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 44, 83b (*~a procesio*), 117a (*promeso ~a*), 187a (*konsiliĝo ~a*; собор, «koncilio»); Beau *EFr 1903*; Sey *FlandLit 1904*, 8 (*~aj militoj*). **~ulo** Beau *EFr 1903*. ‖ **ali~ulo** Z *RE* 67. **antikvo~ulo** Z *RE* 193b (старовѣръ). **bon~a** Z *RE* 147a. **malbon~a** Z *RE* 108b. **popol~o** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (kontraste al la filozofio, la „~o de la kleruloj“). **sam~ulo** Z *RE* 46.

relikv/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

rem/ [1889] **~i** Z *RE* 35a, *MV*, *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 15b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ŝipo** Z *RE* 30a (галера, «galero»). ‖ **pagaj~i** (pagaji) Ver *VocTT 1907* (→ pagajo).

rembur/ [1889] **~i** Z *RE* 102a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~aĵo** Beau *EFr 1903*. **~ita** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 ([seĝoj] *~itaj, rondaj, kvaranguloj kaj ovalaj objektoj*); Cart *Bild 1905*, 14 ([bestoj] *pajle ~itaj*).

remburs/ [1958] **~o** (pp afranko: pagoŝarĝo; Fr remboursement) Pech *EHu 1958*, 16.

Remington/ [1910: ~] [**~o**] B *VdE 1910* [→ *prototipo*] (*La skribmaŝino de ~ estas la prototipo de ĉiuj skribmaŝinoj*).

rempar/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 14a (Ru germanismo *Wall*), 119b, *MV*, *UV*; Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*Elisabeto iris al la ~o kaj kolektis* [...] *la* [...] *semon de la sovaĝa malvo*).

ren/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 146a, *MV*, *UV*; [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 ([kuir.] *~oj de ŝafido*; rognons de mouton); (med.) (tek.) *PIVS 1987* (*artefarita ~o* [aparato]). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*.

Renan/ [1910: ~] **~o** (*Ernest Renan* (1823-1892), franca verkisto, arkeologo kaj sciencisto pri religio) B *VdE 1910* [→ *ekzegezo*].

rendevu/ [1907] **~o** *Heck 1907*, 98; OA 1-1909.

renesanc/ [1904] **~o** (hist.) (art.) Z *EG 1904* (Renaissanz°); *Heck 1907*, 111; OA 2-1914; Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*Nur per ≈o kaj Reformacio la spirita vivo denovve venis en pli liberajn vojojn* [post la mezepoko]).

renkont/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 6 (*legante mian libron, li ~os en ĝi sole aferojn simplajn*), 9 (*ne trovante en mia verko la instruitan miksaĵon kaj la* [...] *filozofadon, kiujn ili kutimis ~i en ĉia grava verko*), 21 (*Antaŭ la magazeno mi ~is kaleŝon*), 26 (*Promenante sur la aleo, ni ~is la gedoktorojn N.*), *Ald 1888*, 9 (*en la tuta „Dua Libro" vi ne ~as eĉ unu nove kreitan vorton!*), 9 (*vi ~os tie, vere, multajn vortojn, kiujn vi ne trovas en la fundamenta vortaro*); G *Blov 1888*, 14 (*Dua ĉagreno ŝin ~is*); Lib *LernLv 1889*, [v] 65 (rekonti [sen -n-, ĉu preseraro?], šastapt); Z *MV*, *UV*. ‖ **~e** Z *Ifig 1908*, 12 (*Iru komplezeme / Duonon de la voj' al li ~e*). **~o** Z *Ham 1894*, 106.5 (*ĉu vi volas, / Ke mi al la ~o vin preparu?*); Beau *EFr 1903* (*iri al la ~o de*). ‖ **~ado** G *Blov 1888*, 16 (*Lia ~ado kun Mario* [...] *estis rekta kaj libera*). **~ante** G *Blov 1888*, 15 (*~ante la venkintojn ili kriadis: hura!*). **~ata** Z *Ald 1888*, 8 (*vortoj, kiuj en la parolado estas ~ataj la plej ofte*), *RE* 142a (*esti ~ata*). **~ita** Z *Ham 1894*, 20 (*gardu vian manon de la premo / De ĉiu ~ita bona frato*). ‖ **inter~i** Sey *FlandLit 1904*, [7] (*ĉe la Bruĝa vendoplaco, sin inter~as ĉiuj Eŭropaj popoloj*).

rent/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*. ‖ **~ulo** Beau *Sint 1901**, 7 (*Ĉu li estas ~ulo aŭ laboristo?*); Beau *EFr 1903*.

renvers/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 64a, 115b, 121a, 174b (detrui, faligi), *MV*, *UV*; Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*~i tute la estrecon de la teologio*); Luyk *Iŝtar* 1924, 24.3 (*Li* [...] *volas ~i nian antikvan socian sistemon*); Barth *Ludo 1928*, 9 (*~i la tutan fisistemon*). ‖ **~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 5 ([revoluciisto, kiu] *volas fari ~ojn*), *Ham 1894*, 7 (*Antaŭ la veno de ~oj grandaj / Sin montras* […] *signoj*). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 10 (*la glitveturilo ĉiuminute sin ~adis*). **~iĝi** Z *RE* 157a; Beau *EFr 1903*. ‖ **el~i** Z *RE* 27a.

repertuar/ [1904] **~o** (teatr.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

repet/ [1889] **~i** (ark., *ripet/*) *Nürn 1889* [v] 31b (wiederholen).

replik/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

reporter/ [1922] **~o** (En, De, Fr, It, Pl k.a.) Meaz *ItE 1922*; Chris *DeE 1923* (→ *Reporter*) (*raport/ist/o*; kun indiko [evit.] kaj fontoindiko Meazzini; en *DeE 1910* nur *raportisto*); *PVS 1954* kun fontoindiko [Z]; War *GD 1957* (plusendas al *raportisto*).

reprezali/ [1970*] **~o** (jur.) *PIV 1970*. ‖ **~e** *PIV 1970* (*~e forbruli vilaĝon*).

reprezali/ [2021*] **~o** UEA-libroservo 2021-06-16 (*la sorto de sovetiaj e-istoj dum la stalinaj ~oj*).

reprezent/ [1888: *~anto*] **~i** Z *EG 1907* (repräsentieren; ne en *EG 1904*). ‖ **~anto** Einst *Plen 1888*, 24 (*la ĉefoj de ĉiaj regnoj,* [...], *sendintaj iliajn*° *~antojn por la konferenco*); Z °*c*, 16 (*~o de la Oficejo Franca de la Paco*).

republik/ [1888: *~ano*] **~o** (ark., *respublik/o* kun -s-) *Nürn 1889* [g] 8 (*~o = Republik*); Bar *LernHu 1898* [g] 12 (köztársaság). ‖ **~ano** Einst *Plen 1888*, 14 [g]; *Nürn 1889* [g] 8 (*~ano = Anhänger der Republik*); Lor *LernCs 1890* [g] 10; Bar *LernHu 1898* [g] 12.

reputaci/ [1903] **~o** FK 1903, 229.15 (*Ĝi ĝuas tie ĉi la plej bonan ~on*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 63.3 (*Dusadad alte taksis sian ~on de noblulo*).

resoluci/ [1900] **~o** (pol.) (ark. *rezolucio* kun *-z-*) Ahlb *LI* Apr. 1900, 57a (*la klubo unuvoĉe fiksis la sekvantan ~on*).

respekt/ [1888] **~o** Z *DL* 44 (*Ŝi ricevis grandan ~on por lia vasta sciado*), *RE* 146a (estimo), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903* (derivaĵo). ‖ **~a** Z *Einst* (*Ricevu la plej ~an saluton de via humila servanto*), *RE* 146b; Beau *EFr 1903*. **~i** Beau *EFr 1903* (baza formo). ‖ **~egata** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.4 (*viroj* [...] *~egataj en konsilejoj de saĝuloj*). **~egi** Z *RE* 8b (estimegi); Beau *EFr 1903*. **~eginda** Boi *Perd 1904*, [3] (*kio faris* [la reĝinon] *ankoraŭ pli ~eginda*); Luyk *Iŝtar* 1924, 45.2 (*la ~eginda grandaĝulo*). **~ego** Beau *EFr 1903*. **~inda** Z *RE* 146a (estiminda); Beau *EFr 1903*. **~indeco** Beau *EFr 1903*.

respektiv/ [1904: *~e*] **~a** OA 2-1914. ‖ **~e** Z *EG 1904*.

respond/ [1887] **~i** Z *UL* 21 (*≈u al mi, ĉu vi efektive komprenis kion mi skribis*), [v], *DL* 4 (*≈i je ĉiu letero aparte estas por mi ne eble*), 44 (*ŝi komencis proponi al li demandojn* [...], *je kiuj ŝi mem ne povus ~i*), 44 (*Tion ĉi vi ne povas ~i!*), *RE* 117b (*morde ~i*), 123b (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 123b; Beau *EFr 1903* (*La vorto ~a al … estas …*; *Vi estas ~a pri tio ĉi*). **~o** Z *UL* 21 (*Kian*° *mi havos vian ~on, mi sendos al vi la libreton*), *Majn 1887-1* (*≈on je via demando* [...] *vi trovos en la verketo*), *Majn 1887-2* (*mi donos en ĝi ~ojn de ĉiuj demandoj*), *DL* 5 (*estos trovataj ~oj je* ĉiuj *demandoj*), 12 (*Tio ĉi estu ankaŭ ~o al tiuj amikoj*), *Ham 1894*, 73.29 (*prudenta ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ante** Z *Majn 1887-2* (*≈ante vian leteron, mi povas vin sciigi, ke la ĵurnalo komencos eliri kredeble ĉirkaŭ la monato Januaro*). **~into** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.3 (*la ~into dekameliĝis* .‖ **~eco** Z *RE* 123b, *MV* 58; Beau *EFr 1903* (*Mia amo trovas en lia koro nenian ~econ*; *Vi portos la tutan ~econ de tiu faro*). **~ita** Z *DL* 4 (*En tiuj ĉi kajeroj* ĉiuj *demandoj estos ~itaj*). ‖ **~kupono** *UkrSt* Jan. 1913, 1 [t] (*Specimeno nur kontraŭ ~kupono*).

respublik/ [1889] **~o** (kp. ark. *republiko*° sen -s-) Z *RE* 172a (республика kun -s- kiel en nuna Eo, sed malkiel en De, Fr, En k.a. kaj en ark. Eo, vd. tie); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*.

rest/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*la tuta granda materialo* [...] *devas ~i ne tuŝita*), 121 (*la „Lingvo Internacia“ ~os kune kun la „Volapük’“*), 121 (*tio estos* [...] *pli bone, ol ~i tute sen lingvo tutamonda*), *DL* 7 (*Legante la unuajn kajerojn de mia libro, multaj kredeble ~os ne kontentaj*), 12 (*tia ĝi estu kaj tia ĝi ~u!*), 12 (*la lingvo ~os* tute sen ŝanĝo), 22 (*La unutaga regado de tiu ĉi estro ne ~is sen postsignoj*), 30 (*ĉiuj prudentaj homoj devis trankvile ~i en la domo*), 30 (*la pordoj ~is fermitaj la tutan tagon*), 36 (*mi ne volus ~i ŝuldanto de iu!*), 37 (*mi ~is tie tri semajnojn*), 41 (*Nenio alia ~as!*), 47 (*≈u tajloro ĉe via laboro*), *Ald 1888*, 1-2 (*mia deziro ne ~is vana*), 11 (*nun ~as unu ŝajne grava demando*); Einst *Plen 1888*, 25 (*Atendante Vian tujan respondon, mi ~as / Via plej humila servanto*); G *Blov 1888*, 3 [a] (*Al ni hodiaŭ ~as nur ekprovi, ĉu ni jam efektive povas stari mem sur propraj piedoj*); Z *Let 1888-1* (*mi ~as kun estimo kaj saluto*), *RE* 85a, 81b (*fortike ~i*), 122b, 147b (esti, sin trovi), 157a, 214a (*~i fortika*; elteni), 215b (*~i sendifekta*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 113 (*Kaj al ĉio venis fino, - / ≈is ĝemoj kaj malsano*), *GVGE 1894*, [3b] (*de kvin deprenite tri ~as du*). ‖ **~a** Z *RE* 122b (cetera). **~o** Z *RE* 117a (*~o de kandelo*), 122b, 179b; Beau *EFr 1903* (*Se de 5 ni deprenos 2, la ~o estos 3*). ‖ **~adejo** *SenkompReg 1907*, [2] (*laŭmodaj kaj popularaj ~adejoj* [por turistoj]). **~adi** Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Ni ĉiam tie ĉi ~adas / En turka kvazaŭ batalado*). **~aĵo** Z *RE* 99b, 122b, 143b; Beau *EFr 1903* (*La ~aĵo de tiu ĉi kuko*). **~ado** Beau *EFr 1903*. **~anta** Z *RE* 109a (*manko ~anta*). **~eto** Marig *LernIt 1890*, 32 (*~eto de l’ kandelo*). **~igante** G *Blov 1888*, 14 (*Gavrilo* [...] *mortis, ~igante ŝin heredantinon*° *de la tuta havo*). **~igi** Z *RE* 122b, *Domb 91-32* (*se la aŭtoro* [...] *sendus al mi la manu-*

skripton, mi tiun ĉi regulon ne ~igus). ‖ **manĝ~aĵo** Z *RE* 116b. **poŝt~ante** Z *RE* 23a (kun preseraro *post~ante*, vd. je *poŝt/*).

restoraci/ [1889] **~o** Z *RE* 87a, 172a, 204b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~estro** Beau *EFr 1903*.

resum/ [1957*] **~i** (antaŭe *re/sum/i*) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*. **~e** War *GD 1957*. **~o** War *GD 1957*. ‖ **~ado** War *GD 1957**.

ret/ [1889] **~o** Z *RE* 108b, 199b, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 10 (*~o* [kun] *larĝaj maĉoj*). ‖ **~aĵo** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (burelage, fond burelé).

Reti/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

retin/ [1904] **~o** (anat.) Z *EG 1904*; OA 2-1914 (rétine | retina | Netzhaut).

retor/ [1893] **~a 1** (ark., *retorik/*) G *Lir 1893*, [a 3] (*la poeto* [...] *formas novajn ~ajn° figurojn*). ‖ Rim. **1** Laŭ PIV 2005 ne nur la formo estas ark., sed ankaŭ la signifo; nun *stilistik/*. **2** Kp. *retorik/o*.

retor/ [1904] **~o 2** (hist.) (*PIV 2005*: homo instruanta la arton trafe kaj elokvente paroli) Z *EG 1904* (Rhetor); OA 2-1914.

retorik/ [1903] **~o** *FK 1903*, 207.20 (*la universitato posedis jam kurson de ~o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ Kp. *retor/o*. ‖ **~a** Sey *FlandLit 1904*, 8 (*estas la tempo de l' „≈aj Societoj“* [= Literaturaj Societoj]), 10 (*la forlaso de „~aj“* [litera] *rezonoj*). ‖ **~isto** Duy *Pract 1906*.

retort/ [1903] **~o** (kem.) *FK 1903*, 297.1 (*viva ekzistaĵo ne povas esti kreita en la ~o de ĥemiisto*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

retret/ [1903: *~a*] **~o**. ‖ **~a** *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*Notoj ~aj de Pastro H.*).

retro/ [1909] (pref.) Fauv *Ŝlos 1909*.

retroaktiv/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903*.

retrospekt/ [1952*] **~i** (kp. *retrospektiv/a*) BS *EDe 1952*, 242.

retrospektiv/ [1903] **~a** (kp. *retrospekt/i*) Beau *EFr 1903*.

Reuni/ [1967] **~o** (insulo) (antaŭe *Reuniono°*) But *EEn 1967*, 444c.

Reunion/ [1910] **~o** (topo.) (insulo) (ark., *Reunio*) M, S *PropN 1910*.

reŭmatism/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 171b; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

rev/ [1889] **~i** Z *RE* 96b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 52. **~o** Z *RE* 44. ‖ **~eme** *Heck 1907*, 90 (*ami ~eme*). ‖ **dis~iĝi** Z *RE* 168a; Beau *EFr 1903* (el~iĝi). **dis~iĝo** Z *MV* (Enttäuschung), *UV*. **el~iĝi** Beau *EFr 1903* (dis~iĝi). **en~iĝi** Z *RE* 52b (ekpensiĝi). ‖ **~kanto** G *NovAnt 1909*, 4 (*malgaja ~kanto*). **~ul-frenezulo** Tolk *Voron ~1900*, 2 ([ili] *konsideras la ~ul-frenezulon por eterne pereinta*).

Reval/ [1889: ~] [**~o**] (urbo) Z *Adr 1889*, 3; *LI* Maj. 1898, 78b (~). ‖ Rim. Nomo surbaze de De; moderna nomo surbaze de Et estas *Talin/o*). Kp. *Revel/o 1*.

Revel/ [1898] **~o 1** (hist. nomo de la urbo *Talino*; kp. *Reval/o*) Postn *LI* Okt. 1898, [145] (*mi konatiĝis en urbo ~o kun esta°* {estona} *fervora e-isto*; *unu elvido°* {panoramo} *de urbo ~o*); B *PropN 1910*. ‖ **~a** *Estlanda e-isto* 1907 (*oficiala organo de ~a E-ista Grupo*).

Revel/ [1920] **~o 2** (mll de *Rejnland-Vestfalia Eo-Ligo*) *ET* 1920-07-28, 4c [r] (*~o-Tago en D.*). ‖ **~ano** *ET* 1920-07-28, 4c [r] (*~anoj, ne forgesu*).

revelaci/ [1895] **~o** (reli.) *E-isto* 2/1895; OA 3-1921; OA 6-1935 (*Imagata objekto, kiun aperigas* […] *Dia ~o*; uzata en la dif. de *vizio*); Cseh *Post* 1936-08-22, 160 (*K. donis al la aŭdantaro veran ~on pri la poeziaj eblecoj en Eo*); OA 8-1974 (*II.A.3. La pli simplaj verboj* federi *kaj* riveli *estas oficialigitaj apud la jam oficialaj substantivoj federacio kaj ~o*).

revenĝ/ [1894] **~o** vd. je *venĝ/*.

revenu/ [1888] **~o** (enspezo) Einst *Plen 1888*, 31 (*Miaj gepatroj, havante nenian alian ~on ol ilian° gaĝon, ne povus doni al mi pli bonan edukon*).

revers/ [1889] **~o** (ark. *ŝanĝmono*) G *Gefr 1889*, 8 (*Mian ~on* {la diferencon inter la pagita kaj la ŝuldita monsumo} *vi redonos al mi iam poste*).

revert/ [1898] **~i** Bar *LernHu 1898* [g] 14 (visszavonulni). ‖ **ek~i** Bar *LernHu 1898* [g] 14.

reviz/ [1906] **~i** (laŭ OA 3 *revizi/i* kun *-i/*) Z *Reviz 1906*, 5.32 (*oficisto, kun la ordono ~i la tutan gubernion*); B *VdE 1910*.

revizi/ [1904 *~o*] **~i** (kp. *reviz/i* sen *-i/* kaj *revizoro*) OA 3-1921. ‖ **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~isto** Z *EG 1904*.

revizor/ [1906] **~o** (antaŭe *revizi/ist/o*) Z *Rev 1906*, [t], 91.29 (*La oficisto, kiun ni prenis por ~o*); B *VdE 1910*; OA 3-1921.

revkom/ [1923] **~o** (hist.) (mll de *Revolucia Komitato* [en Sovetio]) *SennR* Nov. 1923, 26, 28 (*polica „Regnogardo" anstataŭis la „~on"*).

revoluci/ [1889] **~o** Z *RE* 171b; Jon *ESv 1893,* 62; FK 1903, 278.3 (*bonfaran ~on, kian faros la enkonduko de l. i.*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~ema** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*~emaj popolamasoj*). **~isto** Z *E-isto* Sep. 1889, 5 (*ili vidas en mi ian ~iston*). **~ulo** Beau *EFr 1903*. ‖ **~batalado** *SennR* Nov. 1923, 25 (*interna rusa ~batalado*).

revolver/ [1896] **~o** (mil.) *LI* 3/1896; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

revu/ [1903] **~o** FK 1903, 273.17 (*en diversaj gazetoj kaj ~oj aperas artikoloj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Revue, Zeitschrift, Rundschau *(Namen von Zeitungen)*); OA 2-1914.

rezed/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

rezerv/ [1888] **~i** Einst *Plen 1888*, 24 (*ĉambron kun du litoj ~u*); Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3 ‖ **~a** Boro *E-isto* Okt. 1891, 75 (*Tendaro de la ~a bataliono*); Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 32 (*staba kapitano en la 22a ~a bataliono*). **~o** Jon *ESv 1893,* 62; Z *Ham 1894*, 110.12 (*nia plano devas havi / Eliron en ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903*.

rezident/ [1959] **~o** (pol.) Sek *Nepal 1959*, 211 (Sendito de suvereno ĉe fremda registaro).

rezign/ [1904] **~i** (antaŭe *rifuz/iĝ/i*. *rezignaci/i*) Z *EG 1904*; OA 3-1921.

rezignaci/ [1890] **~o** G *Kond 1890*, 23 (*la trankvileco de l' animo, la ~o kaj la indiferenteco*); OA 3-1921. ‖ **~e** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 [= *FK 1903*, 183.33] ([ili] *atendis ~e la morton*); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*akcepti ~e dogmon*).

rezin/ [1889] **~o** Z *RE* 185b, *MV*, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*pecetoj da ligno, kiuj estas gluitaj inter si kredeble per ~o*), *UV*.

rezist/ [1926*] **~i** Benn *DeE 1926*, [452]; OA 4-1929.

rezoluci/ [1904] **~o** (pol.) (antaŭe *resolucio°* kun *-s-*) Z *EG 1904* (Resolution); OA 9-2007.

rezon/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; Z *Prov 1910*, 406 (*≈ado kaj filozofado panon ne donas*); Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*longaj ~adoj kaj harofendadoj*).

rezult/ [1903] **~i** *FK 1903*, 62.14 (*Kio ~us, se mi agadus kun ili pli malbone?*); Beau *EFr 1903* (résulter *(se produire par suite d'une action, d'un fait)*); Z *EG 1904* (resultieren, sich aus etwas *(als Resultat)* ergeben); OA 2-1914. ‖ **~o** (antaŭe *rezultat/o*) Setä *FiE 1923.* ‖ **fin~igi** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*la milionkora emego* [de la proletariaro°] *fin~igos triumfon de socialismaj ideoj*).

rezultant/ [1907] **~o** (mek.) Z *EG 1907* (Resultante; ne en *EG 1904*).

rezultat/ [1888] **~o** (ark., *rezult/o*) Z *DL* 6 (*la ~oj de tiuj ĉi simplaĵoj estos,* [...] *ke post la fino de l' jaro* [...] *la lingvo estos finita kaj preta*), 10 (*por la mondo estas gravaj sole la* ~oj), *Ald 1888*, 4 (*ĝi* {la kongreso} *donos neniajn praktikajn ~ojn*), 15 (utilon *ili ĉe feliĉaj ~oj povas alporti grandegan*), *RE* 172a, *Majn 1889-6* (*Atendante de via laborado la plej feliĉan ~on*); *E-isto* Feb. 1890, 31b ([la varbilo] *povas doni bonan ~on*); Jon *ESv 1893,* 62; Olschwang

E-isto Maj. 1894, 93 (*oni venos al alia ~o*); Z *Ham 1894*, 114 (*la akira ~o° de ĉiuj liaj dokumentoj*), *FE 1894*, 42.1 (*Ni ĉiuj kunvenis, por priparoli tre gravan aferon; sed ni ne povis atingi ian ~on, kaj ni disiris*; ne en *UV*), *Ham 1894*, 121.15 (*tima dubo, kiu tro longe pensas pri la ~o*); Beau *EFr 1903* (tamen krome havas *rezult/i*); Z *Rab 1908*, 80.21 (*nuloj estas la ~o*); OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **bon~e** Z *E-isto* Apr. 1890, [37b] ([estus] *pli bon~e* […] *krei la lingvon en la jena maniero* […]).

rib/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 185b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, [3a] (*nigra ~o*); Beau *EFr 1903* (*blankaj, ruĝaj ~oj*). ‖ **~ujo** Beau *EFr 1903*.

ribel/ [1889] **~i** Z *RE* 13a, 21a (~i; stariĝi), 82b, *MV*, *UV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*cignoj estas anĝeloj, kiuj restis neŭtralaj, kiam Lucifero ~is*). ‖ **~a** Cart *Bild 1905*, 14 (*~a movo*). **~o** Z *RE* 101b, 186a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~anto** Z *RE* 67b; Beau *EFr 1903*; Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b [t] (*Macedona° ~o*; *grupo da ~oj*). **~emo** Barth *Ludo 1928*, 17 (*spirito de ~emo*). **~igi** Beau *EFr 1903*.

ricev/ [1887: *~o*] **~i** Z *UL* [v], *Majn 1887-3* (*vi povos ĝin ~i ĉe la plej gravaj libristoj*), *Schl 1887*, 120 (*mi ~is la eblon eldoni mian verkon*), *DL* 3 (*La multaj promesoj, kiujn mi ~as*), 4 (*mi komencis ~i multon da leteroj*), 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj enkonduko de lingvo tutmonda* [...] *~us tian klaran, neŝanceleblan ordon*), 15 (*Se vi kolektos la numerojn de ia ĉiutaga gazeto por unu jaro, vi ~os libron*), 21 (*pro la malbonaj sciigaĵoj, kiujn mi ~is pri vi*), 26 (*La Napoleonidoj esperas ~i la tronon de Francujo*), 30 (*La homoj ~as koloron malluman*), 35 (*Mi fariĝis tro korpa, mi litere ~is viandon° kaj ostojn*), 42 (*mi ~as tian saman senton, se vi parolas al mi familiare*), 43 (*Ŝi ~is grandan sciemon*), 44 (*Ŝi ~is grandan respekton por lia vasta sciado*); G *Blov 1888*, 13 (*Vi kredeble* [...] *~is hieraŭ kapdoloron*); Z *RE* 120b (*~i plumojn*), 132a (*~i plumojn*), 141a, 155a (*~i pasion*), 168a (*~i deziron*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111 (*ŝi ~os kristanan enterigon*), 114 (*dezirante ~i* [la ĉevalon] *donace*), *FE 1894*, 9.8 (*~i libron, plumon*), *GVGE 1894*, 4b (*li ~is sian porcion*). ‖ **~o** Z *UL* 20 (*post la ~o de mia letero*); G *Blov 1888*, 14 (*Li estis ja malkuraĝigita per la kutima ~o* {akcepto}), 16 (*La ~o* {akcepto} *de oficero° en tiuj ĉi lokoj estis por li efektiva triumfo*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 5 (*la gepatroj* [...] *lin ~adis* {akceptadis} *pli malbone ol eksigitan asesoron*); Z *Nom 2*, 2 (*li akurate ~ados per la poŝto ĉiun novan nomaron*). **~anto** Z *Ald 1888*, 12 (*estas nur necese, ke la skribanto kaj la ~anto havu sub la mano francan vortaron*). **~ata** Z *Nom 1* (*Ĉiuj supre skribitaj verkoj povas esti ~ataj en ĉia librejo*). **~ebla** Z *DL* 13 (*nombro* [...] *absolute ne ~ebla* {atingebla}). **~inte** Z *Ald 1888*, 2 (*~inte mian libreton* [...]*, la komitato trovis, ke mia lingvo estas sufiĉe proksima al la idealo, kiun ĝi ellaboris teorie*). **~ita** Z *DL* 7 (*poste mi* [...] *donos la decidon* finan*, ~itan per la juĝo de l'* publiko); B *Sinj 1909*, 10 (*kontenta de* {pro} *la profito ~ita*). **~ota** Z *DL* 16 (*se eĉ la esperata nombro estas ne ~ota, vi nenion perdos*). ‖ **de~i** Z *GVGE 1894*, 4b (abbekommen). **el~i** Z *DL* 34 (*la lumon li* [...] *metis post si,* [...] *sed li tamen ne povis ĝin* {la ombron} *el~i*).

ricin/ [1909*] **~o** (bot.) (planto *Ricinus*) OA 1-1909.

riĉ/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 5 (*kiel ĝi povas nun uzi ĉian ~an kaj prilaboritan vivantan lingvon*), *DL* 19 (*Oni diras, ke vi estas ~a*), 35 (*mi estas sufiĉe ~a por tio ĉi!*); G *Blov 1888*, 4 [a] (*la rakonto estas multe ~a je malsamaj vortoj*); Z *RE* 10a, 114a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 15, 16 (*Kiam oni estas ~a (aŭ ~aj), oni havas multajn amikojn*), 26. ‖ **~e** Z *DL* 21 (*~e vestita sinjoro*), *FE 1894*, 19 (*sinjorino, tre ~e vestita*). ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903*; *Bern 1906*, [4] (*~aĵoj naturaj kaj arĥitekturaj*). **~eco** Z *DL* 15 (*por eldoni ĝin vi bezonos la ~econ de Krezo!*), 15 (*la libron de l' voĉdono oni povos pretigi kaj eldoni* [...] *sen iaj ~ecoj de Krezo*), 38 (*ĉe mia instruiteco, ne parolante jam pri mia bona situacio kaj ~eco...*), *FE 1894*, 35 (*La ~eco de tiu ĉi*

homo estas granda); Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *Ald 1888*, 9 (*la vortoj nove kreataj* [...] *povos facile aliĝi al la lingvo kaj ~igi ĝin*); Beau *EFr 1903*. **~iĝado** Z *Ald 1888*, 16 (*Laŭ la mezuro de la* [...] *~iĝado de l' lingvo oni devas eldonadi pli plenajn vortarojn*). **~igo** Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *Ald 1888*, 5 (*por ke la lingvo internacia povu* [...] *~iĝi*), *RE* 167a; Beau *EFr 1903*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*. **~ulo** Z *UL* Pl [v], *FE 1894*, 37 (*La ~ulo havas multe da mono*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~havo** *LI* Feb. 1896, 25a (*Mi hejme en Micpo posedas ~havon*). ‖ **mal~a** Z' *UL* Yi *1888*, 39 [g] (*Li donis al la mal~aj tro malmulte*); G *Blov 1888*, 5 (*mal~a oficero°*); Z *RE* 13b, 183b (mizera). 208b, *FE 1894*, 15 (*mal~a virino*); Beau *EFr 1903*. **mal~eco** G *Blov 1888*, 14 (*la mal~eco ne estas krimo*). **mal~ega** Z *RE* 112a. **mal~egulo** Z *DL* 25 (*la mal~egulo petegis la mastron de l' belega palaco pri peco da pano*). **mal~igi** Beau *EFr 1903*. **mal~iĝi** Z *RE* 122a; Beau *EFr 1903*. **mal~ularo** Boi *Perd 1904*, [3] (*Ĉiam preta helpi al la mal~ularo*). **mal~ulejo** Z *RE* 10a (rifuĝejo). **mal~ulo** Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4 (*la ekspluatado de la sklavoj kaj mal~uloj*). ‖ **branĉo~a** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*li ripozis* [...] *sub kelkaj branĉo~aj abioj*). **enhavo~a** *Voron ~1900* [1] (*enhavo~a lekcio°* [prelego]). **folio~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 38.1 (*folio~aj arboj*). **sperto~a** Z *Ifig 1908*, 19 ([de Tantalo] *sperto~ajn saĝajn vortojn / La dioj mem kun ĝuo aŭskultadis*).

Riĉard/ [1890: ~] [**~o**] *E-isto* Maj. 1890, 44a [r] (*~ Geoghegan en Birkenhead, Anglujo*). Kp. *Rikard/o*.

Riĉj/ [1899] **~o** (karesformo de *Rikard/o*) Nyl *LI* Sep. 1899, 27.

rid/ [1887] **~i** Z *UL* 39 [g] (*~i je tio*), [v], *DL* 11 (*se ili nur havas la celon montri al mi la erarojn* [...]*, sed ne ~i sen senco*), 22-23 (*Ĉu oni povas diri:* [...] *~i lian malsaĝecon (anstataŭ: je lia malsaĝeco),* [...]*? Jes*), *Ald 1888*, 18 (*se oni eĉ ~os je ni*), *RE* 186b, *MV* 58, 21 (→ *et*), *UV*, *FE 1894*, 29.4 (*Mi ~as je lia naiveco (aŭ mi ~as pro lia naiveco, aŭ: mi ~as lian naivecon)*). ‖ **~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĉi** Boi *Perd 1904*, [3] (*Malŝate ~aĉis lia buŝo*; ~aĉi: *malbone, moke ridi*). **~ado** Z *Schl 1887*, 120 (*esti celo de senĉesa ~ado*). **~anto** Z *Ald 1888*, 18 (*pli aŭ malpli frue la rid~oj venos al ni*). **~ebla** (ark., *~inda*) Meier *GramDe 1891*, 19b (*lächerlich*). **~egi** Z *RE* 220b; Beau *EFr 1903*. **~ego** Z *Schl 1887*, 120 (*la nobla idealisto, kiu laboris por la homaro, ne timante la ~egon de l' amaso*). **~etanta** *SenkompReg 1907*, [1] (*la ~etantaj valoj*). **~eti** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 33 (*tiu ĉi ~etas kiel feliĉega*); Z *RE* 211b, 214a, *MV* 21 (→ *et*), *UV* (→ *et*), *FE 1894*, 26 (→ *et*); Beau *EFr 1903*. **~eto** Z' *UL* Yi *1888*, 48 [v], *FE 1894*, 38.7 (*Sur lia vizaĝo mi vidis ĝojan ~eton*); Beau *EFr 1903*. **~iga** Einst *Plen 1888*, 34 (*ĝi havis vidon tre ~igan*). **~inda** Z *DL* 11 (*la afero estas „~inda"*), *RE* 186b; Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 68.5 ([li] *diris kun ŝajnĝentileco kaj ~inda seriozeco*). **~indaĵo** Beau *EFr 1903*. **~inde** Beau *EFr 1903*. **~indeco** Beau *EFr 1903*. ‖ **el~ante** (ark., *pri~ante*) G *NovJ 1891*, [3] (*malbenante aŭ el~ante la oferdonantojn*; kp. De *aus|lach|end*). **je~i** Devj *E-isto* Maj. 1894, 74 (*subite lin sorto severa / Denove kruele je~is*). ‖ **mok~etante** Wicke *Galero 1922*, 24.

rif/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*Sur ~o batita de ondoj*); Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*insuletoj, ĉiuj vulkandevenaj kaj ĉirkaŭataj per zono de ~o*).

rifuĝ/ [1889] **~i** Z *RE* 151a, 156b, *MV*, *UV*; Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*la homoj ~as en domojn, ĉar ili ne povas elteni la fajron* [la dezertan varmegon]). ‖ **~o** Z *RE* 208b, *Ham 1894*, 109 (*la krimulo en nenia loko / ≈on devas trovi*), *Ifig 1908*, 16 (*La elpelita* [fremdulino], *kiu* […] */ Nenion serĉis krom ~o paca*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~igi** Z *RE* 152b (dufoje; zorgi). **~ejo** Z *RE* 10a (malriĉulejo), 154b; Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. *fuĝi*.

rifuz/ [1889] **~i** Z *RE* 123a, 124a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 125a, 125b, *GVGE 1894*, 4b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~iĝi** Z *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 3 (*la ideo de lingvo tutmonda estis tro altiranta, por ke la homoj tute ~iĝus je ĝi*), *UV*.

rig/ [1907] **~i 1** (mar.) Z *EG 1907* (auftakeln, ausrüsten; ne en *EG 1904*).

Rig/ [1889] **~o 2** (urbo) Lib *LernLv 1889*, 14 (Riga). ‖ **≈ano** Lib *LernLv 1889*, 14.

Rig-Veda/ [1903] **~o** *BohE* 1903, 18 (*ekkompreni majestan instruon de malnova hinda ~'*).

rigard/ [1887] **~i** Z *UL* 20 (*Vi ~os la subskribon kaj ekkrios: „ĉu li perdis la saĝon?!"*), [v], *DL* 27 (*≈u, kiel la aglo batas kun la flugiloj!*), 33 (*la ombro devus* [...] *ĉion bone ~i*), 33 (*se iu bone ~us, li povus klare vidi, ke la ombro eniris*), 37-38 (*Vi* [...] *penis ~i en la antaŭĉambron*), 39 (*Mi* [...] *~is tra la plej altaj fenestroj en la ĉambrojn kaj sur la tegmentojn*), 39-40 (*mi ~is, kien neniu povis ~i*), *Ald 1888*, 14 (efektivaj *amikoj de l' afero ne ~as, ĉu la afero* [...] *estas jam sufiĉe „en modo"*); G *Blov 1888*, 12 (*ni ~os, kio ĉe ili fariĝas*); Z *RE* 16b, 31b, 58a (*longe ~i*), 62b (vidi), 92b (*kun plezuro ~i*), 152a, 154b (dufoje), 186a, 188b (observi), *MV*, *UV*. ‖ **~o** G *Blov 1888*, 16 (*liaj ~oj ĉiam ŝin akompanadis*); Z *RE* 16a (vidiĝo), 16b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~adi** Z *RE* 168b (ĉirkaŭ~i), *Ham 1894*, 67.5 (*oni eĉ ~adis min kiel bonan aktoron*); Beau *EFr 1903*. **~ado** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*pure objektiva punkto de ~ado* {vidpunkto, opinio}). **~anta** Beau *Sint 1901**, 10 (*salono kun kvar fenestroj ~antaj la straton*). **~anto** Z *RE* 62b. **~ata** G *Blov 1888*, 5 (*Ŝi estis ~ata kiel riĉa fianĉino*). **~emo** G *Blov 1888*, 16 (*Li havis* [...] *la talenton de ĝentila senpena ~emo*). **~igi** Z *DL* 9 (*Ili* [...] *~igis, kiom da malfacila laboro kredeble la afero min kostis*), *RE* 193a. ‖ **ĉirkaŭ~a** (singardema) Z *RE* 122a. **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 115a, 119a, 168b (~adi). **ĉirkaŭ~o** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 16 ([t] *Nia afero. Ĉirkaŭ~o* {konciza resumo}; kp. ark. DE *Um|schau*°, nun *Über|blick*), *E-isto* Jan. 1893, 2 (*mallonga ĉirkaŭ~o*° [pri la esenco de Eo]). **ek~i** Z *DL* 21 (*li ek~is min tra siaj bluaj okulvitroj*); G *Blov 1888*, 19 (*Mario* [...] *ek~is lin kun miriĝo*); Z *RE* 16a, 152a (vd. je *el~i*); Beau *EFr 1903*. **el~i** (ark. *aspekti*) Z *DL* 41 (*Vi el~as kiel ombro!*), *RE* 26a, 152a (*bone el~i*; plaĉi; en la orig. „bone ek~i". Pro la kunteksto kun „plaĉi" probable preseraro. Kalkeo de ark. DE *aus|schau|en* - nur plu aŭstra, en Germanio nun kutime *aus|seh|en*, «el|vid|i»). **el~ista** (mar.) Asklöf *LI* Maj. 1898, 71 (*el~ista korbo* [de ŝipo]). **en~i** Z *RE* 51b, 58a (*sin en~i*; plian fojon). **pri~o** Z *RE* 20b (opinio, konsidero; kp. DE *Betracht|ung*). **re~i** Z *RE* 117b, 119a. ‖ **sub~i** (subatendi) Z *RE* 138b. **tra~i** Z *UL* HE 56 (*La parton internacian en tiu ĉi verko mi tra~is kaj trovis, ke ĝi estas senerara*; kalkeo de DE *durch|schau|en*, *durch|seh|en*, «kontrollegi»), *RE* 160b; Beau *EFr 1903*. **tra~o** Z *Ald 1888*, 3 (*Post tiu fina tra~o kaj ŝanĝo li volas prezenti ĝin por la publika uzado*).

Rigi/ [1910: ~] [**~o**] (topo.) (montomasivo en centra Svislando) B *VdE 1910* [→ panoramo] (*la panoramo de ~*).

rigid/ [1889] **~a** Z *RE* 206b (fortika), *MV*, *UV*; Kad *Proz 1904**, 4 (*la serpento fariĝis kvazaŭ ~a*); *Heck 1907*, 119 (*~a de malvarmo*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *RE* 81b, 82a, 119b, 122b (ekmiregi), 222a. **~iĝinta** Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*sango ~iĝinta*).

rigl/ [1889] **~i** Z *RE* 52a, 57a, *MV*, *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 52a, 58a, *MV* 58 (Riegel), *UV*; Beau *EFr 1903*.

rigor/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; Rhod *EnE 1908*, 382 (severega, ~a); OA 3-1921. ‖ **~o** G *NovAnt 1909*, 22 (*Ĉesu kruela / Via ~'*). ‖ **~eco** Z *EG 1904*.

rikan/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 2-1914 (ricaner | to grin ‖ grinsen). ‖ **~o** Z *EG 1904* (~ado). ‖ **~ado** Z *EG 1904* (~o; Grinsen).

Rikard/ [1899] **~o** (vira nomo; kp. *Riĉard/o*, *Riŝard'*; karesformo *Riĉjo*) Nyl *LI* Sep. 1899, 27.

rikiŝ/ [1970] **~o** (traf.) (antaŭe *jinrikiŝo*° kun j- kaj -i-, *ĵinrikŝo*° kun ĵ- kaj sen -i-, *rikŝo*° sen -i-) *PIV 1970*.

rikolt/ [1889] **~i** Z *RE* 48a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 48a, 111a (*malbona ~o*), 199b (*~o de fojno*), 208b, 213b (урожай, *bona ~o*). ‖ **~o** Beau *EFr*

1903. ‖ **~anto** Z *RE* 50a. **~ilo** Z *RE* 180b (серпъ, «serpo»), *MV* 58 (Sichel, «serpo»), *UV*; Beau *EFr 1903*; (fig. pp lumo) Luyk *Iŝtar* 1924, 9.1 (*~ilo aŭ kvaronlumo*). ‖ **bon~a** Z *RE* 213b; Beau *EFr 1903* (*jaro bon~a*).

riks/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 344 (EN affray, brawl | FR rixe | PT rixa |. IT rissa; brua malpaco kaj interbatalo inter kelkaj homoj: *Li estis mortigita en gasteja ~o*).

Riksdag/ [1900: ~] [**~o**] (pol.) (nomo de la sveda parlamento) Ahlb *LI* Apr. 1900, 57a (*parlamentano en la ~*).

rikŝ/ [1907] **~o** (traf.) (ark., *rikiŝo* kun -i-) *Rev 1907*, 283 (*la rolon de veturigistoj plenumas „~oj“*).

rilat/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 30; Beau *EFr 1903* (*5 ~as al 10 kiel 2 ~as al 4*; *Bedaŭrinde kelkaj scienculoj ~as ankoraŭ skeptike al la ideo de l.i.*). ‖ **~a** Z *RE* 125a, *FE 1894*, 30.3 (*vortoj demandaj aŭ ~aj*). **~e** Z *RE* 125a (*~e pri°* {al}); Beau *EFr 1903* (*~e al*). **~o** Z *RE* 125a; Beau *EFr 1903*. ‖ **inter~iĝo** Luyk *Iŝtar* 1924, 15.3 (*inter~iĝo kun demonoj*). **inter~o** Beau *EFr 1903* (*La komercaj aŭ sciencaj inter~oj de la popoloj civilizitaj bezonas l.i.*). ‖ Kp. ark. *relat/a°*.

rim. [1895] (mll de *rimarko*) Ger *Fant 1895*, 8-9 (*≈ de la tradukinto*).

rim/ [1889] **~o** (poez.) Z *RE* 172b, *MV*, [Z] *E-isto* Apr. 1893, 56 (*~oj estas bonaj nur tiam, kiam ili prezentas egalsonecon de vortoj, sed ne de gramatikaj formoj*), *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~i** Beau *EFr 1903*.

rimark/ [1889] **~i** Z *RE* 56a, 137b, 153b (observi), 157b (*ne ~i*; dufoje), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 73.2 (*Ĉu vi ~is?*), *FE 1894*, 21.1 (*Apenaŭ ŝia patrino ŝin ~is, ŝi kriis al ŝi: „Nu, mia filino?“*). ‖ **~o** Z *RE* 153b; mll «rim.»; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ebla** Z *RE* 56a. **~igi** Z *RE* 17, 56a. **~inda** Z *RE* 42, 56a, 153b; Beau *EFr 1903*. ‖ **ne~eble** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*la verkistoj transformigos la lingvon nature kaj ne~eble*).

rimed/ [1889] **~o** Z *RE* 192a, 193a, 212a (*trovi ~on*; saĝiĝi), *MV*, *E-isto* Jan. 1890, 27b (*sen ~oj materialaj ĉia afero povas progresi nur tre malrapide*), [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*kontraŭputraj ~oj*), *UV*, *Ham 1894*, 109 (*Ĉar unu ĉarlatano al mi vendis / ≈on tian* [venenon]), 114 ([pp „leĝoscienculo[Z]“] *Kie nun estas liaj leĝoj, liaj ~oj, liaj artifikoj, liaj okazoj°* [kazoj]); Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*sola ~o de savo*).

rimen/ [1889] **~o** Z *RE* 172a (ремень, kun -e-, dum DE *Riemen* kun longa -i-), *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*la ĉirkaŭventraj ~aĵo de la ĉevalo*). **~eto** Abes *Kralj 1897*, [3] (*plektaĵo de maldikaj ~etoj*). ‖ **~kuglo** (mezepoka armilo, vd. sub *kugl/*) Z *RE* 73b. ‖ **led~o** Mott *EEn 1906* (→ *led*).

rimork/ [1921] **~o** (tek.) Diett *Gold 1921*.

rimors/ [1956] **~o** *NLR* Maj. 1956 [v] (konsciencriproĉo).

Rinald/ [1906] **~o** (nomo) Mén [Mort] *Rev* Sep. 1906, 16.

ring/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 35 (*Sur ĉiuj fingroj brilis ~oj kun diamantoj*), *RE* 115a, 127a (*kola ~o*), 132b, *MV*; Jon *ESv 1893, 62*; Z *UV*. ‖ **~ego** Z *RE* 85b, 115a, 115b, *MV* (Reif (am Fasse) {legu: am Faß, ĉe barelo}), *UV*, *FE 1894*, 25.9 (*Mia ora ~o ne estus nun tiel longe serĉata, se ĝi ne estus tiel lerte kaŝita de vi*), *GVGE 1894*, 4b (*metado de ~egoj*; Abbinden, Abbindung), 4b (*meti ~egojn*; abbinden). ‖ **~forma** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*la ~forma semo de la sovaĝa malvo*). ‖ **kudro~o** *RE* 105a. **orel~o** Z *RE* 180b.

rinocer/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 112b, *MV*, *UV*.

rins/ [1972] **~i** SV 1972, 17c; PP 1987, 308. ‖ **~ilo** (pp preparado de ofsetaj presplatoj) *EB 1988*, 173#7 (permana ~ilo). **~ujo** (en kuirejo) *EB 1988*, 41#20, (en fotografika laborejo) 112#43 (lavujo). ‖ **~akvo** (en kuirejo) *EB 1988*, 41#21, (en pervapora lavejo), 166#4 (ekstera tamburo *(por* [...] *~akvo)*). **~bano** (pp kurac-

loko) *EB 1988*, 262#47 (kuvo por ~bano). **~ciklo** PP 1989, 340 (ciklo dum funkciado de aŭtomata lavmaŝino, dum kiu sap- kaj malpuraĵ-restaĵoj estas forigita per multe da pura akvo). **~duzo** (pp riverkonstruaĵoj) *EB 1988*, 211#62 (suĉ-pumpilo *(duz-pumpilo kun ~duzoj)*). **~instalaĵo** (pp preparado de ofsetaj presplatoj) *EB 1988*, 173#6 (rotacia ~instalaĵo). **~kuvo** (pp fotografiko) *EB 1988*, 112#2 (~kuvo kun rivelad-haltigenzo *(haltiga kemiaĵo)*).

rip/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 171b, *MV*, *UV*.

ripar/ [1906: *~ado*] **~i** Z *Rab 1908*, 65.19 (*sian solan paron* [da ŝuoj] *ili fordonis por ~i*); OA 1-1909. ‖ **~ado** Reviz 1906, 43.16 (*Tiom da diversaj klopodoj sole pri la pureco, ~ado*).

ripet/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 5 (*en la libro estos ankaŭ pecoj sistemaj, por lerni kaj ~i*), 8 (*mi permesas al mi ~i la peton, kiun mi jam esprimis*), 14 (*Mi ~as:* [...] *pli frue aŭ pli malfrue 10,000,000 voĉoj estos kolektitaj*), 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ke la lernanto povu ~i praktike la regulojn de l' gramatiko*), 22 (*La kioman fojon li jam ~is sian rakonton?*), *Ald 1888*, 15 (*Mi ~as, ke tia parolado estas tute mal-prava*), *RE* 25a, 97b, 136a, *MV*; *Nürn 1889* [v] 31b (kun preseraro [?] *repet* wiederholen); Z *UV*. ‖ **~e** Z *Ald 1888*, 15 (*Mi ~e turnas la okulojn de l' amikoj sur tiun ĉi punkton*). **~o** Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~adi** Z *Ald 1888*, 17 (*Kiom ajn vi ~ados al la amaso pri la utileco* [...] *de l' lingvo, la plej granda parto de l' amaso restos surda por viaj vortoj*), *RE* 200b. **~ado** Z *RE* 172a; Beau *EFr 1903* (~o). ‖ **ek~i** Z *RE* 54.

ripost/ [1921] **~i** FL *EnE 1921*, 344 (retort, repartee; respondi tuje kaj vigle, ofte sprite: *Al tiu diro li ~is, ke ...*). ‖ **~o** FL *EnE 1921*, 344 (*Liaj ~oj spicigas la konversacion*; Uzebla ankaŭ en skermado).

ripoz/ [1887: *~anta*] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 13 (*la fraŭlino ~is malbone*); Z *RE* 124a, 139b, 146a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *DL* 15 (*laborante sen ~o 15 horojn ĉiutage*), *Ham 1894*, 70.30 (*≈on sur la tero mi ne trovu*); Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~anta** Z *UL* 22 (*fraŭlino ~anta / Post somera promenado*). **~ejo** Luyk *Iŝtar* 1924, 56.2 (*~ejoj, kovritaj per leopardaj feloj*). **~igi** Beau *EFr 1903*. **~ige** *Bern 1906*, [6] (*~ige trankvila*). ‖ **el~i** G *Blov 1888*, 12 (*Gavrilo* [...] *sendis la knabinon por sciiĝi* [...], *kiel si el~is°*; kalkeo de DE *aus|ruh|en*); *FK 1903**-2 (*la barono el~is° de la vojaĝo*). **sen~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4 (*sen~a agemulo*). **sen~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 26.7 (*la kamelo* [...] *ree montris sen~econ*), 73.3.

riproĉ/ [1889] **~i** Z *RE* 50a, 80a, 106a, 130a, 142b, 211a, 213a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.7 (*Ne ~u vian amikon, ĉar vi mem plimulte meritas ~on*). ‖ **~o** Z *RE* 26a (mallaŭdo), 209b (*~o de la konscienco*), 211a, *FE 1894*, 22.7; Beau *EFr 1903*. ‖ **~inda** Beau *EFr 1903*. **ne~inda** Beau *EFr 1903*.

risk/ [1889] **~i** Z *RE* 172b, *MV* (wagen); Jon *ESv 1893,* 62 (riskera); Z *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **sen~a** Beau *EFr 1903*.

rism/ [1903] **~o** (mez.) *FK 1903*, 228.19 (*mi mendas de vi cent ~ojn da papero*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

risol/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 344 (rissole; FR rissole. Fritita bulo, el viando aŭ fiŝo miksita kun [...] pasto aŭ paneroj).

risort/ [1889] **~o** (tek.) Z *RE* 162b, *MV*, *UV*; G *Lir 1893,* 23 (*«Pru! halt'!» «Kio estas?» «≈o rompiĝis»*); Beau *EFr 1903*.

Riŝard/ [1894: ~] [**~o**] (kp. *Rikard/o*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*dr. ~ G. en Berlino*).

rit/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921. ‖ **~a** Z *EG 1904*. ‖ **~libro** Mott *EEn 1906*. **~olibro** Z *EG 1904*.

ritm/ [1894: *~igi*] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~igi** Z *Ham 1894*, 52.17 (*mi ne posedas la arton ~igi miajn sopirojn*).

ritŝ! [1920] (sonimitaĵo) *RevO* Jul. 1920, 83b (*Ŝi eltiris unu* [alumeton], *~!*; kp. samprononce DE *ritsch*).

rival/ [1909] **~o** Bend *DkE 1909*, 160.

rivel/ [1967] **~i** OKA 7, 1967-06-20; [Aktoj I 73] (*§ 2 ĉ Apud la oficiala substantivo* revelacio *(dia revelacio) estas tolerata la pli simpla verbo* ~i *(~i sekreton, talenton, foton...)*); OA 8-1974 (*~i planon, misteron; ~i foton per kemia bano*; *II.A.3. La pli simplaj verboj* federi *kaj* riveli *estas oficialigitaj apud la jam oficialaj substantivoj* federacio *kaj* revelacio).

river/ [1887] **~o** (kp. ark. *flum/o°*) Z *UL* [v], *DL* 17-18 (*Tiu ĉi ~o havas ducent naŭdek kvar kilometrojn da longo*); G *Blov 1888*, 19 (*Al la postiliono° ŝajnis pli bone veturi trans la ~o*); Z *RE* 89a (*en ~oj*), 111b (*kuŝanta apud la fino de ~o*), 145a, 175a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111.2 (*ŝi rapide / En la ~on falis*). ‖ **~a** Z *RE* 5b (*~a spongo*), 10b (*~a spongo*). **~e** Beau *Sint 1901**, 12 (*la* [pluv-] *akvo faladis sur nin ~e*). ‖ **~ego** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eto** Z *RE* 174b; Beau *EFr 1903* (ruisseau); Mott *EEn 1906*. ‖ **apud~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 37.2 (*apud~a urbo*).

riverenc/ [1889: *~i*] **~o** Z *UV*, *Ham 1894*, 68.30 (*Ni petas kun profunda ~o / Pri via bona vol' kaj pacienco*); Beau *EFr 1903* (baza formo); Mott *EEn 1906* (baza formo); Luyk *Iŝtar* 1924, 55.4 (*La Egiptujanoj aprobis* [la dankon] *per ĝentila ~o*). ‖ **~i** Z *RE* 155a (sidetiĝi; присѣдать; vd. la komenton sub *sid/*), *MV* (knicksen; nun pli kutime: *einen Knicks machen*); Beau *EFr 1903* (derivaĵo); Mott *EEn 1906*.

rivolu/ [1957] **~o** (tek.) War *GD 1957*; OA 8-1974. ‖ **~i** War *GD 1957*. ‖ **~komputilo** War *GD 1957* (compte-tours).

riz/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 172b (рис, kun -i-kiel en FR, sed malkiel en DE kaj EN -aj-), 177a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (ris); Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. ‖ **~-kuko** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (pref. sen ligostreko; gâteau de riz). ‖ RIM. Lor *LernCs 1890*, 16 havas *orizo*, probable preseraro (?). **~pajlo** G *EPl 1916*. **~-pudingo** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (pref. sen ligostreko; pouding au riz). **~pudro** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*.

rizot/ [1916] **~o** (kuir.) G *EPl 1916*.

ro [1893] (nomo de la litero *r*) Vd. je *r/o*.

road/ [1910] **~o** (mar.) (ark. *rodo 1*) GM *EFr 1910* (apud *rodo*).

rob/ [1899] **~o** (vest.) Beau *Humor 1899*, 13 ([pastra] *~o*), 164 (*verda silka ~o*), 199, *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Milho *Cindr 1907*, [19]; G *NovAnt 1909*, 10 (*festa ~o*); OA 2-1914 (robe | robe, gown | Robe, Rock). ‖ **~aĉo** Milho *Cindr 1907*, [19] (*ŝia ~aĉo ŝanĝiĝis en belegan silkan ~on*). **~ulaĉo** GM *EFr 1910* (robin; neklara, ĉu eble *~aĉulo*?).

robai/ [?] **~o** (poez.) (kp. ark., *robajo°* kun -j-).

robaj/ [1956] **~o** (poez.) (ark., *robaio*) *NLR* Jul. 1956 [v] (kvarversa fiksforma poemeto en la persa literaturo). ‖ **~a** KK *NLR* Jul. 1956, 203 (*De kor' akceptu kore ĉi ~an / Kolekton* [...]).

Robert/ [1903] **~o** *EKato* Okt. 1903, 4 (*Diru al ~o kaj Paŭlo, ke ili skribu al Patrino!*), Dec. 1903, 23 (*~o* [...] *ĉiam volas restadi kun sia kara Ĵuljeto*).

Robertson/ [1901] [**~o**] Beau *Sint 1901*, 14 (*ĉiuj* [lerncelaj] *tekstoj similaj en la metodoj ~*).

robinj/ [1924] **~o** (bot.) (ark., *robinio*) Minor *EDe 1924* (Robinia; plusendas al *robinio*).

robini/ [1910] **~o** (bot.) (kp. ark. *robinjo°*) GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924* (Robinia).

robot/ [1957] **~o 1** (tek.) (maŝino) War *GD 1957*; OA 9-2007.

robot/ [2007*] **~o 2** (lit.) (pp fikciaj verkoj) OA 9-2007.

robot/ [2007*] **~o 3** (komp.) (komputila programo) OA 9-2007.

robr/ [1924] **~o** (lud.) (pp briĝo) Minor *EDe 1924* (Rubber).

robust/ [1952*] **~a** BS *EDe 1952*, 242.

rocel/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Färberflechte).

rod/ [1889] **~o 1** (mar.) Z *MV*, *UV*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (apud ark. *roado°*).

rod/ [1910] **~i 2** (ark., *ronĝi*) GM *EFr 1910* (ronger). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~ado). ‖ **~ado** GM *EFr 1910* (~o). **~ulo** (zool.) **~o** GM *EFr 1910*); Minor *EDe 1924* (Nagetier).

Rod/ [1971] **~o 3** (topo.) (insulo) (ark., *Rodoso*, kp. *Rodeso*, *Rodio*, *Rodiso*) *PIV 1970* (plusendas al *Rodiso* kun -i-); *PoŝAtl 1971*, 13.

Rod-Island/ [1910] **~o** (topo.) (Usona ŝtato) M, S *PropN 1910*.

Rodan/ [1910] **~o** (topo.) (rivero) **~o** *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (die Rhône).

Rodes/ [1908] **~o** (topo.) (insulo) (ark., *Rodoso*, kp. *Rodo*, *Rodio*, *Rodiso*) Rhod *EnE 1908*, 526a (Rhodes); FL *EnE 1921*, *1949*, 321b.

Rodesi/ [1908] **~o** (ark., *Rodezio* kun -z-) Rhod *EnE 1908*, 526a (Rhodesia).

Rodezi/ [1910] **~o** (hist.) (antaŭe *Sudrodezio*; antaŭa nomo de *Zimbabvo*) (antaŭe *Rodesio°* kun -s-) *PropN 1910*; *Edin 1915*, 285b; FL *EnE 1921*, *1949*, 322a; War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444c; *PoŝAtl 1971* #30. ‖ **≈a** FL *EnE 1921*, *1949*, 322a. **≈ano** FL *EnE 1921*, *1949*, 322a. ‖ **Sud≈o** (antaŭa nomo de *~o*, nuna *Zimbabvo*) *PoŝAtl 1971* #30.

rodi/ [1924] **~o 1** (kem.) (kp. ark. *rodiumo°*) Minor *EDe 1924* (apud *rodiumo°*); War *GD 1957*.

Rodi/ [1957] **~o** (topo.) (insulo) (ark., *Rodoso*, kp. *Rodo*, *Rodiso*, *Rodeso*) War *GD 1957* (Rhodes); ‖ **~ano** War *GD 1957* (Rhodien).

Rodis/ [1970] **~o** (topo.) (insulo) (kp. *Rodoso*, *Rodo*, *Rodio*, *Rodeso*) *PIV 1970*, *2020* (Rod/o. ~o); Kr *PVEG 2018*.

rodium/ [1906] **~o** (kem.) (ark., *rodio*) Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; Chris *DeE 1910*, 319b; Minor *EDe 1924* (apud *rodio*).

rodl/ [1924] **~i** (sport.) Minor *EDe 1924* (rodeln, Rodelschlitten fahren).

rododendr/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*.

Rodos/ [1910] **~o** *PropN 1910* (antaŭe *Rodeso°*, kp. *Rodio*, *Rodiso*, *Rodo*). ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ koloso] (*La ~a koloso estis statuo de Apolono*).

rojalism/ [1906] **~o** (pol.) Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

rojalist/ [1906] **~o** (pol.) Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

rok/ [1892] **~o 1** (geol.) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*sur la ~oj de l'Pnikso renkontis sin Apollo° kaj Hermes°*); Nordenstreng *LI* Okt. 1900, 146b (*La koro flamanta, pli firma ol ~'*); Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*sur ankoraŭ flama horizonto desegniĝis profilo de tiu fantastika ~o*); Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (Fels, Steinmasse; ne en *EG 1904*); OA 3-1921. ‖ **~a** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*ekstarinte sur la rando de ~a pendaĵo*); Rhod *EnE 1908*, 526a (≈aj Montoj, Rocky Mountains); G *NovAnt 1909*, 9 (*~a aglaro*); *PropN 1910* (≈aj Montoj). ‖ **~eca** GM *EFr 1910*. **~eta** GM *EFr 1910*. **~etaro** GM *EFr 1910*. **~etoza** GM *EFr 1910*. **~oza** GM *EFr 1910*.

rok/ [1924] **~i 2** (ludo) (ark., *aroki*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *aroki*).

rokabil/ [1999] **~o** (muz.) (speco de frua rokenrolo kun elementoj el ritmenbluso, blugraso kaj kontreo) Wenn *RokPop 1999* (EN *rockabilly*).

rokok/ [1906] **~o** (arki.) Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

rol/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 4 (*Mia ~o nun estas finita*), 6 (*la persona juĝo* [...] *de unu homo devas havi ~on eble plej malgrandan*), 11 (*tiu ĉi lingvo* [...] *ankoraŭ havas la ~on de lingvo internacia*), 19 (*Tiu ĉi libreto estas la lasta vorto, kiun mi elparolas en ~o de aŭtoro*); Einst *Plen 1888*, 32 (*Mi* [...] *ludis la ĉefan ~on*); Z *RE* 173b; Jon *ESv 1893,* 62; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Roland/ [1905] **~o** (nomo) Cart *TraTur 1905*, [1] (*la malvenko de ~o en Roncesvalo*); ISR Jan. 1906 [t] (*Princo ~o B.*).

Rom/ [1889: *~ano*] **~o** Jan. *E-isto* 1892, 6 (*la „Kongreso de la paco", kiu kolektiĝis* [...] *en ~o*); Z *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*la akvokondukoj de ~o*); Beau 1893 *Preĝ 1893,* 9 (*Kaj fortan ~on kaj malfortan Indon°*); *PropN 1910* (*~o antikva*). ‖ **≈a** Abes *Kralj 1897*, 4 (*la venka ≈a* [mn.] *imperiestro*); B *VdE 1910* (*Antikva ≈a antaŭdiristo* [→ aŭguro]; *Antikva malgranda monero ≈a* [→ denaro]; *La invadoj de l' barbaroj detruis la ~an Imperion* [→ invadi]). ‖ **≈ana** *Nürn 1889* [g] 13 (*≈ana = römisch*; *La ≈ana generalo mortiĝis en la batalado*; ne certe dedukteble, ĉu *Nürn 1889* celas *roman/a 2* aŭ *rom/an/a*); SenkompReg 1907, [3] (*la vilaĝoj de la fama ≈ana strato°* {vojo} [en Anglio]); OA 2-1914 [→ *togo*] ([ne ofic., sed uzata en la dif.] *≈ana vesto*). **~ano** Lor *LernCs 1890*, 12 (*Kornelia, edzino de glora ~ano*); Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*transpasis* […] *la posedo* […] *de la Kartaganoj al la ~anoj*).

roman/ [1888] **1** (literaturaĵo) **~o** G *Blov 1888*, 5 (*Mario Gavrilovna estis edukita sur francaj ~oj*); Z *RE* 173b; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 6 (*tiu-ĉi feliĉa penso* [...] *multe plaĉis al la ~a fantazio de Mario*), 17 (*Ŝi* [...] *atendis la minuton de la ~a klariĝo*).

roman/ [1889] **2 ~a** (rilata al Romo, latinida) Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*ne sole la ~aj lingvoj obeas* [tiujn regulojn]); [Z] *E-isto* Apr. 1893, 55 (*Por pretigi el la kruda ~a-germana materialo* [...] *lingvon*); B *VdE 1910* (*Doktrino, akceptanta la antikvajn greke-~ajn sciencojn, artojn kaj literaturon, kiel la plej bonan rimedon, edukantan kaj perfektigantan la homan intelekton* [→ *humanismo*]; *Verso, konsistanta el kvin eroj, uzata de la antikvaj grekaj kaj ~aj poetoj* [→ *pentametro*]).

romanc/ [1888] **~o** (muz.) Z *DL* 19 (*Nia gasto kantis la ĉiukonatan ~on de N.*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Desh *Avent 1907*, 4 (*la ~oj de l' Zegrisoj kaj de l'Abenceraĝoj*); OA 2-1914.

Romanĉ/ [1988*] **~a** *NePIV 1988* (*La du ~aj dialektoj de la Engadin-valo en la svisa kantono Grizono*). ‖ Kp. *Ladin/a*.

romant/ [1889] **~a** Wahl *Princ 1889*, 11 (*La alveturo Kaŭkazon estas ankaŭ rezultato de lia ~a fanatismo*).

romantik/ [1898: *~a*] **~o** Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** Bar *LernHu 1898*, 66 (*Efektive, en nia renkonto estas io ~a – ne vere?*); Mott *EEn 1906*; SenkompReg 1907, [4] (*la plej ~aj partoj de la valo*); *InfRap* Jan. 1910, 1 (*kortuŝanta ~a rakonto*). ‖ **~ulo** Mott *EEn 1906*.

romb/ [1889] **~o** (mat.) Z *RE* 173b; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ~‖ **~fiŝo** (zool.) Mott *EEn 1906* (a turbot).

romp/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 85a, 91, 106b, 149b, 165b (disrompi, disbati), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 113 (*Ne ~u al vi vane la kapon* [ne tro klopodu trovi respondon, kp. DE „zerbrich dir nicht den Kopf"]). ‖ **~o** Z *RE* 91a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĵeto** Z *RE* 122a. **~aĵo** Z *Ald 1888*, 3 (*la kalejdoskopaj ~aĵoj kaj ŝiraĵoj de la Volapük'*), *RE* 91a. **~anta** Z *Ham 1894*, 24 (*≈anta ofte digon de prudento*). **~ebla** Z *RE* 91a, 220b. **~ejo** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*Tiuj ĉi* [irejo de la termitoj] *servas* [...] *kiel la ~ejoj, el kiuj estas prenataj la materialoj konstruaj*). **~iĝi** Z *Ham 1894*, 110 (*Sub ŝi ~iĝis la malforta branĉo* [de la arbo]). **~iĝo** [Z] *E-isto* Dec. 1889, 21b ([La statuo] *falis* […] *ĉe la ~iĝo de la ŝipo*). **~ilo** Z *RE* 91a. **~ita** Z *DL* 20 (*~ita poto*), *RE* 43a (*~itaj vazoj*). ‖ **de~iĝis** Z *GVGE 1894*, [3b] (*la tenilo defalis, de~iĝis*). **dis~i** Einst *Plen 1888*, 15 [g]; Z *RE* 165b (~i, disbati), 171a (disŝiri); Beau *EFr 1903*. **dis~ita** Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*dis~ita voĉo* [de maljunulo]). **dis~o** Z *Espero 1891-28* (*post la unu dis~o rapide fluidiĝas la tuta glacio*). **inter~i** G *Blov 1888*, 18 (*Ĝi ĉiam ekzistis, inter~is kun viveco Mario*); Z *RE* 55,

130b, 150b (paŭzi), 151a (ĉesigi). **ne~ebla** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*insulo surakva, ĉirkaŭzonita de bronza ne~ebla muro*). **tra~i** Z *RE* 159a. **tra~o** Z *RE* 159a, *RE* 160a (прорубь, «truo en surlaga, surmara ktp. glacio»). ‖ **ĵur-~anto** Z *RE* 75. **ĵur~i** GM *EFr 1910*. **kap~a** Z *RE* 32b. **ond~ilo** Lang *LI* Mar. 1896, 39 (Fr *brise-lames*, En *breakwater*).

Roncesval/ [1905] **~o** (loko *Roncevaux* en suda Francio) Cart *TraTur 1905*, [1] (*la malvenko de Rolando en ~o*).

rond/ [1887] **~o** Z *UL* 21 (*Amikino en la ~o / Kantas kanton pri l' espero*), [v], *RE* 84b, 189a (сонмъ), 220a (*danca ~o*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 (*Sana saltas en la ~o*), 104 (*stelo nur en sia ~o / Sin povas movi*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~e** Z *RE* 84b, 84b (*turni (~e)*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eto** Z *Ald 1888*, 14 (*ĉia persono, ĉia ~eto, ĉia societo laboru laŭ sia bontrovo*), *RE* 84b. **~igi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~edanci** Keller *GermE* Maj. 1905, 51b (*≈edancas helaj steloj*). **~forma** Beau *EFr 1903*. **~linie** Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *Brunruĝaj agarikoj,* […] *sin ~linie kaŝis sub la palega herbaro*). **≈okululo** (mit.) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*la homeraj ≈okululoj* [ciklopoj]). **~oturno** Z *RE* 84b. **~urbo** G *Blov 1888*, 16.

ronk/ [1889] **~i** Z *RE* 176b, 189b, 220b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

ros/ [1889] **~o** (meteo.) Z *RE* 173b, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*; *Proz 1904**, 6 (*mi* [guto] *estas la ~o, kiu nutras la liliojn*); Z *Ham 1894*, 7 (*steloj kun* […] *sanga ~o, makulita suno*); Beau *EFr 1903*.

Rosburg/ [1889] **~o** (urbo) Z *E-isto* Dec. 1889, 23b (*Al s-ro T. P. en ~o*).

rosmar/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 98b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

rosmaren/ [1893] **~o** (bot.) Z *UV*; Beau *EFr 1903* (rosmarin); Mott *EEn 1906*.

rost/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 48a, 114a, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 5a (el~i). ‖ **~aĵo** Z *RE* 48a; G *Kond 1890*, 15 (*preparu la salaton dum mi tranĉos la ~aĵon*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ata** Einst *Plen 1888*, 34 (*en tiuj ĉi* [potoj] *sidis la malbenitoj kaj estis ~ataj*). **~ita** Einst *Plen 1888*, 33 (*anseroj ~itaj ĉirkaŭflugetas kun sozteleretoj*° *en beko*); G *Kond 1890*, 15 (*bifsteko duone ~ita*). ‖ **el~i** Z *GVGE 1894*, 5a (~i). **sub~i** Z *GVGE 1894*, 5a. ‖ **krad~ilo** (kuir.) Z *EG 1904* (Rost). **pan~aĵo** Mott *EEn 1906*.

rostbef/ [1906] **~o** (kuir.) Mott *EEn 1906*.

Rostov/ [1899] [**~o**] [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 163 (*la alvoko estu legata en medicinaj societoj de* [...] *Ĥarkov, Kaj* {kaj} *~-sur°-Dono*); Kof *Proz 1904*, [1] (*vilaĝo apud ~*); *Societ* Aŭg. 1906, 6 (*Sendependaj grupoj en* […] *~ apud Don*).

rostr/ [1889] **~o** (zool.) (anat.) Z *RE* 219b (хоботъ), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (trompe *(d'éléphant, d'insecte)*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~eto** (bot.) Beau *EFr 1903* (stigmate); Mott *EEn 1906*.

rot/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 173b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Gar 1896, [3] (*juna soldateto de la unua ~o*); Chris *DeE 1923*, 145b [→ *eskadrono*] (~o de kavalerianoj). ‖ **stab-~estro** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 32.

rotaci/ [1907] **~o** (mat.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

rotang/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 344 (rattan | Fr rotang; nomo por certaj palmoj en diversaj tropikaj landoj (sc. *Calamus rotang* kaj aliaj specoj), el kies tigoj oni faras bastonojn k.t.p.).

Roterdam/ [1936*] **~o** Cseh *Post* 1936-08-08, 153 (*oni tuj refunkciigis la aperon de la* [...] *Eo-gazeto, en ~o*).

rotond/ [1903] **~o** (arki.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

rotvajler/ [1989] **~o** (hundoraso, De, En *Rottweiler*; ne en *PIV 2005*) *Monat* 1989/10, 11.

roz/ [1887] **~o 1** Z *UL* [v], *DL* 41 (*tio, kion li parolis* [...] *estis preskaŭ por ĉiuj, kiel ~oj por*

bovo!), *RE* 173a, 228a (*sovaĝa ~o*), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903* (*~o sovaĝa*, églantine); Mott *EEn 1906* (*~o sovaĝa*, *altea ~o*). ‖ **~a** (~kolora, kp. saman uzon en DE *rosa* por *rosa|farbe|n*) G *Kond 1890*, 16 (*ĉampano ~a* [~kolora, helruĝeta]*, kiu havas sian meriton*); Z *E-isto* Jan. 1891, 3a (*~a buŝeto* [de la amatino]); Stank *Viv 1896*, 25 (*~aj* [~koloraj] *malgrandaj manetoj*); Beau *EFr 1903* (~kolora). ‖ **~ego** (arki.) (ronda fenestrego en kirko) GM *EFr 1910* (rosace). **~ejo** GM *EFr 1910*. **~eto** Z *EG 1904* (Röschen, -lein [ambaŭ bot., malgranda, eta rozo], Rosette [multsignifa, i.a. ronda ornamaĵo en arki., ronda fenestro en gotikaj kirkoj, kokardeto, sontruo de gitaro, vulgare por anuso k.a.]), *GE [1]1905* (Rosette – rozeto; Röschen mankas), *GE [2]1906* (identa al *GE [1]1905*), *[2]EG 1907* (identa al *EG [1]1904*), *ER 1909* (розетка, multsignifa, i.a. ornamaĵo en arki.; la signifo „malgranda ~o“ mankas, estus ро́зочка); GM *EFr 1910* (rosette [eta rozo, la ronda fenestro *~ego*]). ‖ RIM. Wü *ZR 1927*, 61a komentas je *rozet/o* (tiel!; rondforma ornamaĵo, ekz. kokardo) [*EG [1]1904*, *[2]1907*, *ER 1909*] (en ĉiuj tri lokoj: *roz-eto*, kio estas ebla de figura interpreto) – Ebla, sed malpreferata de Wü. ‖ Chris *DeE 1923* (Rosette – roz(et)o; ronda bando, kokardeto; (arki.) rozego, rondornamaĵo, -vitraĵo). ‖ **~-arbeto** G *NovAnt 1909*, 5 (*kampaj ~-arbetoj*). **~bero** GM *EFr 1910*. **~kolora** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151 (en pn.: *~a*; rose); Beau *EFr 1903* (~a); Mott *EEn 1906* (~a). **~koloro** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906.* **~viola** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151 (en pn.). ‖ **karmin~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (rose carminé).

Roz/ [1957] **~a 2** (virina nomo) (ark., *Rozo* aŭ *Rozao, Roza', Roza* kun akcento sur la *-a*) War *GD 1957*; *PIV 2005*.

rozac/ [1907] **~oj** (bot.) Ver *VocTT 1907*, 107a (rosacées); B *VdE 1910* (*Ekz.: fragujo, frambujo, kratago, merizo, rozo, rubuso*); GM *EFr 1910* (→ *roz*).

rozal/ [1907] **~oj** (bot.) Ver *VocTT 1907*, 107a (rosales).

rozari/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 224b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4b (*trapreĝi ~on*); GM *EFr 1910* (*preĝi, trapreĝi ~on*); Wicke *Galero 1922*, 24 ([monaĥoj] *la ~oj ĝojege levantaj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*~oj de la "Sankta Koro"*). ‖ **~ero** GM *EFr 1910*. **~eto** GM *EFr 1910*.

rozeol/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957*.

Rozinant/ [1905] **~o** (lit.) (nomo de la ĉevalo de Don Kiĥoto) Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*li gvidis al sia vilaĝo ~on*), 14 (kun preseraro *Rocinanto*°); Wü *EV 1923* (≈o → *ĉevalaĉo*).

ru/ [1957] **~i** (tek.) War *GD 1957* (rouir). ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~ejo** War *GD 1957*.

ruan/ [1921] **~a** FL *EnE 1921*, 344 (roan | FR rouan; Teknika vorto pri besto, precipe ĉevalo, kiam ĝia ĉefa koloro estas dense dissemita per alia, ekzemple brunruĝo per blanko aŭ grizo: *Bela ~a ĉevalo*; War *GD 1957*.

Ruand/ [2009*] **~o** (regno) (kp. ark. *Rŭando*) R 2009; R 2013.

Rŭand/ [2013*] **~o** (regno) (ark., *Ruando*) R 2013. ‖ RIM. En R 2013 AdE eksplicite malrekomendas la uzon de la nomformo *~o* (kun *ŭ*) per jena argumento: *„3.4 Krome, oni konsideru la fonetikajn apartaĵojn de Eo:* [...] *prefere oni evitu nekutimajn sonkombinojn, precipe se por multaj Eo-parolantoj estas malfacile prononce distingi ilin de iuj pli kutimaj sonkombinoj (kiel la* „rŭ“ *en* Rŭando [...]*, kiujn multaj prononcus same kiel* „ru“ [...]).

rub/ [1889] **~o** Z *RE* 100b, *MV*, *UV*. ‖ **~ejo** War *GD 1957*. **~ujo** War *GD 1957*. ‖ **~ĉaro** War *GD 1957*. **~vendisto** GM *EFr 1910* (entrepreneur de démolitions); War *GD 1957*. ‖ **el~igi** GM *EFr 1910*. **sen~igi** War *GD 1957*.

rub. [1895] (mll de *rublo*) *LI* Dec. 1895, 16 [r] (*Kosto 0,20 ~*). ‖ Kp. «r.».

ruband/ [1889] **~o** Z *RE* 88b, 127a (*kola ~o*), 202a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*la plumoj / kaj la ~oj al la junularo / Konvenas*); Cart *Bild 1905*, [3] (*Sur la tableto* [de la ĉapelistinoj]

kuŝas [...] *blanka ~o kaj kredeble pingloj*); B *Sinj 1909*, 10 (*mi nur petas vin,* [...], *pri puntoj, ~oj kaj mono por ĉio*; *Da puntoj, ~oj, tuloj, gazoj, kaŝmiroj, atlasoj* {ark., *satenoj*} *multe estis en la ŝrankoj kaj komodoj*). ‖ **~eto** Zakr *LI* Okt. 1898, 158 (*peco de mallarĝa blua ~eto*). **~isto** War *GD 1957*. ‖ **flag~o** GM *EFr 1910*.

rubekol/ [1910] **~o** (zool.) (birdo) GM *EFr 1910*; War *GD 1957* (plusendas al *ruĝgorĝulo*).

ruben/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 174a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (Ru, De, Sv kun -i-); Z *UV*. ‖ **~oruĝa** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*~oruĝa lumo*). **~ruĝa** War *GD 1957*.

rubeol/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957*.

rubetr/ [1957] **~o** (zool.) (birdo) War *GD 1957*.

rubi/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*; War *GD 1957*.

rubiac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910*. (*Ekz.: gardenio, kafarbo*); War *GD 1957*.

rubidi/ [1906] **~o** (kem.) Mott *EEn 1906*; War *GD 1957*.

Rubikon/ [1888] **~o** (topo.) (rivero) Z *DL* 28 (*Cezaro transiris la ~on*); *PropN 1910*; War *GD 1957*.

rubl/ [1888] **~o** (mono) Z' *UL* Yi *1888*, 33 [g] (*Al ĉiu el la laborantoj li donis po kvin ~oj*), 59 [v] (→ *po*: *La ĉapelojn li vendas po unu ~o*); Z *Nom 2*, 2 (*Kiu aĉetas ne malpli ol por unu ~o, tiu por la transsendo ne pagas*), *RE* 141a (*duono da ~o*), 174a, 224b (*kvarono de ~o*); *Tromp 1891*, [80]; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ Mll «r.» aŭ «rub.»

rubrik/ [1889] **~o** Z *RE* 34b (графа, «malplena linio aŭ kvarangulo en iu dokumento, kien oni enskribas koncernan informon»), 34b (*fari ~ojn*; графить), *MV*; G *NovJ 1891*, 4; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Nyl *LI* Apr. 1900, 57b (*estas enpresita, sub la ~o* [...] *kaj la sub~o* [...]). ‖ **sub~o** Nyl *LI* Apr. 1900, 57b.

rubus/ [1903] **~o** (bot.) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*homoj, lasantaj en ~oj de vojo pecojn da karno*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ujo** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*.

rudiment/ [1957] **~o** War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*.

Rudolf/ [1957] **~o** (vira nomo) War *GD 1957*.

rudr/ [1957] **~o** (mar.) (avi.) (antaŭe *stirilo*; De Ruder) War *GD 1957* (gouvernail; *horizontala, vertikala ~o*). ‖ **~oĉenoj** War *GD 1957*. **~ostangoj** War *GD 1957*.

Ruen/ [1905] **~o** (urbo *Rouen* en Francio) Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*Seno°* {Sejno}*, iranta de ~o al Havro*); War *GD 1957*. ‖ **~ano** War *GD 1957*.

ruf/ [1908] **~o 1** (mar.) (laŭ *PIV 2005* prefere *ferdek/dom/o*) Roll *Mar 1908* (Fr rouf | De Roof | En roof); War *GD 1957*.

ruf/ [1910] **~a 2** GM *EFr 1910*; War *GD 1957* (plusendas al *flavruĝa*). ‖ **~iĝi** GM *EFr 1910* (brul~iĝi). **brul~iĝi** GM *EFr 1910* (~iĝi).

rugbe/ [1957] **~o** (sport.) (antaŭe *rugbio* kun -*i*) War *GD 1957*.

rugbi/ [1920] **~o** (sport.) (ark., *rugbeo*). ‖ **~ludo** Butin *ET* 1920-07-05, 4b ([kritikas la vorton uzatan de Wackrill sen gloso]).

ruĝ/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 82b, 174b (румяный), 177b (*~a rapo*), 224a, *MV*, *UV*; Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*≈a Maro*); Beau *EFr 1903* (*dube ~a*); Mott *EEn 1906* (*dube ~a*); *PropN 1910* (*≈a Maro*). ‖ **~o** Z *RE* 174b (purpuro; румянецъ); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*La naturo* [en aŭtuno] *miksas la flavon, la ~on kaj eĉ la brunon kun la verdo*), *EFr 1903*. ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903* (rougeur *(taches rouges* [pl.]*)*); Mott *EEn 1906*. **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~emigita** (pol.) (konvinkita de komunismo) *SennR* Nov. 1923, 27 (*ĉiuj soldatoj jam estis ~emigitaj*). **~igi** Z *RE* 113b, 174b (*sin ~igi*); Beau *EFr 1903* (*sin ~igi*); Mott *EEn 1906* (*sin ~igi*). **~igita** Z *DL* 27 (*La knabeto estas ~igita de sia patrino*). **~iĝi** Z *DL* 27 (*li ~iĝis de plezuro*); G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *~iĝis kaj mallevis la kapon*); Z *RE* 171b; Beau *EFr 1903*.

~iĝema Z *DL* 27 (*li estas tre ~iĝema*). **~ilo** Z *RE* 174b (румяны, «kosmetikaĵo por ~igi la vangojn»). **~ulido** (pol.) (infano de socialisto) Barth *Ludo 1928*, 15. ‖ **~armeano** (hist.) (mil.) *SennR* Nov. 1923, 26. **~kufulineto** *NLR* Nov. 1955 [v] (heroineto de infanaj fabeloj; Fr Le Petit Chaperon Rouge | En Little Red Riding Hood | De Rotkäppchen). **~silka** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*Ĉirkaŭ la kolo ŝi portis ~silkan tuketon*). ‖ **ĉiel~o** Z *RE* 38a (*ĉiel~o matena*), 58, *MV* 16. **brul~igi** Z *RE* 104a, 169b (brulvarmigi). **brul~iĝi** Z *RE* 70a (калить). **brun~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (fauve). **dube~a** Cart *Bild 1905*, 10 (*vizaĝo* [...] *dube~a*). **flave~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.1 (*flave~a lumo*). **flav~a** Z *DL* 22 (*La pordokurtenoj* [...] *estas de flav~a koloro*), *RE* 174b; Boi *Perd 1904*, [3] (*flav~aj brovegoj* [de la reĝo]). **kubro~a** Tolk *Voron ~1900*, 3 (*Lia vizaĝo* […] *bruligita de l'suno* […] *fariĝis kubro~a*).

ruin/ [1888: *~i*] **~o** Z *RE* 166a (развалины, *nun* развалина), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *Ham 1894*, 21 (*pruntepren' kondukas al ~o° / De la mastraĵo*; Rim. celita estas *~iĝo*; la formo *~o* estas ŝuldata al la versa ritmo); Beau *EFr 1903* (~oj); Mott *EEn 1906* (~oj); Desh *Avent 1907*, [3] (*la ~oj de Kartago*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; SenkompReg 1907, [3] (*tri ~aj abatejoj*). **~i** (~igi) Einst *Plen 1888*, 33 (*oni manĝas* [...] *sen sin ~i la* {~igi sian} *stomakon*). ‖ **~igi** Z *RE* 35a (громить), 166a, 166b, 168a, *MV* (ruiniren {de 1901: ruinieren}); Beau *EFr 1903*. **~igo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝo** Z *RE* 83a, 212b (falo, defalo); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; vd. la rim. ĉe *~o*. ‖ **domo~o** *LI* Feb. 1896, 25b (*Venkataj pereas sub domo~oj*).

ruk!/ [1957] (interj.) War *GD 1957* (ahan!).

rukt/ [1889] **~i** Z *RE* 125b, 174b, *MV*. ‖ **~o** Z *RE* 125b, *UV*; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

rukul/ [1921] **~i** (kolombobleki) FL *EnE 1921*, 344 (coo, Fr roucouler; *Aŭskultu la ~on de la palumboj*); War *GD 1957* (plusendas al *kveri*).

rul/ [1889] **~i** Z *RE* 72a, 85b, 169b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*Li ~is barelon antaŭ sia pordo*). ‖ **~o** Z *RE* 14a, 72b (катокъ: *tolaĵa ~o*), 178a, *MV* (Walze, «rulumo»), *UV* (rouleau, cylindre | roller, cylinder | Walze | валикъ | walec); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* (roll, roller); G *EPl 1916* (apud *rul/il/o*; kp. *rul/um/o*; walec, rola, rulon). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; (danco) (ark., *rulad/o*) GM *EFr 1910* (roulade). **~aĵo** BS *EDe 1952* (apud *rulo*, Rolle, Walze; kp. *rulumo*). **~iĝanta** Mott *EEn 1906* (*~iĝanta ŝtono muskon ne kolektas*). **~iĝi** Z *RE* 72b (dufoje); Beau *EFr 1903* (*ŝtono, kiu ~iĝas, ne kolektas muskon*). **~iĝinta** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 ([vespere] *la suno jam estis ruliĝinta de* […] *al la maro*). **~eto** G *EPl 1916*. **~ilo** G *EPl 1916* (apud *rul/o*). **~umi** War *GD 1957* (rouler *(cigarette)*). **~umo** Kr *DeE 1983* (→ Walze, rul[um]o), *GVEG 1999* (ankaŭ *rulo* Walze, z.B. für Rasen oder im Staßenbau), *PVEG 2018* (identa; kp. *rulaĵo*).

‖ **A-K** ‖ **~bastono** War *GD 1957* (rouleau [kuir.]). **~bloko** (tek.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; War *GD 1957* (**1** galet. **2** plusendas al *pulio*). **~brako** (tek.) GM *EFr 1910* (~stango). **~cilindro** (tek.) War *GD 1957*. **~fali** G *EPl 1916*; War *GD 1957*. **~faligi** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*. **~glitilo** (sport.) War *GD 1957* (plusendas al *~ŝuo*). **~kilo** War *GD 1957*. **~kurteno** (en domo) Z *MV* 40, *UV* (→ kurteno); Beau *EFr 1903* (store); Mott *EEn 1906*. **~lagro** War *GD 1957*.

‖ **L-Z** ‖ **~levilo** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; War *GD 1957* (plusendas al *vinĉo*). **~materialo** War *GD 1957*. **~ondo** War *GD 1957*. **~paketo** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*. **~ponto** War *GD 1957*. **~premi** (paston) War *GD 1957*. **~ringo** (lud.) War *GD 1957* (cerceau). **~seĝo** War *GD 1957*. **~sketilo** (sport.) *PIV 1970*. **~stango** (tek.) GM *EFr 1910* (~brako). **~ŝtono** (geol.) GM *EFr 1910*; War *GD 1957*. **~ŝuo** (sport.) (antaŭe *~glitilo*) War *GD 1957*. **~tabako** (kuir.) War

GD 1957. **~tapiŝo** War *GD 1957*. **~trabo** (tek.) War *GD 1957*. **~tranĉilo** War *GD 1957*. **~trotuaro** War *GD 1957*. **~vojo** (tek.) War *GD 1957*.

‖ **de~i** Z *RE* 181b; Beau *EFr 1903*. **en~i** Z *RE* 53b (for~i). **en~iĝi** Z *RE* 53b. **for~i** Z *RE* 53b (en~i). **kun~i** Z *RE* 181b; Beau *EFr 1903* (*Kun~u por mi cigaredon*).

rulad/ [1906] **~o 1** (muz.) (danco) (kp. ark. *rul/ad/o*°) Mott *EEn 1906* (roulade); G *EPl 1916* (rulada); War *GD 1957*.

rulad/ [1916] **~o 2** (kuir.) G *EPl 1916* (rulada).

rulet/ [1916] **~o 1** (ludo) G *EPl 1916* (ruleta); War *GD 1957* (jeu ‖ outil).

rulet/ [1957] **~o 2** (tek.) War *GD 1957* (jeu ‖ outil).

rulon/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (rulon k.a.).

rum/ [1889] **~o** (kuir.) Z *MV*, *UV*; Bar *LernHu 1898*, 66 (*ĉu Vi ne volas trinki glason da ~o?*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ejo** War *GD 1957*.

ruman/ [1889: *~a*, *≈ujo*] **~o** *Tromp 1891*, [80] (≈o); Ferr *LernPt 1892*, 75; Mott *EEn 1906* (≈o); *PropN 1910* (≈o); OA 8-1974 (~o). ‖ **~a** Red. *E-isto* Nov. 1889, 16b (*la vortaro de la lingvo Eo en la lingvo ~a*); Mott *EEn 1906* (≈a); G *EPl 1916* (baza formo). **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~ino** G *EPl 1916*. **≈io** M *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 20; R 2009. **≈ujo** Z *Adr 1889* [t 2]; *LI* Mar. 1896, 37 (*granda velocipeda vojaĝo tra ≈ujo*); Z *Adr 1899*, [3] ([urbo] *Bals, ≈ujo*); Mott *EEn 1906* (≈lando); B, S *PropN 1910*; R 2009. ‖ **≈lando** Mott *EEn 1906* (≈ujo). ‖ Kp. ark. *Rumun/*°.

rumb/ [1957] **~o 1** (mar.) War *GD 1957* (rumb).

rumb/ [1957] **~o 2** (danco) War *GD 1957* (rumba).

rumeks/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*; War *GD 1957* (rumex).

Rumeli/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

rumor/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (rumeur; EN rumour); G *EPl 1916* (rumor k.a.); War *GD 1957* (plusendas al *murmuro*).

Rumun/ [1890] **~o** (ark., *ruman/o*) Lor *LernCs 1890* [28] (*Malgranda vortaro* […] *por* […] *~oj*°).

run/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (~oj); *NovTemp* Okt. 1919, 4b (*misteroj de la malnovgermanaj*° {ĝermanaj} *skribsignoj „≈oj“*); KK (*Kongresa ≈o* [poemo deklamita en la solena malfermo de UK 14 en Helsinko]); War *GD 1957*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; War *GD 1957*.

Runj/ [1899] **~o** (karesformo de *Ruth*) Nyl *LI* Sep. 1899, 27 (*Kio estas tiu ĉi demando, ~o?*).

rupi/ [1910] **~o** (mono) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; War *GD 1957* (roupie).

ruptur/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916* (ruptura k.a.).

rur/ [1910] **~o 1** GM *EFr 1910* (campagne). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (rural). ‖ **~ano**, **~ulo** GM *EFr 1910*.

Rur/ [1957] **~o 2** (topo.) (rivero en Germanio) War *GD 1957*. ‖ **~valo** War *GD 1957*.

rus/ [1887] **~o** Z *UL* 1 [t] (*por ≈oj*), *DL* 23 (*Ne ĉiu ~ujano estas ~o*), *RE* v [a] (*la plej granda parto de la petantoj estas ~oj*); Beau *EFr 1903* (≈o). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 15 (*kiel forte frapis la ~a koro ĉe l' vorto „patrujo“!*), 15 (*la ~aj virinoj* [...] *estis tiam sensimilaj*), *Nom 2*, 1 (*lingvo ~a*); Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916* (baza formo). **~a-internacia** Z *Nom 2*, 2. **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~igi** G *EPl 1916* (rusyfikować). **~igo** G *EPl 1916* (rusyfikacja). **~ino** G *EPl 1916*. **≈io** M *PropN 1910*; GM *EFr 1910* (apud *≈ujo, ≈lando*); *JarL SAT 1923*, 21; R 2009 (≈ujo). **~ujano** Z *DL* 23 (*Ne ĉiu ~ujano estas ~o*); Beau *Sint 1901*, 6 ([mi estas] *≈ujano, ĉar mia patrujo estas Finlando*); Beau *EFr 1903*. **≈ujo** Einst *Plen 1888*, 21 [g]; Z *Adr 1889* [t 2]; G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893,* 63; B, S *PropN 1910*; G *EPl 1916* (apud *≈lando*); R 2009 (≈io). ‖ Mll. «R.». ‖ **ekster~a** *LI* Mar. 1896, 37 ([ĉiuj amikoj]

precipe la ekster~aj). **ekster~ano** (celita probable *ekster~ujano*) *LI* Apr. 1896, 56 ([oni] *igas la ekster~anojn° kompreni, ke oni ilin tute ne bezonas*). **ekster-≈uja** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45 (*energia agitado en la landoj ekster-≈aj*). **ekster-≈ujo** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45 (*turni pli da* [...] *fortoj al ekster-≈ujo*). **internacia-~a** Z *Nom 2*, 1 (*Malgranda vortaro internacia-~a*). **malgrand~a** (ark., *ukraina*) *E-isto* Dec. 1893, 190 (*malgrand~a vilaĝano, veninta el Kievo*). **Malgrand~o** (pers.; ark., *ukraino*) Z *RE* 220a (хохолъ); *E-isto* Dec. 1893, 190 (maj., eble ĉar en titolo).

Ruse/ [?] **~o** (bulg. urbo, antaŭe *Ruŝĉuk/o*) Viki.

Rusiljon/ [1957] **~o** (regiono en suda Francio) War *GD 1957* (Roussillon).

rusk/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957* (fragon).

rust/ [1889] **~a** Z *MV* (rostig), *UV*. ‖ **~i** Beau *EFr 1903* (baza formo); Mott *EEn 1906* (baza formo). **~o** Beau *EFr 1903* (~ado); Mott *EEn 1906* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o); Mott *EEn 1906* (~o). **~aĵo** Z *RE* 172a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eco** G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *RE* 172a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~iĝinta** G *EPl 1916*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

rustik/ [1957] **~a** War *GD 1957* (rustique). ‖ **~aĵo** War *GD 1957*. **~eco** War *GD 1957*.

rusul/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957* (russule).

ruŝ/ [1906] **~o** (teks.) Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; War *GD 1957*.

Ruŝĉuk/ [1896] **~o** (ark. nomo de la bulg. urbo *Ruseo* [Viki], BG Русе) Gar 1896, 8 (*Li iris longan, malfacilan militiron de Stambulo° ĝis ~o°*).

rut/ [1906] **~o 1** (bot.) Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Rut [1957] (Bibl.) (virina nomo) War *GD 1957*.

ruten/ [1916: *~a*] **~o** (pers.) G *EPl 1916*; War *GD 1957* (≈o). ‖ **~a** G *EPl 1916* (baza formo). ‖ **~ino** G *EPl 1916*. **≈ujo** G *EPl 1916*. ‖ **Blank~ujo** (ark.) *RevO* Jul. 1920, 78b.

ruteni/ [1916] **~o** (kem.) (antaŭe *ruteniumo°*) G *EPl 1916*; War *GD 1957*.

rutenium/ [1906] **~o** (kem.) (ark., *rutenio*) Mott *EEn 1906*.

rutil/ [1957] **~o** (kem.) War *GD 1957* (rutile).

rutin/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~ismo** War *GD 1957*. **~ulino** G *EPl 1916*. **~ulo** Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~hava** G *EPl 1916*.

Rutul/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

ruz/ [1889] **~a** Z *RE* 75b, 219a, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 73.2 (*viktimo de la ~a malamiko*). ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~i** Z *RE* 75a, 215b, 219a; Beau *EFr 1903*. **~o** Z *RE* 75a, *Ham 1894*, 106 (*Eĉ la patrino ~on ne divenos*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ulo** Z *RE* 159b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~oplena** Boi *Perd 1904*, 5 (*~oplena rigardo* [de sorĉistino]). ‖ **super~i** (superartifiki) Z *RE* 132a, *Ham 1894*, 114.5 (*tiu ĉi azeno* [tombisto-simplulo] *lin super~as*).

S

’st/ [1893] **~i** (prop. mll de *esti*) Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96. ‖ Kp. *es* (prop. mll de *estas*).

s, S [1887] (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., so, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

s. [1894] (mll de *sur*) Z *GVGE 1894*, [3a] (*Frankfurto* ~° {ĉe} *Majno*). ‖ Kp. «s/».

s/ [1903] (ark. mll de *sur*) Ŝtir *BelgSon* Maj. 1903, 89 (*Ĥabarovsk* ~° {ĉe} *Amur – Azia Rusujo* [kun preseraro *Habarovsk/*]). ‖ Kp. «s.».

S. [1889] (mll de *Sankta*) Wahl *Princ 1889*, [a 2] (*~-Peterburgo en Februaro 1889*). Kp. «St.» kaj «S[ta]».

S. A. T. [1923] (mll de *Sennacieca Asocio Tutmonda*; nun ankaŭ *SAT* sen punktoj kaj interspacoj) (pol.) *JarL SAT 1923*, [t]. ‖ **~ano** *JarL SAT 1923*, [t], 21 (*celkonscaj ~anoj* [tiel]).

S-ro [1892] (mll de *sinjoro*) *E-isto* Dec. 1892, 179 (*~ D-ro I. Ostrovski en Jalto*); Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B]. ‖ Rim. **1** La kombino *sinjoro doktoro* (kalkeo de De *Herr Doktor*) ne plu estas kutima; nuntempe *s-ro* elfalas. **2** Nuntempe kutime minuskle *s-ro*. **3** Kp. *S[ro]*. ‖ **s-rino** *E-isto* Dec. 1892, 182; Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B]; kp. samsence ark. *m-me*°.

Saar/ [1923] **~o** (rivero *Saar*) (ark., *Sar/o*). ‖ **~teritorio** (hist.) (pol.) *JarL SAT 1923*, 21.

saaz/ [1895] **~o** (muz.) Kuŝ *Aŝik 1895*, 3 (*ludante* [muzikon] *je la ~o (turka ludilo)*).

Saba/ [1924] [**~o**] (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 13.4 (*Mi jam aŭdis en malproksima ~*). ‖ **~ana** Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*~anaj karavanistoj el Dedan*), 30.2 (*~anaj rabistoj*).

Sabad/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 33.5 (*Mi bone konas ŝian onklon ~, Joktanidon*).

sabat/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 24 (*patro mortis, enterigo ~o*[n] *antaŭmeztage*); Z *RE* 197a, 226b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.4 (*Hodiaŭ estas ~o, kaj morgaŭ estos dimanĉo*).

Saben/ [1910] **~o** (pers.) *PropN 1910*. ‖ **~io** M *PropN 1910*. **~ujo** S *PropN 1910*.

sabl/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *MV* 59, 132b, 20 (→ *er*), *UV* (→ *sabl*), *UV* (→ *er*), *FE 1894*, 34 (→ *sabl*), 41 (→ *er*). ‖ **~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 95b, 124b, *MV* (Sandbank; ĉe la marbordo aŭ en riveroj «sablobenko»), *UV*; Beau *EFr 1903* (banc de sable). **~aro** (ark., *strand/o*, *plaĝ/o*) Stell *LI LitAld 1905*, 9 (*maro altiĝanta, kiu kuras sur ~aro*). **~eca** Beau *EFr 1903*. **~ejo 1** (ark., *strand/o*, *plaĝ/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*Ili kisis, plorante de amo, ~ejon*° [strandon] *de Edeno*). **2** Beau *EFr 1903* (sablière, «~ofosaĵo»); **~ero** Z *UL* [v], *MV* 20 (→ *er*), *UV* (→ *er*), *FE 1894*, 41 (≈*ero enfalis en mian okulon*). **~eto** Beau *EFr 1903* (sablon, «fajna ~a, ekz. por disverŝi sur letero skribita per inko»). **~etejo** (hist.) Beau *EFr 1903* (sablonnière, «sabletujo kiel parto de hist. skribilaro [?]»). **~ujo** Z *FE 1894*, 34.9 (*Mia skribilaro konsistas el inkujo, ~ujo, kelke da plumoj, krajono kaj inksorbilo*). ‖ **bordo~o** War *NLR* Jul. 1956, 221 (*piknika tablo* / [sur] *herb’ aŭ bordo~o*).

sabr/ [1904] **~o** (mil.) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 74.3 (*Vidu, kiel minace brilas iliaj ~oj!*); OA 1-1909.

sacerdot/ [1910] **~o** (reli.) GM *EFr 1910*; OA 4-1929; *PV 1930*; Wü *EV 1935*. ‖ **~aro** GM *EFr 1910*. **~eco** GM *EFr 1910*.

sadhu/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 212 (Asketo; bona, pia, sankte persono en Hindujo).

sadism/ [1954] **~o** *PVS 1954*. ‖ Rim. Eble pref. analizinde kiel *Sad/ism/o* → *sad/ism/o* de la familia nomo *Sad/o* de provenca duka familio (Fr *Sade*), simile kiel *ŝovin/ism/o* de la familia nomo *Ŝovin/o* (Fr *Chauvin*).

sadist/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

safir/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 176b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Bar *LernHu 1898*, 71 (*briletantaj per juveloj, ametistoj, ~oj kaj smeraldoj*); Beau *EFr 1903*.

safran/ [1889] **~o** (bot.) (kuir.) Z *RE* 227a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

sag/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 196a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 104 ([fig.] *miaj ~oj, tro malmultepezaj / Por tia vento, ne la celon trafus* [mi ne sukcesus per miaj rimedoj kaj eblecoj]). ‖ **~ujo** Z *RE* 77; Kof *Ili 1895*, 4 (*Jen li deiris* [...] *~ujon kaj arkopafon°* {pafarkon} *sur ŝultroj*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~forma** Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*~forma kloŝejo de ĉefpreĝejo*).

sagac/ [1889] **~a** Z *RE* 55, 58, *MV*, *UV*; Doré *Flut 1907*, 10 (*vi tuj vidos kiom tio estas ~a!*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*.

sagu/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904* (Sago); OA 2-1914.

saĝ/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 31 (*~a homo*), 33 (*nun la ombro devus esti tiel ~a kaj eniri*), *RE* 186a (komprenema), 186a (sprita, komprenema), 212a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10.20 (*El ĉiuj siaj fratoj Antono estas la malplej ~a*), 37.4 (*bona kaj ~a reĝo*). ‖ **~e** Z *DL* 45 (*li respondis ~e kaj bone*), *Ham 1894*, 20 (*amiko ~e elektita*). **~o** Z *UL* 20 (*ĉu li perdis la ~on?!*), *DL* 29 (*La popoldiroj (proverboj) esprimas la ~on de l' popolo*), 47 (*Post la faro venos ~o*), *RE* 212a (prudento), *Ham 1894*, 104 (*puno, kiun / Postulis via ~o, via indo*), 106 (*Kun via propra ~o kaj animo*); Beau *EFr 1903* (*Estas malvera ~o kiu …; la ≈o eterna*). ‖ **~eco** Z *DL* 24 (*Mi miras la ~econ* [...] *de tiu ĉi homo*); Beau *EFr 1903*. **~ega** Z *DL* 44 (*~ega homo*), *RE* 29a, 99b, 150a. **~egulo** Ger *LI* Jan. 1896, 13 [t] (*Sultano kaj ~egulo. Turka fabelo*). **~igi** Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *RE* 212a (trovi rimedon); Beau *EFr 1903*. **~ulo** Z *RE* 211b; Beau *EFr 1903*. ‖ **mal~a** Z *DL* 11 (*mal~aj ŝercoj*), 40 (*mal~a kredo*), *RE* 32a, *Ham 1894*, 111 (*Flamaj vortoj volas / El mi eksplodi, se mal~aj larmoj / Nur ilin ne estingos*); Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (*mal~a memkonfido*). **mal~aĵo** Beau *EFr 1903* (*folie, extravagance*). **mal~adi** Z *RE* 44a (arlekenadi). **mal~aĵo** Z *RE* 163b (bagatelo). **mal~igi** (trompi) Z *RE* 44a, 99a. **mal~eco** Z *DL* 22-23 (*Ĉu oni povas diri:* [...] *ridi lian mal~econ (anstataŭ: je lia mal~eco),* [...]*? Jes*), *FE 1894*, 35.15 (*La riĉeco de tiu ĉi homo estas granda, sed lia mal~eco estas ankoraŭ pli granda*), *Ham 1894*, 22 (*La mal~eco via la grandega / Vin pereigos*); Beau *EFr 1903*. **mal~iĝi** Z *FE 1894*, 39.4 (*Tiu ĉi maljunulo tute mal~iĝis kaj infaniĝis*). **mal~o** Z *RE* 9b (obstino). **mal~ulo** Z *DL* 28 (*Mi ne volas vane paroli kun tiu ĉi mal~ulo*), *RE* 44a (dufoje), 120a, *FE 1894*, 37.20 (*Mal~ulon ĉiu batas*); Beau *EFr 1903*; Z *Pred 1907*, [13] (*malagrablaj estas mal~uloj*). **sen~a** Z *RE* 183b (idiota).

Sahalen/ [1910] **~o** (topo.) (insulo) (ark., *Saĥaleno*) M *PropN 1910*.

Sahar/ [1908] **~o** (dezerto) (antaŭe *Zaaro°*) Rhod *EnE 1908*, 526b; *PropN 1910*; B *VdE 1910* (*Loko, lando sen vegetaĵoj kaj loĝantoj: ~o* [→ dezerto]); Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la ĝemoj de ~o*); But *EEn 1967*, 444c. ‖ **~a** Knoedt *Luz 1980* ([Asenego,] *ano de ~a popolo*).

sahib/ [1959] **~o** (hist.) Sek *Nepal 1959*, 212 (Asketo; bona, pia, sankte persono en Hindujo).

Saĥalen/ [1910] **~o** (topo.) (insulo) (kp. ark. *Sahaleno°*) S *PropN 1910*.

Sais/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

sajk/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 176a (сайка, speco de paneto).

sak/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 86a, 197b, *MV*, *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 82a («monujo»), 197b; Beau *EFr 1903*. **~forma** Z *RE* 101b. ‖ **fel~o** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*Eolo* [...] *post unumonata gastado donas al* [Uliso]) *fel~on*). **fojno~o** Z *RE* 199b (fojnujo). **tabak~o** GM *EFr 1910* (blague).

sake/ [1959] **~o** (kuir.) (→ *raksio*) Sek *Nepal 1959*, 211 (*japana ~o*).

sakr/ [1889] **1** (anat.) **~o** Z *RE* 83a, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*.

sakr/ [1934] **~i 2** (blasfemi) *PV 1934* (ne en *PV 1930*); *NLR* Nov. 1955 [v] (nemalice, iom ŝerce blasfemi).

sakrament/ [1904] **~o** (reli.) *Beau EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

sakristi/ [1904] **~o** (reli.) (arki.) *Beau EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~ano** Z *EG 1904*.

Saks/ [1893: *~ujo*] **~o** (pers) *PropN 1910*. ‖ **≈a** *JarL UEA* Maj. 1910, 61 (*≈a-bohema vaporŝipasocio*). ‖ **~io** M *PropN 1910*. **~ujo** *E-isto* Feb. 1893, 29 (*La reĝino de ~ujo* [...] *promenadis* [...] *en la parko de Dresdeno*); B, S *PropN 1910*; R 1922. ‖ **~lando** *GermE* Maj. 1905, 59a (*Ni havas komercajn rilatojn kun la firmo N. en L. (~lando)*).

saksifragac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: grosujo, hortensio, ribo*).

saksofon/ [1930] **~o** (muz.) *PV 1930*; OA 9-2007

sal/ [1887] **~o** (geol.) (kem.) (kuir.) Z *UL* [v], *RE* 189a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 188b; Beau *EFr 1903*. **~i** Z *RE* 188b (~igi); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ejo** Z *Adr 1896*, 10 (*direktoro de ~ejo*; directeur de la saline). **~igebela** Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *RE* 188b (~i); Beau *EFr 1903*. **~inta** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 (*se la kuiristo estus ilin ~inta* {~intaj} *iom pli*). **~ita** Z *RE* 189a. **~ujo** Beau *EFr 1903*. ‖ **~amoniako** (kem.) Z *RE* 108a, *MV* 59 (post *salamandr/*), [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*oni povas aldoni al la akvo nur kelkajn gutojn da ~o*), *UV*; Beau *EFr 1903*. **≈laga Urbo** (ĉefurbo de Utaho) War *GD 1957* (→ *sal*). **≈lago** (en Utaho) War *GD 1957*. ‖ **maldolĉ~a** Abes *LI* Sep. 1899, 28 (*lagoj de maldolĉ~a akvo*).

Salad/ [1980] **~o** (topo.) Knoedt *Luz 1980* (*batalo de ~o*).

Saladin/ [2005*] **~o** (1896: *Ejub-Sal-Edin/o*) *PIV 2005*.

salajr/ [1889] **~o** Z *RE* 48a, 119a (*etata ~o*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 ([posteno, „loko"] *kun duona ~o*; *kun plena ~o*); Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*li, kiu rifuzas elpagi mian ~on*).

salam/ [1952*] **~o** (kuir.) BS *EDe 1952*, 242.

salamandr/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 176a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV* (salamandre | salamander | Molch° | саламандра | salamandra). ĉ‖ salamandre | salamander | Molch | саламандра | salamandra). ‖ Rim. De *Molch* en la 1890-aj jaroj estis malpreciza termino por tuta aro de similaj amfibioj. En la uzo de 2019 oni kutime distingas inter *Molch*, kiu ĉefe vivas ekster akvoj, kaj *Salamander*, vivanta ĉefe en akvoj.

Salamank/ [1888] **~o** (urbo *Salamanca* en Hispanio) Einst *Plen 1888*, 32 (*Mi pensas vin sendi la universitaton de ~o*).

Salamin/ [1910] **~o** (topo.) (insulo) (ark., *Salamiso*) B, M *PropN 1910*.

Salamis/ [1910] **~o** (topo.) (insulo) (kp. ark. *Salamino*) S *PropN 1910*.

salamoniak/ [1892] **~o** (kem.) Vd. *sal/amoniak/o*.

salat/ [1889] **~o** (kuir.) Z *MV* (Salat); G *Kond 1890*, 15 (*preparu la ~on dum mi tranĉos la rostaĵon*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903*.

sald/ [1904: *~i*] **~o** (ekon.) Z *EG 1907* (drivaĵo); OA 1-1909. ‖ **~i** Beau *EFr 1904* (baza formo; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1907* (baza formo).

saligram/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 212 (Sankta ŝtono [...], viŝnua simbolo; pref. sin. *ŝalagramo*; ne en *PIV 2020*).

salik/ [1888] **~o** (bot.) G *Blov 1888*, 18 (*Burmin trovis Marion* [...] *sub la ~o*); Z *RE* 15a, 63, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 21b (*Ŝi plantis apud la statuo rozaruĝan ~on*), *UV*, *Ham 1894*, 110 (*≈o staras super la rivero / Kaj speguliĝas en la pura akvo*); G *NovAnt 1909*, 12 (*La maljunaj ~oj prezentas sin grize*). ‖ **~a** Cart *Bild 1905*, 10 (*~a korbego* [de aerostato]); Luyk *Iŝtar* 1924,

57.3 (*~aj seĝoj, kovritaj per feloj*). **~ejo** Beau *EFr 1903*.

salikac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: saliko, poplo, tremolo*).

salikok/ [1921*] **~o** (krustulo) Diett *Gold 1921*; *PVS 1954*; War *GD 1957*; OA 9-2007.

Salsburi/ [1967] **~o** (iama nomo de *Harareo*, *Hararo*) But *EEn 1967*, 446d.

saliv/ [1904] **~o** (antaŭe *kraĉ/aĵ/o*) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

Salom/ [1888] **~o** (vira nomo) Z' *UL* Yi *1888*, 46 [v] (→ *ĉj*). ‖ Karesformo *Salom/ĉj/o*.

Salomon/ [1910: *~aj*] **~oj 1** (insularo) But *EEn 1967*, 444c. ‖ **~aj Insuloj** M, S *PropN 1910*.

Salomon/ [1967] **~oj 2** (regno) But *EEn 1967*, 444c; R 2009.

salm/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 91a, 180a, *MV*, *UV*.

Salomĉj/ [1888] **~o** (karesformo de *Salomo*) Z' *UL* Yi *1888*, 46 [v] (→ *ĉj*).

salon/ [1888] **~o** Z *DL* 43 (*~o*° {ark., *~ego*} *de baloj*; kp. De *Ball|saal*), *RE* 54b (зала), 55a (залъ; Ru germanismo *Saal*), 176a (салонъ), *MV* (Salon); Lib *LernLv 1889*, 28 (*salono° de ~o*; tiel, sg.); [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*la plafono de la granda ~o estis de* […] *vitro*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *FE 1894*, 24.4 (*vi vidis nin en la ~o*), 26.13 (*En la ~o estis neniu krom li kaj lia fianĉino*); Bar *LernHu 1898*, 65 (*Tra antaŭĉambro ni eniris elegantan ~on kaj post tiu belegan buduareton*). ‖ Rim. Laŭ *MV salon/* signifas nur «eleganta ĉambro», sed ne «eleganta halo por dancado ks.»; la rusaj trad. зала kaj залъ ne plu trafas, estas nun *~ego*. ‖ **~a** Stank *Viv 1896*, 16 (*homo tre klera, bela, ~a*). ‖ . **manĝo~o** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 ([li] *sekvis post la mastro tra la komuna manĝo~o*). **te~o** GM *EFr 1910* (tea-room).

Salonik/ [1910] **~o** (topo.) (urbo) (moderne *Tesaloniko*) B *PropN 1910*.

salpetr/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 180a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

salt/ [1887] **~i** Z *UL* 23 (*Ho, mia kor',* [...] / *El mia brusto nun ne ~u for!*), [v], *RE* 162b, 181b, 183a, *MV*; G *Gefr 1889*, 7 (*ili ~us de ĝojo ĝis la plafono*); Z *UV*, *FE 1894*, 17, 40.4 (*Mi ~as tre lerte*). ‖ **~o** Z *DL* 32 (*Per unu ~o li estis sur la planko*), 47 (*Ne diru „hop“ antaŭ la ~o*), *RE* 176a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~adi** Z *FE 1894*, 40.5 (*Mi ~adis la tutan tagon de loko al loko*). **~egi** Beau *EFr 1903*. **~ego** Beau *EFr 1903*. ‖ **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 208b. **de~i** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 125 (*La malgrandruso° de~is* [...] *la veturilon*), *GVGE 1894*, 4b (destari, defali; abbersten {ark.}). **dis~i** Mott *EEn 1906* (→ *dis*). **ek~i** Z *FE 1894*, 40.3 (*Mi ek~is de°* [pro] *surprizo*); Beau *EFr 1903*. **el~i** G *Blov 1888*, 11 (*li el~is el la glitveturilo*); Z *FE 1894*, 17.3 (el~is el ŝia buŝo tri rozoj), 17.5. **el~ulo** (ark., *parvenu/o*) Z *RE* 27a; Beau *EFr 1903* (*(un)* parvenu). **for~i** Z *Ham 1894*, 73.23 (*ne for~u de mia komisiono* [ne ŝanĝu la temon, ne evitu mian taskigon]),

saltier/ [2005*] **~o 1** (Rubando, kordono aŭ ornama ĉeno, kiun oni portas ĉirkaŭ la kolo, kaj kiu pendas pinte sur la brusto) *PIV 2005*.

saltier/ [1921] **~o 2** (heraldiko) FL *EnE 1921*, 344 (En saltire, saltier | Fr sautoir; figuro en formo de kruco de Sankta Andreo); War *GD 1957*.

salubr/ [1957] **~a** (med.) War *GD 1957*. ‖ **~eco** War *GD 1957*. **~igi** (antaŭe *san/ig/i (lokon)*) War *GD 1957*. ‖ **ne~a** (antaŭe *mal/san/a (klimato k.s.)*) War *GD 1957*.

salut/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20 (*se vi estos prezentitaj al la generalo, ~u lin ĝentile*), 47 (*Kiu ne ~as per ĉapo, ~os per kapo*), *RE* 139b, 151b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.3 (*li ĝentile ~is min*). ‖ **~o** Z *Einst* (*Ricevu la plej respektan ~on de via humila servanto*), *Let 1888-1* (*mi restas kun estimo kaj ~o*); Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a (*Kun ~o internacia*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ante** Einst *Plen 1888*, 24 (*Vin ~ante je l'nomo de Lia imperiestra Majesto* [...] *mi havas la honoron,*

proponi toaston°). **~iĝi** Z *RE* 60b (diri bonan tagon). ‖ **~maniero** Luyk *Iŝtar* 1924, 19.1 ([saluti] *laŭ la ~maniero de* [la] *lando*).

salv/ [1903] **~o** (mil.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Salve); OA 2-1914.

Salvador/ [1910] **~o** (regno) B, M *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444c; R 2009. ‖ Kp. ark. *San-Salvadoro°*.

salvi/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 226b (шалфей), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

sam [1890] **1** (adverbo sen kategorio-indikilo) (ark., *sam/*) Lor *LernCs 1890*, 15 (*tiu ~* {~e} *al li harojn ekkombis*), 16 (*ni trinkis lakton de tiu ~* {~a} *patrino*), [28] (*Tiu ~* {~e} *petas, ke* […]).

sam/ [1887] **~a** (kun kategori-indikilo) **2** Z *UL* 31 (*se estos montrita, ke dek milionoj personoj donis publike tian ~an promeson*), [v], *DL* 29-30 (*„Meti“ inter la verboj (farvortoj) estas tio ~a, kio „je“ inter la prepozicioj*); G *Blov 1888*, 4 [a] (*mi vidis tion ~an dum la tradukado de la nuna rakonto*); Z *Let 1888-1* (*La diferenco inter* u *kaj* ŭ *estas tia ~a kiel inter* i *kaj* j); Z *RE* 48b, 176b (*tiu ~a*), 200a (*tia ~a*), 202b (*tiu ~a*), 204a (*tiu ~a*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13.1 (*en tiu ~a tempo* [~tempe]), 17.10 (*tia ~a kapablo*) k.a.; Beau *EFr 1903* (*En la ~a cirkonstanco*). ‖ **~e** Z *DL* 37 (*tio ĉi estas tie*[l] *~e, kiel se oni vivus trimil jarojn*), *RE* 48b, 106a (*tiel ~e*), *FE 1894*, 28.3 (*tiel ~e ni ankaŭ diras*). ‖ **~eco** Z *RE* 202b. ‖ **ge~landanoj** Stead *The-E* Nov. 1903, 2. **mal~a** Z *Ald 1888*, 6 (*malgraŭ la disĵetita laboro de mal~aj personoj en mal~aj lokoj*), 10 (*tiuj vortoj* [...] *estos malegale kreataj de mal~aj aŭtoroj*). **mal~ideano** [Aur] *EKato* Dec. 1903, [17].

‖ **A-K** ‖ **~aĝulo** Z *RE* 172b. **~genta** Z *RE* 46b. **~gentulo** Z *RE* 189b; Beau *EFr 1903* (*(un)* homme de même tribu). **~ideano** *BelgSon* Maj. 1903, [81]; Fruic, Lengy *LI* Jan. 1905, 2. **~ĵurano** GM *EFr 1910* (conjuré).

‖ **L-Z** ‖ **~landa** Z *RE* 46b. **~landulo** Z *RE* 60b. **~lima** Z *RE* 189b (najbara). ‖ **~maniere** Milho *Cindr 1907*, [15]. **~mezura** Z *RE* 189b (konforma). **~mezurigi** Z *RE* 190a (konformigi). **~nomulo** Z *RE* 201a. **~noma** Z *RE* 118a, 188b. ‖ **~patrujano** Z *RE* 188a, 189b. **~pensulo** Jung *ET* 1920-04-01, 1. ‖ **~regnano** Z *FE 1894*, 37.11. **~religiano** Z *FE 1894*, 37.11. **~religiulo** Z *RE* 46b. **~sanga** Z *RE* 46b (egalsanga). **~suferulo** Z *Rev* Mar. 1907, 290. **~etempe** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **~tempe** Beau *EFr 1903*. **~tempa** Z *RE* 187b. **~tempulo** [Aur] *EKato* Dec. 1903, 18. **~urbano** *FE 1894*, 37.11.

Sam/ [1957*] **~o 3** (greka insulo) (antaŭe *Samos/o*, ne en *PIV 2005*) War *GD 1957* (Samos). ‖ **~ano** War *GD 1957** (Samien).

Samar/ [1889: *~a*] **~o** (urbo en Rusio ĉe Volgo). ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 5 (*infanteria ~a regimento*).

samari/ [1957] **~o 1** (kem.) War *GD 1957*.

Samari/ [1910] **~o 2** (Bibl.) M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*.

Samarkand/ [1957] **~o** (urbo) War *GD 1957*.

Sambr/ [1957] **~o** (rivero en Francio kaj Belgio) War *GD 1957*.

sambuk/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 12b, *MV*, *UV*.

same/ [2005*] **~o** (antaŭe *Lap/o*, *lapon/o*) *PIV 2005*.

Samg/ [1957] **~o** (reli.) (budhisma eklezio) War *GD 1957*.

Samni/ [1910] **~o** M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Samo/ [1910: *~aj*] **~oj 1** (insularo). ‖ **~aj Insuloj** *PropN 1910*.

Samo/ [1967] **~o 2** (regno) But *EEn 1967*, 444c; R 2009.

Samojed/ [1910] **~o** (pers.) *PropN 1910*; War *GD 1957* (Samoyède).

Samos/ [1907: *~a*] **~o** (greka insulo kaj ties ĉefurbo) *PropN 1910*. ‖ **~a** *PoŝKal 1907 II*, 34 (*~'a E-ista Societo*); Z *pk 1909*-01-27 [adr] (*~a E-ista Societo*). ‖ Kp. *Sam/*.

Samotrac/ [1910] **~o** (topo.) (greka insulo) M *PropN 1910*; War *GD 1957* (Samothrace). ‖ Kp. ark. *Samotrako*.

Samotrak/ [1910] **~o** (topo.) (greka insulo) (ark., *Samotraco*) S *PropN 1910*.

samovar/ [1889] **~o** (kuir.) (antaŭe *te/ma-ŝin/o*) Z *RE* 176a (temaŝino); Jon *ESv 1893,* 62; Nyl *ESv 1897*, 68; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 85.13 (*Tial ke vi eltrinkas dekses ~ojn en tago, tial vi levas la nazon*); OA 2-1914. ‖ **~isto** Z *Reviz 1906*, 84.24 (*kio, ~istoj, arŝin-istoj, plendi vi ekvolis?*).

sampan/ [1957] **~o** (mar.) (ĉindevena boato) War *GD 1957* (sampang).

Samson/ [1910] **~o** (Bibl.) (ark., *Ŝimŝono*) B *VdE 1910* (*~o ekŝancelis la kolonon kaj la tuta konstruaĵo falis* [→ ŝanceli]).

Samuel/ [1957] **~o** (Bibl.) War *GD 1957*.

samum/ [1957] **~o** (vento) War *GD 1957* (simoun).

samuraj/ [1954] **~o** (hist.) (mil.) *PVS 1954*; War *GD 1957*.

san/ [1887] **~a 1** (med.) Z *UL* [v], *DL* 17 [2] (*Diru al la patro, ke mi estas ~a*), [5] (*Se mi nur estus ~a, mi estus tute kontenta*), *RE* 60b (~a; esti ~a), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 (*≈a saltas en la rondo*), *FE 1894*, 5.6 (*La patro estas ~a*), 20, 42.13. ‖ **~e** Z *FE 1894*, 42.13. **~i** Z *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*; Stell *LitAld 1905*, 10 (*Aliaj servistoj ~as tamen* [tamen estas sanaj]). **~o** Z *DL* 41 [17] (*Vi ankoraŭ tute perdos la ~on*), 48 [19] (*Vivu longe kaj en ~o / Ĉiu akade-miano*); Einst *Plen 1888*, 24 (*mi havas la hono-ron, proponi toaston*° *je l'~o de la Regnestroj*); G *Blov 1888*, 12 (*Gavrilo* [...] *sendis la knabinon por sciiĝi* [...]*, kia estas ŝia ~o*); Z *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (*(mi trinkas) vian ~on*° [je via ~o]).

‖ **~eco** Z *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*. **~ejo** (ark., *sanatorio*) Z *FE 1894*, 42.13; GM *EFr 1910* (station sanitaire); War *GD 1957* (plu-sendas al *sanatorio*). **~ema** GM *EFr 1910*. **~iga** Z *RE* 49a, 222a, *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*. **~igebla** Z *RE* 64b, *FE 1894*, 42.13. **~igeja** *JarL UEA* Maj. 1910, 76 (*≈igeja Oficejo*). **~igejo** Z *FE 1894*, 42.13; *Cion 1926*, 17 (*medi-cina laboro en ~igejoj kaj klinikoj*). **~igi 1** (doni ~on *(pp pers.)*) Z *RE* 52b, 54b (elkuraci), 64b, 68b, *FE 1894*, 42.13. **2** (ark., *salubrigi (pp objekto, ekz. loko, klimato)*). **~igilejo** Z *FE 1894*, 42.13. **~igilisto** Z *FE 1894*, 42.13. **~igilo** (medikamento) Z *Ham 1894*, 109 (*Nenia ~igilo en la mondo / Jam povos savi de senduba morto*). **~igilujo** Z *FE 1894*, 42.13. **~iginda** Z *FE 1894*, 42.13. **~igista** Z *FE 1894*, 42.13. **~igisto** Z *FE 1894*, 42.13. **~iĝi** Z *DL* 43 [17] (*Via reĝida moŝto jam komencis tute ~iĝi!*), 43 [17] (*ĉu mi efektive ~iĝis?*), *RE* 26b, 52b, *FE 1894*, 42.13. **~iĝanta** G *Blov 1888*, 14 (*ili ne havis kuraĝon paroli pri tio al la ~iĝanta Mario*). **~ilaro** Z *FE 1894*, 42.13. **~ilisto** Z *FE 1894*, 42.13. **~ilo** (ark., *kurac/il/o*, *medika-ment/o*) G *Kond 1890*, 29 (*almetadi ~ilojn al homoj mal~aj*); Z *FE 1894*, 42.13; B *LI* Feb. 1904, 43 (*Mi scias, ke vi konas fortegajn ~ilojn*). **~ilujo** Z *FE 1894*, 42.13. **~isto** Z *FE 1894*, 42.13. **~ulaĵo** Z *FE 1894*, 42.13. **~ulo** Z *FE 1894*, 42.13.

‖ **mal/** ‖ **mal~a** Z *UL* Pl 39 [g] (*mal~a je la okuloj*), *DL* 19 [4] (*La ĉapisto ne venis, ĉar li estas mal~a*), 27 [13] (*Li estas senespere mal~a*); G *Blov 1888*, 13 (*Li* [...] *trovis ŝin mal~an je l' fantaziado*); Z *RE* 11a (больной), 11a (болѣть: *esti mal~a*), *FE 1894*, 31.7, 39.5 (*Venigu la kuraciston, ĉar mi estas mal~a*), 42.13; Beau *EFr 1903*. **mal~ado** Z *FE 1894*, 42.13. **mal~aro** Z *FE 1894*, 42.13. **mal~e** Z *FE 1894*, 42.13. **mal~eca** OA 6-1935 (nefunda-menta, sed uzata en la dif. de *angoro*: *mal~eca sento de sufoko*). **mal~eco** Einst *Plen 1888*, 20 [g]; Z *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*. **mal~ejo** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **mal~ema** Z *RE* 11a, 218b, *FE 1894*, 42.13; Zakr *LI* Okt. 1898, 158 (*pala kaj mal~ema vizaĝo*; *mal~ema organismo de la knabo*); Beau *EFr 1903*; B *GermE* Maj. 1905, 58a (*La pinaro estis mal~ema kaj mal-*

densa). **mal~emeco** Z *FE 1894*, 42.13. **mal-~emulo** Z *FE 1894*, 42.13. **mal~ero** Z *FE 1894*, 42.13. **mal~eta** Z *FE 1894*, 42.13. **mal~i** Z *RE* 218b, *FE 1894*, 42.13; Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*la sangeltiristo elverŝigis lian sangon dum li mal~is*); Setä *FiE 1923*. **mal~iga** Z *FE 1894*, 42.13. **mal~iĝi** Z *DL* 28 [15] (*Elirinte el varma ĉambro sur la malvarman korton, ŝi malvarm-umis kaj mal~iĝis*), [17], *RE* 56a, *FE 1894*, 42.13. **mal~o** Z *DL* 26 [13] (*la avo mortis je ia nekomprenebla mal~o*), 42-43 [17] (*unu tre bela reĝidino, de kiu la mal~o estis tio, ke ŝi tro bone vidis*), 43 (*Via konata mal~o de tro bona vidado estas perdita*) k.a.; Z' *UL* Yı *1888*, 40 [g] (*Mal~o je la okuloj*), 59a [v] (→ *pro*); Z *RE* 11a, 109a, 109b; G *Kond 1890*, 21 (*mal~o de maro*); Z *Ham 1894*, 113 (*Kaj al ĉio venis fino, - / Restis ĝemoj kaj mal~o*), *FE 1894*, 39.6 (*infekta mal~o*), 42.13. **mal~ulejo** (ankaŭ *hospital/o*) Z *DL* 25 [11] (*Nia fidela servanto mortis en la mal~ulejo*), *RE* 11a (hospitalo), 34a, 87b, *FE 1894*, 42.13; Lang *LI* Okt. 1898, 155 ([fervoja stacio kun] *malgranda mal~ulejo kaj kuracilejo*); Beau *EFr 1903*. **mal~ulido** Z *FE 1894*, 42.13. **mal~ulino** G *Blov 1888*, 13 (*la bedaŭrinda mal~ulino du semajnojn sin trov-adis sur la bordo de l' tombo*); Z *FE 1894*, 42.13. **mal~ulisto** Z *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*. **mal~ulo** Z *FE 1894*, 39.6 (*Post infekta mal~o oni ofte bruligas la vestojn de la mal~ulo*), 42.13; Beau *EFr 1903*.

‖ **ne/, re/** ‖ **nere~igebla** Beau *EFr 1903*. **ne~a** Z *FE 1894*, 42.13. **pro~a** Z *RE* 53a (заздравный). **remal~iĝo** Beau *EFr 1903*. **remal~o** Z *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*. **re~igebla** Beau *EFr 1903*. **re~igi** Z *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*. **re~iĝi** Beau *EFr 1903*. **re~iĝanto** Z *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*. **re~iĝo** Z *FE 1894*, 42.13; Beau *EFr 1903*.

‖ **akvomal~o** (hidropso) Z *RE* 19b. **flavmal~o** (med.) (iktero) Z *RE* 48b; War *GD 1957*. **pal-mal~o** Z *RE* 109b. **plen~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*plen~a vizaĝo kun dolĉaj, delikataj trajtoj*). **stomak~iga** GM *EFr 1910*.

San- [1957] **2** (mll de *Sankt-* en iuj propraj nomoj) War *GD 1957*.

San-Bernard/ [1988: *~a*] **~o**. ‖ **~a** *EB 1988*, 71#38 (*~a hundo*).

San-Doming/ [1910] **~o** (urbo) *PropN 1910*; War *GD 1957*.

San Francisk/ [1890] **~o** (urbo en Kalifornio) Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a (*Al s-ro* [A. L. B.] *en San ~o*); War *GD 1957* (kun ligostreketo *San-Francisko*).

San-Marin/ [1910] **~o** (regno) (ark., *Sanmarino*) *PropN 1910*; *PIV 2020*.

San-Salvador/ [1910] **~o** (regno) (ark., *Salvadoro*) S *PropN 1910*.

sanatori/ [1957] **~o** (med.) (antaŭe *san/ej/o*) War *GD 1957*.

Sanĉ/ [1957] **~o** (vira nomo) War *GD 1957* (Sancho).

sandarak/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957*.

sanderling/ [1957] **~o** (zool.) (birdo) War *GD 1957*.

sandr/ [1957] **~o** (zool.) (fiŝo) War *GD 1957*.

sandal/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 176b; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 9.1 (*ledaj ~oj*). ‖ **~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 23.1 (*~e vestitaj piedoj*).

sandviĉ/ [1910] **~o 1** (kuir.) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1935*; *PVS 1954*; War *GD 1957* (*ŝinka ~o*); OA 8-1974. ‖ **~ulo** War *GD 1957*.

Sandviĉ/ [1910] **~a 2** (hist.) (nun *Havajaj Insuloj*) *PropN 1910* (*~aj Insuloj*); War *GD 1957* (*~aj Insuloj*). ‖ **~insuloj** But *EEn 1967*, 444c.

sang/ [1887: *re~ante*] **~o** Z *UL* [v], *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 5a (*perdi la ~on*; abbluten); Beau *EFr 1903* (*perdi ~on el la nazo*, ~adi). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. **~i** Z *GVGE 1894*, 5a (*ĉesi ~i*; abbluten), *Ifig 1908*, 8 (*Pro tio ĝuste ~as mia koro* [mi suferas]). ‖ **~adi** Beau *EFr 1903* (*perdi ~on el la nazo*). **~ado** Beau *EFr 1903* (hémorragie). **~anta** G *Blov 1888*, 7 (*ŝi vidis Vladimiron, kuŝantan sur la herbo, palan kaj ~antan*). **~ema**

Z *RE* 84a; Beau *EFr 1903*. **~ero** Z *Ham 1894*, 109 ([se oni] *gratas nur ~eron el la haŭto*). **~igi** Z *RE* 119b. ‖ **~adulto** (ankaŭ *incesto*) Z *RE* 84a; Beau *EFr 1903*. **~alfluo** Stell *LI LitAld 1905*, 6. **~avida** Z *RE* 84a; Beau *EFr 1903*. **~ellaso** Z *RE* 84a; Beau *EFr 1903*. **~eltiristo** Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*la ~eltiristo elverŝigis lian ~on dum li malsanis*). **~irado** Stell *LI LitAld 1905*, 6 (*ĝeno, konfuzo de ~irado*). **~kolbaso** Z *EG 1904*. **~ocirkulado** Barth *Ludo 1928*, 18. **~oguteto** (kp. *~ero*) Barth *Ludo 1928*, 11. **~sputo** GM *EFr 1910*. **~suĉanta** Z *RE* 84a. **~verŝo** Z *RE* 84a; Beau *EFr 1903*. ‖ **malvarma~a** Z *RE* 219a (kp. DE *kalt|blüt|ig*). **re~ante** Z *UL* 21 (*Mia vundo refrapita / Min doloras re~ante*). ‖ **egal~a** Z *RE* 46b (sam~a). **pur~a** Stank *Viv 1896*, 16 (*pur~a e-isto*). **sam~a** Z *RE* 46b (egal~a).

sangisorb/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957*.

San-Gotard/ [1957] **~o** (monto en Svisio) War *GD 1957*.

sangvin/ [1957] **~a 1** War *GD 1957*.

sangvin/ [1957] **~o 2** War *GD 1957*.

Sanĥerib/ [1957: ~] [**~o**] (Bibl.) War *GD 1957*.

sanikl/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957*.

sanitar/ [1893] **~a** *E-isto* Sep. 1893:4, 141 (*Nun ~aj komisioj levis la demandon pri fondado de ordigita buĉejo en Mekko*); OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, vd. BK II.1, ĉap. OA 4); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); War *GD 1957* (*~a oficejo*, *~a servo*). ‖ **~ejo** War *GD 1957* (infirmerie). **~isto** War *GD 1957* (infirmier). ‖ **~atesto** (mar.) War *GD 1957* (patente de santé).

Sanj/ [1888] **~o** (karesformo de Sara) Z' *UL* YI *1888*, 56 [v] (→ *nj*).

sanjatsan/ [1959] **~o** (hist.) Sek *Nepal 1959*, 212 (Ermito).

sankci/ [1894: *~ita*] **~o** (jur.) Beau *EFr 1904* (derivaĵo; ne en *EFr 1903*); Z *A 1905*, 11.2 (*Leĝan ~on ili* [la ideoj] *ricevos nur en tia okazo, se ili estos akceptitaj de la unua internacia kongreso de e-istoj*); OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~i** Beau *EFr 1904* (baza formo; ne en *EFr 1903*); War *GD 1957*. ‖ **~ita** Z *Ham 1894*, 6.8 (*laŭ la kontrakto antaŭsigelita kaj ~ita de la rajt' kaj moro*).

sankt/ [1887] **~a** (reli.) Z *UL* 19 (*Patro nia, kiu estas en la ĉielo, ~a estu Via nomo*), [v], *Schl 1887*, 121 (*~a estas por mi la ideo de lingvo tutamonda*), *DL* 38 (*~a preĝejo*), *Ald 1888*, 4 (*tiuj amikoj* [...] *povus meti nian ~an aferon en danĝeron*); G *Blov 1888*, 15 (*Lia memoro ŝajnis ~a por Manjo*); Z *RE* 47 (*~a oleo*), 87b (*lampo ~a*), 102a (*~a oleo*), 133a (*la ~a Skribo*; uskleco tia), 150b (~ega, пресвятой), 179a (dufoje), 190b (*~a vespero*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.15 (*La sepan tagon de la semajno Dio elektis, ke ĝi estu pli ~a, ol la ses unuaj tagoj*), 37.23 (*Preĝu al la ≈a Virgulino*); R 2009 (regnoj) (*≈a Kristoforo kaj Neviso*; *≈a Lucio*; *≈a Vincento kaj Grenadinoj*). ‖ Kp. *San-*, *Santa* kaj *Sao* en topogafia nomoj. ‖ **~o** Beau *Preĝ 1893,* 12 ([Mi kredas en] *la komunio*° *de l'~oj*° {~uloj}). ‖ **~aĵejo** Z *RE* 172b. **~aĵisto** Z *RE* 45a. **~aĵoŝteli** Z *RE* 179a. **~eco** Lang *LI* Okt. 1898, 157; Beau *EFr 1903*. **~ega** Z *RE* 150b (~a, пресвятой). **~ejeto** Z *RE* 222b (preĝejeto; часовня, «kapelo»). **~ejo** (arki.) (templo) Z *RE* 179a (dufoje), 220b (preĝejo), *MV*, *UV*; B *LI* Feb. 1904, 43 (*Li alvokis plej saĝan kuraciston el la ~ejo en Karnako*). **~igi** Z *RE* 122a, 179a; Beau *EFr 1903*. **~igita** Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*~igita akvo* [por la bapto]). **~iĝi** Beau *EFr 1903*. **~ulino** Lang *LI* Okt. 1898, 156 (*en Rusujo nur estas permesita*° {-e} *doni al infanoj* [...] *nomojn* [de] *~uloj – kaj ~ulinoj*). **~ulo** Lang *LI* Okt. 1898, 156 (vd. je *~ulino*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~akvujo** Z *RE* 84b; Beau *EFr 1903*. **~figuristo** Z *RE* 66a. **~figurmuro** Z *RE* 66a. **~figuro** Z *RE* 66a. **~fumaĵita** (reli.) Melck *FlandLit 1904*, 14 ([Post la preĝado] *li estis ~fumaĵita*). **~olei** Z *RE* 102a, 141b. ‖ **plej~ejo** Z *RE* 179a.

Sanmarin/ [1967] **~o** (regno) (antaŭe *San-Marino°*) But *EEn 1967*, 444c; *PoŝAtl 1971* [enh.]; R 2009.

Sanskrit/ [1888] **~a** Z *DL* 10 (*vortaro* [...] *farita el radikoj ~aj*); Beau *EFr 1903* (≈a); Sek *Nepal 1959*, 203 (*simila al la ≈a*).

Santa-Katarin/ [1910] **~o** (braz. ŝtato) (ark. *Sankta Katarino*) M, S *PropN 1910*.

santal/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; OA 1-1909 (santal | sandal-wood | Sandelholz | сандальное дерево | sandał (drzewo); kvankam *sandal°* kun -d- anst. -t- estas pli int., Z elektis la formon kun -t-, kredeble por eviti kolizion kun *sandalo*, piedvesto).

Santiag/ [1957] **~o** (nomo de div. urboj en Ĉilio Hispanio, Kubo ktp.) (antaŭe *Santjag/o°*) War *GD 1957*; *PIV 2005*; R 2013 (*~o de Ĉilio*).

Santilan/ [1888] **~o** (urbo en Hispanio: *Santillana del Mar*) Einst *Plen 1888*, 31 [t] (*Historio de Gil Blas de ~o*).

Santjag/ [1894] **~o** (ark., *Santiag/o*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*la sinjorinoj en ~o (insulo Kubo)*).

Santome/ [2009*] **~o** (regno) R 2009 (*~o kaj Principeo*).

Sao-Paŭl/ [1910] **~o** (braz. ŝtato) M, S *PropN 1910*.

sap/ [1887] **~o** (kp. ark. *sapon/o*) Z *UL* [v], *MV*, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (≈*on oni* [...] *ne povas preni* [...], *ĉar ĝi solvas la koloraĵon* {farbon} [de olea pentraĵo]), *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 100b, 105a. ‖ **~eca** Beau *EFr 1903*. **~faranto** Z *RE* 100b.

sapon/ [1910: *~ejo*] **~o** (ark. *sap/o*; kp. Fr *savon*). ‖ **~ejo** (ark., *sap/ej/o*) *GermE* Feb. 1910 [r], [3] (*katalogo en Eo de parfumejo kaj ~ejo kun parfumita poŝalmanako*).

Sapor/ [2018*] **~o** (urbo en Japanio) (antaŭe *Sapporo*) Kr *PVEG 2018*.

Sappor/ [1920] **~o** (ark., *Sapor/o*) *RevO* Jul. 1920, 79a (*En ~o, ĉefurbo de Hokkaidô°-Insulo* [Hokajdo], […] *ekvigliĝis nia movado*).

saprofit/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957*.

sapropeli/ [1957] **~o** (bot.) (zool.) War *GD 1957*.

Sar/ [2005*] **~o** (rivero *Saar*) (antaŭe *Saar/o°*) *PIV 2005*. ‖ **~lando** *PIV 2005*.

Sara/ [1888: ~] [**~o**] (virina nomo) Z' *UL* Yi *1888*, 56 [v] (→ *nj*); War *GD 1957* (Sarah).

saraband/ [1957] **~o** (muz.) (danco) War *GD 1957*.

Saracen/ [1910] **~o** (pers.) (antaŭe *Sarazen/o°* kun -z-) *PropN 1910*; War *GD 1957* (Sarrasin). ‖ **~ino** War *GD 1957*.

sarafan/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 177a; Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*rusa vilaĝanino kun sia ruĝa sarafano, kun kap-tuko kaj bastaj ŝuoj*).

Saragos/ [1910] **~o** (urbo) (ark., *Zaragoz/o*) B, S *PropN 1910*; War *GD 1957* (plusendas al *Zaragozo*).

Sarajev/ [1905] **~o** (urbo) Borel *GermE* Maj. 1905, 51b (*tradukita de S^ro^ K. (~o)*); *PropN 1910*. ‖ **~a** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*Nia ~a samideano havis belegan sukceson*).

Saratov/ [1889: ~] **~o** (urbo en Rusio) Z *Majn 1889-15* (*De s-ro S. el ~ mi ne ricevis leteron*), *Adr 1889*, 3 (*gub. ~*); Phill *E-isto* Apr. 1890, 40b (*s-ro A. Filippov en ~o*).

Saravak/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

Sarazen/ [1905] **~o** (hist.) (ark., *Saracen/o* kun -c-) Cart *TraTur 1905*, [1] (*Falis ja ~o, bruas do la festeno*).

sard/ [1957] **~o 1** (zool.) (fiŝo La *Sarda sarda*) War *GD 1957* (pélamide [La *Pelamis*]).

sard/ [1915: *~ujo*] **~o 2** (pers.) War *GD 1957* (≈o, Sarde). ‖ **~a** War *GD 1957* (sarde). ‖ **≈io** (kp. ark., *Sardini/o*) War *GD 1957* (Sardaigne). **≈ujo** *Edin 1915*, 285b; *ET* 1920-07-05, 4c (kritikita formo); War *GD 1957*. **≈lando** War *GD 1957*.

sard/ [1957: *~onikso*] **~o 3** (geol.) ‖ **~onikso** (kp. ark. *sardi/o*). War *GD 1957* (sardoine).

Sardanapal/ [1957] **~o** (hist.) (la lasta reĝo de Asirio) War *GD 1957*.

sardel/ [1889] **~o** (kuir.) Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903* (sardine).

sardi/ [1957] **~o** (geol.) (ark. *sard/oniks/o*) War *GD 1957*.

Sardini/ [1910] **~o** (insulo) (ark., *Sard/i/o*, *Sard/uj/o*, *Sard/land/o*) B, S *PropN 1910*; War *GD 1957* (plusendas al *Sard/land/o*); But *EEn 1967*, 444c.

Sardis/ [1910] **~o** (antikva urbo) M, S *PropN 1910*.

sardon/ [1957] **~a** (med.) (fig.) War *GD 1957*.

sargas/ [1957] **~o 1** (bot.) War *GD 1957*.

Sargas/ [1910] **~a 2** (topo.) M, S *PropN 1910* (*~a Maro*).

sari/ [1957] **~o** (vest.) War *GD 1957*.

sark/ [1889] **~i** Z *RE* 140b, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~aĵo** War *GD 1957*. **~ilo** War *GD 1957*. **~indaĵo** War *GD 1957*.

sarkasm/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; War *GD 1957*. ‖ **~a** *FK 1903*, 84.22 (*kun ~a rideto sur la lipoj*); Beau *EFr 1903*; War *GD 1957*. **~e** Z *Rab 1908*, 49.23 (*Francisko* [...] *~e ridas*).

sarkofag/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Sarkophag); OA 2-1914.

Sarmat/ [1910] **~o 1** (antikva regiono) (ark., *~io*, *~ujo*) B, S *PropN 1910*.

Sarmat/ [1957] **~o 2** (ano de antikva popolo) War *GD 1957* (Sarmate; → *~io*, *~ujo*).

Sarmati/ [1910] **~o 3** (antikva regiono) (ark., *~io*, *~ujo*) M *PropN 1910* (→ *~ano*).

sarsenet/ [1921] **~o** (teks.) FL *EnE 1921*, 344 (EN sarcenet, FR florence; speco de delikata silkŝtofo).

sat/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 199a, *MV*, *UV*. ‖ **~e** Z *RE* 42 (*ĝis ~e*); Beau *EFr 1903* (*ĝis ~e*). ‖ **~iga** Z *RE* 199a. **~igi** Z *RE* 105a, 107a, 199a; Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *RE* 212b; G *Kond 1890*, 24 (*La* [...] *Italoj* [...] *ne ~iĝas vin laŭdi*). **~iĝinte** Z *Ifig 1908*, 21 (*Tiesto, ~iĝinte, eksopiras / Pri siaj filoj*). ‖ **mal~a** Z *RE* 32b; Beau *EFr 1903*. **mal~i** Z *DL* 20 (*La elpelito mal~as jam la trian tagon*), *RE* 32b; Beau *EFr 1903*. **mal~o** Beau *EFr 1903*. **ne~igebla** Ger *Fant 1895*, 11. **super~igi** Z *RE* 150b.

Satan/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 34 (*tiel rafinitajn turmentojn ~o neniam elpensas*); Z *RE* 177a (≈o); Jon *ESv 1893,* 62 (≈o); Beau *EFr 1903* (≈o); Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*fornegoj kaj forĝistoj de ~o*); Z *Reviz 1906*, 85.23 (*~o* nin tentis), *Rab 1908*, 73.15 (*plenumi sian vorton, se ĝi estus donita eĉ al la ≈o*), 110.8 (*Ha, ≈o! kien vi implikas mian animon?*); OA 1-1909 (≈o). ‖ **~devena** Luyk *Iŝtar* 1924, 13.2 (*~devena kulto*).

satelit/ [1957] **~o 1** (astr.) War *GD 1957*; OA 9-2007 (*Astro rivoluanta ĉirkaŭ pli granda astro*).

satelit/ [1957] **~o 2** (astr.) (tek.) War *GD 1957*; OA 9-2007 (*Artefarita objekto rivoluanta ĉirkaŭ la tero (aŭ alia astro)*).

satelit/ [2007*] **~o 3** (fig.) (pol.) OA 9-2007 (*Urbo, regno aŭ organizaĵo politike aŭ ekonomie dependa de alia urbo / regno / organizaĵo*).

satelit/ [2007*] **~o 4** (fig.) OA 9-2007 (*Fihelpanto tute dependanta de iu; nedisiĝa fikunulo, al kiu oni komisias krimajn aŭ malnoblajn taskojn*).

saten/ [1935] **~o** (teks.) (antaŭe *atlaso (teks.)*) Wü *EV 1935*; War *GD 1957*; OA 8-1974 (II.A.4. *Estas oficialigitaj ~o (ia ŝtofo) kaj atlaso (kolekto de kartoj, ktp.), malgraŭ la jama oficialeco de atlaso (= ~o)*).

sati/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 344 (EN suttee; Hinda moro, laŭ kiu vidvino devis sin oferi sur la brulstako de la edza kadavro); Sek *Nepal 1959*, 212.

satir/ [1889] **~o 1** (lit.) Z *RE* 177a; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z Ham 1894. 56.13 (*La malnobla ~a verkisto de*

tiu ĉi libro), *Reviz 1906*, 98.29 (*kun la plej ~a vizaĝesprimo*). ‖ **~isto** *FK 1903*, 73.9; Cseh *Post* 1936-08-15, 158 (*la kritikanto kaj ~isto* [Baghy]).

Satir/ [1894] **~o 2** (mit.) Z *Ham 1894*, 13 (*Se lin kompari kun la nuna reĝo, / Li estis Apolono ĉe ~o*).

SATIS [1926] (hist.) (mll de *SAT-Inform-Servo*) *SEU* 1926, 5.

satrap/ [1889] **~o** Z *RE* 177a; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 90.27 (*la herba monteto, de kiu vi deĵetadis la persan ~on*); OA 1-1909.

satur/ [1889] **~i** Z *RE* 105a, 107a, *MV*, *UV*. ‖ **~iĝi** Z *RE* 105a; Tolk *Voron ~1900*, 3 (*la ĉemizo ~iĝis de ŝvito*). **~ita** Ger *LI* Feb. 1896, 29 (*la aero estis* [...] *~ita de bonodoraĵoj*).

Saturn/ [1893] **~o** (mit.) G *Lir 1893,* 39 (*Grizhara ~o ekparolas*).

Saud/ [2009*] **~a** (kp. ark. *Saŭda*°) R 2009 (*~a Arabio*, *~Arabujo*).

Saul/ [1891] **~o** Majn *Manf 1891*, 9 (*la malsano de la reĝo ~o*).

saŭc/ [1889] **~o** (kuir.) (1888: *soz/o*°) Z *RE* 49b, 190b, *MV*; G *Kond 1890*, 15 (*~o de kaporoj*); Z *UV*.

Saŭd/ [1989*] **~a** (ark., *Sauda*) R 1989.

saŭdad/ [1956] **~o** *NLR* Jul. 1956 [v] (dolora mildo de la bedaŭra rememorado), KK *NLR* Jul. 1956, 207 (*Se vi enspiros, olda kamarado, / Ĉi florparfumon per maljunaj pulmoj, / Vi sentos ja la sencon de ~o*).

saŭn/ [2005*] **~o** (antaŭe *ŝvit/ban/ej/*) *PIV 2005*.

sav/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20 (*≈u min, amikoj!*), *DL* 27 (*~i lin povas nur ia miregindaĵo*°), *RE* 191a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.9 (*≈onto de la mondo*). ‖ **~o** Z *Ifig 1908*, 11 ([Vi] *donas* […] */ Al la fremdulo ~on kaj revenon*); Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*sola rimedo de ~o*). ‖ **~anto** Z *RE* 191a; Beau *EFr 1903*. **≈into** Z *RE* 191a (mj., ĉar kromnomo de Kristo); Beau *EFr 1903* (≈o; ĝenerale]). ‖ **antaŭ~i** Z *Ham 1894*, 7 ([Se] *ankoraŭ estas eblo / La landon ~savi* [antaŭ la komenco de milito]).

Savoj/ [1910] **~o** (regiono) M, S *PropN 1910*; War *GD 1957* (Savoie). ‖ **≈a** War *GD 1957* (mn.). **~ano** War *GD 1957* (mj.). ‖ **≈brasiko** War *GD 1957*.

scen/ [1888] **~o 1** (ark., *~ejo*) Z *DL* 5 (*La persono de l' aŭtoro tian*° *tute foriros de la ~o*°), *E-isto* Sep. 1889, 6 (*sur la ~on*° *venis Volapük*), *Ham 1894*, 65.32 (*ĝi neniam estis donata sur la ~o*°), 68.8 (*Sur la ~o leviĝas kurteno*), 173.26 (*oni aŭdas pafojn post la ~o*); Beau *EFr 1903* (scène *(partie du théâtre où jouent les acteurs)*).

scen/ [1889] **~o 2** (teatr.) Z *RE* 62b, 198b; Jon *ESv 1893,* 62; Z *FE 1894*, 2, 4, *Ham 1894*, 70.14 (*la tutan ~on li dronigus per siaj larmoj*); Beau *Sint 1901*, 10 (*ĝui la ~on de la strato*), *EFr 1903* (scène *(division d'un acte déterminée* […]*)*); OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~ejo** (teatr.) (antaŭe *~o*°) Doré *Flut 1907*, [3] (*La artisto eniras sur la ~ejon, vestita per frako*).

sceptr/ [1887] **~o** (hist.) (pol.) Z *UL* 23 (*For, for lia ~o kaj trono*), *RE* 48b, 182a, *MV*; Majn *Manf 1891*, 8 ([senutilaj] *kiom por senkronigita reĝo lia regna pomo°, ~o kaj purpurvesto*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

sci/ [1887] **~i** Z *UL* 13 [n] (*Mi ne ~as kie mi lasis la bastonon*), 20 (*se eĉ la adresito* [...] *ne ~as la lingvon*), [v], *DL* 8 (*estas necese,* [...] *ke mi* ~u *la juĝon de l' mondo*), 10 (*Mi ~as, ke mia konfeso malvarmigos multajn por la afero*), 18 (*parolante kun iu, ni ofte ne ~as, kiel diri al li: „vi“ aŭ „ci“*), 32 (*li ne ~as, kiu loĝas en la kontraŭa domo*), 35 (*mi, kiel vi ~as,* [...] *ĉian*° *iris laŭ viaj piedsignoj*), 44 (*Tion ĉi mi ~is ankoraŭ estante en la lernejo!*), 47 (*Se infano ne krias, patrino ne ~as*), *Ald 1888*, 7 (*se se vi volas ~i, ĉu vi bone decidis*), *Ald 1888*, 11 (*tiuj* [...] *ne ~us kion fari*), 13 (*por ke la amikoj de l' lingvo internacia ~u unu pri la alia*), 14 (*la plej granda parto de l' mondo* [...] *ne ~as pri la afero*), *RE* 28b, 212a (povi, kompreni), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 (*la venĝo / Ne devas ~i limojn*), *FE*

1894, 20 (ekz. vd. en BK 2). ‖ **~e** Z *RE* 51. **~o** Z *RE* 28b (*sen ~o*), 62, 139a, 141b (*sen la ~o de*, malgraŭ), 178b, *FE 1894*, 2, 4; Beau *EFr 1903* (~ado; *sen la ~o de*). ‖ **~ado** Z *DL* 44 (*Ŝi ricevis grandan respekton por lia vasta ~ado*), *RE* 31b (*publika ~ado*), 62, *MV*, *Ham 1894*, 113 (*Kaj en ĉiuj miaj agoj / Mi mezuron ne ~adis*); Beau *EFr 1903* (~o). **~aĵo** Z *RE* 29a. **~aĵportisto** (ark., *kuriero*) Z *RE* 29a (kurjero°). **~anta** Z *RE* 34b (*~anta legi kaj skribi*). **~ante** Z *DL* 46 (*la soldatoj obeis la ombron, ~ante, ke la reĝidino volas lin fari ŝia edzo*), *RE* 51. **~ata** Z *RE* 31b (publika), 64a (*estas ~ata*; estas certa), 64a (konata, certa). **~ate** Z *RE* 29a (certe). **~emo** Z *DL* 43 (*Ŝi ricevis grandan ~emon*); G *Blov 1888*, 15 (*La najbaroj* [...] *kun ~emo atendis la heroon*), 17 (*la silentado de la juna huzaro*° *vekadis ŝian ~emon*). **~eti** Z *DL* 39 (*La virino eĉ ne ~etis, al kia grava persono ŝi donis kaŝejon*); G *Blov 1888*, 21 (*mi tiel malmulte ~etis la gravecon de mia krima ŝerco*). **~igaĵo** Z *DL* 21 (*pro la malbonaj ~igaĵoj, kiujn mi ricevis pri vi*), *RE* 28b. **~igante** Z *Ald 1888*, 4 (*≈igante la amikojn de l' lingvo internacia pri la* [...] *kongreso, mi devas ~igi ilin, ke la tuta sorto de l' lingvo* [...] *transiras en la manojn de l' kongreso*). **~iganto** Z *RE* 29a. **~igi** Z *Majn 1887-2* (*mi povas vin ~igi, ke la ĵurnalo komencos eliri kredeble ĉirkaŭ la monato Januaro*), *DL* 13 (*Se ia kompetenta akademio min ~igos, ke ĝi volas preni tiun ĉi laboron*), 13 (*mi ~igos, ke la lingvo estas preta*); G *Blov 1888*, 14 (*Oni decidis* [...] *~igi lin pri la neesperata feliĉo*); Z *RE* 20a (*~igi*), 20a (*laŭte ~igi*; krii, prediki), 64a, 116b, 122a, 157b (anonci, publikigi, proklami), 209a, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*Vi ~igos al li mian revenon*). **~igo** G *Blov 1888*, 12 (*Kia ~igo lin atendis!*); Z *RE* 29a, 64; Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *DL* 8 (*~iĝi mem, kie, kian*° *kaj kio estas parolata pri mia afero*), 14 (*je unu bela tago ni ~iĝos, ke la lingvo internacia fariĝis tutmonda*), 45 (*tion ĉi neniu devis ~iĝi*); G *Blov 1888*, 12 (*Gavrilo* [...] *sendis la knabinon por ~iĝi de Mario* [...], *kia estas ŝia sano*); Z *RE* 159b, 166b, 210b, *MV*. **~iĝo** Z *RE* 29a, 64. **~iĝinte** G *Blov 1888*, 5 (*la gepatroj de lia amata, ~iĝinte ilian duflankan amon, malpermesis la filinon eĉ pensi pri li*), 15 (*La najbaroj ~iĝinte de ĉio, miris ŝian konstantecon*). ‖ **~ama** Z *RE* 92b. **~envio** Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87 ([la afiŝo] *ekcitis la ~envion*° {~emon, ~volon} *de la*° *ĉiuj pasantoj*). **~viro** Lor *LernCs 1890*, 5 (*~viroj tentadis instrui lingvon*). **~vola** Z *RE* 92b; Stank *Viv 1896*, 19 ([la] *salono* [...] *ne povis enspaci ĉiujn ~volajn*). **~voleco** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 46 (*li elvokis la ~volecon*° {~volemon} *de ĉiuj Jaltanoj*); Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*la ~voleco*° *de niaj najbaroj*). ‖ **antaŭ~igi** Z *DL* 9 (*mi devas antaŭ~igi la leganton, ke tiu ĉi punkto estas* [...] *tre grava*), *RE* 148a, 149a; Beau *EFr 1903*. **ek~i** Z *Ifig 1908*, 17 (*se vi / Ek~us, kiu antaŭ vi troviĝas*). **ek~iĝi** *Ruth 1893,* 12. **ek~ota** Ger *Fant 1895*, 6 (*novaj virtoj, ek~otaj kaj serĉotaj*). **kun~anto** G *Blov 1888*, 13 (*la sekreto estis kaŝata de pli ol duona dekduo da kun~antoj*). **mal~anta** Einst *Plen 1888*, 31 (*Li estis la plej mal~anta kanoniko de lia*° *ĉefurbo*). **ne~ado** Z *Ham 1894*, 24 (*ne lasu min perei / En ne~ado*). **ne~ata** Z *RE* 7, 108b. **ne~o** Z *RE* 108b. ‖ **ĉio~o** Stead *The-E* Nov. 1903, 2 (*La kredo je redaktora ĉio~o estas* […] *absurda*).

scienc/ [1889] **~o** Z *RE* 62a, 92a (*arbara ~o*), 107b, *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*la ~o kaj literaturo de ĉiu nacio*), *UV*, *FE 1894*, 32.3 (*fizikiston oni ne povas nomi fiziko, ĉar fiziko estas la nomo de la ~o mem*). ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*sciigoj tuŝantaj la Parizon financan, komercan, industrian kaj ~an*); Nyl *LI* Apr. 1900, 58a (*en la ~a kampo*). ‖ **~ularo** Nyl *LI* Apr. 1900, 58a (*la ~ularo* [...] *rigardas Eon kiel tre grandvaloran penson*). **~ulo** (nun pli kutima *~isto*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*~ulo, kiu priskribis la naturon de la Balkanaj landoj*); Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 14, 15. ‖ **komputo~o** OA 9-2007 (→ *komput*). **leĝo~a** Z *Adr 1901*, [4] (*leĝo~a fakultato*). **leĝo~ulo** Z *Ham 1894*, 114 (*Kial ĝi ne povus esti kranio de leĝo~ulo?*); Ger

LI Jan. 1896, 13 (*unu el la odesaj bone konataj leĝo~uloj*). **leĝ~o** Z *RE* 54a, 147a (kalkeo de DE *Recht|s|wissen|schaft*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*leĝo~o°* {juro} *privata kaj publika*); Nyl *LI* Apr. 1900, 58b (*doktoro de leĝo~o*). **natur~e** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*respondi la demandon* [...] *ne sole teleologie, sed* [...] *ankaŭ natur~e*). **natur~o** Z *RE* 47b (dufoje; kp. DE *Natur|wissen|schaft*); *Adr 1896*, 13 (*kandidato de ~oscienco*); Beau *EFr 1903*; Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*la ĉiam pli kreskanta natur~o*). **populare-~a** Abes *Kralj 1897*, [2] (*verkoj populare-~aj*).

Scipion/ [1908] **~o** Z *Rab 1908*, 16.1 ([ili] *plorgrimacas pri la venkoj de ~o*).

Scit/ [1910] **~o** (ano de antikva gento) (ark., *skito*) B *PropN 1910*.

sciur/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 13b, 15a, *MV*, *UV*.

SD [1913] (mono) (mll de *spesdeko*) *UkrSt* Jan. 1913, 1 [t] (*Specimeno nur kontraŭ* […] *13 ~*).

se [1887] Z *UL* 20 (*per tiu lingvo oni povas esti komprenata de la tuta mondo, ~ eĉ la adresito* [...] *ne scias la lingvon*), 21 (*mi eĉ unu vorton ne almetas en alia lingvo, tiel kiel ~ ni tute ne komprenus unu la lingvon de la alia*), 21 (*≈ la afero proponita de la aŭtoro estas efektive bona, oni devas per ĉiuj fortoj lin helpi*), 22 (*Io pelas min eterne, / ≈ mi al gajuloj iras...*), [v], *DL* 13 (*≈ tamen nenia el la instruitaj akademioj volos preni mian aferon, tian° mi daŭrigos la publikigadon de l' proponoj*); Z' *UL* YI *1888*, 60a [v] (*≈ al mi vi skribos, mi venos*); *RE* 76b, 139a (*~ vi volas*), 166b (*nur ~*), 183a (~, ~ nur), 220a (*eĉ ~*; хотя бы), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14. ‖ **~ ... nur ...** Z *DL* 11 (*des pli danke mi ilin alprenas, ~ ili nur havas la celon montri al mi la erarojn*), 19 (*≈ mi nur estus sana, mi estus tute kontenta*), 32 (*li trovis* [...] *ĉion neesprimeble bela, ~ nur la malbona suno ne estus*). **~ ne** Z *RE* 66b.

seans/ [1896] **~o** (ark., *sesio*) Stank *Viv 1896*, 19 (*S-ro M.* [...] *aranĝis en ĝi* [en la ekspozicia salono] *~on kaj poste balon de e-istoj*).

seb/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 176a (сало), *MV* (Schmalz; Talg); Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*; *FK 1903*-2 (*granda peco da porka ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 176a; Beau *EFr 1903*. **~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **~eca** Beau *EFr 1903*.

Sebastian/ [1903] **~o** Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o, frato de Alonzo* [reĝo de Neapolo°]).

Sebastopol/ [1923] **~o** (havenurbo en Krimeo) (antaŭe *Sevastopolo*Z kun -v-) *SennR* Nov. 1923, 25 (*granda fortikigita havenurbo ~o*); War *GD 1957* (Sébastopol).

sed [1887] Z *UL* 19 (*ne konduku nin en tenton, ~ liberigu nin de la malvera*), 20 (*se eĉ la adresito ne sole ne scias la lingvon, ~ eĉ ankaŭ ne aŭdis pri ĝi*), [v], *Schl 1887*, 121 (*mi laboras ne kontraŭ la° Volapük', ~ por la ideo*), *DL* 4 (*Mi efektive intencis silenti en la daŭro de tuta jaro. ≈ de l' tago, kian° eliris mia libreto, mi komencis ricevi multon da leteroj kun demandoj*), 8 (*estas necese, ne sole, ke la mondo diru sian juĝon pri tiu ĉi afero, ~ ke mi* sciu *la juĝon de l' mondo*), 8-9 (*mi esperas, ke la kunsento de l' publiko ne malvarmiĝos, ~ konstante kaj senĉese kreskos*), 11 (*se ili nur havas la celon montri al mi la erarojn* [...], *~ ne ridi sen senco*), 12-13 (*~ diri, ke la lingvo tute ne estos ŝanĝita, mi tamen ne povas*), 21 (*li juĝas severe, ~ juste*), 32 (*„Mi malgraŭ ĉio ĝin venkos“ li diras, ~ li tamen ĝin ne venkas*); G *Blov 1888*, 14 (*≈ tamen, glor' al Dio, la sensento° ne havis postsignojn*); Z *RE* 112a, *MV*; Marig *LernIt 1890*, 34 (*Kiam* se *kaj ~ malestus, / Ni riĉuloj ĉiam estus*); Z *UV*, *FE 1894*, 9.

seg/ [1889] **~i** Z *RE* 133a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34.8 (*per ~ilo ni ~as*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 120b. **~ilo** Z *RE* 133a, *FE 1894*, 34.8; Beau *EFr 1903*.

segment/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Segment); OA 2-1914.

seĝ/ [1887] **~o** (meblo) Z *UL* [v], *DL* 26 (*Sidante sur ~o,* [...] *li dormetis*), 28 (*Transportu la*

~on de tie ĉi sur alian lokon); G *Blov 1888*, 8 (*ŝi ĵetis sin sur la ~on*); Z *RE* 83a (*~o apoga*), 196b, *MV*, *UV*. ‖ **~ego** (meblo) (ark., *fotel/o*) Beau *EFr 1903* (fauteuil). ‖ **apog~o** Melck *FlandLit 1904*, 15 ([li] *eksidiĝas en veluran apog~on*); Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*peza apog~o kun ruĝa kuseno el veluro*). **fek~o** War *GD 1957*. **lav~o** (= *bideo*) *FrazL 1903*, 10 (Fr bidet). **~-seĝo** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 [= *FK 1903*, 154.12] (*multo da sendifinaj puf-~oj*).

sejm/ [?] **~o** (nomo de la rusa parlamento; antaŭe *deput/at/ar/o* aŭ *popol/konsil/iĝ/o*; ne en *PIV 2005*).

sejn/ [1908: *~oreto*] **~o 1** (mar.) War *GD 1957*. ‖ **~oreto** (nun ankaŭ simple *~o*) Roll *Mar 1908* (Fr senne | De Zugnetz | En seine ret).

Sejn/ [1957] **~o 2** (rivero en Francio; antaŭe *Sen/o*°, *Sekvan/o*°) War *GD 1957*. ‖ **≈a** War *GD 1957*.

Sejŝel/ [2009*] **~oj** (regno) R 2009.

sek/ [1887: *~aĵo*] **~a** Z *UL* [v], *RE* 198a (~a), 198a (*~a tero*), 224a (*~aj prunoj*), 224a (mal-mola), *MV*, *UV* (→ *sek*, *aĵ*), *FE 1894*, 25 (→ *aĵ*). ‖ **~e** Barth *Ludo 1928*, 19 (*respondas J. ~e*). ‖ **~aĵo** Z *UL* 20 (*Kaj Dio diris:* [...] *montru sin ~aĵo.* [...] *Kaj Dio nomis la ~aĵon tero*); Marig *LernIt 1890*, 34 (*kiu rigardas la verecon kiel ~aĵon, tiu ne tutan vidas ĝin*); *FE 1894*, 25 (→ *aĵ*). **~eco** Z *RE* 58b (senpluveco); Beau *EFr 1903*. **~ega** Z *RE* 59. **~igi** Z *RE* 29b, 198a; Beau *EFr 1903*. **~igita** Z *RE* 6 (*~igita sturgo*). **~iĝi** Z *RE* 190b (sensukiĝi); Beau *EFr 1903*. **~iĝinta** Tolk *Voron ~1900*, 2 (*flava, ~iĝinta kiel ŝtono, stepo*). ‖ **~vinbero** Z *RE* 66a, *MV* 72, *UV* (→ *vin*). ‖ **el~iĝi** Z *RE* 65, 199b (сякнуть). **mal~a** Z *UL* 22 (*vangoj mal~aj de ploro*), *RE* 18b, 98a, 185a (*mal~a kaj malvarma vetero*); Beau *EFr 1903*. **mal~aĵo** Z *RE* 18b (fluidaĵo). **mal~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.4 (*mal~e mola, enkadrigita brikaĵo*). **mal~eco** Beau *EFr 1903*. **mal~igante** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*mal~igante per tiu ĉi fluidaĵo la objektojn*). **mal~igi** Z *RE* 98a, 99b, 121b (akvi). **mal~iĝi** Z *RE* 64, 98a; Beau *EFr 1903*.

sekal/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 172a, 173a, *MV*, *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 76 (*paŝtisto iris trans kampo per vojeto inter ~o*); G *NovAnt 1909*, 3 ([kampoj], / *De ~o arĝentaj*).

sekc/ [1889] **~i** (anat.) Z *RE* 24b, *MV* (seciren° {de 1901: sezieren}), *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~anto** Beau *EFr 1903*.

sekci/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 93 (*ekspozicio agronomia kun ~oj de fiŝkaptado, abeledukado*° {-bredado} *kaj* [...]); Beau *EFr 1903* (partie d'un groupe, d'une société, etc.); OA 1-1909; *InfRap* Jan. 1910, 4 (*fondiĝis* [...] „*Virina ≈o*“). ‖ **~estro** Z *Reviz 1906*, 45.23 (*la ~estro estas amika al mi*).

sekestr/ [1929*] **~i** (jur.) (ark., *sekvestri* kun -v-) OA 4-1929 (Fr mettre sous séquestre | En to sequestrate | De sequestrieren, in gerichtliche Verwaltung nehmen; oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, probable pro eventuala *sekvestr-*, vd. BK II.1, ĉap. OA 4.).

sekreci/ [1903] **~o** Z *FK 1903*, 230.5 (*La ~o estas malgranda*), 233.26 (*la kataro estas akompanata de pli forta ~o*); OA 1-1909.

sekret/ [1888] **~o** Z *DL* 39 [17.35] (*vi mian ~on en nenia libro malkovros*); G *Blov 1888*, 13 (*la ~o estis kaŝata de pli ol duona dekduo da kunsciantoj*), 13 (*Mario* [...] *elrakontis ŝian*° *~on*); Z *RE* 179b (секретъ; Ru секрет signifas kaj *kaŝita afero* kaj *korpa elfluaĵo*. El De *Geheimnis* sekvas, ke nur la unua senco estas celita. Korpa elfluaĵo en De estas *Sekret*, kiu tamen mankas en *MV*), 200a, *MV* (Geheimniss); Lor *LernCs 1890*, 17 (*~o, kiun mi certe tenos*); Z *UV*; Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la ~o de ĉia-doloro*). ‖ **~a** Z *RE* 200a; Beau *EFr 1903*; Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 ([en la ĉambro] *estis ~a silento*). **~e** G *Blov 1888*, 6 (*V.* [...] *ŝin petegis, ke ŝi* [...] *edziĝu je li ~e*); Z *RE* 25a, 200a (kaŝate), 211a, *Ham 1894*, 69 (*io nun ~e*

vin turmentas). ‖ **~ema** Z *Ifig 1908*, 13 (*Pastrino devas esti ~ema*). **~igi** (kaŝi) Z *RE* 145a; Beau *EFr 1903*.

sekretari/ [1889] **~o** Z *RE* 39, 45a, 133b („skribisto“), 179b, *MV*, *UV*, *Adr 1889*, 25 (*Phillips,* […], *~o de la Amerika Filozofia Societo*); Jon *ESv 1893,* 62 (sekreterare); Z *Adr 1896*, 20 (*~o en magistrato*); *JarL UEA* Maj. 1910, 73 (*kompania ~o*), 83. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~ejo** Beau *EFr 1903*.

seks/ [1889] **~o** Z *RE* 141a, *MV* (Geschlecht (männlich oder weiblich)); *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 140b (половой); Beau *EFr 1903*.

sekstant/ [1908] **~o** (astr.) (mar.) Roll *Mar 1908* (FR sextant | DE Sextant).

sekt/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 169b (расколъ, «skismo, disiĝo»); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~ano** Z *EG 1904*.

sektor/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Sektor); OA 2-1914.

sekular/ [1923] **~a** Setä *FiE 1923*.

sekund/ [1889] **~o** (mez.) Z *RE* 180a; G *NovJ 1891*, 6 (*horloĝoj elbatantaj° la ~ojn*); Z *UV*, *FE 1894*, 12.12 (*unu minuto konsistas el sesdek ~oj*).

sekundant/ [1903] **~o** *FK 1903*, 83.36 (*ricevinte* [...] *elvokon al duelo, sendis ~on*), 150.21 (*mi mem estos ~o por vi. Ho, la duelo estos gajega!*); Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

sekur/ [1910] **~a** (ne ĉe Z; antaŭe *certa*) Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20]; OA 4-1929; *PV 1930* (*~a rifuĝejo*).

sekv/ [1889] **~i** Z *RE* 22b, 185a (dufoje), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111 (*Ni tial ~u lin rapide!*); *FE 1894*, 25, 29.8 (*El la dirita regulo~as, ke …*); Beau *EFr 1903* (**1** *Li ~is min*; **2** *~u tiun ĉi vojon*; *Vi devas ~i lian ordonon, konsilon, ekzemplon*). ‖ **~e** Z *RE* 185a, *Ham 1894*, 112 (indikante rezulton de konsiderado), *FE 1894*, 25.5 (*La surtuto estas aĉetita de mi, ~e ĝi apartenas al mi*) k.a.; Beau *Sint 1901*, 3 (*mi havas tempon kaj ~e* [par conséquent] *mi povas atendi*), *EFr 1903*. **~o** Z *RE* 24b (*en ~o de...*), 144a, 185a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~anta** Z *RE* 143b, 185a, *A 1905*, 2.1 (*la ~antaj tri verkoj estas rigardataj kiel fundamento de Eo: …*); Beau *EFr 1903* (*Tion ĉi vi legos en la ~anta volumo*). **~antaro** Z *RE* 43, 178a; Beau *EFr 1903*; Cart *TraTur 1905*, [3] (*≈antaro solena akompanas* [la imperiestron], *plena je herooj*). **~anto** Z *RE* 143b (adepto). **~igi** Z *RE* 26b. ‖ **inter~e** Z *RE* 193a (unu post la alia); Beau *EFr 1903* (consécutivement). ‖ **spur~i** GM *EFr 1910*.

Sekvan/ [1910] **~o** (rivero en Francio) (ark., *Sejn/o*) B *VdE 1910* (*Granda akvujo de fluanta akvo: Nilo, ~o* [→ rivero]; *La ~o fluas tra Parizo*); War *GD 1957* (plusendas al *Sejno*). ‖ RIM. La esperantigo baziĝas sur la kelta-latina nomo *Sequana*. Nun pli kutima estas la formo *Sejno* surbaze de FR *Seine*. ‖ Kp. ark. *Sen/o*°.

sel/ [1889] **~o 1** (sidilo, kiun oni ligas sur la dorso de rajdobesto) Z *RE* 199a, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV, Ham 1894*, 107 (*Li kvazaŭ mem alkreskis al la ~o*). ‖ **~i** Z *RE* 199a, *MV*, *UV*. ‖ **~isto** Z *Adr 1889*, 15 (kp. De *Sattl/er*). ‖ **sen~igi** Beau *EFr 1903*.

sel/ [1944] **~o 2** (muz.) (pp kordinstrumentoj, sin. *sile/o* [FR *sillet*]) But *MuzT 1944*, 29 (pp violono: *de* [la korda tenilo (finpeco)] *la kordoj etendiĝas ĝis la kejloj, kuŝante kapfine sur ~o kaj alifine sur la ponto*), *EEn 1967* (nut); *EB 1988*, 302#19; Wenn *RokPop 1999*.

sel/ [1957] **~o 3** (muz.) (pp kordinstrumentoj) (antaŭe *ŝraub/ing/o*) War *GD 1957* (sommier (de violin)).

selakt/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 199a, *MV*, *UV*.

selĝuk/ [1899] **~o** (gentano) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*~oj kaj taĝikoj, kiuj estis alvokitaj* […] *de la bordoj* [de la rivero] *Armú-Darjá*).

selts/ [1903] **~a** (kp. seltz/*a* kun -z) *FrazL 1903*, 10 (*~a akvo*; l'eau de seltz | Selterswasser).

seltz/ [1909] **~a** (antaŭe *selts/a* kun -s) Bend *DkE 1909*, 160 (*~a akvo*; Selterswasser, orig.

minerala akvo el la urbo *Selters* en Germanio, poste ĝenerale por iuj mineralakvoj, enhavantaj karbonatan acidon).

sem/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 199b, *MV*; Z' *UL* Sv *1889* [v] (*sem'* så (verbet [verbo])); Z *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 145a (посевъ, nun посев), 199b, *MV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 76 (*spiko plena de ~oj*). ‖ **~o** Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*. **~aĵo** Lib *LernLv 1889*, 44 (*Kolektadi la ~aĵojn* [de la kampo]). **~aĵpurejo** Lib *LernLv 1889*, 43. **~ingo** Lib *LernLv 1889*, 44 (*Koroneto*° *de ~ingoj*). ‖ **dis~adi** Beau *EFr 1903* (dis~i). **dis~i** Beau *EFr 1903* (~adi); Fruic, Lengy *LI* Jan. 1905, 2 (*en ĉiuj siaj kolonioj, niaj anglaj amikoj dis~as samideanojn*); Mott *EEn 1906* (→ *dis*). **en~i** Z *RE* 58b (~i; kp. DE *ein|säen*). ‖ **kanab~o** Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

semafor/ [1904] **~o** (mar.) Z *EG 1904* (Semaphor); Roll *Mar 1908* (FR sémaphore | DE Semafor); OA 2-1914.

semajn/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Majn 1887-1* (*verketo* [...], *kiu estos eldonita post 4-5 ~oj*), *DL* 37 (*Mi restis tie tri ~ojn*), *RE* 15b (*palma ~o* {Sankta ≈o}; вербная недѣля), 109a, 179a (*Kristfesta ~o*), 195b (*antaŭpaska ~o*), 232b (*la postpaska ~o*), *MV*; Lib *LernLv 1889*, 26 [g] (*~o venonta*); G *NovJ 1891*, 6 (*Lia tero sin tiradis*° {etendiĝis} *~on da vojo longen*° {laŭlonge de} *la Tigro*° {Tigriso} [vd. la RIM. je *longe* kaj *tiri*]); Z *UV*, *FE 1894*, 12.15 (*La sepan tagon de la ~o Dio elektis, ke ĝi estu pli sankta, ol la ses unuaj tagoj*). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]. ‖ **buter~o** (karnavalo) Z *RE* 94b. **ĉiu~a** Z *RE* 47a; Beau *EFr 1903*.

semantik/ [1934] **~o** (ling.) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

semestr/ [1893] (ark. en la ĝenerala senco de *duonjaro*, nur plu *universitata ~o*) **~o** Svensk 1893, [2] (*La estraro* [...] *estas elektata* [...] *en la printempa ~o*); Ahlb *LI* Apr. 1900, 57a (*la klubo havis sian lastan ordinaran kunvenon de tiu ĉi ~o*°). ‖ **ĉiu~o** Svensk 1893, [2] (*La klubo havas ĉiu~o* {-n} *almenaŭ unu kolektiĝon*).

semid/ [1905: *~a*] **~o** (pers.) *PropN 1910* (≈o). ‖ **~a** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*En ~a lingvo*); Ver *VocTT* 1907, 110b (sémitique).

seminar/ [1910: *~direktoro*] **~o** (ark., *seminari/o* kun *-i/*) ‖ **~direktoro** *JarL UEA* Maj. 1910, 80.

seminari/ [1889] **~o** (kp. ark. *seminar/o*° sen *-i/*) Z *RE* 180a (семинарія, «lernejo por estontaj pastroj aŭ instruistoj»), *Adr 1889*, 20 (*instruisto de la Pskova ≈o*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *Adr 1896*, 7 (*abato, profesoro de seminario*); *FK 1903*, 204.7 (*speciala kurso de ~o por instruistoj*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909 (DE Seminar (Anstalt)). ‖ **~ano** Beau *EFr 1903* (séminariste). **~isto** Z *Adr 1896*, 16.

semiotik/ [1973] **~o** (ling.) Szerd *ScRe* 1973/2:3, 45; Zlotnikova Szerd *ScRe* 1973/2:3, 91.

semol/ [2005*] **~o** (kuir.) (antaŭe *semolin/o*) *PIV 2005*.

semolin/ [1921] **~o** (kuir.) (ark., *semol/o*) FL *EnE 1921*, 344 (EN semolina | FR semoule); War *GD 1957*.

semperviv/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957* (joubarbe).

sen [1887] Z *UL* 22 (*Venu tuj al mi la morto, / En espero – ~ doloro!*), [v], *Schl 1887*, 121 (*tio estos* [...] *pli bone, ol resti tute ~ lingvo tutamonda*), *DL* 10 (*tiu ĉi demando estas por la publiko ~ signifo*), 12 (*la lingvo restos* tute ~ ŝanĝo), 14 (*Tiuj* [...] *lernas la lingvon ~ ia atendo*); Einst *Plen 1888*, 33 (*oni manĝas kaj* [...] *remanĝas, ~ sin ruini*° *la stomakon*); Z *RE* 7a (~-, *mal-*, *ne-*), 7b (~), 141b (*~ la scio de*, malgraŭ), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13 k.a. ‖ **~eco** War *GD 1957*. **~igi** Z *Ald 1888*, 8 (*mi ~igas min nun je ĉiaj personaj privilegioj*), *RE* 115a, 125b; Beau *EFr 1903* (~igi je). **~igo** *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*Ĉu peko devena estas simple ~igo je bonoj supernaturaj?*). **~iĝi** War *GD 1957*.

‖ **A-B** ‖ **~ama** Z *EG 1904*. **~arbigi** Z *EG 1904*. **~armigi** Z *RE* 168b; Beau *EFr 1903*. **~aroma** G *NovAnt 1909*, 15. **~artifika** Z *RE* 162b (honesta). **~atenda** Z *RE* 111a; (*ploro*) Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77. **~atente** Mott *EEn 1906*. **~barba** Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2; War *GD 1957* (→ *sen*). **~bela** Minor *EDe 1924*. **~berigi** Z *GVGE 1894*, 4a. **~bezona** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~bezono** Z *E-isto* Jan. 1890, 27b (*la uzado ĝin°* [la akuzativon] *en okazo de ~bezono*). **~bordaĵo** Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 5a. **~brida** Z *Ham 1894*, 12. **~bridigi** Z *RE* 168a. **~brue** Z *Ald 1888*, 15.

‖ **C-Ĉ** ‖ **~ceda** Z *RE* 110a. **~cela** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~celeco** Z *Ifig 1908*, 10. **~ceremonia** Z *RE* 216b (familia). **~ceremonie** Z *DL* 42. **~ceremonieco** Beau *Sint 1901*, 5. ‖ **~ĉesa** Z *Schl 1887*, 120, *RE* 7b (~halta; plia fojo), *FE 1894*, 2. **~ĉese** Z *DL* 8-9, *FE 1894*, 13.2.

‖ **D** ‖ **~danĝera** Z *RE* 7a, *A 1905*, 6.4. **~danĝere** GM *EFr 1910*. **~danĝereco** Z *A 1905*, 1.2. **~danĝerigi** GM *EFr 1910*. **~danka** Beau *EFr 1903*. **~decida** Z *RE* 110b. **~denta** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. **~dentigi** Beau *EFr 1903*. **~dependa** Z *DL* 6. **~depende** Z *DL* 14. **~dependeco** *Nürn 1889* [g] 17 (*La popola batalis por sia ~dependeco*). **~dependiĝo** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90. **~difekta** Z *RE* 108b, 215b (*resti ~difekta*). **~diferenca** Z *FE 1894*, 30.9. **~diference** Milho *Cindr 1907*, 20. **~disiĝa** Z *RE* 110b. **~dispute** Z *E-isto* Mar. 1890, 35b. **~duba** Beau *EFr 1903*. **~dube** Z *A 1905*, 6.1.

‖ **E** ‖ **~ekstaza** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.2. **~elira** Z *RE* 54a (*~elira strateto*). **~enhava** Beau *EFr 1903*. **~energia** Beau *EFr 1903*. **~erara** Z *DL* 6. **~erare** Einst *Plen 1888*, 25. **~escepta** G *Blov 1888*, 16. **~escepte** G *Blov 1888*, 17; Z *RE* 136b (universale; поголовно, «laŭkape», totale). **~espere** Z *DL* 27. **~esti** Z *RE* 116b.

‖ **F** ‖ **~faruna** War *GD 1957*. **~feligejo** Z *GVGE 1894*, [3b]. **~feligi** Z *GVGE 1894*, 4a (abbalgen). **~fina** Z *Schl 1887*, 121. **~fine** Einst *Plen 1888*, 21 [g]. **~finite** Einst *Plen 1888*, 34. **~fleksia** (gram.) War *GD 1957*. **~flugila** (zool.) War *GD 1957* (→ *sen*). **~foliigi** Z *GVGE 1894*, 5a. **~foliigo** Z *GVGE 1894*, 5a. **~fonda** Z *Ald 1888*, 8. **~forigo** Z *RE* 154b (atento, ~movo). **~forira** Z *RE* 110a. **~forma** Z *UL* 19. **~fortigi** Z *RE* 65. **~freŝige** Tolk *Voron ~1900*, 2. **~frukta** Z *RE* 7a; War *GD 1957* (→ *sen*). **~funda** G *Blov 1888*, 7.

‖ **G-Ĝ** ‖ **~gardema** Marig *LernIt 1890*, 35 (*knabino ~gardema*). **~gardeme** G *Blov 1888*, 18. **~gustiĝi** Z *RE* 26a (~odoriĝi). ‖ **~ĝena** Z *RE* 110b, 166b. **~ĝene** Beau *EFr 1903*.

‖ **H-Ĥ** ‖ **~halta** Z *RE* 7a (~ĉesa), 7b, 110a. **~hara** Z *RE* 91b, 135a. **~haraĵo** Z *DL* 23, *RE* 91b, 135a. **~hariĝi** Beau *EFr 1903*. **~harulo** Beau *EFr 1903*. **~haŭtigi** Vic *Kiĥot* 1905, 15. **~homa** Z *RE* 7a (dezerta). **~honora** Z *RE* 7b (malhonesta, malhonora, malglora). **~honta** Beau *EFr 1903*. **~honte** Z *DL* 41.

‖ **I-Ĵ** ‖ **~indulga** Sele *E-isto* Jan. 1893, 10. **~inspira** Luyk *Iŝtar* 1924, 45.1. **~intence** Z *FE 1884*, 22.4. **~intenco** Z *RE* 109b. **~intermanka** Z *RE* 191b (unupeca). **~intermanke** Z *RE* 191b (сплошь, «tute, unupece, komplete»). ‖ **~justaĵo** Vic *Kiĥot* 1905, 14.

‖ **K** ‖ **~kapigi** Z *RE* 114a; Beau *EFr 1903*; War *GD 1957* (→ *sen*). **~kompare** Z *A 1905*, 4.6. **~kompara** Z *RE* 110b. **~kompata** G *Blov 1888*, 5. **~kompate** Z *DL* 48. **~kondiĉa** Z *DL* 11. **~kondiĉe** Z *UL* 26. **~konfuza** Z *A 1905*, 6.4. **~konscio** Z *RE* 7a. **~konsileco** G *Blov 1888*, 18. **~konsoleco** Z *Ham 1894*, 11. **~kruca** Domb 1890, 24 (*tomboj ~krucaj*). **~krede** Z *DL* 6. **~kronigita** Majn *Manf 1891*, 8 (*~kronigita reĝo*). **~kulmigi** War *GD 1957* (chaumer). **~kulpa** Z *RE* 108a, 110a. **~kulpigi** G *Blov 1888*, 6; Z *GVGE 1894*, 5a (*~kulpigi sin*; peti pardonon, elpeti; abbitten). **~kuraĝa** Z *RE* 212b (malgaja).

‖ **L** ‖ **~laborulo** Z *RE* 7a (~taŭgulo, fripono). **~laca** Z *RE* 111a (dufoje). **~lace** Z *RE* 81 (*~lace sidi*). **~laciĝa** Z *RE* 111a. **~lima** Z *Ifig 1908*, 20. **~lumeco** Z *RE* 197b (krepusko).

‖ **M** ‖ **~makula** *PV 1930*. **~malfortiĝa** Z *RE* 110a. **~maskigi** Z *RE* 168a; Beau *EFr 1903*.

~merita Z *DL* 10. **~meritulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 47.3. **~morta** Z *FE 1894*, 31.6. **~mova** Z *DL* 13. **~move** Z *FE 1894*, 22.1, *Ham 1894*, 24. **~moveco** Z *UL* 21. **~moviĝemo** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15. **~movo** Z *RE* 154b (atento, ~forigo). **~mura** (urbo) [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15.

‖ **N-O** ‖ **~nacieca** (pol.) *JarL SAT 1923*, 21. **~necesa** Z *DL* 10. **~nombra** Z *Schl 1887*, 121, *RE* 110b, *E-isto* Aŭg. 1892, 121. ‖ **~odoriĝi** Z *RE* 26a (~gustiĝi). **~okupa** Z *RE* 147a. **~ordeco** Z *RE* 56. **~ordigi** Z *RE* 16. **~ordo** Z *RE* 186a.

‖ **P-R** ‖ **~pacience** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 **~pacienco** Z *Majn 1889-11*. **~paga** Z *RE* 7a, 37a. **~page** Z *RE* 37a, *FE 1894*, 31.21. **~pasie** G *Kond 1890*, 25. **~pena** G *Blov 1888*, 16; Z *RE* 110b. **~pense** Z *Ald 1888*, 9. **~pera** Z *RE* 7b, 110a. **~plumigi** G *Gefr 1889*, 6. **~pluveco** Z *RE* 58b. **~prave** Vic *Kiĥot* 1905, 13. **~praveco** Vic *Kiĥot* 1905, 15. **~prokraste** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **~prudenta** Z *RE* 7b. ‖ **~revena** Z *RE* 7a. **~ripoza** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4 (*~ripoza agemulo*). **~ripozeco** Luyk *Iŝtar* 1924, 26.7. **~riska** Beau *EFr 1903*.

‖ **S** ‖ **~saĝa** Z *RE* 183b (idiota). **~senca** Z *DL* 11, *RE* 7b, 109b; Beau *EFr 1903*. **~sencaĵo** Z *RE* 16a, 30a, 119a (*babilaĵo*), 197b, 223b, 226b, *FE 1894*, 35.1. **~senta** G *Blov 1888*, 20. **~sente** G *Blov 1888*, 14. **~sento** G *Blov 1888*, 14. **~sigeligi** Z *RE* 170a. **~signifa** Z *DL* 7, *RE* 112a. **~signife** Einst *Plen 1888*, 21 [g]. **~simila** G *Blov 1888*, 15. **~skandale** Melck *FlandLit 1904*, 14. **~skrupula** Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4. **~sukiĝi** Z *RE* 190b (sekiĝi).

‖ **Ŝ** ‖ **~ŝanĝa** Z *Ald 1888*, 5, *A 1905*, 1.3. **~ŝanĝe** Z *A 1905*, 4.3. **~ŝanĝema** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **~ŝargigi** Z *RE* 168b. **~ŝarĝigi** Z *RE* 166b. **~ŝeligi** Z *RE* 114b, 169a, *MV* 64, *UV* (→ *ŝel*). **~ŝerce** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76. **~ŝnurigi** Z *RE* 168b.

‖ **T-U** ‖ **~taŭgigado** Z *A 1905*, 6.4. **~taŭgulo** Z *RE* 7a (~laborulo, fripono), 109a. **~tondra** Z *RE* 57. **~truigi** G *Kond 1890*, 30 (*granda kudrilo por sen~igi* {fliki} *la velon*). **~utileco** Z *DL* 11.

‖ **V-Z** ‖ **~verse** Majn *Manf 1891*, 3. **~vestigi** Z *DL* 20, *RE* 167a, 168a, 169a (*~vestigi la piedojn*); Beau *EFr 1903*. **~vestiĝi** Milho *Cindr 1907*, 12. **~viandigi** Z *GVGE 1894*, [3a] (aasen). **~vidigi** (blindigi) G *Kond 1890*, 24. **~vidiĝi** Z *DL* 32. **~viva** Z *RE* 32a (*~viva loko*). **~vizaĝigita** Majn *Manf 1891*, 3. **~vojo** G *NovAnt 1909*, 5. **~vunda** G *NovAnt 1909*, 17. ‖ **~zorga** Z *RE* 7a. **~zorge** Z *Ham 1894*, 20. **~zorgeco** Ger *Fant 1895*, 14.

‖ **ne~kaŭze** G *Blov 1888*, 13.

Sen/ [1905] **~o** (ark., *Sejn/o*) Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*mi vidas ~on fluantan laŭlonge de mia ĝardeno*; *~o, iranta de Rueno al Havro*). ‖ Kp. *Sekvan/o°*.

senat/ [1888: *~ano*] **~o** (pol.) Z *RE* 180a; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 74.23 (*diru al la ~o, kiu vin sendis*); OA 1-1909. ‖ **~ano** Z *DL* 23 (*Sinjoro N. estas ~ano*), *RE* 180a; Beau *EFr 1903*; Z *Rev 1906*, 66.8 (*diversaj eminentuloj, ~anoj kaj admiraloj*).

senc/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 11 (*ridi sen ~o*), 20 (*La formojn kunmetitajn* [...] *oni devas uzi sole tian°, kian° la ~o ĝin° necese° postulas*), 28 (*Se* [...] *la ~o ne montras al ni, kian sufikson ni devas preni*), *RE* 186a, 202b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 29.1 (*Se ni bezonas uzi prepozicion kaj la ~o ne montras al ni, kian prepozicion uzi, tiam ni povas uzi la komunan prepozicion „je“*), 29.10 (*la klareco de la ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 202b. ‖ **sen~a** Z *DL* 11 (*Aliaj* [...] *donis sole sen~ajn ŝercojn*); G *Blov 1888*, 7 (*sen~aj sonĝaj vidaĵoj*); Z *RE* 7b, *RE* 109b; Beau *EFr 1903*. **sen~aĵo** Z *RE* 16a, 30a (галиматія, nun галиматья, «galimatio»), 119a (*babilaĵo*), 197b, 223b, 226b, *FE 1894*, 35.1; *FK 1903**-2 (*La edzino respondis, ke li diras sen~aĵon*); Beau *EFr 1903*. ‖ **du~a** Z *RE* 37. **tia~e** G *Blov 1888*, 5 (*interparolante tia~e, ili* [...] *alvenis al la jena decido*).

send/ [1887] **~i** Z *UL* 21 (*mi ~os al vi la libreton*), *DL* 7 (*ili eble tie ne trovos respondojn je l' demandoj, kiujn* ili *~is*), 18 (*~u al mi prunte dekduon da forketoj*), 22 (*se li estas tiu, kiun mi*

atendas, ~u lin al mi); G *Blov 1888*, 12 (*Gavrilo* [...] *~is la knabinon por sciiĝi* [...]*, kia estas ŝia sano*), 13 (*Oni ~is en la urbon al la kuracisto*), 14 (*Oni decidis ~i al li kaj sciigi lin pri la neesperata feliĉo*); Z *RE* 145a, 184a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 17.9 (*mi devas tien ~i mian filinon*) k.a. ‖ **~o** Z *RE* 143b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 145a; Beau *EFr 1903*. **~ante** Z *DL* 16 (*vi nenion perdos, ~ante la promeson*). **~ata** Z *DL* 13 (*mi daŭrigos la publikigadon de l' proponoj, ~ataj al mi*), *RE* 145a. **~atulo** (ark., *~ito*, *~into*) G *NovJ 1891*, [3]. **~inta** Einst *Plen 1888*, 24 (*la ĉefoj de ĉiaj regnoj,* [...]*, ~intaj iliajn*° *reprezentantojn por la konferenco*). **~inte** Z *Majn 1887-3* (*Vi povos ĝin ricevi ankaŭ ĉe mi mem, ~inte 25 kopekojn*). **~ita** Z *DL* 12 (*Juĝante laŭ la konsiloj, kiuj estas ~itaj al mi*). **~itaĵo** (ark., *~aĵo*) Z *E-isto* Feb. 1890, 32b (*Mia filo estas tre dankema al Vi por la ~itaĵo*°). **~itaro** (ark., *delegacio*) Z *RE* 144a (kp. De *die Ge|sandt|en, die Ge|sandt|schaft*). **~ito** Z *RE* 113a (*~o de l' papo*), 143b, 144a, *Ham 1894*, 105 (*Eniras ≈ito* [por la reĝo]); Beau *EFr 1903*. ‖ **al~i** Z *DL* 8 (*mi petis ilin al~i al mi tiun numeron de l' gazeto, en kiu estos kritiko de mia afero*), *RE* 155a. **al~inte** Z *Ald 1888*, 17 (*Al~inte la koston de poŝta transsendo, ĉiu povas* [...] *ricevi de mi la plej novan nomaron de l' verkoj*). **al~ita** Z *DL* 15 (*se* [...] *estos al~itaj dek milionoj promesoj*). **de~i** Z *RE* 111b. **dis~i** Z *UL* En *St* [v], *Ald 1888*, 2 (*la „Amerika Filozofia Societo" decidis dis~i al ĉiuj instruitaj societoj la proponon fari internacian kongreson*), *AntV*-Ru *1889*, 4 (*dis~i* [...] *al Viaj*° *amikoj kaj konatoj*); Beau *EFr 1903*. **dis~ata** Z *AntV*-Ru *1889*, 4 ([la vortaro] *povas estis disdonata kaj dis~ata en granda nombro*). **dis~onto** Z *Adr 1896 fol. 2*, 14 (*la nomo de la mendanto-dis~onto*). **el~i** G *Blov 1888*, 9 (*Li el~is sian fidelan Tereŝka'n en Nenaradovon*); Z *Domb* (*La rakonton de Puŝkin mi el~is al Vi hodiaŭ*), *RE* 27a, 27b, *Ifig 1908*, 21 (*Kaj lin* [la filon] *el~as al la reĝa urbo*). **for~i** Z *RE* 193a. **re~i** Z *Ifig 1908*, 10 (*la kaptitojn kiu tiel ofte / de certa mort' re~is al patrujo*). **trans~i** Z *RE* 150b. **trans~o** Z *Ald 1888*, 17 (*poŝta trans~o*).

Senegal/ [1910] **~o 1** (rivero) B *PropN 1910*.

Senegal/ [1957] **~o 2** (regno) (antaŭe *Senegalio*°) War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444d; R 2009. ‖ **≈a** War *GD 1957*. **~ano** War *GD 1957*.

Senegali/ [1910] **~o** (regno) (ark., *Senegalo*) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Senegambi/ [1987] **~o** (hist.) (regno) (konfederacio inter Gambio kaj Senegalo inter 1981 kaj 1989) *PIVS 1987*; R 1989, pn. 7.

Senegarabi/ [1910] **~o** (1910) (regiono) *PropN 1910*.

Senek/ [1910] **~o** (roma filozofo *Seneca*) B *VdE 1910* [→ sentenco] (*sentenco de ~o*); War *GD 1957*.

sens/ [1923] **~o** Setä *FiE 1923*; OA 8-1974 (*vidado, aŭdado, flarado, gustumado kaj tuŝado estas la kvin klasikaj ~oj*; *muskola ~o*). ‖ **ekvilibro~o** OA 8-1974. ‖ Kp. *sent/o 2*.

sensaci/ [1888: *~a*] **~o** Beau *EFr 1903* (sensation *(effet marqué d'attention, de surprise, etc.)*); Z *EG 1904* (Sensation); OA 2-1914. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 14 (*la gazetoj ne alportas ĉiutage ~ajn novaĵojn pri la irado de l' afero*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Cart *Bild 1905*, 14 (*~a tezo* [en zoologio]).

sent/ [1887] **~i 1** (ricevi sensaĵon; frua Eo ne distingas inter *senti* kaj *sensi*, vd. *senti 2*) Z *UL* 22 (*Fajron ~as mi interne*), [v], *DL* 3 (*mi ~as la devon antaŭ ĉio danki la legantan publikon*), 42 (*mi ~as min kiel alpremita al la tero*); G *Blov 1888*, 19 (*mi ~as, ke vi estus mia*); Z *RE* 18b, 115a, 127a, 226a, 226b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 73.15 ([la reĝo] *~as sin tre malbone*), *FE 1894*, 3, 32.12 (*Kelkaj homoj ~as sin la plej feliĉaj, kiam ili vidas la suferojn de siaj najbaroj*), 33.7; Beau *EFr 1903* (*Ĉu vi ~as la malvarmon*; *Ŝi nur malamon ~as por li*). ‖ **~a** Z *RE* 225b (~ama). **~o** Z *DL* 42 (*mi ricevas tian saman ~on, se vi parolas al mi familiare*); Einst *Plen 1888*, 33 (*nenio tie ĉi malordas la ~on de feliĉeco*); Z *RE*

226a, 226b (~ado), *Ham 1894*, 113 (*ju malpli ia mano laboras, des pli delikata estas ĝia ~o*), *FE 1894*, 2; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** Z *RE* 226b (~o). **~aĵo** (ark., *~o*) Marig *LernIt 1890*, 31 (*Estas por mi mira ~aĵo°, se mi iras nokte tra l' urbo*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*en Majo oni ricevas pli fortan ~aĵon° de aliformiĝo kaj renaskiĝo en la naturo*). **~ante** G *Blov 1888*, 18 (*Burmin', ~ante la malfacilecon de sia pozicio, diris ke li serĉis jam longe la okazon*); Z *Ham 1894*, 111.6 (*Danĝeron sian tute ne ~ante*). **~ebla** Z *RE* 225b; Beau *EFr 1903*. **~ema** G *Blov 1888*, 6 (*sent~a fraŭlino*); Z *RE* 225b; Beau *EFr 1903*. **~emo** Beau *EFr 1903*. ‖ **~otrompiĝo** Luyk *Iŝtar* 1924, 37.1 (*La racio kontraŭas tiujn ĥaosajn ~otrompiĝojn* [pro adorado de senanimaj objektoj anst. Dio]). ‖ **~ama** Z *RE* 225b (~a); Beau *EFr 1903*. ‖ **antaŭ~ema** Z *RE* 40b (diven~a). **antaŭ~i** Z *RE* 149a; Beau *EFr 1903*. **antaŭ~o** Asklöf *LI* Maj. 1898, 73 (*mi turnis mian atenton al la tiel nomataj antaŭ~oj*). **delikat~o** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*tre granda delikat~o*). **ek~i** Z *DL* 31 (*apenaŭ la steloj ekellumis el la klara etero, li ek~is novan vivon*). **kun~o** Z *DL* 3 (*danki la legantan publikon por la viva kun~o, kiun ĝi monstris por nia afero*). **ne~a** Grenk *Ruinoj 1923*, 5 (*vi* [dezerto] *estas ne~ema*). **sen~a** (*ark.* svena) G *Blov 1888*, 20 (*la fianĉino sin trovas en sen~a estado*). **sen~e** (*ark.* svene) G *Blov 1888*, 14 (*ŝi falis sen~e*). **sen~o** (ark., *sveno*) G *Blov 1888*, 14 (*la sen~o ne havis postsignojn*). ‖ **akra~a** Z *RE* 226b; Beau *EFr 1903*. **dank~o** Sey *FlandLit 1904*, 6 [a] (*ni plezure esprimas niajn plej korajn dank~ojn al …*). **dolor~o** Barth *Ludo 1928*, 11. **tiklo~ema** Z *EG 1904*.

sent/ [1888] **~i 2** (ark., *sens/i*) Z *RE* 123a (*~i palpe*). ‖ **~o** Z *DL* 35 (*mi ne povas ankoraŭ retrovi miajn ~ojn!*); Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*Ni ne povas* [la Nevideblon] *sondi per niaj mizeraj sentoj°* {sensoj}). ‖ **~forto** (ark, *sensforto*) Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*~fortoj° kaj spirit-fortoj*).

sentenc/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 22 [t] (*≈oj*); Z *RE* 65b, 155b (proverbo), *MV*; Meier *E-isto* Jul. 1891, 55a [t] (*≈oj kaj paradoksoj*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV* (sentence | sentence | Sentenz | изреченіе {de 1918: изречение} | sentencya {de 1936: sentencja}, orzeczenie); *LI* Dec. 1895, 12 [t] (*Aforismoj, ~oj, paradoksoj*); Beau *EFr 1903* (sentence); Z *EG 1904* (Sentenz); G *PlE 1910* (sentencja [kun -j-], sentenco; morala maksimo; verdikto (*wyrok*)). ‖ Rim. **1** Laŭ la Ru kaj De tradukoj la signifo estas nur „Mallonga frazo, enhavanta belan moralan ideon, profundan veron de la vivo" (B *VdE* 1910 kaj senŝanĝe *PIV 2005*). Laŭ Fr kaj En ĝi povas ankaŭ signifi „juĝa decido, verdikto". Tiun sencon ankaŭ havas la pola *orzeczenie* kaj sugestas la angla AK 1914 / 1922 *judgement*. — La interpreto fare de B *VdE 1910* surbaze de la rusa (el *RE*) kaj la germana en *MV* kaj *EG 1904* tamen estas ĝusta. Z pensis pri ruse изреченіе kaj donis al la Eo-vorto francan formon, tamen kun rusa signifo (vd. pri la fenomeno en BK II.1). La kompreno de la angla AK estas malĝusta. **2.** Kp. *aforism*' [OA 1].

sentiment/ [1903] **~a** *FK 1903*, 157.27 (*kiaj ~aj kapricoj tio estas?*). ‖ Kp. *sentimental/a*.

sentimental/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903* (sentimental); Z *EG 1904* (sentimental); OA 2-1914; Barth *Ludo 1928*, 19 (*Ne estu ~a!*); Cseh *Post* 1936-08-15, 158 (*~a romano*). ‖ Kp. *senti-ment/a*.‖ **~eco** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*B. vidis poezion, ~econ en movado ĝardena*); Z *EG 1904*.

sep [1887] Z *UL* 36 [g], [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.6 (*Kvin kaj ~ faras dek du*), 12.9. ‖ **~a** Z *UL* He 49 [g]; Z *FE 1894*, 12.15 (*La ~an tagon de la semajno Dio elektis.* […]), 12.18; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ono** Z *DL* 18 (*Dudek unu estas tri ~onoj de kvardek naŭ*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~cent** Z *DL* 18, *FE 1894*, 12.19 (*la jaro mil ~cent tridek dua*). **~dek** Z' *UL* Yi *1888*, 32 [g]. ‖ **dek~jara** G *Blov 1888*, 5.

separ/ [1890] **~i** Marig *LernIt 1890*, 33 (*la lingvoj kaŭzas, ke* [la homoj] *sin ne pli°* {plu} *komprenas, sin ~as*). ‖ **~o** Benn *DeE 1926*, [452] (baza formo).

sepi/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 71b, *MV*, *UV*.

Septembr/ [1888] **~o** Z *DL* 29 (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas:* [...] *~o,* [...] *Decembro*), *RE* 180a, *MV*, *UV*.

septet/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904* (Septett); OA 2-1914.

seraf/ [1903] **~o** (anĝelo) (antaŭe *Serafim/o*) Beau *EFr 1903* (séraphin); Z *EG 1904* (Seraph); OA 2-1914.

Serafim/ [1891] **~o** (ark., *seraf/o*) Majn *Manf 1891*, 10 (*Mia animo tremas, kiel bonsona kordo de harpo, kiam sesflugila ~o ĝin ektuŝetas per la aeraj fingroj*).

serajl/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904* (Serail); B *VdE 1910* (**1** Palaco de la turka sultano. - **2** Parto de turka palaco, kie loĝas la virinoj); OA 2-1914.

Serb/ [1891] **~o** (pers.) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; B *PropN 1910*. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La societo de ~aj* [mj.] *studentoj*); Abes *Kralj 1897*, [3], pn. 1 (*feino de ≈a* [mn.] *mitologio*), [3] (*≈a imperio*); Borel *GermE* Maj. 1905, 51b (*originalaj ≈aj* [mn.] *proverboj*), 59b. ‖ **~io** M, S *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 60; Setä *FiE 1923*; R 2009 (~ujo). **~ujo** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 28, 32; Jon *ESv 1893,* 63; B *PropN 1910*; R 2009 (~io). ‖ **~lando** (ark., *Serb/i/o, Serb/uj/o*) Edin 1915, 202.

serĉ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 19-20 (*Johano, ~u mian krajonon*), 39 (*Mi ~is lokon por min kaŝi*); G *Blov 1888*, 9 (*li veturis ~i atestantojn*); Z *RE* 112b (*~i la okazon*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 18.16 (*Mi jam havas mian ĉapelon; nun ~u vi vian*) k.a. ‖ **~o** Z *RE* 173a (~ado, esploro). ‖ **~ado** Z *RE* 139b, 173a (~o, esploro). **~ata** Z *FE 1894*, 25.9 (*Mia ora ringo ne estus nun tiel longe ~ata, se ĝi ne estus tiel lerte kaŝita de vi*). **~isto** Z *RE* 199a (сыщикъ, «polica agento, detektivo»). **~ota** Ger *Fant 1895*, 6 (*novaj virtoj, eksciotaj kaj ~otaj*). ‖ **al~i** Z *RE* 156b. **el~ante** G *Blov 1888*, 12 (*la knabego* [...] *iris antaŭen, jen montrante, jen el~ante la vojon*). **el~i** Z *RE* 66a, 126b (trovi), 156b, 199a (trovi). **tra~i** Z *RE* 117a.

seren/ [1904] **~a** Z *EG 1904* (heiter, ungetrübt); B *Sinj 1909*, 10 (*~a vizaĝo, videble kontenta de* {pro} *la profito ricevita*); OA 2-1914. ‖ **~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*dormema ~eco* [en fora vilaĝo]). **~igi** Z *Ifig 1908*, 10 (*Sed kiu do la reĝon ~igis?*).

serenad/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904* (Serenade); OA 2-1914.

Sergip/ [1910] **~o** (ŝtato) M, S *PropN 1910*.

serĝent/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 180b, 217a (фельдфебель, Ru germanismo Feldwebel), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (sergeant); Z *UV*.

seri/ [1888] **~o** (vico) Einst *Plen 1888*, 34 (*furno°* [...], *sur kiu staris tri ~oj da feraj potoj*); Z *Adr 1889* [t] (*Adresaro* […]. *≈o I (No 1 ĝis 1000)*, *UV*, *FE 1894*, 30.2 (*granda ~o da aliaj pronomoj kaj adverboj*), 38.11 (*granda ~o da pafilegoj°*); Beau *EFr 1903*.

serioz/ [1887: *~e*] **~a** Z *RE* 180b, 194a, *MV* (ernst [ne dedukteble, ĉu ~a aŭ ~e]), *UV*. ‖ **~e** Z *Ald 1888*, 13 (*la homoj* [...] *prenas la aferon sufiĉe ~e*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 68.5 ([li] *diris kun ŝajnĝentileco kaj ridinda ~eco*). ‖ **mal~a** Z *RE* 88b.

serm/ [1888] **~o** (prediko) Einst *Plen 1888*, 34 (*la malfeliĉaj animoj* [...] *devas legi ĉiujn malbonajn ~ojn*).

serpent/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 19.10 (*eliros el via buŝo aŭ ~o aŭ rano*), 21.2. ‖ **~a** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121 (*veneno ~a*). ‖ **~ejo** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 120 (*La ĉevalo* [...] *metis unu hufon sur ~ejon*). **~eto** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 120 (*~eto, dormanta de malvarmo*). **~umanta** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.2 (*~umanta karavanvojo*). ‖ **~ŝajna** Cart *Bild 1905*, 11 (*ŝnurego ~ŝajna*). ‖ **son~o** (krotalo) Z

RE 35a, *MV* 62 (Klapperschlange); Beau *EFr 1903*.

serur/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *MV*: G *Kond 1890*, 11 (*La ŝlosilo estas en la ~o*); Z *UV*. ‖ **~istedzino** Z [Reviz] *Rev* Sep. 1906, 1. **~isto** Z *RE* 184a; Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 3 [t], 3 (*~o, kiun la ~isto glatigas per fajlilo*). ‖ **pend~o** (kp. ark. *padlok/o*°) *PIV 2005**.

serv/ [1887] **~i 1** (ĝenerale, *~i por, al iu aŭ iun*) Z *UL* [v], *DL* 4 (*unu respondo povas ~i por multaj demandantoj*), *Ald 1888*, 9 (*ĉiu lingvo ~as por esprimi niajn pensojn*), *RE* 154b, 184b, *MV*, *UV* (servir (quelqu'un) | serve | dienen | служить | służyć {służyć}), *FE 1894*, 19 (servir | serve | dienen | служить | służyć); War *GD 1957* (*por kio ~as?* – à quoi sert? [pref. *por kio* [ĝi] *taŭgas, utilas?*]; *~i kiel remilo*). ‖ **~o** Z *RE* 154b, 184b, 210a (*fari ~on*), 213b (*fari ~on*), *Ham 1894*, 103 (*mi devas pagi al ili per bona ~o*); Beau *EFr 1903* (*fari ~on*). ‖ **~ado** Z *DL* 35 (*mi volas min elaĉeti el mia ~ado*), *RE* 42a (*atingi per ~ado*); War *GD 1957* (service, fonctions, ministère *(d'un prêtre etc.)*; *sida ~ado*). **~anta** G *Blov 1888*, 6 (*Ŝia ~anta knabino estis en komploto*). **~antaro** Z *RE* 37b (kortantaro; дворня). **~antejo** Z *RE* 92b. **~antino** Z *DL* 26 (*la patrino estis mortigita de ŝia*° *propra ~antino*); G *Blov 1888*, 13 (*ŝia ~antino nenion al iu parolis*); Z *RE* 33b (ĉambristino), 184b; Marig *LernIt 1890*, 31 (*la ~antino sin levas*). **~anto** Z *DL* 25 (*Nia fidela ~anto mortis en la malsanulejo*), 43 (*la vestojn de siaj ~antoj oni faras el pli bona ŝtofo, ol oni portas mem*), let. al *Geog* (*Ricevu la plej respektan saluton de via humila ~anto*), *RE* 154b (*la ~antoj*), 184b, *FE 1894*, 37.18 (*Ni havas diversajn ~antojn: kuiriston, ĉambristinon, infanistinon kaj veturigiston*). **~ema** Z *RE* 165b (help~a, bonkora), 213b, *FE 1894*, 19.10 (*ĉar vi estas tiel ~ema, mi faras al vi donacon*); Beau *EFr 1903*. **~emo** War *GD 1957*. **~emulo** Z *RE* 209a (Di~anto); Beau *EFr 1903*. **~igi** War *GD 1957*. **~inte** Z *DL* 25 (*~inte en la militistaro tridek jarojn, li eksiĝis*). **~istaro** War *GD 1957*. **~isteco** War *GD 1957*. **~istejo** War *GD 1957*. **~istina** War *GD 1957*. **~istinejo** Z *RE* 45b. **~istino** War *GD 1957*. **~isto** Z *RE* 142a (*~isto de preĝejo*); Beau *EFr 1903*. **~ulo** Z *RE* 184b. ‖ **~istoŝtuparo** War *GD 1957*. **~besto** War *GD 1957*. **~bubo** (kp. *paĝio*) War *GD 1957*. **~odaŭro** War *GD 1957*. **~odevo** (jur.) War *GD 1957*. **~ojaro** War *GD 1957*. **~okapabla** War *GD 1957*. **~oloko** War *GD 1957*. **~omiena** War *GD 1957*. **~opreta** War *GD 1957*. **~osoldato** (mil.) Z *RE* 38a (vd. je *soldato*); War *GD 1957*. **~ostacio** (traf.) War *GD 1957*. **~otempo** War *GD 1957*. ‖ **ge~istoj** *JarL SAT* 1923, 49 (*domlab.*); Luyk *Iŝtar* 1924, 42.4 (*la ge~istoj pretigis vespermanĝon*). **kun-~anto** Z *RE* 190a. **re~i** Z *FE 1894*, 3, 4. **re~o** *E-isto* Feb. 1892, 32 [r] (*Preta al re~oj* [preta reciproki la ~ojn]). ‖ **arm~a** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*taŭga por la arm~a ofico de kavalirado*). **arm~isto** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*sin provizi* [...] *je arm~isto*). **bien~anto** Z *RE* 37b (*bien~antoj*). **Di~ado** (reli.) Z *RE* 179a (*fari Di~adon*; fari meson). **Di~anto** (reli.) Z *RE* 209a (~emulo); Beau *EFr 1903*. **Di~o** (reli.) Z *RE* 10a (meso; kp. De *Gott|es|dienst*, *Messe*); Beau *EFr 1903*. **mes~isto** (reli.) Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*la sola mes~isto ekskuis la sonoriletojn*). **polic-~anto** Z *RE* 33b (policano).

serv/ [1967*] **~i 2** (*al iu ion*, ekz. manĝaĵon, *iun per io*; sin. surtabligi, distribui) But *EEn 1967* (*~i la tagmanĝon, ~i ĉe la tablo. Li ~is al si. ~i buteron al kliento, klienton per butero. ~i urbon per gaso.*

serv/ [1967*] **~i 3** (teniso) But *EEn 1967 (~i pilkon*).

serviet/ [1888] **~o** (buŝtuko) Einst *Plen 1888*, 33 (*ĉie* [...] *arboj, sur kiuj balanciĝas ~oj, kaj oni manĝas kaj sin viŝas la buŝon*).

servic/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 180a, *MV* (Service); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

servut/ [1889] **~o** (hist.) (jur.) Z *RE* 6, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Wü *EV 1935* (baza formo). ‖ **~eco** Waher *E-isto* Maj. 1894, 93 (*75 jaroj de la*

liberiĝo de Estoj° {estonoj} *de ~eco*). **~ulo** Z *RE* 85a, 220a; Beau *EFr 1903*.

ses [1887] Z *UL* 36 [g], [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.15 (*la ~ unuaj tagoj*), 14.9. ‖ **~o** Z *RE* 227b (шестерка). ‖ **~a** Z *FE 1894*, 12.16 (*Kion Dio kreis en la ~a tago?*); Beau *EFr 1903*. **~ao** [tiel] Meier *GramDe 1891*, 24 (*La ~ao = der Sechste*). **~oblo** Meier *GramDe 1891*, 26 (*das Sechsfache*). **~ono** Beau *EFr 1903*. **~ope** Z' *UL* YI *1888*, 32-33 [g] (*~ope vi venos al li*). ‖ **~ĉevalo** Z *RE* 222a (цугъ; RU germanismo *Zug*, ark. por «trajno», tie ĉi probable kaleŝo tirata de ses ĉevaloj [?]). **~dek** Z *DL* 17, *FE 1894*, 12.12 (*≈dek minutoj faras unu horon*) k.a. **~hora** Z *FE 1894*, 2, 4. ‖ **dek~jara** G *Blov 1888*, 9.

sesi/ [1957] **~o 1** (pol.) War *GD 1957*; OA 9-2007 (*ordinara ~o*; *eksterordinara ~o*; *la aŭtuna ~o de la parlamento*; *la ekzamena ~o daŭros de la 11a ĝis la 25a de Junio*).

sesi/ [2007*] **~o 2** (univ.) OA 9-2007 (*≈o de universitataj prelegoj*).

sesi/ [?] **~o 3** (antaŭe *seans/o°*).

seskvi/ [1912] (neoficiala prefikso) Dueh *EDk 1912*.

seter/ [1970] **~o** (hundoraso) *PIV 1970*.

SEU [1927] (hist.) (mll de *Sovetlanda Esperantista Unuiĝo* [1921-1927] kaj de *Sovetrespublikara Esperantista Unio* [post 1927]) Sutk *ERu 1927*, [2].

Sevastopol/ [1892] **~o** (DE Sewastopol, ark., *Sebastopolo* kun -b- laŭ FR) [Z] *E-isto* Apr. 1892, 53 (*nia afero nun komencis vastiĝi en ~o, inter la maristoj*), Mar. 1893, 39 (~ *(Rusujo)*); *LI* Dec. 1895, 6 (*la fervoja vagonaro nin kondukis* […] *trans la grandega rusa stepo ĝis ~o*).

sever/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 11 (*ju la kritikoj de mia lingvo estas pli ~aj, des pli danke mi ilin alprenas*), 21 (*Li estas ~a juĝanto*), *RE* 196a, 198a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 37. 6 (*Nia provincestro estas ~a, sed justa*). ‖ **~e** Z *DL* 21 (*li juĝas ~e, sed juste*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. ‖ **mal~a** Z *RE* 96b (*esti mal~a*), 141b (*esti mal~a*), 186b; Beau *EFr 1903*. **mal~i** Z *RE* 145a (jesigi, cedi); Beau *EFr 1903*.

Sevil/ [1957] **~o** (urbo) (antaŭe *Sevilio°*) War *GD 1957*.

Sevili/ [1910] **~o** (urbo) (ark., *Sevilo*) B *PropN 1910*.

sevrug/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 179b (севрюга), *MV* (Ssevriuga {tiel} (Accipenser stellatus); Fiŝspeco vivanta en Nigra, Asova kaj Kaspia Maroj kaj dismetanta sian frajon (kaviaro) en la alfluaj riveroj), *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Sternhausen°, Scherg°), *EG 1907* (Scherg° {nun *Stör*}); OA 2-1914.

sezon/ [1889] **~o** Z *RE* 179b, *MV*, *UV*; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*vi kantis la indon de tiuj ~oj*).

sfer/ [1888] **~o** Z *DL* 9 (*afero, je kiu laboras ĉiuj ~oj de l' homa societo°*), *Ald 1888*, 11 (*tiu ĉi lingvo* [...] *en multaj ~oj ankoraŭ havas la rolon de lingvo internacia*), *Ald 1888*, 14 (*ĉia persono* [...] *laboru laŭ sia bontrovo, en sia ~o*), *RE* 198b, *Ham 1894*, 104.20 (*Majesta aglo, kiu alte flugas en la plej puraj ~oj de l' aero*); *FK 1903*. 236.35 (*la triangulo formita, sur la ~o ĉiela, per la poluso, la zenito kaj la suno*), 260.24, 316.23; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~simila** Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*vasta, ~osimila sunŝirmilo*).

sfinks/ [1896] **~o** (mit.) Waś *LI* Jan. 1896, 4 (*la ~o, ŝtona, malvarma kaj senmova*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914; Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*~o esploras* [...] *la enigmo de ĉia-estado*).

sfinkter/ [1903] **~o** (anat.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (sphincter | sphincter | Schliessmuskel° [legu *Schließmuskel*]).

si [1887] Z *UL* 19 (*la animo de Dio ~n portis super la akvo*), 20 (*Kaj Dio diris: kolektu ~n la akvo de sub la ĉielo unu lokon, kaj montru ~n sekaĵo*), [v], *DL* 10 (*Aliaj* [...] *skribis instruitajn artikulojn°,* [...] *ne demandinte ~n, ĉu ili parolas logike*), 19 (*Mi amas min, ĉar ĉiu amas ~n*

mem); G *Blov 1888*, 5 (*ĉiun tagon ili* [reciproke] *~n vidis* [...] *en pina arbareto*); Z *RE* 83a (*~n bapti*), 84b (*~n turni*), 86a (*~n bani*), 103a (*~n sciigi*), 105b (*~n ŝajnigi*), 115b (*~n turni*), 120a (*~n apogi*), 120b (*~n apogi*), 120b (*~n armado*), 120b (*~n armi*), 122b (*~n gardi*), 124a (*~n eltiri*), 124a (*~n defari*), 126a (*~n forpuŝi*), 128b (*~n porti*), 130b (*~n trabatadi*), *RE* 134a (*~n treno*), 138a (*~n subskribi*; aboni), 145b (*~n amuzi*; moki), 147b (*~n trovi*; esti, resti), 152b (*~n ŝajnigi*), 152b (*~n teni*), 153b (*~n preni je …*), 154a (*~n alplekti*), 154a (*~n altreni*), 155b (*~n ŝajnigi*), 156b (*~n trabati*), 160a (*~n nutri*), 166a (*~n disĵeti*), 167b (*~n diskuŝigi, ~n disstreĉi*), 172a (*~n retiri*), 174a (*~n gvidi*), 174b (*~n ruĝigi*), 181a (*~n streĉi*; peni), 181b (*~n montri*), 189a (*~n konformigi*; dufoje), 197a (*~n ĝeni*), 203a (*~n puŝi amase*), 220b (*~n kisi (je l' pasko)*), *MV*, *E-isto* Nov. 1889:01, 7 (*personoj, kiuj ~n interesas je la literaturo* [de Eo]), *UV*, *FE 1894*, 10. ‖ Rim. **1** En la unuaj tempoj Z, sub slava influo, iafoje misuzis la pronomon *si*: *Sub arbo, sub verda ni sidis / Tenante ~n* {nin} *koro ĉe koro* (*UL* 22). **2** Pri la refleksivaj pronomoj estas konataj ses Lingvaj Respondoj de Z, vd. en BK I ĉe FG 5. ‖ **~a** Z *UL* 20 (*Kion signifas la folieto, kiun li aldonis al ~a letero?*), 21 (*Estas necese ke grandega nombro da personoj donu ~an voĉon*), *DL* 19 (*Ili kondukis la kolegojn en ~an loĝejon, anstataŭ iri kun ili en ilian*), 23 (*ilia militistaro estas glora pro ~a disciplino*), 24 (*Li promenadis, akompanata de ~aj lernantoj*), *RE* 178b, *UV*, Z *FE 1894*, 10 k.m.a. ‖ Rim. **1** En la unuaj tempoj Z iafoje misuzis aliajn posesivojn anstataŭ *sia*: *viroj kaj virinoj* [...] *rapidas porti ilian* {sian} *ŝtonon por la granda* [...] *konstruo* (*DL* 3); *anstataŭ provi per ilia* {sia} *propra orelo, ĉu mia lingvo estas bonsona aŭ ne* (*DL* 10); *La floroj* [...] *staris ankoraŭ en ilia*° *antaŭa beleco* (*DL* 32); ĉi-erare lin imitis aliaj aŭtoroj: *mia patro sin vidis necesita*° *reveni en lian*° *patrurbon* (Einst *Plen 88*, 31); *Miaj gepatroj, havante nenian alian revenuon ol ilian*° *gaĝon* (Einst *Plen 88*, 31); *Mario* [...] *elrakontis ŝian*° *sekreton* (G *Blov 1888*, 13). **2** Fruepoke oni okaze trovas *la*° *sia* kun troa *la*: *Elstudu ĉiu la*° *sian stomakon* (Marig *LernIt 1890*, 35).

‖ **A-K** ‖ **~n ami** Z *FE 1894*, 18.12. **~ndona** Beau *EFr 1903.* **~ngarda** Z *A 1905*, 9.2. **~ngardema** Z *DL* 25, *RE* 122a, 122b. **~n gardi** Z *A 1905*, 3.3. **~ngardo** Z *RE* 148b. **~n gvidi** Z *A 1905*, 3.3. **~n ĵeti** Z *FE 1894*, 14.14. **~n kaŝi** Z *FE 1894*, 21.6.

‖ **L-Z** ‖ **~n lavi** Z *FE 1894*, 18.17. **~n levi** Z *FE 1894*, 22.6. **~n mortigi** Z *FE 1894*, 39.11. **~n movi** Z *FE 1894*, 27.10. **~n okupi** Z *FE 1894*, 32.2. **~n paŝti** Z *FE 1894*, 34.15. **~n senti** Z *FE 1894*, 32.12. **~n trovi** Z *FE 1894*, 25.14 k.m.a. **~ntrudistino** Boi *Perd 1904*, 5 (sorĉistino). **~nvido** Z *RE* 178a.

Siam/ [1893] **~o** (hist.) (malnova nomo de *Tajlando*; kp. ark. *Syam*°) [Z] *E-isto* Sep. 1893:4, 142 (*lago, kiu sin trovas inter Kamboĝo kaj ~o*); B *PropN 1910*; *Edin 1915*, 285b; *ET* 1920-07-05, 4c; War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444d. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Sep. 1893:4, 142 (*detaloj el la vivo de la ~a kortego*; *du ~aj provincoj, Angkor kaj Battambung*); War *GD 1957* (≈a). ‖ **~ano** War *GD 1957* (mj.). **~io** (ark., *~o*) M *PropN 1910*. **~ujo** (ark., *~o*) S *PropN 1910*.

Sibaris/ [1910] **~o** (antikva greka urbo Σύβαρις) M, S *PropN 1910*.

sibarit/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

Siber/ [1893: *~ujo*] **~ujo** (ark., *Siberio*) *E-isto* Sep. 1893:4, 141 (*Antaŭ nelonge el ~ujo revenis* […]). ‖ **~uja** Waś *E-isto* Okt. 1894:5, 158 (*la nun konstruata fervojo ~uja*). ‖ Kp. *Siberi/o*, *Sibir/uj/o*.

Siberi/ [1889] **~o** Z *Adr 1889*, 27 (*Vesta*° {Okcidenta} *~o, Forto*° {Fortikaĵo} *Zaisan* [Зайсан, fondita en 1868 kiel armea setlejo proksima al la ĉina landlimo, nun urbeto en la oriento de Kazaĥio]); [Red.] *E-isto* Mar. 1890, 36b (*Sinjoro* [N.N.] *en Aulie-Ata (~o, provinco Sir-Darja)*); Z *EG 1904*; B, S *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; But *EEn 1967*, 444d. ‖ ≈**a** B *VdE*

1910 [→ *varm*] (*≈a malvarmego*); GM *EFr 1910*; R 1989. ‖ Kp. *Siber/uj/o*, *Sibir/uj/o*. ‖ **~ano** M *PropN 1910* (mj.); GM *EFr 1910* (uskleco ne deduktebla).

Sibil/ [1956] **~o** *NLR* Jan. 1956 [v] (romana profetistino, divenistino).

Sibir/ [1899: *~ujo*] **~ujo** (ark., *Siberi/o*) *LI* Jul. 1899, 5 (*Ĥabarovsk ĉe la rivero Amur, ~ujo Orienta*). ‖ RIM. SV kaj DE *Sibirien* kun -i-.

sibl/ [1889] **~i** Z *MV* (zischen), *UV*; Beau *EFr 1903*; Stell *LI LitAld 1905*, 9 (*vento, kiu mortigas, ~as, ĝemas, muĝas*); GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Boi *Perd 1904*, 5 (*~a voĉo*); GM *EFr 1910*. ‖ **ek~i** G *E-isto* Jan. 1891, 6b (*la serpento eksibilis* {legu: eksiblis} *kaj forrampis*).

Sicil/ [1905: *~a*] **~o 1** (pers.) (ark., *Sicili/an/o*). ‖ **~a** Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*nord-orienta de la ~aj bordoj*; samartikole BOREL uzas la formon Sicili/*o*, kiu konsekvence donas *Sicili/a* kun *-i/*; ĉu eble nur preseraro?). ‖ **~ujo** (ark., *Sicili/o*) Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*monto* Etna° *en l'insulo ~ujo*).

Sicili/ [1905] **~o 2** (insulo) (antaŭe *Sicil/uj/o*°) Borel *GermE* Jan. 1905, 11b (*vojaĝo* […] *en ~o kaj en la vulkanaj insuloj nomataj „Eolaj“ aŭ „Lipariaj“*); Rhod *EnE 1908*, 527a; *PropN 1910*; B *VdE 1910* [→ koralo] (*La maro apud ~o estas riĉa je koraloj*); *JarL UEA* Maj. 1910, 71 (*Italujo, Sicilio*); But *EEn 1967*, 444d. ‖ **~a** vd. je *Sicil/a*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Siĉuan/ [1970: ~] [**~o**] (provinco en Ĉinio) *PIV 1970* (*PIV 2002*: Siĉŭano°).

sid/ [1887] **~i 1** (pers.) Z *UL* 22 (*Sub arbo, sub verda ni ~is*), [v], *DL* 21 (*mi renkontis kaleŝon, en kiu ~is riĉe vestita sinjoro*), 22 (*li ĉian*° *~as super laboro*), 31 (*al li ŝajnis, ke li ~as en brula forno*), 48 (*Kie niaj antaŭuloj / En la mondo ~as?*); Einst *Plen 1888*, 34 (*en tiuj ĉi* [potoj] *~is la malbenitoj*); Z *RE* 81 (*senlace ~i*), 181a (сидеть; esp-a -d- evidente de RU д, DE sitzen, -c-), *MV* 61, 29 (→ *iĝ*), *UV*, *FE 1894*, 13 (→ *ig*), 20.2 ([la infanoj] *ĉiuj ~as silente kaj skribas*), 23 (→ *iĝ*) k.a. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*la okupado ~a*). **~o** Z *RE* 155a. ‖ **~ante** Z *DL* 26 (*≈ante sur seĝo, kaj tenante la piedojn sur benketo, li dormetis*). **~ejo** Beau *EFr 1903*. **~etiĝi** Z *RE* 155a (riverenci; присѣдать; laŭ la tiama kutimo ĉefe virinoj iom fleksis la genuojn, tiel farante sin malpli altaj, kaj per tiu gesto riverencis al moŝtoj aŭ superuloj. Tiun geston klopodas esprimi la vorto „sidetiĝi“. Kp. sub *riverenci* la DE tradukon *knicksen*, «malrektigi la genuon»). **~igi** Z *UL* PL [v], *DL* 27 (*≈igu la fraton, ĉar ~igi sin mem li ne volas*), 36 (*≈igu vin*); G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis* [...] *trovi pretigitan glitveturilon, ~igi sin en ĝi kaj veturi*); Z *RE* 106b, 176a (vd. je *~igi 2*), *FE 1894*, 13 (→ *ig*), 39.13 (*≈igu vin (aŭ ~iĝu), sinjoro!*); Beau *EFr 1903*. **~igante** Z *DL* 36 (*„Jes* [...]*“, diris la ombro, sin ~igante*). **~igata** Z *DL* 27 (*se li ne povas esti ~igata, submovu seĝon sub liajn piedojn*). **~iĝi** Z *UL* [v], *DL* 27 (*submovu seĝon sub liajn piedojn, kaj li kontraŭvole ~iĝos*), 27 (*Falinte de l' supro de l' arbo, li ~iĝis sur la malsupran branĉon*); G *Blov 1888*, 7 (*ŝi ~iĝis en la glitveturilon por veturi al la edziĝo*); Z *RE* 176a, 199b (сѣсть), *MV* 29 (→ *iĝ*), *UV* (→ *iĝ*), *Ham 1894*, 67.10 (*~iĝu apud mi*), *FE 1894*, 23 (→ *iĝ*), 39.13 (*≈igu vin (aŭ ~iĝu), sinjoro!*); Beau *EFr 1903*. **~ilo** Z *RE* 199a. **~istino** Z *RE* 180b (сиделка, «flegistino»). **~isto** Z *RE* 180b (сидѣлецъ, «flegisto»). ‖ **al~anto** Z *RE* 59a (*ĵura al~anto*, ark. *ĵuriano*, засѣдатель присяжный). **ek~iĝi** Melck *FlandLit 1904*, 15 ([li] *ek~iĝas en veluran apogseĝon*). **el~i** Z *RE* 27a (высиживать, «kovi»), 106b, *MV* (ausbrüten, «kovi»). **en~igi** Z *RE* 58a (planti, засадить; RU засадить havas du signifojn: **1** meti en karceron, malliberigi, kp. simile DE *ein|sitz|en* (esti en malliberejo). **2** planti, kp. DE *ein|setz|en*, ekz. radikaj tuberoj de terpomoj en bedo). **kun~i** Z *RE* 58. **kun~o** Z *RE* 58, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. **konduk~o** Z *RE* 76a (козлы, «veturigista benko»). **hejm~ulo** Z *RE* 41. **sur~i** Z *RE* 106b.

sid/ [1888] **~i 2** (aĵo, objekto, foje *troviĝi*) Einst *Plen 1888*, 33 (*la blankaj vestoj ~as tre oportune*); Z *FE 1894*, 40.17 (*En la kandelingo*

~is brulanta kandelo). ‖ **~igi** Z *RE* 176a (planti; kp. DE *setzen* en la senco «meti plantidojn en bedo k.s.»; la junaj plantoj estas *Setzlinge*, «sidiguloj», ~igaĵoj).

sider/ [1908] **~a** (astr.) Roll *Mar 1908* (FR sidéral | DE sideral); GM *EFr 1910*.

Sidon/ [1910] **~o** (hist.) (urbo k haveno fenica) (ark., *Cidono*) *PropN 1910*; War *GD 1957*.

sieĝ/ [1889] **~i** (mil.) Z *RE* 121b, *MV*, *UV*; Duyos *GermE* Mar. 1905, 35a (*nia militistaro iom post iom almilitas* [konkeros] *gravajn altaĵojn por ~i la ĉefurbon*); Z *1 FA-1923*, 143 (*almozpetantaj kripluloj ~is ĝian pordon* [tiun de la gastejo]). ‖ **~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~anto** Beau *EFr 1903*. **~ato** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **ĉirkaŭ~i** Wicke *Galero 1922*, 24 ([la katolikoj] *jam ĉirkaŭ~is* [la protestantan preĝejon]).

Sien/ [1907] **~o** (urbo *Siena* en Italio) *Heck 1907*, 88 (*naskita en ~o*); War *GD 1957*.

Siera-Leon/ [1910] **~o** (ark. *Sieraleono*) M, S *PropN 1910*.

Sieraleon/ [1957] **~o** (regno) (antaŭe *Siera-Leono*°) War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444d; R 2009.

siest/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*); War *GD 1957*. ‖ **~i** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*.

sifilis/ [1903] **~o** (med.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~ulo** GM *EFr 1910*.

sifon/ [1889] **~o** Z *RE* 181b; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~forma** GM *EFr 1910*.

Sigambr/ [1910] **~o** (hist.) (ano de okcidentĝermana tribo, LA *Sigambri, Sicambri*; kp. *Sikambro*, ambaŭ ne en *PIV 2020*) S *PropN 1910*.

sigilari/ [1952*] **~o** (fosilia arbo) BS *EDe 1952*, 242.

sigel/ [1887] **~i** (kp. *sil/*) Z *UL* [v], *RE* 120b, 132b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 132b, *FE 1894*, 3, 4. ‖ **~ilo** Z *DL* 35 (*li eksonigis tutan ligaĵon da multekostaj ~iloj, kiuj pendis apud lia horloĝo*), *RE* 132b; Beau *EFr 1903*. **~inte** G *Blov 1888*, 7 (*≈inte la du leterojn per Tula ~ilo,* [...] *ŝi ĵetis sin sur la liton*). ‖ **~vakso** Z *RE* 198a, *MV* 61, 70, *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **al~i** Z *RE* 56, 120b, 154a. **apud~o** GM *EFr 1910* (contre-sceau). **sen~igi** Z *RE* 170a; Beau *EFr 1903*.

Sigizmund/ [1891: ~] [**~o**] (vira nomo) Majn *Manf 1891*, 7 (*kiam mortis grafo ~*).

sign/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*ĝi estu ~o de mia profunda estimo por la nobla idealisto*), *Ald 1888*, 15 (*Nenio povas tiel bone imponi al la amaso, kiel* [...] *konstantaj ~oj* de vivo); G *Blov 1888*, 18 (*la maljunulino faris la ~on de l' kruco*), 18 (*Mario* [...] *mallevis la okulojn por ~o de l' konsento*); Z *RE* 61a (~o), 61a (*fari ~on*; ~i), 62a, 83a (*fari ~on de kruco*), 152b, 153b (примѣта), 195a (*pieda ~o*), *MV*, *UV*; (muz.) Doré *Flut 1907*, 9 (*silenta ~o*). ‖ **~o de poŝto** (ark., *poŝtmarko*; antaŭe *marko de poŝto*) Z *Nom 1* (*Anstataŭ mono oni povas sendi ~ojn de poŝto*), *UV* (→ *poŝt*). ‖ RIM. La ekzemplo sidas en alitipa tajpaĵo en la dekstra marĝeno, perpendikulare al la ĉefa teksto. ‖ **~a** Z *RE* 29a (*~a stango*). **~i** Z *RE* 61a (fari ~on), 62a (dufoje), 105a, 119a, *FE 1894*, 2, 4, (tek.) *GVGE 1894*, 4a (*~i per stangoj*; abbaken {ark.}); Beau *EFr 1903*. ‖ **~anto** Z *RE* 61a. **~aĵo** Z *RE* 101b. **~eto** Z *DL* 11 (*la unuatempajn ~etojn inter la partoj de l' vortoj ili tute ne komprenis*), *Ald 1888*, 6 (*Se ia el la tipografioj ne povas presi verkojn kun ~etoj superliteraj* (^) *kaj* (˘)), 6 (*Se oni bezonas presi ion kun ~etoj internaj* (¸)), *RE* 62a. ‖ **~odono** Z *RE* 94a. **~ojunkro** Z *EG 1904* (Fähnrich). ‖ **antaŭ~o** G *Blov 1888*, 8 (*ĉio ŝajnis al ŝi kiel* [...] *malfeliĉaj antaŭ~oj*); Z *RE* 148a. **pied(o)~o** Z *DL* 35 (*mi* [...] *ĉian*° *iris laŭ viaj pied~oj*); Einst *Plen 1888*, 22 [g] (*piedo~oj*). **poste~o** [Z] (post~o) *E-isto* Jan. 1893, 8. **post~o** (ark., *spuro*) Z *DL* 22 (*La unutaga regado de tiu ĉi estro ne restis sen*

post~oj); G *Blov 1888*, 14 (*la sensento° ne havis post~ojn*); *MV* 61 (Spur), *UV*; Beau *EFr 1903* (trace, vestige); Barth *Ludo 1928*, 19. **rad~o** Z *RE* 76b. **sub~i** Nyl *LI* Apr. 1900, 57b (*la verkinto* [...] *sub~as sin „S.“*). **venk~o** Z *RE* 205b (трофей [ark.], «trofeo»).

signal/ [1889] **~o** Z *RE* 29a, 180b, *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 7 (*En bona hor'! Ni aŭdis la ~on*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~izi** GM *EFr 1910*. ‖ **~diro** Z *RE* 128b; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (~parolo). **~parolo** GM *EFr 1910* (~diro). ‖ **vek~o** (mil.) GM *EFr 1910*. **vesper~o** GM *EFr 1910* (retraite, couvre-feu).

signatur/ [1896] **~o** *LI* Mar. 1896, [33] (*sinjoro W.T., ~o kiu certe estas konata de ĉiuj niaj legantoj*).

signif/ [1887] **~i** Z *UL* 20 (*Kion ~as la folieto, kiun li aldonis al sia letero?*), [v], *DL* 18 (*„ci“ ~as la duan personon de l' ununombro*); Einst *Plen 1888*, 22 (*Vivi ~as militi*); Z *RE* 119a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 32.6 (*Metro de drapo ~us metron, kiu kuŝis sur drapo*). ‖ Rim. Kp. *zignif/i*° Lib *LernLv 1889*, 1889. ‖ **~a** Z *RE* 61, 62. **~o** Z *DL* 6 (*estimi la aferojn ne laŭ ilia praktika ~o*), 10 (*tiu ĉi demando estas por la publiko sen ~o*), 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ke la lernanto povu* [...] *kompreni bone la ~on* [...] *de l' sufiksoj kaj prefiksoj*), 39 (*mi ne havis* [...] *la tutan homan eksteraĵon, kiu donas al la homo lian ~on*), 40 (*se nur ne reĝus° la malsaĝa kredo, ke esti homo havas ian gravan ~on!*), *Ald 1888*, 7 (*tio, kio estas en mia unua broŝuro, devos perdi ĉian ~on*), *RE* 62, *FE 1894*, 32.14 (*„Da" post ia vorto montras, ke tiu ĉi vorto havas ~on de mezuro*), 42.9; Beau *EFr 1903*. ‖ **sen~a** Z *DL* 7 (*li parolas sole pri aferoj tute sen~aj*), *RE* 112a, *Ham 1894*, 104 (*du apartaj kaŭzoj,* kiuj eble / *Al vi aperos forte sen~aj*); Beau *EFr 1903*. **sen~e** Einst *Plen 1888*, 21 [g].

sik/ [1999*] **~o** (reli.) Kr *GVEG 1999*.

Sikambr/ [1910] **~o** (hist.) (ano de okcident-ĝermana tribo, La *Sigambri, Sicambri*; kp. *Sigambro*, ambaŭ ne en *PIV 2020*) M *PropN 1910*.

Sikok/ [1910] **~o** (insulo) (ne en *PIV 2020*) *PropN 1910*.

sikomor/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (sycomore); War *GD 1957*.

sil/ [1888] **~o 1** (ark., *sigel/o*) Einst *Plen 1888*, 72 [v] (tamen *sigel/*: 63 [v]).

sil/ [1910] **~o 2** (agr.) GM *EFr 1910* (silo).

silab/ [1889] **~o** (ling.) Z *RE* 182a, 184b, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*la akcento restas sur la ~o de la aborigena lingvo*); Z *UV*. ‖ **~i** Z *MV* (buchstabiren° {de 1901: buchstabieren}), *UV* (kritikon vd. en BK II); Beau *EFr 1903*. ‖ **~egala** GM *EFr 1910* (parisyllabique). ‖ **du~a**, **tri~a**, **unu~a** Z *E-isto* Apr. 1890, [37b] (*Kial inter la vortoj radikaj de Vp. sin trovas tiom da du~aj kaj tri~aj, se el sole unu~aj oni jam povis kunmeti grandegan vortaron*).

sile/ [2002] **~o** (muz.) (pp kordinstrumentoj) (antaŭe *sel/o 2*) *PIV 2002* (ne en *PIV 1970*); Kr *PVEG 2018* ([ankaŭ] *ponteto* Steg {!? Sattel} [ĉe kordinstrumentoj]).

sileks/ [1932] **~a** Azor *ArkiT 1932* (*~a hakilo*).

silent/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 4 (*Mi efektive intencis ~i en la daŭro de tuta jaro*), 9 (*mi ne povas tute ~i pri ili*); Einst *Plen 1888*, 39 (*≈u, infano!*); G *Blov 1888*, 19 (*≈u, pro Dio, ~u*); Z *RE* 98b, 159a, 211b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72.4 (*≈as ĉio, kaj neniu vidos*), 104 (*la dua kaŭzo*, / *Pro kiu mi ~is*); Beau *EFr 1903* (*~i pri*). ‖ **~a** Z *RE* 7a; Beau *EFr 1903*; (muz.) Doré *Flut 1907*, 9 (*~a signo*). **~e** Z *DL* 5 (*mi ne povas jam aŭdi ilin* {la postulojn} *~e*), 31 (*en la* [...] *domo* [...] *estis tute ~e*), 37 (*La kuŝanta ombro tamen sin tenis ~e kaj trankvile*), *FE 1894*, 20.2. **~o** Z *UL* 22 (*Kiom de mi en ~o / Al vi iris jam oferoj!*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*Kelkajn minutojn daŭris morta ~o*); Beau *EFr 1903*; Cart *TraTur 1905*, [3] (*Ĉie regas ~o glacia*); Grenk *Ruinoj 1923*, 7 (*en ~o kaj mallaŭto*). ‖ **~ado** G *Blov 1888*, 17 (*la ~ado de la juna huzaro° vekadis*

ŝian sciemon). **~ante** G *Blov 1888*, 20 (*≈ante mi elsaltis el la glitveturilo*). **~ego** Z *Ham 1894*, 15 (*en noktomeza ~ego*); Barth *Ludo 1928*, 12 (*arbara ~ego*). **~igi** Z *RE* 51, 215a; Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *RE* 55, 185b, 212a, 214b; Beau *EFr 1903*. ‖ **ek~i** Z *Ifig 1908*, 20 (*Vi ek~is? Ho, daŭrigu. / Ne pentu, ke konfidis vi. Parolu!*); Wicke *Galero 1922*, 8 (*la kanonado ek~is*). **for~i** GM *EFr 1910*. **preter~i** GM *EFr 1910*.

Silezi/ [1910] **~o** (regiono) *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 62 (*Breslau (Germanujo, ~o)*), 71; R 1922. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

silf/ [1894] **~o** (zool.) Z *GVGE 1894*, [3b] (Aaskäfer); GM *EFr 1910*. ‖ **~ino** GM *EFr 1910*.

silic/ [1910] **~o** (kem.) GM *EFr 1910* (silice). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~eca). ‖ **~eca** GM *EFr 1910* (~a). **~oza** GM *EFr 1910*.

silici/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 9-2007.

silik/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 83a, *MV*, *UV*.

silikv/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (silique).

Silistr/ [1904: *~a*] **~o** (havenurbo Силистра en Bulgario) *LI* Jan. 1904, 25 (*~a pedagoga lernejo*).

silk/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 227b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~a** Wahl *Princ 1889*, 12 (*facila ~a koltuko serpentis ĉirkaŭ ŝia fleksa kolo*); Nyl *LI* Sep. 1899, 27 (*Mallaŭta brueto de siklaj°* {legu: *silkaj*} *jupoj*); Beau *EFr 1903* (*~a raŭpo*); Mott *EEn 1906* (*~a fadeno*); B *VdE 1910* (*~a tuko*). ‖ **~eca** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **~fara** Z *RE* 227b (*~fara raŭpo*). **~raŭpo** (zool.) Benn *EDe 1923*. ‖ **ruĝ~a** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*Ĉirkaŭ la kolo ŝi portis ruĝ~an tuketon*).

silogism/ [1889] **~o** Z *RE* 181a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

siluet/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~i** GM *EFr 1910* (~igi). ‖ **~igi** GM *EFr 1910* (~i). **~iĝi** (*sur*) GM *EFr 1910*. **~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*neklare ~ita horizonto*).

silur/ [1889] **~o** (zool.) (granda rivera fiŝo) Z *RE* 189a (сом), *MV* (Wels); *UV*.

silvi/ [1889] **~o 1** (zool.) (birdo) Z *RE* 93a, *MV*, *UV*.

Silvi/ [1890] **~o 2** (vira nomo) G *Kond 1890*, 24 (*Sinjoro ~o havas spiriton pli trankvilan*).

simbol/ [1889] **~o** Z *RE* 181a; Jon *ESv 1893,* 62; *FK 1903*, 198.18 (*ni vidas en la kiso ~on de amo*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*La hundo estas la ~o de la fideleco*). ‖ **~a** *FK 1903*, 261.29 (*tiu ĉi ~a skribado*), 267.35 (*per unu komuna ~a signo estas esprimata tiu sama penso*); GM *EFr 1910*. ‖ **~igi** GM *EFr 1910*.

simbolik/ [1893] **~o** Jon *ESv 1893,* 62 (ne sendube deduktebla, ĉar mankas Sv. trad.; ĝi estas *symbolik*); B *VdE 1910* (*la egipta ~o*); GM *EFr 1910*.

simetri/ [1889] **~o** Z *RE* 181a; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 128.30 (*se mi rompus ĉi tiun Veneron°* {nun: Venuson}, *tiam la ~o kaj beleco ĉesus ekzisti*); OA 1-1909; B *VdE 1910* (*La ~o de la homa korpo ne estas perfekta*). ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a meblo*); GM *EFr 1910*. **~e** B *VdE 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 57.2 (*~e aranĝita florbedoj*).

Simferopol/ [1893: ~] [**~o**] (urbo) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 39.

simfoni/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 181a; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

simi/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 94a, 114a, *MV*; G *E-isto* Jan. 1891, 6b (*La ~o imitis ĉiun movon de la virino*); Z *UV*; Cart *Bild 1905*, 15 (*~o nature grimacema*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (~eca). ‖ **~aĉo** (ofende uzata por pigmeo) Luyk *Iŝtar* 1924, 68.8 (*Silentigu vian malican langon, vi ~aĉo*). **~eca** GM *EFr 1910*.

simil/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*Mi plej bone komprenas kiom Vi devis suferi, ĉar mi mem trairis ~an vojon*), *Ald 1888*, 3 (*ĝia*

vortaro [...] *enhavas la vortojn, kiuj estas ~aj en tiuj lingvoj*); G *Blov 1888*, 4 [a] (*Mi deziras ke tiu ĉi libreto estu la komenco de l' eldonado de ~aj verketoj*); Z *RE* 138a, 145b, 185a (*esti ~a*), 198b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11.2 (*La pli maljuna* [fratino] *estis tiel ~a al la patrino* […]), 13.1, 35.13 (*kaj ceteraj ~aj objektoj*). ‖ **~e** Z *Ifig 1908*, 19 ([saĝajn vortojn] / *La dioj mem kun ĝuo aŭskultadis, / ≈e al parol' de orakolo*). **~i** Z *RE* 145b; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*~i je° trupo da* [tiel] *rabistoj*); Z *Ham 1894*, 16 (*la fantom' al li ~is, / Kiel de l' sama akvo gut' al guto*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*; *PV 1930* (*ili ~as unu al la alia kiel du akvogutoj*). ‖ **~anta** *BelgSon* Maj. 1903, [81] (*io, ~anta l'antikvan Babelturon*). **~eco** Z *RE* 198b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*La ~eco de l' fratoj estas ofte granda*). **~igi** Z *RE* 212b; Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *RE* 138a, 209b, 213b; Beau *EFr 1903*. ‖ **mal~a** Z *Schl 1887*, 120-121 (*oni povas krei nur la malgrandan parton, kiu estas mal~a en mal~aj lingvoj*). **mal~eco** GM *EFr 1910*. **sen~a** G *Blov 1888*, 15 (*la rusaj virinoj* [...] *estis tiam sen~aj*), 18 (*via aminda sen~a imaĝo* [...] *de nun estos la turmento kaj la konsolo de mia vivo*). ‖ **kanab~a** G *EPl 1916*. **madon~a** *SennR* Nov. 1923, 29 ([vizaĝo] *de madon~a bel'*).

simpati/ [1889] **~o** Z *RE* 181a (baza vortkategorio ne deduktebla); Jon *ESv 1893,* 62; *FK 1903*, 279.2 (*pri siaj ~oj kaj antipatioj*); Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 92.18 (*vi havas por li grandan ~on*); OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~a persono*; *~a vizaĝo*); GM *EFr 1910* (~inda). **~i** Z *RE* 181a, *Rab 1908*, 25.16 (*Kiel la grandaj spiritoj ja ~as!*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~i kun iu*). ‖ **~inda** (ark., *~a*) GM *EFr 1910* (~a). ‖ **mal~a** GM *EFr 1910*.

simpl/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 6 (*legante mian libron, li renkontos en ĝi sole aferojn ~ajn kaj naturajn*), 13 (*~a amiko de l' lingvo internacia*), 15 (*Sinjoroj la kalkulantoj forgesis tiun ~an leĝon*), 20-21 (*ĉiuj aliaj adverboj ne havas konstantan finiĝon kaj apartenas al la vortoj* ~aj), 21 (*Vortoj kunmetitaj estas kreataj per ~a kunligado de ~aj vortoj*), *Ald 1888*, 2 (*lingvo internacia* [...] *devas havi gramatikon la plej ~an kaj naturan*), 11 (*la respondo estas tre ~a*); Einst *Plen 1888*, 31 (*~a urbanino*); Z *RE* 12b (*~a tago*; dufoje), 13a (*~a ŝtono*), 160b, 175b (*~a soldato*), 180b (*~a brando*; сивуха, «brandaĉo»), 224a (*~a laboristo*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 27.5, 38.9, 42.9 (*~aj vortoj* [kontraste al kunmetitaj]); Beau *EFr 1903* (**1** *korpo ~a*; **2** *~a soldato*; *Tiu ĉi sistemo estas tre ~a*; *Vivo, stilo ~a*). ‖ **~e** Z *DL* 7 (*la libro ne estos unu sistema verko – ĝi estos ~e mia interparolo kun l' amikoj de l' lingvo internacia*), 30 (*Sed ĝi° estis nur la ~e varmaj landoj, kien transveturis unu instruita homo el niaj malvarmaj*), *RE* 57a (senceremonie), 200b (*tiel ~e*), *FE 1894*, 37.17. ‖ **~aĵo** Z *DL* 6 (*la rezultatoj de tiuj ĉi ~aĵoj estos,* [...] *ke post la fino de l' jaro* [...] *la lingvo estos finita kaj preta*). **~eco** G *Blov 1888*, 3-4 [a] (*La rakonteto* [...] *donas en sia ~eco* [...] *konvenan pentron de la karaktero de l' lando*); Beau *EFr 1903*. **~igi** Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*. **~ulo** Z *RE* 160b (popolamasulo), *Ifig 1908*, 15 (*ĉu reĝo, ĉu ~ulo*). ‖ **~anima** Z *RE* 160b; Beau *EFr 1903*. **~animeco** GM *EFr 1910*. **~animulo** Z *RE* 161a. ‖ **mal~a** GM *EFr 1910*. **pli~igi** Beau *EFr 1903*. **pli~iĝi** Beau *EFr 1903*. **pli~iĝo** Beau *EFr 1903*.

Simplon/ [1910] **~o** (monto) *PropN 1910*. ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ *tunelo*] (*la ~a tunelo*).

simpozi/ [?] **~o 1** (hist.).

simpozi/ [?] **~o 2** (renkontiĝo de specialistoj).

simpozi/ [1921] **~o 3** (kolekto de kontribuaĵoj) FL *EnE 1921*, 344 (symposium; *La gazeto prezentis ~on pri Eo*).

simptom/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 154a; G *NovJ 1891*, 6 (*~oj de malsaneco*); *FK 1903*, 229.35; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

simultan/ [1910] **~a** GM *EFr 1910* (simultané).

sin. [1888] **1** (ark. mll, *s-ro*) Z' *UL* Yɪ *1888*, 65 (*por ~ Hanetz* [...] *en Varsovio*);

sin/ [1916] **~o 2** G *EPl 1916* (łono); *PV 1934*; OA 8-1974. ‖ **~a** *EPl 1916*.

sin/ [1916] **~o 3** (vest.) G *EPl 1916* (wstawa *(mat.)*).

Sin/ [1903] **~o 4** (ark., *Ĉini/o*) *EKato* Okt. 1903, 3 (*li eble ne iros plu en ~on*). ‖ Kp. *ĥin/* kaj *cin/*.

sinagog/ [1889] **~o** (reli.) (arki.) Z *RE* 181a (hebrea preĝejo); Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Sinaj/ [1924: ~] [**~o**] (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 31.1 (*turkisa minejo en la lando ~*).

sinap/ [1904] **~o** (bot.) Beau *EFr 1904* (moutarde *(sénevé)*; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (moutarde | mustard-plant | Senf(pflanze)). ‖ Kp. *mustard/o*.

sinapism/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910* (sinapisme).

sincer/ [1889] **~a** Z *RE* 225a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 (*Kun sia karaktero la° ~a*); B *VdE 1910* (*~a homo, ~a bondeziro*). ‖ **~eco** Z *Ham 1894*, 70.1 (*Ne dubas mi pri via ~eco*); Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **mal~a** GM *EFr 1910*. **mal~eco** GM *EFr 1910*.

sindik/ [1903] **~o** (jur.) Beau *EFr 1903* (syndic); B *VdE 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 63 (*~o de komerca ĉambro*); GM *EFr 1910*.

sindikat/ [1903] **~o** (ekon.) Beau *EFr 1903*; [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*leĝoj pri ≈oj profesiaj*); Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*~o de fabrikantoj*); *JarL UEA* Maj. 1910, 83 (*vojaĝista ~o*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~ano** GM *EFr 1910*. **~atiĝi** GM *EFr 1910*.

sindrom/ [1958] **~o** (med.) (simptomaro; Fʀ syndrome, Rᴜ синдром) Pech *EHu 1958*, 16.

sinedri/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 181a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 26.11 (*la vostoportantaj anĝeloj aranĝas sian sanktegan ~on*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (sanhedrin | sanhedrim | Synedrium [nun ankaŭ: Synhedrion]).

sinerget/ [1920] **~o** (ark., *sinergia forto*) Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*krom tiu ĉi precipa forto ekzistas ankoraŭ aliaj fortoj, kiujn mi nomas „~oj“, ĉar ili kunfunkcias kun la ĉefa forto*).

sinergi/ [1957] **~o** (med.) (kp. ark. *sinerget/o*) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*.

Singalez/ [1910] **~o** (hist.) (ano de gento en Srilanko; moderne *sinhalo*, *kp. Singhalezo* kun -h-) B, M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Singhalezo*.

Singapor/ [1967] **~o** (regno) (ark., *Singapuro*) But *EEn 1967*, 444d.

Singapur/ [1957] **~o 1** (urbo) War *GD 1957*; *PoŝAtl 1971* #22.

Singapur/ [2009*] **~o 2** (regno) (kp. ark. *Singapur/i/o°*, *Singaporo°*) R 2009. ‖ **≈ia** *PoŝAtl 1971* #22 (ark, *≈a*) (*≈ia dolaro*). **~io** (ark. *Singapur/o 2*) *PoŝAtl 1971* #22.

Singhalez/ [1910] **~o** (hist.) (ano de gento en Srilanko; moderne *sinhalo*, *kp. Singalezo* sen -h-) S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Singalezo*.

singnat/ [1957] **~o** (fiŝo) War *GD 1957*.

singular/ [1910] **~a 1** (tek.) GM *EFr 1910* (singulier).

singular/ [1924] **~o 2** (gram.) (antaŭe *unu/nombr/o*) Minor *EDe 1924*; *PV 1930*; OA 8-1974.

singult/ [1889] **~i** Z *RE* 66a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (baza formo *~o*); GM *EFr 1910* (derivaĵo). ‖ **~o** Z *RE* 66a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (baza formo); GM *EFr 1910* (baza formo). ‖ **~ado** GM *EFr 1910*. ‖ **plor~o** GM *EFr 1910*.

sinhal/ [1999] **~o** (ling.) Kr *GVEG 1999* (Sinhali aŭ Singhalesisch); *PIV 2002*, *2005*, *2020*.

sinistr/ [1910] **~a** (ark, *mal/dekstr/a*) GM *EFr 1910* (gauche); *ParGv 1932*.

Sinjak/ [1896] **~o** (urbo en Bosnio) Z *Adr 1896*, 6.

sinjor/ [1887] **~o** Z *UL* 21 (*Ho, ~o, / Kial tia senmoveco?*), kovr. 4 (*Al ~o D*[ro] *L. Zamenhof' / [...] en Varsovio*), [v], *Majn 1887-1* (*Estimata ~o!*), *DL* 14 (*Sed kie, ~oj, vi prenis, ke la veno al celo [...] dependas de l' rezultatoj de la voĉdono?*), 15 (*≈oj la kalkulantoj forgesis tiun simplan leĝon*), 21 (*mi renkontis kaleŝon, en kiu sidis riĉe vestita ~o*), 34 (*la ombro ĉian*° *volas, ke ĝia ~o estu por ĝi barilo*), 37 (*ĝi [...] volis scii, kiel ĝi povus [...] fariĝi propra ~o*), 38 (*mi kore dezirus, ke vi parolu al mi [...] „~o"!*), 41 (*la ombro nun estis ~o kaj la ~o estis ombro*), *RE* 34a, 197a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10.8 k.m.a. **≈o** Z *RE* 34a (*la ≈o*; Dio; господь); Beau *EFr 1903* (*la ≈o*). ‖ RIM. **1** En la frua epoko ofte mj. pro ĝentileco aŭ respekto, ekz. *Nürn 1889* [g] 18 (*Mi deziras ame paroli kun la ≈o* [tiel, mj.] *Karlo*). **2** Mll *sin.*°, *s-ro*. ‖ **~a** Z *DL* 42 (*La ombro sin tenis ĉian*° {ĉiam} *sur la flanko ~a*); GM *EFr 1910* (*~a moŝto*). **~e** Z *DL* 42 (*la ombro ~e paroladis kun sia estinta ~o*). ‖ **~ego** GM *EFr 1910* (grand~o; grand seigneur). **~ino** Einst *Plen 1888*, 32 (*≈ino, ĉu Vi konas la malnovan dramon?*); G *Blov 1888*, 16 (*ekmontris sin en ŝia palaco la [...] regimentestro Burmin', kun [...] „interesanta paleco", kiel paroladis la tiamaj ~inoj*); Z *RE* 36b (дама, «damo»), *FE 1894*, 19.5, 19.7; Beau *EFr 1903*. ‖ RIM. Mll *s-rino*. ‖ **ge~oj** G *Blov 1888*, 13 (*ŝia servantino nenion al iu parolis, timante la koleron de la ge~oj*); Z *FE 1894*, 36.3. ‖ **grand~o** Z *RE* 15a; GM *EFr 1910* (~ego). **land~a** Sey *FlandLit 1904*, [7] (*land~aj kasteloj*).

sink/ [?] **~i**. ‖ Kp. *grund/i*.

sinkop/ [1904] **~o 1** (muz.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ RIM. Ne estas dedukteble, kiu el la tri signifoj muz., med. aŭ ling. estas celita; supozeble la muz. signifo.

sinkop/ [1910*] **~o 2** (med.) B *VdE 1910* (nur la med. senco *subita sveno*).

sinod/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 181a; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

sinonim/ [1888] **~o** (ling.) Z *Ald 1888*, 10 [20.6] (*la vortoj [...] kelkan tempon batalos inter si kiel ~oj*); OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a esprimo*); GM *EFr 1910*.

sinoptik/ [1904] **~a** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*~aj tabeloj de scienco*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

sinovi/ [1903] **~o** (anat.) Beau *EFr 1903* (synovie); GM *EFr 1910*.

sintaks/ [1889] **~o 1** (gram.) Z *RE* 181a; Jon *ESv 1893*, 62; *LI* Okt. 1898, 153 (*instruo pri la reguloj de la* logika ~o); *FK 1903*, 261.13 (*li eĉ ne pensis pri la ~o de la lingvoj*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a regulo*).

sintaks/ [1903] **~o 2** (lernolibro de ~o) *FrazL 1903*, kovr. [2] [r] ([t] *Ea ≈o*); B *VdE 1910* (*La esp-a ~o de Fruictier*).

sintez/ [1901: *~a*] **~o** Peltier *EKato* Dec. 1903, 18 (*mirinda ~o de ĉiuj civilizacioj per kristana civilizacio*); Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Beau *Sint 1901*, 2 [t] (*≈a Teksto de l' Reguloj [...] esperantaj*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. **~e** B *VdE 1910*.

sinu/ [1910] **~o** (mat.) (ark., *sinuso*) GM *EFr 1910* (apud *sinuso*).

sinus/ [1907] **~o** (mat.) Z *EG 1907* (Sinus; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910* (sinuo°). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (sinua°).

Sion/ [1910] **~o** (svisa urbo FR *Sion*, DE *Sitten*) *PropN 1910*.

sipaj/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 344 (sepoy).

Sir/ [1910] **~o** (pers.) (ark., *siri/an/o*) GM *EFr 1910* (Syrien; apud *Siri/an/o*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~ujo** (ark., *Sirio*) GM *EFr 1910* (Syrie; apud *Siri/o*).

Sirakus/ [1905] **~o** (ark., *Sirakuz/o* kun -z) Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*Dioniso*° {Dionizio} *la tirano de ~o*°).

Sirakuz/ [1910] **~o** (Sicilia havenurbo) (antaŭe *Sirakus/o°* kun -s) *PropN 1910*; War *GD 1957*. ‖ **~a** Knoedt *Luz 1980* (*~a fonto*).

sirdar/ [1959] **~o** Sek *Nepal 1959*, 212 (Ĉefo de portistoj ĉe montgrimpado en Norda Hindujo).

siren/ [1889] **~o 1** (mit.) Z *RE* 181a; Jon *ESv 1893,* 62; Z *Ham 1894*, 111.4 (*Ŝiaj vestoj* [...] *kvazaŭ ~on ŝin ankoraŭ portis*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909 (FR sirène (myth. [mit.])); B *VdE 1910*. ‖ **~a** Z Rab 1908, 111.17 (*kiu forlogis min per sia ~a kanto*).

siren/ [1910] **~o 2** (fig.) (senkora koketulino) B *VdE 1910*.

sirf/ [1910] **~o** (genro *syrphus* de dipteroj) Ver *EncV 1910*. ‖ **~oidoj** Ver *EncV 1910* (FR syrphides).

Siri/ [1910] **~o** (regno) *PropN 1910*; GM *EFr 1910* (apud *Sir/uj/o°*); Edin 1915, 202; But *EEn 1967*, 444d; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (apud *Sira°*). ‖ **~ano** *PropN 1910*; GM *EFr 1910* (apud *Siro°*).

siring/ [1889] **~o** (bot.) (genro *Syringa*) Z *RE* 181a (сирень), *MV* (Flieder), *UV* (lilas | lilac | Flieder | сирень | bez); Beau *EFr 1903* (lilas); Z *EG 1904* (Flieder), *EPl 1907* (bez *(roślina* [= planto]*)*); AK-FR 1922: lilas, seringa° (*seringa* aŭ *seringat* estas la franca nomo de *filadelfo* (*Philadelphus*), tute alia planto; la aldono estas malĝusta kaj erariga [bmo, 2019-09]). ‖ **~viola** Z *EG 1904* (lila).

Sirius/ [1924] **~o** (astr.) Luyk *Iŝtar* 1924, 8.1 (*La brilega ~o alproksimiĝis al la bordo de la granda nekonatjo*).

sirkar/ [1892] **~o** *E-isto* Feb. 1892, 21 (*uzadi* [en Hindio] *al ĉia negoca manipulacio certajn negocistojn - ~ojn*).

sirni/ [1910] **~o** (zool.) (birdo) GM *EFr 1910* (chat-huant).

sirok/ [1907] **~o** (meteo.) (vento) *Heck 1907*, 120.

sirop/ [1889] **~o** (kuir.) (kp. ark. *sirup/o°*) Z *RE* 129b (*~o miela*), 181a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~eca). ‖ **~eca** GM *EFr 1910* (~a). ‖ **migdal~o** GM *EFr 1910*.

Sirt/ [1910] **~oj** (hist.) (antikva nomo de du nordafrikaj golfoj) *PropN 1910* (*Granda kaj Malgranda ~o*).

sirup/ [1910] **~o** (ark., *sirop/o*) Schatz *HuE 1910*.

sistem/ [1888: *~a*] **~o** Z *RE* 181b, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*homoj* […] *ne volis ankaŭ labori por la novaj ~oj* [de l.i.]); Jon *ESv 1893,* 62; Z *FE 1894*, 3; *FK 1903*, 185.16 (*nia tuta planeda ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 129.3 (*Tiun ĉi araneaĵon da ~oj disŝiras la sola vorto: vi devas morti!*); OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4 (*batalo kontraŭ* [...] *la socia ~o*). ‖ **~a** Z *DL* 5 (*en la libro estos ankaŭ pecoj ~aj, por lerni kaj ripeti*), 7 (*Pro la celoj de l' afero la libro ne estos unu ~a verko*). **~e** *FK 1903*, 274.21 (*Ni analizos ~e la sekvantajn demandojn*). ‖ **nova~isto** Z *LI* Feb. 1896, 29 (*reformistoj, perfektigistoj, nova~istoj kaj unuigistoj* [pledantoj por nova sistemo de l.i.]).

sistol/ [1910] **~o** (bio.) GM *EFr 1910* (systole).

sit/ [1910] **~o** (zool.) (birdo) GM *EFr 1910* (site).

sitac/ [1910] **~o** (zool.) (speco de papagoj) Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20] (DE Sittich | LA sittace).

sitel/ [1889] **~o 1** (ujo por likvaĵoj ks.) (antaŭe *ajmero°*) Z *RE* 5b, 14b, 216a, 226b, *MV*; Devj *E-isto* Feb. 1893, 30b (*Forflugis – kia mirindaĵo°* {miraklo} *– / Kaj forna forko kaj ~o*); Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **karbo~o** Diett *Gold 1921*, 38#42.

sitel/ [1910] **~o 2** (mez.) B *VdE 1910* (*~o da akvo*); Barth *Ludo 1928*, 10 (*plena ~o da akvo*).

situ/ [1932:*~i*] **~o** (antaŭe *situacio 2*) *PV 1934*; OA 8-1974. ‖ **~i** (havi situacion) *ParGv 1932*.

situaci/ [1888] **~o 1** (cirkonstancoj, pozicio) Z *DL* 36 (*Mi min trovas en la plej brila ~o*), 38 (*ĉe mia instruiteco, ne parolante jam pri mia bona ~o kaj riĉeco...*), *RE* 101b, 140b, *MV*, *Majn 1889-6* ([persono] *havanta certan gravan ~on*° {pozicion} *en la societo*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903* (situation, position).

situaci/ [1899: *~ita*] **~o 2** (ark., *situ/o*) Beau *EFr 1903* (situation, position). ‖ **~ita** Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*apude estas ~ita*° {situas} *ŝton-vojo*; *la* [naftaj] *borturoj estas ~itaj*° {situas} *tre dense*). ‖ RIM. Neevidente, ĉu *UV* ampleksas ankaŭ *situacio 2*.

Siu/ [1957] **~oj** (ano de indiana gento) (antaŭe *Siukso*°) War *GD 1957* (Sioux); *PIV 2020* (≈o). ‖ **~urbo** War *GD 1957*.

Siuks/ [1910] **~o** (ano de indiana gento) (ark., *siuo*) M, S *PropN 1910* (laŭ DE pron.).

skabel/ [1903] **~o** (meblo) Beau *EFr 1903* (escabeau); Schatz *HuE 1910*; Diett *Gold 1921*, 52#62 (benketo kun tri piedoj).

skabi/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 81a, 224b, *MV*, *UV*.

skadr/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 231a (RU kaj ark. DE *esk-*, laŭ FR), *MV* (Eskadron; nun *Schwadron*), *UV* (escadron | squadron | Eskadron | эскадронъ | szwadron).

skafandr/ [1908: *~isto*] **~o** War *GD 1957*. ‖ **~isto** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR scaphandrier | DE Skafander-Taucher); War *GD 1957*.

Skagerak/ [1910] **~o** (markolo) *PropN 1910*.

skal/ [1889] **~o** Z *RE* 94b, 167b (mezuro), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (**1** *La ~o de l'estaĵoj, de la voĉo, de l'koloroj*; **2** *La ~o de tiu ĉi karto*° {mapo}).

Skamandr/ [1910] **~o** (hist.) (mit.) (rivero, kiu fluis ĉe Trojo) M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*.

skalp/ [1904: *~o*] **~i** OA 2-1914; War *GD 1957*. ‖ **~o** Z *EG 1904* (Skalp; baza formo); War *GD 1957* (baza formo).

skan/ [2007] **~i** OA 9-2007 (*~i la ĉirkaŭon per radaro*; *~i libron kaj fotografaĵojn per ~ilo por prilabori ilin per komputilo*). ‖ **~ilo** OA 9-2007.

skandal/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 95.30 (*Kia ~o neatendita!*); OA 2-1914. ‖ **~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **sen~e** Melck *FlandLit 1904*, 14 (*ĉio simple kaj kredeble sen~e pasis*).

skandinav/ [1900: *~a*] **~o** M *PropN 1910* (≈o). ‖ **~a** *LI* Apr. 1900, [53] (*≈aj kronoj*); Ahlb *LI* Apr. 1900, 54b (*Ea societo, ampleksonta la ~ajn landojn kaj Finlandon*); Beau *EFr 1903*. ‖ **tut-~a** Ahlb *LI* Apr. 1900, 55a (*tut-~a societo Ea*). ‖ **≈io** M *PropN 1910* (kp. ark. *Skandinavi/o*, unuvortaĵo). **≈ujo** *Edin 1915*, 285b.

Skandinavi/ [1910] **~o** (ark., *Skandinav/i/o*, *Skandinav/uj/o*) B, S *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444d.

Skapin/ [1890] **~o** (pers. en komedio de Goldono) G *Kond 1890*, 25.

skapol/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 91a, *MV*, *UV*.

skarab/ [1888: *~aro*] **~o** (zool.) Z *RE* 50a, *MV*; *Nürn 1889* [g] 18 (*Manjo, jen! kia bela ~o*); Z *UV*. ‖ **~aro** Einst *Plen 1888*, 14 [g]; Bar *LernHu 1898* [g] 12. **~eto** Z *RE* 76a (козявка).

skarlat/ [1889] **~o** (koloro) Z *MV* (Scharlach), *UV*.

skarlatin/ [1904] **~o** (med.) Beau *EFr 1904* (scarlatine; ne en *EFr 1903*); OA 1-1909.

skarp/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 227a (шарфъ), *MV* (Schärpe; ne harmonias kun шарфъ, «koltuko, ŝalo»), *UV* (écharpe | scarf | Schärpe | шарфъ | szarfa); Beau *EFr 1903* (écharpe). ‖ **arĝent-~o** G *NovAnt 1909*, 5 (*Boh-river' sur granitoj arĝent-~ojn trenas*).

skat/ [1906] **~o** (sport.) (ark., *sket/ej/o*) Mott *EEn 1906* (skating-rink° {nun skating rink}).

skatol/ [1889] **~o** Z *RE* 6, 49 (*lada ~o*), 80, 228a (шкатулка, kp. DE Schatulle), *MV*; G *Gefr 1889*, [5] (*malfermante la ~on*); Z *UV*, *FE 1894*, 40.16 (*≈o, en kiu oni tenas plumojn, estas plum-*

ujo); Cart *Bild 1905*, 15 ([murbreto] *surhavanta* [...] *diversajn ~ojn aŭ kestetojn*). ‖ **~eto** Z *FE 1894*, 40.15 (*~eto aŭ alia objekto, en kiu oni tenas cigarojn, estas cigarujo*).

skeĉ/ [1954] **~o** *PVS 1954*; OA 8-2007.

Skeld/ [1910] **~o** (rivero) M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*.

skelet/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 122b; Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 116.21 (*maljunulo malgrasa kiel ~o*); OA 1-1909.

skem/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 4-1929. ‖ **~a** *EG 1904* (schematisch). **~i** *EG 1904* (schematisieren).

skeptik/ [1888] **~a** Z *Ald 1888*, 15 (*Se* [...] *vi restas ~aj, ne forgesu almenaŭ, ke* malutilon *la promesoj* [...] *ne portas*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 70 ([Lia] *aŭdantaro, iom ~a en la komenco, rapide fariĝis simpatia kaj favora*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 129.22 (*Interna tribunalo, kiun vi neniam povos subaĉeti per ~a saĝumado*); OA 1-1909. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Borel *GermE* Mar. 1905, 29b (*la tuta stilo* [de la artikolo] *montras ~econ kaj mokemon*). **~ulo** *E-isto* Dec. 1892, 180 (*baldaŭ eĉ multaj ~uloj subskribis la „promesojn“*); Z *EG 1904*.

skerc/ [1903] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ Kp. ark. *skerzo*°.

skerm/ [1889] **~i** (mil.) Z *RE* 217a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (*profesoro*° {instruisto, trejnisto} *de ~o*); (sport.) Harry *LingSport 1972* (Fechten, Fencing). ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 107 (*majstra arto en ~ado*). **~anto** Z *Ham 1894*, 107 (*≈antoj la plej bonaj ne posedas / Eĉ la duonon de lerteco via*).

skerz/ [1906] **~o** (muz.) (ark., *skerco*) Mott *EEn 1906* (scherzo).

sket/ [1970*] **~i** (antaŭe *glit/i*, *glit/um/i*) *PIV 1970*. ‖ **~ado** *PIV 1970*. **~ejo** *PIV 1970*. **~ilo** *PIV 1970*. ‖ **rul~ilo** *PIV 1970*. ‖ Kp. ark. *skato*°.

ski/ [1927] **~o** (sport.) (antaŭe *ŝkio*°) Sutk *ERu 1927* (plusendas al *ŝkio*°); War *GD 1957*; OA 8-1974. ‖ **~i** War *GD 1957*. ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~anto** War *GD 1957*. **~isto** War *GD 1957*. ‖ **~bastono** War *GD 1957*. **~latoj** War *GD 1957*. **~trajno** War *GD 1957*. **~vaksi** War *GD 1957*. **~vakso** War *GD 1957*.

Skil/ [1910] **~o** (mit.) (mara monstro, Gr Σκύλλα) (antaŭe *Skillo*) Viki 2007-06-22.

Skill/ [1910] **~o** (mit.) (mara monstro, Gr Σκύλλα) (ark., *Skilo*) M, S *PropN 1910*.

Skir/ [1910] **~o** (greka insulo k ties ĉefurbo) M, S *PropN 1910*; Kr *PVEG 2018*.

skirp/ [1907] **~o** (bot.) Ver *VocTT* 1907, 110a (scirpe); Antt *FiE 1911*.

skism/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*.

skist/ [1907] **~o** (geol.) (antaŭe *cisto*°, *ŝisto*°, *sĉisto*°) Ver *VocTT* 1907, [a] viii.

skit/ [1908] **~o** (ano de antikva popolo) (kp. ark. *Scito*) Z *Ifig 1908*, 12 (*La ~oj ne tre ŝatas paroladon*); S *PropN 1910* (≈o); War *GD 1957* (≈o; plusendas al *Scito*°). ‖ **≈ujo** S *PropN 1910*.

skiz/ [1889] **~i** Z *RE* 107b, 127a, *MV*; *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 127a; Jon *ESv 1893,* 62; Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*ekspozicio de ~oj*); Ger *LI* Jan. 1896, 8 [t] (*≈oj gramatikaj*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ita** Stank *Viv 1896*, 25 (*belege ~ita talio*).

skal/ [1896*] **~o** (antaŭe *mezuro*) Stank *Viv 1896*, 19 (*propagando* [...] *en neestinte granda ~o*).

sklav/ [1889] **~o** Z *RE* 108b, 165a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 70.4 ([fig.] *Decido estas ~o de l' memoro*), 108 (*la amo ofte estas / Nur ~o de la tempo*); Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4 (*la ekspluatado de la ~oj kaj malriĉuloj*). ‖ **~a** Z *RE* 138a (humilega), 165a (~ema, humilega); Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 6 (*katenoj* [de la edzeco] *sanktaj, tamen ~aj*); M *PropN 1910* ((hist.) (topo.) *≈a Bordo* (hist. nomo de la marbordo de Togo, Benino kaj okcidenta Niĝerio)), S *PropN 1910* ((hist.) (topo.) *≈a Marbordo*). **~i** Z *Prov 1910*, 405 (*Kie ~' regadon havas, tie mastro baldaŭ ~as*). ‖ **~eco** Z *RE* 108b; Beau *EFr 1903*. **~ema**

Z *RE* 165a (~a, humilega); Beau *EFr 1903*. **~emo** Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *RE* 69, 142b, *Ham 1894*, 66.5 ([viro] *kiun / Pasio lia ne ~igis*); Beau *EFr 1903*. **~igita** Johan *EKato* Dec. 1903, 18 (*nacio ~igita*). ǁ **~opelisto** Luyk *Iŝtar* 1924, 63.3 (*La ostoj de unu el la malhomaj ~opelistoj de Ŝedad blankiĝis apud dezerta vojo inter Dedan kaj Uzal*).

skol/ [1904] **~o** (arto) (filoz.) Sey *FlandLit 1904*, 8 (*nepereema ~o de holandaj pentristoj*); Doré *Flut 1907*, 8 ([la muzikaĵo] *apartenas al nenia ~o*); OA 3-1921.

skolastik/ [1902: *~a*] (filoz.) **~o** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914. ǁ **~a** Boi *Mona 1902*, 13 (*~a antaŭjuĝo*); Beau *EFr 1903* (baza formo). ǁ **≈ano** Boi *Mona 1902*, 12 (*la senteblaj* {ĉu aŭdeblaj, kundisputantaj?} *specoj de la ~anoj*).

skolop/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 7b, 86a, *MV*, *UV*; Melck *FlandLit 1904*, 12 ([viro] *ebria kvazaŭ ~o*). ǁ **~a** *EB 1988*, 71#42 (*~a spanielo*).

skolt/ [1927] **~o 1** (mil.) Sutk *ERu 1927* (разведчик); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 9-2007. ǁ **~i** Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957*. ǁ **~ado** War *GD 1957*. **~estro** War *GD 1957*. **~isto** (ark.) Sutk *ERu 1927* (plusendas al *~o*). ǁ **~avi-adilo** War *GD 1957*.

skolt/ [1927] **~o 2** (ano de int. junulara movado) Sutk *ERu 1927* (скаут, nun бой-скаут); War *GD 1957*; OA 9-2007. ǁ **~a** OA 9-2007 (*~a movado*). **~i** War *GD 1957*. ǁ **~isma** War *GD 1957*; **~ismo** War *GD 1957*; OA 9-2007.

skombr/ [1927] **~o** (zool.) (fiŝo) Sutk *ERu 1927* (скумбрия).

skon/ [1921] **~o** (kuir.) FL *EnE 1921*, 344 (scone).

skorbut/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 222a, *MV*; *UV*.

skori/ [1910] **~o** Ver *EncV 1910*; Sutk *ERu 1927* (шлак ← DE Schlacke). ǁ Kp. ark. *ŝlako*.

skorpi/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 183a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

skorzoner/ [1904] **~o** (bot.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; Ver *VocTT* 1907, 110a; OA 2-1914 (scorsonère | black salsify | Schwarzwurzel).

Skot/ [1894: *~lando*] **~o** (pers.) Z *EG 1904* (≈o); *PropN 1910*; War *GD 1957*. ǁ **≈a** Z *EG 1904* (≈a); War *GD 1957*. ǁ **~ujo** Duy *Pract 1906*; R 1922. ǁ **~a-Gaela** *Monat* Nov. 1993, 21 (*~a-Gaela lingvo*). **≈landa** Waś *E-isto* Maj. 1894, 93. **~lando** Waś *E-isto* Maj. 1894, 93 (*~lando. Unu ≈landa industriisto*); Z *EG 1904*); *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 69; R 1922; OKL 1924; War *GD 1957*; R 2009.

Skotland/ [1893] **~ujo** (lando; ark., *Skot/land/o*) Jon *ESv 1893,* 63. ǁ **~ano** (ark., *skot/o*) Ups *Ekz 1894*, 3 (*Liaj milit'istoj estis svedoj, germanoj, finland'anoj° kaj ≈'anoj°*).

skovel/ [1927] **~o 1** (tek.) Sutk *ERu 1927* (шомпол). ǁ **~o 2** (mil.) (kanon~o) Sutk *ERu 1927* (antaŭe *ŝargilo*).

skrabl/ [2004] **~o** (lud.) (tabula krucvortludo, EN *Scrabble*) *Viki* 2004-12-16.

skrap/ [1889] **~i** Z *RE* 182b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*Kion vi ~as per via ~ilo?*; *Ne ~u vin tiel forte*). ǁ **~e** Z *RE* 183a. **~o** Beau *EFr 1903* (~ado). ǁ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~ilo** Beau *EFr 1903* (vd. je *~i*). ǁ **de~aĵo** Beau *EFr 1903*.

skren/ [1927] **~o** (экран estas multsignifa, la tie ĉi celita senco ne evidenta; kp. *ekrano*) Sutk *ERu 1927* (экран ← EN screen).

skrib/ [1887] **~i** Z *UL* 20 (*Je kia lingvo li ~is?*), 20-21 (*mi ~as al vi en tiu lingvo*), 21 (*Respondu al mi, ĉu vi efektive komprenis kion mi ~is*), [v], *DL* 10 (*Aliaj* [...] *~is instruitajn artikulojn*°), 10 (*Aliaj ~is kritikon pri mia afero*), 16 (*Se iu eĉ ~is al mi kelkajn leterojn en la lingvo internacia*), 24 (*Vi ~as tre nelegeble*), 34 (*la instruitulo* [...] *~is librojn pri la veraĵo en la mondo*), 40 (*Se mi ~us gazeton*), 40 (*mi ~is tuj al la interesataj personoj mem*), *Ald 1888*, 10 (*Tiuj, kiuj volas* [...] *~i verkojn en tiu lingvo*),

RE 159b, 196a (*rapide ~i*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9 k.a. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 9 (*~a literaturo*), *RE* 56b (*~a certigo*), *Ham 1894*, 105 (*Ĉu vi konas / La ~an karakteron° de l' letero?* [kiu skribis ĝin]); Beau *EFr 1903*. **~e** Z *FE 1894*, 31.9 (*Ni faris la kontrakton ne ~e, sed parole*); Beau *EFr 1903*. **~o** Z *RE* 56b (*~a certigo*), 103a (*surtomba ~o*); Beau *EFr 1903*. **≈o** (*la sankta ≈o*; uskleco tia) Z *RE* 133a; Beau *EFr 1903* (*la Sankta ≈o*). ‖ **~adi** Z *Ald 1888*, 12 (*Nun mi laborados, mi ~ados verkojn*). **~ado** Z *RE* 34b (*legado kaj ~ado*; грамота), 146a (почеркъ, nun почерк), *FE 1894*, 40.16 (*bastoneto, sur kiu oni tenas plumon por ~ado, estas plumingo*); Beau *EFr 1903*. **~aĵo** *LI* Apr. 1896, 57 (*ni ricevis la sekvantan ~aĵon*). **~ante** Z *DL* 11 (*~ante ekzemple* "ensong, oprinc [...]"*, ili rigardigis iliajn legantojn, „kiel malbonsona* [...] *la lingvo estas"!*). **~anto** Z *Ald 1888*, 12 (*estas nur necese, ke la skribanto* [...] *havu sub la mano francan vortaron*). **~ata** Z *Ald 1888*, 10 (*kun la vastiĝado de la ~ata literaturo ili* {la provincialismoj} *komencis perdiĝi*), *UV* [enk. 2] (*Vortoj, kiuj formas kune unu ideon, estas ~ataj kune*). **~eto** Z *RE* 56b (letereto). **~ilaro** Z *FE 1894*, 34.9 (*Mia ~ilaro konsistas el inkujo, sablujo, kelke da plumoj, krajono kaj inksorbilo*). **~into** Z *DL* 15 (*Se la ~into de tiu ĉi kalkulo bone pensus pri ĝi*). **~isto** Z *RE* 133a, 133b, *FE 1894*, 37.17 (*Verkisto verkas librojn, kaj ~isto simple trans~as paperojn*). **~ita** Z *DL* 5 (*Eldonante la „Duan Libron de l' lingvo internacia", ~itan jam en tiu ĉi lingvo*), *Nom 1* (*Ĉiuj supre ~itaj verkoj povas esti ricevataj en ĉia librejo*), *UV* [enk. 1], *FE 1894*, 41.4 (*viaj leteroj estas ĉiam ~itaj tute nelegeble*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~oĉambro** Luyk *Iŝtar* 1924, 60.2 (*ĝi nun estis la ~oĉambro kaj dokumentejo de Zalmuna*). **~eraro** Z *RE* 120b. **~karaktero** *Heck 1907*, 102 (Handschrift). **~konulo** (nun pli kutima *grafologo*) *Heck 1907*, 102 (Graphologe). **~maŝino** *Heck 1907*, 102 (DE *Schreib|maschine*); Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957* (tajpilo). **~otablo** Z *FE 1894*, 27.6 (→ *~tablo*), 31.24 (*En mia ~otablo sin trovas kvar tirkestoj*). **~tablo** Z *DL* 29, *RE* 79, *FE 1894*, 27.6 (*~tablo aŭ ~otablo (= tablo, sur kiu oni ~as)*).

‖ **A-K** ‖ **al~i** (ark., *atribui*) Z *RE* 154a; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*mi al~as°* [atribuas] *la superecon* [inter la sezonoj] *al la printempo* [legu *aŭtuno*]; kp. samstrukture DE *zu|schreib|en* [ekz. sukceson al iu]), *EFr 1903* (attribuer). **antaŭ~o** Z *RE* 159b (пропись; (subst.) **1** (speciale, iom ark.) preskribo, pp recepto (medicina) **2** (kutime en pluralo - прописи) specimeno por manskribo. Kp. DE *Vor|schrift*, «preskribo»). **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 120b, *MV* 16 (umschreiben; kalkeo de *um|schreib|en*, parafrazi), *UV* (→ *ĉirkaŭ*). **de~i** (ark., *kopii*) Z *RE* 191b; L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*ni* […] *ĝin* [la tradukon de la himno] *de~is°* {kopiis; kp. DE *ab|schreib|en*); Beau *EFr 1903* (extraire, copier). **dis~iĝi** (~i pri multaj temoj) Stank *Viv 1896*, 12 (*Mi treege dis~iĝis kaj mi sentas, ke* [...] *estas tempo fini la leteron*). ‖ **el~ata** Z *Ald 1888*, 11-12 (*la vorto devas esti el~ata el la franca vortaro sen ia ŝanĝo*). **en~ado** Z *DL* 15 (*la en~ado de ĉiu promesanto okupos ne pli multe ol unu minuton*). **en~i** Z *Domb* (*mi en~is Vin kiel abonanton*), *RE* 56b; *Voron ~1900* [1] (*la aŭskultintoj en~is siajn famil[i]nomojn por la* […] *kursoj*); Beau *EFr 1903*. **en~iĝi** Borel *GermE* Maj. 1905, 55a ([ili] *en~iĝis por alesti* [partopreni] *la kurson tuj komencontan*). **en~inta** *Voron ~1900* [1] (*Estis en~intaj siajn nomojn 103 homoj*). **en~ita** Z *Domb* (*Vi estas en~ita sub No 4*). **en~o** Beau *EFr 1903*.

‖ **L-Z** ‖ **nepri~ebla** Z *RE* 110a. **post~aĵo** Sutk *ERu 1927* (post~o). **post~o** Sutk *ERu 1927* (post~aĵo). **pri~i** Z *RE* 120b; Stank *Viv 1896*, 16 (*mi* [...] *pri~is vin, kiel varmegan e-iston*); Beau *EFr 1903*. **pri~o** Z *DL* 41 (*vi poste verkos pri~on de l' vojo*), *RE* 120b; Beau *EFr 1903*. ‖ **re~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*re~o de manuskripto de ĝis nun ne konata verko*). **sub~i** Z *RE* 138a; Beau *EFr 1903*. **sub~o** Z *UL* 20 (*Vi rigardos la sub~on kaj ekkrios: „ĉu li perdis la saĝon?!"*); Einst *Plen 1888*, 25 (*Mi Vin petas, noti mian sub~on*); Z *Majn 1889-12* (*doni* [ankoraŭ

ne aperintan verkon] *por sub~o* {antaŭmendo, subskripcio}); Beau *EFr 1903*. **sub~ita** Z *UL* 31 (*Mi, sub~ita* {sub~inta}*, promesas ellerni la* [...] *lingvon internacian*). **super~i** Z *RE* 103b. **sur~i** Z *RE* 103b; Beau *EFr 1903*. **sur~eto** (ark., *etikedo, etiketo°*) Beau *EFr 1903* (étiquette). **sur~o** G *Blov 1888*, 7 (*Tula sigelilo, sur kiu estis elformitaj du brulantaj koroj kun konvena sur~o*); Beau *EFr 1903*. **trans~i** G *Blov 1888*, 15 (*ŝi konservis* [...] *liajn pensojn, notojn kaj versojn, kiujn li por ŝi trans~is*); Z *FE 1894*, 37.17 (*~isto simple trans~as paperojn*); Beau *EFr 1903*.

‖ **bel~ado** (nun ankaŭ *kaligrafio*) Z *DL* 28 (*Li donas lecionojn de bel~ado*), *RE* 225a; Lib *LernLv 1889*, 12; Beau *EFr 1903* (calligraphie). **bel~i** Lib *LernLv 1889*, 12. **pet~o** Z *RE* 162a (peto), 223b. **pun~o** GM *EFr 1910* (pensum). **rapid~o** *LI* Jul. 1899, 5 (*la arto de rapid~o* [= stenografio]).

skrofol/ [1889] **~o** (hist.) (med.) Z *RE* 62, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

skrot/ [1910] **~o** (anat.) Ver *EncV 1910* (Fr scrotum); Sutk *ERu 1927*.

skrupul/ [1904] **~o** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*. ‖ **~ema** Sutk *ERu 1927* (~a). **sen~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4 (*batalo kontraŭ la sen~a hierarkio kaj la socia sistemo*).

sku/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 11a, 16a, 99a, 190b (ek~i), *MV*, *UV*; Sutk *ERu 1927* (*~i la kapon*). ‖ **~o** Z *RE* 206a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~iĝi** Z *RE* 11a; Beau *EFr 1903*. ‖ **de~i** Z *RE* 196b. **ek~i** Z *RE* 190b (~i). **ne~ebla** Beau *EFr 1903*.

skual/ [1910] **~o** (meteo.) Ver *EncV 1910* (Fr squale); Sutk *ERu 1927* (шквал).

skulpt/ [1889] **~i** Z *RE* 14b, 63, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (skulptera); Z *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*. **~aĵo** Beau *EFr 1903*; *UkrSt* Jan. 1913, 3. **~ilo** Z *MV* 62 (Meissel), *UV*. **~isto** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*La ~isto Vincento B. en Varsovio*); Beau *EFr 1903*; *JarL UEA* Maj. 1910, 71. **~ita** *InfRap* Jan. 1910, 3 (*Kaj la ~ita idealo / Alpaŝis al Pigmalion'*). ‖ **~arto** Sutk *ERu 1927*. ‖ **de~aĵo** Z *RE* 185a (слѣпокъ, nun слепок, «imit(ant)a bildo», kp. De *Ab|bild*).

skun/ [1910] **~o** (mar.) (antaŭe *goelet/*) Ver *EncV 1910* (Fr schooner, goëlette); Sutk *ERu 1927* (шхуна); BS *EDe 1952*; *PIV 1970*. ‖ **brig~o** Ver *EncV 1910* (Fr brick-goëlette).

skurĝ/ [1889] **~o** Z *RE* 103a, *MV*; Devj *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Nek via ~', nek vorto bona / Admonas tie ĉi virinon!*); Z *UV* (detalojn vd. en BK II). ‖ **~i** Beau *EFr 1903*.

skutel/ [1910] **~o** (zool.) Ver *EncV 1910* (Fr scutelle).

skval/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 3b; Ver *EncV 1910* (Fr squale); Sutk *ERu 1927*.

skvam/ [1889] **~o 1** (zool.) Z *RE* 227b, *MV* (Schuppe), [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46b (*sur unuj* [fiŝoj] *la ~oj ŝajnis purpuraj*); Z *UV*; [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 (*jen almenaŭ la tria peco da ~o°* {ŝelo} *kiun mi trovas en* [tiuj ĉi ostroj]; morceau d'écaille – tiu plursenca Fr vorto ja povas signifi *skvamo (de fiŝo)*, sed ostroj havas ŝelon, ne skvamojn). ‖ **~eto** Bar *LernHu 1898*, 71 ([maro kovrita] *de ondetado de oraj ~etoj*). **~oza** Ver *EncV 1910* (Fr écailleux). ‖ **~pluma** Cart *Bild 1905*, 12 (*flava ~pluma brusto* [de kakatuo]).

skvam/ [1910] **~o 2** (bot.) Ver *EncV 1910* (Fr écaille). ‖ **~oza** Ver *EncV 1910* (Fr écailleux). ‖ **~lako** Ver *EncV 1910* (Fr gomme laque en écailles, gumlako je formo de lamenoj aŭ de folioj).

skvam/ [1910] **~o 3** (med.) Ver *EncV 1910* (Fr squame, epidermaj lamenetoj). ‖ **~iĝi** Sutk *ERu 1927*. **~oza** Ver *EncV 1910* (Fr squameux). **~eto** Ver *EncV 1910* (Fr squamule).

skvar/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927* (сквер ← En square).

skvaten/ [1910] **~o** (zool.) (genro de fiŝoj *Squatina*) Ver *EncV 1910* (Fr ange); Sutk *ERu 1927*.

skvir/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 344 (squire; mll de *esquire*; Popularara titolo por la cefa bienulo loĝanta en angla kampara komunumo: *La domo de la ~o staras en bela parko*).

slang/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Kunstsprache, Gaunersprache, Slang; ne en *EG 1904*); Sutk *ERu 1927*.

slav/ [1889: *~a*] **~o** Mott *EEn 1906* (≈o); *PropN 1910* (≈o); G *LI* Feb. 1910, 65 (*poliglotaj ~oj*). ‖ **~a** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*la ~aj lingvoj*); Mott *EEn 1906* (≈o). ‖ **ne-~a** G *LI* Feb. 1910, 65 (*unuaj Esperantistoj ne-~aj*). **ne-~o** G *LI* Feb. 1910, 65. **sud~o** Keller *GermE* Maj. 1905, 51b, pn. (*La sud~oj dancas, tenante sin per manoj kaj formante tiel grandan rondon*). ‖ Kp. *panslavism/o* (laŭ PIV prefere *tut/-slav/ism/o*).

slavon/ [1896: *≈ujo*] **~o** (pers.) M *PropN 1910* (≈o); War *GD 1957* (≈o); Kr *PVEG 2018*. ‖ **≈io** Abes *Kralj 1897*, 5 (*la aŭstra ≈io*); M *PropN 1910*; War *GD 1957*; Kr *PVEG 2018*. **≈ujo** (hist. regiono en la oriento de Kroatio) Z *Adr 1896 fol. 1*, 2 (*≈ujo, Aŭstro-Hungarujo*); S *PropN 1910*; War *GD 1957*.

Slavoni/ [1910] **~o** (regiono) B *PropN 1910*; *PIV 2020*. ‖ RIM. Preferinde estas personbazita kompreno *Slavon/i/o* kiel en Kr *PVEG 2018*.

sled/ [1934] **~o** (antaŭe *glit/vetur/il/o*, *glit/-il/o*) *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 8-1974.

slip/ [1910] **~o 1** (kartona folieto) Ver *EncV 1910* (FR fiche); Sutk *ERu 1927*; OA 5-1934. ‖ **~ujo** Ver *EncV 1910* (FR fichier).

slip/ [1910] **~o 2** (mar.) Ver *EncV 1910* (FR cale de halage, ŝtona aŭ ligna ebeno, sur kiu oni alvenigas ŝipon por ĝin ripari aŭ purigi; ne en *PIV 2005*); Sutk *ERu 1927* (стапель ← DE Stapel).

slojd/ [1919] **~o** (lerneja metia manlaboro) Back *ESv 1919* (SV slöjd, DA sløjd); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); War *GD 1957* (système suédois de travail manuel ou artisanal).

slovak/ [1910] **~o** (pers.) *PropN 1910* (≈o). ‖ **≈io**, **≈ujo** (regno) R 2009.

sloven/ [1910] **~o** (pers.) *PropN 1910* (≈o). ‖ **≈io**, **≈ujo** (regno) R 2009.

slup/ [1921] **~o** (mar.) (unumasta ŝipo) FL *EnE 1921*, 344 (EN, FR sloop).

smerald/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 65b, 185a, *MV*, *UV*; Bar *LernHu 1898*, 71 (*briletantaj per juveloj, ametistoj, safiroj kaj ~oj*). ‖ RIM. Nekutima etimologio bazita nur sur IT (*smeraldo*), dum RU (смарагд), PL (*szmaragd*), DE (*Smaragd*) kaj malofta EN (*smaragd*, kutime tamen *emerald*) donus *smaragd/°*. EVE supozas pro la malfacile prononcebla -gd- (fakte en DE pron. -kt-). ‖ **~a** Sutk *ERu 1927* (~kolora). ‖ **~kolora** Sutk *ERu 1927* (~a).

smilak/ [1906] **~o** (bot.) Mott *EEn 1906*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~radiko** Sutk *ERu 1927*.

smirg/ [1906: *~i*] **~o** (tek.) Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923* (Schmirgel); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (*~a papero*); Benn *EDe 1923* (*~a papero*). **~i** Mott *EEn 1906* (baza formo); Benn *EDe 1923*. ‖ **~papero** Sutk *ERu 1927*.

Smirn/ [1894] **~o** (havenurbo en Bulgario) Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*la fondado de la unua bulgara ĵurnalo en la urbo ~o*); *PropN 1910*. ‖ **≈a** Ger *LI* Feb. 1896, 29 (*mola ≈a tapiŝo*).

smoking/ [1954*] **~o** (vest.) *PVS 1954*.

Smolensk/ [1897: ~] **~o** (urbo en Rusio) Abes *Kralj 1897* [t] (*s-ro A. Z. (~)*). ‖ **~a** Z °*c 1898*, 9 (*helpanto de ~a agento*).

Sni/ [1963*] **~o** (nomo) Z *FA 4 1963*, 184.

snob/ [1909] **~o** Bend *DkE 1909*, 160; *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

snuf/ [1923] **~i 1** (ntr.) Benn *EDe 1923* (*Li longe ~is por ekkoni la specon de la odoro*). ‖ **~ante** Benn *EDe 1923* (*~ante la hundo serĉis sian mastron*). **~eganta** Benn *EDe 1923* (*~eganta lokomotivo*). **~egante** Benn *EDe 1923* (*~egante supreniri ŝtuparon*). **~egi** Benn *EDe 1923*. **~eti** Benn *EDe 1923* (*~eti al nudaĵoj*). ‖

pri~aĉi Benn *EDe 1923* (*ne pri~aĉu varon, kiun poste vi eble ne aĉetos*).

snuf/ [1923] **~i 2** (tr.) Benn *EDe 1923*. ‖ **~ado** Benn *EDe 1923*. ‖ **~tabako** Benn *EDe 1923*.

so [1893] **1** (nomo de la litero *s*) Vd. je *s/o*.

so [1909] **2** (ark., *jes*) Fauv *Ŝlos 1909*.

sob [1906] (= *malsupren*) Z LZ I, 317 (prop. al LK).

sobr/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 204b (~ema), *MV*, *UV*. ‖ **~ecano** *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Loĝio de Bontemplanoj (≈ecanoj)*). **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923*. **~ema** Z *RE* 204b (~a). **~ulo** Benn *EDe 1923*. ‖ **mal~a** (ebria) G *Blov 1888*, 13 (*la veturigisto neniam ion nebezonan eldiris eĉ en mal~a estado*); Z *RE* 164b, 219b, *MV* 62, *UV*; Beau *EFr 1903*. **mal~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mal~iga** Z *RE* 219b. **mal~iganta** G *Blov 1888*, 15 (*Ilia ĝojo estis efektive mal~iganta, kiam renkontante la venkintojn ili kriadis: hura!*). **mal~igi** Z *RE* 118b, 126b, 212b. **mal~iĝi** Z *RE* 191a, 212b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mal~iĝo** *RE* 120b (*trinki post la mal~iĝo*). **mal~o** Z *RE* 212b, 219b. **mal~ulo** Z *RE* 164b.

soci/ [1907] **~o 1** (ark., *komunumo*) Z *EG 1907* (Gemeinde; ne en *EG 1904*). ‖ Rim. La nuna signifo de *~/o* estas *Gesellschaft*, dum *Gemeinde* signifas *komunumo* (ekz. eklezia).

soci/ [1910] **~o 2** (pp sociologo) B *VdE 1910* (Kuniĝo de homoj aŭ de bestoj, vivantaj sub komunaj leĝoj); OA 3-1921 (De Gemeinwesen). ‖ **~a** Benn *EDe 1923* (*~aj problemoj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4 (*batalo kontraŭ* [...] *la ~a sistemo*); *Cion 1926*, 10 (*la strukturo ~a kaj ekonomia*), 13 (*tipo de ~a kunvivo*). ‖ **~ano** Benn *EDe 1923*.

soci/ [1910] **~o 3** (zool.) B *VdE 1910* (kuniĝo de homoj aŭ de bestoj, vivantaj sub komunaj leĝoj).

social/ [1890] **~a** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*kaŭzoj politikaj, ~aj aŭ personaj*); [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*homoj okupiĝantaj pri higieno ~a*), Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*~a demando*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914; Benn *EDe 1923* (*~aj problemoj, institucioj, leĝoj*). ‖ **~isma** (pol.) Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*triumfo de ~ismaj ideoj*). **~ismo** (pol.) Beau *EFr 1903*; *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*≈ismo kaj ~a demando*); Mott *EEn 1906* (unuvortaĵo *socialism/o*); Benn *EDe 1923*. **~isto** (pol.) Beau *EFr 1903*; Aur *EKato* Okt. 1903, 5 (*Internacio! Vi estas do ~isto?*); Mott *EEn 1906* (unuvortaĵo *socialist/o*); *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Int. Societo de ~istoj, liberecanoj kaj kontraŭmilitaristoj*); *PoŝKal 1907 II*, 32 (*E-ista ≈ista Klubo*); Benn *EDe 1923*. ‖ **~demokratio** (pol.) Benn *EDe 1923*. ‖ **naci~ismo** (pol.) Barth *Ludo 1973*, 5 [a] (*en atmosfero°* {etoso} *kiam la naci~ismo ekkreskegis*). **naci~ista** (pol.) Cseh *Post* 1936-08-08, 153 (*anoj de la naci~ista partio*).

socialism/ [1903] **~o** vd. je *social/ism/o*.

socialist/ [1903] **~o** vd. je *social/ist/o*.

societ/ [1887] **~o 1** (ark., *socio*) Z *UL* [v], 21 (*afero, kiu povas porti grandegan utilon al la homa ~o*), *DL* 5 (*la ~o tian° konos la tutan animon de l' lingvo*), *RE* 116b, *MV* (Gesellschaft; ne deduktеble, ĉu celita estas *socio*, *asocio* aŭ *kunularo*), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 116b; G *NovJ 1891*, 4 (*la evolucio de la vivo ~a*).

societ/ [1887] **~o 2** (asocio) Z *UL* [v], *Ald 1888*, 1 (*estus dezirata°, ke ia instruita ~o prenu en siajn manojn la sorton de l' lingvo*), 2 (*la Amerika Filozofia ≈o en Filadelfio* [...] *elektis komitaton*), *RE* 116b, 189b (komuneco, сообщество), *MV* (Gesellschaft; ne deduktebla, ĉu celita estas *socio*, *asocio* aŭ *kunularo*); Svensk 1893, 6a (*akcia ~o*); Z *UV*; *LI* Sep. 1899, 32 (*presis la Akcia ≈o de* […]); (ekon.) *JarL UEA* Maj. 1910, 82 (*~o anonima*); Benn *EDe 1923* (*fondi E-istan ~on*; *religia, komerca, biciklista ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 116b; Mott *EEn 1906* (of society). ‖ **~ano** Benn *EDe 1923*. **~isto** Meier *E-isto* Jul. 1891, 55a (*Bona parolemeco en ia ~isto estas tio, kio sukero estas en kafo*). ‖ **~ama** Benn *EDe 1923*. ‖ **sen~e** Z *DL* 37 (*La poezio* [...] *vivas sen~e en la grandaj urboj!*).

societ/ [1889] **~o 3** (kunularo) *Nürn 1889* [g] 17 (*Ju pli gaja la ~o, des pli bone plaĉas al li*); G *Kond 1890*, 30 (*ne malhelpu la ~on, aŭ mi forsendos vin ambaŭ de la komuna tablo*); Jon *ESv 1893,* 62 (signifo ne sendube deduktebla, ĉar mankas trad.). ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (of society); SenkompReg 1907, [2] (*la plezuroj de bona ~a ĉirkaŭaĵo*); *PropN 1910* (*≈aj Insuloj*; parto de Franca Polinezio). ‖ **~ema** Mott *EEn 1906* (sociable).

sociolog/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; OA 3-1921; Benn *EDe 1923*; Cseh *Post* 1936-08-01, 150 (*japana ~o*).

sociologi/ [1903] **~o** *FK 1903*, 207.30 (*psiĥologio*° {psikologio} *kaj ~o*); Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 1-1909; Benn *EDe 1923*. ‖ **~isto** Sutk *ERu 1927* (plusendas al *sociologo*).

sod/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 188a; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Benn *EDe 1923*. ‖ **~akvo** (kuir.) Benn *EDe 1923*; Sutk *ERu 1927*.

Sodom/ [1910] **~o** (Bibl.) (urbo) *PropN 1910*.

sof/ [1889] **~o** (meblo) Z *RE* 190b, *MV*, *UV*.

Sofi/ [1890] **~o 1** (ĉefurbo de Bulgario) Bogd *LernBg 1890* [t] (*~o / Apudpalaca presejo*); [Red.] *E-isto* Mar. 1890, 36a (*La klubo E-ista en ~o*); Lor *LernCs 1890* [28] (*Sinjoro* […] *Bogdanov en ~o eldonas gazeton*). ‖ RIM. Antaŭe *Sofia*, ekz. en *E-isto* Dec. 1889, 24b. ‖ **~a** [Red.] *E-isto* Mar. 1890, 36a (*Kiu volas korespondi kun la klubo ~a*). ‖ **~ano** Bogd *LernBg 1890*, 68 (→ an).

Sofi/ [1884] **~o 2** (virina nomo) Z *FE 1894*, 38.12 (*~on iliaj gepatroj nomas* […] *Sonjo (aŭ Sofinjo)*); OA 7-1958.

Sofinj/ [1884] **~o** (karesformo de la virina nomo *Sofio*) Z *FE 1894*, 38.12 (*Sofion iliaj gepatroj nomas* […] *Sonjo (aŭ ~o)*).

sofism/ [1888] **~o** Z *DL* 15 [II.3] (*li tre facile ekvidus, ke tie ĉi estas ~o*), *E-isto* Nov. 1889, 10, *FE 1894*, 3, 4; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖**~a** Sutk *ERu 1927*.

sofist/ [1903] **~o** *FK 1903*, 293.36 (*batalilo nur de pseŭdo-instruitaj ~oj*); OA 1-1909.

Sofronisk/ [1895] **~o** Ger *Fant 1895*, 7 (*kruela maljusto al la filo de ~o* [Sokrato]).

soif/ [1887] **~i 1** (voli, bezoni trinki) Z *UL* [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 15. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 110 (*kiam vi de la batalo estos / Tre varmigitaj kaj ~aj*). **~o** Meier *E-isto* Jul. 1891, 55a (*Laŭ la ~o konatiĝas karaktero*); Z *FE 1894*, 15.4 (*Kiam la bona virino trankviligis sian ~on, ŝi diris al la knabino*); Beau *EFr 1903*. **sen~iga** Beau *EFr 1903*. **sen~igi** Beau *EFr 1903*; Benn *EDe 1923* (*= forigi la ~on*).

soif/ [1923*] **~i 2** (fig. deziri, strebi) Benn *EDe 1923* (*glavo sangon ~anta*; *~i al libereco*).

sojl/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 142b, *MV*, *UV*; Benn *EDe 1923* (*fenestra ~o*; [fig.] *ĉe la ~o de l' sukceso*). ‖ **pord~o** Benn *EDe 1923*. **rel~oj** Benn *EDe 1923*.

sok/ [1910] **~o 1** (tek.) (agr.) GM *EFr 1910* (soc); Benn *EDe 1923* (Pflugschar); Sutk *ERu 1927*.

sok/ [1927] **~o 2** (vest.) Sutk *ERu 1927* (носок; DE Socke; plusendas al *ŝtrumpeto*).

sok/ [1927] **~o 3** (tek.) Sutk *ERu 1927* (каретка).

sokl/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Sokotr/ [1910] **~o** (kvarinsula arkipelago) M, S *PropN 1910*.

Sokrat/ [1895] **~o** Ger *Fant 1895*, 5 (*la juĝistoj* [...] *kondamnis al morto la filozofon ~on*).

sol/ [1887] **~a 1** (adj.) Z *UL* [v], *DL* 33 (*mia ombro estas la ~a viva estaĵo, kiun oni povas trovi tie*); Einst *Plen 1888*, 34 (*por ~a homo ni ne devas fari escepton*); G *Blov 1888*, 4 [a] (*La ~aj du nomoj de arboj, kiujn mi ne povis formi el la radikvortoj, mi prenis el la lingvo latina*); Z *RE* 118a, *MV*; Majn *Manf 1891*, 7 (*tion scias*

~a° {nur} *Dio*); Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Nur ~an supon ni manĝadas*); Z *UV*, *Ham 1894*, 106.2 (*„Nuda!“ / Videble ~a, sen siaj gardantoj!*), *FE 1894*, 21.7 (*li demandis ŝin, kion ŝi faras tie ĉi* [en la arbaro] *tute~a*). ‖ **~e** Z *UL* 20 (*la adresito ne ~e ne scias la lingvon, sed eĉ ankaŭ ne aŭdis pri ĝi*), 20 (*oni devas ~e aldoni al la letero malgrandan folieton*), 23 (*Mi nur en la nokto eliras / Al vi, mia ~e amata!*), *DL* 6 (*legante mian libron, li renkontos en ĝi ~e aferojn simplajn*), 7 (*li parolas ~e pri aferoj tute sensignifaj*), 8 (*estas necese, ne ~e, ke la mondo diru sian juĝon* [...], *sed ke mi* sciu *la juĝon de l' mondo*), 15-16 (*tio, kio ĉe* unu *homo postulas 30 jarojn, ĉe cent homoj okupos ~ 4 monatojn*), *RE* 203a (nur), *A 1905*, 6.3, 9.1 ([Eo povas] *ne ~e riĉiĝadi, sed eĉ konstante perfektiĝadi*). **~o** (muz.) Mott *EEn 1906* (solo); Doré *Flut 1907*, [t] (*≈o de Fluto*). ‖ **~eco** Z *RE* 103b (*en ~eco*); Benn *EDe 1923*. **~egeco** Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*malsprite timigata de ~egeco*). **~igi** Benn *EDe 1923*. **~isto** (muz.) Mott *EEn 1906* (soloist). **~ulo** (nun pli kutima *eremito*) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*sankta ~ulo, Mernok*); Benn *EDe 1923*.

sol [1907] **2** (muz.) Doré *Flut 1907*, 8 (G = *la noto* sol).

solan/ [1923] **~o** (bot.) Benn *EDe 1923* (Nachtschatten); Sutk *ERu 1927*.

solanac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: beladono, daturo, hiskiamo, papriko, terpomo, tomato*); Benn *EDe 1923*.

solanal/ [1923] **~oj** (bot.) Benn *EDe 1923*.

sold/ [1910] **~o 1** (hist.) (franca mono) GM *EFr 1910* (sou); OA 2-1914 (sou | halfpenny | Sou *(Münze)*); Chris *DeE 1923*; Benn *EDe 1923* (*frz. Sou*); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ope** GM *EFr 1910* (malrekomendita; sou par sou). ‖ **po~e** GM *EFr 1910* (sou par sou).

sold/ [1923] **~o 2** (hist.) (itala mono) Benn *EDe 1923* (*100 ~oj = 1 liro*); Sutk *ERu 1927*.

sold/ [1923] **~i 3** (tek.) Benn *EDe 1923* (durch Löten oder Schweißen verbinden); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *veldi*).

soldat/ [1888] **~o 1** (mil.) Z *DL* 46 (*la ~oj obeis la ombron*), 47 (*la ~oj faris paradon*); G *Blov 1888*, 15 (*La ~oj ĝoje paroladis inter si*); Z *RE* 165a, 175b (*simpla ~o*), 188b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *FE 1894*, 22.14, 37.12 (*Nia regimentestro estas por siaj ~oj kiel bona patro*). ‖ **~aĉaro** GM *EFr 1910*. **~aĉo** GM *EFr 1910*. **~aro** G *Blov 1888*, 16 (*la du ĉefurboj festis la revenon de ~aroj*); Benn *EDe 1923*. **~ejo** (ark., *kazerno*) Z *RE* 69b (казарма, «kazerno»); Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*. **~igi** Benn *EDe 1923*. ‖ **mar~o** Benn *EDe 1923*. **pied~o** (mil.) Uitter *ENl 1929* (infanterist; kp. malmoderna DE *Fuß|soldat*). **servo~o** Z *RE* 38a (денщикъ, t.e. (juna) soldato servanta ekskluzive al unu oficiro); GM *EFr 1910* (un ordonnance); Benn *EDe 1923*. **ŝip~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 124 (*la matoj°, t. e. homoj starantaj en rango inter ŝip~oj kaj ŝipoficiroj*).

soldat/ [1892] **~o 2** (pp ŝako) (ark., *peono*) *E-isto* Mar. 1892, 43 (*Klarigo de la literoj, kiujn ni uzos en ŝako:* [...] *S = ~o* [...]); Z *Thorsteinsson* (1901) [= LR 19] (*La nomoj de ŝako estas:* [...] Bauer - *~o* [...]). ‖ **ŝak~o** Sutk *ERu 1927*.

sole/ [1904] **~o** (zool.) (platfiŝo *Solea solea*) Z *EG 1904*; Duy *Pract 1906*; OA 1-1909; Diett *Gold 1921*.

solecism/ [1904] **~o** (ling.) Beau *EFr 1904* (solécisme; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Solözismus [grava sintaksa eraro]); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

solen/ [1889] **~a 1** (ceremonia) Z *RE* 203b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 110 (*Ni en ~a formo faros veton*), *FE 1894*, 39; Cart *TraTur 1905*, [3] (*Sekvantaro ~a akompanas* [la imperiestron]); Benn *EDe 1923* (*~a tagmanĝo*). ‖ **~e** Benn *EDe 1923* (*~e festi la geedziĝon*). **~i** Benn *EDe 1923*. **~o** (festo, празднество) Z *RE* 147a, 203b, *FE 1894*, 39.3 (*la edziĝa ~o estos en la nova preĝejo*); Beau *EFr 1903*; Benn *EDe 1923*

(~aĵo). ‖ **~aĵo** Benn *EDe 1923* (~o). **~eco** Benn *EDe 1923*. **~ejo** Sutk *ERu 1927*. **~igi** Beau *EFr 1903*; Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*ili ~igis naskan tagon de Kristo*).

solen/ [1923] **~o 2** (zool.) Benn *EDe 1923* (Scheide(n)muschel).

solenoid/ [1910] **~o** (elektr.) GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927* (apud *solenojdo*).

solenojd/ [1927] **~o** (elektr.) Sutk *ERu 1927* (apud *solenoido*).

Solferin/ [1903] **~o** (urbeto en Lombardio, konata pro la tiea batalo en 1859) *FrazL 1903*, kovr. [2] [r] ([t] *Rememoro pri ~o*).

solicit/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (solliciter).

solicitor/ [1910] **~o** (jur.) GM *EFr 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 63, 69.

solid/ [1890] **~a 1** (fiz.) Domb 1890, 20 (*Ŝajnas ke* [la viadukto] *estas tiel ~a kiel bela*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914; Benn *EDe 1923* (*Glacio estas ~a korpo, akvo fluida*). ‖ **~igi** Benn *EDe 1923*.

solid/ [1903: *~o*] **~a 2** (geom.). ‖ **~o** *FK 1903*, 240.11 (*se oni translacie movas* [...] *la elipson* [...] *kiel ~on*); OA 2-1914; *RevO* Jul. 1920, 75a (*meteoraj ~oj*).

solid/ [1903: *~o*] **~a 3** (fidinda, honesta, orda) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*la* [vintre] *envolvita en pelto ~a sinjoro*); GM *EFr 1910* (sérieux, rangé); Benn *EDe 1923* (*~a firmo, homo, karaktero*). ‖ **~eco** *FK 1903*, 108.20 (*Ĉio en li montris certan ~econ*); Benn *EDe 1923*. ‖ **mal~a** Benn *EDe 1923*.

solid/ [1923] **~a 4** (longe tena, daŭra) *FK 1903*, 83.27 (*tiajn fortajn konvinkojn kaj tiajn ~ajn botojn*); Benn *EDe 1923* (*~a vesto*).

solidag/ [1923] **~o** (bot.) Benn *EDe 1923* (Goldrute).

solidar/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

solist/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

soliter/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 188b (солитеръ, nun солитёр, «tenio», longa rubandoforma vermo vivanta en intesto de homo aŭ besto); Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903* (ver solitaire). ‖ RIM. Laŭ *PIV 2015* **1** (Z) Juvelo garnita de unu sola diamanto. **2** Nomo de diversaj ludoj [...], kiujn oni ludas sola. Ne estas klare, ĉu Z atribuis la sencon de *PIV 1* (juvelo) al la formo *soliter/* en iu alia fonto. Same ne estas deduktebla la signifo ĉe Jon *ESv 1893,* ĉar mankas traduko.

soliv/ [1927] **~o** (tek.) Sutk *ERu 1927* (балка *(пола, потолка* [de la planko, plafono]*)* ← DE Balken; FR solive).

Solon/ [1894: ~] [**~o**] (Leĝodonanto de Ateno (640—558)) Ups *Ekz 1894*, 3 (*~ estis unu el la sep saĝ'uloj*).

solstic/ [1910] **~o** (astr.) GM *EFr 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 13.2 (*somera ~o*); Sutk *ERu 1927*.

solv/ [1889] **~i** Z *RE* 166b, 168b, 170b (dufoje), 175b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3; Beau *EFr 1903* (*~i malfacilaĵojn, problemon, demandon*). ‖ **~o** Z *RE* 166b, 170b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ante** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*~ante unu gramon da naftalino en 100 gramoj da benzino*). **~ebla** Beau *EFr 1903*. **~ebleco** Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Beau *EFr 1903* (*La rezinoj ~iĝas en la alkoholo*). **~ita** Beau *EFr 1903* (*vaporo ~ita en pluvon*). ‖ **dis~i** Z *RE* 166a. **ne~ebla** Beau *EFr 1903*.

solvent/ [1907] **~a** (ekon.) (antaŭe *pag/o/kapabl/a*) Z *EG 1907* (zahlungsfähig, «pagipova, kapabla pagi»; en *EG 1904 insolvent/a*° (ne~a), forstrekita en *EG 1907*); GM *EFr 1910*; OA 4-1929. ‖ **ne~a** GM *EFr 1910* (insolvable).

somal/ [1921] **~o** (pers.) FL *EnE 1921*, 323a. ‖ **~a** FL *EnE 1921*, 323a. ‖ **≈io** (regno) FL *EnE 1921*, 323a; R 2009. **≈ujo** (regno) FL *EnE 1921*, 323a; R 2009.

Somali/ [1910] **~o** (lando) M, S *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444d; Kr *PVEG 2018*; *PIV 2020.* ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*; Kr *PVEG 2018* (≈ano [mn.]); *PIV 2020.*

somateri/ [1927] **~o** (zool.) Sutk *ERu 1927* (molanaso).

sombr/ [1956] **~a** *NLR* Mar. 1956 [v] (malluma, malhela).

somer/ [1887] **~o** Z *UL* 21 (*nokto de ~o*), [v], *DL* 41 [17] (*Mi en la ~o faros veturon°* {vojaĝon}); Einst *Plen 1888*, 34 (*en la plej varmegaj tagoj de ~o*); Z *RE* 92a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34.6, 38.4 (*En ~o ni trovas malvarmeton en densaj arbaroj*). ‖ **~a** Z *UL* 22 (*~a promenado*), *RE* 232a (*~a greno*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 75 (*monato* […] *~a*); Z *Adr 1899*, 12 (*~a adreso*); Beau *EFr 1903*. **~e** Beau *EFr 1903*. ‖ **~domo** B *Sinj 1909*, 10 (*la vasta kaj bele aranĝita ~domo*); Sutk *ERu 1927* (дача «daĉo»). **~loĝo** Z *RE* 37a (дача, «~loĝejo, daĉo», t.e. ligna dometo por somera loĝado, en kamparo for de la urbo [vmel]). **~vespero** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*dometo, en kiu ili volis loĝi dum la ~vesperoj*).

somnambul/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~ismo** (med.) GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*.

son/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 32-33 (*el interne ~is mallaŭta* [...] *muziko*), *RE* 36a (~egi), 43a (*pri rompitaj vazoj*), 60a, 166b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, , 3, 4, 27. ‖ Kp. *unison/o*. ‖ **~a** Z *RE* 60a. **~o** Einst *Plen 1888*, 35 (*tra ĉiuj ĉi teruraj ~oj iris aŭdeble tiu fatala melodio*); Z *RE* 60a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~anta** Z *Ald 1888*, 10 (*malegale ~antaj vortoj*). **~egi** Z *RE* 36a (~i; гудѣть). **~ego** Z *RE* 36a (bruo; гулъ). **~igi** Z *RE* 8b (*~igi al preĝo*); Beau *EFr 1903*. **~ilo** Z *RE* 35a (frapilo), 76b. ‖ **~serpento** (zool.) Z *RE* 35a, *MV* 62 (Klapperschlange), *UV*. ‖ **ek~igi** Z *DL* 35 (*li ek~igis tutan ligaĵon da multekostaj sigeliloj*). **malbon~a** Z *DL* 11 (*„kiel malbon~a* [...] *la lingvo estas“!*). **malbon~e** Z *DL* 17 (*Anstataŭ „la" oni povas ankaŭ diri „l'", se ĝi ne estos malbon~e°* {-a}). **malbon~eco** Stank *Viv 1896*, 3 (*ĝia* [de Vp] *malbon~eco ofendos la estetikan senton de Ĉielson*). **re~a** Beau *EFr 1903*. **re~i** Z *RE* 124a (dufoje); Beau *EFr 1903*. **super~i** Z *RE* 51. ‖ **bel~a** Beau *EFr 1903* (bon~a). **bon~a** Z *DL* 10 (*provi* [...]*, ĉu mia lingvo estas bon~a*), *RE* 8b, 60a; Beau *EFr 1903* (bel~a). **bon~eco** Z *DL* 10 (*ili teorie parolis pri leĝoj de bon~eco*), *FE 1894*, 27.5 (*oni prenas ordinare la purajn radikojn, sed, se la bon~eco aŭ la klareco postulas, oni povas ankaŭ preni la tutan vorton*). **dent~o** [Run] *E-isto* Maj. 1890, 41b (*frikativaj dent~oj*). **dolĉe~anta** Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 (*dolĉe~anta buŝo*). **egal~eco** [Z] *E-isto* Apr. 1893, 56 (*rimoj estas bonaj nur tiam, kiam ili prezentas egal~econ de vortoj, sed ne de gramatikaj formoj*). **multe~a** Beau *EFr 1903*.

sonat/ [1903] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

sond/ [1899] **~i 1** Beau *Humor 1899*, 199, *EFr 1903*; Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*Ni ne povas* [la Nevideblon] *~i per niaj mizeraj sentoj°* {sensoj}); Z *Rab 1908*, 56.16 (*vi spionas, ~as, kiu plej multe krias*), 88.1 (*mi flugas al la urbo, mi ~as ĉe la kortego*); OA 3-1921. ‖ **~ilo** Beau *Humor 1899*, 61 ([paciento al dentisto:] *Mi pensis, ke vi intencas enkonduki en* [mian buŝon] *la ~ilon*), 199.

Sond/ [1910] **~aj** (ark., *Sundaj*) M *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

sonet/ [1904] **~o** (poez.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

sonĝ/ [1887: *~o*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 24 (*Ŝi ofte ~as mortintojn*), *RE* 34b, 186b (*mi ~as*), *MV*, *UV*. ‖ **~o 1** (dumdorma sperto) Z *UL* 22 (*En ~o princinon mi vidis / Kun vangoj malsekaj de ploro*), Fr [v], *RE* 187a, 189a (сонъ); Beau *EFr 1903*; *NLR* Nov. 1955 [v] (*~o de Jakobo*; vd. Genezo 28, 10-15). **2** (ark., *revo*) Z *DL* 33 (*agrabla muziko, kiu povus naskigi la plej dolĉajn ~ojn*), 39 (*ĉu tie ludis ĝojaj infanoj kaj rakontis iliajn° ~ojn?*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 7 (*~aj fantazioj*), 7 (*~aj vidaĵoj*). ‖ **~klarigisto** Kof *Ili 1895*, 5 (*Sed demandu ni pastron aŭ antaŭ~iston aŭ ankaŭ / ≈klarigiston*). ‖ **tra~ita** Z *Ifig 1908*, 9 (*ĉiu tago, vane tra~ita*).

sonor/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 31 (*la ~iloj de l' preĝejoj ~is*), *RE* 60a (~igi; plia fojo), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34.8 (*per ~ilo ni ~as*); Beau *EFr 1903* (*Se mi frapas metalan aŭ vitran kavan objekton, ĝi ne sole sonas sed ~as*). ‖ **~a** Z *RE* 60a. **~o** Z *RE* 60a (~igo; plia fojo); B *VdE 1910* (baza formo). ‖ **~eti** Z *RE* 12a. **~igestro** Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *RE* 60a (~i), 204b; Beau *EFr 1903* (*~igu al la servisto*). **~igo** Z *RE* 60a (~o). **~ilego** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*Baldaŭ estos festita 1 500-jara jubileo de elpenso de ~ilegoj*). **~ileto** Beau *EFr 1903*. **~ilo** Z *DL* 31 (*la azenoj iris... tin-tin-tin – ĉar ili portis ~ilojn*), 31 (*la ~iloj de l' preĝejoj ~is*), *RE* 60a, 76b, *FE 1894*, 34.8 (*per ~ilo ni ~as*); Beau *EFr 1903*. ‖ **ek~i** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a. ‖ **pord~ilo** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*Ĉe la sono de la pord~ilo*). **tumult~ilo** Z *RE* 102a.

sopir/ [1889] **~i** Z *RE* 203a, 204a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 29.7 (*Mi ~as je mia perdita feliĉo (aŭ: mian perditan feliĉon)*); Beau *EFr 1903* (*Mi eterne ~os pro / pri mia perdita feliĉeco*; *Ne ~u al la riĉeco*). ‖ **~a** G *NovAnt 1909*, 3 (*~a animo*). **~o** Z *RE* 204a, *Ham 1894*, 69 (*Se iam eĉ la ombro de ~o / Min povos tiri al alia viro!*), 108 (*la deziro kaj la devo / Fariĝas nur ~o fanfarona / ≈o sen plenumo faciliga*); Beau *EFr 1903* (~ado); G *NovAnt 1909*, 3 [t] (*≈o al Patrujo*). ‖ **~adi** Z *Ham 1894*, 108 (*En tago kaj en nokto li senĉese / Nur ~adis*). **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~anto** Beau *EFr 1903*. **~eco** (ark., *~o*) Tolk *Voron ~1900*, 2 (*lia kapo* [ne sentis] *~econ*). ‖ Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*ardo~o*). ‖ **ek~i** Z *Ifig 1908*, 21 (*Tiesto, satiĝinte, ek~as / Pri siaj filoj*).

sopran/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 39a (дискантъ; «diskanto»), *MV* (Discant; de 1901 *Diskant*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903* (soprano). ‖ Rim. De *Diskant* signifas i.a. la plej altan tonnivelon de kantvoĉo, ĉu de viroj aŭ de virinoj, dum *soprano* (*Sopran*) ĉefe celas tiun de virinoj aŭ junaj knaboj. La trad. de *MV* ne (plu) harmonias kun la Ea vorto. Laŭ *PIV diskanto* estas arkaa sinonimo de *soprano*.

sorb/ [1889] **~i** Z *RE* 59, 219a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34; Beau *EFr 1903* (*Kiam mi trempas spongon en akvon, la spongo ~as (*aŭ *en~as) en si akvon*). ‖ **~a** Z *RE* 160a (*~a papero*); Beau *EFr 1903* (*~a papero*); Barth *Ludo 1928*, 7 (*La ~a folio glitis super la skribaĵo*). ‖ **~ante** Z *RE* 59 (*sufokiĝi ~ante*). **~igi** Z *RE* 160a; Beau *EFr 1903* (*mi ~igas la spongon kaj la spongo ~iĝas*). **~ita** War *GD 1957* (*tero ~igita de sango*). **~igo** Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *RE* 160a; Beau *EFr 1903* (vd. je *~igi*). **~iĝo** Beau *EFr 1903*. **~ilo 1** War *GD 1957* (buvard). **~ilo 2** (kem.) War *GD 1957* (composition absorbante). ‖ **el~i** Z *RE* 171a. **en~i** (engluti) Z *RE* 136a; Beau *EFr 1903* (vd. je *~i*). **ne~ema** War *GD 1957* (imperméable). **post~i** Z *RE* 59. **re~iĝi** War *GD 1957*. **tra~iĝi** Z *RE* 160a; War *GD 1957* (plusendas al *filtriĝi*, *ŝviti*). ‖ **ink~ilo** (hist.) Z *FE 1894*, 34.9 (*Mia skribilaro konsistas el inkujo, sablujo, kelke da plumoj, krajono kaj ink~ilo*).

Sorbon/ [1893] **~o** (nomo de universitato en Parizo) *E-isto* Jan. 1893, 13 (*La ~o* [...] *ne donis respondon decidan*).

sorĉ/ [1889] **~i** Z *RE* 21b, 76a, 119a, 222b (en~i), 222b (dua fojo), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* **~o** Z *RE* 222b (en~o); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** Z *RE* 21b. **~aĵo** Stell *LitAld 1905*, 10 ([tiu ĉi malsaneco] *venis al mi kvazaŭ ~aĵo*). **~egistino** Z *RE* 28b. **~istino** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46b (*mi iros al la mara ~istino*), *Ham 1894*, 8 (*la koboldoj / Sin kaŝas kaj la ~inoj dormas*). **~isto** Z *RE* 21b, 22a (antaŭdiristo), 62a, 76b, 85b, 222b; Beau *EFr 1903*. **~ulo** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*„Jes, kio estas?“ La ~uloj*). ‖ **~aliformante** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.1 ([la] *luno ĵetis arĝentan lumon sur la pejzaĝon, ~aliformante ordinarajn vidaĵojn en revigan feinejon*). ‖ **~arto** Beau *EFr 1903*. **~rakonto** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119. ‖ **en~i** Z *RE* 54a (~i), 113b, 119a, 127a, 135a (ravi), 222b (~i); Beau *EFr 1903*. **en~o** Z *RE* 222b (~o); Beau *EFr 1903*. **for~i** Z *RE* 51b (forparoli). **malen~o** Zakr *LI* Okt. 1898, 159 (*ju pli iu ekamas, des pli li devas koni la malprosperojn kaj la malen~ojn*).

sorg/ [1923] **~o** (bot.) Benn *EDe 1923*; *PV 1934*; OA 8-1974.

sorik/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 60b, *MV*, *UV*.

sorikoid/ [1923] **~oj** Benn *EDe 1923*.

sorp/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 175b, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** Beau *EFr 1903* (sorbier); Benn *EDe 1923*. ‖ **~arbo** Benn *EDe 1923*. **~bero** Zeid *LI* Dec. 1895, 11 (*Leporo blankiĝas, ~bero ruĝiĝas*).

sort/ [1887] **~o** Z *UL* 22 (*Se ne plaĉas al la ~o / Mia peno kaj laboro – / Venu tuj al mi la morto*), [v], *DL* 5-6 (*la ~o de ia vivanta lingvo tute ne dependas de l' ~o de tiu ĉi aŭ tiu persono*), 17 (*Mi pensas pri la ~o de mia fratino*), 30 (*Por esti feliĉa, oni devas esti antaŭ ĉio kontenta je sia ~o*), *Ald 1888*, 1 (*estus dezirata°, ke ia instruita societo prenu en siajn manojn la ~on de l' lingvo*), *RE* 197a, 197b (*difinita de l' ~o*), 197b (*la ~o estas*), 210b (удѣлъ), 215b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 106 (*bato de la ~o*). ‖ **~e** Z *Ifig 1908*, 17 (*se vi / Ekscius,* […] *kian ~e malbenitan kapon / Vi nutras kaj defendas*). ‖ **~igito** (~odestinito) G *Blov 1888*, 14 (*la ~igiton ni per ĉevalo ne forkuros*).

sortiment/ [1904] **~o** (ekon.) Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~i** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*.

sovaĝ/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 8a (*~a besto*), 39a, 39b (*~a loko*), 60a (*~a besto*), 76a (*~a kapro*), 219a (raba), 228a (*~a rozo*), *MV*, *UV*; Stank *Viv 1896*, 25 (*~aj floroj*). ‖ **~e** Einst *Plen 1888*, 33 (*tortoj buterbrilantaj kreskas ~e kiel la sunfloroj*). **~o** G *Kond 1890*, 16 (*Se vi amas la ~on, prenu* […] *peceton da kapreolo*; *Tagmanĝo* […] *devas esti kunmetita de supo,* […], *de ~o*), 17 (*viando de ~o*; G celas «manĝebla viando de sovaĝaj bestoj (cervo, kapreolo, apro ktp.), kontraste al viando de bredataj bestoj (brutoj ktp.)», kalkeo de De *Wild*, *Wild|fleisch*.). ‖ **~eco** Z *E-isto* Nov. 1889, 6 (*la ~eco de ĝiaj sonoj* [tiuj de Vp]); Beau *EFr 1903*. **~ejo** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*. **~iĝi** (furioziĝi) Z *RE* 122b. **~ulo** G *Blov 1888*, 16-17 (*li estis terura ~ulo*); Beau *EFr 1903*; Desh *Avent 1907*, 5 ([bildo de] *~uloj rompantaj urbon per bastonego*). ‖ **mal~a** Z *RE* 174b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~astate** GM *EFr 1910*. ‖ **duon-~a** *Cion 1926*, 15 (*duon-~aj beduenaj triboj*).

sovet/ [1927] **~o** (hist.) (pol.) (kp. ark. *Sovjet/* kun -j-) Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957*. ‖ **~a** Sutk *ERu 1927*; *PoŝAtl 1971*, #15 (*≈a Socialisma Respubliko*; mll SSR). ‖ **≈io** (hist.) (regno) Sutk *ERu 1927* (≈unio); War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444d ; R 2009 (sin. ≈-Unio). **≈ujo** (regno) (ark., *≈io*, *≈-Unio*) War *GD 1957*. ‖ **≈unio** Sutk *ERu 1927* (≈io); War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444d ; *PoŝAtl 1971* #15. **≈-Unio** R 2009 (sin. ≈io).

Sovjet/ [1920] **~a** (ark., *sovet* sen -j-) *ET* 1920-07-05 (*la venkoj de Eo en la ~a Respubliko*), 4c; *Edin 1933*, 285b.

soz/ [1888] **~o** (ark., *saŭc/o*). ‖ **~telereto** Einst *Plen 1888*, 33. ‖ Rim. Baziĝas sur De *Soße*; transskribo laŭ la prononco devus esti *sos/o*.

sozi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (sosie).

Spa/ [1898] **~o** (banloko en Belgio) [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 41 (*En ~'* [...] *S^ro^* [...] *donis* [...] *la unuan lecionon*).

spac/ [1889] **~o** Z *RE* 140b, 161a, 161b, *MV*, *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*per tiu ĉi lumo oni povas lumigi grandajn ~ojn*); Beau *EFr 1903* (espace. **1**° Dans le langage ordinaire, intervalle des corps solides. – **2**° Dans le language scientifique, étendue idéale considérée comme contenant toutes les étendues réelles, tous les corps qui existent ou que l'esprit conçoit comme possible); Peltier *EKato* Dec. 1903, 18 (*universalo laŭ ~o*); Benn *EDe 1923* (*la senaera ~o de l' universo*; *lasu ~on por korektaĵoj*). ‖ **~ego** GM *EFr 1910*. ‖ **en~i** Z *RE* 19a (вмѣстить), 19a (вмѣщать), 142a (kp. De ein|räum|en); Stank *Viv 1896*, 19 (*la plej granda salono de la ekspozicio ne povis en~i ĉiujn scivolajn*); Beau *EFr 1903*. **inter~o** Z *RE* 159a, 168b; *LI* Dec. 1895, 3 (*inter~o de preskaŭ tri miloj da kilometroj*); Beau *EFr 1903*. ‖ **ter~o** GM *EFr 1910* (superficie *(de terrain)*).

spad/ [1904] **~o** (hist.) (mil.) (kp. *flambergo*) Z *EG 1904* (Degen), *Reviz 1906*, 17.11 (*alportu el tie la ~on*), 59.9 (*eniras streĉiĝinte, en uniformo, subtenante la ~on*); OA 1-1909. ‖ **~ingo** Benn *EDe 1923*. ‖ **~fiŝo** (zool.) GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (Schwertfisch).

spahi/ [1927] **~o 1** (hist.) (mil.) (antaŭe *spahiso*° kun *-s*) Sutk *ERu 1927* (спаги); War *GD 1957*.

spahis/ [1910] **~o** (hist.) (mil.) (ark., *spahio* sen *-s*) GM *EFr 1910* (spahi).

spalir/ [1889] **~o** Z *RE* 228b (шпалеръ), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~e** Benn *EDe 1923* ([fig.] *stari ~e ĉe la strato*). **~i** GM *EFr 1910* (palliser). ‖ **~fruktoj** Benn *EDe 1923*.

span/ [1932] **~o** (hist.) (mez.) *ParGv 1932* (DE *Spanne*).

spam/ [2008] **~o** (komp.) MattWeid *DeE 2008*, 102b (Spam); Kr *PVEG 2018*; Smedt *ENl 2020* (spam; ongewenst bericht → *trudmesaĝo*, *trudaĵo*). ‖ **~i** *tr* Kr *PVEG 2018*; Smedt *ENl 2020* (spammen; een ongewenst bericht verzenden). ‖ **~isto** Kr *PVEG 2018*. ‖ **~filtrilo** Kr *PVEG 2018*. ‖ **blog~o** Kr *PVEG 2018*.

spaniel/ [1957*] **~o** (hundoraso) (antaŭe *spanjel/o*°) War *GD 1957** (épagneul); *EB 1988*, 71#42 (*skolopa ~o*).

spanjel/ [1921] **~o** (hundoraso) (ark., *spaniel/o*) FL *EnE 1921*, 345 (spaniel).

spark/ [1927] **~o** (fiz.) Sutk *ERu 1927* (EN spark).

spart/ [1910] **~o 1** (bot.) GM *EFr 1910* (sparte).

Spart/ [1893: *~ano*] **~o 2** (hist.) (urbo) *PropN 1910*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ano** Jon *E-isto* Feb. 1893, 30 [t] (*Dancisto kaj ~ano*); *PropN 1910*; GM *EFr 1910*.

spasm/ [1903] **~o** (med.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Krampf, Spasmus *(vgl. konvulsio, tetano,* [kramfo]*)*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~e** Barth *Ludo 1928*, 10 (*~e spirante*).

spat/ [1889] **~o 1** (geol.) Z *RE* 228b (шпатъ), *MV* (Spath°, nun *Spat*), *UV* (éparvin, spath | spavin, spar | Spath | шпатъ | spat).

spat/ [1910] **~o 2** (med.) GM *EFr 1910* (éparvin).

spat/ [1910] **~o 3** (mar.) GM *EFr 1910* (espars).

spatel/ [1927] **~o** (tek.) (art.) Sutk *ERu 1927* (шпатель ← DE Spatel).

spaven/ [1921] **~o** (ark., *spavin/o*) FL *EnE 1921*, 345 (EN spavin | IT spavenio | FR éparvin; speco de malsano ĉe la poplito de ĉevalo, sinonimo por unu signifo de *spato*).

spavin/ [1957*] **~o** (antaŭe *spaven/o*°) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957**.

spec/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 16 (*El ĉiuj ~oj de verkoj, pri kiuj mi parolis, mi* mem *povas eldoni nur tre malgrandan parton*), *RE* 143a, 173a, 176a (*sajko, ~o de paneto*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 108 (*ia ~o / De meĉa debrulaĵo*), *GVGE 1894*, 4a (Abart; duba trad. – ĝuste: devia, nenormala, nenorma ~o). ‖ **~a** Z *RE* 106a (*~a nomo*); GM *EFr 1910*. ‖ **~aĵaro** GM *EFr 1910* (assortiment, «sortimento»). **~aro** GM *EFr 1910* (genre). **~igi** GM *EFr 1910* (dis~igi). **~iĝeco** Boi *Mona 1902*, 13 (*la ~iĝeco*° {specifeco} *kaj la diverseco de la simplaj substancoj*). ‖ **dis~igi** Z *RE* 166a, 190a; GM *EFr 1910* (~igi). ‖ **ali~a** Z *RE* 67. **bon~a** Z *Ham 1894*, 114 (*oni* [...] *lian riĉan kranion plenigas per bon~a koto*). **diversa~a** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **malegal~a** Z *RE* 168a (malegala). **sam~ulo** GM *EFr 1910* (*niaj sam~uloj*). **tri~a** Z *RE* 205b. **unu~a** Z *RE* 118a; Beau *LI* Jan. 1896, 2 (*unu lingvistika tutaĵo perfekte unu~a*), *EFr 1903*.

speĥran/ [1991] **~o** *Monat* Mar. 1991, 10 (Speciala sekreta sekcio de biblioteko aŭ stokejo por libroj, pro politikaj kialoj malpermesitaj en Sovetunio, kaj alireblaj nur al malmultaj fakuloj: *Ĝis la komenco de perestrojko ankaŭ multaj Esperanto-libroj*

aperigitaj eksterlande estis kaŝitaj for de la Soveta publiko en ~oj).

special/ [1889] **~a** Z *RE* 210b (*~a pezo*), *FE 1894*, 19, *Ham 1894*, 130,26 (*Vi povas porti vian ruton kun ia ~a signo*); *FK 1903*, 305.24 (*Ĝi postulas* [...] *~an talenton kaj inspiron*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~e** Z *FE 1894*, 19.7 (*Certe, mi alportis arĝentan vazon ~e por tio, por doni trinki al tiu ĉi sinjorino!*). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~eco** Stank *Viv 1896*, 11 (*tio ĉi estas via ~eco*); *FK 1903*, 180.32 (*la ~eco de postesignistoj*° [spuristoj]); GM *EFr 1910*. **~igi** GM *EFr 1910*. **~isto** Beau *LI* Mar. 1896, 35 (*terminaroj necesaj al la ~istoj*). ‖ Kp. *spezial/*°.

specif/ [1910] **~i** (kp. ark. *specifiki*°) GM *EFr 1910* (apud *specifiki*); Sutk *ERu 1927*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 9-2007 (*~i postulojn*; *~i regulojn*; *~i celojn*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*; OA 9-2007 (*la ~a stilo de pentristo*; *la ~aj formoj de unu klaso de bestoj*).

specifik/ [1910] **~i** (ark. *specifi*) GM *EFr 1910* (apud *specifi*);

specimen/ [1903] **~o** (ekon.) *FK 1903*, 227.28 (*kelkaj ~oj de la vendobjektoj*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

spegul/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 ([pp fotografado] *~o hidrarga*); Z *FE 1894*, 3, 20.16 (*Infano, ne tuŝu la ~on!*); Lojko *LI* Jun./Jul. 1896, 139 (*~o,* [...] *arĝentita*); Beau *Sint 1901*, [14] ([la franca teksto] *estu la fidela ~o de l'esprimoj* [en Eo]). ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~anta** Lojko *LI* Jun./Jul. 1896, 139 (*~o,* [...] *bone polurita sur* [la] *~anta flanko*). **~iĝi** Z *Ham 1893*, 110 (*Saliko staras super la rivero / Kaj ~iĝas en la pura akvo*); GM *EFr 1910*. **~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 61; GM *EFr 1910*. ‖ **re~iĝi** Grenk *Ruinoj 1923*, 8 (*La lastaj rebriloj de la lumo re~iĝis sur la maro*).

spekt/ [2007*] **~i** OA 9-2007 (*~i filmon*; *~i operon*; *~i teatraĵon*; *~i baleton*; *~i sportan festivalon*).

spektakl/ [1888: *brul~o*] **~o** (teatr.) G *NovJ 1891*, [3] (*Nur la infanoj* [...] *rigardas similan ~on kun bona kredo*); *FK 1903*, 206.16 (*oni donas ~ojn*); Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 62.19 (*La tuta urbo eliris, por vidi la ~on*); OA 1-1909. ‖ **brul~o** Einst *Plen 1888*, 33 (*niaj* [...] *teatro-direkcioj* [...] *uzigas tiel multan brul~on*).

spektr/ [1904] **~o** (fiz.) Beau *EFr 1904* (spectre *(phys.)*; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Spektrum); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

spektroskop/ [1920] **~o** (astr.) *RevO* Jul. 1920, 75a (*Per la ~o oni observas* [la nord-lumon]).

spekul/ [1892: *~ado*] **~i** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~o** Sutk *ERu 1927*. **~ado** *E-isto* Feb. 1892, 21 (*la profito, kiun ili havas de la ~ado kun la mono*). ‖ Kp. *spekulaci/o*.

spekulaci/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 5a (афера); Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; *RevO* Jul. 1920, 77b ([ili] *gajnis amase da mono* […] *per senhonta ~o*); OA 3-1921 (kun preseraro *speculaci'*, *c* anst. *k*); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *spekulo*). ‖ **~i** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *spekuli*); Wü *EV 1935* (baza formo).

spekulativ/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903* (spéculatif); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~i** (filoz.) GM *EFr 1910*. **~o** (filoz.) GM *EFr 1910*.

spelin/ [1893] **~o** (projekto de l.i. *Spelin*) Domb *E-isto* Apr. 1893, 54 (*La „lingue" de s-ro L. efektive multe superas „volapükon", „~on" k. s.*).

spelt/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*.

sper/ [1887] **~i** (ark., *esper/i*) Z *UL* [v]. ‖ Rim. Kvankam *esper/* aperas en la specimenaj tekstoj de *UL*, tamen ĝi mankas en *UL* [v], kaj anstataŭe tie sidas *sper/*, verŝajne spuro de Lingvo Universala: *Nuk e tuj rompó ma forto, / Dum mo es speré!* (*Orig* 1, 733, LkV 31) «Nun kaj tuj rompu mian forton, / Dum mi ankoraŭ

esperas!». Z tiun eraron korektis en *UL* PL FR DE RU² [v]. (gnev)

sperm/ [1904] **~o** (bio.) Z *EG 1904* (Sperma, Samen); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

spermacet/ [1927] **~o** (zool.) Sutk *ERu 1927*.

spermatozoid/ [1927] **~o**, **~oj** Sutk *ERu 1927*.

spert/ [1887] **~a** Z *UL* RU² [v], *RE* 121a, *MV*, *UV*. ‖ RIM. En *UL* RU² [v] Z elviŝis la arkaan radikon *sper/* de *UL* [v] kaj la vakan linion uzis por enmeti la novan radikon *spert/*. ‖ **~i** GM *EFr 1910*. **~o** Z *RE* 33a (lerto; гораздъ), 121a, *Ham 1894*, 108 (*la ~o* [...] *montras*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~eco** GM *EFr 1910* (~o). **~iĝi** *(pri)* GM *EFr 1910*. **~ulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.4 pn. 1 (*~uloj pri la leĝaro de Ĥammu-rabi°* [Amrafel]). ‖ **~oĝardeno** (ark., *botanika ĝardeno*) GM *EFr 1910* (jardin botanique). **~oriĉa** Z *Ifig 1908*, 19 ([de Tantalo] *~riĉajn saĝajn vortojn / La dioj mem kun ĝuo aŭskultadis*). ‖ **laŭ~e** GM *EFr 1910*. **ne~a** Z *Ham 1894*, 21 (*Parolo de ne~a knabineto!*). **sen~eca** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*Ni estis tro junaj kaj sen~ecaj°* [sen~aj]). **viv~o** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*viv~o de miljaroj°*).

spes/ [1907] **~o** (mono) Sauss 1907; GM *EFr 1910*. ‖ **~deko** (mll *SD* aŭ *sd*) Sauss 1907; GM *EFr 1910*. **~milo** (mll *SM* aŭ *sm*) Sauss 1907; GM *EFr 1910*.

spez/ [1889] **~o** (ekon.) Z *MV* (Umsatz), *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 115b; GM *EFr 1910*. ‖ **~ejo** GM *EFr 1910* (caisse). **~estro** GM *EFr 1910*. **~isto** GM *EFr 1910* (caissier). ‖ **antaŭ~o** GM *EFr 1910*. **el~i** Z *RE* 64b, 158a (*el~i por vivo*), 171a, 208b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. **el~iga** GM *EFr 1910*. **el~o** Z *RE* 63b (kosto), 64b; Beau *EFr 1903*. **en~a** Z *RE* 42b (доходный, «en~iga», profita). **en~i** Z *RE* 27a, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. **en~iga** GM *EFr 1910* (en~a). **en~igo** GM *EFr 1910* (en~o). **en~isto** GM *EFr 1910*. **en~o** Z *RE* 42b, 155b; Beau *EFr 1903*.

spezial/ [1890] **~a** (ark, *special/a*) *E-isto* Apr. 1890, 40b [r] (*≈a° instruado de Librotenado* [mj. ĉar titolo]).

spic/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 154a, 163a, *MV* (Gewürz), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 163a; Beau *EFr 1903*. **~i** Z *RE* 57a, 154a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~ejo** *JarL UEA* Maj. 1910, 83. **~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 60; GM *EFr 1910*.

Spicberg/ [1957] **~o** (insulo) (antaŭe ark. *Spitzbergo°*) War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444d.

spik/ [1889] **~o** Z *RE* 77a, *MV*; *Ruth 1893*, 9 (*mi iros kampon kaj elserĉados (*perditajn*) ~ojn*); Z *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 76 (*kie li nur vidis pli altajn ~ojn* [de sekalo], *li tuj* [...] *tranĉis ilin per vipo*; *~o plena de semoj*). ‖ **~iĝi** Z *RE* 77a. ‖ **~fasko** GM *EFr 1910*.

spil/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (mettre en perce).

spin/ [1889] **~o 1** (anat.) Z *RE* 220b (хребетъ), *MV*, *UV*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (*~a cerbo*). ‖ **~ito** (med.) GM *EFr 1910* (rachitisme). **~itulo** (med.) GM *EFr 1910* (rachitique). ‖ **cerbo~a** GM *EFr 1910*.

spin/ [1910] **~o 2** (geol.) GM *EFr 1910* (crête).

spinac/ [1889] **~o** (kuir.) (kp. ark. *spinak/o°*) Z *RE* 228b (шпинатъ), *MV* (Spinat), *UV*.

spinak/ [1890] **~o** (ark., *spinac/o*) G *Kond 1890*, 15 (*Ĉu vi amas la ~on°?*). ‖ RIM. Probable preteratento, ĉar *Kond 1890*, estas „trarigardita“ de Z.

spindel/ [1907] **~o** (tek.) Z *EG 1907* (Spindel; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*.

spinet/ [1890] **~o** (muz.) G *Kond 1890*, 25 (*Metu tie-ĉi°* {tie ĉi aŭ tien ĉi, sen ligostreko} *la tableton kun la ~o*).

spion/ [1889] **~o** Z *RE* 87b, 188a (соглядатай, «kontrolisto»), *RE* 228b (шпіонъ, kp. DE *Spion*, laŭ la regiono pronc. sp- aŭ ŝp-), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 228b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** GM *EFr 1910*.

~anta [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*La regnestro* [...] *neniam estas libera de la ~antaj okuloj de la oficiala historiskribisto*). **~emulo** Barth *Ludo 1928*, 14.

spir/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 45a, 52b (задыхаться: *malfacile ~i*), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z' *UL* Yɪ *1888*, 61a [v]; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 ([ili] *aŭskultis, retenante la ~on*); Z *GVGE 1894*, 4a (*perdi la ~on*; sin konsumi per laborado; sich abäschern° {ark.}); Beau *EFr 1903* (~ado); GM *EFr 1910* (*reakiri la ~on*). ‖ **~ada** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (~a). **~ado** Z *RE* 118b (*malfacila ~ado*); Beau *EFr 1903* (~o). **~anta** Einst *Plen 1888*, 34 (*malfacile ~anta procentegisto*). **~ante** Barth *Ludo 1928*, 10 (*spasme ~ante*). **~ebla** Beau *EFr 1903*. **~egi** Z *RE* 164b (dufoje); Beau *EFr 1903*. **~igi** GM *EFr 1910*. ‖ **~blovi** Z *RE* 218a. ‖ **ek~i** Z *RE* 42b (дохнýть), 57b (запыхаться: *ek~i malfacile*); GM *EFr 1910*. **el~aĵo** Beau *EFr 1903*; Doré *Flut 1907*, 4 (*la el~aĵo tute mankas al mi, kaj por ludi fluton, estas sufiĉe necesege!*). **el~i** GM *EFr 1910*. **el~o** GM *EFr 1910*. **en~i** Z *RE* 14b (dufoje); Beau *EFr 1903*; Doré *Flut 1907*, 7 ([li] *longe en~is*). **en~o** GM *EFr 1910*. **ne~anta** Majn *Manf 1891*, 3 (*ne~anta malviva korpo*). **re~i** GM *EFr 1910*. **sen~a** GM *EFr 1910*. **sen~e** GM *EFr 1910*. **sen~ema** GM *EFr 1910* (~mank(em)a). ‖ **~halto** GM *EFr 1910*. **~manka** GM *EFr 1910* (~mankema, sen~ema; poussif). ‖ **kraĉo~i** Z *EG 1904* (fauchen); G *NovAnt 1909*, 5 ([ĉevalo] *kraĉo-~is*).

spiral/ [1892: *~a*, *~e*] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 [= *FK 1903*, 226.26] ([la] *~a aŭ ŝtupara leviĝo* [de la irejoj de l' termitoj] *estas necesa por oportuna aliro de la termitoj*), *EG 1904*. **~e** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 [= *FK 1903*, 225.16] ([la irejoj de la termitoj] *sin levas ~e en la interna parto de la ekstera kovro*), *EG 1904*. ‖ **~aĵo 1** (arki.) (ark., *voluto*) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (volute). **2** (pp manskribo) *Heck 1907*, 105 (Schnörkel). **~ero** GM *EFr 1910* (spire).

spirit/ [1889] **~o** Z *RE* 44b (духъ), *MV* (Geist); G *Gefr 1889*, 6 (*Vi vidas ~ojn*° {fantomojn}); Z *UV*, *Ham 1894*, 66.17 (*ni ambaŭ vidis / En tiu nokt' spiriton de infero*), 73 (*mi donus nun mian tutan havon por la vortoj de la ~o*), *FE 1894*, 3; Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*Devas ni esti «~oj larĝaj»* [toleremaj, maldogmemaj]); Z *Ifig 1908*, 15 (*mia koro estis okupita / De la ~' de venĝo*); Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*homa ~o*); Luyk *Iŝtar* 1924, 15.7 (*Via ~o estas katenita de memforĝitaj katenoj*). ‖ **~a** Z *RE* 44b, 212a; Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*la laciĝado de la cerbo per laboroj ~aj*); Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 15 (*rimarkinda studaĵo, kiu devos mirigi la ~an*° [sciencan] *mondon*); Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*~a preteco*). ‖ Rɪᴍ. Kaj Rᴜ духъ kaj Dᴇ Geist estas plursencaj (i.a. animo, etoso, fantomo, spirito k.a.). ‖ **~ismo**, **~isto** vd. je *spiritismo*, *spiritisto* (unuvortaĵoj). ‖ **~forto** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*sentfortoj*° {sensfortoj} *kaj ~fortoj*).

spiritism/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Moulis *LI* Feb. 1905, 25 („*Historia skizo de ~o*“, *tradukis D-ro M.*). ‖ Rim. Ne dedukteble ĉu unu- aŭ duvortaĵo, ĉu *spiritism/* (pli probabla) aŭ *spirit/ism/*.

spiritist/ [1896] **~o** (reli.) Beker *LI* Mar. 1896, 34 ([Mikeŝin estis] *humanisto, kosmopolito, ~isto, esperantisto*); Beau *EFr 1903* (spirite); Z *EG 1904* (unuvortaĵo), *EG 1907* (kunmetaĵo); OA 1-1909. ‖ Kp. *spirit/ist/o* kaj *spiritualist/o*.

spiritualism/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ Rɪᴍ. Post oficialigo de *-ism/* en 1914 / 1919 analizebla kiel *spiritual/ism/o*. Kp. *spiritualist/o*.

spiritualist/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ eklektikismo] (*Viktoro Cousin estas la ĉefo de la ~a eklektikismo*); OA 2-1914. ‖ Rɪᴍ. Vd. la ʀɪᴍ. je *spiritualism/o*.

spiritus/ [1896] **~o** Z *Adr 1896 fol. 1*, 7 (*brandfarado kaj rektifikado de ~o* [kun preseraro *sprirituso*°]).

spiroĥet/ [1952*] **~o** (bakterio) BS *EDe 1952*, 242.

spit/ [1889] **~e** Z *RE* 105a, *MV* (zum Trotz), *UV*; Beau *EFr 1903* (*Li volis foriri ~ ĉiuj*). ‖ **~i** Z *RE* 132a. ‖ **~emo** Barth *Ludo 1928*, 16 (*Lia vizaĝo montris ~emon*).

Spitzberg/ [1910] **~o** (ark., *Spicbergo*) M, S *PropN 1910*.

splen/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 4-1929 (EN, FR spleen).

splint/ [1911] **~o** (med.) Antt *FiE 1911*.

splis/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*; *PVS 1954*.

split/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Splitter): GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~i** Z *EG 1904*; Garz *GramEs 1908*; GM *EFr 1910*. ‖ **rabot~o** Diett *Gold 1921*, 52#24.

spok/ [2005*] **~o** (tek.) (antaŭe *radi/o 2*) *PIV 2005*.

sponde/ [1904] **~o** (versformo) Z *EG 1904* (Spondäus); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

spong/ [1889] **~o** Z *RE* 5b (бадяга: *rivera ~o*), 10b (бодяга: *rivera ~o*), 36a (губка), *MV*, *UV*.

spont/ [1910] **~a** (= spontanea) Ver *EncV 1910* (spontané); GM *EFr 1910* (apud *spontanea*); Vo-Ko *EEt 1927*. ‖ **~eco** Ver *EncV 1910* (spontanéité).

spontan/ [1934] **~a** *PV 1934* (ne en *PV 1930*); Cseh *Post* 1936-08-29, 162 (*~a, sincera respondo*).

spontane/ [1907] **~a** (biol.) Z *EG 1907* (spontan; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910* (apud *sponta*); OA 3-1921. ‖ RIM. Nun la formo *spontan/* probable estas pli ofta. Kp. *spont/*.

spor/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*. ‖ **~ujo** GM *EFr 1910*.

sporad/ [1910] **~a 1** GM *EFr 1910*.

Sporad/ [1910] **~oj 2** (arkipelago en la Egea Maro) *PropN 1910*; Kr *PVEG 2018*.

sport/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*~oj kun la konkursoj de kurado*); Beau *LI* Feb. 1896, 18 (*nia lingvo estas vere taŭga por tiu ĉi „~o“* [ciklismo]), *LI* Mar. 1896, 35 (*velocipeda ~o*); Z *LI* Jun./Jul. 1896, 102 (*teĥnikaj* [fakaj] *vortaroj* [...] *por ĉiuj sciencoj, profesioj, ~oj k. t. p.*); Z *EG 1904*; *SenkompReg 1907*, [1] (*rimedoj por ĉiuj ~oj*); OA 1-1909. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~isto** (antaŭe *sportsmen/o°*) GM *EFr 1910*. **~ulo** Butin *ET* 1920-07-05, 4b (*Ne ĉiu leganto estas ~ulo*).

sportsmen/ [1896] **~o** (ark., *sport/ist/o*) Waś *LI* Feb. 1896, 23 (*~oj povas* [...] *vojaĝi kune*).

sprit/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 122b, 186a (saĝa, komprenema), *MV*, *UV*. ‖ **~o** G *Blov 1888*, 16 (*Li* [...] *la talenton de* [...] *modesta ~o*), 17 (*ankaŭ li kun sia ~o kaj koneco de la homoj povis jam ekvidi, ke ŝi lin elektis*); GM *EFr 1910* (~eco). ‖ **~aĵo** Z *RE* 151a (proverbo), *Ham 1894*, 113 (*Bona ~aĵo, je Dio, ĝi plaĉas al mi*); Beau *EFr 1903*. **~eco** Beau *EFr 1903*, *Proz 1904*, VII [a] (*loko tre elektita, kie regas ~eco delikata*). **~ulo** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **mal~a** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **mal~aĵo** Beau *EFr 1903*. **mal~eco** Beau *EFr 1903*. **mal~igi** GM *EFr 1910*. **mal~ulo** Z *RE* 206b (mal-kapablulo); Beau *EFr 1903*. **sen~a** GM *EFr 1910*.

spron/ [1889] **~o** Z *RE* 228b (шпора, kp. DE *Sporen*), *MV*, *UV*; Desh *Avent 1907*, 5 (*~oj oraj, kiujn la Isoldoj, la Ĝinevroj, la Orianoj almetis iam al kuraĝaj kavaliroj*). ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~instigi** Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*Dirinte tion, li ~instigis* [la ĉevalon], *kaj* [...] *foriris*).

sprot/ [1910] **~o** (kuir.) GM *EFr 1910* (sprat).

spur/ [1910] **~o** (antaŭe *post/las/aĵ/o*, *post/-sign/o*, *post/e/sign/o*) GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (*serĉi, sekvi la ~ojn*); *PVS 1954*; OA 8-1974 (DE Spur). ‖ **~aro** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (Fährte). ‖ **~hundo** *EB 1988*, 71#25. **~sekvi** GM *EFr 1910*. ‖ **fingro~o** Benn *EDe 1923*. **pied~o** Benn *EDe 1923*.

sput/ [1889] **~i** Z *RE* 218b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 98a; Beau *EFr 1903* (*~o de sango*). ‖ **~ado** GM *EFr 1910*. **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~eti** GM

EFr 1910 (crachoter). ‖ **el~anta** Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*el~anta vulkano*). **el~i** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 ([la vulkano] *el~is pumikojn malpli pezajn ol akvo*). **el~o** GM *EFr 1910*. ‖ **sang~o** GM *EFr 1910*.

s-ro [?] (mll de *sinjoro*) (antaŭe *sin.*, *S^ro^*).

S^ro^ [1898] (mll de *sinjoro*) (ark., *s-ro*) [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 6 (*~ B. estis la granda apostolo de Volapuk en Bruselo*); GM *EFr 1910*.

Sri Lank/ [1987] **~o** (regno, antaŭa *Cejlono*) (ark., *Srilanko*) *PIVS 1987*.

Sri-Lank/ [2018] **~o** (regno, antaŭa *Cejlono*) (ark., *Srilanko*) Kr *PVEG 2018* (apud → *Srilanko*).

Srilank/ [2009*] **~o** (regno, antaŭe ĝis 1972 *Cejlono*) R 2009; Kr *PVEG 2018* (apud *Sri-Lanko*). ‖ Kp. ark. *Sri Lanko°*, *Sri-Lanko°*.

SSR [1971] (hist.) (pol.) (mll de *Soveta Socialisma Respubliko*) *PoŝAtl 1971*, #15 (*Kazaĥa, Kartvela, Latva ktp. ~*).

St. [1887] **1** (mll de *Sankta*) Z *Majn 1887-3* (*vi povos ĝin ricevi ĉe la plej gravaj libristoj en St. Peterburgo*). Kp. «S.» kaj «Sta».

st. [1890] **2** (mll de *stotinko*, Bg стотинка, centono de la bulg. valuto *levo*) Bogd *LernBg 1890*, 67 (*unu vortaro kostas nur 0,5 ~*).

Sta [1896] Waś *LI* Feb. 1896, 24 (*antaŭtago de ~ Andreo (la 29-a de novembro)*).

stab/ [1889] **~o** (mil.) Z *MV* (Stab (milit.)); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 3 (*~a kapitano de artilerio*), *E-isto* Dec. 1890, Ald. [2] (*~a kapitano*). ‖ **ĉef~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~-kapitano** *LI* Jul. 1899, 4 (*s-ro ŝtab-kapitano°* {legu: *~-kapitano*} *K. en ~*). **~-rotestro** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 32.

stabil/ [1910] **~a 1** (fiz.) (kem.) (firma, bonstara) GM *EFr 1910* (stable); FL *EnE 1921*; Chris *DeE 1923* (→ stabil); OA 9-2007 (*~a konstruaĵo*; *~a situacio*; *~a paco*; *~a solvaĵo*; *~a elemento*).

stabil/ [1923] **~a 2** (evoluante ekvilibre, antaŭvideble) Chris *DeE 1923* (→ stabil); OA 9-2007 (*~a kresko*; *~a evoluo*; *~a ekonomio*).

stabl/ [1889] **~o** (tek.) Z *RE* 193b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4a (*depreni la tolon de la ~o*; de~igi; abbäumen°); Diett *Gold 1921*, 52#20 (*rabota ~o*). ‖ **~a** Cart *Bild 1905*, 11 (*duonstaranta sur ~a ŝtupetaro*). ‖ **de~igi** Z *GVGE 1894*, 4a (*depreni la tolon de la ~o*; abbäumen°); GM *EFr 1910* (retirer du métier). ‖ **kamen~eto** GM *EFr 1910* (chenet).

stac. [1893] (mll de [fervoja] *stacio*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 39.

staci/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 19 (*Alveninte* [...] *sur ian poŝtan ~on* [...], *mi ordonis* [...] *almeti ĉevalojn*), 21 (*sur la tria ~o*); Z *RE* 193b, *MV*, *Adr 1889*, 3 ({let. sendu} *tra la ~o*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~estro** Z *Adr 1897*, 12 (*~estro ĉe la fervojo S.-R.*); GM *EFr 1910*. ‖ **~domo** (antaŭe *gar/o°*) Z *RE* 21b, *MV* 63, *UV*. ‖ Rim. **1** Mll «stac.». **2** Kp. *stacion/o*. ‖ **polic~o** *JarL UEA* Maj. 1910, 80.

stacion/ [1890: *~a*] **~o** (ark., *stacia*). ‖ **~a** Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [3] (*~a estro de Telegrafo en K., Bulgarujo*).

Staĉj/ [1890] **~o** (karesformo de *Stanislav/o*) Domb 1890, [v] 30 (→ *ĉj*).

stad/ [1910] **~o** (med.) (evolugrado de malsano) (ark., *stadio 2*) GM *EFr 1910* (stade *(méd.)*).

stadi/ [1903] **~o 1** (hist.) (mez.) Beau *EFr 1903* (stade; ne dedukteble, kiu el la multaj signifoj de Fr *stade* estas celita); GM *EFr 1910* (stade *(mes.)*).

stadi/ [1903] **~o 2** (evolugrado de malsano) [Z] *FK 1903*, 232.9 (*kataro akra, kiu transiris en la ~on kronikan*); *FK 1903*, 287.7 (*trairadis diversajn ~ojn* [...] *ĝis la plej perfekta tipo*); OA 1-1909.

stadion/ [1934] **~o** (arki.) (sport.) *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 8-1974.

stagn/ [1910] **~i 1** (pp likvo) (ankaŭ *stari*) GM *EFr 1910*; OA 9-2007 (*akvo ~is en truoj ĉe*

la flanko de la vojo). ‖ **~a** (ankaŭ *stara*, *staranta*) GM *EFr 1910*.

stagn/ [1910] **~i 2** (pp agadkampo, entrepreno k.s.) GM *EFr 1910*; OA 9-2007 (*la komerco ~as*; *la ekonomio ~is*; *la movado ~is*; *la membronombro ~as*). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~eco); Chris *DeE 1923* (→ Stagnation; senmoveco (de komerco), ~o, stagnacio[R]; *stagnacio* laŭaserte de Rhod *EnE 1908* ([R]), tie tamen ne trovebla). ‖ **~eco** GM *EFr 1910* (~o).

stagnaci/ [1923] **~o** (ekon.) (ark. *stagno*) Chris *DeE 1923* (vd. la RIM. je *stagno*).

staĥanovism/ [1970] **~o** (pol.) (hist.) (pp stalina Sovetio) *PIV 1970*.

staj/ [1970] **~o 1** (mar.) *PIV 1970* (*laŭlonga, transversa ~o*). ‖ **~velo** *PIV 1970*.

staj/ [1970] **~o 2** (tele.) *PIV 1970*.

stak/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (meule *(de paille)*, monceau, pile; EN *stack*).

stal/ [1887] **~o** Z *UL* PL [v], *RE* 176b, 194b, 219b, *MV* (Stall; Schoppen; *Schoppen* estas neklara; kiel AK 1923 prave indikas, estas celita probable la vorto, kiu havas la modernan formon *Schuppen* – remizo). *UV*, *FE 1894*, 3; Luyk *Iŝtar* 1924, 48.1 (*~oj por kameloj, ĉevaloj kaj azenoj*). ‖ RIM. En *UL* [v] Z tradukis la radikon *stal/* per сталь (ŝtalo). Temas certe pri preteratento aŭ plumeraro, ĉar en *UL* [v] sidas ankaŭ *ŝtal/* ĝuste tradukita. La preteratenton verŝajne kaŭzis paronimeco de DE *Stall* (stalo) kaj *Stahl* (ŝtalo) En *UL* RU² [v] Z tiun eraron korektis: *stal/* стойло; сарай. La alfabeta ordo de *UV*, kie post *stal/* rekte sekvas *ŝtal/* helpis al Z eviti tiajn erarojn (alfabete c = ĉ, g = ĝ ktp), kp. *stel/* - *ŝtel/*, *stof/* - *ŝtof/* ktp. (gnev).

stalagmit/ [1903] **~o** (geol.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

stalaktit/ [1904] **~o** (geol.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Stalin/ [1970*] **~o** *PIV 1970*. ‖ **~a** *PIV 1970* [→ *staĥanovismo*] (*en la ~a Sovetio*); UEA-libroservo 2021-06-16 (*la sorto de sovetiaj e-istoj dum la ≈aj* [mn.] *reprezalioj*). ‖ **~ismo** [mj.°] (pol.) *PIV 1970* (Deflankiĝo de leninismo [mn.] [...]).

stalon/ [1957] **~o** (zool.) War *GD 1957* (plusendas al *virĉevalo*).

Stambol/ [1905] **~o** (hist. nomo de *Konstantinopolo*, *Istanbulo*) Koller *GermE* Maj. 1905, 59b (*Konduku la azenon ~'on, ĝi restos malgraŭ tio nur azeno*). ‖ Kp. *Stambul/o*.

Stambul/ [1896] **~o** (vd. *Stambol/o*) Gar 1896, 8 (*Li iris longan, malfacilan militiron de ~o ĝis Rusĉuko*); FL *EnE 1921*, 323a.

stamen/ [1910] **~o** (bot.) Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910*; Z *1 FA-1923* (*lia avino rakontis al li, ke ĉiu floro en la ĝardeno de la paradizo estas plej dolĉa kuko kaj ĝiaj ~oj estas plej delikata vino*; pliaj trafoj en *1 FA-1923* kaj *2 FA-1926*); OA 4-1929.

stamp/ [1889] **~i** Z *RE* 74a, *MV*, *UV*, let. al *Cart* (1907-02-24) [LR 2] (*„Stamp" povas esti egale bone tradukita per verbo (~i) kaj per substantivo (~o); se vi trovas, ke estas necese doni por tiu ĉi radiko en ĉiuj lingvoj tradukon* egalan*, tiam mi preferus doni por ĉiuj lingvoj la tradukon per* verbo *(kiel la tradukoj germana, rusa kaj pola). La ago estas:* ~i*; la rezultato:* ~o*; la instrumento:* ~ilo). ‖ **~a** Z *Majn 1891-21* (*~a marko por la cenzuro*). **~o** Z *RE* 74a, let. al *Cart* (1907-02-24) [LR 2] (vd. je *~i*). ‖ **~ilo** let. al *Cart* (1907-02-24) [LR 2] (vd. je *~i*).

stamped/ [1921: *~i*] **~o** FL *EnE 1921*, 345 (*Kiam policanoj alvenis por dispeli la amason, vera ~o okazis*; derivaĵo); *PIV*. ‖ **~i** FL *EnE 1921*, 345 (EN stampede; baza formo). ‖ **~igi** FL *EnE 1921*, 345 (*la hundoj ~igis la ĉevalojn*).

stan/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 91b, 120a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*.

standard/ [1889] **~o** (antaŭe *standart/o*) Z *RE* 62a, 220a (*~o preĝeja*; хоругвь), *MV* (Fahne); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 26b (вымпелъ, «vimplo»); Desh *Avent 1907*, 5

(*Pikstangoj*° [lancoj] *ornamitaj per bluaj kaj blankaj ~etoj*). **~isto** Z *RE* 147a, 220a (хорунжій); Beau *EFr 1903*.

standart/ [1888: *~estro*] **~o** (ark., *standard/o*) ‖ **~estro** (kornedo; la unua oficira rango en kavalerio kaj limgardistaro. Laŭ la ruslanda rangtabelo *korneto* (корнет) estis la 13a (plej malalta) armea rango tuj antaŭ subleŭtenanto) G *Blov 1888*, 9 (*la eksa kvardekjara ~estro* [...] *konsentis kun plezuro*).

stang/ [1889] **~o** Z *RE* 29a (*signa ~o*; вѣха, «vojmontrilo»), 43a, 48b, 49a, 77a, 162b, 227b, *MV*; G *Kond 1890*, 30 (*vela ~o* {ĉu masto?}); Z *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*apogita sur ~o*); Z *GVGE 1894*, 4a (*signi per ~oj*; abbaken {ark.}). ‖ **barĝo~o** (mar.) War *GD 1957** (gaffe). **pik~o** (nun pli kutima *lanco*) Desh *Avent 1907*, 4 (*Ne povante plu levi pik~on*). **rudro~oj** (mar.) (avi.) War *GD 1957*.

Stanislav/ [1890] **~o** Domb 1890, [v] 30 (→ *ĉj*; kun preseraro *Stanisla*).

stapeli/ [1894] **~o** (bot.) Z *GVGE 1894*, [3b] (Aaspflanze).

stapl/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

star/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 29 (*Antaŭ tiu malgranda ligna dometo ~is bela granda arbo*), 31 (*domo, kiu ~is rekte kontraŭ la loĝejo de l' alilanda instruitulo*), 31-32 (*sur la balkono ~is floroj*), 32 (*inter la floroj ~is gracia aminda fraŭlino*), 32 (*La floroj* [...] *~is ankoraŭ en ilia*° *antaŭa beleco*), 38 (*kian*° *oni ~as sur altaj montoj*); G *Blov 1888*, 20 (*post la barilo ~is kelkaj glitveturiloj*), 20 (*mi ~is apud ŝi antaŭ la altaro*); Z *RE* 45a (*supren ~i*), 195a, 204a (el~i), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*~i al batalo*), *FE 1894*, 8.6 (*La filo ~as apud la patro*) k.m.a. ‖ **~a** Z *RE* 162b (*~a lageto*). **~o** Z *DL* 42 (*ili ĉian*° *estis kune* [...], *unu antaŭ aŭ post la dua, laŭ la ~o de l' suno*), *RE* 58b (senmoveco), 144b (loĝigo; постой). ‖ **~anta** Z *FE 1894*, 22.1 (*Fluanta akvo estas pli pura, ol akvo ~anta senmove*). **~ante** Z *DL* 26 (≈*ante sur la supro de l' monteto,* [...] *li vidis la tutan ĉirkaŭaĵon*), *FE 1894*, 31.11 (≈*ante ekstere, li povis vidi nur la eksteran flankon de nia domo*). **~igi** Z *RE* 19b, 193a (meti), 230a (*~igi la haregojn*); Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *DL* 32 (*tre mallaŭte li ~iĝis post la kurteno*), *RE* 21a, 25a (*~iĝi pro*), 193a (fariĝi); Beau *EFr 1903*. ‖ **al~igi** Z *RE* 154b (almeti). **antaŭ~i** Z *RE* 58b, 149a. **de~i** Z *GVGE 1894*, 4b (destari, defali; abbersten {ark.}). **dis~igi** Z *RE* 171a. **dis~o** Z *RE* 169a (fendo, disfendo). **el~i** Z *RE* 26a (esti eminenta), 204a (~i); Beau *EFr 1903*. **el~anta** Z *RE* 26b (*el~antaj okuloj*). **el~igi** Z *RE* 27a. **el~iĝi** Z *RE* 27b. **el~o** (i.a. arki.) Z *RE* 27b (выступъ). **en~i** Z *RE* 14b (вдаваться). **for~igi** Z *RE* 125b. **kontraŭ~i** Z *RE* 161b, 161b (esti kontraŭ), 189b (kontraŭbatali); Beau *EFr 1903* (kontraŭ~i al); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **kontraŭ~o** Z *RE* 125a; Beau *EFr 1903* (opposition); G *EPl 1916*. **mem~a** Z *RE* 176a (originala), *MV* 44. **mem~e** Stank *Viv 1896*, 6 (*vivi mem~e*). **mem~eco** Z *EG 1904*. **post~a** Z *RE* 126a. **post~i** Z *RE* 125b. **re~igi** Z *RE* 21a (reigi). ‖ **duon~anta** Cart *Bild 1905*, 11 (*duon~anta sur stabla ŝtupetaro*). **garde~i** GM *EFr 1910* (gardo~i); Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*en la malgajaj nebuloj garde~as piramidoj*). **gardo~anto** GM *EFr 1910*. **gardo~i** GM *EFr 1910* (garde~i) **gardo~o** GM *EFr 1910*. **gard~anto** (mil.) Z *RE* 222b; Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 (*Mi aŭdadis mirigitajn ekkriojn de la gard~~antoj*).

start/ [1900: *~o*] **~i 1** (pp motoro k.s., ekfunkcii) War *GD 1957* (démarrer *(moteur)*); OA 8-1974. ‖ **~o** Ahlb *LI* Apr. 1900, 56b (*malfacilaĵoj,* [...] *konsiderataj kiel estonta sekvo de la ~o de l' societo*); BS *EDe 1952* (Abflug von Luftfahrzeugen).

start/ [1930] **~i 2** (sport.) *PV 1930* (*~i al kuro, al luktokonkuro*); OA 8-1974. ‖ **~anto** *PV 1930*.

stat/ [1889] **~o** Z *RE* 60a (званіе; «rango, honora titolo»), 102b (*en gaja ~o*), 190a (dufoje), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 74 (*kia do estas la kaŭzo de via malbona ~o?*). ‖ **alta~a** Z *Ham 1894*, 21 (*La homoj alta~aj en Francujo*). **anim~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 58.5 (*sento, kvazaŭ li*

estas transpaŝonta en [ian] *anim~on*), 64.3 (*harpludado povas indiki anim~on*). **bon~o** Z *RE* 9a.

statik/ [1910] **~o** (arki.) GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

statist/ [1910] **~o** (teatr.) GM *EFr 1910*.

statistik/ [1888] **~o** (mat.) Z *DL* 16 [II.4.3] (*la promeso estas necesa* [...] *por la ~o*), *RE* 193b; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*la oficialaj ~aj elmontroj*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*Jarlibro ~a de la urbo Parizo*); *LI* Feb. 1896, 17 (*~aj ciferoj*); Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*~a materialo*). ‖ **~isto** *FK 1903*, 266.26 (*D[ro] W., la bonega naciekonomiisto kaj ~isto*); GM *EFr 1910*.

stativ/ [1910] **~o** (tek.) GM *EFr 1910*.

statu/ [1889] **~o** (arto) [Z] *E-isto* Dec. 1889, 21b [= *FK 1903*, 36.35] (*~o, kiu prezentis tre belan kannbon*); Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 139.22 (*staras muta kaj rigida kiel ~o*); OA 1-1909. ‖ **~isto** GM *EFr 1910*.

statur/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*Baldaŭ la ĉarma ~o de knabineto venis al li* [lia memoro]); OA 1-1909.

statut/ [1890] **~o** Red. *E-isto* Maj. 1890, 44a (*se ni ricevos sufiĉan nombron da helpantoj ni publikigos la ~ojn* [de fondota asocio]); Chris *DeE 1910* (→ Statut), *DeE 1923*; OA 9-2007.

staŭd/ [1974] **~o** Boka *ERu 1974*.

staŭl/ [1974] **~i** Boka *ERu 1974*. ‖ **~a** Boka *ERu 1974* (*~a angulo*).

staŭt/ [1921] **~o** (kuir.) FL *EnE 1921*, 345 (EN stout; *speco de malpala biero, simila al portero, sed pli forta*).

stearin/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Boka *ERu 1974* (*~a kandelo*). ‖ **~kandelo** GM *EFr 1910*.

steatit/ [1974] **~o** (min.) Boka *ERu 1974*.

steb/ [1889] **~i** Z *RE* 196a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~ero** GM *EFr 1910*; *KudrT 1947*, 4. **~ilo** GM *EFr 1910*. **~istino** GM *EFr 1910*. **~ita** Boka *ERu 1974* (*~ita litkovrilo*). ‖ **~maŝino** Boka *ERu 1974*.

Stefan/ [1894] **~o** (vira nomo) Z *FE 1894*, 18.13 (*Mia frato diris al ~o, ke li amas lin pli, ol sin mem*); Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o, drinkema kelisto*); OA 7-1958.

stek/ [1921] **~o** (kuir.) FL *EnE 1921*, 345 (EN steak).

stel/ [1887] **~o 1** (astr.) Z *UL* [v], *DL* 31 (*apenaŭ la ~oj ekellumis el la klara etero, li eksentis novan vivon*), *RE* 60a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 104 (*~o nur en sia rondo / Sin povas movi*), *FE 1894*, 10.13 (*en la nokto ni vidas la palan lunon kaj la belajn ~ojn*). ‖ **~a** Z *DL* 38 (*~a ĉielo*); GM *EFr 1910*. ‖ **~aro** Z *RE* 188a (соэвѣэдіе, nun созвездие, nun ankaŭ *konstelacio*); Beau *EFr 1903* (constellation). ‖ **~bildo** (astr.) Luyk *Iŝtar* 1924, 11.5 (*~bildo de la zodiako*). **~observejo** (nun ankaŭ *observatorio*) Luyk *Iŝtar* 1924, 53.2 (*Omar forestos en la ~observejo, kune ku la tri junaj gastoj de Ijob*).

stel/ [1891] **~o 2** (fig.) (ling.) **~eto** GM *EFr 1910* (astérisque; nun ankaŭ *asterisko*). ‖ **~mastrino** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b (*Saĝa nia ~mastrino* [en rakonto: estrino de la steloj]).

stelari/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*.

stele/ [1910] **~o** (reli.) (arto) GM *EFr 1910* (stèle).

stelt/ [1910] **~o** (ark., *stilzo* [EN *stilt*], *irilo*, *stangirilo*) GM *EFr 1910* (échasse; DE Stelze).

stem/ [1900] **~o** (mar.) (ark., *steveno*) Nordenstreng *LI* Okt. 1900, 146a (*Starinte ĉe l' ~o dum taga la bril'*; en pn. EN stem, FR étrave, DE Steven). ‖ **antaŭ~o** Nordenstreng *LI* Okt. 1900, 146a (kunligitaj traboj, formantaj la antaŭaĵon de ŝipo.).

stenograf/ [1905] **~i** Borel *GermE* Apr. 1905, 39b (*multaj e-istoj ~as*); GM *EFr 1910* (apud *stenografii* kun *-i*); OA 3-1921. ‖ **~o** GM

EFr 1910 (~ado). ‖ **~ado** GM *EFr 1910* (~o). **~ista** Borel *GermE* Apr. 1905, 39b (*kongreso de ~ista klubaro germana Gabelsberger*). **~isto** Borel *GermE* Apr. 1905, 39b (*~istoj gabelsberger'aj*); GM *EFr 1910*.

stenografi/ [1896] **~o** Stank *Viv 1896*, 19 (*dank' al°* [pro] *la ~o ĉiuj gazetoj* [...] *ripetis ĉion*); [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 40 (*ĵurnalo en ~o* Duployé), *EFr 1903*; OA 3-1921. ‖ **~a** [Nyl] *LI* Jul. 1899, 5 (*~aj gazetoj*); Borel *GermE* Mar. 1905, 29b (*societo ~a*); *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Int. E-ista ≈a Societo*). ‖ **~isto** (ark., *stenograf/ist/o*) [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 57 (*~istoj Duployé'aj*), Jan. 1899, 167; *LI* Jul. 1899, 5 (*~istoj Düplŭajeaj (Duployé)*); *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Unuiĝo de la Gap'aj ≈istoj*).

stenotakigraf/ [1906] **~o** (hist.) (ano de iama germana stenografia sistemo *Stenotachygraphie* de *August* LEHMANN *(1875)*) *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Societo de e-istaj ≈oj*).

stenotakigrafi/ [1907: *~a*] **~o** (hist.) vd. je *stenotakigrafo*. ‖ **~a** *PoŝKal 1907 II*, 70 (*≈a E-ista Societo*).

Stentor/ [1957] **~o** (mit.) War *GD 1957*.

step/ [1889] **~o** (geog.) Z *RE* 194a, *MV*, *UV*; *LI* Dec. 1895, 6 (*la fervoja vagonaro nin kondukis* […] *trans la grandega rusa ~o ĝis Sevastopolo*); Tolk *Voron ~1900*, 2 (*flava, sekiĝinta kiel ŝtono, ~o*); G *NovAnt 1909*, 4 [t] (*Kozako en ≈o*). ‖ **~a** *LI* Dec. 1895, 6 (*la lumefektoj* […] *en la ~a pejzaĝo*).

stereofoni/ [1967] **~o** (muz.) But *EEn 1967*; Wells *EEn 1969*; *PIV 1970*; OA 9-2007. ‖ RIM. Post diversaj eksperimentoj sub aliaj nomoj jam de 1881, la tekniko kaj ĝia nuna nomo *~o* int. populariĝis nur fine de la 1950-aj jaroj (unua komerca ~a muzikdisko en 1957 en Usono).

stereografi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*.

stereometri/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*.

stereoskop/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; War *GD 1957*.

stereoskopi/ [1957] **~o** War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*.

stereotip/ [1894] **~o** Z *GVGE 1894*; Beau *EFr 1903*; War *GD 1957* (plusendas al *kliŝo*). ‖ ‖ **~a** War *GD 1957*. **~i** War *GD 1957* (plusendas al *kliŝi*). ‖ **~aĵo** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (kliŝajo [tiel, kun -j-]; cliché).

stereotipi/ [1957] **~o** War *GD 1957*.

stereotom/ [1957] **~o** War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*. **~i** War *GD 1957*.

stereotomi/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910*.

steril/ [1910] **~a** (med.) GM *EFr 1910*; *PVS 1954*; War *GD 1957*. ‖ **~eco** War *GD 1957*. **~igi** War *GD 1957*. **~igo** War *GD 1957*.

steriligator/ [1957] **~o** (tek.) War *GD 1957*.

sterk/ [1889] **~o** Z *RE* 102b, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 210a, 212a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~akvo** GM *EFr 1910*; Boka *ERu 1974*. **~oskarabo** Boka *ERu 1974*.

sterkorari/ [1974] **~o** (zool.) Boka *ERu 1974* (= rabmevo).

sterkuli/ [1974] **~o** (bot.) Boka *ERu 1974*.

sterled/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo, el kies frajo oni faras kaviaron) Z *RE* 194a, *MV* (Sterläd° (Accipenser ruthenus; ark., *Sterlet*)), *UV*.

sterling/ [1890] **~o** (mon.) G *Kond 1890*, 42 (*1 Livro°* {pundo} *≈o po 20 ŝilingoj po 12 pencoj*); [Z] *E-isto* Sep. 1893:4, 142 (*miliono da funtoj°* {pundoj} *da ~oj*); Boka *ERu 1974*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (*~a funto°*); Boka *ERu 1974* (*~a funto°, pundo*).

stern/ [1889] **~i** Z *RE* 58b (sur~i), 138b, 144b, 168b (el~i, dis~i), 194a, 194b, 214a, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*Mi ~is la malsanulon sur la lito*); GM *EFr 1910* (*kiel oni ~as, tiel oni dormas*); Boka *ERu 1974* (*~i tablotukon*). ‖ **~aĉi** Boka *ERu 1974*. **~aĵo** GM *EFr 1910*; Boka *ERu 1974*. **~ejo** GM *EFr 1910* (lit, couche). **~iĝi** GM *EFr 1910*; Boka *ERu 1974*. ‖ **dis~iĝi** GM *EFr 1910*. **iel~i** Z *RE* 27b, 168b (~i, dis~i). **dis~i** Z *RE* 168b (~i, el~i); Ger *Fant 1895*, [13] (*Vento*

dis~as la unuj° [foliojn] *sur tero*). **sub~i** Z *RE* 138b. **sur~i** Z *RE* 58b (~i).

sternum/ [1910] **~o** (anat.) GM *EFr 1910*; Boka *ERu 1974*.

stertor/ [1889] **~i** Z *MV* (röcheln), *UV*. ‖ **~o** Boucon *GermE* Apr. 1905, 48a (*la raŭka ~o de la maro* [dum uragano]); GM *EFr 1910* (baza formo); Boka *ERu 1974* (~ado). ‖ **~ado** Boka *ERu 1974* (~o). **~anta** Stell *LI LitAld 1905*, [3] ([(fig.) pp trenŝipo] *pene ~anta per densa fumo*).

stetoskop/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*; *PVS 1954*; Boka *ERu 1974*.

stevard/ [1974] **~o** Boka *ERu 1974*. ‖ **~ino** Boka *ERu 1974*.

steven/ [1910] **~o** (mar.) (antaŭe *stemo°*) GM *EFr 1910*; Boka *ERu 1974*.

stif/ [1921] **~a** (jur.) (indikas juran parencecon nebiologian, De Stief-, En step-; antaŭe *nepropra*Z [patro ktp.], *duon*UV-[patrino ktp.]) FL *EnE 1921*, 262b (step- *(prefix* implying relationship*)* duon-, stif-); KK *Johano la Brava* (trad. el Petöfi), 1923 (*En proksim' ne estas via panjo ~a*); Pech *EHu 1958* (mostoha); But *Step by Step*, 91965 § 1171 (*~a patro, patrino, filo, filino*), *EEn 1967* ([ankaŭ *stif-*] *~a patro, patrino, filo, filino, filo, filino*); KK *Libero kaj Amo* (trad. el Petöfi), 1970; PAG 51985 § 425 Rim. I (*~a rilato*); PD *GDFE 1992*, 95a (*~-filo, -frato, -patro* [apud *duon-*]); Kr *PVEG 2018* (ne en *GVEG 1999*) ([*ankoraŭ malofta*]). ‖ **~familio** Kr *PVEG 2018*. **~gepatroj** Kr *PVEG 2018*. **~infano** Kalo, *Johano la Brava* (trad. el Petöfi), 1923 (*Mi rapidas, male spertos mi insulton. / ≈infan' mi estas, tio diras multon*); But *Step by Step*, 91965 § 1171, *EEn 1967*; Kr *PVEG 2018*. **~patrino** KK en *Johano la Brava* (trad. el Petöfi), 1923 (*Ho suferoj multaj ŝian vivon ombris, / Sed precipe ŝia ~patrin' ŝin rompis*; *≈patrinon hejme furiozo skuas*; *Ŝia kara panjo mortis jam tre frue, / Ŝia patr' edziĝis poste ankaŭ due. / Ankaŭ lin forrabis baldaŭ la destino, / Venis ŝi sub zorgon de la ~patrino*); Pech *EHu 1958* (mostohaanya); Kr *PVEG 2018*.

stift/ [1910] **~o** (tek.) GM *EFr 1910* (goupille; De *Stift*; *dukurba ~o*); G *EPl 1916*; *PV 1930* (*alĝustiga, duobla, fiksa, konusa ~o*). ‖ **~i** GM *EFr 1910* (kun~i). ‖ **akso~o** GM *EFr 1910*. **fendo~o** *PV 1930*. **ŝraŭbo~o** *PV 1930*.

stigm/ [1910] **~o 1** (bot.) GM *EFr 1910* (apud *stigmato 1°*); G *EPl 1916*; *PV 1930* (*la ~o estas destinita por ricevi la polenon*).

stigm/ [1932] **~o 2** (med.) (neforviŝebla haŭtmarko *(ankaŭ morale)*) (ark., *stigmato 2*) *ParGv 1932*.

stigmat/ [1910] **~o 1** (bot.) (ark., *stigmo*) GM *EFr 1910* (apud *stigmo*); *STT 1956*.

stigmat/ [1957] **~o 2** (med.) (neforviŝebla haŭtmarko *(ankaŭ morale)*) (antaŭe *stigmo*) War *GD 1957*.

stiĥometri/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

stik/ [1910: *~o*] **~i** (agr.) *PIV*. ‖ **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (canne, bâton; En *stick*). ‖ **~eto** GM *EFr 1910* (badine).

Stiks/ [1910] **~o** (mit.) (rivero) *PropN 1910*; FL *EnE 1921*, 323a. ‖ **≈a** FL *EnE 1921*, 323a.

stil/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 22 (*≈o estas la homo*); Z *RE* 184b, 194a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 62; Z *UV*; [Beau] *L'Esp* Mar. 1899, 193 (*seĝoj de tre pura ~o*); Nyl *ESv 1933* (*simpla, peza, flua, poeza, renesanca, baroka ~o*). ‖ **~a** Z *Majn 1889-3* (*la plej bona ~a formo*); G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~isto** *LI* Mar. 1896, 37 (*en la unua vico de niaj esperantaj ~istoj*); G *EPl 1916*; Nyl *ESv 1933* (*bona ~isto*). ‖ **sen~a** Nyl *ESv 1933* (*sen~a konstruaĵo*).

stilet/ [1933] **~o** (mil.) Nyl *ESv 1933*.

stilistik/ [1888: *~a*] **~o** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; Nyl *ESv 1933*. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 7 (*se naskiĝus ia demando ~a*); Nyl *ESv 1933*.

stiliz/ [1916] **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~o** G *EPl 1916*.

stink/ [1933: *~i*] **~a** (malbonodora, fetora, fiodora° {pref. odoraĉa}; De stinkend, En stinking) Pech *EHu 1958*, 16. ‖ **~i** (sin. *mal/bon/odor/i*; De *stinken*) KK *Infer 1933*, 279b.

stilus/ [1933] **~o** (bot.) Nyl *ESv 1933*.

stilz/ [1910: *~birdo*] **~o** (antaŭe *ir/il/o*, *stang/-ir/il/o*, *stelt/o°*) Diett *Gold 1921*; Lili *DeE 1928*; Nyl *ESv 1933* (plusendas al *irilo*, *stangirilo*). ‖ **~birdo** (zool.) Ver *EncV 1910* (→ gruo, tribuso de ≈birdoj); Nyl *ESv 1933*.

stimul/ [1891: *~o*] **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*; Nyl *ESv 1933* (*~a medikamento*). **~o** Boro *E-isto* Okt. 1891, 74 (*la disvastigado de la* [l.i.] *devas havi kiel ~on tre gravajn praktikajn oportunaĵojn*); GM *EFr 1910* (~ado); G *EPl 1916*. ‖ **~ado** GM *EFr 1910* (~o); G *EPl 1916*. **~ilo** G *EPl 1916*; *SennR* Okt. 1923, 2; Nyl *ESv 1933*.

stip/ [1889] **~o 1** (bot.) (genro el la familio poacoj: *Stipa*) Z *RE* 75b (ковыль), *MV* (Pfriem-gras), *UV*.

stip/ [1910] **~o 2** (bot.) (sin. *stipito*) GM *EFr 1910* (stipe, tige).

stipendi/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*La mortinta financisto S. K.* [...] *testamentis 30 000* [rublojn] *por ~ioj de lernantoj gimna-ziaj*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; OA 4-1929 (DE Stipendium). ‖ **~ato** Nyl *ESv 1933* (eble unuvortaĵo). **~ulo** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; Nyl *ESv 1933*.

stir/ [2007*] **~i 1** (direkti moviĝadon de veturilo) OA 9-2007 (*~i aŭton*; *~i ŝipon*; *~i biciklon*; *~i aviadilon*).

Stir/ [1896: *~ujo*] **~o 2** (ano de regiono en Aŭstrio). ‖ **~ujo** (ark. *Stiri/o*) Z *Adr 1896 fol. 1*, 4, *fol.°3*, 23; Duy *Pract 1906*.

stirak/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (styrax); G *EPl 1916*; Nyl *ESv 1933* (apud *stirakso*).

Stiri/ [1910] **~o** (federacia lando de Aŭstrio) B *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 72 (*Aŭstrio, ~o*); G *EPl 1916*. ‖ **~a** *InfRap* Jan. 1910, 4 (*~a Eo-Societo Graz*). ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*; G *EPl 1916*; Nyl *ESv 1933* (mn.).

stiv/ [1910] **~i** (mar.) GM *EFr 1910* (arrimer); Back *ESv 1919*; Nyl *ESv 1933*.

Stockholm/ [1896] **~o** (ark., *Stokholmo*) Zeid *LI* Apr. 1896, 57 (*estos en ~o granda eks-pozicio*).

stof/ [1889] **~o** (hist. rusa mezurunuo) Z *MV* (Stof (Hohlmass) {legu Hohlmaß}), *UV*; GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *ŝtof/o*.

stoik/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903* (stoïque); Z *EG 1904* (stoisch); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~eco** Nyl *ESv 1933*. **~ismo** (filoz.) GM *EFr 1910*. **~isto** (filoz.) GM *EFr 1910*. **~ulo** GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933*.

stok/ [1910] **~o 1** (ekon.) GM *EFr 1910* (EN, FR *stock*); Nyl *ESv 1933* (*~o de libroj*); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 9-2007. ‖ **~i** OA 9-2007 (*~i varojn*; *~i manĝaĵojn*). ‖ **~ata** OA 9-2007 (*~ata varo*). **~ita** OA 9-2007 (*~ita varo*).

stok/ [2007*] **~o 2** (fig.) OA 9-2007 (*vorto~o* (= vortprovizo); *ŝi havas grandan ~on da ŝer-coj*).

Stokholm/ [1894] **~o** (kp. ark. *Stockholm°*, *Stockholmo°*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*inter 1000 loĝantoj de Edimburgo° mortas en jaro 19 personoj,* [...], *en ~o 21*); Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*sciencaj societoj de ~*); *LI* Jul. 1899, 3 (*La Klubo E-ista en ~o*); Nyl *LI* Nov. 1905, 523 (*~o, la 10-an de nov. 1905*); B *PropN 1910*. ‖ **~a** *LI* Jul. 1899, 5 (*En diversaj svedaj gazetoj, precipe ~aj*; *la* [...] *decidoj de la ≈a klubo*; nekon-sekvenca uskleco en la apudstarantaj frazoj tia).

stol/ [1910] **~o 1** (hist.) (vest.) GM *EFr 1910* (étole).

stol/ [1910] **~o 2** (reli.) (vest.) GM *EFr 1910* (étole); Nyl *ESv 1933*.

stomak/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 33 (*oni manĝas* [...] *sen sin ruini°* *la ~on*); Z *RE* 107b (*ĉe malplena ~o*), 204a (*sur malplena ~o*; kp. DE auf (= sur) leeren Magen), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933* (*~a suko*). ‖ **~saniga** GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933*.

stomp/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (estomper); *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~ilo** (tek.) GM *EFr 1910* (estompe).

ston/ [1891] **~o** (ark., *ŝton/o*) Meier *GramDe 1891*, 17. ‖ **~eto** Meier *GramDe 1891*, 17. ‖ RIM. Probable ne mispreso, ĉar Meier *GramDe 1891* uzas ĝin dufoje por tradukekzerco de frazo el DE.

stop/ [1908] **~i 1** (tr.) (mar.) (antaŭe *halt/ig/i* kp. ark. *stop/ig/i*°) Roll *MarT 1908*, 46 (*Oni komandas la maŝinistojn* [de ŝipo] *laŭ la sekvanta maniero:* [...] *≈u! (t. e. haltigu!)*); War *GD 1957* (stopper); *PIV 1970* (*~i la motoron*). ‖ **~!** (interj.) War *GD 1957* (stop! [baza formo]); *PIV 1970* (baza formo). ‖ RIM. *PIV 2002*, *2005* interŝanĝis la sinsekvon de *PIV 1970*: nun verbo antaŭ interjekcio.

stop/ [1910] **~i 2** (netr.°) (tek.) (ark., *~i (tr.)*) Ver *EncV 1910* (*stopper*; pri ŝipo aŭ ajna mekanika veturilo, kiu haltas). ‖ **~igi** (ark., *~i*) Ver *EncV 1910* (*faire stopper*; haltigi la funkciadon de maŝino).

stopl/ [1904] **~o** (agr.) Z *EG 1904*; Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910* (DE Stoppel); OA 3-1921. ‖ **~obarbo** *EB 1979*, 35#23 (*tritaga barbo*). **~okampo** GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933*.

stotink/ [1910] **~o** (mon.) GM *EFr 1910* (*monn. bulgare*).

str. [1889] (mll de *strato*) Z *Adr 1889*, 3.

strab/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 81b; Beau *EFr 1903*. **~e** GM *EFr 1910* (*~e rigardi*). ‖ **~eco** (med.) Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~ulaĉo** GM *EFr 1910*. **~ulo** Beau *EFr 1903*; Nyl *ESv 1933*.

Stradivari/ [2005*] **~o** (antaŭe *Stradivarius/*) *PIV*.

Stradivarius/ [1910: ~] [**~o**] (ark., *Stradivari/o*) B *VdE 1910* [→ violono] (*violono de ~*).

strad/ [1910] **~o** (ark. *podio*) GM *EFr 1910* (estrade; DE ark. *Estrade*, nun *Podium*).

strand/ [1910] **~i 1** (mar.) GM *EFr 1910* (s'échouer; De *strand|en* [ambaŭ: havarie albordiĝi]).

strand/ [1910] **~i 2** (fig., malsukcesi) GM *EFr 1910* (s'échouer; De *strand|en* [ambaŭ: malsukcesi per entrepreno]).

strand/ [1933] **~o** Nyl *ESv 1933*.

strang/ [1889] **~a** Z *RE* 156a (kaprica), 226a, *RE* 195b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 (*la kaŭzo de mia subita kaj ~a reveno*); Nyl *ESv 1933* (*~a homo, ago, aspekto, odoro, konduto*). ‖ **~e** Cart *Bild 1905*, 10 (*~e blua*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 28a (ago, ageto); Beau *EFr 1903*; Nyl *ESv 1933*. **~eco** *LI* Okt. 1898, 153 (*la ~ecoj de la nacia lingvo*); Beau *EFr 1903*. **~ulo** Z *RE* 226a; GM *EFr 1910*.

strangl/ [1910] **~o** (ark. *strangoli*) GM *EFr 1910* (étrangler; apud *strangoli*).

strangol/ [1908] **~i** (antaŭe *premegi ĝis sufokiĝo*) (kp. ark. *strangli*°) Rhod *EnE 1908* (→ *strangulate*); Chris *DeE* (→ *strangulieren*); Nyl *ESv 1933*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 9-2007 (*~i homon*; *~i beston*).

Strasburg/ [1890] **~o** G *Kond 1890*, 20 (*Sed vojirante de ~o al Bazileo° mi fumis* [en la trajno]); B *PropN 1910*.

stras/ [1910] **~o** (falsbrilaĵo) GM *EFr 1910* (strass; DE *Strass*, nun pli kutima *Billig|limit|at*); Nyl *ESv 1933*.

strat/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 24 (*amase stari sur la ~o*), 30 (*promenadi en la ~oj*), 31 (*Sur ĉiuj balkonoj en la ~o* [...] *sin montris homoj*), 31 (*la knaboj de l' ~o bruis*), 39 (*mi kuradis sur la ~o*), *RE* 194b, 211b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.2 (*Promenante sur la ~o, mi falis*), 22.14; GM *EFr 1910* (*senelira ~o*; impasse); Nyl *ESv 1933* (*oni promenas en, el, sur ~o, tra la ~oj, oni loĝas ĉe ~o*; *senelireja ~a*). ‖ Mll «str.». ‖ **~a** GM *EFr 1910* (*~a bubaĉo, ~a knabaĉo*). ‖ **~ego** (nun pli kutimaj *avenuo*, *bulevardo*) GM *EFr 1910* (avenue, boulevard); Nyl *ESv 1933*. **~eto** Z *RE* 54a (*senelira ~eto*), 132a; Beau *EFr 1903* (ruelle). ‖ **ĉe~a** GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933*. ‖

~baraĵo (nun pli kutima *barikado*) GM *EFr 1910* (barricade). **~bubo** Nyl *ESv 1933*. **~fronta** GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933* (*ĉambro ~fronta*). **~kanaleto** GM *EFr 1910* (caniveau); Nyl *ESv 1933*. **~kruciĝo** Nyl *ESv 1933*.

strateg/ [1959] **~o** (antaŭe *strategi/ist/o*°) Sek *Nepal 1959*, 212.

strategi/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Nyl *ESv 1933*. ‖ **~isto** (ark., *stratego*) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933*.

stratigrafi/ [1952*] **~o** (geol.) BS *EDe 1952*, 242.

stratosfer/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

streb/ [1926] **~i** Z *2 FA-1926* (*li sciis, al kiu celo la flamo ~is*; ok pliaj trafoj en *2-4 FA*); Nyl *ESv 1933*; *PV 1934*; OA 6-1935 (De streben).

streĉ/ [1889] **~i** Z *RE* 105b, 106a, 107b (натуживать, ark. «streĉi siajn muskolojn ks»), 107b (натягивать, «streĉi kordon, ŝnuron, draton, reton ks.»; *fig*.: uzi nekonvenajn argumentojn ks), 165a, 181a (*sin ~i*; peni), *MV*, *UV*; Nyl *ESv 1933* (*~i ŝnuron, muskolon, la kolon, horloĝon, risorton, ŝraŭbon, pafarkon, la atenton*). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~eca); Nyl *ESv 1933* (*la vivo estas ~a; ~a batalo*). **~e** GM *EFr 1910*. **~o** Z *RE* 145b; GM *EFr 1910* (~ado, ~eco); Nyl *ESv 1933*. ‖ **~ado** GM *EFr 1910* (~o); Nyl *ESv 1933*. **~eca** GM *EFr 1910* (~a). **~eco** GM *EFr 1910* (~o); Nyl *ESv 1933*. **~iĝi** Z *RE* 49b; Nyl *ESv 1933*. **~iĝo** GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933*. **~ilo** (pp horloĝo) GM *EFr 1910* (clé *(montre)*); Nyl *ESv 1933*. **~ita** *RE* 107b (натянутый, «streĉita (kordo ks)», fig. ankaŭ pri malbonaj, malvarmaj interrilatoj); Nyl *ESv 1933* (*~ita situacio*). **~ingo** Z *RE* 165a. ‖ **~haltigilo** Nyl *ESv 1933* ([en horloĝo]). **~pesilo** (tek.) (fiz.) GM *EFr 1910* (balance à ressort, «risorta pesilo»). **~pezilo** (tek.) (fiz.) GM *EFr 1910* (fil à plomb); Nyl *ESv 1933* ([en horloĝo]). **~tiri** GM *EFr 1910*. **~vundo** (med.) GM *EFr 1910* (effort *(méd.)*); Nyl *ESv 1933*. ‖ **el~ebla** GM *EFr 1910*. **dis~i** Z *RE* 167b (*sin dis~i*; sin diskuŝigi). **mal~a** Z *RE* 43b (velka). **mal~i** GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933*. **mal~ita** GM *EFr 1910*; Nyl *ESv 1933*. **sur~i** Z *RE* 106a. **tro~i** Nyl *ESv 1933* (*tro~i la cerbon*).

strek/ [1889] **~i** Z *RE* 224a, *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (derivaĵo). ‖ **~o** Z *RE* 224a, *MV*, *UV*; Stank *Viv 1896*, 18 (*Jen estas en ĉefaj ~oj viaj* [...] *ŝuldoj*); GM *EFr 1910* (baza formo). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~eto** Z *UV* [enk. 2] (*Vortoj, kiuj formas kune unu ideon, estas skribataj kune, sed dividataj unu de la alia per ~eto* [apostrofo]); GM *EFr 1910*. **~ilo** GM *EFr 1910*. ‖ **ĉirkaŭ~i** GM *EFr 1910*. **el~i** Z *RE* 26b (malpurigi, elmakuli). **for~i** GM *EFr 1910* (tra~i). **neel~ebla** *LI* Feb. 1896, [17] (*paŝo videbla, neel~ebla kaj nereperdebla*). **re~i** GM *EFr 1910* (*re~i la harojn*). **sub~i** Z *RE* 138b; GM *EFr 1910*. **sur~i** GM *EFr 1910*. **tra~i** Z *RE* 132a; GM *EFr 1910* (for~i). **tra~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~eborita** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (percé en lignes). **~kanono** (mil.) (tek.) GM *EFr 1910* (canon rayé = «kanontubo»). **rand~i** GM *EFr 1910*.

stret/ [1932] **~a** (mallarĝa) *ParGv 1932*; *NLR* Nov. 1955 [v] (mallarĝa, maldika).

stri/ [1889] **~o** Z *RE* 140b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, [3a] (*nigra ~o (ĉe ĉevaloj)*). ‖ **bord~o** Nordenstreng *LI* Okt. 1900, 144b ([ŝipego] / *Alkuris al nia bord~'*).

strig/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 187b, *MV* (Eule), *UV*. ‖ **~a** Boi *Perd 1904*, 5 (*~aj okuloj* [de sorĉistino]). ‖ **paser~o** (zool.) (сычъ; eble *Strix aluco* [?]); Beau *EFr 1903* (chouette).

strigl/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909 (De striegeln).

strik/ [1889] **~o** Z *RE* 194a (interkonsento, «interkonsentita ĉesigo de laboro»), *MV*; *UV* (grève | strike | Strike {nun: Streik} | стачка (работниковъ) | strejk).

striknin/ [1903] **~o** (farm.) Beau *EFr 1903* (strychnine); Z *EG 1904* (Strychnin); OA 2-1914.

strikt/ [1929*] **~a** (vest.) OA 4-1929 (FR collant (vêt.) | EN tight, close fitting | DE enganliegend). ‖ RIM. Oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, vd. BK II.1, ĉap. OA 4.

striktur/ [1921] **~o** (med.) FL *EnE 1921*, 345 (EN stricture; *En patologio, mallarĝiĝo de ia tubo en la korpo*).

strof/ [1889] **~o** (poez.) Z *RE* 196a; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

Strofad/ [1910] **~oj** (du insuletoj en la Ionia Maro) M, S *PropN 1910*.

Strombol/ [?] **~o** (insulo) (antaŭe *Stromboli/*°).

Stromboli/ [1903: ~] [**~o**] (insulo) (ark., *Strombol/o*) *EKato* Dec. 1903, 23 (*pro tiu malfruo, ni pasis nokte apud insuloj Lipari, ~*); Lamb *LI* Dec. 1905, 526.

struktur/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

strump/ [1889] **~o** (vest.) (ark., *ŝtrump/o*) *Nürn 1889* [v] 29 (Strumpf).

strut/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 195b, *MV*; G *NovJ 1891*, 4; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

Stuart/ [1893] **~o** *E-isto* Sep. 1893:4, 142 (*la elpelo de la domo de ~oj el Anglujo*).

stud/ [1888] **~i** (kp. ark. *studi/i*°) Einst *Plen 1888*, 11 [g] (*ĉu Vi ~as la lingvon internacian?*); Jon *ESv 1893,* 62 (studera); *FK 1903*, 204.5 (*~i ian specialan branĉon*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~aĵo** Cart *Bild 1905*, 15 (*rimarkinda ~aĵo, kiu devos mirigi la spiritan*° [sciencan] *mondon*). **~anto** (kp. *studento*) *FK 1903*, 203.24 (*~anto de la unua kaj kvara jaroj*).

stud. [1889] (mll de *studento*) Z *Adr 1889*, 11 (*~ med.*; studento de medicino), 14 (*~ de l' hist.*; studento de l' historio), 32.

student/ [1888] **~o** (kp. *stud/ant/o*) Z *DL* 48 [t] (*Kanto de ~oj*), *RE* 196b, *MV*, *Adr 1889*, 3 (*~o de veterinario*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, °*c*, 16 (*deziras korespondadon kun ~o aŭ studianto*° *el Francujo*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~o-juristo** *Adr 1896*, 13. ‖ Kp. *studi/ant/o*.

studi/ [1894] **~i** (ark., *stud/i*) Ender *E-isto* Maj. 1894, 95 [r] (*homo klera, kiu ~is la ĥemion en Zuriĥo*); *LI* Dec. 1895, 15 (*Oni povas por* [la ekzamenoj] *elekti la disciplinojn*° *(specojn de ~o*°, *fakojn), kiujn oni deziras ~i*°). ‖ **~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*ĝusta preparo por ~oj kuracistaj*); *LI* Dec. 1895, 15. ‖ **~anto** (ark., *studento*, *stud/ant/o*) Z *Adr 1897*, 10, 15, 16, °*c*, 16 (*deziras korespondadon kun studento aŭ ~anto*° *el Francujo*).

stuf/ [1910] **~i** (kuir.) Schatz *HuE 1910*.

stuk/ [1889] **~i** Z *RE 229* (штукатурить), *MV* 63 (stuckaturen°), *UV* (couvrir de stuc, crépir | parget° {AK 1922: stucco *(vb.)*} | stuckaturen° {vd. RIM.} | штукатурить {verbo} | sztukaterya° {substantivo, «stukaĵo, stukornamo»; de 1936: sztukateria kun -i-}), *EG 1904* (in Stuck arbeiten), let. al *Cart* (1907-02-24) [= LR 2] (*„Stuckaturen" ne estas multenombro, sed* verbo. *Ankaŭ por tiu ĉi vorto (kiel por „stamp") mi intencis doni al la radiko signifon* verban); B *VdE 1910* (verbo). ‖ RIM. **1** La (ŝajn-) germana verbo „stuckaturen", evidente inspirita de la rusa „ŝtukaturit", aŭ variaĵoj kiel „stuckati[e]ren", „stukkati[e]ren" aŭ „stucki[e]ren" / „stukki[e]ren" ne estas troveblaj en leksikonoj de la 19-a jarcento. Nun: *stuckieren, Stuck anbringen, Stuck aufbringen*. **2** Laŭ *AV* la baza formo estas verba, laŭ *PIV 2005* substantiva ‖ **~aĵo** Z *EG 1904* (Stuck, Stuckatur); G *PlE 1910* (→ sztukaterja [kun -j-], ~aĵo, ~ornamo). ‖ **~ornamo** *PlE 1910* (→ sztukaterja [kun -j-], ~aĵo, ~ornamo).

stult/ [1907] **~a** (antaŭe *mal/saĝ/a*, *mal/prudent/a* k.a.) Z *EG 1907* (dumm, albern; ne en *EG 1904*); OA 2-1914 (sot | silly | dumm).

stumbl/ [1934*] **~i** (antaŭe *fal/et/i*) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

stump/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Stumpf, Stummel); OA 3-1921 (EN stump).

stup/ [1903] **~o** Z *RE* 127b, *UV*; Beau *EFr 1903* (étoupe).

stupa/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 212.

sturg/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 6a (балыкъ: *sekigita sturgo*), 122a, *MV* (Stöhr), *UV*.

sturn/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 182a, *MV*, *UV*.

Stutgardo/ [1910] **~o** (urbo) (ark., *Stutgarto* kun -t) B *PropN 1910*.

Stutgart/ [1905: *~a*] **~o** (urbo *Stuttgart* en Germanio) (kp. ark. *Stutgardo*° kun -d) *Edin 1915*, 285b; Cseh *Post* 1936-07-11, 142 (*~o, la fama ĉefurbo de la ŝvaba lando*). ‖ **~a** Borel *GermE* Mar. 1905, 28a (*fondo de grupo: „~a e-a stelo“*; *≈aj gazetoj*); *PoŝKal 1907 II*, 69.

sub [1887] Z *UL* 20 (*Kaj Dio* [...] *apartigis la akvon kiu estas ~ la firmaĵo de la akvo kiu estas super la firmaĵo*), 20 (*Kaj Dio diris: kolektu sin la akvo de ~ la ĉielo unu lokon*), 20 (*Mi legis antaŭ kelkaj tagoj libreton ~ la nomo „Lingvo internacia“*), 22 (*≈ arbo, ~ verda ni sidis*), [v], *DL* 39 (*mi min kaŝis ~ la vesto de unu vendistino de sukerpanoj*), *Einst* (*mi volus resti eterne ~ pseŭdonimo*), *Ald 1888*, 3 (*D^ro S*, kiu skribas ~ la nomo de d-ro Esperanto*), *Dombr* (*Vi estas enskribita ~ No 4*), *RE* 101a (*~ la brako*), 136b (~-), 137a (*~ la pordego*), 138b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 15, 26.9 (*El ~ la kanapo la muso kuris~ la liton, kaj nun ĝi kuras ~ la lito*) k.m.a. ‖ **~e** Z *RE* 186b (*malsupre*). ‖ **~aĵo** (subŝtofo) Z *RE* 137a; B *GermE* Maj. 1905, 59b (*ruĝaj flugiletoj* [de papilio] *kun arĝenta ~aĵo*). **~en** Z *RE* 19. **~igi** Z *RE* 107a. **~ulo** Z *DL* 48 (*Iru al la superuloj, / Serĉu ilin ĉe ~uloj*), *RE* 137a (regato, pp civitano de reĝlando).

‖ **A-F** ‖ **~aĉeti** Z *RE* 52, 137b. *MV*. **~aĉeto** Z *RE* 17. **~akvigi** Z *RE* 119b. **~akviĝi** Z *RE* 113a. **~akvisto** Z *RE* 19b. **~apogi** Z *RE* 138a. **~apogilo** (подпора, apoga stango, fosto) Z *RE* 138a. **~atendi** Z *RE* 138b. **~aŭskulti** Z *EG 1904*. ‖ **~brako** Z *RE* 137b. **eks~kolonelo** Z *Adr 1901*, 6. **~ekvatora** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12. **~forĝi** Z *RE* 137b. **~fosi** Beau *EFr 1903*.

‖ **G-K** ‖ **~genuo** Z *RE* 137b. **~haŭta** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **~helpi** Z *RE* 24b (helpi). **~ĥirurgo** Z *RE* 217a. ‖ **~iri** Z *RE* 53b, 56a, 59b. **~irejo** Einst *Plen 1888*, 23 **~irinta** Z *DL* 31. **~iro** Z *RE* 59b. **~juĝisto** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172. **~ĵeti** Z *RE* 136b. **~kolonelo** Z *Adr 1896*, 12 (*~kolonelo de lima gardantaro*). **~kuracistino** Z *Adr 1896*, 11. **~kuŝi** Z *RE* 137b, *MV* 40.

‖ **L-R** ‖ **~lavi** Z *RE* 137b, 159a. **~leŭtenanto** Z *Adr 1889*, 12, 22. ‖ **~majstro** Z *RE* 137b, *MV* 43, *UV*. **~mara** Vila *LernEs 1901*, 34 (→ *sub*); Z *EG 1904* (→ *mar*). **~meti** Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 138b (dufoje), 139b (humiligi). **~movi** Z *DL* 27. ‖ **~oficiro** Z *RE* 71, 212b. **~pafilego**° {ark., *lafeto*} Z *RE* 88a. **~planko** Z *RE* 138a. **~potenca** Z *RE* 137a. **~prefekto** *Eo PĴ* Jul. 05:2, 1a. **~premi** Z *RE* 136b. ‖ **~rigardi** Z *RE* 138b. **~rosti** Z *GVGE 1894*, 5a.

‖ **S-Z** ‖ **~skribi** Z *RE* 138a, 138a (*sin sub~i*; aboni). **~skribita** Z *UL* 31. **~skribo** Z *UL* 20. **~sterni** Z *RE* 138b. **~streki** Z *RE* 138b. **~ŝtofo** Z *RE* 137a, *MV* 65. ‖ **~tegmento** Z *RE* 223b, *MV* 66. **~teni** G *Blov 1888*, 18. **sub~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120, *MV* 66. **~tenante** Z *FE 1894*, 15.3 (*~tenante la kruĉon, por ke la virino povu trinki pli oportune*). **~teraĵo** G *Blov 1888*, 7. **~tero** Z *RE* 136b (kelo), 138a. **~tropika** *Cion 1926*, 6. ‖ **~valoro** *InfRap* Jul./Aŭg. 1910, 1. **~vesto** G *Kond 1890*, 29. **~vilaĝestro** Z *RE* 38b.

‖ **ne~premebla** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2.

subit/ [1887] **~a** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *ĉesis subteni la interparolon, fortigante tiel la* [...] *senkonsilecon, de kiu oni povis liberiĝi nur per ~a* [...] *klarigo*); Z *RE* 183a (rapida), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 (*la kaŭzo de mia ~a kaj stranga reveno*). ‖ **~e** Z *DL* 35 (*~e oni frapas* [...] *sur la pordo*), 40 (*unu tagon la ombro ~e ree venis*), 48 (*Kaj ~e morto venos*), *RE* 14b, 19a, 170a (surprize, neatendite); Beau *EFr 1903*.

subjekt/ [1889] **~o 1** (gram.) Z *RE* 137b (подлежащее), *MV* (Subject, nun *Subjekt*,

ambaŭ sencoj); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903*.

subjekt/ [1889] **~o 2** (pers.) Z *RE* 197a (субъектъ, «(jura aŭ natura) persono)», *MV* (Subject, nun *Subjekt*, ambaŭ sencoj), *UV*, *Reviz 1906*, 40.24 (*Li estas ĉefurba ~o*), *Rab 1908*, 65.19 ([vindinfanoj, fornosidistoj, pacientoj, gravedaj virinoj, malriĉaj poetoj] *kaj ankoraŭ diversaj similaj ~oj*).

subjektiv/ [1899] **~a** *LI* 1/1899; Z *FK 1903*, 280.20 (*la ~aj simptomoj*), *EG 1904*; OA 2-1914.

subjunktiv/ [1904] **~a** (gram.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914.

sublim/ [1909] **~a 1** (belega, noblega) Bend *DkE 1909*, 160; Benn *DeE 1926*, [452]; *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

sublim/ [1934] **~i 2** (kem.) *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ Kp. *sublimat/*.

sublimat/ [1889] **~o** (kem.) (ark., *hidrarga diklorido*) Z *RE* 197b, *MV* (Sublimat; ark., *Quecksilberdichlorid*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. *sublim/i*.

subskripci/ [?] **~o** (ekon.) (antaŭe *mon/-ofer/ad/o*; → ofer/).

substanc/ [1902] **~o** (antaŭe *substancio* kun *-i*) Boi *Mona 1902*, [11] (*La Monado* […] *estas nur ~o simpla, kiu enestas ĉe la kunmetitoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

substanci/ [1898] **~o** (ark., *substanco* sen *-i*) *LI* 6-7/1898.

substantiv/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 198a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Niel *LernDa 1890*, 11 (tabelo de korelativoj).

substitu/ [1907] **~i** (mat.) Z *EG 1907* (*(Algebra)* vertauschen, substituieren; ne en *EG 1904*). ‖ **~o** Z *EG 1907*.

subtil/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*senfinaj, sencelaj diskutadoj pri senutilaj ~aĵoj*). **~eco** Z *EG 1904*.

subtrah/ [1907] **~i** (mat.) Z *EG 1907* (subtrahieren, abziehen; ne en *EG 1904*); OA 8-1974.

subvenci/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 4-1929.

suĉ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 190a, *MV*, *UV*. ‖ **~adi** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a (*Li ĉielan feliĉon ~ados*). **~igi** Z *RE* 80b. **~igistino** Z *RE* 80b (nutristino). ‖ **~besto** (mamulo; kalkeo de DE *Säuge|tier*) Z *RE* 97b. **~infano** (nun pli kutima *bebo*) *Heck 1907*, 89. ‖ **al~i** Z *RE* 154a (kp. DE *an|saug|en*). **en~iĝi** Z *RE* 23b (впиваться). **sang~anta** Z *RE* 84a.

sud/ [1889] **~o** Z *RE* 231a, *MV*, *Adr 1889*, 5 (*fervojo ~-okcidenta*), *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903*. ‖ **≈-Afrika** Z *Adr 1896*, [5] (*≈-Afrika respubliko*). **≈-Afriko** (regno) R 2009*; *PIV 2020* (→ *Afrik*). **≈afriko** (regno) But *EEn 1967*, 444d. **~slavo** Keller *GermE* Maj. 1905, 51b, pn. (*La ~slavoj dancas, tenante sin per manoj kaj formante tiel grandan rondon*).

Sudan/ [1908] **~o** (regno) Rhod *EnE 1908*, 527 (apud *~lando*); B *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444d; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~lando** (ark., *~o*) Rhod *EnE 1908*, 527 (apud *~o*); *Edin 1915*, 285b. ‖ Kp. ark. *Sudanio*°.

Sudani/ [1910] **~o** (regno) (ark., *Sudano*) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

sudr/ [1959] **~o** (ark., *ŝudro*) Sek *Nepal 1959*, 212 (formo malpref. de *ŝudro*).

Sueb/ [1910] **~o** (hist.) (ano de ĝermana tribo) (ark., *svebo*) M *PropN 1910*. ‖ **~io** M *PropN 1910*.

Suez/ [1892] **~o** *E-isto* Feb. 1892, 21 (*kanalo de ~o*); B *PropN 1910*. ‖ **~a** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*~a Kanalo*); *EKato* Dec. 1903, 24 (*maljuna Paŝao, oficisto supera de ≈a kanalo*).

sufer/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*Mi mem plej bone komprenas kiom Vi devis ~i*), *DL* 31 (*ĝi ankaŭ ~is de la suno*), *RE* 13b (*~i mizeron*), 187a (elporti), 195a, 202a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 32. ‖ **~o** Z *DL* 41 (*zorgoj kaj ~oj lin tormentis*°), *FE 1894*, 32.12 (*ili vidas la ~ojn de*

siaj najbaroj); Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 45.1 (*la ~oj de la homidoj*). ‖ **~anto** Z *RE* 195a. **~ebla** Z *RE* 187a; Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *DL* 31 (*Tio ĉi lin tre ~igis*); Z' *UL* Yɪ *1888*, 52 [v] (→ *ju..des*: *Ju pli ili ~igis ilin, des pli ili multiĝis*). ‖ **ne~ebla** Einst *Plen 1888*, 34 (*mi ĝin trovis ne~eblan*°). **sam~ulo** Z *Rev* Mar. 1907, 290 ([Javal blinda;] *tamen ne fariĝis apatia* [...] *kiel la pliparto de liaj sam~uloj*).

sufiĉ/ [1887] **~e** Z *UL* 23 (≈*e! trankviliĝu de l'batado, / Ho, mia kor'!*), *UL* [v], *DL* 5 (*mi donos al la dezirantoj ~e da materialo por legi*), 9 (*la pseŭdonima aŭtoro eble estas ne ~e instruita*), 24 (*Petro kaj Mario estas jam ~e maljunaj*), 35 (*mi estas ~e riĉa por tio ĉi!*), *Ald 1888*, 7 (*broŝuro* [...], *kiu havas en si* [...] *~e grandan nombron da vortoj*), *RE* 14b, 109a (*ne ~e lerninta*), 226b, *MV* (genug), *UV*, *FE 1894*, 37.7 (*Nia urbo havas bonajn policanojn, sed ne ~e energian policestron*); Beau *EFr 1903* (derivaĵo). ‖ **~a** Z *UL* Fʀ [v], *Schl 1887*, 121 (*tuta vivo de homo ne estas ~a por nove krei la tutan senfinan multon da vortoj de lingvo*), *DL* 11 (*la plej malsaĝaj ŝercoj* [...] *estas por ili ~a vidigo, ke la afero estas „ridinda“*), 40 (*mi ilin havas en ~a nombro*), *RE* 42a, *MV* (genug; ne deduktebla, ĉu celita estas ~a aŭ ~e), *FE 1894*, 41.18 (*Unu fajrero estas ~a, por eksplodigi pulvon*); Beau *EFr 1903* (baza foro). **~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ega** (ark., *abunda*) Z *RE* 114a; Beau *EFr 1903* (abondant).

sufiks/ [1888] **~o** (gram.) Z *DL* 16 [III] (*La* [...] *pecojn mi donas,* [por] *ke la lernanto povu* [...] *kompreni bone la signifon kaj la uzon de l' ~oj kaj prefiksoj*), *FE 1894*, 30.10 (*per helpo de gramatikaj finiĝoj kaj aliaj vortoj (~oj)*), 42.9 (*La ~o « um » ne havas difinitan signifon*); *FK 1903*, 246.28 (*la enkonduko de diversaj prefiksoj kaj ~oj*); OA 1-1909; OA 7-1958.

sufle/ [1921] **~o** (kuir.) FL *EnE 1921*, 345 (soufflé).

suflor/ [1904] **~o** (teatr.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

sufok/ [1889] **~i** Z *RE* 36b, 45a, 51b, 209b, 210a, *MV* (ersticken (act.) [= tr.]), *UV*; Doré *Flut 1907*, 4 (*kvazaŭ li ~us pro la emocio*). ‖ **~a** Z *RE* 44b (*~a aero*), 45a, 210a; Beau *EFr 1903*. **~o** Beau *EFr 1903*; OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *angoro*: *malsaneca sento de ~o*). ‖ **~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 38.1 (*la ~eco en urbaj domoj* [en somero]). **~iĝi** Z *RE* 52b, 58 (*~iĝi sorbante*); Beau *EFr 1903*. **~iĝo** Z *RE* 210b; Beau *EFr 1903*.

sugest/ [1910: *~o*] **~i** (prezenti, proponi (sen-insiste) ideon por konsidero) (kp. *sugestio* kun *-i*) B *VdE 1910* (derivaĵo); *PV 1930* (plusendas al *sugestii* kun *-i*); OA 9-2007 (*mi ~as, ke ni faru jene*; *~i solvon*; *~i respondon*). ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a metodo*). **~o** B *VdE 1910* (inspiro; baza formo).

sugest/ [1910: *~o*] **~i 2** (kaŭzi aperon de ideo, pensigi) (kp. *sugestio* kun *-i*) B *VdE 1910* (derivaĵo); OA 9-2007 (*la simptomoj ~as, ke li havas malarion*; *ŝia esprimo ~is, ke ŝi estas kolera*; *la flugado de la birdoj ~is novan ideon por flugmaŝino*). ‖ **~o** B *VdE 1910* (Influo je persono hipnotigita, iganta ĝin pensi kaj voli, kion deziras la hipnotiganto).

sugesti/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Suggestion); OA 3-1921. ‖ **~a** Z *EG 1904* (suggestiv). **~i** Z *EG 1904* (suggerieren).

suk/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 188b (сок), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 191a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~iĝi** Z *RE* 104b. **~plena** Z *RE* 231b (forta); Beau *EFr 1903*. ‖ **sen~iĝi** Z *RE* 190b (sekiĝi); Beau *EFr 1903*.

sukcen/ [1887] **~o** Z *RE* 232a, *MV*, [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (*la altaj fenestroj* [de la palaco estas] *el la plej travidebla ~o*), *UV*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23 (*por ricevi agrablan odoron, oni aldonas iom da ~a oleo*).

sukces/ [1889] **~i** Z *RE* 9a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 214a; Beau *EFr 1903*.

suker/ [1887] **~o** (kp. ark. *sukr/o*, *zukr/o*) Z *UL* [v]; Z' *UL* Yɪ *1888*, 31 [g] (*Pli dolĉa ol ~o*); Z *RE* 32b (*konuso da ~o*), 177a, *MV*; Niel

LernDa 1890 [v]; Z *UV*, *FE 1894*, 2, 26.11 (*Anstataŭ kafo li donis al mi teon kun ~o, sed sen kremo*), 31.21 (*funto da ~o*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 79b (конфектъ, bombono), *FE 1894*, 35.5 (*Sur la tablo staris diversaj ~aĵoj*). **~aĵejo** Z *RE* 78a. **~aĵisto** Z *RE* 78a (кондиторъ, nun кондитер; kp. nur plu aŭstra aŭ ark. DE *Zucker|bäck|er*, «sukerbakisto». La kutima vorto en Germanio nun estas *Konditor* kiel en RU); *E-isto* Feb. 1892, 32 [r] (*adresoj de ~aĵistoj, apotekistoj kaj drogistoj*); *JarL SAT* 1923, 49. **~ujo** Z *RE* 177a. ‖ **~fabriko** Z *Adr 1896*, 33. **~farado** Z *RE* 177a. **~okano** Boi *PVE 1910*. **~paneto** Einst *Plen 1888*, 22 [g]. **~pano** Z *DL* 39. ‖ **kan~o** G *EPl 1916*.

sukr/ [1889] **~o** (ark., *suker/o*) *Nürn 1889* [v] 32b (Zucker). ‖ **~aĵo** G *Kond 1890*, 16 (*~aĵoj, pasteĉoj kaj fruktoj*). Kp. tamen *Kond 1890*, 18 *sukero*.

sulfur/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 199b, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 21b (*blua kiel flamo de ~o*), *UV*, *FE 1894*, 35; Ger *LI* Jan. 1896, 15 (*bolanta infera ~o*). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 26 (*la ~aj / Turmentaj flamoj* [de la infero]). ‖ **~acido** Z *FE 1894*, 35 (*En tiuj ĉi boteletoj sin trovas diversaj acidoj: vinagro, ~acido, azotacido kaj aliaj*). ‖ **acid~a** Wahl *Princ 1889*, 8 (*puto de acid~a akvo*).

sulk/ [1889] **~o 1** (en la vizaĝo) Z *MV* (Runzel {en la vizaĝo}), *UV*. ‖ **~a** Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*~a kiel malnova vintra pomo*). **~i** Z *RE* 107b (нахмурить, «sulkigi (brovojn), malserenigi (vizaĝon, mienon)»). **~igi** Z *RE* 99a, 144b. **~iĝi** Z *Ham 1894*, 9 (*Kaj kvazaŭ unu frunto de malĝojo / La tuta regno devus nun ~iĝi*).

sulk/ [1889] **~o 2** (en la kampo) Z *RE* 11b (борозда), 48b (желобъ, nun жёлоб; defluilo), *RE* 50a (жолобъ, nun жёлоб; defluilo), *MV* (Furche {en la kampo}), *UV*. ‖ **ĉirkaŭ~o** Z *RE* 132a (перехватъ).

sultan/ [1889] **~o** (pol.) Z *RE* 197b; Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 [= *FE 1903*, 31.4] (*la legendo pri la ~o de Kandaĥoro*°); Ger *LI* Jan. 1896, 13 [t] (*≈o kaj saĝegulo. Turka fabelo*); *FE 1903*, 187.1 (*La ~o Murado IV punadis la fumantojn per morto*); OA 1-1909. ‖ **~ino** Lang *LI* Mar. 1896, 44 ([poez.] *„la ~ino de l' Bosporo"* [= Istanbulo]); Desh *Avent 1907*, [3] (*≈ino Aiĥa, lia patrino, kiu sekvis lin ekziliĝantan*).

sum/ [1889] **~o** Z *RE* 197b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 62. ‖ **~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **re~i** (ark., *resum/*) Z *RE* 69a, *MV*; Beau *EFr 1903*. **re~e** Z *RE* 69a. **re~o** Z *RE* 132a; Beau *EFr 1903*.

Sumatr/ [1910] **~o** (insulo) *PropN 1910*; *Edin 1915*, 285b; But *EEn 1967*, 444d.

Sumer/ [1924] **~o**. ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*Gilgameŝ, la ~a* [mj.] *pratipo de Herkuleso*° {Herkulo}). ‖ **~o-Babela** Luyk *Iŝtar* 1924, 56.2 (*Ŝi uzis kun egala facileco diversajn lingvojn: la Babelan, la dialekton de la lando Uc, la Egiptan kaj la ~o-Babelan*).

sun/ [1887] **~o** (astr.) Z *UL* [v], *DL* 26 (*La printempa ~o fluidigis*° *la neĝon*), 30 (*En la varmegaj landoj la ~o radias alian varmegon, ol ĉe ni*), 30 (*la brula ~o faras el ili negrojn*), 31 (*ĝi ankaŭ suferis de la ~o*), 31 (*Nur je l' vespero, kian*° *la ~o estis subirinta, ili reviviĝis*), 34 (*li eliris en la lumon de l' ~o*), 39 (*apenaŭ la ~o sin levis aŭ mallevis, mi ĉian*° [...] *fariĝis tiel mire granda*), 42 (*ili ĉian*° *estis kune* [...], *unu antaŭ aŭ post la dua, laŭ la staro de l' ~o*), 45 (*ŝi* [...] *parolis kun li pri ~o kaj luno*); Einst *Plen 1888*, 23 (*de surirejo de la ~o ĝis ĝia subirejo*); Z *RE* 188b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 5.5 (*La ~o brilas*) k.a. ‖ **~a** Z *DL* 40 (*mi loĝas sur la ≈a Flanko*). ‖ **~brunigita** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.1 (*nudaj ~brunigitaj brakoj*). **~disko** [→ *Horuso*] Azor *ArkiT 1932* (*Egipta dio,* [...] *reprezentita ikonografie kiel aglokapa junulo kronita per la ~disko*). **~floro** (bot.) Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 138b, *MV* 64 (Sonne|n|blume), *UV*; Beau *EFr 1903*. **~kuŝiĝo** (~malleviĝo) Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **~oĉaro** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (*la ~o-ĉaro tirata de kvar ĉevaloj*). **~ombrelo** Beau *EFr*

1903; Vic *Kiĥot* 1905, 16 ([ili] *marŝadis kun sun~oj*). ‖ **vesper~o** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*la bonodoro de la vesper~o*).

Suna/ [1957] **~o** (reli.) War *GD 1957*; *PIV 1970* (≈o [mn.]). ‖ **≈ismo** War *GD 1957*. **≈isto** (kp. ark. *sunito°*) War *GD 1957*; kam en *Monat* Jun. 1990, 5.

sund/ [1910] **~o** (markolo) *PropN 1910* (≈o). ‖ **~aj** S *PropN 1910* (≈*aj Insuloj*). ‖ Kp. ark. *Sondaj°*).

sunit/ [1983] **~o** (reli.) (ark., *suna/ist/o*) *Jaro* 1983, 75; *Jaro* 1990 II 42.

sup/ [1887] **~o** (kuir.) Z *UL* [v], *RE* 117a (*avena ~o*), 145b, 198a, 215a (*~o fiŝa*), 230a (*brasika ~o*), *MV*; Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Nur solan ~on ni manĝadas*); Z *UV*. ‖ **pan~o** LA *FrE 1961*, 389a (→ *panade*).

super [1887] Z *UL* 19 (*mallumo estis ~ la profundaĵo, kaj la animo de Dio sin portis ~ la akvo*), 20 (*Kaj Dio* [...] *apartigis la akvon kiu estas sub la firmaĵo de la akvo kiu estas ~ la firmaĵo*), [v], *DL* 22 (*li ĉian° sidas ~ laboro*), *Ald 1888*, 10 (*Tiuj, kiuj volas labori ~ la lingvo internacia*); Einst *Plen 1888*, 34 (*diaboleto° verŝadis al li kelkajn ajmerojn° da malvarma akvo ~ la kapon*); Z' *UL* Yı *1888*, 61a [v] (*~ la akvo*); Z *RE* 103b, 113b, 116b, 130a (~-), 135b, 177b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26.10 (≈ *la tero sin trovas aero*). ‖ Kp. *sub*. ‖ **~a** Z *RE* 33b. **~i** Z *DL* 15 (*vi ricevos libron, kiu* [...] *laŭ la malfacileco de l' pretigo multe ~as mian libron*), *RE* 147b (trifoje: превзойти, превсходить, превышать), *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** Z *E-isto* Sep. 1889, 5 (*la ~eco de Eo antaŭ Volapük*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*mi alskribas°* [atribuas] *la ~econ* [inter la sezonoj] *al la printempo* [legu *aŭtuno*]). **~ulo** Z *DL* 48 (*Iru al la ~uloj, / Serĉu ilin ĉe subuloj*), *MV*.

‖ **A-K** ‖ **~akvego** (ark., *inundo*) Z *RE* 145a, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la fino de la mondo povas esti kaŭzita de ~akvego*); Beau *EFr 1903*. **~akvi** Z *RE* 54b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. **~artifiki** (superruzi) Z *RE* 132a. ‖ **~falo** Z *RE* 108a (нашествие). **~flua** Z *RE* 64b, 65a, 90a, *MV* 64 (überflüssig; ne dedukteble, ĉu celita estas ~a aŭ ~e), *UV* (→ *super*). **~fluo** Z *RE* 63b, 64b, 65a; Beau *EFr 1903*. **~homa** Brzo *Univ 1912:2*, 79 (*~homa laboro*). **~instruisto** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30. **~jaro** Z *RE* 18a, *MV*, *UV*. **~kreski** Z *RE* 115b.

‖ **L-R** ‖ **~leŭtenanto** *LI* Maj. 1898, 75a. **~litera** Z *Ald 1888*, 6. **~mezura** Z *RE* 225b (tro; чрезмѣрный); Beau *EFr 1903*. **~natura** Z *RE* 177b; Beau *EFr 1903*. **~pendi** Z *RE* 51, 102b; Ger *Fant 1895,* 16 (*La funebra malĝojo* [...] *~pendis lin, kiel nigra nubego*). **~regi** Z *RE* 130a (ĉefi), 150a; Beau *EFr 1903*. **~ruzi** (superartifiki) Z *RE* 132a; Beau *EFr 1903*.

‖ **S-Z** ‖ **~satigi** Z *RE* 150b; Beau *EFr 1903*. **~skribi** Z *RE* 103b. **~soni** Z *RE* 51. **~ŝuti** Z *RE* 214b (plenŝuti). ‖ **~tomba** Ger *Fant 1895,* 15 (*funebra, ~tomba kanto*). **~treni** Z *RE* 51. ‖ **~verŝadi** Z *DL* 32. **~verŝegi** Z *RE* 119a. **~verŝi** Z *RE* 54, 113b, 119a. **~verŝiĝi** Z *RE* 55. **~verŝita** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71. **~vesto** G *Blov 1888*, 8; Z *FE 1894*, 31.23. **~veturita** (ark., *surveturita*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91. **~vivi** (ark., *post/viv/i*) Z *Ham 1894*, 22.

superb/ [1952*] **~a** BS *EDe 1952*, 242; *NLR* Mar. 1956 [v] (impone, majeste bela).

superlativ/ [1903] **~o** (gram.) *FK 1903*, 254.27 (*la ~o* [estas farata] *per plej*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

superstiĉ/ [1889] **~o** Z *RE* 148b, *MV*, *UV*; Ger *Fant 1895,* 15 (*juĝa decido, fondita sur la kontentigo al la kruda ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 65b, 197a; Ger *Fant 1895,* 15 (*la pasioj de la ~a amaso*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903*.

supin/ [1902] **~o** (gram.) Boi *Mona 1902*, X [a] (*la formo ricevita de la participo aŭ ~o latina*).

suple/ [1900: *~anta*] **~i** (ark., *suplement/i*) Bend *DkE 1909*, 160. ‖ **~anta** Ahlb *LI* Apr. 1900, 54b (*~antaj membroj de la klubestraro*).

suplement/ [1923] **~o** Benn *EDe 1923*; OA 8-1974.

supoz/ [1889] **~i** Z *RE* 140a, 140b, 148b, 223a, *MV*, *UV*, *Ifig 1908*, 13 (*Ĉu havas li koleron kontraŭ mi? - Mi ĝin ~as*). ‖ **~igas** Luyk *Iŝtar* 1924, 39.1 (*La garnaĵoj de la kameloj ~igas, ke* [la vojaĝantoj] *venas el la lando Egipta*). ‖ **ne~ema** Z *Ham 1894*, 109 (*karaktero* [...] *ne~ema* [de H.]).

supr/ [1887] **~e** Z *UL* [v], *DL* 31 (*Vivo sin komencis*° *~e kaj mal~e*), 44 (*Li rigardis ~e kaj mal~e tra l' fenestroj*), *Nom 1* (*Ĉiuj ~e skribitaj verkoj povas esti ricevataj en ĉia librejo*), *RE* 14b, 49b (*de ~e*; malpene), 102b, 177b, 178b (~e, de ~e), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31, 33.12 (*Li staras ~e sur la monto kaj rigardas mal~en sur la kampon*). **~en** Z *DL* 39 (*Mi kuris ~en kaj mal~en*), *RE* 14b, 45 (*~en stari*), 111b (*fali mal~en*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Z *DL* 28 (*La mal~a parto de tiu ĉi domo estas alie kolorita, ol la ~a*), *RE* 15b, 28a; Beau *EFr 1903*. **~o** Z *DL* 26 (*Starante sur la ~o de l' monteto,* [...] *li vidis la tutan ĉirkaŭaĵon*), *RE* 15b (pinto; ~o), *MV*, *UV*. ‖ **~aĵa** Beau *EFr 1903*. **~aĵe** Beau *EFr 1903*. **~aĵo** (nun ankaŭ *surfaco*) Z *RE* 135b, *MV* (Oberfläche), [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la tera ~aĵo* {surfaco}), *UV*, *FE 1894*, 35.18 (*La tuta ~aĵo de la lago estis kovrita per naĝantaj folioj*). ‖ **~edirita** *Ruth 1893,* 5 (*la ~ediritaj kvar lingvoj*). **~enblovi** Z *RE* 164a. **~enflugadi** Z *RE* 24b (ekflugadi). **~enflugi** Z *RE* 16a. **~enigi** Z *RE* 102a. **~eniri** Z *RE* 23a (suriri). **~enkonduki** *Bern 1906*, [7] (*De tie ~enkondukas kovrita ŝtuparo*). **~enmeti** Z *RE* 16a. **~ennaĝadi** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a. **~entiri** Z *RE* 16a (surtiri). ≈**epotenca** (Dio) *LI* Feb. 1896, 25a. ‖ **mal~a** Z *DL* 27 (*Falinte de l' ~o de l' arbo, li sidiĝis sur la mal~an branĉon*), *RE* 111b (dufoje); Beau *EFr 1903*. **mal~e** Z *DL* 31 (*Vivo sin komencis*° *~e kaj mal~e*), 31 (*vivo kaj movado reĝis*° *mal~e sur la strato*), *RE* 19a, 111b, *RE* 186b (*mal~e, de mal~e*; sube), 195b (*kun la kapo mal~e*); Beau *EFr 1903* (*de mal~e*). **mal~en** Z *DL* 39 (*Mi kuris ~en kaj mal~en*), *RE* 19a (suben), 112a, 192b (*mal~en ĵeti* [kp. DE unter|werf|en]; venki), *Ham 1894*, 111 (*ŝiaj vestoj, penetritaj / Per peza akvo, ŝin mal~en tiris*). *FE 1894*, 33.12 (vd. je *supre*), *GVGE 1894*, [3b] (de la monto, deklive; bergab); Beau *EFr 1903*. ‖ RIM. En 1906 Z proponis al la LK „sob“ kiel sinonimon de „mal~en“ [LZ I 317]. ‖ **mal~engrimpi** Barth *Ludo 1928*, 16 (de arbo). **mal~eniri** Z *RE* 112a. **mal~eniro** Z *RE* 104a. **mal~envenigi** Barth *Ludo 1928*, 16 (de arbo). **mal~o** Z *RE* 111b (*per la mal~o*); Beau *EFr 1903*. **Plej~a** (reli.) Z *RE* 24a (la Plejalta, «Dio»).

sur [1887] Z *UL* 19 (*estu volo Via, kiel en la ĉielo, tiel ankaŭ ~ la tero*), 21 (≈ *la kampo, for de l' mondo, /* [...] *Amikino en la rondo / Kantas kanton pri l' espero*), 22 (La junecon – *mi ploranta / Metis mem ~ la altaron / De la devo ordonanta!*), [v], *DL* 9 (*Mi ne volus fari ian premon ~ la juĝo de l' publiko*), 15 (*Sinjoroj la kalkulantoj forgesis tiun simplan leĝon, kiun ili povas vidi ~ ĉiu paŝo*), 26 (*Starante ~ la supro de l' monteto*); G *Blov 1888*, 3 [a] (*mi elektis malgrandan rakonton, ~*° {per} *kiu mi antaŭ kelkaj jaroj lernis la rusan lingvon*), 5 (*Mario Gavrilovna estis edukita ~ francaj romanoj*); Z *RE* 16a (~-; supren-, ek-), 102a, 102b (~ *la dorso*), 113b, 116b, 118b (~ *la teron*), 134a (~ *la plata flanko*), 135a, 204a (~ *malplena stomako*), 229b (*frapo ~ la nazo*), *MV*; *E-isto* Sep. 1889, 1 (*Oni povas aboni ~ la poŝto* […]); G *NovJ 1891*, [3] (*notad*[i] ~ *la borso*); [Z] *E-isto* Feb. 1892, [17] (*e-isto ~ la insulo Cejlono en Azio*), Z *UV*, *FE 1894*, 6.5 k.m.a. (vd. en BK II), *GVGE 1894*, [3a] (*Frankfurto s.*° *(= ~*°*) Majno*); Abes *Kralj 1897*, 5 (~ *la bordoj de Danubo*; *loĝantoj ~ la serba-bulgara limo*). ‖ RIM. **1** Mll «s.» aŭ ark. «s/». **2** Por indiki situon de urbo ĉe rivero (kaj tiel distingi ĝin de aliaj samnomaj urboj) oni nun uzas ne plu *sur* laŭ la FR modelo, sed *ĉe*: Bulonjo ĉe Maro (aŭ maro), Frankfurto ĉe Majno, Ĥabarovsk ĉe Amur ktp. **3** Ne plu kutimaj estas formoj kiel „de tago ~ {al} tago“, „de horo ~ {al} horo“ k.s. (ambaŭ tiel en Bogd *LernBg 1890*, 2b). **4** Ne plu kutimaj estas formoj kiel „enskribitaj sur° {en} la

jarlibro“ (FR inscrit sur l’annuaire) (*FrazL 1903*, 18).

‖ **A-K** ‖ **~bati** Z *RE* 114a. **~bordo** (kajo, promenejo apud mara aŭ rivera bordo) Z *RE* 102a. **~flugi** Z *FE 1894*, 31.20. **~fosi** Z *RE* 16. **~fundaĵo** Z *RE* 137a, 138a (подонки, fiularo, aĉularo, friponaro). **~genue** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a. ‖ **~iri** Z *RE* 16a (~rampi). **~iro** Z *RE* 108a. **~ĵeti** Z *RE* 16a. ‖ **~konduki** Z *RE* 102b. **~kresko** Z *RE* 106a.

‖ **L-P** ‖ **~lasi** Z *RE* 105b. ‖ **~marŝi** *Bern 1906*, [6]. **~meti** Z *RE* 16, 103b, 104b, 114b. **~meto** Z *RE* 105a. **~metiĝi** Z *RE* 104b. ‖ **~paŝi** Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 107a (наступать, «surpaŝi, ataki», verbo plursignifa). **~pinto** Z *RE* 104b. **~plugi** Z *RE* 24b (plugi). **~porti** Z *RE* 21a (levi), 105a, 138a. **~premi** Z *RE* 105a. **~presi** Z *RE* 105a.

‖ **R-Ŝ** ‖ **~rajdi** Z *RE* 108a. **~rampi** Z *RE* 16a (~iri). **~sidi** Z *RE* 106b. **~skribi** Z *RE* 102b. **~skribo** G *Blov 1888*, 7; Z *RE* 232a. **~sterni** Z *RE* 58. **~streĉi** Z *RE* 106a. **~ŝarĝi** Z *RE* 28b (ŝarĝi, paki). **~ŝiri** Z *RE* 16a (~tiri). **~ŝovi** Z *RE* 103a. **~ŝuti** Z *RE* 51. **~ŝuto** Z *RE* 107a.

‖ **T-Z** ‖**~talio** Z *RE* 90a. **~tomba** Z *RE* 103a (*~tomba skribo*). **~tombo** Z *RE* 103a. **~tiri** Z *RE* 16a (suprentiri), 16a (~ŝiri), 102b, 107b (натягивать, vd. la komenton je *tir*). **~tirita** Z *RE* 107b. **~turni** Z *RE* 102b. ‖ **~vango** (ark., *bato sur la vangon*) Z *RE* 59a, 120b, 146b. **~verŝi** Z *RE* 104b, 140a. **~verŝo** Z *RE* 104b. **~veturi** Z *RE* 108a. **~volvi** Z *RE* 102b, 114b.

surd/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 40 (*por tiaj aferoj ĉiu orelo estas ~a*), *Ald 1888*, 17 (*la plej granda parto de l’ amaso restos ~a por viaj vortoj*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.14 (*Ĉu vi estas ~a aŭ muta?*). ‖ **~e** Ger *Fant 1895*, 10 (*la maro* [...] *~e bruadis sub la nebulo*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *RE* 117b; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*la neĝa blovado ~igis la* [...] *vortojn de la veturigisto*° [koĉero]); Z *Ham 1894*, 103 (*Mi diros al vi en la orelon tiajn vortojn, kiuj tute ~igos vin*); Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *RE* 31b; Beau *EFr 1903*. **~ulo** Beau *EFr 1903*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **~a-muta** Beau *EFr 1903*. **~a-mutulo** Beau *EFr 1903*. **~muteco** Cseh *Post* 1936-08-29, 164 (*fini la internacian ~mutecon sur la maroj*). ‖ **duon~igita** Nyl *LI* Sep. 1899, 28 (*iu vokis per duon~igita voĉo*).

surfac/ [1910] **~o** (antaŭe ankaŭ *supr/aĵ/o*) B *VdE 1910*; OA 8-1974.

Surinam/ [1967] **~o** (regno) But *EEn 1967*, 444d; R 2009.

surpriz/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 40. ‖ **~e** Z *RE* 170a (subite, neatendite); Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 35.2 (*la diferenco inter ni* [inter niaj opinioj] *estas ~e malgranda*). **~o** Z *FE 1894*, 40.3 (*Mi eksaltis de ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ota** Barth *Ludo 1928*, 13 (*por neniel esti ~ota de la serĉantoj*).

surtut/ [1887] **~o** (vest.) Z *UL* [v] (сюртукъ), *DL* 27 (*mi volas alkudri butonon al mia ~o*); G *Blov 1888*, 12 (*Gavrilo* [...] [eniris] *en noktĉapo kaj mallonga varma ~o*); Z *RE* 72b (кафтанъ, «kaftano»), 141a (duonsurtuto), 180b (*vilaĝana ~o*), 180b (сертукъ *nun* сюртук), 199b, 218b (*nokta ~o*), *MV* (Rock; *Rock* ne plu kutima en tiu senco, ĉar la vesto *surtuto* eksmodiĝis. *Rock* nuntempe kutime nur en la senco de (virina aŭ skota) jupo); Wahl *Princ 1889*, 8 (*defrotitaj malnovemodaj ~oj*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *FE 1894*, 25.5, 40.18 (*en la poŝo de mia ~o mi portas paperujon*); Beau *EFr 1903*. ‖ RIM. Komprenita kiel unu radiko, ne kiel kunmetaĵo el *sur* kaj *tut’*. ‖ **duon~o** („duonkaftano“) Z *RE* 141a. **nokt~o** G *Blov 1888*, 12 (*Praskovja’* [...] [eniris] *en vata nokt~o*).

suspekt/ [1889] **~i** Z *RE* 138a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 35. ‖ **~a** Z *RE* 138a, *FE 1894*, 35.4 (*Mi ne volis trinki la vinon, ĉar ĝi enhavis en si ian ~an malklaraĵon*); Beau *EFr 1903*. **~e** Z *Ifig 1908*, 12 (*≈e nun en ĉiu nobelido, / Li vidas heredanton de la regno*). **~o** Z *Ham 1894*, 106 (*eĉ ne estos ombro de ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ema** Z *RE* 97b; Beau *EFr 1903*.

suspir/ [1954] (ĝemspiri) *ParGv 1932*; *PVS 1954*.

susur/ [1909] **~i** Z *ERu 1909*; OA 6-1935 (Fr susurrer | Es susurrar | It sussurrare).

sutan/ [1904] **~o** (vest.) (reli.) Z *EG 1904*; OA 1-1909; Chris *DeE 1910*, 299a.

Suz/ [1910] **~o** (hist.) (antikva urbo) *PropN 1910*.

svarm/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909.

svat/ [1889] **~i** Z *RE* 177b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*Li ~as Marion al Petro*). ‖ **~istino** Z *RE* 177b; Geogh *LI* Apr. 1900, 63a (pn.: *Laŭ la ĉinaj moroj ĉia edziĝo estas aranĝata de ~istino*). **~isto** Z *RE* 177b; Beau *EFr 1903*.

Svazi/ [1971] **~o** (regno) (ark., *Svazilando*) *PoŝAtl 1971*, 30.

Svaziland/ [2009*] **~o** (regno) (antaŭe *Svazio*°) R 2009; Kr *PVEG 2018*.

Sveb/ [1910] **~o** (hist.) (ano de ĝermana tribo) S *PropN 1910*; Kr *PVEG 2018* (≈o). ‖ **~ujo** S *PropN 1910*. ‖ Kp. ark. *Suebo*°.

sved. [1900] (mll de *sveda*) Nyl *LI* Apr. 1900, 58a (*la sumo da° 60 ~ kron.*).

Sved. [1920] (mll de *Svedujo*) *ET* 1920-07-05, 4a.

sved/ [1889] **≈o** (pers.) Z' *UL* Sv *1889* [t] (*por ≈oj*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Beau *EFr 1903* (≈o); OA 8-1974 (~o). ‖ **~a** Z *Nom* (*Adr*), 38 (*Eldono ~a*; *Vortaro Esperanto-~a*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ino** Tidestrand *E-isto* Maj. 1894, 95 [r] (*≈ino, diplomata instruistino*). **≈io** M *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 21; R 2009. **≈ujo** Z *Adr 1889* [t 2]; *E-isto* Dec. 1889, 24b (*Eo komencis ricevadi multajn amikojn en ≈ujo*); G *Kond 1890*, 42; *E-isto* Dec. 1892, 178 (*Da nia gazeto oni legas ekzemplerojn en:* [...] *≈ujo*); Jon *ESv 1893,* 63; Beau *EFr 1903*; B, S *PropN 1910*; R 1922; R 2009. ‖ **~alingve** Nyl *LI* Apr. 1900, 66b ([la italo] *sciis jam komunikiĝi*° {komuniki} *iom ~alingve*). **~lingva** *LI* Jul. 1899, 5 (*~lingvaj finlandaj gazetoj*). ‖ **ekster~a** Ahlb *LI* Apr. 1900, 55b (*ekster~aj e-istoj*).

sven/ [1889] **~i** (antaŭe *fali sensente*, *fali sen sentoj*) Z *RE* 55, 97b, 114b (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~ante** Barth *Ludo 1928*, 18 (*li kuŝis senmove, kvazaŭ ~ante*). ‖ **duon~e** Barth *Ludo 1928*, 18.

sveter/ [1958] **~o** (vest.) (trikotjaketo; En sweater, De Sweater) Pech *EHu 1958*, 16.

sving/ [1889] **~i** Z *RE* 95a, 167b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 95a. **~e** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*La pordo estis ~e malfermata plenege*° [tute]). **~o** Z *RE* 95a. ‖ **ek~i** Z *RE* 167b; Waś *E-isto* Maj. 1894, 76 ([li] *ek~is la manon*).

Svic/ [1910] **~o** (svisa kantono *Schwyz* k ties ĉefurbo) B *PropN 1910*.

Svis/ [1890: *~ujo*] **~o** (pers.) *Tromp 1891*, [80]; B *PropN 1910*. ‖ **≈a** B *VdE 1910* [→ fromaĝo] (*≈a, holanda fromaĝo*). ‖ **~io** *JarL SAT 1923*, 21. **~ujo** G *Kond 1890*, 42; Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 29, *E-isto* Maj. 1893, 70 (*Societo de Paco en ~ujo*); Jon *ESv 1893,* 63; Z *EG 1904*; B *PropN 1910*, *VdE 1910* [→ konfederacio] (*~ujo estas konfederacio de dudek du ŝtatoj*); R 1922. ‖ **~lando** Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87 (*la letero vizitis ~landon, trairis Belglandon*°); Z *GE 1*; R 2009.

Svisi/ [1910] **~o** (lando) (ark., *Svis/i/o*, *Svis/-uj/o*) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** (ark. en la senco de *sviso*) M, S *PropN 1910*.

Syam/ [1894: ~] [**~o**] (hist.) (ark., *Siam/o*, nun *Tajlando*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La reĝo de ~*).

ŝ, Ŝ [1887] (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., ŝo, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

ŝablon/ [1910] **~o** Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20] (DE Schablone | EN pattern | FR calibre); Benn *DeE 1926*, [452]; Sutk *ERu 1927* (шаблон).

Ŝaerhabil/ [1924: ~] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 70.3 (*~, Irakano kaj posteulo de Hira*).

ŝaf/ [1889] **~o** Z *RE* 6, 117a, *MV*; Beau *Preĝ 1893,* 9 (*Dia ~o pezan krucon portis*); Z *UV*, *FE 1894*, 34.15 (*grandaj brutaroj, precipe aroj da bellanaj ~oj*). ‖ **~a** Z *RE* 117a (*~a felo*), 206b (*~a pelto*). ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~aro** Beau *Preĝ 1893,* 10 (*Unu ~aro* {kristanoj} *sub unu Paŝtanta* {Dio}). **~ejo** Johan *EKato* Dec. 1903, 19 ([ĝi] *~aron de Dio reirigos al ~ejo, de kie Adamo ekziliĝis*). **~eto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~idaĵo** Beau *EFr 1903*. **~ido** Z *RE* 231b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ino** Z *RE* 117a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~isto** Z *EG 1904*. ‖ **ge~oj** Tolk *Voron ~1900*, 2 (*grizaj brutaroj de ge~oj*). ‖ **~felo** Z *RE* 96a; Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*longa mantelo el ~felo*), 33.8 (*kuŝejo, farita el ~ofeloj*). **~hundo** Abes *LI* Maj. 1898, 70 ([mi ekvidis] *grandan blankan ~hundon*). **~idfelo** Z *RE* 6. **~lano** Z *RE* 174b (lano), *EG 1904*. **ŝafoviro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~tenado** Z *RE* 117a.

ŝaft/ [1907] **~o** (tek.) Z *EG 1907* (Welle; ne en *EG 1904*); *Edin 1915*; Sutk *ERu 1927*.

ŝah/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Schah); OA 2-1914.

ŝajn/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*la konstruo de Volapük' ~is al mi ne tute praktika*), *DL* 13 (*La nombro 10,000,000* [...] *~as al multaj absolute ne ricevebla* {atingebla}), 31 (*al li ~is, ke li sidas en brula forno*); Einst *Plen 1888*, 34 (*Al mi la inferno*° *~is kiel granda kuirejo*); G *Blov 1888*, 8 (*ĉio ~is al ŝi kiel timigadoj kaj malfeliĉaj antaŭsignoj*), 10 (*ĝi*° *~is al li, ke jam pasis pli ol duonhoro*), 15 (*Lia memoro ~is sankta por Manjo*), 16 (*Li ~is de karaktero trankvila*); Z *RE* 226a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 17.5 (≈*as al mi, ke el ŝia buŝo elsaltas perloj kaj diamantoj!*); Beau *EFr 1903* (*Kiel bela vi ~as al mi*). ‖ **~a** Z *RE* 97b, 105b, 155b (preteksta); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Luyk *Iŝtar* 1924, 35.2 (*Malgraŭ ~a fendego* [pri religiaj demandoj]). **~e** Z *DL* 7 (*en unu de l' unuaj kajeroj tiu aŭ alia demando estos jam ~e finita*), 15 (*La kalkulo ~e estas tute prava*), 32 (*inter la floroj staris* [...] *fraŭlino, kiu ~e ankaŭ brile radiis*), *Ald 1888*, 11 (*nun restas unu ~e grava demando*), *RE* 17a (videble); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~o** Z *RE* 17a (→ *-o*), *Ham 1894*, 11 (*Ĉio estas ~o*); Beau *EFr 1903* (*sub ~o*); Z *EG 1904*. ‖ **~aĵo** Z *Ham 1894*, 72 (*Kiel? Timigita de ia ~aĵo?* [teatra dramo]). **~iga** *RE* 105b, 155b (preteksta); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igi** Einst *Plen 1888*, 32 (*Mi ~igis, ke mi tre malĝoje foriras de la onklo*); Z *RE* 17a (rimarkigi), 105b (*sin ~igi*), 152b (*sin ~igi*), *RE* 155b (*sin ~igi*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~evido** (ark., *imago*) Z *DL* 32; G *Gefr 1889*, 7 (*Ankoraŭ ĝi estas por mi ~evido*). **~ĝentileco** Luyk *Iŝtar* 1924, 68.5 ([li] *diris kun ~ĝentileco kaj ridinda seriozeco*). **~kaŭzo** (*ark.* preteksto) G *Blov 1888*, 6. ‖ **ek~i** G *Blov 1888*, 7 (*ek~is al ŝi, ke* [...] *la patro ŝin ekhaltigis*); Z *Ham 1894*, 11 (*Nu kial do la morto de la patro / Al vi ek~is tiel eksterorda?*). ‖ **serpent~a** Cart *Bild 1905*, 11 (*ŝnurego serpent~a*). **ver~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **never~a** Barth *Ludo 1928*, 19.

ŝak/ [1889] **~o 1** (sg.) Z *RE* 227a, *MV* (Schachspiel); *E-isto* Jan. 1892, 16 [t] (*Problemo de ~o*); Z *UV*, *let. al Thorsteinsson* [LR 19] (*La nomoj de ~o estas:* [...] Schach *ŝako (aŭ ŝak!)* [...]), *EG 1904*. ‖ **~i** *Edin 1915*; Sutk

ERu 1927. ‖ **~soldato** Sutk *ERu 1927*. **~tabulo** *Edin 1915*.

ŝak/ [1903] **~oj 2** (pl., ark. *~o sg.*) Beau *EFr 1903* (~oj); B *VdE 1910*. ‖ **~a** Z *RE* 227a (*~a tabulo*), *Adr 1901*, 5 (*Moskva Privata ≈a Rond-eto*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (*~a tabulo*).

ŝak! [1915] **3** (atentigo en ~o: *~!*) *Edin 1915* (*~!*); Sutk *ERu 1927* (*~o!*).

ŝakal/ [1889] **~o** (zool.) Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*.

ŝakr/ [1904] **~i** Z *EG 1904* (schachern); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~isto** Sutk *ERu 1927*.

ŝakt/ [1904] **~o** (tek.) Z *EG 1904* (Schacht); *Edin 1915*; Sutk *ERu 1927* (шахта).

ŝakti/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 203 (*metafizika ~o*). ‖ **~ismo** Sek *Nepal 1959*, 212 (sin. *ŝaktism/o*, *tantr/ism/o*).

ŝaktism/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 212 (sin. *ŝakti/ism/o*, *tantr/ism/o*).

ŝal/ [1888] **~o** (vest.) G *Blov 1888*, 8 (*Manjo ĉirkaŭkovris sin per ~o*); Z *RE* 226b (шаль, Ru germanismo *Schal*, en De nur *koltuko*, en Ru ankaŭ *ŝultrotuko*), *MV* (Schawl; nun *Schal*); Jon *ESv 1893,* 62 (sen trad.); Z *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Shawl°, Umschlagetuch° {ambaŭ ark.}). ‖ Kp. *koltuko*, *skarpo*.

ŝalagram/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 212 (Sankta ŝtono [...], viŝnua simbolo; malpref. sin. *saligramo*; ne en *PIV 2020*).

Ŝalomon/ [1898] [**~o**] (ark., *Salomon/*) Bar *LernHu 1898* [g] 18.

ŝalot/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 345 (shallot; speco de ajlo, sin. por *askaloniko*).

ŝalm/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 178a (fajfilo), *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 59.1 (*Sur unu el la kanapoj kuŝis kelke da muzikiloj, nome flutoj, cimbalo kaj ~o*).

ŝalt/ [1927] **~i** Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957*; OA 9-2007 (*~i televidilon*; *~i komputilon*; *~i sonon*; *~i lumon*; *~i elektron*). ‖ **~o** War *GD 1957*. ‖ **~ilo** Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957* (*du-voja ~ilo*); OA 9-2007 (*baskula ~ilo*; *buton-~ilo*). ‖ **dis~i** War *GD 1957* (mal~i, el~i). **el~i** War *GD 1957* (dis~i, mal~i). **mal~i** War *GD 1957* (dis~i, el~i); OA 9-2007. ‖ **~otabulo** War *GD 1957*. ‖ **buton~ilo** OA 9-2007 (→ *~ilo*). ‖ **mem~ilo** War *GD 1957*.

ŝalup/ [1890] **~o** (mar.) (antaŭe *ŝip/et/o*) G *Kond 1890*, 21 (*ekblovo de vento, dum ni estis en la malbenita ~o*); *EKato* Dec. 1903, 24 (*Bra-him-Paŝa prenis nin sur sia ~o por iri teren* [de la ŝipo]); Z *EG 1904* (Schaluppe); OA 2-1914; Cseh *Post* 1936-08-29, 163 (*remi ~on*).

ŝam/ [1889] **~o** (ledro) Z *RE* 55b, 87b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~a** *E-isto* Maj. 1892, 77 (*li detiris siajn ~ajn gantojn*); G *EPl 1916*. ‖ **~eca** G *EPl 1916*. ‖ **~kolora** Beau *EFr 1903* (couleur chamois). **~koloro** G *EPl 1916*.

ŝanc/ [1903] **~o** (antaŭe *ĉanco°*) *FK 1903*, 285.20 (*se diversaj lingvoj havas por tio pli-malpli egalajn ~ojn*), 290.36 (*~oj por esti elektitaj*); Beau *EFr 1903* (chance); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **bon~o** *Edin 1915*. **dube~a** Z *EG 1904*.

ŝancel/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 76b, 227a, 227b (movi), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3, 4; Beau *EFr 1903* (rendre chancelant, branler [en *EFr 1904* aldonita: *(trans.)*], faire vaciller ou osciller); Desh *Avent 1907*, 4 (*li ~is la kapon*). ‖ **~igi** Sutk *ERu 1927*. **~iĝi** Z *RE* 76b, 227a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝa** Z *RE* 62, 227a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝadi** (hezitadi) G *Blov 1888*, 6 (*Mario* [...] *longe ~iĝadis*). **~iĝema** Z *EG 1904*; Sutk *ERu 1927*. **~iĝemulo** Z *EG 1904*. **~iĝigi** *Edin 1915*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **dis~iĝi** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*la aksingo* [de la kaleŝo] *tute dis~iĝis*). **dis~ita** Ger *Fant 1895*, 6 (*la antikva virtaro estas dis~ita*). **ne~ebla** Z *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj enkonduko de lingvo tutmonda* [...] *ricevus tian klaran, ne~eblan ordon*), *RE* 110a.

ŝanel/ [1927] **~o** (mar.) Sutk *ERu 1927* (фарватер; Ru germanismo Fahr|wasser).

ŝanĝ/ [1887] **~i 1** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 4 (*se la kongreso eĉ trovus necesa ~i la lingvon ĝis nerekonebleco*), *RE* 115a, 124b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *DL* 12 (*ankaŭ mi ne povas fari iajn ~ojn en la lingvo*), 12 (*la lingvo restos* tute sen ~o), *Ald 1888*, 11-12 (*la vorto devas esti elskribata el la franca vortaro sen ia ~o*); G *NovJ 1891*, 5 (*letero de ~o*; kp. DE *Wechsel|brief*, *Wechsel*); Z *UV*, *GVGE 1894*, 4a (aliigo); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *A 1905*, 4.7 (*la fundamenta dokumento, en kiu neniu havas la rajton fari ian ~on*), 8.1 (*ĝi ne devos forigi aŭ ~i la diritan formon, sed ĝi povos proponi formon novan, kiun ĝi rekomendos uzadi paralele kun la formo malnova*), 10.4 (*pligrandigi (neniam ~i!) la ĝisnunan fundamenton per oficialigo de novaj vortoj aŭ reguloj*) k.a. ‖ **~ado** Z *A 1905*, 4.6 (*senkompare pli grandan danĝeron prezentus la ~ado de la traduko de ia vorto*). **~ebla** Z *GVGE 1894*, [3b] (aliigebla), *EG 1904*, *A 1905*, 1.1 (*la ekzistado de klare difinita, neniam tuŝebla kaj neniam ~ebla Fundamento de la lingvo*). **~ebleco** Z *GVGE 1894*, [3b] (~iĝemeco). **~ema** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*Marto estas ofte iom malvarma, ~ema, venta, pluvdona*), *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** Z *RE* 65a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝa** Z *RE* 65a, 147b; Beau *EFr 1903*. **~iĝema** Z *RE* 65a. **~iĝemeco** Z *GVGE 1894*, [3b] (~ebleco). **~iĝo** Z *Ham 1894*, 114 (*Efektive glora ~iĝo*). **~ilo** (radio) *Edin 1915* (converter); **~isto** (de mono) Sutk *ERu 1927* (меняла). **~ita** Z *DL* 12 (*la lingvo kredeble estos ~ita tre malmulte*). ‖ **~anima** Z *EG 1904*; Knopf *DkEB* Apr. 1944, n-ro 4, p. 30 (*Ŝi estas ~anima, la sinjorino!*). **~animeco** Z *EG 1904* (Wankelmut). **~animulo** Kolar *Trez 1911*, 22 (*Pavlo* [...] *estas ~animulo, arbitrulo, obstinulo*). ‖ **de~i** Z *RE* 186a (сменять). **de~o** Z *RE* 186a (смена), *EG 1904* (Ablösung *(z. B. der Wache)*). **el~i** Z *RE* 159b, 167b. **inter~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **inter~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **ofte~a** Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*koloro de objektoj, tiel ofte~a*). **sen~a** Z *Ald 1888*, 5 (*La lingvo internacia restas sen~a*), *A 1905*, 1.3 (*la fundamento de Eo devas plej severe resti absolute sen~a*). **sen~e** Z *A 1905*, 4.3 (*se ia vorto estis erare aŭ nelerte tradukita, mi ĝin lasis en tiu ĉi libro tute sen~e*). **sen~ema** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*la sen~ema bela vetero de la suda somero*).

ŝanĝ/ [1905] **~o 2** (krimula ĵargono por *ŝtelo*) Meier *GermE* Apr. 1905, 44b.

ŝankr/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

ŝanz/ [1927] **~o** (mil.) (barikado aŭ fosaĵo por ŝirmi soldatojn ĉe la fronto) Sutk *ERu 1927* (окоп, шанец [nun шка́нцы]; DE Schanze, pron. -c-).

ŝaperon/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 345 (EN, FR chaperon; persono akompananta alian, precipe junulinon, por zorgi pri konvenaĵoj: *Vi ne povos iri tien sen ~o*). ‖ **~i** FL *EnE 1921*, 345 (*La onklino ~is sian nevinon al la balo*).

ŝarad/ [1904] **~o** (ludo) (antaŭe *ĉarado*°) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

ŝarg/ [1889] **~i 1** (mil.) Z *RE* 58a, *MV* (laden (eine Flinte etc.)), *UV*, *EG 1904* (laden *(Schiesswaffen*° {nun *Schußwaffen*})). ‖ **~o** Z *RE* 8a, 58a. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*. **~ilo** (hist.) (mil.) Z *EG 1904* (Ladestock); Sutk *ERu 1927* (шомпол; skovelo). **~ita** Z *E-isto* Jan. 1891, 3b (*en la manoj senbrue / La pafiloj ektremis ~itaj*). **~ujo** *Edin 1915* (chamber *(of revolver, etc.)*). ‖ **mal~i** Z *EG 1904*. **mal~iĝi** Z *EG 1904*. **mal~ilo** (mil.) (hist.) Z *EG 1904* (Entladestock). **sen~igi** Z *RE* 168b.

ŝarg/ [1927] **~i 2** (elektr.) Sutk *ERu 1927* (заряжать). ‖ **mal~i** Sutk *ERu 1927*.

ŝarĝ/ [1889] **~i** Z *RE* 28b (sur~i, paki), 35b, 103a, 115b, 126b, 215a (klopodigi), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 35b (peza; грузкій), 75a (*~a ĉevalo*), 91a (*~a ĉevalo*), 207b (prema, laciga); Beau *EFr 1903*. **~e** Z *RE* 207b (*~e kuŝi*). **~o** Z *RE* 5, 8, 12a, 28a (pakaĵo), 35, 74, 103a, 139b, 207b (laco, premo), 208a (тяжесть); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~ego** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~atesto** *Edin 1915* (bill of l{o}ading). **~olevilo** Z *EG 1904* (Aufzug, Fahrstuhl *(für Lasten)* [nun

ankaŭ *Lastzug*]). **~vagono** Sutk *ERu 1927*. ‖ **de~isto** Z *EG* 1904 (el~isto). **el~i** Z *RE* 26a (kp. DE *aus|lad|en*). **el~isto** Z *EG* 1904 (de~isto). **mal~i** Sutk *ERu 1927*. **sen~igi** Z *RE* 166b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **sur~i** Z *RE* 28b (~i, paki). **trans~i** Z *RE* 130b; Z *EG 1904* (umladen). **tro~i** Z *EG 1904*. ‖ **pago~o** (poŝto) Z *EG 1904* (Nachnahme); Sutk *ERu 1927* (remburso).

ŝark/ [1889] **~o** (zool.) Z *MV*, *UV*; Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*malofte, ~o prokismigas°* {proksimiĝas} *al la tero*).

ŝat/ [1889] **~i** Z *RE* 42a (дорожить), 165b (esti diligenta, peni), 222a (estimi; цѣнить), *MV* (viel halten, grossen Werth legen {de 1901: großen Wert legen [auf]}), *UV* (estimer [AK: estimer, apprécier] | esteem [AK: prize, value] | viel halten, grossen Werth legen [AK: schätzen, Wert legen auf] | дорожить [AK: дорожить, ценить] | cenić, oceniać, szacować), *let. al Witteryck* (LR 42 B, 1903) (*S-ro Witteryck skribis: „Hendriko, ĉu vi ~as la muzikon?“. Z korektis*: „Hendriko, ĉu vi amas la muzikon?“ *Aliloke li skribis: „La mastrino demandis, ĉu ŝi ne ~is teatron“ kaj Z korektis:* „ĉu al ŝi ne plaĉis la teatro“); Beau *EFr 1903* (faire cas de, priser (ce mot rend logiquement notre verbe français „aimer“, quand il signifie simplement *priser*. Ex.: J'aime l'étude, les arts, la solitude, les fleurs, le vin, les fruits, etc. *Mi ~as la lernadon, la artojn, la solecon, la florojn, la fruktojn, k.t.p.*)); Z *EG 1904* (viel halten *(von einer Sache)*, einer Sache hohen Wert beimessen, hoch achten, schätzen, grosse° {große} Stücke halten auf, von *(vgl. estimi, respekti, valori)*); B *VdE 1910* (Havi altan opinion pri ies kapabloj, valoro: *~i ies talenton*); Z LR 42 A [*OGE* 1911:4, 221] (*La vorton "~i" mi uzas ordinare en la senco de "rigardi kiel valoran, kiel gravan". Ekzemple: la gazetoj tre ŝatas la kunlaboradon de aŭtoroj gloraj, sed tute ne ŝatas la kunlaboradon de komencantoj*). ‖ Kp. ami, aprezi. ‖ **~o** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*). ‖ **~anta** *Bern 1906*, [6] ([la urbeto] *altiras la* […] *~antaj vizitantoj*). **~ateco** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Wicke *Galero 1922*, 25 ([la societo] *estis* [...] *en plena forto kaj granda ~ateco*). ‖ **mal~a** Z *RE* 108a. **mal~e** Z *EG 1904* (geringschätzig, schnöde); Boi *Perd 1904*, [3] (*Mal~e ridaĉis lia buŝo*). **mal~i** Z *RE* 150a, *MV* (gering schätzen, vernachlässigen), *UV*; Beau *EFr 1903* (dédaigner, faire peu de cas de); Z *EG 1904* (geringschätzen, verschmähen), *Ifig 1908*, 11 (*Ĉu decas tro mal~i siajn farojn?*). **mal~inda** Z *EG 1904* (nichtswürdig, niederträchtig, schmählich).

ŝaŭm/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 50a (жужелица: *metala ~o*; verŝajne temas pri skorio (nomata ankaŭ *metalŝaŭmo* en *PIV 2005*). Tamen restas neklare, kial Z nomas ĝin жужелица («karabo»). Ĉu eble temas pri ĵargona vorto de tiamaj metalfandistoj? La kutima rusaĵo por *skorio* (шлак) ja mankas en la vortaro [vmel, 2017-06]), 164b (*~o*), 164b (*mara ~o*), *MV*, [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*kiam nia vivo ĉesiĝas, ni turniĝos en ~on*); Z *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 164b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~anta** Nordenstreng *LI* 1900, 144a (*La kant' de l' ~anta ondar'* [de l' maro]); Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*ondoj de ~antaj maroj*). ‖ **sen~igi** Sutk *ERu 1927*.

ŝejk/ [1915] **~o** *Edin 1915*; Sutk *ERu 1927*; *PVS 1954*.

Ŝekspir/ [1894] **~o** Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*Homo* […] *kiu legas sian Biblion, sian ~on*); Bar *LernHu 1898* [g] 18 (~); B *VdE 1910* (*La tria volumo enhavas ĉiujn komediojn de ~* [→ havi]; *La tragedioj de ~o* [→ tragedio]); R 2013.

ŝel/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 80a (*arba ~o*), 115a, 182b, 227b, *MV*; G *Kond 1890*, 29 (*Trovinte ie malvivan testudon li faris el ĝia ~o* {karapaco} *muzikan instrumenton*); [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la ~o de la tero* {terkrusto}), *UV*; Beau *EFr 1903* ([…] *La* ~o *est donc l'enveloppe naturelle, non seulement des arbres, mais encore des fruits, des œufs, de légumineues*); Z *EG 1904* (Schale, Rinde, Borke, Hülse). ‖ **~lako**

(ark., *ŝelako*) *Edin 1915*. ‖ **fortik~o** Ver *VocTT 07*, 27b (karapaco). **nuks~o** Asklöf *LI* Maj. 1898, 71 (pp ŝipo). **piz~o** Kof *Proz 1904*, [1] (*da ~ŝeloj mi akiris multe*). **ter~o** (geol.) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la dismeto de l' tavoloj de ter~o*). ‖ **~eto** Z *RE* 196a. **~iĝi** Z *RE* 227b. ‖ **de~i** Z *RE* 91b (dufoje). **de~iĝi** Z *GVGE 1894*, 5a. **el~igi** Z *RE* 227b. **el~iĝi** Z *RE* 26b (elrampi), *GVGE 1894*, 5a. **sen~igi** Z *RE* 114b, 169a, *MV*, *UV*.

ŝelak/ [1904] **~o** (kp. ark. *ŝel/lak/o*°) Z *EG 1904* (Schellack).

ŝelk/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 138b, *MV* (Hosenträger), *UV*. ‖ RIM. En RU kaj DE plurale. Pri la demando sg. aŭ pl. kp. Ateno, kastanjeto, okulvitro, pantolono, ŝako, detalojn vd. en BK II.1.

Ŝem/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.6 pn. 1 (*Hiksosoj, la posteuloj de ~*), 39.4 (*Hamul el Bubastis, posteulo de ~*), 46.1 (*mi estas pranepo de ~, kiu atingis la aĝon de sescent jaroj*). ‖ **~ido** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1, 30 pn. 2 (*La virinoj ĉe la primitivaj ~idoj estis nur "ombroj", sklavinoj de la edzo*).

ŝenopraz/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Schnittlauch); OA 9-2007 (*Allium schoenoprasum*).

ŝer/ [1904] **~oj 1** (geog.) (insuletoj, rokoj en la maro) Z *EG 1904* (Schären).

ŝer/ [1921*: *lad~o*] **~o 2** (tek.) (tondilo, DE *Schere*). ‖ **lad~o** Diett *Gold 1921*, 52#40.

ŝerc/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 33 (*oni* [...] *~as kaj ludas kun amaj, graciaj anĝeletoj*); G *Blov 1888*, 21 (*mi ne havas eĉ la esperon trovi tiun ĉi, kun kiu mi ~is tiel terure*); Z *RE* 206a (moki), *MV*, *UV*. ‖ **~e** Z *DL* 33 (*„*[...] *vi devus peni esti utila al mi!" diris li ~e*); Z *EG 1904*. **~o** Z *Ham 1894*, 105 ([mi ne estas tia, ke mi] *prenos ĝin* [la danĝeron] *por ~o*). ‖ **~eto** G *Blov 1888*, 9 (*Tiu ĉi afero* [...] *rememorigis al li* [...] *la huzarajn*° *~etojn*). **~o** Z *DL* 11 (*Aliaj* [...] *donis sole sensencajn ~ojn*), 11 (*la plej malsaĝaj ~oj je ia afero estas por ili sufiĉa vidigo, ke la afero estas „ridinda"*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **sen~e** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*Vi mokas min* […]. *Sed mi sen~e diros al vi*). **kanto~i** GM *EFr 1910* (chansonner).

Ŝeol/ [1915] **~o** (Bibl.) *Edin 1915* (Sheol).

Ŝetland/ [1967] **~oj** (insularo) But *EEn 1967*, 444d (apud ark. *Zetlando*°).

ŝi [1887] Z *UL* 21 (*Amikino en la rondo / Kantas kanton pri l' espero / Kaj pri vivo detruita / ≈ rakontas kompatante*), [v], *RE* 120a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3, 5.1, 13.1 (*~ havis teruran malamon kontraŭ la pli juna* [filino]) k.m.a. ‖ **~a** Z *DL* 26 (*la patrino estis mortigita de ~a* {sia} *propra servantino*); G *Blov 1888*, 6 (*≈a servanta knabino estis en komploto*); Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.5 (*El ~aj multaj infanoj unuj estas bonaj kaj aliaj estas malbonaj*) k.m.a.

ŝibolet/ [1915] **~o** (Bibl.) *Edin 1915* (shibboleth).

ŝiit/ [1983] **~o** (reli.) (ark., *ŝija/ist/o*) *Jaro* 1983, 75; *Jaro* 1990 II 42.

ŝijaism/ [1957] **~o** (reli.) War *GD 1957*.

ŝijaist/ [1957] **~o** (reli.) (kp. ark. *ŝiit/o*°) War *GD 1957*.

ŝild/ [1889] **~o** Z *RE* 230a, *MV*, *UV*; Desh *Avent 1907*, 5 (*~oj el leonfelo*). ‖ **blazon~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (écu, écusson); Z *EG 1904* (Wappenschild). **led~o** Vic *Kiĥot* 1905, 16 (*li levis la* [kavaliran] *led~on antaŭ la bruston*).

ŝiling/ [1890] **~o** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1 Livro*° {pundo} *Sterlingo po 20 ~oj po 12 pencoj*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *EG 1904* (Schilling *(Geldstück)*); OA 1-1909; *Edin 1915* (britaj, aŭstraj ~oj); *JarL SAT 1923*, 27 (Britio: 1 funto° = 20 ~oj).

Ŝiller/ [1887] **~o** Z *UL* 40 [g] (~'), 40 [g] (*~o*), *FG 1905*, 16.2 [FR, EN, DE, PL, mankas en RU] (germ. familia nomo i.a. de la poeto *Schiller*); OA 7-1958.

ŝim/ [1889] **~i** Z *RE* 57a, 135a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904*. **~o** Z *RE* 135a. ‖ **~aĵa** Z *EG 1904*. **~aĵo** Z *EG 1904*. **~igi** Z *EG 1904*.

Ŝimŝon/ [1957] **~o** (Bibl.) (antaŭe *Samsono*) War *GD 1957*.

ŝind/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*, *EG 1904* ([Dach-]Schindel).

ŝink/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 16a, 119b, *MV*; *E-isto* Maj. 1892, 76 (*duono da pantranĉo kun ~o*); Z *UV*; Melck *FlandLit 1904*, 14 ([La almozulo] *estis* [...] *ŝmirita, pudrita ke li brilis kiel ~o*). ‖ RIM. YI *ŝinke*. ‖ **~a** Z *EG 1904* (*~a kolbaso*).

ŝint/ [1915] **~o** (reli.) *Edin 1915* (shinto). ‖ **~ismo** *Edin 1915*.

ŝip/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 80a, 80b (*posta parto de ~o*), 197a, *MV* 65, 18 (→ *direkt*), *UV*, *UV* (→ *direkt*), *FG 1894*, *11*, *FE 1894*, 27, *EG 1904* (*kirasa, komerca ~o*); G *EPl 1916* (*~o komerca, milita*). ‖ **~a** Z *RE* 217b; Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. **~i** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46b ([la marvirineto] *ekpensis: „nun li kredeble ~as tie supre* […]). ‖ **~ado** (kp. *~veturado*) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*ĝi avertas, ĉu la vetero favoros, aŭ ne, la ~adon*). **~anaro** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~ano** Z *DL* 25 [12] (*Se la ~estro ordonas, la ~anoj devas obei*), *RE* 95a, *FE 1894*, 37.1 (*La ~anoj devas obei la ~estron*); G *EPl 1916*. **~areto** Z *RE* 217b (RU, DE francismo флотилія); G *EPl 1916*. **~aro** Z *RE* 217b (флотъ; kp. *floto*); *E-isto* Jan. 1893, 13 ([Kolumbo] *alvenis kun sia ~aro al la bordoj de Kubo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~ejo** G *EPl 1916* (~aranĝejo). **~estra** G *EPl 1916*. **~estro** Z *UL* [v], *DL* 25 [12] (*Se la ~estro ordonas, la ~anoj devas obei*), *FE 1894*, 37.1 (vd. je *~ano*); G *EPl 1916*. **~etaro** Beau *EFr 1903* (flottille *(flotte de petits batiments)*); Z *EG 1904* (Flotille). **~eto** Z *RE* 87b, 90b, 223a (челнъ, nun чёлн (ark., nur plu poezia), челнокъ, «boat(et)o, bark(et)o»), 228a (шлюпка, «ŝalupo», kp. DE *Schaluppe*), 232b (яхта, jaĥto); G *Kond 1890*, 30 (*vakso por plen-ŝtopi la fendojn en la ~eto*; speco ne deduktebla, temas pri unumasta vel~eto); Stank *Viv 1896*, 11-12 (*mi* [...] *naĝadas per ~eto*); Beau *EFr 1903* (bateau, «boato»); Z *EG 1904* (Schiffchen, -lein, grosses° [legu: großes] Boot, Kahn); G *EPl 1916* (łódź «boato», łódka «boato»). **~isto** [Z] *E-isto* Dec. 1889, 22b (*ĉiuj ~istoj forkuradis kun teruro de la loko, kie ŝi sidis*); G *EPl 1916* (szyper, żeglarz). ‖

‖ **A-K** ‖ **~aranĝejo** Z *EG 1904* (Reederei); G *EPl 1916* (~ejo). **~farejo** Z *EG 1904* (Werft). **~ofaristo** Z *Ham 1894*, 112 (*Kiu konstruas pli fortike, ol la masonisto, ~ofaristo aŭ ĉarpent-isto?*). **~fenestreto**, **~fenestro** GM *EFr 1910* (hublot). **~irado** Z *EG 1904* (Navigation, Schiffahrt). **~irebla** Z *RE* 197a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~irado** G *EPl 1916* (~iro). **~iri** G *EPl 1916*. **~iro** G *EPl 1916* (~irado). **~kaperi** Mott *EEn 1906*. **~karto** G *EPl 1916* (szyfkarta, bilet na przejazd okrętem). **~konstruo** G *EPl 1916*. **~konstruejo** G *EPl 1916*. **~korpo** *Edin 1915* (hull). **~kurado** G *EPl 1916* (regaty «regatto, boatkonkurso», wyścigi wiosłowe).

‖ **L-Z** ‖ **~oficiro** [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 124 (*la matoj°, t. e. homoj starantaj en rango inter ~soldatoj kaj ~oficiroj*). **~makleristo** *JarL UEA* Maj. 1910, 77. **~naze** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 (*„Ĉio bone, ~naze kaj poste!“ ekkriis* [...] *la boatulo*). **~pereo** Z *RE* 80a; Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*ili pensis pri la ~pereoj en la tempo de sia juneco*); G *EPl 1916* (~rompiĝo). **~posedanto** *E-isto* Feb. 1892, 21 (*Hamburga ~posedanto*). **~rompiĝo** G *EPl 1916* (~pereo). **~rompo** Z *EG 1904* (Schiffbruch). **~ruino** Z *EG 1904* (Wrack), G *EPl 1916* (wrak k.a.). **~soldato** [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 124 (*la matoj°, t. e. homoj starantaj en rango inter ~soldatoj kaj ~oficiroj*). **~veturado** (kp. *~ado*) *Bern 1906*, [4] (*≈vetur-ado* […] *sur la rivero A.*). **~veturi** G *EPl 1916*. **~vojo** G *EPl 1916*; Cseh *Post* 1936-08-29, 164. **~vosto** (mar.) But *EEn 1967* (sin. → *poŭpo*). ‖

en~igi Z *EG 1904*. **el~igi** Z *EG 1904*. **el~iĝi** Z *EG 1904*. **en~iĝejo** *Edin 1915* (pier, landing-stage). **en~iĝonta** Desh *Avent 1907*, [3] (*la* [ekzilinta] *monarko estis tuj en~iĝonta al Afri-*

ko); **for~i** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*Ni for~as de tiu lando, daŭrigas Uliso*).

‖ **A-K** ‖ **el~iri** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*ili el~iris sur ŝtonegon strangan* [nome balenon]). **kaper~o** Z *EG 1904*. **kroz~o** (mil.) Z *EG 1904*; *SennR* Nov. 1923, 27. **kurier~o** (ark., *poŝt~o*) Mott *EEn 1906* (mail-boat; → *kurier*).

‖ **L-Z** ‖ **milit~aro** *SennR* Nov. 1923, 25. **milit~o** *SennR* Nov. 1923, 26. **pirat~o** Benn *EDe 1923*. **rem~o** Z *RE* 30a (галера, «galero»). **tren~o** Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*longa ~aro tirata de tren~o*). **vapor~o** Z *UL* 39 [g], *RE* 128b, *FG 1894*, 11.3, *FE 1894*, 27.10 (*vapor~o (= ~o, kiu sin movas per vaporo)*), *EG 1904*. **vel~o** Z *EG 1904*. **verŝ~o** Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([la nafto] *estas transportata per verŝ~oj en fabrikojn*). ‖ RIM. Foje Z ellasis *-ŝipo*, ekz. *korsaro 2* en la senco de *korsar~o* (Z *Ham 1894*, 103 [= *Ham* ²*1902*, 133.1]).

ŝir/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 38a, 171b, 201b, *MV*, *UV*, *UV* (→ *dis*), *FE 1894*, 28 (→ *dis*), 42; Beau *EFr 1903* (*~i paperon*; *La kuglo ~is la viandon*° {karnon [de la soldato]}). ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** Z *Ald 1888*, 3 (*la kalejdoskopaj rompaĵoj kaj ~aĵoj de la*° *Volapük'*); G *EPl 1916*. **~eti** *Nürn 1889* [g] 10 (*~eti = pflücken*; ark., *pluki*). **~iĝi** *Edin 1915*; G *EPl 1916*. **~iĝo** G *EPl 1916*. ‖ **~pinĉado** G *EPl 1916*. **~pinĉi** G *EPl 1916*. ‖ **ĉir-kaŭ~i** Z *RE* 113b. **de~aĵo** Beau *EFr 1903* (déchirure; *Vi havas de~aĵon en via vesto*). **de~i** Z *RE* 126a, 179b, *GVGE 1894*, 4a (*de~i baston*; abbasten), 4b (detranĉi), 5a (*de~i foliojn*), 5a; Beau *EFr 1903*. **de~iĝi** Z *RE* 115b, *GVGE 1894*, [3b] (*la butono de~iĝis*); Beau *EFr 1903*. **de~iĝo** Beau *EFr 1903*. **de~o** Beau *EFr 1903*. **dis~adi** G *Blov 1888*, 7 (*ilia karesa zorgado* [...] *dis~adis al ŝi la koron*). **dis~i** Z *UL* [v], *RE* 158a (traŝiri), 167a, 171a (disrompi; dufoje), 193a, *MV* 18 (→ *dis*); Niel *LernDa 1890* [v] (→ *dis*); Marig *LernIt 1890*, 33 (*nacioj, kiuj sin militas kaj sin dis~as*); Z *UV* (→ *dis*), *FE 1894*, 28 (→ *dis*), 42.3 (*Mi dis~is la leteron kaj disĵetis ĝiajn pecetojn en ĉiujn angulojn de la ĉambro*); Beau *EFr 1903*. **dis~iĝi** Beau *EFr 1903*. **dis~iĝo** Beau *EFr 1903*. **dis~o** Beau *EFr 1903*. Beau *EFr 1903*. **ek~i** Z *RE* 38b. **el~i** Z *RE* 68b, *Ham 1894*, 6 (*El~i nun el nia man' la landon*), 26; Beau *EFr 1903*. **en~i** Z *RE* 52b (sur~i). **re~i** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*Uliso re~as kaj* [...] *alproksimiĝas al Itako*). **sur~i** Z *RE* 16a (surtiri), 52b (en~i). **tra~i** Z *RE* 158a (disŝiri; kp. laŭvorte DE *durch*|-*reiß*|*en*). ‖ **for~kalendaro** *Heck 1907*, 112. ‖ **kor~anta** Beau *EFr 1903*.

ŝirm/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*La muro ~is nin kontraŭ la vento*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. **~o** (apogo) Z *RE* 120b. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ejo** G *EPl 1916* (ochronka). **~ileto** Z *RE* 76a (козырекъ, «viziero de kapvesto»); Beau *EFr 1903* (visière). **~ilo** Z *RE* 228a (ширмы; RU germanismo *Schirm*); Beau *EFr 1903*; *Edin 1915* (a screen, shade); G *EPl 1916*. **~ilotuko** Luyk *Iŝtar* 1924, 23.4 (*Distrite li palpis la borderaĵojn de la ~ilotuko*). ‖ **fajro~ilo** Beau *EFr 1903*. **lamp~ilo** Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 11 (*globa lamb~ilo*). **vent~ilo** Beau *EFr 1903*. ‖ **mal~i** Z *RE* 125b.

ŝirting/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (szyrtyng k.a.).

ŝki/ [1915] **~o** (sport.) (ark., *skio*) *Edin 1915* (ski); Sutk *ERu 1927* (pref. al *skio*).

ŝlak/ [1910] **~o** (ark., *skorio*) Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20] (DE Schlacke | EN slag, dross | FR crasse, scories | IT scoria | LA scoria).

ŝlemil/ [1958] **~o** (maltrovemulo, malruzulo, napokapo; DE ark. Schlemihl° ← YI) Pech *EHu 1958*, 16.

Ŝlesvig/ [1910] **~o 1** (urbo en Germanio) *PropN 1910*.

Ŝlesvig/ [1910] **~o 2** (regiono en Germanio) *PropN 1910*.

ŝlim/ [1889] **~o** Z *RE* 66b, 202a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~eca** G *EPl 1916* (~hava). **~ejo** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ‖ **~hava** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916* (~eca).

ŝlos/ [1887] **~i** Z *UL* [v] *RE* 53b, 55b (fermi; plia fojo), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34. ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ileto** G *EPl 1916*. **~ilisto** Z *DL* 27 (*Mi perdis la ~ilon de mia*

ŝranko, kaj mi devis venigi ~iliston). **~ilo** Z *DL* 27 (*Mi perdis la ~ilon de mia ŝranko*), *RE* 75a, *MV* 65; G *Kond 1890*, 11 (*La ~ilo estas en la seruro*); Z *UV*. **~istino** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*. ‖ **~ilisto-meĥanikisto** Z *Adr 1901*, 6. **~illingvo** Stead *The-E* Nov. 1903, [1] (key language). **~ilosto** (anat.) (klaviklo) Z *RE* 75a (kalkeo de DE *Schlüssel|bein*; *-bein* estas malnova vorto por *Knochen* (osto), uzata nur plu en kunmetaĵoj kiel ekz. *Ge|bein|e* (ostaro de mortinto)); Beau *EFr 1903* (clavicule); G *EPl 1916*. **~iltruo** G *EPl 1916*. ‖ **en~i** Z *DL* 46 (*oni ĝin jam en~is?*), *RE* 53b. **en~ita** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. **mal~i** Z *RE* 124b.

ŝmac/ [1889] **~i** Z *RE* 225b (чмокать), *MV* (schmatzen), *UV* (baiser [AK 1922: baiser bruyamment; nun: biser qn.] | kiss [kp. ~o: loud kiss, smack, smacker] | schmatzen [brue manĝi; brue kisi estas *einen Schmatz geben*] | чмокать {nun: чавкать [brue manĝi]; tamen kp. чмоканье [brua kiso]} | czmokać {nun: cmoknąć [brue kisi]; kp. buziak [brua kiso]}); Beau *EFr 1903* (baiser, embrasser bruyamment); Z *TW 1907*, 130 (schmatzen), *ERu 1909* (чмокать); B *VdE 1910* (Manĝi aŭ kisi kun bruo); *Edin 1915* (kiss noisly, smack); G *EPl 1916* (cmokać [?], cmoknąć [kisi]); *PV 1930* (Kisi aŭ manĝi kun bruo: *li time kraĉotusis kaj ~is per la lipoj*[B]*;* (fig.) *la koto ~is (klakis kiel ~o) sub la piedoj*). ‖ RIM. **1** FR, EN kaj PL (brue kisi) ne harmonias kun DE, RU (brue manĝi). **2** Surprize *ŝmac/* ne estas registrita en Z *EG 1904*, nek en Z *EPl 1907* kaj en Z *TW 1907* nur en la parto Ea-DE. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (gros baiser, baiser bruyant [brua kiso]); Z *ERu 1909* (громкій поцѣлуй [laŭta kiso]); G *EPl 1916* (cmok k.a.); *PV 1930* (vd. je *~i*). ‖ **~ado** G *EPl 1916* (cmokanie).

Ŝmidt/ [1888] [**~o**] (transskribo de DE familia nomo *Schmidt*, *Schmitt*, *Schmied* ks., «forĝisto»; en Eo prefere aŭ *Ŝmit/* aŭ *Ŝmid/*) G *Blov 1888*, 9 (*tuj post la tagmanĝo venis la geometriisto ~' kun lipharoj kaj pikradetoj ĉe la botoj*).

ŝmink/ [1915] **~i** (antaŭe *surmeti ruĝigilon* aŭ *ruĝilon*, ekz. en Chris *DeE 1910* [→ schminken], *kolori vizaĝon*) *Edin 1915* (paint the face); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

ŝmir/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 55a (al~i, el~i), 141b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 (*Mi ~os per veneno mian glavon*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916* (~aĵo). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** Z *RE* 93a, *MV* (Salbe; ne en *UV*); Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916* (~o). **~isto** G *EPl 1916*. ‖ **al~i** Z *RE* 55a (~i, el~i). **el~i** Z *RE* 55a (~i, al~i). ‖ **inko~i** GM *EFr 1910* (inkumi, inkizi, inki).

ŝnur/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 15b, 70b (~ego), 163b (*umbilika ~o*; Kp. DE *Nabel|schnur*, «umbiliko|ŝnuro»), *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 185a (el~o). **~aro** Majn *Manf 1891*, 8 (*~aro, velo kaj direktilo* [de ŝipo] {kun preseraro *~armo*}). **~ego** Z *RE* 70b (~o), 186b; G *Kond 1890*, 30 (*najloj kaj ~ego, el kiu vi faris la velan stangon* {ĉu masto?}); Beau *EFr 1903*. **~eto** Z *RE* 187a; Beau *EFr 1903*. **~armi** Z *RE* 122a; Beau *EFr 1903* (gréer). ‖ **el~o** Z *RE* 185a (~aĵo). **dis~i** Z *RE* 168b. **sen~igi** Z *RE* 168b; Beau *EFr 1903*. ‖ **hok~o** G *EPl 1916*. **kapto~o** Z *RE* 4b. **tir~o** Z *RE* 92b.

ŝofer/ [1915] **~o** (ark., *ŝofor/o* kun -o-) *Edin 1915*; Chris *DeE 1923* (→ Chauffeur; ne en *DeE 1910*); Minor *EDe 1924* (~o = ŝoforo); *PV 1930* (ĉefa formo, kromformo estas *ŝoforo*; *ŝofero* ne plu en *PV 1934*); OA 8-1974.

ŝofor/ [1921] **~o** (ne ĉe Z; antaŭe *motor/ist/o*, *aŭtomobil/ist/o*, *aŭtomobil/konduk/ist/o*; kp. *ŝofer/o*° kun -e- kaj *ŝofur/o* kun -u-) Diett *Gold 1921*; Minor *EDe 1924* (ŝofero = ~o); *PV 1930* (kromformo, plusendas al *ŝofer/o*); *PV 1934* (ĉefa kaj sola formo, *ŝofero* estas forstrekita); *PIV 1970* (sama dif. kiel en *PV 1934*); OA 8-1974.

ŝofur/ [1921] **~o** (ark., *ŝofor/o*) FL *EnE 1921*, 345.

ŝok/ [1915] **~i** *Edin 1915*; Minor *EDe 1924* (chokieren° {tiel; nun schockieren} *(jemandes Anstandsgefühl verletzten)*); OA 9-2007 (*lia*

konduto ~is min; *la novaĵo ~is ŝin*). ‖ **~o** OA 9-2007.

ŝorbet/ [1915] **~o** (kuir.) *Edin 1915* (sherbet).

ŝoŝan/ [1915] **~oj** (Bibl.) *Edin 1915* (shoshannim).

ŝose/ [1899: ~'] **~o 1** (pavimita aŭ ŝtona vojo aŭ strato, kontraste al sabla aŭ marĉa) (antaŭe *ŝton/voj/o*) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*apude estas situaciita*° {situas} *ŝtonvojo (chaussée - ŝose'* [kp. la (nur) tiusencan rusan francismon шоссé]*)*); Z *EG 1904* (Chaussee); *Edin 1915* (causeway, high-road); OA 3-1921 (En high road, made road | Fr chaussée | De Chaussee° {ark. kaj nur plu en propraj nomoj; nun: Landstraße, Pflasterstraße} | Es calzada | Pt calçada {ankaŭ: estrada; en Brazilo krome: rodovia} | It strada in rialzo, strada a fondo artificiale | Pl szosa).

ŝose/ [1907] **~o 2** (parto de vojo aŭ strato sur kiu rulas la veturiloj, kontraste al trotuaro) (malofte) Ver *VocTT 1907* (→ cha□ssée); *EncV 1910*; B *VdE 1910* ([→ trotuaro estas:] *Vojo, ordinare bitumita aŭ kovrita per ŝtonplatoj, ĉe ambaŭ flankoj de strato aŭ de ~o* [artikolo *ŝoseo* mankas]); Chris *DeE 1910* (→ Chaussée: „Fahrstraße, Gegensatz zu *trotuaro*"), *DeE 1923* (same).

ŝose/ [1910] **~o 3** (digo konstruita per tero) (ark.) Ver *EncV 1910* (→ chaussée).

ŝot/ [1910] **~o 1** (geog.) Ver *EncV 1910* (chott).

ŝot/ [1958] **~o 2** (sport.) (piedbato, piedfrapo; En shot) Pech *EHu 1958*, 16. ‖ **~i** Pech *EHu 1958*, 16.

ŝotiŝ/ [1915] **~o** (danco) *Edin 1915*.

ŝov/ [1889] **~i** Z *RE* 37a, 52a, 133b (puŝi), 137a, 187b, 198a (meti), 207a (puŝi), 227a (*~i la piedojn (kun bruo)*), *MV*, *UV*. ‖ **~iĝi** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 ([ili] *~iĝis piege tra pratoj, kaj arbaroj*). ‖ **al~i** Z *RE* 152a; Beau *EFr 1903*. **antaŭ~i** Z *RE* 52a. **el~i** Z *RE* 27a. **en~i** Z *RE* 23b, 24a (enigi, enmeti), 52a, 58a, 215a (dufoje); Beau *EFr 1903*. **dis~i** Z *RE* 167a, 168b. **for~i** Z *RE* 52a. **preter~i** Z *Ham 1894*, 16 (*Ne rapidante,* [la fantomo] *sin preter~as*). **sur~i** Z *RE* 103a; Beau *EFr 1903*. **tra~i** Z *RE* 161b (trapuŝi).

ŝovel/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 91a, *MV* 65; G *Kond 1890*, 11.

ŝovin/ [1927; *~a*] ≈**o** (pers. Chauvin). ‖ **~a** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ismo**, **~isto** Sutk *ERu 1927* (plusendas al la unuvortaĵoj).

ŝovinism/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 ([li] *akre mallaŭdis la gazetaron, kiu subtenas la nacian ~on*); *FK 1903*, 270.36 (*eĉ la plej varmega blinda ~o*); Z *EG 1907* (übertriebener Patriotismus [nun pli kutime Chauvinismus]; ne en *EG 1904*); OA 1-1909. ‖ Rim. Post la oficialigo de *ism/* en 1914 / 1919 nun prefere analizinda *ŝovin/ism/o* el la propra nomo *Ŝovin/o* (Fr Chauvin).

ŝovinist/ [1903] **~o** *FK 1903*, 275.26 (*« malfeliĉo », kiel nomos ĝin la naciaj ~istoj*); OA 1-1909. ‖ Vd. la Rim. ĉe *ŝovinismo*.

ŝpar/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; Z' *UL* He *1888*, 99 [v] (*li ~as*); Einst *Plen 1888*, 31 (*per tio ĉi li ~us multan monon*); Z' *UL* Yi *1888*, 62b [v] (*li ~as monon*); Z *RE* 177a, 229b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 41. ‖ **~o** Z *RE* 8a. ‖ **~ema** Z *DL* 25 (*Estu laborema, ~ema kaj singardema!*), *RE* 7b, *FE 1894*, 41.12 (*Lia edzino estas tre laborema kaj ~ema*). ‖ **~kaso** (De *Spar|kasse*) *JarL UEA* Maj. 1910, 74 (*urba ~kaso*). ‖ **mal~emo** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 ([palaco] *konstruita kun parada mal~emo*). **mal~i** Z *RE* 171a, 204b, *MV* 65, 99a. **mal~ulo** Z *RE* 99a.

ŝpat/ [1915] **~o** (speco de ŝovelilo) (ne ĉe Z; antaŭe *fos/il/o*) *Edin 1915* (spade); OA 4-1929 (De Spaten, pron. *ŝp-*); *PV 1930*, *1934*; Wü *EV 1935*.

ŝpic/ [1904] **~o** (hundoraso De Spitz, pron. kiel en Eo) Z *EG 1904*; *Edin 1915*; Chris *DeE 1923* (→ *Spitz*); Benn *EDe 1923*; Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957*; *PIV 1970*. ‖ **~eto** War *GD 1957*.

ŝpin/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3. ‖ **~o** Z *RE* 163a, *FE 1894*, 3. ‖ **~ado** Boi *PVE 1910*; G *EPl 1916*. **~aĵo** Z *RE* 162b, *EG 1904* (Garn); Boi *PVE 1910*; B *VdE 1910*; G *EPl 1916*. **~ebla** Boi *PVE 1910*; G *EPl 1916*. **~ejo** G *EPl 1916*. **~ilo** Z *RE* 15b, 162b, *EG 1904* (Spindel, Spinnrocken°); Boi *PVE 1910*; B *VdE 1910*; *Edin 1915*; G *EPl 1916* (wrzeciono «spindelo»). **~istino** Boi *PVE 1910*; G *EPl 1916*. **~isto** Z *EG 1904*; Boi *PVE 1910*; B *VdE 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~fabriko** Boi *PVE 1910*. **~maŝino** Boi *PVE 1910*; G *EPl 1916*. **~rado** (ark., *rad~ilo*; kp. De Spinn|rad) G *PlE 1910*, 110b (kołowrotek, ~ilo, ~rado), *EPl 1916* (kołowrotek). **~virino** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357. ‖ **rad~ilo** Z *EG 1904* (Spinnrad); Mott *EEn 1906* (→ *rad*; kun preseraro *spin*°); Boi *PVE 1910*.

Ŝpor/ [1893: ~] [**~o**] (germ. komponisto kaj siaepoke mondfama violonisto *Ludwig Spohr*) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*palaca kapelestro,* [Ludvig] *~ el Kassel*).

ŝpruc/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 12b, 104b, 119b, 162b, 228b (en~i; шприцевать, Ru germanismo *spritzen*, laŭ la regiono pronc. aŭ sp- aŭ ŝp-), *MV* (spritzen), *UV*. ‖ **~ado** Boi *PVE 1910*. **~aĵo** Boi *PVE 1910*. **~igi** Boi *PVE 1910*; *Edin 1915*. **~igilo** Boi *PVE 1910*; *Edin 1915* (a syringe). **~ilo** Z *RE* 84b. ‖ **en~ado** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 ([balzamado] *per subhaŭta en~ado de kontraŭputraj rimedoj*). **en~i** Z *RE* 23b, 228b (~i; шприцевать, Ru germanismo *spritzen*, en De laŭ la regiono pronc. sp- aŭ ŝp-). ‖ **~akvo** Boi *PVE 1910*. **~barbo** Wahl *Princ 1889*, 9 (*~barbo eliranta el la kolumo*). ‖ **al~i** Boi *PVE 1910*. **de~i** Boi *PVE 1910*. **dis~i** Boi *PVE 1910*. **dis~ota** Cart *Bild 1905*, 15 (*akvo dis~ota sur la gladataj tukoj*). **el~i** Boi *PVE 1910*. **en~i** Boi *PVE 1910*. **sur~i** Boi *PVE 1910*. ‖ **kraĉo~i** Z *EG 1904* (geifern); Boi *PVE 1910*.

ŝrank/ [1887] **~o** (meblo) Z *UL* [v], *DL* 18 (*Mi aĉetis du ~ojn*), *RE* 228a, *MV*, *UV*; B *Sinj 1909*, 10 (*Da puntoj, rubandoj, tuloj, gazoj, kaŝmiroj, atlasoj*° {ark., *satenoj*} *multe estis en la ~oj kaj komodoj*; *fermi la ~ojn kaj tirkestojn*). ‖ **sankta ~o** (ikono~o) Z *RE* 73a (кивотъ, aŭ киот estas ornamita ŝranketo kun vitra(j) pordeto(j) aŭ surmura vitrita framo por ikonoj); Boi *PVE 1910*. **teler~o** Boi *PVE 1910*. **viando~o** Boi *PVE 1910*.

ŝrapnel/ [1904] **~o** (mil.) Z *EG 1904* (S[c]hrapnell); Boi *PVE 1910*; OA 2-1914.

ŝraŭb/ [1889] **~o 1** (tek.) (fiksilo) Z *RE* 17b, *MV*, *UV* (vis | screw | Schraube | винтъ | szruba). ‖ **~i** Z *RE* 17b, *MV* (mankas en *UV*). ‖ **~ego** Boi *PVE 1910*. **~igi** Sutk *ERu 1927*. **~iĝi** Boi *PVE 1910*. **~ilo** Sutk *ERu 1927* (*universala ~ilo*). **~ingo** (tek.) *FrazL 1903*, 22 (écrou | Schraubenmutter); *Edin 1915* (~ino); Sutk *ERu 1927* (~ino). **~ino** Boi *PVE 1910*; *Edin 1915* (~ingo); Sutk *ERu 1927* (~ingo). **~ita** Boi *PVE 1910*. ‖ **de~i** Z *RE* 123b. ‖ **~borilo** Sutk *ERu 1927*. **~tenilo** Sutk *ERu 1927*. **~kapo** Boi *PVE 1910*. **~turnilo** Cart *Bild 1905*, 3; Boi *PVE 1910*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **mal~i** Boi *PVE 1910*. **mov~o** Sutk *ERu 1927* (червяк).

ŝraŭb/ [1896] **~o 2** (mar.) (ark., *helic/o*; kp. De Schraube, Schiff|s|schraube) *LI* Mar. 1896, 41 (*La vaporŝipa ~o komencis labori*). ‖ **~ego** (pp ŝipo) Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 (*la forta ~ego ekkomencis sian malantaŭigantan movadon*).

ŝrik/ [1958] **~i** (ekkrii, eligi krion; En shriek) Pech *EHu 1958*, 16.

ŝrump/ [1915] **~i** (antaŭe *kun/tir/iĝ/i* [pro sekeco], *mal/ŝvel/i*) *Edin 1915*; Z *1 FA-1923*, 27, 84, kvar pliaj trafoj en *2 FA-1926 ĝis 4 FA-1962* (ekz. *Ĉiuj birdoj,* [...]*, forflugis, la arboj kaj floroj velkis; la granda folio de lapo, sub kiu ŝi estis loĝinta, ~is, kaj de ĝi restis nur flava sekiĝinta trunketo*); *PV 1930*; OA 6-1935 (De schrumpfen).

ŝtal/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 193a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3, 41.1 (*≈o estas fleksebla, sed fero ne estas fleksebla*). ‖ **~a** Goldb *E-isto* Apr. 1893, 57a (*Armitaj kun hakiloj stalaj*° {legu: *~aj*}); Stell *LI LitAld 1905*, 9 (*~a kiraso*). ‖ Vd. Rim. sub *stal/o* kaj BK II.

ŝtat/ [1892] **~o** Ferr *LernPt 1892*, 75 (*Unu-igitaj ≈oj Amerikaj*); Z *UV*. ‖ Kp. *regn/o*. ‖ **~konsilisto** *GermE B* Feb. 1912, 26a (*la ~konsilisto* [kaj intendanto de la reĝa teatro] [el DE Staatsrat°]).

ŝtel/ [1887] **~i** (jur.) Z *UL* [v], *RE* 22a, 82b, *MV*, *UV*. ‖ **~e** Kolar *Trez 1911*, 6 (*Kelkaj burĝ-idoj* [...] *~e ĵetadis la okulojn al Dora*). **~o** Z *Ham 1894*, 66.26 (*Mi pagos por la ŝtelo*). ‖ **~ado** G *Kond 1890*, 28 (*Li ŝajnas esti tiel lertefingra, kiel se*° {kvazaŭ} *li jam longe estus lernanta la ~adon*). **~isto** Z *DL* 30 (*La ~iston oni metis en malliberejon*), *RE* 22b, 200b; Domb *E-isto* Apr. 1893, 55 (*poŝa ~isto*); Z *Prov 1910*, 409 (*Plena kaso ~iston altiras*). **~iĝi** Z *RE* 83a. ‖ **~ĉasi** (jur.) *Edin 1915*. ‖ **al~iĝi** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a (*Ili ambaŭ sen bru' al~iĝas* [al amanta paro en ĝardeno]). **en~i** Z *RE* 18b (*sin en~i*). **en~iĝi** Z *RE* 54a. **for~i** Z *Ham 1894*, 66.25; Boi *Perd 1904*, 5 (*for~i la lignon de mia bieno*). ‖ **sanktaĵo~i** Z *RE* 179a.

Ŝtejner/ [1893: *~a*] **~o** (germana familia nomo *Steiner*). ‖ **~a** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*pli bona ol mia ~a* [violono]).

ŝtern/ [1915] **~o** (zool.) *Edin 1915* (tern *(bird)*).

ŝtip/ [1889] **~o** (kp. *lignego*) Z *RE* 10b (болванъ, en la nuna lingvo болван estas uzata nur en metafora senco, «idioto, ŝtipkapulo»), 76b (колодка), 130a, 134a, 141a, *MV*, *UV*. ‖ **~aro** *Edin 1915*. ‖ **brul~o** G *NovAnt 1909*, 20 (*brul~o pina*).

ŝtof/ [1887] **~o 1** (ark., *materialo*, *substanco*) Z *UL* [v], *RE* 16a (вещество); Z *MV* (Stoff), *UV* (étoffe [teks.; AK 1922: matière, étoffe] | stuff [teks.], matter, goods | Stoff | вещество, матерія | sztof° (miara [= mez., do *stof/o*], korektita en *FE 1894*)), *Ham 1894*, 105 (*Ne pensu vi, ke mi kreita estas / El tia velka ~o*), *FE 1894*, 14 (étoffe | stuff, matter, goods | Stoff (ambaŭ) | вещество, матерія [de 1918 материя (teks.)] | materja [de 1936 materia], materjał [de 1936 materiał (teks.)]), let. al *Nylén* de 1897-03-08 [PVZ 4, 1975, 46-47] (*Drapo estas nur* lana *teksaĵo; ~o estas* ĉia *speco de materialo*). *Edin 1915* (stuff, material). ‖ RIM. DE *Stoff* (pron. laŭ la regiono *stof* (nordo) aŭ *ŝtof* (sudo)) kaj RU вещество kovras ambaŭ sencojn de *materialo* aŭ *teksaĵo*.

ŝtof/ [1887] **~o 2** (teksaĵo) Z *UL* FR [v], *DL* 37 (*Lia nigra vesto estis el la plej kara ~o*), 43 (*la vestojn de siaj servantoj oni faras el pli bona ~o, ol oni portas mem*), *RE* 16a (вещество), 94b, 129a (*arĝenta ~o*), 129a (*vela ~o*), *MV* (Stoff); Z' *UL* Sv *1889* [v] (tyg); *E-isto* Jan. 1892, 9 (*teksi la plej belan ~on*); Z *UV* (vd. je *~o 1*), *FE 1894*, 14 (vd. je *~o 1*), 14.11 (*Kvar metroj da tiu ĉi ~o kostas naŭ frankojn*); Beau *EFr 1903* (étoffe *(tissu de laine, de soie, de fil, etc.* [lano, silko, fadeno]*)*; *~o 1* mankas). ‖ **or~o** Z *RE* 129a. **sub~o** Z *RE* 137a, *MV* (Unterfutter; ne en *UV*); Beau *EFr 1903* (subaĵo; doublure).

ŝton/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 3 (*viroj kaj virinoj* [...] *rapidas porti ilian*° *~on por la granda* [...] *konstruo*), *RE* 13a (*simpla ~o*; булыжникъ, «pavimero»), 70a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 104 (*malmola ~o*), *FE 1894*, 6.9 (*Sur la tero kuŝas ~o*), 15.07 (*el via buŝo eliros aŭ floro aŭ multekosta ~o* [gemo]), 33.5 (*Tiu ĉi malfreŝa pano estas malmola, kiel ~o*). ‖ Kp. *ston/o*°. ‖ **~a** *Cion 1926*, 8 (*~aj ruinoj*). ‖ **~ego** Z *RE* 181b (скала, «roko, klifo»), 214b (krutaĵo), *MV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*fendita ~ego*); (ark., *roko*) *Edin 1915* (rock, boulder). **~eto** G *Blov 1888*, 4 [a] (*Se ankaŭ aliaj amikoj de la ling. int. alportos similajn ~etojn por nia kon-struo, ni baldaŭ havos* [...] *la unuan veran „bibliotekon internacian“*). **~isto** (~hakisto) Z *RE* 70a. ‖ **~hakisto** Z *RE* 70a. **~ĵeto** (mez.) (pp distanco) Luyk *Iŝtar* 1924, 11.4 (*Li kondukis Lemuelon for de la karavano je distanco de unu ~ĵeto*). **~karbo** [→ *karb*] Z *EG 1904* (Stein-kohle). **~-loĝejo** *Cion 1926*, 9. **~vojo** (ark., *ŝose/o*) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*apude estas situaciita*° {situas} *~vojo (chaussée - ŝose')*). ‖ **fer~o** Z *RE* 48b (желѣзнякъ, «fererco»). **kalk~o** Z *RE* 63b. **lazur~o** Z *EG 1904*

(Lasurstein°, Lappislazuli). **lim~o** *Proz 1904**, 10. **muel~o** Z *RE* 49a. **tomb~o** *Heck 1907*, 96.

ŝtop/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 54b (al~i), 56b (plene ~i, en~i), 59a, 86a, 102a (*plene ~i*), 211a (korki), *MV*, *UV* (boucher | stop, fasten down | stopfen | затыкать | zatykać), *FE 1894*, 34 (sama). ‖ **~ilo** Z *RE* 25b, 59a, 223a (*~ilo de rado*; чека, «bolto, pivoto»), *MV* 65 (Propfen, Stöpsel; ne en *UV*, nek je *ŝtop*, nek je *il*); *Edin 1915*. ‖ **al~i** Z *RE* 54b. **en~i** Z *RE* 56b (~i, plene ~i), 105b. **el~i** Z *RE* 102a. **mal~i** Z *RE* 124b, *FE 1894*, 34.2 (*Ĉu vi havas korktirilon, por mal~i la botelon?*). ‖ **plen~i** *RE* 105b; G *Kond 1890*, 30 (*vakso por plen~i la fendojn en la ŝipeto*).

ŝtorm/ [1915] **~o** (meteo.) *Edin 1915*; Sutk *ERu 1927*; Lewin *MeteoT 1961*; OA 9-2007. ‖ **~eto** Sutk *ERu 1927*; *Edin 1915* (sock). ‖ **mar~o** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~birado** Lewin *MeteoT 1961*.

ŝtrump/ [1887] **~o** (vest.) Z *UL* [v], *RE* 112b, 226a, *MV*, *UV*; Marig *LernIt 1890*, 31 ([mi] *faras ~ojn por mia frato*). ‖ **~ligilo** (hist.) (vest.) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (jarretière). ‖ **blu~eco** (hist.) Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*speco de verkisteco,* [nome] *„blu~eco“*). **blu~o** (hist.) Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*ŝi ne estas ordinara „blu~o“, sed verkistino de granda brilo*). ‖ Kp. ark. *strump/*°.

ŝtud/ [1927] **~o** (tek.) Sutk *ERu 1927*.

ŝtup/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 127b (kun probabla preseraro *stupo*, sen diakrito), 196b, *MV* 65, 10 (→ *ar*), *GVGE 1894*, 4a (*dislaborado per larĝaj ~oj*; Abbau mit breitem Blick {ark., ne plu komprenebla}). ‖ **~aro** Z *UL* [v]; Z' *UL* Yi *1888*, 62b [v]; Z *RE* 92a, *MV* 65, 10 (→ *ar*); *Nürn 1889* [v] 25 (kun preseraro [?] Leder [Leiter] *stupar*), 30; G *Kond 1890*, 20 (*~aro de ŝnuro* [por iri de la kajo al la ŝipo]); Z *UV* (→ *ar*), *FE 1894*, 19 (→ *ar*), 34.13 (*Sur kruta ~aro li levis sin al la tegmento de la domo*); *Bern 1906*, [7] (*De tie suprenkondukas kovrita ~aro*). **~are** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 ([la termitoj] *ofte faras vojeton* [...] *kiu sin levas ~are, kiel monta vojo*). **~etaro** (ark., *eskalo*) *Edin 1915* (ladder). ‖ **de~i** Lor *LernCs 1890*, 15 (*Vero ne de~as*).

ŝu/ [1887] **~o** (vest.) Z *UL* [v], *RE* 88a (*basta ~o*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 37.13 (*La botisto faras botojn kaj ~ojn*). ‖ **~i** Setä *FiE 1923*. ‖ **~eto** G *Tade 1918*, [3-a eld. p. 127] (*Zonjo surmetas* [...] *la varŝavajn*° {varsoviajn}*, blankajn, atlasajn*° {satenajn} *~etojn*). **~isto** B *Sinj 1909*, 10 (*tajloroj, ~istoj kaj kudristinoj devis komenci la efektivan laboron por la vestaro de la fraŭlino*). ‖ **bremso~o** (tek.) Ver *EncV 1910*. **buk~o** (hist.) (vest.) Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*buk~oj, laŭaj je estinta modo*). **glit~o** (sport.) Z *EG 1904*.

ŝuabr/ [1927] **~i** (tek.) (purig- kaj polurcele forte brosi) Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ilo** Sutk *ERu 1927* (швабра).

ŝudr/ [1959] **~o** (kp. ark., *sudro*°) Sek *Nepal 1959*, 212 (formo pref. al *sudro*).

ŝuld/ [1887] **~i 1** (monon ks.) Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 16 (*al la rusa virino li ~is* [...] *la plej multekostan rekompencon*); Z *RE* 41a, 185a (*mi ~as*), *MV* (schulden), *UV*, *FE 1894*, 25.7 (*Mi sciigas, ke de nun la ~oj de mia filo ne estos pagataj de mi*), 25.8. ‖ **~a** Z *RE* 117a. **~o** *RE* 41a, 135b. **~o** Z *Adr 1897*, 14 (*laboras en la Regna Komisio de l'Estingo de ≈oj*). ‖ **~anto** *DL* 36 (*mi ne volus resti ~anto de iu!*), *RE* 41a. **~igi** Z *RE* 117a. ‖ **~atesto** *Edin 1915*.

ŝuld/ [1887] **~o 2** (ark., *kulpo*) Z *UL* 19 (*pardonu al ni ~ojn niajn*). ‖ **~anto** Z *UL* 19 (*pardonu al ni ~ojn niajn kiel ni ankaŭ pardonas al niaj ~antoj*; kp. De vergib uns unsere *Schuld*, wie auch wir vergeben unseren *Schuldigern*°).

ŝuld/ [1892] **~o 3** (ark., *devo*, *tasko*) [Z] *E-isto* Feb. 1892, 22 ([la hundo] *foriris kontenta, kvazaŭ ĝi komprenis, ke ĝi bone plenumis sian ~on*°).

ŝultr/ [1889] **~o 1** (anat.) Z *RE* 134a, *MV*, *UV*. ‖ **sur~igi** *Edin 1915*.

ŝultr/ [1927] **~o 2** (tek.) Sutk *ERu 1927*.

ŝunt/ [1927] **~i** (elektr.) Sutk *ERu 1927*. ‖ **~o** Sutk *ERu 1927* (шунт; EN shunt).

ŝuŝan-edut [1915] (Bibl.) *Edin 1915*.

ŝut/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 9 (*Ili* [...] *~is komplimentojn al la aŭtoro*), *RE* 199a, *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*neĝa ~aĵo falis de la tegmento*). **dis~i** Z *DL* 24 (*Li dis~is la alumetojn sur la tuta planko*). **dis~ita** Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *la vojoj estis plenaj je dis~ita branĉaro*). **super~i** Z *RE* 214b (plen~i). **sur~i** Z *RE* 58b. **sur~o** Z *RE* 51a. ‖ **plen~i** Z *RE* 214b (super~i).

ŝutr/ [1923] **~o** Benn *EDe 1923* (fenestrokovrilo; EN shutter; ne plu en *DeE 1926*).

Ŝvab/ [1910] **~o** (pers.) B, M *PropN 1910*. ‖ **~io** M *PropN 1910*. **~ujo** B *PropN 1910*. ‖ Kp. *Ŝvabland/o*°

Ŝvabland/ [1910] **~o** (lando) (ark., *Ŝvab/i/o*, *Ŝvab/uj/o*) S *PropN 1910*. ‖ **~ano** (ark. en la senco de *ŝvab/o*) S *PropN 1910*.

ŝveb/ [1910] **~i** (antaŭe *flug/pend/i*) Ver *EncV 1910*; OA 3-1921 (De schweben). ‖ **~igilo** (ĉe Z *balanc/il/o*) Diett *Gold 1921*.

ŝvel/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 102b, 106a, 121a, 164a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 121a, 124a (*akva ~o*). ‖ **~iga** Cart *Bild 1905*, 10 (*~iga tubo*).

ŝvit/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 145b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 40. ‖ **~o** G *Blov 1888*, 10 (*de li la ~o faladis kiel hajleroj*); Z *RE* 145b, [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23 (*la ~o de la fenestroj* [en vintro]); Tolk *Voron ~1900*, 3 (*la ĉemizo saturiĝis de ~o*). ‖ **~bano** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*ni donos al li bonan ~banon* [ni malfaciligos al li la plenumon de lia tasko]). **~banejo** (nun ankaŭ *saŭn/o*) Z *DL* 25 (*la kuracisto konsilis al mi iri en ~banejon*), *FE 1894*, 40.14 (*La kuracisto konsilis al mi iri en ~banejon*). **~guto** Luyk *Iŝtar* 1924, 63.3 (*Mi vidis* [...] *la ~gutojn de la sklavoj de Ŝedad, la konstruisto*). **~peno** Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*li, kiu rifuzas* [...] *rekompenci mian ~penon kaj laboron*). **~poro** (anat.) Z *Rab 1908*, 70.16 (*ke la ruĝa suko ŝprucu ĉe li el ĉiuj ~poroj*). ‖ **ek~i** Z *RE* 24b.

T

t, T [1887] (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., to, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

t. e. [1888] (mll de *tio estas*; nun pli kutima sen spaceto *t.e.*) Z *DL* 21 [7.1] (*oni povas ankaŭ preni la tutan radikon, t. e. la radikon kune kun la finiĝo*), *Ald 1888*, 2 [2.1] (*Ankoraŭ en la fino de l' jaro* [...], *t. e. ankoraŭ antaŭ la ricevo de mia libreto*), *Majn 1889-12* (*La vortojn oni devas traduki: to jestj tio estas (~)*), *E-isto* Jun. 1893, 96 [= LR 66 B], *FE 1894*, 27.5, 28.3.

tabak/ [1888] **~o** Z *DL* 22 (*Li estas direktoro en fabriko de ~o*), *RE* 200a, 207b (*~o folia*), *MV*; *E-isto* Jan. 1893, 13 (*fumi ~on*; *flari ~on*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Beau *EFr 1903* (*tenejo de ~o*; ~tenejo; *vendejo de ~o*; ~vendejo). ‖ **~ejo** (~plantaĝo) Beau *EFr 1903* (plantation de tabac); GM *EFr 1910*. **~ujo** Einst *Plen 1888*, 22 [g]; Z *RE* 200a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910.* ‖ **~butiko** Beau *EFr 1903*. **~sako** GM *EFr 1910* (blague). **~tenejo** Beau *EFr 1903* (tenejo de ~o). **~vendejo** Beau *EFr 1903* (vendejo de ~o). ‖ **flar~o** Hermansson *LI* Apr. 1900, 61a (*Mi neniam prenas flar~on*). **flar~ujo** Hermansson *LI* Apr. 1900, 61a (*al li montrante sian flar~ujon*). **snuf~o** Benn *EDe 1923*.

taban/ [1889] **~o** (zool.) (insekto) Z *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*; Ger *Fant 1895*, 5 (*La ~o pikas la ĉevalon, por ke ĝi ne ekdormu kaj vigle iradu laŭ sia vojo*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*.

Tabasar/ [1899: *~ano*] **~o**. ‖ **~ano** (gentano) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*tiuj multnombraj* […] *gentoj (avaroj, kjurinoj, andioj, kazi-humiĥoj, ~anoj k. a.) de Dagestan'*).

tabel/ [1889] **~o** Z *RE* 200a (dufoje), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~eto** *LI* Dec. 1895, 9 (*En rezultato ni ricevis la sekvantan ~eton*). ‖ **kosto~o** Janowski *E-isto* Mar. 1893, 46 (*Mi p. e.*° *ricevis per tia maniero du nomarojn kaj kosto~ojn*); Beau *LI* Jan. 1896, 2 (*la kosto~o de l' firmo*); B *VdE 1910* (*kronologia ~o, ~o de enhavo, logaritmaj ~oj*).

tabernakl/ [1903] **~o 1** (reli.) (tendo) Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*~o, kie insultita kaj forigita eklezio ŝirmos lastajn infanojn* [kredantojn]).

tabernakl/ [?] **~o 2** (reli.) (ŝranketo apud altaro).

tabl/ [1887] **~o** (meblo) Z *UL* [v], *DL* 20 (*kian*° *la ~o estis preparita, oni invitis la gastojn al la ~o*), 153a (*magazena ~o*), 195a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 6.5 (*La libro estas sur la ~o*), 10.2-3 k.m.a; B *VdE 1910* (*ligna, marmora ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 58b (apud~a). ‖ **~estro** Z *RE* 195a. **~eto** Z *RE* 194b, *FE 1894*, 38.1 (*Mi aĉetis por la infanoj ~eton kaj kelke da seĝetoj*). ‖ **~teniso** (sport.) OA 9-2007 (→ *tenis*: *Tenisosimila ludo sur speciala ~o* […]). **~tuketo** GM *EFr 1910* (napperon). **~otuko** Z *RE* 181b; Cart *Bild 1905*, 15 (*~otuko blanka, kiu ĉirkaŭpendas malsupren* [de la ~o]); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910.* ‖ **antaŭ~eto** GM *EFr 1910* (console). **apud~a** Z *RE* 58b (~a). **ĉe~e** GM *EFr 1910* (*ĉe~e sidi*). **skrib~o**, **skribo~o** Z *DL* 29 (*En mia skrib~o estas kvar tirkestoj*), *RE* 79a (skrib~o), *FE 1894*, 27.6 (= *~o, sur kiu oni skribas*), 31.24 (*En mia skribo~o sin trovas kvar tirkestoj*).

tabu/ [1909] **~o** Bend *DkE 1909*, 160; FL *EnE 1921*, 345 (taboo).

tabul/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 134a (dufoje), 183a, 227a (*dama ~o*), 227a (*ŝaka ~o*), *MV*, *UV*; [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 41 ([teksto skribita] *sur la nigran ~on*), *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*La partoj de la ŝranko konsistas el ~oj*); GM *EFr 1910* (*nigra ~o*). ‖ **~eto** Z *RE* 43a (дощечка), 190b (*miela ~eto*; сотъ, соты, «mielĉelaro»), 229b (ligneto; щепка, «lignero»); Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 60.2 (*dokumentoj, skribitaj sur argilaj ~etoj aŭ cilindroj*). ‖ **altar~o** (reli.) GM *EFr 1910* (retable). **cel~o** Z *RE* 97a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **dam~o** B

VdE 1910. **desegno~o** B *VdE 1910*. **kalkul~o** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357. **plonĝo~o** (sport.) Kr *GVED 1999* (→ *plonĝ*). **ŝak~o** B *VdE 1910*.

tabur/ [1929] **~o** (ark., *taburet/o*) BIL 1929, #2672.

tabured/ [1910] **~o** (meblo) (ark., *taburet/o*) GM *EFr 1910* (apud *tabureto*).

taburet/ [1896] **~o** (meblo) (seĝeto) *LI* 5/1896; Beau *EFr 1904* (tabouret; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Taburett [nur plu en la svisgermane, krome ark.]); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (apud *taburedo*°); OA 2-1914. ‖ Kp. *tabur/o*° kaj *skabel/o*.

taĉment/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 125b, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*~o (el franca „détachement“)*); Z *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~i** GM *EFr 1910* (détacher).

Tade/ [2013*] **~o** (vira nomo) R 2013.

tael/ [1923] **~o** (hist.) (mono) *JarL SAT 1923*, 27 (Ĉinio: 1 ~o = 1000 cash.°).

taft/ [1889] **~o** (silka teksaĵo) Z *RE* 200b (тафта), *MV* (Taffet; ark. DE francismo, pron. *tafé*, moderne: *Taft*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910*.

tag/ [1887: *ĉiu~a*] **~o 1** (mez. de tempo) Z *UL* 20 (*kaj nomis Dio la lumon ~o*), 20 (*Kaj estis vespero, kaj estis mateno – unu ~o*), 20 (*Mi legis antaŭ kelkaj ~oj libreton*), [v], *DL* 14 (*je unu bela ~o ni sciiĝos, ke la lingvo internacia fariĝis tutmonda*), *DL* 29 (*Bonan ~on, sinjoro!*), 35 (*tiel li pasigis ~ojn kaj jarojn*), 40 (*unu ~on la ombro subite ree venis*); G *Blov 1888*, 5 (*ĉiun ~on ili sin vidis* [...] *en pina arbareto*); Z *RE* 12b (*simpla ~o*, буддень; ark., *labortago*), 12b (будни), 38a, 39b (*pasigi la ~on*), 39b (*je l’ ~o*), 60 (*diri bonan ~on*), 60 (*bonan ~on*), *MV*; G *Gefr 1889*, [5] (*tutan la ~on*; kp. FR *toute la journée*, moderne nun „la tutan tagon“); Z *UV*, *Ham 1894*, 108 (*En ~o kaj en nokto li senĉese / Nur sopiradis*), *FE 1894*, 10.8 (*Mi deziras al vi bonan ~on*) k.m.a.; Beau *EFr 1903* (*simpla ~o* [labor~o]). ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a laboro*). **~e** Z *RE* 137a (laŭ~e; поденно); B *VdE 1910* (*≈e estas pli varme, ol nokte*). ‖ **~iĝi** Z *RE* 168b, 178b; Beau *EFr 1903* (*~iĝas*). **~iĝe** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*Estis kredeble ~iĝe kiam Don Kiĥoto eliris el la vojgastejo*). **~iĝo** Stell *LI LitAld 1905*, 6 (*mi fine dormas kviete ĝis ~iĝo*); *Heck 1907*, 113 (*antaŭ ~iĝo*). ‖ **~laboristo** Z *RE* 6b (laboristo, lulaboristo), 137a; Beau *EFr 1903*. **~libro** Z *RE* 39b. **~lumiganto** (poez.) Luyk *Iŝtar* 1924, 8.5 (*La granda ~lumiganto* [suno] *plenumis preskaŭ kvaronon de sia flama vojo*). **~manĝi** Z *DL* 29, *MV* 43, *UV* (→ *manĝ*), *FE 1894*, 27.12. **~manĝo** Z *DL* 27. **~mezo** Z *DL* 22 (*je l’ deka horo antaŭ ~mezo*), *RE* 140a, *MV* 45. **~mezmanĝi** Z *DL* 29. **~noktegaleco** Z *RE* 165b; Beau *EFr 1903*. **~nokto** (diurno; antaŭe *plen/~/o*) *PIV**. ‖ **antaŭ~e** *Heck 1907*, 113. **antaŭ~o** Z *RE* 70b (antaŭvespero), 71a (*je l’ antaŭ~o*), 104a (*je l’ antaŭ~o*); Waś *LI* Feb. 1896, 24 (*en vespero de antaŭ~o de S*ta *Andreo (la 29-a de novembro)*). **antaŭmez~e** Einst *Plen 1888*, 24 (*patro mortis, enterigo sabato*[n] *antaŭmez~e*). **bon-~o** G *NovAnt 1909*, 24 (*Bon-~on, sinjoro nobela*). **post~e** *Heck 1907*, 113.

‖ **A-K** ‖ **ĉiu~a** Z *UL* 19 (*Panon nian ĉiu~an donu al ni hodiaŭ*), *DL* 15 (*ĉiu~a gazeto*), *RE* 24a, 47a, 107a (насущный; nuntempe tiu altstila rusa adj. estas uzata nur en la preĝo „Patro Nia“ kaj tre malofte en esprimoj kiel „ĉiutagaj bezonoj“), 136a; B *VdE 1910*. **ĉiu~e** Z *DL* 15 (*laborante sen ripozo 15 horojn ĉiu~e*); Beau *EFr 1903*; *Heck 1907*, 113. **fest~e** *Heck 1907*, 112.

‖ **L-Z** ‖ **labor~e** *Heck 1907*, 112. **laŭ~e** Z *RE* 137a (~e; поденно), 145a (dudekkvarhore; посуточно); Beau *EFr 1903*. ‖ **mez~e** Einst *Plen 1888*, 24 (*mi venas morgaŭ mez~e*). **nom~o** Z *RE* 66b; *Heck 1907*, 89 (*estas mia ~tago*). **plen~o** (ark., *~nokto*, *diurno*) Z *DL* 17 (*dudek kvar horoj faras unu plen~on*); Beau *EFr 1903*. **unua~a** Z *FE 1894*, 27.9 (*unua~a (= kiu estas en la unua ~o)*). **unu~a** Z *DL* 22 (*La unu~a regado de tiu ĉi estro ne restis sen postsignoj*), *FE 1894*, 27.8 (*unu~a (= kiu daŭras unu ~on)*).

Tag/ [1908] **~o 2** (rivero) (ark., *Taĥo*) Rhod *EnE 1908*, 528a (Tagus); War *GD 1957* (le Tage); *PIV 1970* (plusendas al *Taĥo*).

taĝik/ [1899] **~o** (gentano) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*selĝukoj kaj ~oj, kiuj estis alvokitaj* […] *de la bordoj* [de la rivero] *Armú-Darjá*). ‖ **≈io**, **≈ujo** (regno) R 2009.

Tahiti/ [1910] **~o** (insulo) M, S *PropN 1910*; Sek *Nepal 1959*, 203; But *EEn 1967*, 444d. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Taĥ/ [1970*] **~o** (rivero) Z (laŭ *PIV*); *PIV 1970*, *2020*. ‖ Kp. ark. *Tago°*.

taj/ [1970] **~o 1** (gentano) *PIV 1970* (≈o), *2020* (~o) ‖ **≈lando** (regno) (kp. ark. *Tajland/o*) *PIV 1970*; R 2009. ‖ **≈landano** (ark. en la senco de *~o*) *PIV 1970*, *2020*. ‖ Kp. hist. *Siam/o*.

Taj/ [1910] **~o 2** (rivero) (= *Tag/o*, *Taĵ/o*) S *PropN 1910*.

tajd/ [1907] **~o** (mar.) Z *EG 1907* (Ebbe und Flut; ne en *EG 1904*); *SenkompReg 1907*, 15 (*La pasaĝeroj povas tiel pasi rekte al kaj de la ŝipo en ĉu ij* [legu *ĉiuj*] *statoj de la ~o*); Boi *PVE 1910* (marée); GM *EFr 1910* (marée).

Tajget/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

Tajjuan/ [1970: ~] [**~o**] (urbo en Ĉinio) *PIV 1970* (*PIV 2002*: Tajjŭano°).

tajl/ [1923] **~i** (ne ĉe Z) Setä *FiE 1923*; *PV 1934*; *KudrT 1947*, 4; OA 8-1974 (*~i ŝtonon, gemon, ŝtofon*). ‖ **~brodado** *KudrT 1947*, 4. ‖ **brod~ado** *KudrT 1947*, 4. ‖ Kp. *tajlor/o*.

Tajland/ [1967] **~o** (ark., *Taj/land/o*) But *EEn 1967*, 444d.

tajlor/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 31 (*≈oj kaj botistoj* [...] *eliris sur la straton*), 40 (*la ~oj donis al mi novajn vestojn*), 47 (*Restu ~o ĉe via laboro*), *RE* 143a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 5.7 (*La patro estas ~o*); B *Sinj 1909*, 10 (*~oj, ŝuistoj kaj kudristinoj devis komenci la efektivan laboron por la vestaro de la fraŭlino*). ‖ **~i** GM *EFr 1910* (être tailleur [duba trad., *labori kiel ~o*]); *KudrT 1947*, 4. ‖ Kp. *tajl/i*.

tajp/ [1952*] **~i** (ne ĉe Z; antaŭe *maŝin/-skrib/i*) BS *EDe 1952* (mit der Maschine schreiben); *PVS 1954*, War *GD 1957* (taper *(à la machine)*, dactylograhier; OA 8-1974. ‖ **~e** War *GD 1957.* ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~aĵo** War *GD 1957.* **~ilo** (antaŭe *skrib/maŝin/o*) War *GD 1957.* **~istino** War *GD 1957.* **~isto** War *GD 1957.*

Tajvan/ [1967] **~o 1** (insulo) (hist. nomo *Formoso°*, *Formozo*) But *EEn* 1967, 444d; *PIV 1970* (~).

Tajvan/ [1967] **~o 2** (regno) (hist. nomo *Formoso°*, *Formozo*) But *EEn* 1967, 444d; *PIV 1970* (~); R 2009.

Taĵ/ [1910] **~o** (rivero) (= *Taj/o*) M *PropN 1910*.

takel/ [1907] **~o** (mar.) Ver *VocTT 1907* (Fr palan).

trakidrom/ [1910] **~o** (zool.) (birdo) Boi *PVE 1910* (speco de stilzbirdoj *(tachydromus)*; cour-vite).

taks/ [1889] **~i** Z *RE* 126b, 200a, 222a (цѣнить), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*Mi ~as tiun ĉi ĉapelon je 10 frankoj*). ‖ **~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*~a marko*). **~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (taxe), 151a (*ricevota ~o*); Beau *EFr 1903* (*La plej forta ~o ne atingus ĝian realan valoron*); B *VdE 1910.* ‖ **~aro** (ark., *tarifo*) Z *RE* 200b (тарифъ, «tarifo»); Beau *EFr 1903*; *FrazL 1903*, 16 (*veturila (fiakra) ~aro*; tarif | Tarif). **~ebla** GM *EFr 1910*. **~eble** GM *EFr 1910*. **~iĝi** GM *EFr 1910* (*~iĝi riĉa*; passer pour riche). **~ita** B *VdE 1910* (*La bieno estis ~ita je 10,000 fr.*). ‖ **ne~ebla** GM *EFr 1910*.

taksi/ [1957*] **~o** (traf.) War *GD 1957*; OA 9-2007. ‖ **~isto** War *GD 1957*.

taksidermi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

taksimetr/ [1910] **~o** Boi *PVE 1910* (mezurilo de la rapideco de maŝino; tachymètro); War *GD 1957*.

taksologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

taksus/ [1904] **~o** (bot.) (arbo) Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

takt/ [1889] **~o 1** (muz.) Z *RE* 200a; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 173 (*„Cis, cis, kie do estas tiu ĉi cis?“* [...] *„En la 62* {62-a} *~o“*; *ludinte per duona tono la unuajn ~ojn*); Z *Ham 1894*, 108.3 *(Deliroj? Tamen vidu, mia pulso, / En ~o batas, tute kiel via, / Kaj kantas tiel same tute sane*); *FK 1903*, 78.13 (*Ĉu vi ne havas orelojn, ne havas ideon pri ~o, ke vi kantas kiel sovaĝuloj?*); Beau *EFr 1903*; Doré *Flut 1907*, 6; Z *Rab 1908*, 24.27 (*tintante promenadi laŭ la ~o de tamburo*); OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~bastoni** G *EPl 1916*. **~bastono** G *EPl 1916*. **~mezurilo** G *EPl 1916*. **~mezuro** G *EPl 1916*. **~rapideco** G *EPl 1916*.

takt/ [1894: *~a*] **~o 2** (maniero dece agi en societo) *FK 1903*, 91.12 (*agi kun granda ~o kaj singardemo*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 21 (*Laŭ via mon' mezuru vian veston, / Sed ĉio estu ~a kaj konvena*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. **~e** B *VdE 1910*. ‖ **sen~a** Z [nekonata let.] (*ili komencis batali kontraŭ li per la plej sen~aj personaj atakoj kaj insultoj*).

taktik/ [1889] **~o 1** (mil.) Z *RE* 200a, *Rab 1908*, 15.32 (*Hometoj* [...] *kritikas la ~on de Hanibalo*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

taktik/ [1903] **~o 2** (metodo atingi celon) Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*.

tal/ [1910] **~o 1** GM *EFr 1910* (thalle).

tal/ [1910] **~o 2** (astr.) GM *EFr 1910* (astragale).

talar/ [1909] **~o** (vest.) (reli.) G *NovAnt 1909*, 10 (*La Monaĥ' en ~o*); GM *EFr 1910* (simarre, toge, robe).

talent/ [1888] **~o** Z *DL* 5 (*La dependo de la lingvo* [...] *de l' ~o de mia propra persono* [...] *tute foriĝos*); G *Blov 1888*, 16 (*Li havis* [...] *la ~on de* [...] *modesta sprito*); Z *RE* 37a (dufoje), 200b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *Ham 1894*, 106 (*≈oj viaj kune kolektitaj*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~o por la muziko*). ‖ **~a** Z *RE* 37a; Beker *LI* Mar. 1896, 34 (*~a aganto en la regiono* {sfero} *de arto*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~a viro*). **~e** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ulo** Doré *Flut 1907*, [3] (*la modesteco de la ~uloj*); GM *EFr 1910*.

taler/ [1889] **~o** (hist.) (mono) Z *RE* 200b; G *Gefr 1889*, 8 (*Tie kuŝas viaj tricent ~oj*); G *Kond 1890*, 42 (*1 ~o species po 4 kronoj po 30 ŝilingoj*); Z *GVGE 1894*, [3b] (*per unu ~o pli aŭ malpli*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

tali/ [1889] **~o 1** (anat.) Z *RE* 193b, *MV*, *UV*; Ger *Fant 1895*, 14 (*la gracieco de ~o kaj la harmonio de trajtoj ĉe Kliniaso*); Stank *Viv 1896*, 25 (*belege skizita ~o*); Beau *EFr 1903* (taille *(uniquement tour de la ceinture)*); B *VdE 1910* (*virino kun bela ~o*). ‖ **sur~o** Z *RE* 90a. ‖ **~vesto** GM *EFr 1910*. ‖ **bel~a** Beau *EFr 1903* (bon~a). **bon~a** Z *RE* 193b (belkreska); Beau *EFr 1903* (bel~a). **dik~a** G *NovAnt 1909*, 25 (*bovo, altekreska, dik~a*).

tali/ [1957*] **~o 2** (kem.) (antaŭe *taliumo*°) War *GD 1957*.

Talin/ [2005*] **~o** (ĉefurbo de Estonio) (antaŭe *Revallo* aŭ *Revello*) *PIV*.

talisman/ [1899] **~o** *LI* 6/1899; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

talium/ [1910] **~o** (kem.) (mll Tl) (ark., *talio 2*) B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*.

talk/ [1907] **~o** (min.) Z *EG 1907* (Talk; ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

talmud/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 200b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Boi *PVE 1910*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

talp/ [1889] **~o** (zool.) *RE* 84b, Z *MV*, *UV*; Geogh *LI* Apr. 1900, 62a (*Homoj faletas nur pro ~-montetoj*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **~ejo** GM *EFr 1910*.

talus/ [1910] **~o** (traf.) GM *EFr 1910* (talus, remblai). ‖ **~i** GM *EFr 1910* (~igi; remblayer). ‖ **~igi** GM *EFr 1910* (~i).

talveg/ [1910] **~o** (geog.) (jur.) Boi *PVE 1910*; GM *EFr 1910* (thalweg).

Tamar/ [1894] **~o** (virina nomo) Devj *Demon 1894*, 32.

tamarik/ [1910] **~o** (bot.) (kp. ark., *tamarisko*°) GM *EFr 1910* (apud *tamarisko*°; tamaris).

tamarin/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910* (tamarin).

tamarind/ [1906] **~o** (bot.) (genro *Tamarindus* el fabacoj) Duy *Pract 1906*; GM *EFr 1910*.

tamarisk/ [1910] **~o** (bot.) (ark., *tamariko*) GM *EFr 1910* (apud *tamariko*; tamaris); *NLR* Jan. 1956 [v] (alia formo de tamarindo).

Tambov/ [1899] [**~o**] [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 163 (*la alvoko estu legata en medicinaj societoj de Orel, ~, Ĥarkov, Kaj* {kaj} *Rostov-sur-Dono*).

tambur/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 6a, *RE* 90a, 202a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 ([t] *La lingvo ~a*). **~i** Z *RE* 6a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~adi** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*~adi per la fingroj sur la tablo*); Geogh *LI* Apr. 1900, 62b (*la sank[t]-Budhist' / Tuj al mi komencos laŭte ~adi*). **~ado** Z *RE* 10b; [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 ([ili] *venas viziti la mortintojn kun ~ado kaj trumpetado*), *Ham 1894*, 23 (*Post la sceno estas aŭdata ~ado*). **~isto** B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. ‖ **ĉef~isto** (mil.) GM *EFr 1910*. **orel~o** (anat.) (ark., *timpano*) Z *EG 1904* (Trommelfell); GM *EFr 1910* (tympan).

tamburen/ [1910] **~o** (muz.) (ark., *tamburino*) GM *EFr 1910* (apud *tamburino*).

tamburin/ [1904] **~o** (muz.) (kp. ark. *tambureno*°) (malgranda tamburo kun sonorileto j, kiun oni batas per la mano) Z *EG 1904* (Tamburin); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (apud *tambureno*°); OA 2-1914.

tamen [1887] Z *UL* [v], *DL* 12 (*Unu jaro ne estas eterno, kaj ~ tiu ĉi jaro estas tre grava por l'afero*), 12-13 (*sed diri, ke la lingvo tute ne estos ŝanĝita, mi ~ ne povas*), 13 (*Se ~ nenia el la instruitaj akademioj volos preni mian aferon*), 18 (*Kvinope ili tiris la keston kaj ~ ne povis ĝin altiri al la domo*), 24 (*Petro kaj Mario estas jam sufiĉe maljunaj, ~ oni ankoraŭ vokas ilin Peĉjo kaj Manjo*), 37 (*La kuŝanta ombro ~ sin tenis silente*); G *Blov 1888*, 14 (*Sed ~, glor' al Dio, la sensento*° *ne havis postsignojn*); Z *RE* 118a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34.14 k.a.; B *VdE 1910* (*Kvankam ĉiuj protestis per laŭtaj krioj, ~ la oratoro daŭrigis sian paroladon*). ‖ RIM. Foje stranga pozicio de ~: *buduareto, kies tamen elvido*° {aspekto} *estis iom ~a* (Bar *LernHu 1898*, 65).

Tamiz/ [1910] **~o** (rivero *Thames*) B *PropN 1910*; *Edin 1915*, 286a.

Tamul/ [1910] **~o** M, S *PropN 1910*.

Tamuz/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 13.2 (*priplori la morton de ~*).

tamtam/ [1903] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903* (tam-tam); Z *EG 1904* (Tamtam); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

tan/ [1889] **~i** Z *RE* 44a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 76a. ‖ **~ado** GM *EFr 1910*. **~ejo** B *VdE 1910*. **~ilo** GM *EFr 1910* (tan). **~isto** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*.

tandem/ [1903] **~o** (traf.) *FrazL 1903*, 6; Z *EG 1904* (Tandem); Boi *PVE 1910* (**1** duĉevala jungaĵo; **2** dusida bicklo; tandem); GM *EFr 1910*; OA 2-1914; Chris *DeE 1923*, 172a (malpeza, du ĉevaloj unu antaŭ la alia). ‖ **~e** GM *EFr 1910*.

tanen/ [1910] **~o** (ark., *tanino*) GM *EFr 1910* (apud *tanino*; tannin).

tang/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (tanguer). ‖ **~ado** GM *EFr 1910*.

tangent/ [1904] **~o** (mat.) (trigonometrio) (antaŭe *tanĝent/a*) Z *EG 1904* (Tangente); GM

EFr 1910; OA 2-1914. ‖ Mll *tg* (*FK 1903*, 237.1).

tanĝ/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (être tangent). ‖ **~anto** GM *EFr 1910* (tangente).

tanĝent/ [1903] **~a** (ark., *tangent/o*) *FrazL 1903*, 22 (*unu ~a° radio°* [spoko de biciklo]; rayon tangent | Tangent-Speiche).

tanin/ [1903] **~o** (kem.) *FK 1903*, 234.4 (*~o, bora acido kaj aliaj adstringantaĵo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Tannin); OA 1-1909; GM *EFr 1910* (apud ark. *taneno°*).

Tanagr/ [1910] **~o** (vilaĝo en Beotio) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Tananariv/ [1896] **~o** (ĉefurbo de Madagasko) Beau *LI* Feb. 1896, 19.

Tanger/ [1896] [**~o**] Beau *LI* Jan. 1896, 2 ([informpeto] *el ~*).

tank/ [1921] **~o** (mil.) FL *EnE 1921*, 345 (En tank); OA 9-2007.

tantal/ [1910] **~o 1** (kem.) (mll Ta) B *VdE 1910*.

Tantal/ [1908] **~o 2** (mit.) (vira nomo) Z *Ifig 1908*, 18 ([Ifigenio:] *Mi devenas de ~o*), 19 (*~o, kiun Jupiter' invitis / Al sia tablo*). 20 (*Pelopso / […] la filo / Amata de ~'*).

tantiem/ [1910] **~o** (ekon.) B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*.

tantr/ [1959: *~a*] **~o** (reli.). ‖ **~a** Sek *Nepal 1959*, 212 (*~a budhismo*). ‖ **~ismo** (sin. *ŝakti/ism/o*, *ŝaktism/o*) Sek *Nepal 1959*, 212.

Tanzani/ [1967] **~o** (regno) But *EEn 1967*, 444d; R 2009.

tapet/ [1889] **~o** Z *RE* 115a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 62; Z *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~i** B *VdE 1910*. ‖ **~isto** GM *EFr 1910*.

tapiok/ [1903] **~o** (kuir.) (antaŭe *tapioka/o*) *FK 1903*, 116.5 (*rizo, ~o kaj makaronoj*); OA 1-1909; Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910*.

tapioka/ [1898] **~o** (ark., *tapiok/*) *L'Esp* Dec. 1898, 152 (*~' en lakto*; tapioca au lait).

tapir/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910*; War *GD 1957*; OA 9-2007.

tapiŝ/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 11 (*antaŭ li kuŝis ebenaĵo, kovrita de blanka ondforma ~o*); Z *MV*, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*estas bone submeti gazetan paperon sub ~oj*); Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*Ali etendis la ~on de preĝo*); Z *UV*, *FE 1894*, 3; B *VdE 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*flordesegnaj ~oj*). ‖ **~isto** Beau *Sint 1901**, 8 (*oni baldaŭ remetos* [la ~ojn], *tuj kiam la ~istoj indigos honori* {honorigos} *min per sia vizito*). **ir~o** Z *RE* 140b (kp. De *Läufer* („kuranto“), mallarĝa ~o por koridoroj, ŝtuparoj ktp.); GM *EFr 1910*. **plank~o** Nyl *LI* Sep. 1899, 27 (*esplorante obstine la desegnaĵon de la ~tapiŝo*).

tapsi/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (thapsia).

tar/ [1910] **~o** B *VdE 1910*; Schatz *HuE 1910*. ‖ **kun~e** GM *EFr 1910*. **sen~e** GM *EFr 1910*.

tarantel/ [1904] **~o** (muz.) (itala danco) Z *EG 1904* (Tarantella); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

tarantol/ [1910] **~o** (zool.) (ark., *tarantulo*) GM *EFr 1910*.

tarantul/ [1904] **~o** (zool.) (araneo) Z *EG 1904* (Tarantel); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (apud ark. *tarantolo°* kaj *tarentulo°*); OA 2-1914.

tard/ [1932] **~a** (malfrua) *ParGv 1932*.

tarentul/ [1910] **~o** (zool.) (ark., *tarantulo*) GM *EFr 1910*.

tarif/ [1903] **~o** (ekon.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

tarok/ [1904] **~o** (kartludo) Z *EG 1904* (Tarok); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Tarpej/ [1910: *~a*] **~o** *PIV*. ‖ **~a** M, S *PropN 1910* (*~a Roko* [en Romo]).

tars/ [1910] **~o** (anat..) GM *EFr 1910* (tarse).

tart/ [1899] **~o** (kuir.) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (*kuko* plata *kun fruktoj, kremo k. t. p.*

[dum torto estas pli malpli alta]). **ĉeriz-~o**. **pom-~o**. **prun-~o**. **rabarb-~o** (ĉiuj kvar specoj ĉe [Beau] samloke; ĉiuj prefere sen ligostreko). ‖ Kp. *kuko*, *torto*.

tartar/ [1910] **~o 1** (kem.) (ark., *tartro*) B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (plusendas al *tartro*; tartre).

Tartar/ [1908] **~o 2** (mit.) (abismo) Z *Ifig 1908*, 19 (*perfido* […] *lin por ĉiam / De l' tablo Jupitera defaligis / Kun granda malhonor' en la ~on*); *PropN 1910*.

tartr/ [1910] **~o** (kem.) (kp. ark. *tartaro 2*) GM *EFr 1910* (apud ark. *tartaro*°; tartre).

tas/ [1889] **~o** Z *RE* 223a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

task/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (tâche); OA 1-1909; B *VdE 1910* (*Dum akraj diskutoj ne facila estas la ~o de la prezidanto.*); GM *EFr 1910* (**1** tâche; **2** devoir d'écolier).

Tasmani/ [1910] **~o** (insulo) *PropN 1910*; *Edin 1915*, 285b; But *EEn 1967*, 444d. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Taŝkent/ [1892: ~] [**~o**] Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 31, *Adr 1899*, 12.

tatar/ [1889: *~a*] **~o** (gentano) Jon *ESv 1893,* 62; Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*rusoj, „kazanaj" ~oj el la orienta parto de eŭropa Rusujo*; *~oj* […] *aderbejĝanaj*); G *NovAnt 1909*, 5 (*kavaroj / Kiuj kaŝas kutime lupojn aŭ ≈ojn*); *PropN 1910* (*≈o*). ‖ **~a** Z *RE* 100a (*~a princo*); [Red.] *E-isto* Mar. 1890, 36b (*Sinjoro* [N.N. …] *skribis vastan artikolon pri nia lingvo en la ~a gazeto* [XY]); Kof *Proz 1904**, 2 (*kolekto da ≈aj rakontoj*). ‖ **≈io** M *PropN 1910*; GM *EFr 1910*. **≈ujo** S *PropN 1910*; GM *EFr 1910*. ‖ **≈provinco** *RevO* Jul. 1920, 80b (*la marbordo de Rusa ≈provinco*).

Tatr/ [1894: *~a*] **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*Societo de la Montoj ~aj*).

tatu/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*Nur sovaĝaj popoloj ~as sian korpon*); Schatz *HuE 1910*. ‖ **~o** (= ~ado) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **~ado** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (= ~o). **~aĵo** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*.

taŭg/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 10 (*la lingvo* [...] *~as por internacia kompreniĝo*), 11 (*la afero* [...] *~as por nenio*), *RE* 32b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*Ne ĉiuj fruktoj taŭgas por la manĝado*). ‖ **~a** Z *RE* 32b, 46; B *VdE 1910*. **~o** Desh *Avent 1907*, 5 (*tiuj kuracaj kreskaĵoj havis ~ojn*° [efikojn] *kontraŭajn*). ‖ **~eco** Einst *Plen 1888*, 26 (*Sinjoro Chérié donos al Vi ĉiujn informaciojn°, kiujn Vi iel deziras tuŝante mian* [...] *~econ*); B *VdE 1910*. ‖ **mal~a** Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*ni ne devas* [niajn kontraŭulojn] *kolerigi per esprimoj mal~aj*). **ne~a** GM *EFr 1910*. **sen~a** B *VdE 1910;* GM *EFr 1910*. **sen~aĵo** GM *EFr 1910*. **sen~ulo** Z *RE* 7a (senlaborulo, fripono), 109a, *Ham 1894*, 113 (*Ĉu tiu ĉi sen~ulo ne konscias,* [...]), 114 (*maldelikata sen~ulo*); B *VdE 1910*. ‖ **~aranĝi** GM *EFr 1910*.

taŭr/ [1954] **~o** (zool.) *PVS 1954*.

Taŭrid/ [1908*] **~o** (hist. nomo de *Krimeo*) Z *Ifig 1908* [t] (*Ifigenio en ~o*); *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 81 (*Melitopol (Rusujo, ~o)*). ‖ **~ano** Z *Ifig 1908* [4] (*Personoj:* […] *Toas, reĝo de la ~anoj*).

Taŭriz/ [1899: ~'] [**~o**] (urbo) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*Aderbejĝan - kun ĉefurbo ~' - estas provinco de Nordokcidenta Persujo*).

taŭz/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **dis~i** GM *EFr 1910*. **dis~ita** GM *EFr 1910*.

tavern/ [1956] ~o *NLR* Sep. 1956 [v] (drinkejo).

tavol/ [1889] **~o** Z *RE* 134a (dufoje), *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*La profundaj ~oj de la tero. Sur la strato kuŝas dika ~o de neĝo*). ‖ **~i** (fendi) Z *RE* 134a; GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*. **~eti** GM *EFr 1910*. **~eto** GM *EFr 1910*. **~iĝi** Z *GVGE 1894*, 5a; GM *EFr 1910* (de~iĝi). **~iĝo** Z *GVGE 1894*, 5a; GM *EFr 1910*. ‖ **de~iĝi** Z *GVGE 1894*, 5a (dufoje). **de~iĝo** Z *GVGE 1894*, 5a; GM *EFr 1910* (~iĝi).

te/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (→ *da*: *glaso da ~o*), *RE* 222b, *MV* 66, 16 (→ *da*: *glaso da ~o*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *FE 1894*, 26.11 (*Anstataŭ kafo li donis al mi ~on kun sukero, sed sen kremo*). 31.21, 35.2 (*Mi trinkis ~on kun kuko kaj konfitaĵo*). ‖ **~ejo** GM *EFr 1910* (plantation de thé). **~ujo** Z *RE* 222b; GM *EFr 1910.* ‖ **~arbeto** GM *EFr 1910* (~arbo). **~arbo** B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (~arbeto). **~kruĉo** Z *RE* 222b, *MV* 66, *UV*. **~kruĉingo** Z *RE* 70. **~maŝino** (samovaro) G *Blov 1888*, 12; Z *RE* 176a (samovaro), *MV* 66, *UV*. **~salono** GM *EFr 1910* (tea-room). **~trinkado** GM *EFr 1910* (*kvinahora ~trinkado*). **~uzaĵo** Bar *LernHu 1898*, 65 (*Baldaŭ staris la ~uzaĵo* [...] *antaŭ ni sur la tablo*). **~ovazo** Diett *Gold 1921* (kp. *tekruĉo*).

teatr/ [1887] **~o** Z *UL* Pl 40 [g], *DL* 20 (*Kio estos hodiaŭ prezentata en la ~o?*), 30 (*Mi iris en la ~on, por aŭdi la gloran kantiston*), *RE* 201a; Jon *ESv 1893,* 62; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*konstruado de dua ~o Bohema en Prago*); Z *FE 1894*, 32.1 (≈*amanto ofte vizitas la ~on kaj ricevas baldaŭ ~ajn manierojn*; mankas en *UV*), *Ham 1894*, 81.10 (*la aplaŭdado de la tuta ~o*), *Rab 1908*, 111.32 (*ĝi estis nur la larmoj en la ~o*); *FK 1903*, 143.12 (*la opera ~o estis plenigita*); OA 1-1909; OA 1-1958. ‖ **~a** Z *UL* Pl 40 [g], *FE 1894*, 32.1; B *VdE 1910.* ‖ **~aĵo** B *VdE 1910.* ‖ **~amanto** Z *FE 1894*, 32.1. **~odiktoro** (ark., *teatrodirektoro*) Einst *Plen 1888*, 34.

Teb/ [1896: ≈*a*] **~o** (urbo) B *LI* Feb. 1904, 44 (*li alvokis* [la] *plej gloran astrologon el ~o*); M, S *PropN 1910*; B *PropN 1910* (*~oj*); Knoedt *Luz 1980* (*la ŝtonoj* [...] *obeis kaj sin ordigis konstruante la murojn de ~o*). ‖ **≈a** Waś *LI* Jan. 1896, 3 (*En Egiptujo, en tempoj de ≈aj Faraonoj*). ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

ted/ [1889] **~i** Z *RE* 41, 103b, 106b, 120b, 154a (ĉagreni), 156b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4a (*~i al iu*); B *VdE 1910* (*La senĉesaj pluvoj ~is la vojaĝantojn*). ‖ **~a** Z *RE* 144b; B *VdE 1910.* **~o** GM *EFr 1910.* ‖ **~ega** GM *EFr 1910.*

teg/ [1889] **~i** Z *RE* 102b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i kusenon*). ‖ **~o** Z *RE* 102b, 225a, *MV* (Überzug), *UV*; GM *EFr 1910* (~aĵo, ~ilo). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910* (~o). **~ilo** GM *EFr 1910* (~o). **~ita** GM *EFr 1910* (*Tablo ~ita per verda drapo*); Luyk *Iŝtar* 1924, 59.1 (*kanapoj ~itaj per multekoloraj damaskaĵoj*). ‖ **or~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*or~ita kanaplito*). **velur~ita** GM *EFr 1910* (*velur~ita kanapo*).

tegment/ [1887] **~o** (arki.) Z *UL* [v], *DL* 39 (*Mi* [...] *rigardis tra la plej altaj fenestroj* [...] *sur la ~ojn*), *RE* 84a, 103a, 199b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31.20, 34.13 (*Sur kruta ŝtuparo li levis sin al la ~o de la domo*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (*ebena ~aĵo*, *~o*; terasse). ‖ **~a** Z *RE* 223b (*~a briko*; черепица); GM *EFr 1910* (*~a briko*). **~i** GM *EFr 1910.* ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903* (toiture); GM *EFr 1910* (*ebena ~aĵo*, *~o*; terasse). **~eto** Z *DL* 37 (*li portis* [...] *ĉapelon, kiu povis esti kunpremata, tiel ke oni povis vidi nur la ~eton kaj la randojn*), *RE* 85a; Bar *LernHu 1898* [g] 14. **~isto** GM *EFr 1910*; *JarL SAT* 1923, 49. ‖ **blu~a** Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*Rueno, vasta urbo blu~a*). **duon~o** GM *EFr 1910* (appentis). **sub~a** Meier *E-isto* Dec. 1893, 183 (*sub~a ĉambreto*). **sub~o** Z *RE* 223b, *MV* 66, *UV*; B *VdE 1910.*

tegol/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Ziegel, Dachziegel; ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~ita** GM *EFr 1910* (~aranĝita). ‖ **~aranĝita** GM *EFr 1910* (~ita).

tegument/ [1910] **~o 1** (anat.) GM *EFr 1910* (tégument).

tegument/ [1910] **~o 2** (bot.) GM *EFr 1910* (tégument).

teĥnik/ [1887] **~a** (aŭ *teknika* [OA 3-1921]) Z *Schl 1887*, 121 [1887-11-27] (*krei la tutan senfinan multon da vortoj de lingvo,* [...] *kun ĉiuj sennombraj nomoj ~aj*), *Adr 1889*, 9 (*estro de la ~a fervoja lernejo*), 12 (*~a direktoro de la fabriko* [...]); Wahl *E-isto* Dec. 1889, 20a (*maraj terminoj ~aj* [fakaj]); Abes *Kralj 1897*, [2] (*sciencaj kaj ~aj vortaroj*); *FK 1903*, 252.28 (*vortoj ~aj* [fakaj] *en ĝi ne estas troveblaj*), 279.30 (*per misteraj por la amaso terminoj ~aj*); OA 3-1921. ‖ **~isto** Red. *LI* Dec. 1895, 2

(*lingvon internacian pleje bezonas scienculoj, ~istoj, komercantoj*); Z *Adr 1899*, 13. ‖ Kp. *elektroteknik/*, *piroteknik/*, *politeknik/* kaj *teknologi/* kun -k- (ĉiuj en Z *EG 1904*).

Teĥnol. [1889] (mll de *Teĥnologia*) Z *Adr 1889*, 24 (*studento de la Instit. ~. Ĥarkov*), *Adr E-isto* Feb. 1892, 32 (*stud.* ≈). ‖ Kp. *teknologi/*.

teĥnolog/ [1889] **~o** Z *Adr 1889*, 9 (*inĝe-niero-~o*); Ender *E-isto* Maj. 1894, 95 [r] (*Brandfaristo-~o* [...] *serĉas* [labor-] *lokon*).

teism/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (kp. *Di/ism/o*); GM *EFr 1910* (plusendas al *Diismo*, *Deismo*); OA 2-1914.

teist/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (plusendas al *Diisto*, *Deisto*); OA 2-1914.

tek/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

teknik/ [1900] **~o** *LI* Apr. 1900, [53] (*pro ~aj malhelpaĵoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **~a** (antaŭe *teĥnik/a*) *FrazL 1903*, kovr. [2] (*cirkulero pri verkado de ~a* [= faka] *medicina vortaro*); Fruic, Lengy *LI* Jan. 1905, 2 (*la unua ~a* [= faka] *revuo en helpa artefarita lingvo*). Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **~isto** B *VdE 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 69; *SennR* Nov. 1923, 27 (*mezinstruita ~isto*). ‖ Kp. *elektro-teknik/*, *piroteknik/*, *politeknik/* kaj *teknologi/* kun -k- (ĉiuj en Z *EG 1904*).

teknologi/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*ĥemia ~o*); GM *EFr 1910* (paralela formo je -ĥ- mankas).

teks/ [1889] **~i** Z *RE* 202a, *MV*; *E-isto* Jan. 1892, 9 ([ili diris, ke ili] *~as la plej belan ŝtofon*); Z *UV*; B *VdE 1910* (*~i tukon el lanaj fadenoj*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 202a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*silka ~aĵo*). **~ejo** Z *EG 1904* (Weberei); GM *EFr 1910*. **~ilo** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 9 (*Ili starigis du ~ilojn*), *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~isto** Z *RE* 202a, *E-isto* Jan. 1892, 9 (*du trompantoj, kiuj diris, ke ili estas ~istoj*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 63. **~ita** *E-isto* Jan. 1892, 9 (*la ŝtofo devas tuj esti ~ita por mi*). ‖ **sub~aĵo** GM *EFr 1910* (sub~o; trame). **sub~o** GM *EFr 1910* (sub~aĵo; trame). ‖ **oblikve~ita** (teks.) GM *EFr 1910* [→ *oblikv*].

Teksas/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) *PropN 1910*.

tekst/ [1888] **~o** Z *DL* 5 (*esceptinte la ~on de l' libro,* [...] *en la libro estos ankaŭ pecoj siste-maj*), *Ham 1894*, 158.2 (*Mi min sidigis kaj el-pensis baldaŭ alian ~on por letero tiu*); *FK 1903*, 85.11 (*telegramo kun konvena ~o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*citi ~on de Demosteno*); OA 8-1974. ‖ **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (laŭ~a). ‖ **kun~a** Z *A 1905*, 4.5 (*komparante la kun~an tradukon en la aliaj lingvoj, oni facile trovos la veran sencon de ĉiu vorto*; kp. *kontekst/o* kun -o-). **laŭ~a** GM *EFr 1910* (~a). **laŭ~e** Z *EG 1904*.

tekton/ [1952*] **~a** BS *EDe 1952*, 242. ‖ **~iko** BS *EDe 1952*, 242.

Tektosag/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

Tel-Aviv/ [1926: ~] [**~o**] (urbo en Israelo) *Cion 1926*, [3] ([e-istaj grupoj] *de Jerusalem' kaj ~*).

tele- [1954] **~o** (fremdvorta prefikso) *PVS 1954*.

telefon/ [1890] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~i** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (**1.** Uzi ~on: *En Varsovio la abon-antoj ~as dudek fojojn ĉiutage.* - **2.** Komuniki per la° ~o: *~i novaĵon*). ‖ **~ejo** GM *EFr 1910*. **~ilo** GM *EFr 1910* (appareil téléphonique).

telefot/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

telegraf/ [1888: *~e*] **~o** Einst *Plen* 23 (*Se* [...] *mia voko* [estus] *~o,* [...] *mi volus kriadi en la mondon* [...]*: Ellernu ĉiuj la lingvon inter-nacian!*); Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [2] (*regna* ≈*o* [tiel mj.]); Bar *LernHu 1898* [g] 18; OA 1-1909; B *VdE 1910*; OA 7-1958. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 37 (*Poŝta ~a kontoro*); Z *Adr 1899*, 10 (*~a adreso*); Lego *The-E* Nov. 1903, 7 (*fadenegoj°*

{dratoj} *~aj*); Hay *The-E* Nov. 1903, 10 (*~a ferfadeno°* {drato}); Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*~a korespondo*). **~e** Z *DL* 22 (*Li korespondas ~e kun ĉiuj agentoj*), *FE 1894*, 36.4 (*Mi gratulis ~e la junajn geedzojn*; mankas en *UV*); B *VdE 1910*. **~i** Hay *The-E* Nov. 1903, 10 (*li ~is je sekvanta stilo:* […]); Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910* (télégramme). **~ejestro** Hay *The-E* Nov. 1903, 10. **~estro** Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [4], *Adr 1896*, 32. **~istino** Z *Adr 1899*, 10. **~isto** Z *Adr 1889*, 15, *Adr E-isto* Feb. 1892, 32, *Adr 1896*, 17 (*milita ~isto*); Bar *LernHu 1898* [g] 18; B *VdE 1910*. ‖ **~e-internacia** Einst *Plen 1888*, 24. **~oficejo** *FrazL 1903*, 14. **~oficisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 76. ‖ **poŝto-~a** Z *Adr 1896*, 20 (*poŝto-~a oficisto*).

telegram/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 24 (*~o: mi venas morgaŭ meztage*); Z *RE* 38a (depeŝo); Lib *LernLv 1889*, 42; Jon *ESv 1893,* 62; *FK 1903*, 85.4 (*Jubilea ~o*), 267.22 (*vortaj ~oj en la lingvo germana*); OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **eks-~blanketo** Lang *LI* Okt. 1898, 157 ([skribita] *sur la malantaŭa flanko de ia eks-~blanketo*). **karto-~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (carte-télégramme).

telepati/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 9-2007 (*la ekzisto de ~o ne estas science pruvita*).

teler/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *UL* Yı *1888*, 31 [g] (*la verda ~o*), *RE* 200b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31, 34.10 (*Oni metis antaŭ mi manĝilaron, kiu konsistis el ~o, kulero, tranĉilo, forko,* […] *kaj ~tuketo*). ‖ **~aro** GM *EFr 1910*. **~eto** Hall *E-isto* Nov. 1892, 166.4 (*glaciaĵa ~eto*). ‖ **~bretaro** GM *EFr 1910*. **~meblo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Büfett *(Möbel)*). **~oforma** *FE 1894*, 31.23 (*Li portas* […] *~oforman ĉapelon*). **~tuketo** Z *RE* 176a, *FE 1894*, 34.10. **~tuko** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Serviette, Tellertuch°). ‖ **soz~eto** (ark., *saŭc~eto*) Einst *Plen 1888*, 33 (*anseroj rostitaj ĉirkaŭflugetas kun soz~etoj° en beko*). **sup~o** B *VdE 1910*.

teleskop/ [1889] **~o** (astr.) Z *RE* 201a; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. **~i** GM *EFr 1910*.

televid/ [1952] **~i** BS *EDe 1952*; OA 8-1974. ‖ **~ado** *PVS 1954*.

televizi/ [1974*] **~o** OA 8-1974 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *televidi - vidi per ~o*).

telur/ [1904] **~o** (kem.) (mll Te) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*.

tem/ [1889] **~o** Z *RE* 52, 201b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~ de parolado, de disertacio*).

Teman/ [1924] [**~o**] (hist.) (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 13.1 (*ĉu ne troviĝas kredo en ~, kaj saĝo en la lando Edoma?*).

temerar/ [1910] **~a** GM *EFr 1910* (téméraire). ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

temp/ [1887] **~o** Z *UL* 21 (*post la plej mallonga ~o estos decidita afero, kiu povas porti grandegan utilon al la homa societo°*), [v], *DL* 3 (*mian laboron mi prezentas je l' ~o de unu jaro al la juĝo de l' tuta mondo*) 26 (*la gemastroj espereble zorgos, ke la gastoj bone pasigu la ~on*), 42 (*de tiu ~o la ombro sinjore paroladis kun sia estinta sinjoro*), 43 (*La akvo en nia ~o havas tre mirajn fortojn*), *Ald 1888*, 3 (*D^ro^ S** [...] *proponas sian lingvon al la publika kritiko tra la ~o de unu jaro*), 10 (*tiuj vortoj* [...] *en la unua ~o estos malegale kreataj de malsamaj aŭtoroj*), *Ald 1888*, 10 (*la vortoj* [...] *kelkan ~on batalos inter si kiel sinonimoj*), 11 (*tiu ĉi lingvo en nia ~o* [...] *ankoraŭ havas la rolon de lingvo internacia*), 12 (*La ~o, mi esperas, montros, ke mi ne eraris*), 16 (*mi havas tro malmulte da ~o*); G *Blov 1888*, 9 (*Tiu ĉi afero* [...] *rememorigis al li la pasintajn ~ojn*), 15 (*≈o de l' gloro kaj de l' ĝojo!*); Z *RE* 23b (*je l' ĝusta ~o*; ĝustatempe), 23b (*en la ~o de*; dum), 25a (*en la antikva ~o*), 32b, 36b (*antaŭ longa ~o*), 36b (*antaŭ mallonga ~o*), 101b (*~o de viando*), 109a, 109b (ambaŭ: *mi ne havas ~on*), 138a (*veni en ĝusta ~o*), 142b, 144a (*veni en la ĝusta ~o*), 150b (*pasigado de l'*

~o), 154b (*veni en ĝusta ~o*; veni rapide), 193a, 214a (*havi ~on*), *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*Tio ĉi* [tiu konduto] *rememorigas la ~ojn°* [epokon] *de la inkvizicio*), *UV*, *FE 1894*, 13.1 (*en tiu sama ~o ŝi havis teruran malamon kontraŭ la pli juna* [filino]), 22.8, 25.12 (*antaŭ nelonge (aŭ antaŭ nelonga ~o)*) k.a.; Beau *EFr 1903* (*havi ~on por*); B *VdE 1910* (**1.** Daŭro kaj sinsekvo de okazoj: *Ĉio okazas en la ~o kaj spaco.* - **2.** Difinita. mezurita daŭro: *Kiom da ~o vi restos en la urbo?* - **3.** Epoko, periodo, sezono: *en la ~o de la franca revolucio, en la ~o de la rikolto.* - **4.** Disponebla ~o: *Mi ne havas ~on hodiaŭ.* – **5.** Konvena, ĝusta ~o: *Jam venis la ~o komenci la laboron*). ‖ RIM. Moderna uzo ofte preferas pli specifajn vortojn por iuj sencoj de *~o*, ekz.: *la pasintajn ~ojn* (la pasintecon), *en la ~o de* (en la erao de), *en la antikva ~o* (en la antikva epoko) aŭ tute ellasas ĝin, ekz.: *je l' ~o de unu jaro* (post unu jaro). Kp. jam en B *VdE 1910.* ‖ **~a** Z *RE* 24a (*~a favorato*); Niel *LernDa 1890*, 11 (en la tabelo de korelativoj); Stank *Viv 1896*, 16 (*tiu ĉi ofero estas ~a kaj ĝiaj fruktoj – eternaj*). ‖ **~kalkulo** Z *RE* 92a (kalkeo de DE *Zeit|rechn|ung*).

‖ **A-K** ‖ **antaŭ~a** Z *RE* 149b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*antaŭ~a akuŝo*). **antaŭ~e** B *VdE 1910*. **inter~o** Z *DL* 4 (*en la daŭro de la tuta jaro* [...] *periode, kun inter~oj de ĉirkaŭ du monatoj*), *RE* 159a (paŭzo); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **ĝusta~a** Z *RE* 8b, 50; Beau *EFr 1903*. **ĝusta~e** Z *RE* 23b (je l' ĝusta ~o), 24, 57, 85b, 142a, 194a; Beau *EFr 1903*. **jar~o** Z *RE* 24a. ‖ **kavalir~a** Sey *FlandLit 1904*, [7] ([frua beletro] *en formo de* […] *kavalir~a romano*). **kelka~a** Beau *EFr 1903* (temporaire).

‖ **L-Z** ‖ **liber~o** Z *RE* 70; B *VdE 1910*. **lim~o** Z *RE* 160b (*preterlasi la lim~n*), 193a; Beau *EFr 1903*. **malfeliĉ~o** Lor *LernCs 1890*, 14 (*el man' diligenta eliras helpo en malfeliĉ~'*). **neĝusta~a** *LI* Apr. 1896, 58 (*interparoloj* [diskutoj, disputoj] [...] *neĝusta~aj*). **novo~a** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*la plej novo~a verko de sia°* {ĝia} *speco*). **nun~a** Z *RE* 187b; Beau *EFr 1903*. **pluv~o** (meteo.) *Cion 1926*, 12 (*forta rivereto fluas dum la pluv~o*). **same~e** Einst *Plen 1888*, 16 [g]; Beau *EFr 1903*. **sam~a** Z *RE* 187b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **sam~e** Z *A 1905*, 8.3 (*tiuj ĉi arĥaismoj neniam estos elĵetitaj, sed ĉiam estos presataj en ĉiuj lernolibroj kaj vortaroj sam~e kun la formoj novaj*); B *VdE 1910*. **sam~ulo** Peltier *EKato* Dec. 1903, 18 (*elmontri* […] *al sam~uloj, ke tuta vero morala estas en kristanismo*). **sia~e** Z *Ham 1894*, 114 (*Tiu ĉi* [mortinta] *sinjoro eble estis sia~e granda aĉetisto de bienoj*). **unua~a** Z *DL* 11 (*la unua~ajn signetojn inter la partoj de l' vortoj ili tute ne komprenis*), *RE* 130a (komenca). **unu~a** Z *RE* 46. **unu~e** (ark., *sam~e*) Z *DL* 39 (*mi fariĝis homo, kaj unu~e mi ekkonis mian internan naturon*), *Ald 1888*, 16 (*vi ne sole donos al tiu popolo la eblon aliĝi al la homara afero, sed unu~e* [...] *vi* [...] *donas al la tuta mondo la eblon korespondi libere*), *Majn 1889-15* (*Unu~e kun la ĵurnalo elirados ankaŭ aparte „Kolekto* [...]“).

temper/ [1909] **~i** (art.) Bend *DkE 1909*, 160.

temperament/ [1894] **~o** Z *Ham 1894*, 161.16 (*ŝajnas al mi, ke estas tre sufoke kaj varmege, laŭ mia ~o*), *EG 1904*, *Rab 1908*, 114.6 (*la ~o de mia patro*); OA 1-1909; B *VdE 1910* (*pasia ~o*).

temperatur/ [1891] **~o** G *NovJ 1891*, 5 ([diri ion] *kun pulso pli rapida, kun ~o levita*); [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*~o de* [...] *80 gradoj sub nulo*); *FK 1903*, 247.19 (kiel ekzemplo de internacia vorto en la senco de R 15); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*alta ~o*).

tempi/ [1889] **~o** (anat.) (antaŭe *flankfrunto*) Z *RE* 18a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*.

templ/ [1894] **~o** (reli.) (arki.) (antaŭe *sanktlejo* [UV]) Z *Ham 1894*, 22.17 (*kun la kreskado de la ~o ofte ŝanĝiĝas la spirito kaj la servo interne*), *EG 1904*, *Rab 1908*, 90.21 (*via piedo paŝas en sankta ~o*); OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **bon~ano** (antaŭe *goodtemplano°*; laŭ *PIV 2005* *bonTemplano°* kun vortinterna mj.) *Societ* Aŭg.

1906, [7] (*Loĝio de Bon~anoj (Sobriecanoj)*); *PoŝKal 1907 II*, 31 (*E-ista Klubo de Bon~anoj*); *PIV 2002*.

ten/ [1887] **~i** Z *UL* 23 (*Jam ~i min ne povas mi facile*), [v], *DL* 44-45 (*por ~i ĝin en bona humoro*), *Ald 1888*, 12 (*~i la sorton de l' lingvo internacia en miaj manoj*); G *Blov 1888*, 19 (*mi ne povis min ~i*), 20 (*tri viroj* [...] *~is rekte la fianĉinon*); Z *RE* 38b, 188a, *MV* (halten); Lor *LernCs 1890*, 17 (*sekreto, kiun mi certe ~os*; kp. DE ein Geheimnis für sich *be|halt|en*); Z *E-isto* Nov. 1889, 6 (*la eksperimentojn reformatorajn mi ĉiam ~is por danĝeraj por nia afero*), *UV*, *Ham 1894*, 70.23 (*la sorto kaj la volo / Eterne inter si batalon ~as*), *FE 1894*, 15; B *VdE 1910* (**1.** Havi en la mano, en la manoj kaj ne ellasi: *~i bastonon, ~i bovon je la kornoj.* **2.** Havi en sia povo, ne ellasi: *~i krimulon en malliberejo.* **3.** Konservi en senŝanĝa situacio: *~i rekte la kapon*). **sin ~i** Z *DL* 37 (*La kuŝanta ombro tamen sin ~is silente*), 42 (*La ombro sin ~is ĉian° sur la flanko sinjora*), 46 (*tia malforta kapo* [...] *ne povas longe sin ~i*), *RE* 152b (*sin ~i*). ‖ **~ante** Z *UL* 22 (*Sub arbo* [...] *ni sidis / ~ante sin° koro ĉe koro*), *DL* 26 (*Sidante sur seĝo, kaj ~ante la piedojn sur benketo, li dormetis*). **~ata** Z *UL* 23 (*En tombo mi estas ~ata*). **~ate** Z *DL* 48 (*Vivo* [...] */ Kuras ne ~ate*). **~ejo** Z *RE* 38a (депо; RU francismo *depôt*), 182a, *Majn 1889-09* (*mi ne havas ~ejon de niaj verkoj*); *E-isto* Dec. 1892, 179 (*~ejo de granda nombro da diversaj verkoj de nia literaturo*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*~ejo por nekonataj mortintoj*); Beau *EFr 1903* (*~ejo de tabako*; tabak~ejo); *FrazL 1903*, 6 (*Ĉu vi povas meti mian veturilon en ~ejon?*). **~iĝo** G *Blov 1888*, 16 (*la poeto, vidinte ŝian ~iĝon, certe dirus*); Z *RE* 122a; Cart *Bild 1905*, 14 (*~iĝo de boksisto*). **~ilo** Z *RE* 43, 47b (*~ilo de glavo*), 174b (dufoje), 223b (dufoje), *MV* 66, *UV*, *GVGE 1894*, [3b] (*la ~ilo defalis, derompiĝis*); Cart *Bild 1905*, 3 (*la ~ilo de dika martelo*); B *VdE 1910* (*~ilo de glavo, de korbo*). **~inta** Z *DL* 21 (*forĵetinte la pecon da cigaro, kiun li estis ~inta inter la fingroj*). ‖ **de~i** Z *RE* 20a, 179b, 210a, *MV* 66, *UV*; B *VdE 1910* (*de~i iun de krimo*). **de~a** (*ark.* abstinema) Z *RE* 20b (воздержный). **de~ema** (ark., *abstinema*) Z *RE* 20b (воздержный). **el~ema** Z *RE* 194b (fortika). **el~i** Z *RE* 26a, 214a (resti fortika; kp. DE *aus|halt|en*). **en~i** Z *RE* 18a (enmeti). **en~a** Z *RE* 18a (включительный; «inkluziva»). **kune~ilo** (ark., *tipografia krampo*) Z *Ald 1888*, 11 (*meti en kune~iloj (....) la tradukon de tiu vorto*). **kun~i** Z *RE* 179b. **re~adi** G *Blov 1888*, 17 (*kio lin re~adis?*). **re~ante** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 ([ili] *aŭskultis, re~ante la spiron*); Z *Ham 1894*, 25 (*Marcello (re~ante Hamleton) Ho, princo, vi ne iros!*). **re~i** Z *RE* 52, *Ham 1894*, 111 (*larmojn / Mi nun re~as!*). **re~iĝo** Z *Ifig 1908*, 12 (*Al* [la reĝo] *la taskon ne malfaciligu / Per re~iĝo*). **sub~i** G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *ĉesis sub~i la interparolon*); Z *MV* 66, *UV*; B *VdE 1910* (**1.** ≈i de sube por ke io ne falu: *sub~i lamantan maljunulon.* **2.** Helpi: *sub~i ies agadon*). **sub~o** Stank *Viv 1896*, 18 (*ĉie faradu sub~on al nia afero, sub~on moralan kaj* [...] *materialan*). ‖ **bon~iĝa** (gracia) Z *RE* 121b. **bon~iĝo** Z *RE* 122a. **libro~ado** Z *RE* 13a (kalkeo de DE Buch|halt|ung). **libro~anto** Z *RE* 13a, *MV* 41 (Buchhalter), *UV* (→ *libr*). **ŝaf~ado** Z *RE* 117a. ‖ **biciklo-~ejo** *FrazL 1903*, 6 (garage | Raum für Räder | stable (bicycle house)). **tabak~ejo** Beau *EFr 1903* (~ejo de tabako).

tenac/ [1952*] **~a** (tek.) BS *EDe 1952*, 242; *PVS 1954*.

tenajl/ [1924] **~o** (tek.) Minor *EDe 1924* (Zange).

tenar/ [1924] **~o** (anat.) Minor *EDe 1924* (Ballen *(an der Hand)*).

tend/ [1889] **~o** Z *RE* 73a, 127b, 182a, 226b, 227a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~i** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 ([la abato sur la ŝipo] *plantis krucon, ~is velon kaj ekveturis*). ‖ **~aro** Z *RE* 87b, 200a; Boro *E-isto* Okt. 1891, 75 (*≈aro de la rezerva bataliono*); B *VdE 1910.* ‖ **~festo** Z *RE* 87a. ‖ **vetur~o** Z *RE* 73a.

tenden/ [1889] **~o 1** (anat.) Z *RE* 49b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

tenden/ [1910] **~o 2** (de pafarko) B *VdE 1910*.

tendenc/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*morala ~o*); Barth *Ludo 1928*, 12 ([pol.] *la progresemaj ~oj de la urbanoj* [al komunismo]). ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a romano*). ‖ **malbon~a** Z *Reviz 1906*, 63.17 (*li inspiras al la junularo malbon~ajn regulojn*).

tendr/ [1904] **~o** (ferv.) Z *EG 1904* (Tender *(einer Lokomotive)*); B *VdE 1910*.

tenebri/ [1924] **~o** (zool.) (skarabo) Minor *EDe 1924* (Mehlkäfer).

Tenedos/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 4 ([Apolo] *potence reĝanta la ~on*); *PropN 1910*.

tener/ [1954] **~a** (ne ĉe Z; antaŭe *kares/em/a*, *(kor)/mol/a*, *mild/e am/em/a* k.s.) *PVS 1954*.

Tenerif/ [1910] **~o** (insulo) *PropN 1910*.

Tenese/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) (ark., *Tenesi/o* kun -i-) M *PropN 1910*.

Tenesi/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) (antaŭe *Tenese/o* kun -e-) S *PropN 1910*.

teni/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904* (Bandwurm); OA 1-1909; B *VdE 1910*.

tenis/ [1924] **~o** (sport.) (antaŭe *laŭnteniso*°) Minor *EDe 1924* (plusendas al *laŭnteniso*°); OA 9-2007. ‖ **tablo~o** OA 9-2007.

tenor/ [1896] **~o 1** (muz.) (pers.) (ark., *~ulo*, *~isto*) Stank *Viv 1896*, 19 (*~o*° {~ulo} *ekkantis* [...] *belegan arion de Zibel el Faŭsto*); [Z] *FK 1903*, 179.19 (*la antikvaj loĝantoj de Eŭropo estis ~oj*; *~o deksesjara povas* [...] *fariĝi baritono kaj* [poste] *baso*); Beau *EFr 1903* ([le] ténor; la voĉo estas *la teneur*).

tenor/ [1903] **~o 2** (muz.) (voĉo) (Z *EG 1904*; OA 1-1909 (ténor | tenor | Tenor | теноръ | tenor); B *VdE 1910*; Minor *EDe 1924* (hohe Männerstimme). ‖ **~a** [Z] *FK 1903*, 179.27 (*la unuaj havas ordinare voĉon sopranan kaj ~an*). ‖ **~isto** Z *EG 1904* (~ulo); B *VdE 1910*. **~ulo** Z *EG 1904* (~isto).

tensi/ [1924] **~o** (elektr.) Minor *EDe 1924* (Spannung).

tent/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV*; Meier *GramDe 1891*, 23b; Z *UV*. ‖ **~o** Z *UL* 19 (*Patro nia, kiu estas en la ĉielo,* [...] *ne konduku nin en ~on*); B *VdE 1910*. ‖ **~adi** Lor *LernCs 1890*, 5 (*sciviroj ~adis instrui lingvon*). **~anto** B *VdE 1910* (*la diablo ~anto*).

tentakl/ [1924] **~o** (zool.) (antaŭe *anteno*, *palpilo*) Minor *EDe 1924* (Fühlfaden° *(Fühlwerkzeug niederer Tiere)*).

teodolit/ [1924] **~o** (geom.) Minor *EDe 1924* (Höhenmesser, Fernenmesser).

teokrat/ [1958*] **~o** OA 7-1958.

teokrati/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

teol. [1892] (mll de *teologio*) [Z] *E-isto* Jan. 1892, 8 (*Karlo Otono S., stud. ~*).

teolog/ [1909*] **~o** (antaŭe *teologi/ist/o*) OA 1-1909; B *VdE 1910*.

teologi/ [1889] **~o** Z *RE* 10a; Jon *ESv 1893,* 62; OA 1-1909; B *VdE 1910*; Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*renversi tute la estrecon de la ~o*). ‖ Mll «teol.». ‖ **~a** *LI* Dec. 1895, 15 ([universitata fakultato] *~a*); *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*Kroniko ~a*); B *VdE 1910*. **~e** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*respondi la demandon* [...] *ne sole ~e, sed* [...] *ankaŭ naturscience*). ‖ **~isto** (ark., *teolog/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Tiel pensis ~istoj, poetoj, asketoj*); Z *EG 1904*.

teorb/ [1924] **~o** (muz.) Minor *EDe 1924* (Theorbe *(lautenartiges Baßinstrument)*).

teorem/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*geometria ~o*); OA 2-1914.

teori/ [1888: *~a*] **~o** Z *RE* 201b; Jon *ESv 1893,* 62; Z *FE 1894*, 3 (*Te-o-rí-o*); *FK 1903*, 86.10 (*ĉiu, por klarigi la fenomenon, elpensis sian ~on*), 235.19 (*~o de la sunhorloĝo*); OA 1-1909; B *VdE 1910* (**1.** Konoj spekulativaj, ne bazitaj sur la efektiva plenumo: *la ~o de la medicino.* **2.** Tutaĵo de konoj, klarigantaj komplete grupon de fenomenoj, de faktoj: *la ~o de*

la° magnetismo.). ‖ **~a** Z *DL* 9 (*ne trovante en mia verko la instruitan miksaĵon kaj la instruita~an filozofadon, kiujn ili kutimis renkonti en ĉia grava verko*), *RE* 201b; *FK 1903*, 284.2 (*ĉia batalado abstrakta kaj ~a*); Z *BD 1905* (*~a disputado kondukos al nenio*); B *VdE 1910*. **~e** Z *DL* 10 (*ili ~e parolis pri leĝoj de bonsoneco*), *Ald 1888*, 2 (*la principoj, kiujn la „Amer. Fil. Societo" ellaboris por la lingvo ~e, estas pli malpli egalaj al tiuj, kiujn mi efektivigis praktike*), *E-isto* Dec. 1890, 60a (*Egale bonaj ~e ankaŭ estas la esprimoj*); B *VdE 1910*. ‖ **~ulo** B *VdE 1910*.

teozof/ [1924] **~o** (filoz.) Minor *EDe 1924*.

teozofi/ [1893: *~a*] **~o** (filoz.) Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** Z *E-isto* Dec. 1893, 180 (*la franca ~a gazeto*).

ter/ [1887] **~o 1** Z *UL* 19 (*estu volo Via, kiel en la ĉielo, tiel ankaŭ sur la ~o*), 19 (*Je la komenco Dio kreis la ~on kaj la ĉielon. Kaj la ~o estis senforma kaj dezerta*), [v], *DL* 42 (*mi sentas min kiel alpremita al la ~o*), 44 (*Li devis esti la plej saĝega homo sur la tuta ~o*), 48 (*Post plezura estanteco, /* [...] *Sole ~o restas*), *RE* 35b, 60b, 112a (*al la ~o*), 118b (*la ~o; sur la ~on*), 132b (polvo), 146a, 198a (*seka ~o*), 224a (*planta ~o*), *MV*; G *Kond 1890*, 14 (*Ĉasi* […] *en unu el miaj ~oj*); Z *UV*, *Ham 1894*, 115.1 (*peco da ~o*), *FE 1894*, 6, 31; B *VdE 1910* (**- 1.** (Astr.). Planedo, sur kiu ni loĝas: *La ~o* [nun ankaŭ mj. *la ≈o*] *rondiras cirkaŭ la suno* **- 2.** Solida ekstera tavolo de ĉi tiu planedo: *kuŝi sur la ~o; la ~o kaj la maro.* **- 3.** Substanco, el kiu konsistas ĉi tiu tavolo: *sabla argila ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 50a, 198a (kontinenta); Meier *GramDe 1891*, 19a (*~a globo*, *Erd|kugel*); Beau *Preĝ 1893,* 9 (*Ho! prudentiĝu, ĉiuj gentoj ~aj*); Z *Ham 1894*, 18 (*murego ~a*), 70.32 (*mia tuta vivo ~a*); Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*paradizo ~a*); B *VdE 1910* (*~a globo*, *~a poto*). ‖ **~aĵo** Bar *LernHu 1898* [g] 12.

‖ **A-K** ‖ **~dometo** Z *RE* 60b. **~etaĝo** (antaŭe *parter/o*) Z *EG 1904* (Erdgeschoss); B *VdE 1910*. **~hundo** (sin. *teriero*) *EB 1988*, 71#15. **~karbo** (→ *karb*) Mott *EEn 1906* (coal). **~kolo** (istmo) Z *RE* 132a, *MV* 66, *UV*; B *VdE 1910* (*Panama ~kolo kunigas la du Amerikojn*). **~kultura** Desh *Avent 1907*, 4 (*~kultura kolonio*); *PoŝKal 1907 II*, 30 (*E-ista Klubo de la ≈kultura Kolegio*); Luyk *Iŝtar* 1924, 41.3 (*areto da plimalgrandaj* [unuvorte] *tendoj kaj ~kulturaj budoj*). **~kulturisto** (ark., *ter/kultiv/-ist/o*) *JarL UEA* Maj. 1910, 72.

‖ **L-Z** ‖ **~labora** Z *Adr 1896*, 27 (*lernanto de ~labora* [agrikultura] *lernejo*). **~laborado** Z *RE* 60b. **~laboristo** Z *RE* 60b. **~mezurado** Z *RE* 60b. **~mezuristo** *JarL UEA* Maj. 1910, 61. **~parto** Melck *FlandLit 1904*, 15 (*ĉio kion la tri tiam konataj ~partoj* [kontinentoj] *povis liveri*). **~pomo** (bot.) Z *RE* 72, *MV* 54, 66, *UV* (→ *ter*, → *pom*); B *VdE 1910*. **~spaco** GM *EFr 1910* (superficie *(de terrain)*). **~ŝelo** (geol.) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la dismeto de l' tavoloj de ~ŝelo*). **~trema** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*~trema skueto*). **~tremo** Z *RE* 60b.

‖ **el~igi** B *VdE 1910*. **en~igata** Z *DL* 31 (*Tie mortintoj* [...] *estis en~igataj*). **en~igi** Z *RE* 220a, *MV* 66, *UV*, *Ham 1894*, 111 (*oni devas en~igi ŝin kristane*), 112; B *VdE 1910*. **en~igiro** Z *RE* 146a. **en~igita** Z *Ham 1894*, 68.6 (*En~igita – Kaj tuj forgesita*). **en~igo** Einst *Plen 1888*, 24 (*patro mortis, en~igo sabato*{n} *antaŭmeztage*); Z *Ham 1894*, 14 (*Mi alveturis al la en~igo / De via patro*), 111 (*ŝi ricevos kristanan en~igon*). **sub~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*la tutan pluvon* [la planko] *forkondukas en la sub~ajn irojn°* {irejojn, kanalojn}). **sub~aĵo** G *Blov 1888*, 7 (*la patro* [...] *ŝin* [...] *ĵetis en malluman senfundan sub~aĵon*). **sub~o** Z *RE* 136b (kelo), 138a.

Ter/ [1893] **~o 2** (mit.) G *Lir 1893,* 39 (*«Por kio disputon vi tenas?» / Subit' al li ~o rediras*).

terapeŭtik/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*.

terapi/ [1896] **~o** (med.) *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *4 komuna ~o*); *FK 1903*, 233.1 (*≈o ... kuracado*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **aromo~o** *PIVS 1987*.

teras/ [1889] **~o 1** (arki.) Z *RE* 214b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *Ham 1894*, 16 (*Sur la ~', kie ni staris garde*); SenkompReg 1907, [3] (*la mond-fama vidaĵo de la ~o*).

teras/ [1896: *~e*] **~o 2** (geol.) **~o** B *VdE 1910*. ‖ **~e** Lang *LI* Mar. 1896, 39 (*La urbo sin levas ~e de la* [mar-] *bordo*).

tercet/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

terci/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Terz); B *VdE 1910*.

tercin/ [1936] **~o** (poez.) Cseh *Post* 1936-08-22, 161 (*la mondfamaj ~oj de Dante*).

terebint/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 182a, 201b, *MV*; B *VdE 1910*. ‖ **~arbo** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.2 (*kverkoj, ~arboj kaj cipresoj donis al la pejzaĝo tre plaĉan aspekton*), 18.1 ([kameloj kuŝis] *en la ombro de ~arboj*).

Teresia/ [1893] [**~o**] (ark., *Terez/o*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 39.

Terez/ [1902] **~o** (antaŭe *Teresia/*) *BelgSon* Sep. 1902 [enh.] (Mari-~o en Antverpeno).

terier/ [1988] **~o** (hundoraso; sin. *ter/hund/o*) *EB 1988*, 71#15 (*Bedlingtona, Skota ~o*). ‖ **buldog~o** *EB 1988*, 71#16. **vulp~o** *EB 1988*, 71#15.

teritori/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Z *EG 1904*. ‖ **lud~o** Barth *Ludo 1928*, 10 (*taŭgaj lud~oj*).

term/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (*(arith.)* Glied; ne en *EG 1904*).

termin/ [1889] **~o 1** (fakvorto) Z *MV* (Termin; malĝusta trad., devas esti *Terminus*); Wahl *E-isto* Dec. 1889, 20a (*maraj ~oj teĥnikaj*° [moderne *teknikaj*]); G *NovJ 1891*, 4 (*Tiu ĉi ~o* [„resta apero“] *estis prenita el la regno de zoologio kaj anatomio*); Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*La kampolaborantoj devas, volante nomi la konatajn al ili ~ojn, posedi pli ol 300 vortojn*); B *VdE 1910* (*teknika ~o*). ‖ RIM. La vorto mankas en *RE*. La nuna DE vorto *Termin* signifas (nur) «interkonsentita dato, ekz. por konsulti kuraciston, pagi ŝuldon ktp.». Laŭ la RU kaj alilingvaj trad. en UV 1893 devas esti *Terminus*, *Fachwort*, *Fachausdruck*, do en la senco, en kiu uzas ĝin Wahl 1889 kaj G 1891; kp. AK 1914 / 1922 kaj *termin/ 2*. ‖ **~aro** Beau *LI* Mar. 1896, 35 (*~aro, uzata en la velocipeda sporto*); B *VdE 1910*.

termin/ [1890] **~o 2** (ark., fiksita dato) Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*proponi ĝis ia nomita ~o* [kandidatojn]); G *NovJ 1891*, 5 (*pagado – ekzemple de la leteroj de ŝanĝo en difinita ~o*); Jon *ESv 1893,* 62. ‖ RIM. Baziĝas probable sur la mistraduko en *MV*, vd *termin/ 1*.

Termistokl/ [1903] **~o** *FK 1903*-2 (*~o edzinigis sian filinon je homo tre bona*).

termit/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 201b, *E-isto* Aŭg. 1892, 119 [t] (*La loĝoj*° {loĝejoj} *de la ~oj*; *la diversaj specoj de ~oj*), *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

termometr/ [1889] **~o** Z *RE* 201b; Jon *ESv 1893,* 62; *Heck 1907*, 119 (*Celsiusa*° {celsia} *~o*); OA 1-1909; B *VdE 1910*.

Termopil/ [1910] **~oj** (topo.) *PropN 1910*; B *VdE 1910* [→ *monto*] (*Mallarĝa kaj profunda valo inter montoj aŭ ŝtonegoj: ~oj*); (mont-pasejo, kie la greka *Leonidas* estis venkita de la trupoj de la persa reĝo Kserkso) *NLR* Sep. 1955 [v].

tern/ [1889] **~i** Z *RE* 225b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*.

ternostremiac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: kamelio, tearbo*).

Ternov/ [1890] **~o** Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [3] (*X. Popof en ~o, Bulgarujo*).

terur/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 40 (*~o ekreĝis*° *en ĉiuj urboj*), 41 (*~o prenis la instruitulon ĉe tiu ĉi penso*), *RE* 195b, 210b, *MV*; Lib *LernLv 1889*, 12; Z *E-isto* Nov. 1889, 5 (*homoj kun sankta ~o*); B *VdE 1910*; Grenk *Ruinoj 1923*, 8 (*~o kaj mallaŭtigita malĝojo*). ‖ **~a** Z *DL* 23 (*La hieraŭa duhora pafado ne estis por mi tiel ~a*), 46 (*Al mi okazis la plej ~a afero*), 47 (*Ne tiel ~a*

estas la diablo, kiel oni lin pentras); G *Blov 1888*, 16-17 (*li estis ~a sovaĝulo*), 19 (*~a neĝa blovado*); Z *RE* 35a (minaca), 195b (timega), 210b; Lib *LernLv 1889*, 12; *Ham 1894*, 111 (*~a morto*); B *VdE 1910*. **~e** (kp. ark. *horible*°) Z *DL* 20 (*li ploris kaj ĵuris, ke li ~e venĝos*), 46 (*„≈e!“ ekkriis la reĝidino*); G *Blov 1888*, 21 (*mi ne havas eĉ la esperon trovi tiun ĉi, kun kiu mi ŝercis tiel ~e*). **~i** B *VdE 1910* (tre forte timigi). ‖ **~aĵo** Z *RE* 195b (timigilo); B *VdE 1910*. **~ego** Einst *Plen 1888*, 16 [g]; Z *Ifig 1908*, 17 ([se vi ekscius,] *~ego / Atakus tiam vian granda koron*). **~iganta** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*~iganta kriego*). **~igita** (~ita) G *Blov 1888*, 20 (*La atestantoj ĵetis sur min la ~igitajn okulojn*). **~iĝi** Z *RE* 210b. ‖ ~**plena** Cart *TraTur 1905*, [5] (*~plena bruego aŭdiĝas*). ‖ **nokt-~o** G *NovAnt 1909*, 14 (*tenas ĝin de nokt-~oj tim'*).

Tesal/ [1895: *~ujo*] **~o** (ark., *Tesali/an/o*). ‖ **≈uja** Ger *Fant 1895*, 8 (*Tiam* [Sokrato] *forflugos el Atenoj*° {Ateno} *al la ≈ujaj barbaroj*). **~ujo** (ark., *Tesali/o*) Ger *Fant 1895*, 11 (*la plezuro aŭdi pri lia forkuro ~ujon*).

Tesali/ [1910] **~o** (regiono) (antaŭe *Tesal/uj/o*) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Tesalonik/ [1915: *~ano*] **~o** (topo.) (urbo) (hist. *Saloniko*) War *GD 1957*. ‖ ~**ano** *Edin 1915*, 286a (Bibl., NT); War*GD 1957*.

Tese/ [1932] **~o** (mit.) (ark., *Tezeo* kun -z-) [→ *heksastilo*] Azor *ArkiT 1932* (*la templo de ~o°, Ateno*).

Tesin/ [1910] **~o** (svisa kantono; e-igo surbaze de DE kaj FR) (ark., *Tiĉin/o* surbaze de IT) *PropN 1910*.

test/ [1893] **1** (ark., *atest/*) **apud~ado** *Ruth 1893,* 14 (*aĉetu en la apud~ado de la sidantoj kaj de la maljunularro de mia popolo*).

test/ [2007*] **~o 2** (antaŭe *el/prov/ad/o*) OA 9-2007.

testament/ [1889] **~o 1** (pp heredaĵo) Z *RE* 44 (духовная; mll de духовная грамота («spirita akto»), arkaikiĝinta esprimo, anstataŭ la nuna завещание, «testamento» [vmel]), 44 (*plenumanto de l' ~o*), 51 (завѣщаніе), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; B *VdE 1910*. ‖ **~i** Z *RE* 51; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 ([ŝi] *~is por la fakultato medicina*), 92 (*La mortinta financisto S. K.* [...] *~is 30 000* [rublojn] *por stipendioj de lernantoj gimnaziaj*).

Testament/ [1889] **2 ~o** (biblia) Z *RE* 51 (завѣтъ); Jon *ESv 1893,* 62 (≈); B *VdE 1910* (*La sankta skribaĵo; la malnova kaj la nova ≈o* {prefere mj. *Malnova*, *Nova ~o*} [→ Biblio]; *La paraboloj de la Nova ~o* [→ parabolo].

testik/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 232a, *MV*; B *VdE 1910*. ‖ **~ujo** Z *RE* 99b.

Tetis/ [1955: ~] [~o] (mit.) *NLR* Sep. 1955 [v] (Greka diino de la maro).

Testor/ [1895] **~ido** Kof *Ili 1895*, 5 (*sin levis / La ~ido Kalĥaso plej lerta el birddivenistoj*).

testud/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 223b, *MV*; G *Kond 1890*, 29 (*Trovinte ie malvivan ~on li faris el ĝia ŝelo* {karapaco} *muzikan instrumenton*); Z *UV*, *EG 1904* (*kiraso*° {karapaco} *de ~o*); B *VdE 1910*. ‖ **~a** Stank *Viv 1896*, 9 (*nazumo en dika ~a kadro*).

tetan/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 194b, *MV*; B *VdE 1910*. ‖ **~iĝi** Z *RE* 194b.

tetr/ [1889] **~o** (zool.) Z *MV*; B *VdE 1910*.

tetra/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 175b, *MV*; B *VdE 1910*; Dueh *EDk 1912*.

Teŭton/ [1888: *~ido*] **~o** Lib *LernLv 1889*, 21; *PropN 1910*. ‖ **~ido** Einst *Plen 1888*, 18 [g] (*la ~idoj*); Lib *LernLv 1889*, 21 (*~idoj*).

tez/ [1889] **~o** Z *RE* 140b, 148a, *MV*; Ger *Fant 1895*, 10 (*la lernanto konsekvence konsentis je ĉiuj ~oj de Sokrato*); Cart *Bild 1905*, 14 (*sensacia ~o* [en zoologio]); B *VdE 1910*.

tia [1887] Z *UL* 21 (*Ĉu vi dormas? Ho, sinjoro, / Kial ~ senmoveco?*), 31 (*Mi* [...] *promesas ellerni la* [...] *lingvon internacian, se estos montrita, ke dek milionoj personoj donis publike ~n saman promeson*), [v], *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj enkonduko de lingvo tutmonda* [...] *ricevus ~n klaran, neŝan-*

celeblan ordon), 12 (*~ ĝi estu kaj ~ ĝi restu!*), 41 (*Sed la mondo jam estas ~!*), 47 (*Kia patrino, ~ filino*), *RE* 200a (dufoje), 200a (*~ sama*), 231a, *MV*; B *VdE 1910* (**1.** Montra adjektiva pronomo de la kvalito: ≈ *viro mortis!* **2.** Relativa adjektiva pronomo de l' kvalito: *Ĉu vi deziras ruĝan aŭ blankan vinon? Donu ~n, kian vi mem trinkas*). ‖ **~kaŭze** G *Tade 1918* [a] (*verso aldonita, kiu ~kaŭze ne estas nombrita en la dekversa kalkulado*). **~sence** G *Blov 1888*, 5.

Teze/ [?] **~o** (mit.) (kp. ark. *Teseo*°).

tial [1887] Z *UL* [v], *DL* 4 (*Respondi je ĉiu letero aparte estas por mi ne eble, kaj ~ mi decidis respondi publike je ĉiuj demandoj*), 11 (*ĉar dek milionoj adeptoj (!) nenian*° *estos kolektitaj, ~ la afero tute ne havas estontecon*), 47 (*ĉiu „~“ havas sian „kial“*), *Ald 1888*, 5 (*La eldonado de la ceteraj kajeroj* [...] *nun jam ~ ne estas bezona*), *Ald 1888*, 12 (*mi nun deprenas de mi tutan aŭtoritaton nur ~, ke mi profunde kredas, ke tion postulas la interesoj de l' afero*), *RE* 145a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111 (*Ni ~ sekvu lin rapide!*), *FE 1894*, 9 (multaj ekz., vd. en BK 2), *A 1905*, 3.3; B *VdE 1910*.

tiam [1888] (antaŭe *tian*°) Z *Ald 1888*, 3-4 (*Li petas siajn legantojn promesi lerni la lingvon nur ~, se 10,000,000 personoj estos donintaj tian saman promeson*), 6 (*se kun ĉiu vorto oni devus atendi, ĝis mi ĝin kreos, ~ la lingvo neniam estus finita*), *La sola ŝanĝo, kiun mi* [Z] *trovas necesa fari mem, estas: anstataŭ „ian,“ „ĉian,“ „kian,“ „nenian,“ „tian“ — devas esti: „iam,“ „ĉiam,“ „kiam,“ „neniam,“ „tiam“ (por malegaligi la vortojn „ian“ etc. kaj „ia,n“ etc)*; Einst *Plen 1888*, 64 [v], 67 [v]; Z *RE* 42 (*ĝis ~*), 202b, *MV*; Meier *GramDe 1891*, 21 (*~ ĉi*°, *jetzt*, «nun»), 21 (*~ kaj ~*; *von Zeit zu Zeit*); *UV*, *FE 1894*, 27 (ekz. vd. en BK 2); B *VdE 1910*. **kiam ... tiam** vd. je *kiam*. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 16 (*Kiu el la ~aj oficeroj*° *ne konfesos, ke al la rusa virino li ŝuldis* [...] *la plej multekostan rekompencon?*); Z *FE 1894*, 30.10 (*Ekster tio el la diritaj vortoj ni povas ankoraŭ fari aliajn vortojn, per helpo de gramatikaj finiĝoj kaj aliaj vortoj (sufiksoj); ekzemple: ~a, ĉiama, kioma, tiea, ĉi-tiea, tieulo, tiamulo k. t. p.*). **~ulo** Z *FE 1894*, 30.10. ‖ RIM. Ial fariĝis kvazaŭ oficiala la versio de E. DE WAHL, ke li mem tiun ŝanĝon proponis al Z (LkV 52, pn. 2) En sia fama artikolo *Interlinguistic reminiscenties* «Interlingvistikaj memoraĵoj» E. DE WAHL ja skribis: Ma inmediatmen mi ha remarcat li duplic sense de tian quel posset significar li accusative de tia e li adverbie „tande“. Mi proposit por ti ultim sense prender tiam. [...] Omni ti coses esset correctet secun mu indicationes in „Aldono al la dua libro“ (Cosmoglotta 1927: 41, p. 56). «Sed mi tuj rimarkis la duoblan sencon de tian, kiu povis signifi la akuzativon de tia kaj la adverbon „tian“. [...] Ĉiuj tiaj aferoj estis korektitaj en „Aldono al la dua libro“ laŭ miaj indikoj.» Tiun version poste kompletigis (menciante la ceterajn tempajn korelativojn) kaj disvastigis Ric BERGER (vd. pvz krom 2, 124, 149). (gnev). ‖ **ĝis~a** Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*la verdo de sia ĝis~a pentraĵo* [tiu de la naturo]).

tian [1887] (ark., *tiam*) Z *UL* 21 (*~ post la plej mallonga tempo estos decidita afero, kiu povas porti grandegan utilon al la homa societo*°), [v], *DL* 5 (*Kian*° *la lasta kajero* [...] *estos elirinta, ~ por la leganto nenio jam estos ne klara*), 5 (*La lingvo ~ estos tute preta*), 13 (*Se tamen nenia el la instruitaj akademioj volos preni mian aferon, ~ mi daŭrigos la publikigadon de l' proponoj*), 17 (*ĝi estas uzata ~, kian*° *ni parolas pri objektoj konataj*); Z' *UL* Sv *1889* [v] (nur kiel kromformo apud *tiam* kaj same ĉe *ĉiam*, *iam*, *kiam*, *neniam*: *tiam (tian)* då).

tiar/ [1904] **~o** (reli.) (vest.) Z *EG 1904* (Tiara); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

tibi/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 8a, 32b, 66b (~viando° {~karno}), *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~ingo** Z *RE* 32b, *EG 1904*. ‖ **~karno** (anat.) Z *EG 1904* (Wade). **~viando**° Z *RE* 66b (~o).

Tiber/ [?] **~o** (rivero) (antaŭe *Tibr/o*).

Tiberiad/ [2005*] **~a** *PIV 2005* (*~a Lago*; antaŭe *Tiberias/o*).

Tiberias/ [1910] **~o** (lago) (ark., *Tiberiad/a Lag/o*) M, S *PropN 1910*.

Tibet/ [1903] **~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Intersekve lokiĝis paradizo en Hindo°* {Hindio}*, en ~o*); *PropN 1910*; *Edin 1915*, 286a; *ET* 1920-07-05, 4c; But *EEn 1967*, 444d. ‖ **~ano** B *VdE 1910* (*Pastro de Budho ĉe la Mongoloj kaj ~anoj* [→ lamao]; *Budha sekto ĉe la Mongoloj kaj ~anoj* [→ lamaismo].

Tibr/ [1910] **~o** (rivero) (ark., *Tiber/o*) *PropN 1910*.

Ticin/ [1957] **~o** (svisa kantono) (ark., *Tiĉino*) War *GD 1957*, *³1994* (ĉu eble nur preseraro?).

Tiĉin/ [1987] **~o** (svisa kantono) (antaŭe *Tesin/o°*, *Ticino°*) *PIVS 1987*; Minn *ItE 1996*, 1348a; Kr *GVEG 1999*. ‖ **≈a** *GVEG 1999*. ‖ **≈ano** *GVEG 1999*.

tie [1887] Z *UL* 39 [g] (~, *~n*), [v], *DL* 7 (*Legante la unuajn kajerojn* [...]*, multaj kredeble restos ne kontentaj, ĉar ili eble ~ ne trovos respondojn*), 30 (*neniu lin ~* sidigis), 31 (*La instruitulo eliris sur la balkonon, por ~ sin eltiri*), 33 (*estis ja neeble, ke la homoj ĉian°* *trakurus tra ~*), *Ald 1888*, 9 (*oni devas tial peni* [...] *kreadi novajn vortojn nur ~, kie ĝi° estas efektive necesa*); G *Blov 1888*, 10 (*Vladimiro ~n sin turnis*); Z *RE* 126a (*de ~*), 199b, 200b, 206b (*~n*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 28 (ekz. vd. en BK 2), *GVGE 1894*, [3b] (*iradi ~n kaj reen*; auf und ab gehen). ‖ **~ ĉi** Z *UL* [v] (→ *ĉi*), *DL* 15 (*li tre facile ekvidus, ke ~ ĉi estas sofismo*), 28 (*Transportu la seĝon de ~ ĉi sur alian lokon*), 43 (*li ~n ĉi venis*), G *Blov 1888*, 7 (*ankaŭ ~ ĉi teruraj sonĝaj fantazioj ĉiuminute ŝin vekadis*), 20 (*„≈n ĉi! ≈n ĉi!“ ekkriis klekaj voĉoj*); Z *RE* 60 (*de ~ ĉi*), 125b (*de ~ ĉi*), 126a (*de ~ ĉi*), 199b (*~n ĉi*), 206b (*~ ĉi*), *MV* (→ *ĉi*), *FE 1894*, 13 (→ *ĉi*); B *VdE 1910*. ‖ **ĉi ~** Goldb *E-isto* Jul. 1893, 100 (*Ĉi ~ nur verdaĵ' moleta*); Z *FE 1894*, 30.8 (*Aldonante al la vortoj montraj la vorton „ĉi”, ni ricevas montron pli proksiman; ekzemple: ... tie (malproksime), tie ĉi aŭ ĉi tie (proksime)*), *Rab 1908*, 7 (*malvirgiginte la filinon de riĉa bankiero ĉi ~*). **tiea** Z *FE 1894*, 30.10. **ĉi-tiea** Z *FE 1894*, 30.10, *Ifig 1908*, 7 (*min* […] *savu / De l' ĉi-~a vivo, dua morto!*). ‖ **~ulo** *FE 1894*, 30.10; Stank *Viv 1896*, 16 (*Karolino estas* [...] *pli pedanta* [...] *ol ĉiuj ~uloj*).

tiel [1887] Z *UL* 19 (*estu volo Via, kiel en la ĉielo, ~ ankaŭ sur la tero*), 20 (*Dio* [...] *apartigis la akvon kiu estas sub la firmaĵo de la akvo kiu estas super la firmaĵo; kaj fariĝis ~*), 21 (*mi eĉ unu vorton ne almetas en alia lingvo, ~ kiel se ni tute ne komprenus unu la lingvon de la alia*), [v], *Majn 1887-2* (*ĝi eliros kredeble ne ~ baldaŭ*), *Schl 1887*, 121 (*nenia persono estas ~ leĝdonanta por krei lingvon por la tuta mondo laŭ sia volo*), *DL* 3 (*amasoj, kiuj ordinare estas ~ maldiligentaj por ĉia nova afero*), 4 (*mi decidis respondi publike je ĉiuj demandoj* [...], *ĉar ~ unu respondo povas servi por multaj demandantoj*), 5 (*La nombro de tiuj ĉi postuloj estas ~ granda, ke mi ne povas jam aŭdi ilin silente*), 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la lingvo estus tute* [...] *preta, ~ ke ĝi ne bezonus pli° la laboron de l' aŭtoro?*), 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *~ grandega afero, kiel la kreo kaj enkonduko de lingvo tutmonda, en la tempo de unu jaro ~ maturiĝus*), 12 (*jen la lingvo estas* [...] *preta, ~ mi volas*), 23 (*La hieraŭa duhora pafado ne estis por mi ~ terura, kiel la du pafoj, kiujn mi aŭdis hodiaŭ*), 33 (*nun la ombro devus esti ~ saĝa kaj eniri*), 33 (*Estu ~ bona kaj eniru!*), 34 (*Ne ~ la perdo de l' ombro mem lin ĉagrenis, kiel tio, ke en la malvarmaj landoj estas rakontata* [...] *historio pri homo sen ombro*), 39 (*mi nun hontis ~ iri, kiel mi iris*), 47 (*Ne ~ terura estas la diablo, kiel oni lin pentras*), *RE* 106a (*~ same*), 199b (~ ĉi), 200a, 200b (*~ simple*), 204a (*precize ~*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10; B *VdE 1910*. ‖ **esti ~ ... kaj** Z *DL* 33 (*Estu ~ bona kaj eniru!*), 33 (*nun la ombro devus esti ~ saĝa kaj eniri*). ‖ **~a** (ark., *tia*) Z *Ham 1894*, 69 (*en virina la animo / ≈ajn zorgojn vekas granda amo*); Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*la*

spirito de ~a° virino; *~aj° pentroj* [rakontoj] *el la marista vivo*). **~e** Z *Ham 1894*, 110 ([glaso] *Da vino jam ~e preparita* [per veneno], *ke* [li mortos]), *Ifig 1908*, 8 (*Ĉu vi ĉi tie sentas vin ~e?*). ‖ **ĉi~e** Butin *ET* 1920-07-05, 4b (kritikas tiun uzon de Wackrill).

ties [1890] Z *Poŝ-Ru 1890*, *FE 1894*, 30.4 (*Se ni aldonas la literon „t", ni ricevas vortojn montrajn: tia, tial, tiam, tie, tiel, ties, tio, tiom, tiu*; mankas en *UV*), *EG 1904*; B *VdE 1910* (*Kies panon oni manĝas, ~ agojn oni laŭdas*); OA 7-1958.

Tiest/ [1908] **~o** (mit.) Z *Ifig 1908*, 20 (*Du filojn ŝi* [Hipodamio] *al sia edzo naskis / ~on kaj Atreon*).

tif/ [1904] **~o** (med.) (antaŭe *tifus/o*°) Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*ekzantema ~o*). ‖ **~ulo** Z *EG 1904*.

Tiflis/ [1889: ~] **~o** (urbo) Z *Majn 1889-15* (*esperantistoj ekzistas en Tomsk, Vladivostok, ~, Batum, New-York* {tiel}); Kuŝ *Aŝik 1895*, 3 (*Antaŭ longa tempo, en la urbo ~o, vivis riĉa turko*). *LI* Jun./Jul. 1896, 105 (*Li venis el ~o Odeson*).

tifus/ [1903] **~o** (med.) (ark., *tif/o*) *EKato* Dec. 1903, 22 (*mi havis febron, kuracisto timis ~on*).

tig/ [1910] **~o** (bot.) (kp. ark., *tiĝo*°, antaŭe *trunk/et/o*) Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910*; Lili *DeE 1928*; OA 8-1974.

tigr/ [1889] **~o 1** (zool.) Z *RE* 202a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~ino** Z *EG 1904*.

Tigr/ [1891] **~o 2** (rivero fluanta tra Irako) (ark., *Tigriso*) G *NovJ 1891*, 6 (*Lia tero sin tiradis*° {etendiĝis} *semajnon da vojo longen la ~o*°); *PropN 1910*.

Tigris/ [?] **~o** (rivero) (antaŭe *Tigr/o*°).

tiĝ/ [1955] **~o** (ark., *tigo*) *NLR* Sep. 1955 [v] (alia formo de: *tigo*).

tik/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Zwillich).

tikl/ [1889] **~i** Z *RE* 229b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **~osentema** Z *EG 1904*.

tiktak/ [1899: *~i*] **~o** (alterna regula sono) B laŭ *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~i** Nyl *LI* Sep. 1899, 27 (*la horloĝo daŭrigis ~i*); Barth *Ludo 1928*, 7 (*La horloĝo* [...] *~is ĉe la* [...] *muro*).

til/ [1958] **~o** (disfibrilo; Fr teilleuse, tilleuse) Pech *EHu 1958*, 16. ‖ **~i** (disfibr(ig)i) Pech *EHu 1958*, 16.

tilbur/ [1910] **~o** (traf.) Boi *PVE 1910* (du-rada veturilo por du personoj; tilbury) Chris *DeE 1923*, 172a (Tilbury; malpeza, durada, du-seĝa).

tileti/ [1958] **~o** (mikroskopa fungo, La Tilletia) Pech *EHu 1958*, 16.

tili/ [1889] **~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 89b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

tiliac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: tilio*); *PIV 2005* (→ *tilio*).

Tilzit/ [1890] **~o** (iama germana urbo *Tilsit* en Orienta Prusujo) Domb 1890, [t].

tim/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 9 (*aliaj* [...] *~is, ke la pseŭdonima aŭtoro eble estas ne sufiĉe instruita*), 9 (*ili ~is esprimi decidan juĝon*), 18 (*li ~os vian forton*), 40 (*Oni min ~is*), 46 (*Mi ~as, ke ĝi jam nenian*° *ricevos ree la pruden-ton!*); G *Blov 1888*, 14 (*ŝi ~is, ke ŝia febro povus reveni*); Z *RE* 39a, 120a, 163a, 195b (~egi), 206a (*esti malkuraĝa*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20; B *VdE 1910* (*~i la maron, malsanon*). ‖ **~o** Z *RE* 195b, *FE 1894*, 39.2 (*Li paliĝis de ~o kaj poste li ruĝiĝis de honto*), *GVGE 1894*, 4a (*enpeli en ~on;* ek~igi). ‖ **~anta** B *VdE 1910* (→ *~igi*: *Fari iun ~anta, kaŭzi ies ~on*). **~ante** Z *Schl 1887*, 120 (*la nobla idealisto, kiu laboris por la homaro, ne timante la ridegon de l' amaso*), *Ald 1888*, 15 (*Oni devas energie kolekti „prome-sojn", ne ~ante la altecon de la nombro*). **~eco** Z *Ifig 1908*, 16 (*≈igas nia bordo la fremdulojn: / Postulas tion leĝ' kaj ~eco*). **~ega** Z *RE* 195b (terura). **~egi** Z *DL* 13 (*se l' amikoj* [...], *ansta-*

taŭ ~egi la nombron, laboros por la afero), *RE* 195b (~i). **~ema** Z *RE* 163a, 172b, 206a; B *VdE 1910*; Wicke *Galero 1922*, 25 (*la ~ema, animomola B.*). **~emo** G *Blov 1888*, 17 (*kio lin retenadis? la ~emo* [...]*?*). **~emulo** Z *RE* 206a. **~iga** Abes *Kralj 1897*, 4 (*De ambaŭ flankoj la bordoj sin levas perpendikulare la riveron ĝis ~iga alto*). **~igi** Z *DL* 15 (*La kalkulo* [...] *povas ~igi ĉiun*), *RE* 57, 195b (minaci), *Ifig 1908*, 16 (*≈igas nia bordo la fremdulojn: / Postulas tion leĝ' kaj ~eco*); B *VdE 1910* (*Kiu ~igas* [estas ~iga]). **~iga** Z *DL* 15 (*Tiaj „~igaj" libroj estas eldonataj ĉiutage*); B *VdE 1910*. **~igado** G *Blov 1888*, 8 (*ĉio ŝajnis al ŝi kiel ~igadoj* {minacoj} *kaj malfeliĉaj antaŭsignoj*). **~igilo** Z *RE* 163a, 195b (teruraĵo); B *VdE 1910* (*~igilo por birdoj*). **~inda** B *VdE 1910* (*~inda malsano*). **~ulo** Z *FE 1894*, 37.21 (*≈ulo ~as eĉ sian propran ombron*). ‖ **ek~i** Z *RE* 68. **ek~igi** Z *RE* 214a, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*la astrologoj ek~igis la popolojn per antaŭdiro*), *GVGE 1894*, 4a (enpeli en ~on). **ek~iĝi** Z *GVGE 1894*, 4a. **for~igi** B *VdE 1910* (*for~igi paseron*). **mal~i** Boi *Perd 1904*, 5 ([la reĝon] *neniu ĝis tima kuraĝis tiamaniere mal~i°* {mal~igi}). **mal~eco** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 (*„la mal~eco" kaj „entuziasmo" kun kiuj la oratoro elvolvis kaj defendis la demandojn*). **mal~ego** Doré *Flut 1907*, 6 (*doni al mi iom da mal~ego*). **sen~a** B *VdE 1910*. **sen~iĝi** Doré *Flut 1907*, 4 (*mi tuj sen~iĝos*). **sen~o** Doré *Flut 1907*, 4 (*la ŝanceliĝanta sen~o kaŭzata de emocio profunda*). ‖ **~krio** Barth *Ludo 1928*, 14. ‖ **hom~a** Z *RE* 39a (*esti hom~a*; ~i).

timian/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 232b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (timjan); Z *UV*; G *NovAnt 1909*, 3 ([kampoj], / *Kie per virga ruĝo ~o flamas*); B *VdE 1910*.

timid/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

timon/ [1889] **~o** (tek.) (traf.) Z *RE* 45, 117b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

Timor/ [1970] **~o 1** (insulo) *PIV 1970*.

Timor/ [1971] **~o 2** (regno) *PoŝAtl 1971* #23 (*Portugala ~o*); R 2009 (*Orienta ~o*).

timpan/ [1934*] **~o** (anat.) (antaŭe *orel/tamburl/o*) *PV 1934*.

timpanit/ [1952*] **~o** (med.) BS *EDe 1952*, 242.

tin/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Kufe *(worin Weintrauben ausgetreten werden)*); B *VdE 1910*. ‖ **~eto** Z *EG 1904* (Kübel); Diett *Gold 1921*, 52#12. **~isto** Z *EG 1904* (Küfer).

tindr/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Zunder); B *VdE 1910*; OA 2-1914 (amadou | tinder | Zunder).

tine/ [1889] **~o** (zool.) (malgranda noktpapilio) Z *RE* 98b, *MV*, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*Se oni envolvas en foliojn de gazetoj felojn, drapon k. t. p., oni povas esti certaj°* {certe} *ke ili ne estos difektitaj de ~oj*; [t] *Spirituso kontraŭ ~oj*; *Rimedo, por mortigi ~ojn kaj iliajn ovetojn en lanaj vestoj*), *UV*; B *VdE 1910*.

tink/ [1904] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *EG 1904* (Schleie); B *VdE 1910*; OA 2-1914 (tanche | tench | Schleie).

tinktur/ [1903: *~o*] **~i** Beau *EFr 1904** (teindre); Z *EG 1904* (färben); B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~o** *FK 1903*, 234.1 (*safrana ~o de opio (tinctura opii crocata*); Beau *EFr 1904** (teinture; baza formo); Z *EG 1904* (Tinktur, (flüssige) Farbe *(zum Färben)*; baza formo); B *VdE 1910*. ‖ **~isto** Beau *EFr 1904** (tinturier); Z *EG 1904* (Färber); B *VdE 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 62. ‖ **koĉenil~o** Benn *EDe 1923* (koĉenilaĵo).

tint/ [1889] **~i** Z *RE* 12b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*La spronoj ~as*). ‖ **~ado** Majn *Manf 1891*, 9 (*~ado de harpo de la Psalmokantanto*). **~ilo** Z *RE* 12b, 135a; B *VdE 1910*.

tin-tin-tin! [1888] Z *DL* 31 (*la azenoj iris... tin-tin-tin – ĉar ili portis sonorilojn*).

tio [1887] Z *UL* 20-21 (*Dezirante vidi, ĉu ~ estas vera, mi skribas al vi en tiu lingvo*), [v], *DL* 5 (*ĉu mi konservos la forton de mia korpo kaj animo, ĉu mi ĝin perdos, – l'afero tute ne dependos de ~*), 6 (*Kiel ~ estas ebla,* [...] *ke* [...] *la lingvo estus tute kaj plene preta*), 15 (*neniu eĉ en ~ vidas ion grandegan, mirindan*), 15-16

(*~, kio ĉe* unu *homo postulas 30 jarojn, ĉe cent homoj okupos sole 4 monatojn*), 29-30 (*„Meti“ inter la verboj (farvortoj) estas ~ sama, kio „je“ inter la prepozicioj*), 34 (*Ne tiel la perdo de l' ombro mem lin ĉagrenis, kiel ~, ke en la malvarmaj landoj estas rakontata* [...] *historio pri homo sen ombro*), 42 (*unu tre bela reĝidino, de kiu la malsano estis ~, ke ŝi tro bone vidis*), *Ald 1888*, 14 (*mi* [...] *esprimos* [...] *mian* personan *penson pri ~, kiel ni devas faradi*), *RE* 155b (*al ~*), 155b (*apud ~*), 202b, 207b (*per ~*), *MV*, *Majn 1889-12* (*La vortojn oni devas traduki: to jestj ~ estas (t. e.)*), *UV*, *FE 1894*, 11 k.a. vd. en BK 2, *A 1905*, 4.3, 6.2; B *VdE 1910* (*Metu ~n sur la tablo. Kion? ≈n, kion mi montras al vi*). ‖ **~ ĉi** Z *DL* 3 (*ĉio ~° ĉi* {ĉio ĉi, sen *tio*} *montras al mi, ke mia profunda kredo* [...] *min ne trompis*), 3 (*post ~ ĉi oni jam povus komenci la eldonon de plenaj vortaroj*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*Ĉio ~° ĉi* {≈ ĉi, sen *tio*} [la hotelĉambro kaj vespermanĝo] *estos tuj preta*).

tiom [1887] Z *UL* [v], *DL* 4 (*mi devus tro longe atendigi miajn korespondantojn,* [...] *~ pli, ke konstante al mi venas novaj demandoj*), 6 (*la lingvo estos finita kaj preta tute kaj plene, ~, ke ĝi tute ne bezonos pli° la laboron de l' aŭtoro*), 13 (*se l' amikoj* [...] *kolektos ~ voĉojn°, kiom ili povos*), 14 (*ne multaj malkonsentos, ~ pli, se troviĝos memorigantoj*), 26 (*Li pagis por la kokido ~, kiom oni ne pagas eĉ por koko*), *Ald 1888*, 19 (*Ĉiu el vi povas nun fari* [...] *~ same kiom mi*); G *Blov 1888*, 6 (*Venis la vintro kaj ĉesigis iliajn revidojn, sed la korespondado fariĝis ~ pli viva*); Z *RE* 195a, 207b, *MV*, *E-isto* Dec. 1890, 60a [= LR 125], *UV* (mankas en la lecion-fina vortlisto en *FE 1894*, 30), *Ham 1894*, 104.4 (*Kaj ~ pli rapide, ke ni iru / Al tiu, kiu* [la leterojn] *al vi donis*); B *VdE 1910* (*≈ da soldatoj pereis en la batalo! Li elspezas ~ da mono, kiom li enspezas*). ‖ **~-~** Z *Majn 1889-12* de 1889-05-15 [= OV 1929, 480 = LR 47 D] (*La vortojn oni devas traduki: stolko-to ~-~*). ‖ **~a** Z *EG 1904* (sovielter). **~e** Z *EG 1904* (sovieltes).

tip/ [1903] **~o** *FK 1903**, 277.10 (*konstruitaj laŭ la sama ~o, kiel la homo*), 287.9 (*ĝis la plej perfekta ~o de plena kaj riĉa lingvo*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*la japana ~o*). ‖ **~a** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (**1.** Estanta ~o: *~a drinkulo.* **2.** Karakterizanta ~on: *~aj ecoj de la Angloj*). ‖ **pra~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*Gilgameŝ, la Sumera pra~o de Herkuleso°* {Herkulo}).

tipograf/ [1910] **~o** (antaŭe *tipografisto°* kun unu -i-) *JarL UEA* Maj. 1910, 63; War *GD 1957*; OA 7-1958.

tipografi/ [1888] **~o 1** (ark., *~ejo*, *presejo*) Z *Ald 1888*, 6 (*Se ia el la ~oj ne povas presi verkojn kun signetoj superliteraj*), *Adr 1889*, 8.

tipografi/ [1903: *~a*] **~o 2** (arto de specifa presado) OA 1-1909; *PV 1930*, *1934* (Presarto). ‖ **~a** *FK 1903*, 261.11 (*estus necesa loko de 135 literoj ~aj*); War *GD 1957*.

tipografist/ [1898] **~o** (ark., *tipograf/o*, *tipografi/ist/o*) *LI* Nov. 1898 (analizo ne evidenta, eble nur preseraro).

tir/ [1887] **~i 1** (verbo) Z *UL* [v], *DL* 18 (*Kvinope ili ~is la keston*), *RE* 38a, 208a, *MV*; G *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Kiam ni longe sur maroj vojiras, / Tagoj kaj noktoj eterne sin ~as* {ĉiam samforme pasas}; kalkeo de De «Tage und Nächte *ziehen sich* ewig»); G *NovJ 1891*, 6 (*Lia tero sin tiradis°* {etendiĝis} *semajnon da vojo longen°* {laŭlonge de} *la Tigro°* {Tigriso} [Kp. laŭvorte De „zogen sich längs“]); Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 ([la irejoj de la termitoj] *~as° sin sub la supraĵo de la tero tre malproksime* [kp. De „ziehen sich“]), *UV*, *Ham 1894*, 72.2 (*Al faro sin jam ~as* [estas preta] *la glaseto* [de veneno]), 111 (*ŝiaj vestoj, penetritaj / Per peza akvo, ŝin malsupren ~is*), *FE 1894*, 34. ‖ **~o** Z *RE* 44b (*per unu ~o*; tuj), 55 (*per unu ~o*), [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 ([li] *interrompas sian laboradon ĉiuminute, ekfumante cigaredon, kiun li ĵetas post kelkaj ~oj*; same en De *Zug*, *Züge* [an einer Zigarette]). ‖ **~ado** Z *RE* 207b. **~ata** Z *RE* 161b. **~egi** Z *RE* 38a (дергать). ‖ **~kesto** (meblo) Z *DL*

29, *RE* 232b, *MV* 34 (→ *kest*), *UV* (→ *kest*), *FE 1894*, 31.24 (*En mia skribotablo sin trovas kvar ~kestoj*); B *Sinj 1909*, 10 (*fermi la ŝrankojn kaj ~kestojn*). **~ŝnuro** Z *RE* 92b.

‖ **A-Ĵ** ‖ **al~anto** (varbinto por Eo) Z *Adr 1896*, [34] (*E-istoj al~antoj*). **al~i** Z *DL* 18 (*Kvinope ili ~is la keston kaj tamen ne povis ĝin al~i al la domo*), *RE* 151b (logi, ĉarmi), 155b, *Adr 1896*, [34] (*Nomo de la persono, kiu al~is* [personon al Eo]); kp. pri la fig. senco DE (iun) *an|zieh|en*, «allogi, veki ies intereson kaj simpation». **al~iĝi** Z *RE* 207b. **al~ita** Z *DL* 14 (*por tio, ke al la afero povu esti al~itaj* [...] *tutaj* amasoj *da homoj*). **antaŭ~i** Z *RE* 52, 59. ‖ **ĉirkaŭ~adi** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b ([li] *ĉirkaŭ~adis manotenilon* [de gurdo]). **de~i** (for~i) Z *RE* 123b, 187b. **ek~i** Z *RE* 38b, *E-isto* Jan. 1891, 3b ([ek~i ĉanon de pafilo]). **el~adi** Z *DL* 39 (*mi min el~adis laŭ la muroj*). **el~i** Z *DL* 31 (*la ombro sin el~is sur la tuta muro*), 31 (*La instruitulo eliris sur la balkonon, por tie sin el~i*); Z' *UL* YI *1888*, 48 [v] (*Li el~is la manon el la akvo*), *RE* 64, 68, 124a (*sin el~i*), 161b. **en~i** Z *RE* 25a, 59b; Stank *Viv 1896*, 24 (*Mi devis* [...] *en~i vin en mensogan intrigon*). **en~o** Z *RE* 25a. ‖ **for~i** Z *RE* 123b, 208b (forlogi). **for~iteco** Stank *Viv 1896*, 18 (*Tia for~iteco por la ideo* [...] *estas atingebla ne al ĉiuj*).

‖ **K-Z** ‖ **kun~a** Z *RE* 29a (вяжущій, «adstringa»). **kun~i** Z *RE* 47 (*sin kun~i*), 197a, 197b, 219b, *MV* 67,*UV*. **kun~iĝi** Z *RE* 198b. **mal~i** Einst *Plen 1888*, 20 [g] (herablassen, «malsuprenigi, mallevi», herabziehen, «malsuprentreni»). **re~i** Z *RE* 172a (*sin re~i*), *E-isto* Jan. 1891, 3a ([li] *la manikojn re~is*). ‖ **supren~i** Z *RE* 16. **sur~i** Z *RE* 16, 51, 52, 102b, 107b (натягивать, «surtiri (t.e. pene surmeti) striktan vestaĵon»; fig.: uzi nekonvenajn argumentojn ks). **sur~ita** Z *RE* 107b.

‖ **kork~ilo** (kuir.) Z *RE* 157a, *FE 1894*, 34.2 (*Ĉu vi havas kork~ilon, por malŝtopi la botelon?*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **sangel~isto** (hist.) (med.) Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*la sangel~isto elverŝigis lian sangon dum li malsanis*). **streĉ~i** GM *EFr 1910*.

Tir/ [1910] **~o 2** (havenurbo en Fenicio) *PropN 1910*.

tiran/ [1889] **~o** (pol.) Z *RE* 202a, *E-isto* Jan. 1891, 3a (*la mon' de l' ~o*); Jon *ESv 1893,* 62; *FK 1903*, 85.22 (*la ~o* [Napoleono] *trairis tra Liono*); Z *Ham* ²*1902*, 80.82 (*li volas nepre esti pli ~o ol la ~o mem*), *Rab 1908*, 140.10 (*mi kontraŭstaras al la ~o fatalo*); OA 1-1909; B *VdE 1910.* ‖ **~a** *LI* Jan. 1903, 13 (*la ~a modo en la landoj, kiuj sin pretendas civilizitaj*); Z *EG 1904*; B *VdE 1910.* ‖ **~eco** Z *EG 1904*; B *VdE 1910.* ‖ Kp. *mal|hom|o* (*RE* 63b).

Tiraspol/ [1893] [**~o**] (urbo) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 37.

Tiren/ [1910] **~a** (antaŭe *Tirene|a*°) *PropN 1910* (*~a Maro*).

Tirene/ [1905] **~a** (ark., *Tiren|a*) Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*Kuŝanta* [Situanta] *en ~a Maro* […], *la Eola insularo* …).

Tirint/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910.*

Tirnov/ [1900] **~o** (urbo en Bulgario) *LI* Apr. 1900, 59b. ‖ **~a** Popov *LI* Apr. 1900, 59b (*publika parolado en ~a legejo*).

Tirol/ [1888: ≈*a*] **~o** (antaŭe *Tiroli|o*) *PoŝKal 1907 II*, [84] [r] (*Bruneck, ~o*); B *PropN 1910*; *ET* 1920-07-05, 4c. ‖ **≈a** G *Blov 1888*, 15 (*La muziko ludis* [...] *≈ajn valsojn*); Marig *LernIt 1890*, 32; Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*serioza kaj melanĥolika*° *melodio ~a*). ‖ **~ano** M *PropN 1910.* **~ujo** (ark. *~o*) *LI* Apr. 1896, 57 (*Innsbruck, ~ujo*); Duy *Pract 1906.* ‖ **Sud-~o** *JarL UEA* Maj. 1910, 81 (*Meran (Aŭstrio, Sud-~o)*).

Tiroli/ [1910] **~o** (ark., *Tirol|o*) S *PropN 1910.* ‖ **~ano** S *PropN 1910.*

titan/ [1904] **~o 1** (kem.) Z *EG 1904* (Titan, Menachin); OA 1-1909; B *VdE 1910.*

Titan/ [1908] **~o 2** (mit.) Z *Ifig 1908*, 19 (*la tuta gento / La malkvietan forton de l' ~oj / Heredis certe*), *Rab 1908*, 66.11 (*kiu venkis pigmeojn, dum li devis frakasi ≈ojn* [mn.]).

titol/ [1889] **~o 1** (nomo de libro ks) Z *RE* 51 (заглавіе), 52 (заголовокъ), *MV* (Titel); Jon

ESv 1893, 62 (titel); Z *UV*; B *VdE 1910* (*~o de romano*). ‖ **~i** B *VdE 1910* (*Kiel vi titolos vian novan verkon?*).

titol/ [1889] **~o 2** (antaŭe *titulo°*) (nomo de rango ks) Z *RE* 202a (титулъ kun -u-, pro tio ark. *titul/°*), *MV* (Titel), *UV*; B *VdE 1910* (*akcepti la ~on de prezidanto*). ‖ **~i** Z *EG 1904* (titulieren); B *VdE 1910* (*Ne forgesu dum la aŭdienco ĉiam titoli la ĉefon generalo!*).

tiu [1887] Z *UL* 20 (*per ~ lingvo oni povas esti komprenata de la tuta mondo*), [v], *DL* 3 (*uzinte ~jn* [pensojn]*, kiuj efektive estus bonaj, mi donus al la lingvo la finan formon*), 6 (*≈, kiu kutimis estimi la aferojn* [...] *laŭ la mirindeco* [...] *de ilia nasko, estos kredeble trompita en siaj esperoj*), 7 (*en unu de l' unuaj kajeroj ~ aŭ alia demando estos jam ŝajne finita*), 8 (*mi petis ilin alsendi al mi ~n numeron de l' gazeto, en kiu estos kritiko de mia afero*), *RE* vi-vii [a] (*se la leganto trovos, ke ~ aŭ alia vorto estas kreita de mi nebone*), 120a, 176b (*~ sama*), 202b (*~ sama*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13 (trafojn vd. en BK 2); B *VdE 1910* (*Sidiĝu sur tiu seĝo. Sidiĝu sur tiu seĝo, kiu staras ĉe la pordo*). ‖ **~ ĉi** (kun spaceto) Z *UL* [v] (→ *ĉi*), *DL* 4 (*En ~j ĉi kajeroj* ĉiuj *demandoj estos responditaj*), 5-6 (*la sorto de ia vivanta lingvo tute ne dependas de l' sorto de ~ ĉi aŭ ~ persono*), 8 (*~ ĉi mia dua libro povigos lin* [...] *ekkoni ĝin tute kaj ĉiuflanke*); G *Blov 1888*, 14 (*Similaj popoldiroj estas mirinde utilaj en ~j ĉi okazoj*); Z *RE* 179b, 204a (*~; ~ sama*), 231a, *MV* 5 [a] (*≈n ĉi vortaron mi nomas meza vortaro,* [...]), 15 (→ *ĉi*), *UV* [enk.] 1 (*Ĉion, kio estas skribita en* [...] *Eo, oni povas kompreni kun helpo de ~ ĉi vortaro*), *FE 1894*, 30.8 (*ekzemple: ~ (pli malproksima), ~ ĉi (aŭ ĉi ~) (pli proksima)*; pliajn trafojn vd. en BK 2). **~ĉi** (sen spaceto) Z' *UL* En *St* [v]. **~-ĉi** (kun ligostreketo) G *Blov 1888*, 6 (*~-ĉi feliĉa penso venis unue en la kapon de l' juna homo*).

Tjumen/ [1889: ~] [**~o**] (urbo en Rusio) Z *Adr 1889*, 30, [Z] *E-isto* Feb. 1890, 31, *Adr E-isto* Feb. 1892, 31.

to [1893] (nomo de la litero *t*) Vd. je *t/o*.

Toas/ [1908*] [**~o**] Z *Ifig 1908* [4] (*Personoj:* […] *~*).

toast/ [1888] **~o** (ark., *tost/o*) Einst *Plen 1888*, 24 (*mi havas la honoron, proponi ~on je l'sano de la Regnestroj*); Beau *EFr 1903* (toast); Z *EG 1904* (Toast [germ. anglismo, pron. *tost* kun longa -o-], Trinkspruch; en *EG 1907 tosto*), *ER 1909*.

Tobag/ [1967] **~o 1** (insulo) But *EEn 1967*, 444d.

Tobag/ [2009*] **~o 2** (regno) R 2009 (*Trinidado kaj ~o*).

Tobolsk/ [1896: *~a*] **~o** (urbo en Rusio). ‖ **~a** Z *Adr 1896*, 25 (*oficiro de la 38 inf. ~a regimento*).

Tobos/ [1905] **~o** (lit.) (vilaĝo en Hispanio) Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*feliĉa super ĉiuj virinoj* [...] *bela Dulcinelo de ~o*).

tog/ [1904] **~o** (hist.) (vest.) Z *EG 1904* (Toga); B *VdE 1910*; OA 2-1914 (romana vesto).

Togo/ [1967] **~o** (regno) (ark., *Togoland/o*) But *EEn 1967*, 444d.

Togol/ [?] **~o** (ankaŭ *Togoland/o*) *PIV 2005*.

Togoland/ [1910] **~o** (nun ankaŭ *Togol/o*) M, S *PropN 1910*; R 2009. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Tokaid/ [1920] **~o** (antikva ĉevalvojo inter la du iamaj ĉefurboj japanaj Tokio kaj Kioto) *RevO* Aŭg. 20, 86a.

Toki/ [1906] **~o** (urbo) *Societ* Aŭg. 1906, 2 (*Sendependaj grupoj en* […] *~o*); *PoŝKal 1907 II*, 33; *Edin 1915*, 286a; *RevO* Jul. 1920, 73 [t] (*Japana Eo-Instituto, ~o*); Cseh *Post* 1936-08-01, 150 (*prezidanto de la Studenta E-ista Ligo en ~o*), 36-09-05, 167.

toksikologi/ [1894: *~a*] **~o**. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*laboratorio ~a*).

tol/ [1887] **~o** (teks.) Z *UL* [v]; Z' *UL* Yɪ *1888*, 30 [g] (*blanka ~o*); Z *RE* 140b, 220a, *MV*, *UV*,

FE 1894, 35.13, *GVGE 1894*, 4a (*depreni la ~on de la stablo*; destabligi; abbäumen {ark.}); B *VdE 1910*. ‖ **~a** Abes *Kralj 1897*, [3] (*~a ĉemizo*). ‖ **~aĵo** Z *DL* 23 [9.5] (*La lavistino alportis mian ~aĵon: ĉemizojn, kolumojn, manumojn kaj viŝilojn (oni nomas ĝin ~aĵo, kvankam ne ĉio estas farita el ~o*[*)*]); G *Blov 1888*, 6 (*ŝi ordadis kaj kunligadis sian ~aĵon kaj vestaĵon*); Z *RE* 14a, *MV* 67, *UV*, *FE 1894*, 35.13 (*Ĉemizojn, kolumojn, manumojn kaj ceterajn similajn objektojn ni nomas ~aĵo, kvankam ili ne ĉiam estas faritaj el ~o*); B *VdE 1910*. **~aĵa** Z *RE* 72 (*~aĵa rulo*). ‖ **lak~o** B *VdE 1910*. **vaks~o** Z *RE* 23a, 74, *MV* 70.

Toled/ [1905] **~o** (urbo) Duyos *GermE* Mar. 1905, 35a (*Baldaŭ fondiĝos en ~o nova grupo e-ista*); *Societ* Aŭg. 1906, 5. ‖ **~a** Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*komercistoj ~'aj vojirantaj al Murcio*).

toler/ [1889] **~i** Z *RE* 202a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62 (tolerera); Z *UV*; B *VdE 1910* (*~i la kapricojn de sia infano, ~i ĉiujn religiojn en sia regno*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. **~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ebla** Z *RE* 201b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~ebla eraro*). **~ema** Z *RE* 201b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*~ema ĉefo*). ‖ **mal~emo** Peltier *EKato* Dec. 1903, 18 (*formoj de obstina mal~emo*). **ne~a** Z *RE* 111a. **ne~ado** Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] ([la kontraŭulojn] *kolerigi* […] *per ne~ado neniel necesa*). **ne~ebla** Beau *EFr 1903*; Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*la somera varmo estas ne~ebla*).

Tolstoj/ [1890] [**~o**] **1** (gubernio en Rusio) Red. *E-isto* Jan. 1890, 27b (*en Jasenki, gub. Tolstoj* {kun preseraro *Tulstoj*}).

Tolstoj/ [1890] [**~o**] **2** (familia nomo de rusa filozofo) Red. *E-isto* Jan. 1890, 27b (*la° s-ro grafo Lev Nikolaevic̀ de ~*).

tomat/ [1904] **~o** (bot.) (legomo) Z *EG 1904* (Tomate); OA 1-1909; B *VdE 1910*.

tomb/ [1887] **~o** Z *UL* 23 (*En ~o mi estas tenata, / Mi nur en la nokto eliras*), [v], *DL* 27 (*Prenu la fosilon kaj fosu ~on*); G *Blov 1888*, 13 (*la bedaŭrinda malsanulino* [...] *sin trovadis sur la bordo de l' ~o*); Z *MV*, *UV*; *Heck 1907*, 96 (*hereda ~o*); B *VdE 1910*. ‖ RIM. La traduko падать, «fali», kiun Z donis al *tomb/* en *UL* [v], ŝajne estas preterlaso aŭ plumeraro, kredeble sub influo de FR *tomber*, «fali», ĉar: (1) jam en la Lingvo Universala de 1881 sidas *tomb/* kun la nuna signifo: *Kor et i la tombo kuśé mo* (*Orig* 1, 727, LkV 27) «Ĉar ja en la tombo kuŝas mi». (2) en *UL* PL FR DE [v] *tomb/* estas tradukita per vortoj respondantaj al la nuna signifo: PL *grób*, *mogiła*, FR *tombe*, DE *Grab*; (3) en *UL* RU[2] [v] Z korektis *tomb/* падать al *tomb/* могула, «tombo». Tamen dudek jarojn poste Bein skribis: *Judeo kaj Fenicio falus en la manojn de Asirianoj kaj post kelkdeko da jaroj* [...] *tombus° sur nin potencaj armeoj* (*Far 1912* I, 127). La originalo de Prus tekstas: *Judea i Fenicja wpadłyby w ręce Asyryjczyków, a za kilkadziesiąt lat* [...] *zwaliłyby się na nas potężne armie*. Nu, Bein ĝuste tradukis *wpadłyby* per *falus* sed poste – eble ĉar li neniel volis ripeti la saman verbon – li mistradukis *zwaliłyby się* per *tombus*, verŝajne sub influo de FR *tomber*. Li mem ja asertis, ke tiun verkon li tradukis *dum duona jaro, komparante la polan originalon kun franca traduko* (*LM* 1931, 145). La ĝusta traduko de *zwaliłyby się* estus *impetus*. ‖ **~a** Z *RE* 86a (*monteto ~a*); *Heck 1907*, 95 (*~a kanto, parolado*), 96 (*~a monumento, surskribo*). ‖ **~aĵo** G *NovAnt 1909*, 5 (*kuŝas vampir' en ~aĵo*). **~aro** G *NovAnt 1909*, 7. **~ejo** (sin. mortintejo) Z *RE* 74, *Ham 1894*, 111 (*≈ejo. Eniras du ~istoj kun fosiloj*); *Heck 1907*, 95; B *VdE 1910*. **~isto** Z *Ham 1894*, 111 (*du ~istoj kun fosiloj*); *Heck 1907*, 95 (Totengräber); B *VdE 1910*. ‖ **~ŝtono** *Heck 1907*, 96. ‖ **en~igi** Beau *EFr 1903*; *Heck 1907*, 95 (enterigi); B *VdE 1910*. **en~igo** *Heck 1907*, 95. **en~iginta** Tolk *Voron ~1900*, 2 (*jam delonge ili estas* [lin] *en~igintaj*). **super~a** Ger *Fant 1895,* 15 (*funebra, super~a kannto*). **sur~a** Z *RE* 103a (*sur~a skribo*). **sur~o** Z *RE* 103a. ‖ **amas~o** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 (pp ŝipego).

tombak/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 203a, *MV* (Tomback, nun *Tombak*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910*.

tombol/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; Setä *FiE 1923*.

Tomsk/ [1889: ~] [**~o**] (urbo en Rusio) Z *Majn 1889-15* (*esperantistoj ekzistas en ~, Vladivostok, Tiflis, Batum, New-York* {tiel}), *E-isto* Nov. 1893, 163 (*En la gazetoj de ~ kaj Irkutsk estas presataj anoncoj pri lernolibroj de nia lingvo*).

ton/ [1889] **~o 1** (muz.) Z *RE* 203a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62;Z *UV*; B *VdE 1910* (*La ~oj de la fortepiano, la ~oj de la homa voĉo*). ‖ **~forketo** (muz.) Doré *Flut 1907*, 8 (*la ~forketoj* [...] *tiuj malgrandaj iloj, kiuj sonas la* [noton] *A*). ‖ **ek~i** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*mi ek~is melodiojn el mia patrujo*). ‖ **unu~a** (enuiga, teda) B *VdE 1910* (*unu~a rakonto*). **voĉ~o** Doré *Flut 1907*, 6 (*Ŝanĝante sian voĉ~on kaj konfidencie*).

ton/ [1891] **~o 2** (bona tono, bona konduto, etiketo; neevidente, ĉu ankaŭ tiun sencon kovras *UV*) Meier *E-isto* Jul. 1891, 55a (*Homoj plej muzikaj ofte ne scias, kio estas „bona ~o“*); B *VdE 1910* (*kolera ~o*). ‖ **bon~a** Lidovec *Simb* Mar. 1911, 48 (*ĉiu "bon~a" gasto, pagante, trinkmonon* [aldonan servopagon] *donas*).

tonal/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

tond/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 144b, *MV* 29 (→ *il*), 67 (→ *tond*), *UV* (→ *il*, *tond*), *FE 1894*, 16 (→ *il*), 34 (→ *tond*); B *VdE 1910*. ‖ **~o** Z *RE* 196a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ilo** Z *UL* [v], *RE* 112a, *MV* 67, 29 (→ *il*), *UV* (→ *il, tond*), *FE 1894*, 16 (→ *il*), 34 (→ *tond*), 34.8 (*per ~ilo ni ~as, per sonorilo ni sonoras, per fajfilo ni fajfas*); Cart *Bild 1905*, 4 (*Apud* [la kudristino] *staras tablo, sur kiu kuŝas bobeno, ~ilo, pinglujo, butonoj kaj flava ŝtofo*); B *VdE 1910*. **~isto** Beau *EFr 1903*. ‖ **~maŝino** Beau *EFr 1903*.

tondr/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 47 (*la pafilegoj ~is „bum!“*), *RE* 35a, 35b (bruegi), 169b (ekbrui), *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*Hodiaŭ ~is multfoje*). ‖ **~a** Z *DL* 47 (*La reĝidino* [...] *eliris sur la balkonon, por* [...] *ricevi la ĝojan kaj ~an „vivu!“ de l' popolaj amasoj*), *RE* 35a; Benn *EDe 1923* (*per ~a voĉo*). **~o** Z *DL* 25 (*La ~o estis tiel forta, ke la vitroj de niaj fenestroj ektremis*); Einst *Plen 1888*, 23 (*La penso antaŭas al la faro, kiel fulmo al la ~o*); Z *RE* 35a, 132b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **~odio** (mit.) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*la forĝistoj de l'fulmoj de l'~odio*). **~oĵetisto** (mit.) Ger *L'Esp* Mar. 1898, 35a (*La ~o ekbruis, sed mallonga, fragmenta, kvazaŭ la egido elfalis el la malfortigita mano de la ~oĵetisto*). ‖ **ek~i** Z *RE* 36a; B *VdE 1910* ([fig.] *Ek~is la voĉo de la kolonelo*). **ek~o** Z *Ham 1894*, 23 (*Post la sceno estas aŭdata* […] *ek~o de pafilego°*). **fulmo~o** Z *RE* 35a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **sen~a** Z *RE* 57 (*fulmo sen~a*).

tonel/ [1924] **~o** (mar.) (mez.) Minor *EDe 1924* (Tonne *(Gewichtsbegriff: 1000 kg)*); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 8-1974. ‖ Kp. *tuno*.

Tong/ [1910: *~a*] **~o 1** (insulo) But *EEn 1967*, 444d (*Friendly Is*). ‖ **~aj** M, S *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

Tong/ [2009*] **~o 2** (regno) R 2009.

Tonkin/ [1903] **~o** (norda regiono en Vjetnamio) *EKato* Okt. 1903, 4 (~), Dec. 1903, 23 (*Liceestro* [...] *ŝin resendas ~on*); *Societ* Aŭg. 1906, 2; *PoŝKal 1907 II*, 34; *PropN 1910* (*~o*). ‖ **~ano** *FK 1903* (*la Japanoj, Koĥinĥinanoj, ~anoj sin komprenas reciproke nur per unu sama skribado*); *PropN 1910*.

tonsur/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

topaz/ [1889] **~o** (geol.) (min.) Z *RE* 203a, *MV* (Topas); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910*.

topograf/ [1957] **~o** (antaŭe *topografi/ist/o*) War *GD 1957*; OA 7-1958.

topografi/ [1889] **~o** Z *RE* 203b; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1903*, *1904*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*la ~aj realaĵoj sub la poezio* [de Homero]).

topologi/ [1905: *~a*] **~o**. ‖ **~a** Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*malprecizeco en la ~aj detaloj*).

torĉ/ [1889] **~o** (kp. ark., *fakelo°*) Z *RE* 216b (факелъ, DE Fackel), *MV*, [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a ([en la nokto] *ĉe lumo de ~oj*). Domb 1890, 24 ([fig.] *Kaj ~on do°* {de} *l' feliĉo en la mano tenos*); Z *UV*; Nyl *LI* Apr. 1900, 66a (*hele lumantaj ~oj* [survoje al kristnaska meso]); Boi *Perd 1904*, 6 (*disvagas servistoj kaj servistinoj, portante ~ojn*); B *VdE 1910*.

tord/ [1889] **~i** Z *RE* 84b, 183a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i ŝnuron*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. **~o** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*.

toreador/ [1910] **~o** (nun ankaŭ *taŭr/ist/o*) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Toreador°, Torero); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

torent/ [1903] **~o** (geog.) Beau *EFr 1903*, *1904*; Z *Rab 1908*, 10.30 (*La digo estas for, kaj la ~o de liaj deziroj povos pli libere fluegi*); OA 1-1909. ‖ **~e** Z *Rab 1908*, 6.32 ([la larmoj] *fluis, verŝiĝis ~e de tiu ĉi kompatema vango*).

torf/ [1889] **~o** Z *RE* 204a, *MV*; *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 67; B *VdE 1910*. ‖ Kp. *turf/o°*.

tori/ [1910] **~o** (kem.) (mll Th) B *VdE 1910*.

Torin/ [1889] **~o** (urbo) Red. *E-isto* Nov. 1889, 16a; *Societ* Aŭg. 1906, 5.

torment/ [1888] **~i** (ark., *turment/*) Z *DL* 41 (*zorgoj kaj suferoj lin ~is*). ‖ RIM. Verŝajne preterlaso de Z, ĉar jam en *UL* [v] sidas *turment/*.

torn/ [1889] **~i** (tek.) Z *RE* 204a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i lignon, ~i globon el ligno*). ‖ **~isto** Z *RE* 202b (токарь).

tornistr/ [1889] **~o** Z *RE* 169b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910*.

Toront/ [1907] **~o** (urbo en Kanado) *PoŝKal 1907 II*, 29. ‖ **~a** *PoŝKal 1907 II*, 29 (*~a Klubo E-anta*).

torped/ [1904] **~o** (mil.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

torpor/ [1956] **~o** *NLR* Jul. 1956 [v] (fizika sensentiĝo pro varmego, drogoj, ktp.).

tors/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

tort/ [1888] **~o** (kuir.) Einst *Plen 1888*, 33 (*~oj buterbrilantaj kreskas sovaĝe kiel la sunfloroj*); Z *MV*, *UV*; [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (*pasteĉo pli malpli* alta [kontraste al *tarto*] *kiu enhavas fruktojn, konfitaĵon, viandojn hakitajn k. t. p.*); B *VdE 1910*. ‖ **~bakisto** (kp. *konditor/o*) Kr *DeE 1983* (→ *Konditor*). ‖ **frukto-~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (prefere sen ligostreko; tourte° aux fruits).

tortur/ [1906: *~o*] **~i** (jur.) Christ *DeE 1923*, 164 (→ *foltern*); OA 4-1929 (Oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de GROSJEAN-MAUPIN, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4); OA 9-2007 (*~i kaptiton*; *~i krimulon*). ‖ **~e** Christ *DeE 1923*, 164 (*~e esplori*). **~o** Z *Reviz 1906*, 70.19 (*Mi vin ne submetos al korpa puno aŭ al ~o*), *ER 1909*; B *VdE 1910* ([fig.] *Fervoja vojaĝo dum varmego estas vera ~o*); Christ *DeE 1923*, 164 (→ *Folter*).

Torun/ [1910: *~a*] **~o** (urbo iam en Prusio, nun en Pollando). ‖ **~a** G *LI* Feb. 1910, 62 (*en ~a pola librejo, oni montris al mi* [UL]).

Tosk/ [1910] **~o** (ano de antikva gento) M, S *PropN 1910*. ‖ **~io** (regiono) M, S *PropN 1910*.

Toskan/ [1894: *~a*] **~o** (pers.) (antaŭe *Toskani/an/o*) M *PropN 1910*. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*unu ĵurnalo ~a*). ‖ **~io** (regiono) M *PropN 1910*.

Toskani/ [1910] **~o** (regiono en Italio) (ark., *~/i/o*, *~/uj/o*) B, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** (ark., *toskan/o*) S *PropN 1910*.

tost/ [1907] **~o** (antaŭe *toast/o°*) Z *EG 1907* (Toast [pron. *tost*], Trinkspruch [en malĝusta alfabeta pozicio je *toast-*]; en *EG1904 toasto°*); B *VdE 1910* (en alfabete malĝusta pozicio antaŭ *togo*, probable pro ark. *toast/o*); OA 3-1921. ‖ **~i** B *VdE 1910* (*Oni ~is ĝis la matenruĝo*).

tra [1887] Z *UL* [v], *DL* 21 (*li ekrigardis min ~ siaj bluaj okulvitroj*), 27 (*mi ĉian*° *fumas ~ cigaringo*), 33 (*estis ja neeble, ke la homoj ĉian*° *~kurus ~ tie*), 37 (*vi eniris ~ la pordo*), 39 (*Ĉu ~ la grandaj ĉambroj iris ĉiuj dioj de l' malnova tempo?*), 39 (*Mi* [...] *rigardis ~ la plej altaj fenestroj en la ĉambrojn*), *Ald 1888*, 3 (*D^ro^ S** [...] *proponas sian lingvon al la publika kritiko ~ la tempo de unu jaro*), 19 (*moralaj kaj materialaj oferoj, kiujn mi al ĝi alportis ~ dudek jaroj*), 106b, 130a (~-), 223b, 225b, *MV*, *UV, FE 1894*, 22.14 (*La soldatoj kondukis la arestitojn ~ la stratoj*), 25.14, 38.6. ‖ **~e** Z *RE* 106b, 159a (~tute); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ulo** Z *FE 1894*, 3 (signifo ne evidenta). ‖ Rim. LR 81 (1908) [Pri la akuzativo post *tra*] vd. en BK 2.

‖ **A-F** ‖ **~batadi** Z *RE* 130b (*sin ~batadi*). **~bati** Z *DL* 35, *RE* 156b, 156b (*sin ~bati*), 161a (*~bati per la piedoj*). **~blovi** Z *RE* 158a, 182a. **~blovo** Z *RE* 182a (сквоэной ветер, «~blova, ~penetra vento»). **~bori** Z *RE* 157a. **~dividi** Z *RE* 157a. ‖ **~etera** Z *FE 1894*, 3, 4. ‖ **~fari** Z *RE* 158a. **~faro** Z *RE* 158a. **~flugi** Z *RE* 159b. **~flui** Z *RE* 161a (preterflui). **~fluiga** Z *RE* 215a. **~fosi** Z *RE* 159a. **~frostita** G *Blov 1888*, 8. **~froti** Abes *LI* Sep. 1899, 31.

‖ **G-N** ‖ **~iri** Z *Schl 1887*, 120, *RE* 12a (*~iri per la piedoj*); *FE 1894*, 33.2 (*Li estas tiel dika, ke li ne povas ~iri ~ nia mallarĝa pordo*); Beau *EFr 1903*. **~irinta** Z *DL* 4. **~irejo** Z *RE* 162a (~iro). **~iro** Z *RE* 162a (~irejo). **~ire** Z *FE 1894*, 3, 4. ‖ **~haki** Beau *EFr 1903*. ‖ **~kanti** (kanti kanton, himnon ktp. ĝis la fino) Leontjev *E-isto* Maj. 1894, 94. **~kribri** Z *RE* 161a (dufoje). **~kuri** Z *DL* 33, *FE 1894*, 40.11 (*Du ekbriloj de fulmo ~kuris ~ la malluma ĉielo*). ‖ **~lasi** Z *RE* 160a. **~legi** Z *RE* 162a (legi), *FE 1894*, 31.22 (*Lernolibron oni devas ne ~legi, sed ~lerni*). **~lumi** Z *RE* 160a. **~meti** Z *RE* 158a, 159a (dufoje), 161a.

‖ **P-R** ‖ **~pasi** Z *EG 1904*; Milho *Cindr 1907*, [15]. **~peli** Z *RE* 157b. **~pika** Z *RE* 159b (akra). **~piki** Z *RE* 53, 159b; Beau *EFr 1903*. **~plenigadi** Waś *LI* Jan. 1896, 3. **~portiĝi** Z *RE* 159b. **~preĝi** Z *GVGE 1894*, 4b (*~preĝi rozarion*). **~preni** Z *RE* 156b (пробирать). **~puŝi** Z *RE* 161b (traŝovi). **~putrigi** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75. ‖ **~rampi** Z *RE* 157a. **~rigardi** Z *UL* He 56, *RE* 160b. **~rigardo** Z *Ald 1888*, 3. **~rompi** Z *RE* 159a (kp. De durch|brech|en). **~rompo** Z *RE* 159a, 160a (прорубь, «truo en surlaga, surmara ktp. glacio»).

‖ **S-Z** ‖ **~serĉi** Z *RE* 117a. **~sorbiĝi** Z *RE* 160a. **~streki** Z *RE* 132a. **~ŝiri** Z *RE* 158a (disŝiri). **~ŝovi** Z *RE* 161b (trapuŝi). ‖ **~tranĉiĝi** Z *RE* 160a. **~tute** Z *RE* 159a (trae). ‖ **~veturi** Z *RE* 162b. **~videbla** Z *DL* 24, *RE* 158b, *FE 1894*, 41.2 (*Vitro estas rompebla kaj ~videbla*). **~videble** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **~vidi** Z *RE* 171b. **~vido** Z *RE* 171b, 185b. **~viŝi** Z *RE* 161b (viŝi, elviŝi, froti). **~vivi** Z *RE* 158a (vivi). **~vojaĝi** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1. ‖ **ne~fluebla** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120.

trab/ [1889] **~o** (kp. ark. *balk/o*°) Z *RE* 5, 12a, 76b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 193a; Beau *EFr 1903*. **~aro** Z *RE* 92a, 134b; Beau *EFr 1903*. **~eto** Beau *EFr 1903*. ‖ **bar~o** Z *RE* 58, 228a (шлагбаумъ; Ru germanismo *Schlagbaum*).

Traĉ/ [1910] **~o** (ano de antikva gento) (ark., *Trak/o*) M *PropN 1910*. ‖ **~io** (regiono) (ark. *Trak/i/o*, *Trak/uj/o*) M *PropN 1910*.

trad/ [1954] **~o** (meteo.) (ark. *alize/o*; iu vento) *PVS 1954*.

tradici/ [1889] **~o** Z *RE* 147b; Jon *ESv 1893*, 62; Z *Ham* ²*1902*, 126.26 (*kvazaŭ malaperis nun subite la historio kaj la ~oj*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*La ~o ligas la jarcentojn*). ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a festo*).

traduk/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 9 (*ĉiu lingvo servas* [...] *ne por senpense ~i el aliaj lingvoj*), 16 (*Oni devas eldoni pli vastajn lernolibrojn,* [...] *kun multaj* [...] *pecoj por ~i*), *RE* 130b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i esperante*° {al Eo} *francan novelon*). ‖ **~o** Z *Ald 1888*, 11 (*apud la vorto nove kreita meti en kunetenilojn*° *(....) la ~on de tiu vorto en ia alia lingvo*), *A*

1905, 4.2 (*Tial la legantoj ne miru, ke ili trovos en la nacia ~o de diversaj vortoj en tiu ĉi libro* [...] *tute nekorektite tiujn samajn erarojn, kiuj sin trovis en la unua eldono*), 4.5 (*La erareco en la nacia ~o*), 4.6 (*trovante en unu eldono alian ~on ol en alia*); B *VdE 1910* (**1.** [= ~ado] Laboro de tiu, kiu ~as: *La ~o daŭris tri monatojn.* **2.** [= ~aĵo] Verko rezultato de la ~o: *La ~o aperis samtempe kun la originalo*). ‖ **~ado** G *Blov 1888*, 4 [a] (*mi vidis tion saman dum la ~ado de la nuna rakonto*). **~ata** Z *DL* 29 (*„Meti" povus alie esti ~ata „estigi"*). **~ilo** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*neŭtrala ĉiuhoma lingvo-~ilo*). **~into** G *Blov 1888*, 4 [a] (*La ~into*). **~ita** Z *Ald 1888*, 16 (*oni devas eldoni kiel eble pli multe da verkoj en la lingvo internacia, originalaj aŭ ~itaj*), *A 1905*, 4.3 (*se ia vorto estis erare aŭ nelerte ~ita, mi ĝin lasis en tiu ĉi libro tute senŝanĝe*). **~onto** Boi *Mona 1902*, VIII [a] (*ĉia ~onto penu internaciigi nur verkojn skribitajn en lia°* {sia} nacia lingvo). ‖ **fuŝ~isto** Cseh *Post* 1936-09-05, 166.

traf/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2; B *VdE 1910* (*~i per kuglo*). ‖ **~a** Z *RE* 101b. **~o** Z *RE* 107b (*je l' ~o*). ‖ **mal~i** Z *RE* 159a; Doré *Flut 1907*, 5 (*mi mal~is la omnibuson*); B *VdE 1910* (*mal~i leporon*).

trafik/ [1921] **~o 1** (ekon.) FL *EnE 1921*, 295b (→ *traffic*; signifo ne evidenta; antaŭlinie *to traffic – negoci, komerci*, postlinie *traffic (dealings) negoc(ad)o*); Chris *DeE 1923*, 569 (Verkehr - ~o, komerco, interŝanĝo, negoco); *PV 1930*.

trafik/ [1924] **~o 2** (traf.) Minor *EDe 1924* (Verkehr, Durchgangsverkehr); OA 4-1929; *PV 1930*. ‖ **~i** War *GD 1957*. ‖ **~iloj** War *GD 1957*. ‖ **~aviadilo** War *GD 1957*. **~fakestro** (ferv.) War *GD 1957*. **la ≈fako** (ferv.) War *GD 1957*. **~insulo** War *GD 1957*. **~lumoj** War *GD 1957*. **~policano** War *GD 1957*. **~polico** War *GD 1957*. **~reglamento** War *GD 1957*. **~signaloj** (ferv.) (traf.) War *GD 1957*. **~ŝtopado** War *GD 1957*. **~taŭga** War *GD 1957*. **~taŭgeco** War *GD 1957*. **~vojo** War *GD 1957*. ‖ **oceano~o** (→ *oceano*) War *GD 1957*.

tragedi/ [1887] **~o 1** (teatr.) Z *UL* Fr 48 [g], *RE* 204b (mankas en *UV*); Jon *ESv 1893*, 62; Z *Ham* ²*1902*, 64.14 (*La plej bonaj aktoroj en la mondo, por ~oj*); OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~a** Z *UL* Fr 48 [g] (mankas en *UV*), *RE* 204b; B *VdE 1910* (*~a spektaklo*); G *EPl 1916*. ‖ **~isto** Z *RE* 204b; G *EPl 1916*.

tragedi/ [1910] **~o 2** (terura okazo, katastrofo) B *VdE 1910* (*familia ~o*). ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a morto*); G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*.

tragik/ [1921*] **~a** OA 3-1921.

tragikomedi/ [1909*] **~o 1** (teatr.) OA 1-1909; B *VdE 1910*; Brzo *Univ 1912:2*, 79 ([proceso] *– politika ~o*).

tragikomedi/ [1909*] **~o 2** (fig., miksaĵo de aferoj seriozaj kaj komikaj) B *VdE 1910*.

traĥe/ [1889] **~o** (anat.) Z *MV*; *UV*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; *PIV 2005* (plusendas al *trakel/o*).

traĥom/ [1916] **~o** (med.) (ark., *trakomo*) G *EPl 1916* (kun preseraro *trahomo°* en la afabeta pozicio de -ĥ-).

Trajan/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*surskribo sur marmoro, farita al honoro de ~o*). ‖ **~a** War *GD 1957* (*~a kolono*).

trajektori/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Flugbahn; ne en *EG 1904*).

trajn/ [1905] **~o 1** (ferv.) (antaŭe *vagon/ar/o*) Ingl *EEs 1905*; GM *EFr 1910* (train); Diett *Gold 1921*, 6#1; Chris *DeE 1923*, 638a; OA 8-1974. ‖ **ski~o** War *GD 1957* (→ *ski*).

trajn/ [1910] **~o 2** (mil.) GM *EFr 1910* (train).

trajt/ [1889] **~o 1** (pp. vizaĝo) Z *RE* 114b (*~oj de l' vizaĝo*), 224a, *MV*; B *VdE 1910* (*belaj ~oj, severaj ~oj*); GM *EFr 1910.* ‖ **akra~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 52.4 (*akra~a vizaĝo*).

trajt/ [1910] **~o 2** (pp. karaktero) B *VdE 1910* (*Kompleta forgeso pri si mem estas la ĉefa ~o de lia karaktero*); GM *EFr 1910.*

trak/ [1954] **~o 1** (ferv.) *PVS 1954*.

Trak/ [1910] **~o 2** (ano de antikva gento) (antaŭe *Traĉ/o*) S *PropN 1910*. ‖ **~ujo** (regiono) S *PropN 1910* (nun ankaŭ *Trak/i/o*).

trake/ [1910] **~o** (la de *PIV 2005* preferata formo de la Fundamenta *traĥeo*) GM *EFr 1910* (plusendas al *traĥeo*).

trakom/ [1926] **~o** (med.) (antaŭe *traĥomo*°) *Cion 1926*, 17 (*la malgrandigo de la malario kaj ~o*).

trakt/ [1889] **~i** Z *MV*; B *VdE 1910* (*~i kun la venkinto pri la paco; ~i kun la domposedanto pri la luo de loĝejo*). ‖ **~o** Z *RE* 130b, 204b (трактатъ, «traktato, traktaĵo, eseo»). ‖ **~ado** B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; Cseh *Post* 1936-07-18, 145 (*la pac-~adoj post la milit-fino*). ‖ **inter~o** GM *EFr 1910*. ‖ **ek~i** GM *EFr 1910*.

traktat/ [1889] **~o 1** (traktaĵo, scienca raporto) Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*instruitaj ~oj*); OA 1-1909 (DE Abhandlung, Vertrag); B *VdE 1910*.

traktat/ [1909*] **~o 2** (jur.) OA 1-1909 (DE Abhandlung, Vertrag); B *VdE 1910* (*komerca ~o inter Germanujo kaj Rusujo*).

tram/ [1910] **~o 1** (traf.) B *VdE 1910*; Boi *PVE 1910* (kava relo); GM *EFr 1910* (rail creux); OA 2-1914 (rail creux | tram (rail) | Tramschiene). ‖ **~relo** Boi *PVE 1910*; B *VdE 1910*. **~veturilo** Boi *PVE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (voiture de tramway | tramcar | Tramwagen). **~voje** GM *EFr 1910* (trame; en tramway). **~vojo** Boi *PVE 1910*; B *VdE 1910* (*La*° {troa} *~vojoj kunigas ĉiujn gravajn punktojn de nia urbo*); GM *EFr 1910* (ligne de tramway); OA 2-1914 (tramway | tramway | Trambahn).

tram/ [1910] **~o 2** (traf.) GM *EFr 1910* (tramway). ‖ **~e** GM *EFr 1910* (tramvoje; en tramway). ‖ **~ĉaro** GM *EFr 1910* (vagonnet).

tram/ [1910] **~o 3** (teks.) (ark., *trameo*) GM *EFr 1910* (plusendas al *trameo*).

trame/ [1910] **~o** (teks.) (antaŭe. *tramo*°) GM *EFr 1910* (trame).

trampl/ [1956] **~i** *NLR* Mar. 1956 [v] (terbati per piedo).

tranc/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910* (transe); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

trancend/ [1934] **~a** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

tranĉ/ [1887] **~i** Z *UL* 10 [n], [v], *RE* 116a, 175a, 225a (akrigi), *MV*; B *VdE 1910* (*~i panon*). ‖ **~e** Z *Ham 1894*, 71 ([li mokas] *Ĉiam pli bone kaj pli ~e!*). **~o** Z *RE* 84a, 91a, 116a (dufoje), 140a (покрой, (subst.) - «tranĉmaniero», fasono (de vesto); kp. samsence DE *Schnitt* (de pantalono ktp.)); G *Kond 1890*, 15 (*~o da bova viando*); B *VdE 1910* (~o = ~ado). ‖ **~ado** Z *RE* 175a. **~ante** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*kriego, tiel ~ante terura*). **~anto** (ark., *klingo*) Z *RE* 74b (клинокъ), 88b. **~ilaĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*~ilaĵoj el Damasko*). **~ileto** Z *RE* 132a. **~ilo** Z *UL* 10 [n], *RE* 112a, *Ham 1894*, 109 (*se oni trempas / En* [la venenon] *nur la pinteton de ~ilo*), *GVGE 1894*, [3a] (*kudri per ~ilo* – Einen Aal bei dem Schwanze abstreifen; vd. la komenton je *kudr/*); Cart *Bild 1905*, 3 (laborilo de seruristo); B *VdE 1910* (*forkoj kaj ~iloj*). **~isto** G *Kond 1890*, 29 (*~isto de radikoj*; peĵ. por farmaciisto); (kortega servisto, tranĉanta la viandon ĉe tablo) Melck *FlandLit 1904*, 15 (*la ~isto refaldas siajn manikojn*). **~ita** G *Blov 1888*, 10 (*kampo ~ita per profundaj kavoj*); Z *RE* 199b (*~ita pajlo*). ‖ **al~i** Z *MV* 68 (zuschneiden). **al~ita** Desh *Avent 1907*, 5 (*jakoj el atlaso*° [sateno] *al~ita*). **al~o** Z *RE* 54 (закрой), 84a. **al~isto** Z *RE* 54 (закройщикъ, «tajloro»). **ambaŭ~a** B *VdE 1910*. **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 116a; B *VdE 1910*. **ĉirkaŭ~o** Z *RE* 116a. **de~i** Z *GVGE 1894*, 4b (deŝiri); B *VdE 1910* (= for~i). **el~o** Z *RE* 26a (elpreno; kp. samstrukture DE *Aus|schnitt*), *Majn 1889-15* (*el~o el la Londona ĵurnalo „A.“*). **en~i** Z *RE* 49b (*en~i en la viandon*). **for~i** B *VdE 1910* (= de~i; *for~i ekstremon de bastono*). **tra~iĝi** Z *RE* 160a. ‖ **gorĝo~ulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 (*kio fariĝis el la ceteraj posteuloj de Abraham:* […] *Nenio*

krom rabistoj kaj gorĝo~uloj). **pan~o** *E-isto* Maj. 1892, 76 (*duono da pan~o kun ŝinko*).

tranĉe/ [1910*] **~o** (mil.) B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; Barth *Ludo 1928*, 13 (*malgranda natura ~o*).

trankvil/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 14 (*la mondo estas ankoraŭ ~a*); G *Blov 1888*, 8 (*Manjo devis por ĉiam forlasi* [...] *la ~an vivon fraŭlinan*), 16 (*karaktero ~a kaj modesta*); Z *RE* 7a, 185b (kvieta), 191b (спокойный), 202a (mallaŭta), *MV*; B *VdE 1910* (*esti ~a pri la sukceso*). ‖ **~e** Z *DL* 19 (*li ne dormos ~e, ĝis li estos venkinta la malamikon*), 30 (*ĉiuj prudentaj homoj devis ~e resti en la domo*), 37 (*La kuŝanta ombro tamen sin tenis silente kaj ~e*), 47 (*Kiu iras ~e, iras facile*), *Ham 1894*, 105 (*Dormu nur ~e*). **~o** B *VdE 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 44.2 (*li ree parolis, sed tiam jam kun senekstaza ~o*). ‖ **~eco** Z *RE* 212b (*~eco de foriĝinta animo*). **~igi** G *Blov 1888*, 7 (*Ŝi penis ilin ~igi*); Z *RE* 100b, 214a; B *VdE 1910* (*La vortoj de la kuracisto ~igis la malsanulon*). **~iĝi** Z *UL* 20 (*≈iĝu, mia kara! Mia saĝo* [...] *estas tute en ordo*), 23 (*Sufiĉe! ~iĝu de l'batado, / Ho, mia kor'!*); G *Blov 1888*, 8 (*Ŝia knabino konsilis al ŝi, ke ŝi ~iĝu*), 11 (*La vetero ~iĝis*); B *VdE 1910* (*La akuzato ~iĝis, aŭdinte la verdikton*). **~iĝadi** G *Blov 1888*, 10 (*La neĝa blovado ne ~iĝadis*). ‖ **mal~a** Z' *UL* Yɪ *1888*, 59a [v] (→ pro: *Mi estas tre mal~a pro la malsano de via frato*); Z *RE* 7b, 204b (*esti mal~a*). **mal~e** Z *UL* 23 (*Ho, mia kor', ne batu mal~e*). **mal~eco** G *Blov 1888*, 7 (*la patrino ekvidis ŝian mal~econ*). **mal~igi** Z *RE* 7b, 204a (pinĉi), *Ifig 1908*, 11 (*Vi min mal~igas*); B *VdE 1910*. **mal~iĝi** Z *GVGE 1894*, 4a; B *VdE 1910*. **mal~o** G *Blov 1888*, 19 (*ia nekomprenebla mal~o min ekreĝis*°); Z *RE* 204b (tumulto), *GVGE 1894*, 4a; B *VdE 1910*.

trans [1887] Z *UL* [v], *DL* 28 (*~iri*); G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis eliri en la ĝardenon ~ la posta balkona ŝtuparo*), 19 (*Al la postiliono*° *ŝajnis pli bone veturi ~ la rivero*); Z' *UL* Yɪ *1888*, 63b [v] (*~ la Jordano*); Z *RE* 130a (~-), 225b, *MV*; B *VdE 1910* (*La lanterno staras ~ la muro. Ĵetu la pilkon ~ la muron*). ‖ **~en** Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*Se iu ne rigardas ~en de horizonto, kiun liaj okuloj povas vidi*).

‖ **A-K** ‖ **~alpa** M, S *PropN 1910* (*≈a Gallio*°). **~donante** G *Blov 1888*, 3 [a]. **~doni** Z *RE* 130b. **~formigi** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*~formigi la lingvon*). **~formulo** Z *RE* 115a (*~form'ul'*). **~iri** Z *DL* 28; B *VdE 1910*. ‖ **~ĵeti** B *VdE 1910*. ‖ **≈kaspia** Z *Adr 1899*, 7 (*fandmajstro de la ≈kaspia fervojo*). **≈kaŭkaziano** M, S *PropN 1910*. **≈kaŭkazio** M, S *PropN 1910*. **~konduki** Z *RE* 130b. **~kuri** Einst *Plen 1888*, 21 [g]. **~kurinto** Z *RE* 130b.

‖ **L-Z** ‖ **~lokiĝi** Z *RE* 130b. **~meti** Z *RE* 130b, 147b. **~migro** Z °*c*, [2]. **~naĝo** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12. ‖ **~pada** M, S *PropN 1910* (*≈pada Gallio*° [= Cisalpa Gaŭlio]). **~paŝi** Z *RE* 150b. **~paŝonta** Luyk *Iŝtar* 1924, 58.5. **~peli** Z *RE* 130b. **~plantita** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (pp moroj). **~plenigita** Stank *Viv 1896*, 19. **~porti** Z *DL* 28. **trans~o** (de tabela valoro al la sekvanta paĝo) *JarL SAT 1923*, 21. **~preni** Z *RE* 130b. ‖ **~sendi** Z *RE* 150b. **~sendo** Z *Ald 1888*, 17. **~skribi** G *Blov 1888*, 15; B *VdE 1910*. **~ŝarĝi** Z *RE* 130b. **~turni** Z *RE* 130b (dufoje). **~veturanta** Waś *LI* Jan. 1896, 3. **~veturi** Z *DL* 30, *RE* 130b.

transcend/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*.

transept/ [1907] **~o** (arki.) Z *EG 1907* (Transept, Querschiff in Kirchen; ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Transilvani/ [1910] **~o** (provinco de Rumanio) *PropN 1910*; Cseh *Post* 1936-07-04, 139 (*inspektoro de la teatroj kaj artoj en ~o*). ‖ **≈a** Cseh *Post* 1936-07-25, 148 (*≈a vilaĝo*). ‖ **~ano** *PropN 1910*.

transit/ [1909*] **~o** (ekon.) OA 1-1909; GM *EFr 1910*. ‖ **~e** GM *EFr 1910*. **~i** GM *EFr 1910*.

transitiv/ [1907] **~a** (gram.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Transkaŭkazi/ [1910] **~o** (regiono) vd. je *Trans/kaŭkaz/i/o*.

transkripci/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ fizionomio] (*Malbona ~o ofte tute ŝanĝas la fizionomion de internacia vorto*).

translaci/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (translation). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

Transval/ [1908] **~o** (hist.) (iama provinco en Sudafriko) Rhod *EnE 1908*, 528b; *PropN 1910*; *Edin 1915*, 286a; But *EEn1967*, 444d. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

transversal/ [1910] **~a** (ark., *transversa*); GM *EFr 1910* (kromformo apud *transversa*).

transvers/ [1910] **~a** (kp. ark. *transversala*°) B *VdE 1910* (*~a strio*); GM *EFr 1910* (kromformo apud *transversala*°).

trapez/ [1889] **~o** (geom.) Z *RE* 204b (трапеза); Jon *ESv 1893,* 62; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

trapezoid/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*.

trat/ [1910] **~o** (ekon.) B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. ‖ **~i** B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. ‖ **~anto** B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. **~ato** B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*.

traŭb/ [1907] (antaŭe *ber/ar/o*) Beau *Delmas 1907*, 27.5 (*Ekstere de l'verando, staras palisplektaĵo, sur kiu pendas pezaj ~oj de vinberoj*) ‖ Beau klarigas en pn.: Germana radiko necesa, kiu signifas france *grappe*, itale *grappolo*, hispane *racimo*, portugale *chacho*, angle *bunch*. La radiko estas necesa, ĉar oni ĝin bezonas por beroj, floroj k. c. Diri beraro, floraro tute ne nomas la aferon. Pro la angla lingvo ni ne povas preni *grap*, malgraŭ la itala kaj franca lingvoj, ĉar en la angla *grap(e)* nomas la vinberojn mem; GM *EFr 1910*; Diett *Gold 1921*; *PVS 1954*. ‖ **vin~o** GM *EFr 1910* (~o).

traŭm/ [1916: *~a*] **~o** (med.) LA *FrE 1961*, 626b (trauma, traumatisme); Kondr *GVER 2013* (plusendas al *traŭmato*). ‖ **~a** G *EPl 1916* (*~a rimedo*); LA *FrE 1961*, 626b.

traŭmat/ [2003] **~o** (med.) Diego *EsE 2003* (→ trauma; *psika ~o*); Kondr *GVER 2013* (*psika ~o*). ‖ **~a** Diego *EsE 2003* (→ traumático: *~a hemoragio*); Kondr *GVER 2013*. ‖ **~ismo** Diego *EsE 2003* (→ traumatismo); Kondr *GVER 2013*. **~iza** Diego *EsE 2003* (→ traumatizante); **~izi** Diego *EsE 2003* (→ traumatizar); Kondr *GVER 2013*. **~izo** Kondr *GVER 2013*.

traŭmatolog/ [2003] **~o** Diego *EsE 2003* (→ traumatólogo).

traŭmatologi/ [1961] **~o** (med.) LA *FrE 1961*, 626b; Diego *EsE 2003* (→ traumatología).

travertin/ [1910] **~o** (geol.) (sedimenta kalkpetro) GM *EFr 1910* (travertin; IT travertino).

travesti/ [1910] **~i 1** (ark., *parodii*) B *VdE 1910* (aliigi verkon seriozan en ŝercan: *~i Iliadon*); GM *EFr 1910* (derivaĵo). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (baza formo; parodie).

travesti/ [1910] **~i 2** (alivesti por amuzo aŭ spektaklo) GM *EFr 1910* (derivaĵo). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (baza formo; travestissement).

Trazimen/ [1910] **~o** (lago en Toskanio) M, S *PropN 1910*.

tre [1887] Z *UL* [v], *DL* 3 (*La multaj promesoj,* [...] *el kiuj ~ granda parto estas subskribita „senkondiĉe"*), 9 (*tiu ĉi punkto estas* [...] *~ grava*), 11 (*Mi scias ~ bone, ke la verko de* unu homo *ne povas esti senerara*), 12 (*la lingvo kredeble estos ŝanĝita ~ malmulte*), 31 (*Tio ĉi lin ~ suferigis*), 40 (*tio ĉi min ~ doloras*), 43 (*La alilandulo ~ plaĉas al mi*), *RE* 16a, 84b (*~ malgranda*), 109b (*~ amata*), 127a, 205b (*~ malproksime*), 225b (ekstreme, neordinare; чрезвычайно), *MV*; B *VdE 1910* (*~bona, ~longe, ~ timi*). ‖ **~ege** Stank *Viv 1896*, 12 (*Mi ~ege disskribiĝis* [skribis pri multaj temoj] *kaj mi sentas, ke* [...] *estas tempo fini la leteron*); Beau *Sint 1901*, 18 (*Tia ekzerco estos* [...] *~ege utila*), *EFr 1903*; *Bern 1906*, [6] (*butikoj ~ege originalaj*).

Trebizond/ [1910] **~o** (havenurbo en Turkio) *PropN 1910*.

tref/ [1889] **~o** (en kartludo) Z *RE* 205a, *MV* (Treff *(Kartensp*[iel]*)*), *UV*; B *VdE 1910*.

trejn/ [1954] **~i** *PVS 1954*; OA 8-1974.

trem/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 46 (*Vi ~as?*), *RE* 188a (ek~i), 205a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 69 (*Pro via san' mi ~as en la koro*); B *VdE 1910* (*~i de teruro. La ponto ~as, kiam oni veturas sur ĝi*). ‖ **~a** Z *Ifig 1908* [5] (*kun ~a sent' mi iras*). **~o** B *VdE 1910*. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 8 (*la lignaj fenestraj kovriloj ~adis kaj frapadis*). **~anta** G *Blov 1888*, 7 (*Per ~anta voĉo ŝi diris, ke ŝi ne havas apetiton*). **~etanta** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.1 (*~etantaj diamantoj*). **~eti** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b ([la] *lumo ~etis ĉirkaŭ la kolonoj* [de la preĝejo]). **~iganta** Z *Ifig 1908*, 22 (*multon* […] *ankoraŭ kovras la malluma nokto, / Montrante nur krepuskon ~igantan*). **~igi** Z *Ifig 1908*, 8 (*Rigardo via ĉiam min ~igas*). ‖ **~frosti** Z *RE* 62a. **~frosto** Z *RE* 62a, 119a. ‖ **ek~i** Z *DL* 25 (*La tondro estis tiel forta, ke la vitroj de niaj fenestroj ek~is*), 42 (*aliaj per la tuta korpo ek~as, se oni gratas per karbo sur vitro*), *RE* 16b (ek~adi), 25a, 188a (~i). **ek~adi** Z *RE* 16b (ek~i). ‖ **febro~o** B *VdE 1910*. **froste~i** G *NovAnt 1909*, 12 (*Froste~as la patro*). **ter~a** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **ter~o** Z *RE* 60b; B *VdE 1910*.

trema/ [1910] **~o** (supersigno) GM *EFr 1910* (tréma).

tremol/ [1889] **~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 122a, *MV* (DE Espe), *UV*; B *VdE 1910*.

tremp/ [1889] **~i** Z *RE* 93a, 98a, 99b, 119b, 136b, *MV*; *Ruth 1893,* 10 (*~u vian panon en vinagron*); Z *UV*, *Ham 1894*, 104 (*La mankojn liajn la popolo ~as / En sian amon*), 109 (*se oni ~as / En* [la venenon] *nur la pinteton de tranĉilo*); B *VdE 1910* (*~i plumon en inko*). ‖ **~adi** GM *EFr 1910*. **~egi** GM *EFr 1910*. **~iĝi** Ger *Fant 1895*, 8 (*la suno* [eliris] *el la oceano kaj ree ~iĝis en ĝi*).

tren/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 7 (*la patro* [...] *ŝin ~is sur la neĝo*); Z *RE* 18b, 21b, 51a (en~i, super~i, for~i), 200b (dufoje), *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i la piedojn de laciĝo; ~i la jupon; ~i la glavon*). ‖ **~e** Z *RE* 101b (*~e paroli*). **~o** *RE* 134a (*sin ~o*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 228a (*~aĵo de vesto*; шлейфъ, RU germanismo surbaze de *schleifen*, «Schleppe»); B *VdE 1910*. **~iĝi** Z *RE* 21b. ‖ **~kablo** GM *EFr 1910* (guide-rope). **~ŝipo** Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*longa ŝiparo tirata de ~ŝipo*). ‖ **al~i** Z *RE* 154a (*sin al~*). **en~i** Z *RE* 51a (super~i, ~i, for~i). **for~i** Z *RE* 51a (en~i, super~i, ~i). **super~i** Z *RE* 51a (~i, en~i, for~i).

Trent/ [1910] **~o** (urbo en Italio, IT *Trento*, DE *Trient*, kp. *Trient*/*o*) M, S *PropN 1910*.

trepan/ [1910] **~o** (med.) (ostoborilo) GM *EFr 1910* (trépan). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

tret/ [2007*] **~i** OA 9-2007 (*~i iun/ion (per la piedoj)*; *~i sur iun/ion*; *~i (vinberojn) en vinpremejo*; kp. DE *tret*|*en*).

trezor/ [1889] **~o 1** (multvaloraĵo) Z *RE* 74a, 188b, *MV* (Schatz), *UV*, *FE 1894*, 3; B *VdE 1910* (*trovi ~on sub ruinoj*). ‖ **~ejo** B *VdE 1910*. **~isto** B *VdE 1910*. ‖ Kp. ark. *multekostaĵo°*.

trezor/ [1894] **~o 2** (io tre ŝatinda, persono tre amata) Z *Ham 1894*, 71.6 ([reĝino al reĝo] *Dormu dolĉe, mia koro, / Vi, mia tuta vivo kaj ~o!*); B *VdE 1910* (*Tia sekretario estas vera ~o. Mia anĝelo, mia tre~zoro!*).

tri [1887] Z *UL* 36 [g], [v], *DL* 18 (*En tiu ĉi lando loĝas ~ milionoj kristanoj*), *MV*, *FE 1894*, 12; B *VdE 1910* (*La fortepiano havas ~ piedojn*). ‖ **~a** Z *DL* 6 (*post la* [...] *~a kajero la leganto vidos, ke mi ne fantazias*); B *VdE 1910* (*~a vico, ~a horo*). **~e** Z' *UL* YI *1888*, 33 [g]. **~o** G *Blov 1888*, 9 (*~o da ĉevaloj*); Z *RE* 205b (тройка, «troiko»); B *VdE 1910* (*koncerta ~o*). ‖ **~obla** Z *UL* 37 [g]; Einst *Plen* 24 (*mi proponas al Vi ~oblan Vivu!*); Z *RE* 205b; B *VdE 1910* (*prezo ~obla kompare kun la antaŭa*). **~obligi** Z *RE* 205b; B *VdE 1910*. **~obliĝi** B *VdE 1910*. **~ono** B *VdE 1910* (*~ono da dekduo estas kvar*). **~ope** Z *DL* 18 (*Se vi venos al li ~ope, li redonos, kion li prenis*); B *VdE 1910*. ‖ **~afoja** Z *RE* 205a. **~angulo 1** (geom.) Z *RE* 205a; ; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. **2** (muz.) Doré *Flut 1907*, 6 (*ludante tri~on*). **~ciklo** *FrazL 1903*, 18 (*Mia petrola tri~o bezonas riparon*). **~dek** Z *UL* 36 [g]. **~dento** Z *RE* 205a; G *Kond 1890*, 28; Z

GVGE 1894, [3a] (Aaleisen; Aalgabel); B *VdE 1910* (*la ~dento de Neptuno*). **~foja** Einst *Plen 1888*, 8 [g]; Z *RE* 205b. **~foje** B *VdE 1910.* **~folio** (bot.) Z *RE* 205b, *MV* 68, *UV* (nekonsekvence prezentita kiel unuvortaĵo en UV, nek kiel kunmetaĵo ĉe *tri*, nek ĉe *foli'*). **~masto** (velŝipo) Stell *LI LitAld 1905*, 4. **~mil** Z *DL* 37. **~naskitoj** Z *RE* 205b. **~piedo** Z *RE* 205a; B *VdE 1910* (meblo kun ~ piedoj). **~speca** Z *RE* 205b. ≈**unuo** (reli.) Z *RE* 205b; B *VdE 1910*.

tria/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (trias).

trib/ [1924] **~o 1** (etna homgrupo) (antaŭe *tribuso*°) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 ([iuj] *~oj, kiuj jam delonge fordonis sin al fetiŝismo*° {fetiĉismo} […] *anstataŭ al la Kreinto*); *Cion 1926*, 15 (*beduenaj ~oj*; *la ~oj de la dezerto*); OA 9-2007.

trib/ [2007*] **~o 2** (zool.) (bot.) OA 9-2007.

tribun/ [1889] **~o** Z *RE* 4a (амвонъ, «ambono, predikejo»), 105a (налой; speciala tribun(et)o en ortodoksa preĝejo, sur kiu kuŝas preĝlibroj ks. dum diservo), *MV* (Rednerbühne); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910.*

tribunal/ [1904] **~o 1** (jur.) (juĝejo) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 66.12 (*kiu povus regi la venĝan glavon de la supraj ~oj*); OA 1-1909; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910.*

tribunal/ [1904] **~o 2** (jur.) (juĝantaro) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 129.22 (*Interna ~o, kiun vi neniam povos subaĉeti*); OA 1-1909; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910.*

tribus/ [1910] **~o** (ark., *tribo 1*) GM *EFr 1910* (tribu).

tribut/ [1894] **~o** Z *Ham 1894*, 119.3 (*la ~' estimon vian montras*); *LI* Dec. 1895, 14 (*tio ĉio nur estas ~o al la leĝo pri la ŝanĝado* {kun preseraro} *de l' fortoj*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910.* ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~anta). **~i** GM *EFr 1910.* ‖ **~anta** GM *EFr 1910* (~a). **~ulo** Z *Ham 1894*, 158.16 (*se Anglujo volas plue resti fidela ~ulo de Danujo*); GM *EFr 1910.*

tricikl/ [1910] **~o** (trirada velocipedo; eble analizenda kiel *tri/cikl/o*) B *VdE 1910*; GM *EFr 1910.*

Trient/ [1910] **~o** (urbo en Italio, De *Trient*, It *Trento*) (nur plu en hist. kunteksto, por la moderna urbo *Trent/o*) B *PropN 1910.*

Triest/ [1910] **~o** (havenurbo) B *PropN 1910.*

trifoli/ [1893] **~o** (bot.) Z *UV* (vd. je *tri/foli/o*).

trigl/ [1910] **~o** (zool.) (fiŝo) GM *EFr 1910* (rouget).

trigonometri/ [1889] **~o** (mat.) Z *RE* 205a; Jon *ESv 1893,* 62; Beau *EFr 1904**; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

trik/ [1889] **~i** Z *RE* 29b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i ŝtrumpon*). ‖ **~ata** *KudrT 1947*, 5 (*vesto ~ata*). **~ilo** Z *RE* 191b; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910.* ‖ **al~i** Z *RE* 60. ‖ **kroĉ~i** GM *EFr 1910* (faire du chrochet).

trikatrak/ [1908] **~o** (ludo) (ark., *triktrak/o* sen -a-) Rhod *EnE 1908* (bakgameno; backgammon).

trikot/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 205b (трико), *MV* (Tricot, nun *Trikot*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910.*

trikroĉ/ [1947] **~i** *KudrT 1947*, 5 (kroĉettriki).

triktrak/ [1910] **~o** (ludo) antaŭe *trikatrak/*° kun -a-, sin. *bakgamen/o*) GM *EFr 1910*; War *GD 1957* (trictrac).

tril/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 205a, *MV* (Triller), *UV*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; *GermE B* Feb. 1912, 26a (*la malgrandaj tonkuroj kaj ~oj de la unua violono*). ‖ **~i** G *NovAnt 1909*, 19 (*Suno lumas, birdo ~as*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (~adi). ‖ **~adi** GM *EFr 1910* (~i).

trilion/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; *PVS 1954*.

trimestr/ [1910] **~o** GM *EFr 1910.*

Trinidad/ [1910] **~o 1** (insulo) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444d.

Trinidad/ [2009*] **~o 2** (regno) R 2009 (*~o kaj Tobago*).

trink/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 33 (*la instruitulo eliris, por ~i kafon kaj legi gazetojn*), 42 (*ni ~u nun fratecon*); G *Blov 1888*, 5 (*la najbaroj* [...] *veturadis al li por manĝi, ~i*); Z 105b (*doni ~i*), 120b (*~i post la malsobriĝo*), 133b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9.3 (*Donu al la birdoj akvon, ĉar ili volas ~i*) k.m.a.; B *VdE 1910* (*~i akvon, vinon*). ‖ **~o** Z *RE* 105a, 139a, *Ham 1894*, 72.5 (*Vi, ~o el la herboj plej kaŝitaj* [veneno]). ‖ **~aĵlaboristo** *JarL SAT* 1923, 49. **~aĵo** *RE* 105a; B *VdE 1910* (*La°* {troa} *akvo estas la plej bona ~aĵo*). **~ebla** Z *RE* 162b; Barth *Ludo 1928*, 10 (*freŝa ~ebla akvo*). **~ejo** Z *RE* 19 (водопой), 139a. **~igi** Z *RE* 105b. **~igo** Z *RE* 139b. **~ujo** Barth *Ludo 1928*, 10 (*la boteloj kaj~ujoj*). ‖ **~mono** (aldona servopago, vd. je *mono*) Lidovec *Simb* Mar. 1911, 47 (*la " ~mono" de la gastoj* [...] *estis granda*), 48 (*ĉiu "bontona" gasto, pagante, ~monon donas*). ‖ **en~i** Stell *LI LitAld 1905*, 5 (*Mi devas* […] *en~i bromidaĵon* [sanigcele]). **post~i** Z *RE* 56 (запивать). ‖ **lek~i** GM *EF 1910*. **te~ado** GM *EFr 1910* (*kvinahora te~ado*).

triolet/ [1900] **~o** Amiko [ps.] *LI* 1900, 140 [t] (*≈o*); B *VdE 1910* [→ strofo] (*Kunigo de kelke da versoj en unu ritman tuton: ~o, stanco*); GM *EFr 1910* (triolet).

trip/ [1889] **~o 1** (kuir.) Z *RE* 174a, *MV* (Kaldaunen, Kutteln [pl.]), *UV*; B *VdE 1910* (*En Polujo oni manĝas la ~ojn ĵaŭde kaj dimanĉe*); GM *EFr 1910* (~oj [pl.]). ‖ **~ejo** War *GD 1957*. **~isto** War *GD 1957*. ‖ **~kolbaso** (kuir.) War *GD 1957*.

trip/ [1957] **~o 2** (interna organaro de buĉita besto) War *GD 1957*. ‖ **sen~igi** War *GD 1957* (ekz. fiŝon).

tripol/ [1910] **~o 1** (kem.) (mineralo) GM *EFr 1910* (tripoli). ‖ ~**pulvoro** (antaŭe *~o*) War *GD 1957* (tripoli).

Tripol/ [1957] **~o 2** (ĉefurbo de Libio) (antaŭe *Tripolis/o*) War *GD 1957*; *PIV*. ‖ **~io** War *GD 1957*.

Tripoli/ [1967] **~o** But *EEn 1967*, 444d (signifo de evidenta, ĉu lando „*Tripol/i/o*"?).

Tripolis/ [1910] **~o** (ĉefurbo de Libio) (ark., *Tripol/o*) *PropN 1910*.

triptik/ [1910] **~o** (reli.) (arto) (aloaltaro) GM *EFr 1910* (triptyque); War *GD 1957*.

trist/ [1932] **~a** (antaŭe *mal/gaj/a*, *mal/ĝoj/a*) *ParGv 1932*; *PVS 1954*; War *GD 1957* (plusendas al *malgaja*, *malĝoja*).

tritik/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 164a, *MV*, *UV*; G *NovAnt 1909*, 3 ([kampoj], / *De ~' oritaj*); B *VdE 1910*. ‖ **~a** *Ruth 1893,* 11 (*ĝis la fino de l'hordea kaj ~a rikoltado*).

triumf/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 16 (*La ricevo° de oficero° en tiuj ĉi lokoj estis por li efektiva ~o*); Z *RE* 203b; Jon *ESv 1893,* 62; Z *Rab 1908*, 40.13 (*Via kolero nur dolĉigos al li la ~on*); OA 1-1909; B *VdE 1910* (**1.** [hist.] Pompa kaj solena eniro de antikva roma militestro post granda venko. **2.** Granda sukceso kaj ĝojo pro ĝi; granda venko); Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*~o de socialismaj ideoj*). ‖ **~a** *EKato* Dec. 1903, 24 (*Pasinte sub arketo ~a*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. **~e** *FK 1903*, 87.33 (*forlasis ~e la salonon de juĝo*); B *VdE 1910*. **~i** Z *RE* 203b, 205b; B *VdE 1910*. ‖ **~anto** GM *EFr 1910*. ‖ Baza vortkategorio ne sendube deduktebla; HV sekvas VO (OA 1-09) *~o*.

trivial/ [1889] **~a** Z *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910* (*~a spritaĵo*). ‖ **~eco** Majn *Manf 1891*, 9 ([la mondo] *jam ne altuŝos per sia ~eco* [... la ...] *ligon de niaj animoj*).

tro [1887] Z *UL* [v], *DL* 4 (*mi devus ~ longe atendigi miajn korespondantojn*), 14 (*Sed ni prenu,* [...] *ke mi ~ multe esperas*), 18 (*Vi ĉiuj estas ~ fieraj*), 34 (*li jam havis ne ~ malgrandan ombron*), 41 (*Jam ~ senhonte!*), 43 (*ŝi ~ bone vidis*), *RE* 130a (~-), 184a, 223b, 225b (supermezura; чрезмѣрный), *MV* 68, *UV*, *FE 1894*, 40.6 (*Lia hieraŭa parolo estis tre bela, sed la ~*

multa parolado lacigas lin); B *VdE 1910* (*~ longa, ~ laŭte, ~ ami*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~e** GM *EFr 1910*. ‖ ~**aĵo** GM *EFr 1910*. **~eco** GM *EFr 1910*. **~igi** GM *EFr 1910* (~grandigi).

‖ **A-K** ‖ **~atenci** Mott *The-E* Nov. 1903, 5. **~bakiĝi** Z *GVGE 1894*, 4a (abbacken). **~bakita** Z *GVGE 1894*, 4a (*~bakita pano*). **~grandigi** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (~igi). **~grandigo** Beau *EFr 1903*. **~kapto** GM *EFr 1910*. **~karigi** GM *EFr 1910*. **~kreskado** GM *EFr 1910*. **~kreski** GM *EFr 1910*.

‖ **L-Z** ‖ **~lacigadi** GM *EFr 1910* (~lacigi) **~lacigi** GM *EFr 1910* (~lacigadi). **~memfida** GM *EFr 1910*. **~multego** *E-isto* Jan. 1891, 6b (*la ~multego de signoj*). **~multiĝo** GM *EFr 1910*. **~pleneco** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*antaŭvidita ~pleneco de la ĉambrego*). **~uzi** Z *RE* 61, *MV* 68 (post *trotuar/*), 70 (→ *uz*), *UV* (→ *trouz*), *FE 1894*, 3; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*.

trobador/ [1934] **~o** (antaŭe *trubadur/o*° aŭ *trubador/o*°) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

Trock/ [2016] **~o** (Rusa revoluciisto *Trocki*, 1879–1940) (antaŭe *Trocki*° aŭ *Trocki/o*; *~o* pref. kiel baza formo) Lut [t] ([El] *„La konstanta revolucio“* [...]. *Leo ~o* [Edegem: MAS-libro 2016]). ‖ **≈ismo** Malo *GEĈV 2017*; Kr *PVEG 2018* (kromformo apud *trocki/ism/o*). **≈isto** Malo *GEĈV 2017*.

Trocki/ [1970] **~o** (vd. je *Trocko*) (nun pref. *Trocko*) *PIV 1970* (~); Kr *PVEG 2018*. ‖ **~ismo** *PIV 1970*; Kr *PVEG 2018* (≈ismo; kromformo *trock/ism/o*). **≈isto** Kr *PVEG 2018*.

trofe/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

trog/ [1889] **~o** Z *RE* 81, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **min~o** (tek.) GM *EFr 1910* (benne).

troĥe/ [1893] **~o** (poez.) (ark., *troke/o*) G *Lir 1893*, [a 3] (*ritmaj grupoj de ~oj, jamboj, daktiloj, amfibraĥoj ed*° {kaj} *anapestoj*).

Troj/ [1895] **~o** (hist.) (urbo) Kof *Ili 1895*, 5 (*Kaj alkondukis la ŝipojn Danaajn al ~o per sia / Scio profeta*); B *PropN 1910*, *VdE 1910* [→ sieĝo] (*La sieĝo de ~o*). ‖ **~a** Z *Ifig 1908*, 6 (*de la ~aj* [mj.] *muroj disbatitaj*); Knoedt *Luz 1980* (*~a milito*). ‖ **~ano** *PropN 1910*.

troke/ [1910] **~o** (poez.) (antaŭe *troĥe/o*) B *VdE 1910*.

tromb/ [1889] **~o** (meteo.) Z *RE* 185b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

trombon/ [1904] **~o** (muz.) (muzikinstrumento) Beau *EFr 1904* (trombone; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Posaune); Doré *Flut 1907*, [3] (*Fluto* [...] *(klarneto, ~o aŭ hobojo* [...]*)*); B *VdE 1910*; OA 2-1914 (trombone | trombone | Posaune).

tromp/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 3 (*mia profunda kredo je l'homaro min ne ~is*), *RE* 99a, 100b, 103b, 114a (*~i ĉe la dividado*), 114b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 40; B *VdE 1910* (*~i la aĉetanton*). ‖ **~o** Z *Ham 1894*, 105 (*Kio fariĝis*° [okazis]*? Kiel? Povas esti, / Ke ĉio estas ~o?*); Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **~adi** Z *E-isto* Nov. 1889, 10 (*~adi sin mem*). **~anta** Desh *Avent 1907*, 5 (*esperoj de feliĉo ĉiam renaskiĝantaj, ĉiam ~antaj*). **~anto** *E-isto* Jan. 1892, 9 (*Unu tagon venis* [...] *du ~antoj* [en la urbon]); Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *FE 1894*, 40.7 (*Kiam vi ekparolis, ni atendis aŭdi ion novan, sed baldaŭ ni vidis, ke ni ~iĝis*); Beau *EFr 1903*. **~ita** Z *DL* 6 (*Tiu* [...] *estos kredeble ~ita en siaj esperoj*). ‖ **virin~isto** Einst *Plen 1888*, 33 (*la infernon*° *mem Vi konas nur el la Don Juano,* [...] *tiu ĉi virin~isto*); Marig *LernIt 1890*, 35 (*danke virin~istojn*).

tron/ [1887] **~o** Z *UL* 23 (*For, for lia sceptro kaj ~o*), 26 (*La Napoleonidoj esperas ricevi la ~on de Francujo*), *RE* 150b, 205b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *Ham 1894*, 72 (*sur la ~o / Longe sidis la leono*); B *VdE 1910* (**1.** Seĝo de la reĝoj por solenaj okazoj. **2.** Reĝa povo, reĝa titolo: *perdi la ~on*). ‖ **~i** B *VdE 1910* (**1.** Sidi sur ~o, reĝi: *Dio ~as en la ĉielo*. - **2.** Ludi rolon de plej grava persono en kunveno: *La markizo ĉie kaj ĉiam volis ~i*). ‖ **de~igi** B *VdE 1910* (*La sultano Abdul Hamid estis de~igita en la jaro 1909*).

trop/ [1904] **~o** (stila figuro) Z *EG 1904* (Trope *(bildlicher Ausdruck)*); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

tropik/ [1889] **~o** (geog.) Z *RE* 205b (тропикъ), *MV* (Tropikus, Wendekreis); Jon *ESv 1893,* 62 (signifo ne sendube deduktebla; moderna trad. estas *vändkrets*); Z *UV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Intersekve lokiĝis paradizo* [...] *sub ~o de kankro*); B *VdE 1910* (*suda kaj norda ~o*). ‖ **~a** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 (*~a laŭbo en tiu ĉi malgranda Edeno de la sinjorino*); Beau *EFr 1903* (des tropiques, tropical); B *VdE 1910* (*~a varmego, ~a lando*). ‖ **sub~a** *Cion 1926*, 6 (*La klimato de N. estas sub~a*).

trot/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **~o** Z *RE* 175a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. ‖ **~isto** Z *RE* 175a.

trotuar/ [1889] **~o** Z *RE* 128a, 205b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910.*

trov/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *Majn 1887-1* (*Respondon je via demando* [...] *vi ~os en la verketo*), *DL* 7 (*ili eble tie ne ~os respondojn je l' demandoj*), 14 (*Tiuj, kiuj ~as, ke mia lingvo estas inda je lerno*), 22 (*mi venis al li kaj mi ~is lin libera*), 32 (*li ~is* [...] *ĉion neesprimeble bela*), 46 (*Se mi bone pensas, mi ~as, ke estas necese ĝin mallaŭte tute forigi*), *Ald 1888*, 4 (*se la kongreso eĉ ~us necesa ŝanĝi la lingvon ĝis nerekonebleco*); G *Blov 1888*, 13 (*Li alvenis vespere kaj ~is ŝin malsanan je l' fantaziado*); Z *RE* 58a, 107b (находить), 116a, 126b, 199a (elserĉi), *MV*; G *Kond 1890*, 15 (*Kiel vi ~as la supon?*; kp. DE „wie findest du die Suppe?", «pensas pri, opinias pri, gustas al vi»); Z *UV*, *FE 1894*, 6.8 (*Jen estas la pomo, kiun mi ~is*) k.m.a; B *VdE 1910* (*~i la perditan naztukon, ~i rimedon, solvon; ~i oron en nova lando*). ‖ **sin ~i** Z *DL* 36 (*Mi min ~as en la plej brila situacio*), 42 (*Ili venis en banejon* {banloko}*, kie sin ~is multaj alilanduloj*), 44 (*la konfeso de ŝia amo sin ~is jam sur ŝia lango*); G *Blov 1888*, 5 (*malriĉa oficero°, kiu sin ~is forpermese en sia vilaĝeto*); Z *RE* 147b (*sin ~i*; esti, resti; kp. DE sich befinden), 212a (*~i rimedon*; saĝiĝi) ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 13 (*la bedaŭrinda malsanulino* [...] *sin ~adis sur la bordo de l' tombo*); Z *E-isto* Nov. 1889, 10. **~ata** Z *DL* 5 (*La tuta libro havos 5-6 kajerojn, en kiuj estos ~ataj respondoj je* ĉiuj *demandoj*). **~ante** Z *DL* 9 (*ne ~ante en mia verko la instruitan miksaĵon kaj la* [...] *filozofadon, kiujn ili kutimis renkonti en ĉia grava verko*), *Ham 1894*, 108 (*≈ante tiom da malhelpoj, kiom / ≈iĝas langoj, manoj kaj okazoj*). **~iĝi** Z *DL* 14 (*ne multaj malkonsentos, tiom pli, se ~iĝos memorigantoj*), *RE* 19, 107b (находиться, «troviĝi, situi»), *Ham 1894*, 107 (*se ~iĝus / Ankoraŭ unu homo, kiu povus /* [...] *stari al batalo*), 108 (vd. je *~ante*), *A 1905*, 3.4 (*ĉio, kio ~iĝas en tiu ĉi libro, devas esti rigardata kiel deviga por ĉiuj*) k.a. **~inte** G *Blov 1888*, 14 (*~inte lian nomon en la nombro de la* [...] *grave vunditaj* [...]*, ŝi falis sensente*); Z *FE 1894*, 22.5 (*≈inte pomon, mi ĝin manĝis*), 23.4. **~ita** Z *DL* 4 (*ĉiuj plej gravaj malbonaĵoj, kiuj povus esti ~itaj en ĝi,* [...] *estus* [...] *forigitaj*). ‖ **ek~i** G *Blov 1888*, 19-20 (*ni nin ek~is en nekonata flanko*). **el~i** G *Blov 1888*, 10 (*vane li volis denove el~i la vojon*); Z *RE* 124b (malkovri); B *VdE 1910*. **el~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.2 (*la el~o* [de la vero] *eble estos por li maldolĉa seniluziiĝo*). **en~aĵo** Z *RE* 66b (инвентарій). **re~i** Z *DL* 35 (*mi ne povas ankoraŭ re~i miajn sentojn!*). ‖ **bon~o** Z *Ald 1888*, 14 (*ĉia persono* [...] *laboru laŭ sia bon~o*), 18 (*mi devas ilin lasi al la bon~o kaj plaĉo de ĉiu aparta persono*), *RE* 9a (opinio); B *VdE 1910* (*Mi nenion konsilas al vi, agu laŭ via ~trovo*).

tru/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 112a (*~o de l' nazo*), *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~o en la tero, ~o en vesto*). ‖ **~i** B *VdE 1910* (*~i paperon*). ‖ **~eto** G *Blov 1888*, 16 (*ekmontris sin en ŝia palaco la* [...] *regimentestro Burmin', kun la Georgio° en la butona ~eto*); Z *RE* 127a. ‖ **sen~igi** G *Kond 1890*, 30 (*granda kudrilo por sen~igi* {fliki} *la velon*). ‖ **buton~o** Z *RE* 132b. **krater~o** Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*La Ciklopo, nura krater~o personigita*). **naz~o** B *VdE 1910*.

trubador/ [1955*] **~o** (ark., *trobador/o*) Roel *ScRe* 1955:7:27, 24-25. ‖ Kp. *trubadur/*° kun *-ur/*.

trubadur/ [1934] **~o** (ark., *trobador/o*) *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ Kp. *trubador/*° kun *-or/*.

trud/ [1889] **~i** Z *RE* 103a, 132a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i al iu sian opinion, ~i al iu tedan taskon*). ‖ **~a** Z *RE* 103a, 104a, 105b (напрашиваться, «trudi sin, ĝene peti», rusa refleksiva verbo: iu trude, ĝene, insiste, ripete petas ion de alia persono - pp akcepti lin por iu afero; ankaŭ: la unua persono per sia agado provokas certan reagon de la dua). ‖ **~ema** Z *RE* 103a, 104a; B *VdE 1910* (*~ema gasto*). **~petanto** Z *RE* 142b. ‖ **al~ata** Z *A 1905*, 7.1 (*tiuj ĉi vortoj devas esti nur rekomendataj, ne al~ataj*). **al~i** Z *RE* 154b (alpaŝi), 155a. **al~o** Z *RE* 155a. **sin~ema** *EKato* Dec. 1903, 24 (*li estas iom sin~ema*). **sin~intino** Boi *Perd 1904*, 5 (*enesto en la parko de tiu sin~intino* [sorĉistino]).

truf/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 206a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

trul/ [1889] **~o** (tek.) Z *RE* 11a (болтень), *MV* (Kelle), *UV*, let. al *Nylén* de 1897-02-12 [= LR 47 G, PVZ 4, 1975, 46] (≈o – *ĉerpilo kaj albatilo por masonpasto*° [nun: *mortero*]); B *VdE 1910*.

trumpet/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 206a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 21 ([atendi] *~on de lasta juĝo*); B *VdE 1910*. ‖ **~i** Z *RE* 206a, *E-isto* Nov. 1889, 10 (*la senlaca reklamo ~is*), *GVGE 1894*, 5a (*~eti re-iron*; abblasen [ekz. atakon]; plian fojoj); B *VdE 1910*. ‖ **~ado** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 ([ili] *venas viziti la mortintojn kun tamburado kaj ~ado*), *Ham 1894*, 66.29 (*Dana marŝo. ≈ado*). **~isto** Z *RE* 206a, *Ham 1894*, 8 (*La koko, ~isto de l' mateno*); B *VdE 1910*. ‖ **el~i** Z *E-isto* Nov. 1889, 10 (*ili ĉie ilin* [la bonajn flankojn de Vp.] *el~as*; kp. DE *heraus|posaun|en*).

trunk/ [1889] **~o 1** (bot.) Z *RE* 76b (колода), 76b (колодка), 122b, 194a, 194a (*~o interna*; стержень), 206b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~eto** Z *RE* 194a, *MV* 68 (Stengel), *UV*; B *GermE* Maj. 1905, 58b (*~eto de herbo*), *VdE 1910* (*~eto de tritiko*); G *EPl 1916* (*papva trunketo*).

trunk/ [1910] **~o 2** (anat.) (parto de la homa korpo) B *VdE 1910*.

trunk/ [1910] **~o 3** (parto de geometria figuro) B *VdE 1910* (*~o de piramido*).

trup/ [1889] **~o 1** (mil.) (taĉmento, roto) Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*~o da* [tiel] *rabistoj*); Z *Ham 1894*, 81.24 (*Mi esperas, princo, ke nia ~o estas sufiĉe libera de tiaj mankoj*); Rhod *EnE 1908* (*troop*, ~o, anaro, amaso, bando; (animals), brutaro; (mil.), roto).

trup/ [1909*] **~o 2** (teatr.) OA 1-1909 (FR troupe (théâtre)); B *VdE 1910* (*opera ~o*).

trus/ [1954] **~o** (ĉarpentaĵo destinita por subteni tegmenton) *PVS 1954*.

trust/ [1907] **~o** (jur.) Z *EG 1907* (Trust; ne en *EG 1904*); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

trut/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 217b (форель, DE *Forelle*), *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

tss! [1891] (sonimitaĵo signifanta „silentu!“) Fez *E-isto* Sep. 1891, 71a (*Kiel … tamen ~ - mi aŭdas, / Oni el la sonĝ' parolas*).

tualet/ [1889] **~o** Z *RE* 206a, *MV* (Toilette; moderne preskaŭ nur en la senco de «necesejo». En la epoko de Z ankaŭ *Toilette machen*, «prepari sin per ŝminkado kaj vestado al irado en la publiko»); Jon *ESv 1893*, 62 (toalett); Z *UV*; Melck *FlandLit 1904*, 14 ([la ĉambristoj alportis] *ĉion por la vestado kaj la ~o de la* [...] *duko*); B *VdE 1910* (*eleganta ~o, bala ~o*). ‖ **~ejo** Z *RE* 208b (уборная; plursenca, tie ĉi probable «necesejo», probable ne «ĉambro de teatra artisto por surmeti la kostumojn kaj ŝminkado»); (ĉambro, kie oni sin vestas) B *VdE 1910*.

tub/ [1889] **~o** Z *RE* 206, 225b (*pipa ~o*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 40; Cart *Bild 1905*, 10 (*ŝveliga ~o*); B *VdE 1910* (*lada ~o, vitra ~o*); *Cion 1926*, 7 (*La akvo* [...] *fluas* [...] *tra kanaloj kaj ~oj al la farmoj*). ‖ **~eto** Z *RE* 206a, *FE 1894*, 40.15 (*~eto, en kiun oni metas cigaron, kiam oni ĝin*

fumas, estas cigaringo). ‖ **~fino** Z *RE* 44. ‖ **bor~o** (tek.) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*oni pendigas super la malfermo de bor~o dikajn ŝtalajn platojn*). **kamen~isto** Z *RE* 206a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **kamen~o** Z *MV* 32, *UV* (→ *kamen*); B *VdE 1910*. **nivel~o** (mek.) *RevO* Jul. 1920, 75b (water gauge, tube de niveau, Wasserstandsglas).

tuber/ [1889] **~o** Z *RE* 12b, 228a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~o sur la frunto*). ‖ **~aĵa** Luyk *Iŝtar* 1924, 67.2 (*larĝa ~aĵa frunto*). ‖ **lig~o** Z *RE* 210b.

tuberkul/ [1904] **~o** (anat.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 3-1921.

tuberkuloz/ [1903] **~o** (med.) [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*higieno sociala, ĉefe kontraŭ alkoholismo, malsanigaj loĝejoj, tuberklozo°* {legu *~o*}); Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 3-1921.

tuf/ [1889] **~o** Z *RE* 35a, 220a (хохолъ), 226a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~o de herboj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*per ~o ornamita lanco*). ‖ Kp. *krestplumoj*.

tuj [1887] Z *UL* 22 (*Venu ~ al mi la morto*), [v], *DL* 7 (*Kiu volas, ke mi sendu al li ĉiun venontan kajeron ~, kian° ĝi estos preta* [...]*, tiu sendu al mi la koston de l' venonta kajero ~ post la ricevo de l' antauiranta*), 13 (*mi ~ sendos al ĝi la tutan materialon*), 19 (*Mia onklo ekkantis kaj ~ ĉesis*), 40 (*mi skribis ~ al la interesataj personoj mem*), *Ald 1888*, 12 (*mi povus eldoni ĝin eĉ ~*); G *Blov 1888*, 10 (*Ĵadrino estis ~ post ĝi*); Z *RE* 24b (*~ poste*), 24b (*~ posta*), 34 (*~ posta*), 44b (per unu tiro), 109b, 179b, 204a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2, 15.3 (*Kaj ŝi ~ lavis sian kruĉon kaj ĉerpis akvon en la plej pura loko de la fonto*), 19.2 (*iru ~!*) k.a. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 25 (*Atendante Vian ~an respondon, mi restas / Via plej humila servanto*); Z *FE 1894*, 31.14 (*Li ~ faris, kion mi volis, kaj mi dankis lin por la ~a plenumo de mia deziro*); *LI* Mar. 1896, [33] (*~a praktika persona utilo*).

tuk/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 129b, 134a (dufoje), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34; B *VdE 1910*. ‖ **~eto** Z *RE* 134a. ‖ **~peco** Z *EG 1904* (Lappen [ĉifono]). ‖ **antaŭ~o** (vest.) Z *RE* 216b, *MV* (→ *antaŭ*), *UV* (→ *antaŭ*); Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 ([ŝi] *kolektis en sian antaŭ~on la* […] *semon de la sovaĝa malvo*). **brust~o** Z *RE* 105a. **kol~o** Z *RE* 82a; Wahl *Princ 1889*, 12 (*facila silka kol~o serpentis ĉirkaŭ ŝia fleksa kolo*). **lit~o** Z *RE* 161a; B *VdE 1910*. **man~o** Diett *Gold 1921* (kp. *viŝilo* ĉe Z). **naz~o** B *VdE 1910*. **ŝirmilo~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 23.4 (*Distrite li palpis la borderaĵojn de la ŝirmilo~o*). **tablo~o** Z *RE* 181b; Cart *Bild 1905*, 15 (*tablo~o blanka, kiu ĉirkaŭpendas malsupren* [de la tablo]); B *VdE 1910*. **teler~eto** Z *RE* 176a; *FE 1894*, 34.10 (*Oni metis antaŭ mi manĝilaron, kiu konsistis el telero, kulero, tranĉilo,* [...] *kaj teler~eto*). **teler~o** Z *EG 1904* (Serviette, Tellertuch°). **viŝ~o** Z *RE* 140b.

tukan/ [1957] **~o** (zool.) (birdo) War *GD 1957* (toucan *(orn.)*); OA 9-2007.

tul/ [1889] **~o 1** (teks.) Z *RE* 207b (тюль), *MV*, *UV*; B *Sinj 1909*, 10 (*Da puntoj, rubandoj, ~oj, gazoj, kaŝmiroj, atlasoj* {ark., *satenoj*} *multe estis en la ŝrankoj kaj komodoj*), *VdE 1910*.

Tul/ [1888: *~a*] **~a 2** (rilata al ~o, urbo apud Moskvo) G *Blov 1888*, 7 (*Sigelinte la du leterojn per ~a sigelilo,* [...] *ŝi ĵetis sin sur la liton*).

tulip/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 207b, *MV*, *UV*; Bar *LernHu 1898*, 67 (*la florfolioj de la ~o*) ; B *VdE 1910*. ‖ **~arbo** (arbo *Liriodendron*) But *EEn 1967*. ‖ Kp. *liriodendr/o*.

tumor/ [1910] **~o** (med.) Ver *EncV 1910*; B *VdE 1910* (*La°* {troa} *kankro estas mortiga ~o*); *PV 1934*; War *GD 1957* (tumeur *(med.)*); OA 9-2007.

tumult/ [1889] **~o** Z *RE* 186b (konfuzo), 197b (konfuzo), 204b (~o; maltrankvilo), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *FE 1894*, 3; B *VdE 1910.* ‖ **~a** B *VdE 1910.* ‖ **~sonorilo** Z *RE* 102a.

tun/ [1934*] **~o** (mez.) (ne ĉe Z) *PV 1934*; OA 8-1974.

tundr/ [1957*] **~o** (geog.) (antaŭe *marĉ/ej/o*) War *GD 1957*.

tunel/ [1890] **~o** (arki.) Domb 1890, 21 (*Mi ne amas traveturi ~ojn* [de fervojo]); [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 [= *FK 1903*, 71.13] (*ĉar tiam la ~o ne estis ankoraŭ preta*), Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*la Simplona ~o*).

tunik/ [1904] ~o (hist.) (vest.) Z *EG 1904* (Tunika); B *VdE 1910*; OA 2-1914; Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4 (*zonita ~o*), 23.1 (*vira ~o*). ‖ **~simila** Luyk *Iŝtar* 1924, 23.1 (*Ŝi estis bonguste vestita per blanka, ~simila kaj zonita vesto*).

Tunis/ [1892: *~ujo*] **~o** (urbo) (ark., *Tuniz/o* kun -z-) *FK 1903*, 95.1 (*ekspedicio kontraŭ la piratoj de ~o*); Desh *Avent 1907*, [3] (*la Abenceraĝoj fiksiĝis en ĉirkaŭaĵo de ~o*); B *VdE 1910* [→ *protektorato*] (*~o estas sub la protektorato de Francujo*). ‖ **~io** (ark., *Tunizio* kun -z-) *Societ* Aŭg. 1906, [1]. **~ujo** (ark., *Tunizio* kun -z-) Z *E-isto* Feb. 1892, 21; Beau *LI* Jan. 1896, 2.

Tuniz/ [1908] **~o** (urbo) (antaŭe *Tunis/o* kun -s-) Rhod *EnE 1908*, 528b (Tunis).

Tunizi/ [1906] **~o** (regno) Duy *Pract 1906*; Rhod *EnE 1908*, 528b (Tunisia); R 1922; But *EEn 1967*, 444d; OA 8-1974; R 2009. ‖ Rim. Neklare, ĉu laŭ Rhod *Tuniz/i/o* (kunmetaĵo) aŭ *Tunizi/o* (unuradikaĵo).

tur/ [1887] **~o 1** (arki.) Z *UL* [v]; Z' *UL* Yi *1888*, 30 [g] (*granda ~o*); Z *RE* 76b (*preĝeja ~o*), *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~o de preĝejo*). ‖ **~ego** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **~eto** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*Kelkaj* [termitoj] *konstruas ~eton el tero*). ‖ **~konstruado** Z *RE* 195a. ‖ **Babel~o** *BelgSon* Maj. 1903, [81] [t] (*Moderna ~turo!*). **bor~o** (tek.) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*la* [naftaj] *~turoj estas situaciitaj*° {situas} *tre dense, kaj* [la vilaĝo] *ŝajniĝas kiel amaso de ~turoj*). **ĉef~o** Cart *TraTur 1905*, [5] (*La ĉef~' de l' kastelo*). **lum~o** Z *RE* 95a, *MV* 42, *UV*; B *VdE 1910*. **observa ~o** Z *RE* 70a (каланча, «belfrido»). **plonĝo~o** (sport.) Kr *GVED 1999* (→ *plonĝ*). **preĝeja ~o** Z *RE* 76b (колокольня, «kampanilo»).

tur/ [1892] **~o 2** (en ŝako) *E-isto* Mar. 1892, 43 (*Klarigo de la literoj, kiujn ni uzos en ŝako:* [...] *T = ~o*); Z let. al Th. *Thorsteinsson* (1901) [= LR 19, OV 1929, 522] (*La nomoj de ŝako estas:* [...] Thurm° {nun *Turm*} *~o* [...]).

Tur/ [1903: ~'] **~o 3** (urbo *Tours* en Francio) *EKato* Dec. 1903 [t]; Milho *Cindr 1907* [t] (~).

turb/ [1904] **~o** (lud.) (kp. ark. *turn/lud/il/o*) Z *EG 1904* (Kreisel); B *VdE 1910*.

turban/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 207b, 222b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; *UV*; B *VdE 1910.*

turbin/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Turbine); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

turd/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 43, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

turf/ [1903] **~o** (ark., *torf/o*) Leng *EHu 1903*.

Turgenev/ [1898: ~] [**~o**] Bar *LernHu 1898*, 70. ‖ Kp. *Turkeniev/o*°.

Turgeniev/ [1903: ~] [**~o**] (ark., *Turgenev/o*) *BohE* Jan. 1903, 20.

Turing/ [1893] **~ujo 1** (lando de Germanio) (ark., *Turingi/o*) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*Bernardo el ~ujo en la jaro 960 antaŭdiris proksiman finon de la mondo*).

Turing/ [1903] **~o 2** (nomo de franca turisma societo) *FrazL 1903*, [t] (*Jarlibro de Franca ~-Klubo*), 18.

Turingi/ [?] **~o** (antaŭe *Turing/uj/o*) PIV.

turism/ [1903] **~o** Boi *Ŝlos 1903*, 8 (*Eo kiel lingvo de la ~o*); Beau *EFr 1904** (tourisme [en malĝusta alfabeta pozicio post *turk*]); Z *EG 1904* (Reisesport° {nun: Tourismus}); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

turist/ [1896] **~o** Beau *LI* Feb. 1896, 18 (*ciklistoj kaj ~oj*); *LI* 2/1899; *FrazL 1903*, [t] (*Frazlibro de l'≈o*); Beau *EFr 1904** (tourist [sen vortfina -e kaj en malĝusta alfabeta pozicio post *turk*]); Z *EG 1904* (Tourist); Borel *GermE* Jan.

1905, 11b (*miaj notoj de ~o*); *SenkompReg 1907*, [1] (*ni konsilas, ke ĉiu* [...] *~o pasigu* [...] *kelkajn horojn* [en la urbo]); OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Beau *LI* Feb. 1896, 18 (*ciklistaj kaj ~aj societoj*).

Turk/ [1887] **~o 1** Z *UL* [v] (→ *uj*), *MV* 69 (→ *uj*); *Tromp 1891*, [80]; Z *UV* (→ *uj*), *FE 1894*, 20 (→ *uj*), *Reviz 1906*, 10.31 (*Estos milito kun la ~oj*); *Cion 1926*, 14 (*Antaŭe tiu distrikto apartenis al la Sultano* [...]. *La Junaj ~oj eksproprigis ĝin*); OA 7-1958 (≈o [mn.]). ‖ **~a** Z *E-isto* Nov. 1889, 10 (*La lingvo ≈a ne estas lingvo tutmonda*); Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Ni ĉiam tie ĉi restadas / En ≈a kvazaŭ batalado*); *Ruth 1893,* 5; ‖ **~io** Setä *FiE 1923*; R 2009. **~ujo** Z *UL* [v] (→ *uj*), *MV* 69 (→ *uj*); Z *Adr 1889* [t 2]; G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV* (→ *uj*), *FE 1894*, 20 (→ *uj*); R 2009.

Turk/ [1899: *~a*] **~o 2** (ark., *tjurko*) Abes *LI* Sep. 1899, 30 ([azerbajĝananoj estas] *idoj de ~aj° gentoj*).

Turkestan/ [1895] **~o** Kuŝ *Aŝik 1895*, 3 (*laŭdante la antikvajn heroojn de ~o*); *PIV 2005*.

turkis/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 8a; *MV*, *UV*; *EKato* Dec. 1903, 24 ([li] *promesis al mi ~on kun luksaĵetoj Egiptaj*); B *VdE 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 9.1 ([braceleto ornamita] *per seso da grandaj ~oj*). ‖ **~a** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*la ~a, glata akvego* [= la maro dum vespero]).

turkmen/ [2009: *≈io*, *≈ujo**] **~o** (pers.). ‖ **≈io**, **≈ujo** (regno) R 2009.

turment/ [1887] **~i** (vd. arl. *torment/*°) Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 32 (*ĝi min ~as ankoraŭ ĉiam en la animo*); G *Blov 1888*, 19 (*Silentu, pro Dio,* [...]*; vi min ~as*); Z *RE* 95a, 99a, 100b, 164a, 201b, 203a (konsumi), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 69 (*io nun sekrete vin ~as*; *Des pli ~as nin la fantazio*), *FE 1894*, 33.6 (*Malbonaj infanoj amas ~i bestojn*); B *VdE 1910* (*La kato ~as la kaptitan muson*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 7 (*la patro* [...] *kun ~a rapideco ŝin trenis sur la neĝo*); Z *RE* 164b (*~a esploro*; ~o), *Ham 1894*, 26 (*la sulfuraj / ≈aj flamoj* [de la infero]). **~e** Z *RE* 164a (*~e esplori*; ~i). ‖ **~o** Z *UL* 22 (*Mia penso kaj ~o, / Kaj doloroj kaj esperoj!*); Einst *Plen 1888*, 34 (*tiel rafinitajn ~ojn Satano neniam elpensas*); G *Blov 1888*, 18 (*via aminda sensimila imaĝo* [...] *de nun estos la ~o kaj la konsolo de mia vivo*); Z *RE* 100a, 164b (~a esploro); B *VdE 1910*. ‖ **~anto** Kad *Proz 1904**, 4 (*preta por morti,* [la serpento] *diris al sia ~anto*). **~ego** Z *Ifig 1908*, 21 (*Nur tro malfrue li sciiĝas, kiu / En ~ego antaŭ li pereis*). **~ejo** Z *RE* 58. **~iĝi** Z *RE* 203a. **~ito** Z *RE* 100b. **~itulo** (ark., *matiro*) *LI* Dec. 1895, 9. ‖ **~bati** Barth *Ludo 1928*, 18. ‖ **el~iĝi** Z *RE* 55, 65.

turn/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 15 (*Mi ripete ~as la okulojn de l' amikoj sur tiun ĉi punkton*); G *Blov 1888*, 20 (*Mia edzino ~is al mi sian palan vizaĝeton*); Z *RE* 15b, 84b (*~i ronde*), 115a, 115b (*~i* {dufoje}; *sin ~i*), 135b (dufoje), 147b, *MV*; G *Kond 1890*, 16 (*Tiu fazano jam turnis* {vekis} *mian atenton*); Z *UV*. **sin ~i** Z *DL* 33 (*la alilandulo sin ~is*), *Ald 1888*, 7 (*~u vin ne al mi, sed rigardu, kiel tiun demandon decidas la* plejmulto *de l' verkantoj*); G *Blov 1888*, 10 (*Vladimiro tien sin ~is*); Z *RE* 17b (*sin ~i kaj re~i*), 84b; Svensk 1893, 5b (*~i sian atenton je*). ‖ **~anta** Z *Ham 1894*, 104 (*kvazaŭ fonto, / ≈anta lignon en malmolan ŝtonon*). **~ilo** G *Blov 1888*, 8 (*V. promenadis antaŭ la glitveturila turn~o* {timono}). **~iĝi** G *Blov 1888*, 8 (*ni ~iĝos al nia juna amanto*). ‖ **~ludilo** (ark., *turbo*) Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*Kaj ekturnis min sur unu kalkanumo* […] *kiel ~ludilo*). **~ovento** Z *RE* 18. ‖ **de~i** Z *RE* 123b (dufoje); Tolk *Voron ~1900*, 2 ([ĉu] *ili sin de~os de mi, rezignos min*); Z *Ifig 1908*, 22 (*Vi, reĝo, kun teruro vin de~as* [de tia kruelaĵo]*!*). ‖ **de~ante** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*de~ante la kondukilojn, li envojigis* [la ĉevalon]). **ek~i** Z *RE* 24b, 54; Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*Kaj ek~is min sur unu kalkanumo*). **el~i** Z *RE* 25b, 26a, 63. **el~iĝema** Z *RE* 64. **el~iĝi** Z *RE* 208b. **el~iĝo** Z *RE* 208b. **en~i** Z *RE* 51a (for~i), 54b. **for~i** Z *RE* 51a (en~i), 58, 123b. **re~e** Z *Majn 1889-09* (*mi resendas* [...] *lian letereton re~e*); Barth *Ludo 1928*, 15 ([la soldatoj] *re~en*

iris al sia bivako). **re~i** Z *RE* 17b (*sin ~i kaj re~i*), 114a, 147b. **re~iĝi** G *Blov 1888*, 12 (*Sed ni re~iĝos al niaj bonaj Nenaradovaj vilaĝistoj°*); Z *Ham 1894*, 105 (*miaj sagoj, tro malmultepezaj / Por tia vento* [...] *al pafarko mia re~iĝus*). **re~ita** Z *Ald 1888*, 13 (*mi eldonos vortarojn re~itajn* {inversajn} *(nacia-internaciajn)*), *RE* 65a (*re~ita flanko*; post~o; изнанка, «dors~o»:), 147b. **senre~e** Janow *E-isto* Jan. 1894, 12 (*senre~e perdita*). **sur~i** Z *RE* 102b. **trans~i** Z *RE* 130b (dufoje). ‖ **akvo~ejo** Z *RE* 82a. **akvo~o** Z *RE* 164a. **dir~o** (ark., *dir/manier/o*; kp. simile DE Rede|wend|ung) Vic *Kiĥot* 1905, 14 pn. (*Hispana ~turno*). **kap~o** Z *RE* 32b, *Ifig 1908*, 19 (*mortemuloj estas tro malfortaj, / Por sen kap~o teni sin tro alte*). **mano~ilo** (tek.) Nyl *LI* Apr. 1900, 63b ([li] *ĉirkaŭtiradis mano~ilon* [de gurdo]). **rondo~o** Z *RE* 84b. **ŝraŭb~ilo** (tek.) Cart *Bild 1905*, 3.

turnir/ [1889] **~o** (sport.) Z *RE* 206b, *MV*, *UV*.

turt/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~ino** Z *RE* 33a.

tus/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*La°* {troa} *ftizuloj multe ~as*). ‖ **~o** B *VdE 1910*. ‖ **~eti** Z *RE* 132b. ‖ **ek~eti** Z *RE* 142b. ‖ **kraĉo~i** Z *EG 1904* (sich räuspern).

tuŝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 5 (*respondoj je* ĉiuj *demandoj, kiuj ~as* {koncernas} *la lingvon mem*), *RE* 205b, 229b (*ne ~i*), *MV*, *UV*, Z *Ham 1894*, 71 ([fig.] *la afero nin ja ne ~as*), *FE 1894*, 20.16 (*Infano, ne tuŝu la spegulon!*). ‖ **~anta** Z *Ald 1888*, 5 (*demandoj ~antaj la lingvon kaj ĝian estontecon*), *RE* 205b; Red. *E-isto* Nov. 1889, 16a (*Havu la bonecon sendi al mi la ~antajn°* {koncernajn} *gazetojn*). **~ante** Z *Einst* (*Via demando ~ante° mian personon min mirigas*); Einst *Plen 1888*, 26 (*Sinjoro Chérié donos al Vi ĉiujn informaciojn°, kiujn Vi iel deziras ~ante mian kondukton°*); Z *RE* 72 (касательно, «koncerne»), *E-isto* Jan. 1890, 27b (*≈ante° la akuzativon mi povas al Vi doni la° jenan konsilon*). **~ebla** Z *A 1905*, 1.1 *(klare difinita, neniam ~ebla kaj neniam ŝanĝebla Fundamento de la lingvo*). **~eti** Z *DL* 42 (*Multaj homoj ne povas ~eti malglatan paperon*), *RE* 42, 52, 72, 152b; B *VdE 1910* (*~eti la vangon de infano*). **~ita** Z *Schl 1887*, 120 (*la tuta granda materialo* [...] *devas resti ne ~ita*); G *Blov 1888*, 6 (*la gepatroj* [...] *estus fine ~itaj per° la* [...] *malfeliĉo de la amantoj*). ‖ **al~i** Einst *Plen 1888*, 18 [g] (anrühren; ark., nun kutime *berühren*, *anfassen*); Z *RE* 72 (касаться); Majn *Manf 1891*, 9. **ek~eti** Z *RE* 155b (dufoje). **ek~i** Z *A 1905*, 1.5 (*la momento, en kiu ni ek~us tiun principon, estus la komenco de nia morto*). **ek~o** Z *A 1905*, 1.5 (*kontraŭ la ek~o de tiu ĉi principo ili volu ĉiam energie batali*). **inter~iĝi** Z *RE* 196b. **ne~ebla** Z *A 1905*, 2.3 (*e-istoj ĉiam rigardados tiujn ĉi tri verkojn kiel la solan leĝan kaj ne~eblan fundamenton de Eo*) k.a. **ne~ebla** Z *A 1905*, 1.3 (*severa ne~ebleco de nia fundamento estas la plej grava kaŭzo de nia ĝisnuna progresado*) k.a. ‖ **afer~ante** Z *DL* 10 (*Aliaj* [...] *skribis instruitajn artikulojn°,* [...] *ne demandinte sin, ĉu ili parolas logike kaj afer~ante*). **kor~a** Z *RE* 211b (kora). **kor~anta** G *Blov 1888*, 6 (*Ŝi diris adiaŭ al ili en la plej kor~antaj vortoj*); Z *RE* 211b; Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*La pentraĵo vere estis kor~anta*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **kor~eco** Z *RE* 211b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **kor~iĝi** Mott *EEn 1906*.

tut/ [1887] **~a** Z *UL* 20 (*per tiu lingvo oni povas esti komprenata de la ~a mondo*), [v], *Schl 1887*, 120 (*la ~a granda materialo, kiu jam per si mem fariĝis internacia*), 121 (*~a vivo de homo ne estas sufiĉa por nove krei la ~an senfinan multon da vortoj de lingvo*), *DL* 5 (*La ~a libro havos 5-6 kajerojn*), 14 (*por tio, ke al la afero povu esti altiritaj* [...] *~aj* amasoj *da homoj*), 19 (*Li babiladas la ~an tagon*); G *Blov 1888*, 3 [a] (*Mi ne bezonas ripeti ~an la enhavon de la broŝureto*), 6 (*Mario* [...] *ne dormis ~an la nokton*); Z *RE* 16a (*la ~a*), 187b (perfekta), 222a, 222a (nedividita, unupeca), *MV*; B *VdE 1910* (*manĝi ~an panon; la ~a mondo, la ~a popolo*). ‖ RIM. Pri la vortordo *tuta la* anstaŭ *la*

tuta vd. sub *la*. ‖ **~e** Z *UL* 20 (*Mia saĝo* [...] *estas ~e en ordo*), 21 (*se ni ~e ne komprenus unu la lingvon de la alia*), *Schl 1887*, 120 (*la konstruo de Volapük' ŝajnis al mi ne ~e praktika*), 121 (*tio estos* [...] *pli bone, ol resti ~e sen lingvo tutamonda*), *DL* 5 (*mi donos al la dezirantoj* [...] *la eblon ~e bone ellerni la lingvon*), 5 (*La dependo de la lingvo de l' volo* [...] *de mia propra persono* [...] *~e foriĝos*), 38 (*Mi ja ne ~e eniris*), *Ald 1888*, 7 (*Ĉiu, kiu ellernis la diritan „fundamenton", povas kuraĝe diri, ke li konas la lingvon internacian ~e*), *RE* 8a (*~e plene*), 19b, 23b, 107a (*~e malfermita*), 111b (*~e ne*), 112a (*~e ne*), 125a (*~e ne*), 187b, 191b (plene); Meier *GramDe 1891*, 26 (*unufoje por ~e°* {ĉiam} *– ein für allemal*); B *VdE 1910* (*Mi estas ~e trankvila*; *Mi ~e ne timas*). **~o** Z *Ald 1888*, 3 (*La principoj, sur kiuj ĝi estas fondita, estas en la ~o* {en~e} *maleraraj*); Einst *Plen 1888*, 34 (*la priskribo de Dante estas* [...] *en ~o tro poeta*); B *VdE 1910* (*La ~o estas pli granda, ol ĉiu el ĝiaj partoj*). ‖ **~aĵo** Beau *LI* Jan. 1896, 2 (*unu lingvistika ~aĵo perfekte unuspeca*); (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (entier); B *VdE 1910* (*La ~aĵon de la ŝipoj de lando oni nomas ŝiparo*); Luyk *Iŝtar* 1924, 35.2 (*nomoj, kiuj montras nur parton de la ~aĵo de* [la] *ecaro* [de la Eternulo]). **~eco** Z *Ham 1894*, 114 (*se ni nur povus* [la ŝanĝiĝon] *vidi en plena ~eco*); B *VdE 1910* (*konsideri demandon en ĝia ~eco*). **~igi** Z *RE* 42. ‖ **tra~e** Z *RE* 159a (trae). ‖ **~amonda** Z *Schl 1887*, 120. **~monda** Z *DL* 6. **~-skandinava** Ahlb *LI* Apr. 1900, 55a (*~-skandinava societo Ea*). ‖ **en~e** (antaŭe *en la ~o*) Z *RE* 22a, 24a (nur).

Tuval/ [2009*] **~o** (regno) R 2009.

U

u, U [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g].

u [1893] **2** (nomo de la litero) Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., u, ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958. ‖ Rim. Kiel ĉe ĉiuj literoj la plena formo de la liternomo fakte estas *u/o*, sed kiel ĉe ĉiuj vokaloj la kategori-indikilon (finaĵon) */o* anstataŭas apostrofo laŭ R 16.1 FG, kiu mem elfalas, kiel eblas ĉe propraj nomoj laŭ silenta interkonsento (licenco): *u/o → u' → u*.

u [1889] **3** (anstataŭa signo por *ŭ*) *Nürn 1889*, 3 (*kauzo*°; *Doppellaute au, ei, eu werden getrennt ausgesprochen; z. B. laudo° (spr[ich; pron.]) la-udo Lob*).

u [1887] **4** (markilo de l' imperativo) Z *UL* 19 (*Patro nia,* [...] *sankta est~ Via nomo, ven~ reĝeco Via, est~ volo Via*), *DL* 6 (*La leganto ne pens~, ke en la libro* [...] *li vidos iajn mirindaĵojn*), 12 (*Tio ĉi est~ ankaŭ respondo al tiuj amikoj*), 20 (*Ni ir~ promeni, sinjoroj!*), 20 (*Li ne esper~ pardonon!*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 7.

U. K. [1903] (mll de *Universala Korespondado*) Aur *EKato* Okt. 1903, 3 (*ni elpensis novan metodon por universala korespondado (~)*).

U. Ŝ. N. A. [*] (mll de *Unuigitaj Ŝtatoj de Norda Ameriko*) (ark., *Usono*).

Uc/ [1924] [**~o**] (hist.) (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 17.2 (*la paŝtejoj en la lando ~*), 26.3, 49.7 (*la virinoj de la lando ~*).

udal/ [1908] **~o** (jur.) (hist.) (ark., *alod/o*) Rhod *EnE 1908* (allodium)¸ Antt *FiE 1911*. ‖ **~a** Rhod *EnE 1908* (allodial).

uest/ [?] **~o** (antaŭe *vest/o*°, okcidento).

Ugand/ [1892] **~o** (regno) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*la reĝaj tomboj de ~o*; *konkoj, kiuj en ~o anstataŭas la monon*); *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444d; R 2009.

uj/ [1887] **1** (lando, regiono) Z *UL* 39 [g] (*patr~o*), [v], *DL* 23 (*rus~ano*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20. ‖ Kp. *land/* kaj *-i/*.

‖ **A** ‖ **Abĥaz~o** Z *GVGE 1894*, 6a (Abchasien). **Alĝer~o** Z *E-isto* Feb. 1892, 21, *Adr 1896*, [5], *Adr 1896 fol. 2*, [15]. **Angl~o** Einst *Plen 1888*, 21 [g]; Marig *LernIt 1890*, 20 (→ uj); Jon *ESv 1893,* 63. **Arab~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122; Jon *ESv 1893,* 63; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **Aŭstr~o** G *Kond 1890*, 42; *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75. **Aŭstro-Hungar~o** Z *Adr 1889* [t 2]. **Aŭstr~o-Hungar~o** G *Kond 1890*, 42.

‖ **B-Ĉ** ‖ **Baden~o** (ark. *Baden/o*) *E-isto* Aŭg. 91, 62b. **Bas~o** (ark., *Badeno*) *PoŝKal 1907 II*, 68. **Bask~o** (ark., *Eŭsk/i/o*) S *PropN 1910*. **Batav~o** (hist.) (Indonezio) S *PropN 1910*. **Bavar~o** Z *Adr 1889*, 34, *Adr E-isto* Feb. 1892, 29, 30; Jon *ESv 1893,* 63 Waś *E-isto* Maj. 1894, 90. **Belg~o** G *Kond 1890*, 42; *E-isto* Dec. 1892, 178; Jon *ESv 1893,* 63; Z *EG 1904*; B, S *PropN 1910*. **Berber~o** S *PropN 1910*; Minor *EDe 1924*. **Blankruten~o** (regiono en nuna Ukrainio) *RevO* Jul. 1920, 78b. **Bohem~o** Lor *LernCs 1890* [g] 10 (Čechy); Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30; Jon *ESv 1893,* 63; Z *Adr 1896 fol. 1*, 3 Beau *EFr 1903*; *Societ* Aŭg. 1906, [7]. **Boliv~o** (ark., *Bolivi/o*) Z *EG 1904*. **Bosn~o** Z *Adr 1896*, 16, *Adr 1896 fol. 2*, 16. **Brazil~o** (ark., *Brazil/o*) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *E-isto* Dec. 1892, 178; Z *Adr 1897*, 11; [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 59; Z *EG 1904*; Duy *Pract 1906*. **Brit~o** Stead *The-E* Nov. 1903, 2; Z *EG 1904*; OA 9-2007. **Britan~o** (ark., *Brit~o*) G *Kond 1890*, 42 (*Granda Britan~o*°); Beau *EFr 1903* (*Granda ~ujo*, Grande-Bretagne). **Bulgar~o** *E-isto* Dec. 1889, 24b (*En Sofia°, la ĉefurbo de Bulgar~o, estis fondita klubo de E-istoj*); Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [3]; *E-isto* Dec. 1892, 178; Jon *ESv 1893,* 63; Z *E-isto* Feb. 1894, 22, *EG 1904*. **Burgund~o** Wü *EV 1935*. ‖ **Ciklop~o** (mit.) Lamb *LI* Dec. 1905, [525]. ‖ **Ĉin~o** OA 9-2007.

‖ **D-E** ‖ **Dalmac~o** (ark., *Dalmat/~/o*, *Dalmat/i/o* kun –t-) Čejka 1910, 158. **Dalmat~o** Duy *Pract 1906*. **Dan~o** G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893,* 63. ‖ **Egipt~ano** Luyk *Iŝtar* 1924, 39.8. **Egipt~o** *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *E-isto* Aŭg. 1892, 121; Ger *Fant 1895*, 8; Z *Adr 1896*, [5]; B *LI* Feb. 1904, 43 [t]. **Egipt~o-fremdlando** *LI* Feb. 1896, 25a. **ekster-Rus~a** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45 (*energia agitado en la landoj ekster-Rus~aj*). **ekster-Rus~o** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45. **esperant~o** Farnes *GermE* Apr. 1905, 46b. **Eston~o** *RevO* Jul. 1920, 78b. **Etiop~o** Z *EG 1904*.

‖ **F** ‖ **fein~o** Wü *EV 1930* (sin. *feinejo*, t.e. *fantazia lando de l' feinoj*). **Finland~o** (ark., *Finlando*) Jon *ESv 1893,* 63. **Finn~o** *LI* Dec. 1895, 5; *LI* Jun./Jul. 1896, 105. **Flamand~o** (ark., *Flandr/i/o*, *Flandr/uj/o*) Z *EG 1904*, *EG 1907*. **Flandr~o** *PropN 1910*. **Franc~a** Beau *LI* Jan. 1896, 2. **Franc~o** Z *DL* 26; Einst *Plen 1888*, 33; Z *Adr 1889* [t 2]; *E-isto* Dec. 1889, 24b; G *Kond 1890*, 25, 42; Jon *ESv 1893,* 63. **Friul~o** (ark., *Friul/o*) S *PropN 1910*. **Friz~o** (ark., *Fris/~/o*) S *PropN 1910*.

‖ **G-Ĝ** ‖ **Galic~o** (ark., *Galici/o*) Z *Adr 1896 fol. 1*, 4. **Galik~o** (regiono en Hispanio) Duy *Pract 1906*. **Georg~o** (ark., *Kartvel/i/o*, *Kartvel/uj/o*) *RevO* Jul. 1920, 78b. **German~o** Z *DL* 25; Lib *LernLv 1889*, 27 [g]; Jon *ESv 1893,* 63; Z *FE 1894*, 40.19. **Grek~o** G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893,* 63; Beau *EFr 1903*. ‖ **Ĝerman~o** War *GD 1957*.

‖ **H-Ĥ** ‖ **Hes~o** Cseh *Post* 1936-07-11, 141. **Hindo-Ĥin~o** (ark.) *JarL UEA* Maj. 1910, 81. **Hind~o** G *E-isto* Jan. 1891, 6a; Jon *ESv 1893,* 63. **Hispan~o** Z *DL* 28; G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893,* 63; Z *FE 1894*, 26.5-6. **Holand~o** (ark., *Holando* [lando] aŭ *Nederlando* laŭ la senco) G *Kond 1890*, 42; Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 31; Jon *ESv 1893,* 63; Waś *E-isto* Maj. 1894, 93; Z *Adr 1896*, 10; Boi *Ŝlos 1903*, 8; Borel *GermE* Mar. 1905, 27b; *Societ* Aŭg. 1906, 5. **Hungar~o** G *Kond 1890*, 42; *LI* Dec. 1895, 3; Bar *LernHu 1898* [g] 12 (kun preseraro *Hungoruj*), 17. **Hungar~ano** Bar *LernHu 1898* [g] 12. **Ĥin~o** (ark., *Ĉin/i/o*, *Ĉin~o*) *E-isto* Jan. 1893, 12, 13, Maj. 1893, 78; Jon *ESv 1893,* 63; Doré *Flut 1907*, [3].

‖ **I** ‖ **Ind~o** (ark., *Hind/i/o*, *Hind/uj/o*, *Barato*) Lor *LernCs 1890*, 15; *JarL UEA* Maj. 1910, 64, 66**. Irland~o** (ark., *Irland/o*) Jon *ESv 1893,* 63. **Island~o** (ark., *Island/o*) Z *Adr 1896 fol. 1*, 6. **ital~ano** Z *DL* 23; **Ital~ano** Marig *LernIt 1890*, 20 (→ *uj*). **Ital~o** Z *Adr 1889* [t 2]; G *Kond 1890*, 42; Marig *LernIt 1890*, 20 (→ *uj*); G *Kond 1890*, 42; *E-isto* Dec. 1892, 178; Jon *ESv 1893,* 63; Z *EG 1904*. **Izrael~o** (ark., *Israel/ 2*) B *Nom* 1910.

‖ **J-Ĵ** ‖ **Japan~o** (kun -a-) [Z] *E-isto* Feb. 1892, 21; Jon *ESv 1893,* 63; [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 19; Z *ER 1909*; OA 9-2007. **Japon~o** (kun -o-) Z *GE 1905*, *GE 1906*. **Jehud~o** *Ruth 1893,* 7.

‖ **K** ‖ **Kar~o** (hist. regiono en nuna Turkio) Rhod *EnE 1908*, 516b. **Kastil~o** (regiono en Hispanio) (nun *Kastili/o*) Rhod *EnE 1908*, 516b. **Kaŝmir~o** (topo.) (ark., *Kaŝmiro*) Rhod *EnE 1908*, 516b. **Kimbr~o**° (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516. **Kimr~o** Z *EG 1907*. **Kokan~o** (regiono en Rusio) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92. **kokin~o** (stalo aŭ korto por kokinoj) Vila *LernEs 1901*, 36 (→ *uj*). **kok~o** (stalo aŭ korto por kokoj) Vila *LernEs 1901*, 36 (→ *uj*). **Kroat~o** Z *Adr 1896 fol. 1*, 6.

‖ **L** ‖ **Latv~o** Lib *LernLv 1889*, 27 [g]. **Leton~o** *RevO* Jul. 1920, 78b. **Lib~o** (ark., *Libi/o*) Kuŝ *E-isto* Jun. 91, 41a. **Litov~o** *RevO* Jul. 1920, 78b. **Luksemburg~o** (ark., *Luksemburgo*) G *Kond 1890*, 42.

‖ **M** ‖ **Malt~o** (ark., *Malt/o*) Edin 1915, 202. **Manĉ~o** (ark., *Manĉ/o*) (regiono en Hispanio) Bour *Kiĥot* 1905 [t] (*Don Kiĥoto el ~ujo*). **Marok~o** (ark., *Marok/o*) Duy *Pract 1906*. **Meksik~o** (ark., *Meksik/o*) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75. **Moldav~o** Edin 1915, 202. **Morav~o** Z *Adr 1901*, 5; Boi *Ŝlos 1903*, [7]; Edin 1915, 202.

‖ **N-O** ‖ **Nigraĉin~o** Lor *LernCs 1890*, 15 (*vivis en la Nigraĉin~o, oriente de Indujo°, reĝo Daibang*). **Normand~o** Edin 1915, 202. **Norveg~o** G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893,* 63.

‖ **P** ‖ **Palestin~o** *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75. **patr~a** Z *RE* 172b (hejma). **patr~eto** Lib *LernLv 1889*, 43. **patr~o** Z *UL* 39 [g], *RE* 124a, 126a, 172b, *MV* 51, *FE 1894*, 20.23. **Pers~o** *E-isto* Jan. 1893, 13; Jon *ESv 1893,* 63. **Pol~o** Jon *ESv 1893,* 63. **Portugal~o** G *Kond 1890*, 42; *E-isto* Dec. 1892, 178; Jon *ESv 1893,* 63; *LI* Dec. 1895, 4. **Prus~o** Z *DL* 25; Jon *ESv 1893,* 63.

‖ **R** ‖ **rus~ano** Z *DL* 23; Lib *LernLv 1889*, 27 [g]; Z *FE 1894*, 37.9 (Rus~ano [mj.]). **Rus~o** Einst *Plen 1888*, 21 [g]; Lib *LernLv 1889*, 27 [g]; G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893,* 63; Z *FE 1894*, 37.9, 40.19.

‖ **S-Ŝ** ‖ **Saks~o** *E-isto* Feb. 1893, 29. **sampatr~ano** Z *RE* 188a, 189b. **Serb~o** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 28; Jon *ESv 1893,* 63. **Siber~o** (ark., *Siberi/o*) *E-isto* Sep. 1893:4, 141. **Skotland~o** (ark., *Skotlando*) Jon *ESv 1893,* 63. **Skot~o** Duy *Pract 1906*. **Slavon~o** Z *Adr 1896 fol. 1*, 2. **Stir~o** (ark., *Stiri/o*) Z *Adr 1896 fol. 1*, 4; Duy *Pract 1906*. **Sved~o** Z *Adr 1889* [t 2]; *E-isto* Dec. 1889, 24b; G *Kond 1890*, 42; *E-isto* Dec. 1892, 178; Jon *ESv 1893,* 63. **Svis~o** G *Kond 1890*, 42; Z *E-isto* Maj. 1893, 70; Jon *ESv 1893,* 63.

‖ **T-Z** ‖ **tesal~a** Ger *Fant 1895*, 8. **Tesal~o** Ger *Fant 1895*, 11. **Tirol~o** (ark., *Tirol/o*) Duy *Pract 1906*. **Transkaŭkaz~o** (ark., *Trans/kaŭkaz/i/o*) Abes *LI* Sep. 1899, 30. **Tunis~o** (ark., *Tunizio*) Beau *LI* Jan. 1896, 2. **Turing~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11. **Turk~o** Z *UL* [v], *MV* 69; Lib *LernLv 1889*, 27 [g]; G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV* (→ *uj*), *FE 1894*, 20 (→ *uj*). ‖ **Ukrain~o** *UkrSt* Jan. 1913, 3. **Ukrajn~o** (ark., *Ukrainio*, *Ukrainujo*) *RevO* Jul. 1920, 78b.

uj/ [1887] **2** (kesto, vazo, kontenero ks.) Z *UL* 39 [g], *MV*, *UV* (→ *uj*), *FE 1894*, 20 (→ *uj*).

‖ **A-Ĉ** ‖ **abel~o** Z *RE* 129b, 211a. **akv~o** Z *RE* 19b, 84b. ‖ **bapt~o** Z *RE* 86a. **buljon~o** Kof *Proz 1904**, 2. ‖ **cigar~o** Z *UL* [v], *DL* 28, *RE* 143a, *MV* 69, *UV*, *FE 1894*, 20 (→ *uj*), 40.15. ‖ **ĉapel~o** Einst *Plen 1888*, 22 [g]; Bar *LernHu 1898* [g] 17. **ĉerk~o** Z *RE* 35a, *Ham 1894*, 24.

‖ **E-Ĵ** ‖ **enfal~o** Z *RE* 56a (enfalilo, kaptilo). ‖ **fajr~o** Z *RE* 48a, 70b. **flor~o** Z *RE* 221b. **fojn~o** Z *RE* 199b (fojnosako). ‖ **glav~o** (ark, *glav/ing/o*) G *Kond 1890*, 28. **gren~o** Z *RE* 54a. **gros~o** Z *RE* 85a. ‖ **hund~o** Z *RE* 79a; Vila *LernEs 1901*, 37.7. ‖ **ink~o** Z *RE* 224a, *UV* (→ *uj*), *FE 1894*, 34.9; Bar *LernHu 1898* [g] 17.

‖ **K-L** ‖ **kaf~o** Z *RE* 82a. **kartoĉ~o** Z *RE* 129b. **kned~o** Z *EG 1904*. **kolekt~o** Z *DL* 25. **konserv~o** Z *RE* 220b (konservejo); Majn *Manf 1891*, 3 ([mia korpo,] *la konserv~o de nemortebla animo*). **kraĉ~o** Z *RE* 134a. **krem~o** Z *RE* 184a. **kuŝ~o** (lito) Z *RE* 118b, 174b. ‖ **lav~eto** Z *RE* 174a. **lav~o** Z *RE* 212a.

‖ **M-N** ‖ **manĝ~o** Z *RE* 232b. **minuskl~o** (tipo.) War *GD 1957* (bas de casse). **mon~o** Z *RE* 82a, *FE 1894*, 40.18. **mustard~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168. ‖ **neces~o** Z *RE* 136b (keleto; погребец, loko por deponi diversajn necesajn aĵojn. Nenia ligo kun „necesejo“. Kp. kun la malsamsignifa DE traduko en *MV*), *MV* 47 (Necessär; moderna DE *Necessaire*, RU несессер, malgranda saketo por tualetaĵoj necesaj dum vojaĝo aŭ tia saketo por kudriloj ks. Kp. kun la malsamsignifa RU погребец en *RE*.).

‖ **O-S** ‖ **ole~o** (kuir.) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167. **ostr~o** (kuir.) Beau *EFr 1903*. **ov~o** (anat.) Z *RE* 232a (яичникъ), *MV* 50 (Eierstock). ‖ **paper~o** Z *RE* 13, 143a, *FE 1894*, 40.18. **pied~o** *Ruth 1893,* 12. **pingl~o** Cart *Bild 1905*, 4. **plum~o** Z *DL* 28, *FE 1894*, 40.16. ‖ **sabl~o Z** *FE 1894*, 34.9. **sag~o** Z *RE* 77. **sanigul~o** Z *FE 1894*, 42.13. **sanil~o** Z *FE 1894*, 42.13. **sanktakv~o** (reli.) Z *RE* 84b. **slip~o** Ver *EncV 1910* (FR fichier). **suker~o** Z *RE* 177a; Vila *LernEs 1901*, 36 (→ *uj*).

‖ **T-Z** ‖ **tabak~o** Einst *Plen 1888*, 22 [g]; Z *RE* 200a. **testik~o** Z *RE* 99b. **te~o** Z *RE* 222b. **trink~o** Barth *Ludo 1928*, 10. ‖ **vest~o** Einst *Plen 1888*, 22 [g]; Marig *LernIt 1890*, 20 (→ uj); Bar *LernHu 1898* [g] 17. **vinagr~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167. **violon~o** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172.

uj/ [1887] **3** (bot.) (fruktarbo) Z *UL* 39 [g], *MV*, *UV*.

‖ **A-K** ‖ **avokad~o** OA 9-2007 (avokadarbo). **citron~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (~arbo), *ER 1909*. ‖ **ĉeriz~o** Wahl *Princ 1889*, [7] (*flor-antaj ĉeriz~oj*). **fig~o** Einst *Plen 1888*, 21-22 [g]. **frag~o**° Beau *EFr 1903* (fraisier). **framb~o**° Beau *EFr 1903* (framboisier). **frukt~o** Z *DL* 28. **granat~o**, Beau *EFr 1903* (grenadier). **gujav~o** OA 9-2007 (gujavarbo). **karob~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (carob-tree). **kaŝtan~o** Mott *EEn 1906*. **kokos~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (~arbo); Benn *EDe 1923* (~arbo, ~palmo).

‖ **L-Z** ‖ **mandarin~o** OA 9-2007 (mandarin-arbo). **mang~o** OA 9-2007 (mangarbo). ‖ **oliv~o** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **pir~o** G *NovAnt 1909*, 3. **pom~o** Z *UL* [v], *DL 15.10*, *RE* 231b (pomarbo), *MV* 69, *UV* (→ *uj*), *FE 1894*, 20 (→ *uj*). **oranĝ~o** Beau *EFr 1903* (oranĝarbo). **vin-ber~o** B *GermE* Maj. 1905, 58b. **vin~o** G *E-isto* Dec. 1889, 23b (*Vin~o je l' muro putranta sin tenas*).

ukaz/ [1904] **~o** (jur.) Z *EG 1904* (Ukas); OA 2-1914.

Ukrain/ [1889: *~a*] **~o 1** (lando; ark., *Ukra-in/i/o*; antaŭe *Malgrandrusujo*) B, S *PropN 1910*. ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 15 (*staba kapitano de la 47* [tiel] *~a regimento*), 21; G *NovAnt 1909*, 4 (*vent' ~a*); *UkrSt* Jan. 1913, 1 [t] (*~a Stelo*). ‖ Kp. *Ukrajn/*°.

Ukrain/ [1913] **~o 2** (pers.; antaŭe *malgrand-ruso*) *UkrSt* Jan. 1913, 2 (*literaturo kaj vivo de ~oj*). ‖ **~io** (regno) R 2009. **~ujo** (regiono) *UkrSt* Jan. 1913, 3 (*muzikistoj* […] *trapaŝas ~ujon*); (regno) R 2009.

Ukrajn/ [1909: ~a] **~o** (lando; ark., *Ukra-in/i/o*; antaŭe *Malgrandrusujo*) M *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444d; R 1989, pn. 21; Cherp *LeksVag 2012*, 73. ‖ Kp. *Ukrain/o*° *1 (lando)*.

ul/ [1887] Z *UL* 22 (*gaj~o*), [v], *MV* (*jun~o*, *avar~ulo*), *UV*, *FE 1894*, 37. ‖ RIM. **1** Kp. la prop. anstataŭigi *ul/* per *un/* ([Run] *E-isto* Maj. 1890, 41b). **2** Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96: [mi proponas uzi] *«vir', in'» en loko de*° {anstataŭ} *«ul», «ulin», ekz.* grand~o° {havas alian sencon, kp. grandsinjoro}, grandino°). **3** Pri la ark. prop. distingi inter *naciulo* kaj *naciano* vd. je *an*. **4** La kombino de *ul* kun participoj ne plu estas kutima: *instru/it/ul/o*°, *kon/at/ul/o*°, *re/form/it/-ul/o*, *vid/ant/ul/o*° k.t.p. ‖ **ulin/** Vd. RIM. sub *ul*. ‖ **et~o** Lang *LI* Okt. 1898, 156 (*la et~o* [la ĵus-naskito] *estis alportita*).

‖ **A** ‖ **abomen~o** Z *RE* 96a. **adolesk~aro** Benn *EDe 1923*. **adolesk~o** Benn *EDe 1923*. **agem~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4 (*senripoza agem~o*). **agregaci~o** (univ.) Wü *EV 1923*. **aliland~o** Z *DL* 32. **alireligi~o** Z *RE* 67a. **alkohol~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **almoz~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Melck *FlandLit 1904*, 13. **ambl~o** (zool.) Wü *EV 1923*. **am~aro** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **amuz~o** Z *RE* 50b. **anar-ĥi~o** Z *EG 1904*. **antaŭ~o** Z *DL* 48, *RE* 148b (prapatro), 149a; Beau *EFr 1903*. **antikvo-religi~o** Z *RE* 193b. **antikv~o** Beau *Ekz 1903*, 69; Lamb *LI* Dec. 1905, 526. **apologi~o** Z *EG 1904*. **arbitr~o** Kolar *Trez 1911*, 22. **apostat~o** (ark., *apostat/o 2*) Z *EG 1904*. **arbitr~o** Kolar *Trez 1911*, 22. **artrit~o** (med.) Beau *EFr 1903*. **aŭtoritat~o** Stead *The-E* Nov. 1903, [1]. **av-ar~o** Z *UL* DE [v], *DL* 21, *RE* 183a, *MV* 69 (→ *ul*); Niel *LernDa 1890* [v]; Vila *LernEs 1901*, 38.10; *UV* (→ *ul*), *FE 1894*, 37 (→ *ul*). **aventur~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 21.

‖ **B** ‖ **babil~o** Beau *Sint 1901*, 6. **balbut~o** Z *RE* 53a. **bankrot~o** Z *Rab 1908*, 13.28. **barb~o** G *Blov 1888*, 12. **bas~o** (kp. ark. *baso 2*) *FK 1903*, 179.39. **bedaŭrind~o** Wicke *Galero 1922*, 25. **bel~ino** Z *RE* 82b. **bel~o** Z *UL* [v], *RE* 82b, *UV* (→ *ul*), *FE 1894*, 37 (→ *ul*). **bel-parol~o** (elokvent~o) Z *RE* 82b. **benefic~o** Minor *EDe 1924*. **bigot~ino** (ark., *bigotino*) Z *Rab 1908*, 57.12. **bigot~o** (ark., *bigoto*) Z *EG 1904*. **blag~o** Benn *EDe 1923*. **blind~o** Beau *EFr 1903*. **boat~o** (mar.) Asklöf *LI* Maj. 1898, 72. **bombast~o** Boi *VdE-Ald. 1910*, 351. **bon~o** Z *Ifig 1908*, 21. **brav~o** Z *RE* 98a, 218b; Beau *EFr 1903*. **brun~o** Z *RE* 32a (bruna ĉevalo).

‖ **C-Ĉ** ‖ **cinik~o** *EG 1904*, *ER 1909*. **civil~o** Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **ĉiam~o** Z *RE* 51b (konstantulo). **ĉifon~o** Z *RE* 115a.

‖ **D** ‖ **danc~o** Borel *GermE* Mar. 1905, 29b. **degener~o** Z *RE* 27a. **dekstraman~o** GM *EFr 1910*. **demenc~o** War *GD 1957*. **dezert~o** Z *RE* 163b; Beau *EFr 1903*. **diboĉ~o** Z *RE* 36a, 136a. **dik~eto** Z *RE* 71b. **disenteri~o** War *GD 1957*. **diskant~o** War *GD 1957*. **donacem~o** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16. **drink~o** Beau *EFr 1903*. **du~o** (ark., *sozio*) Z *RE* 37a; Beau *EFr 1903*.

‖ **E** ‖ **ebri~o** Beau *Humor 1899*, 202, *EFr 1903*. **egalaĝ~o** Z *RE* 177b (egal~o); Zakr *LI* Okt. 1898, 158. **egal~o** Z *RE* 172b, 177b. **Egipt~o** (ark., *egipt/o*) *EKato* Dec. 1903, 24. **eklezi~o** Z *Rab 1908*, 128.9. **elokvent~o** Z *RE* 18a (parolisto), 82b (belparol~o), 121b (oratoro, parolisto). **elsalt~o** Z *RE* 27a. **eminent~aro** Z *RE* 62; [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 16. **eminent~o** Beau *EFr 1903*. **epilepsi~o** Beau *EFr 1903*. **Etern~o** (reli.) Luyk *Iŝtar* 1924, 35.2, 62.1. **et~o** Lang *LI* Okt. 1898, 156 (ĵusnaskito).

‖ **F** ‖ **fanatik~o** Z *RE* 65b. **fav~o** Beau *EFr 1903*. **febr~o** Beau *EFr 1903*. **feliĉeg~o** Beau *EFr 1903*. **feliĉ~o** Beau *EFr 1903*. **fidel~o** (reli.) Luyk *Iŝtar* 1924, 11.5. **flamem~o** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71a. **flat~o** Beau *EFr 1903*. **flavbek~o** War *GD 1957*. **flav~o** War *GD 1957*. **fremd~o** Beau *EFr 1903*. **frenez~a** Tolk *Voron ~1900*, 2. **frenez~o** Beau *Sint 1901*, 5.

‖ **G-Ĝ** ‖ **gaj~o** Z *UL* 22. **garanti~o** Z *RE* 55a, *MV*, *UV*. **gimnazi~o** Z *Adr 1889*, 29, *Adr E-isto* Feb. 1892, 28. **grandaĝ~o** G *NovJ 1891*, [3]. **grandeg~o** Z *DL* 25, *RE* 10a (heroo). **grandrang~o** Z *RE* 176b. **grimp~oj** (zool.) Ver *EncV 1910*; Boi *PVE 1910*, 112.

‖ **H-Ĥ** ‖ **haĝ~o** (antaŭe *hadĵi/*) War *GD 1957*; *PIV 1970*. **hejmsid~o** Z *RE* 41. **herez~o** Beau *EFr 1903*; Johan *EKato* Dec. 1903, 19. **hero~ulo** (ark., *heroo*) Kof *Ili 1895*, 3. **hierod~ino** (hist.) Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2. **hipokondri~o** (antaŭe *hipoĥrondri~o*) War *GD 1957**. **hipokrit~o** Z *RE* 179a, 218b; Beau *EFr 1903*. **histerik~o** (ark., *histeri/ul/o*) Beau *EFr 1903*. **homam~o** Z *RE* 217a (filantropo). **homevit~o** Z *RE* 109b.

‖ **I** ‖ **idiot~o** (ark., *idioto*) Beau *Sint 1901*, 5. **indiferent~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 4. **insid~o** Barth *Ludo 1928*, 14. **instruit~o** (ark.) Z *DL* 31, *RE* 215b. **intelekt~aro** Cseh *Post* 1936-07-18, 145. **interes~o** *InfRap* Jul./Aŭg. 1910, 1.

‖ **J-Ĵ** ‖ **jubile~o** Z *EG 1904*; G *PlE 1910*, 96a. **jun~a** Z *Ifig 1908*, 14. **jun~aro** Z *RE* 98a. **jun~ino** Beau *EFr 1903*. **jun~o** Z *UL* De [v], *DL* 28, *RE* 231a, *MV* 69 (→ *ul*), *UV* (→ *ul*), *FE 1894*, 37 (→ *ul*), 39.14. **just~o** Beau *EFr 1903*.

‖ **K** ‖ **kaduk~ejo** Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1, 2. **kalumni~o** Z *EG 1904*. **kapt~o** (ark., *~ito*) Ups *Ekz 1894*, 4. **kia-ajn~o** Kolar *Trez 1911*, 6. **kiras~o** Z *RE* 73b, 88a. **klasik~o** Z *RE* 74a. **koket~ino** Z *RE* 76a. **koler~o** Wicke *Galero 1922*, 25. **komik~o** Z *EG 1904*. **kompetent~o** Z *RE* 62a; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172. **konfid~o** Z Meier *GramDe 1891*, 19b. **konservativ~o** (pol.) Z *RE* 78b, *EG 1904*. **konstant~o** Z *RE* 51b (ĉiam~o). **kontraband~o** Z *EG 1904*. **kontraŭ~o** Z *RE* 161b, 189b (konkuranto), 198a (malamiko); Beau *EFr 1903*; *BelgSon* Maj. 1903, 82; Z *EG 1904*. **korteg~o** Z *RE* 152a. **krim~o** Z *RE* 61a, 150b; Beau *EFr 1903*. **kripl~o** Z *RE* 70a; Beau *EFr 1903*; Z *1 FA-1923*, 143. **krud~o** Barth *Ludo 1928*, 18. **kulp~o** (jur.) Beau *EFr 1903*. **kunkulp~o** (jur.) Z *RE* 190b; Beau *EFr 1903*. **kun~o** Z *RE* 189b (partoprenanto), *Ifig 1908*, 19; Barth *Ludo 1928*, 15. **kuraĝ~o** Z *Ham 1894*, 6. **kuŝem~o** Z *RE* 88b.

‖ **L** ‖ **laborem~o** Wü *EV 1923*. **lepr~o** (med.) *E-isto* Sep. 1893:4, 141; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **lert~o** Z *RE* 68a. **liberpens~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.1.

‖ **M** ‖ **malbeleg~o** Z *RE* 213b. **malbenit~o** G *Kond 1890*, 29. **malbon~o** Einst *Plen 1888*, 34; Z *Ifig 1908*, 21. **maldank~o** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121. **maldekstr~o** Z *RE* 92a. **maldelikat~o** Z *RE* 100a, 108b. **malfeliĉ~o** Z *DL* 21, *RE* 13b, 33a, 33b. **malgrandeg~o** Z *RE* 71b (карликъ). **malgrand~o** Z *RE* 93b. **mal-**

ĝentil~ino Z *FE 1894*, 21.2. **malĝentil~o** Z *RE* 35b, 108b. **maljun~ino** G *Blov 1888*, 17. **maljun~o** Z *DL* 28; G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 193b, *UV* (→ *ul*), *FE 1894*, 39.8. **maljust~o** Z *Ifig 1908*, 18. **malkapabl~o** Z *RE* 206b (malsprit~o). **malkler~o** Z *RE* 108b, 111a. **malkviet~o** Z *RE* 13a. **malliber~o** Z *RE* 211a. **malmodest~o** Z *RE* 119a. **malnobl~o** Z *DL* 28, *RE* 137b, *FE 1894*, 37.22. **malpacem~o** Z *RE* 50b. **malpac~o** Z *RE* 50b. **malpur~ino** Z *RE* 55. **malpur~o** Z *RE* 55. **malriĉeg~o** Z *DL* 25; Bar *LernHu 1898* [g] 17. **malriĉ~ejo** Z *RE* 10. **malsaĝ~o** Z *DL* 28, *RE* 120a, *FE 1894*, 37.20. **malsanem~o** Z *FE 1894*, 42.13. **malsan~ejo** Z *DL* 25, *RE* 11a (hospitalo), 34a, 87b, *FE 1894*, 42.13. **malsan~ido** Z *FE 1894*, 42.13. **malsan~ino** G *Blov 1888*, 13; Z *FE 1894*, 42.13. **malsan~ista** Z *FE 1894*, 42.13. **malsan~isto** Z *FE 1894*, 42.13. **malsan~o** Z *FE 1894*, 39.5, 42.13. **malsobr~o** Z *RE* 164b. **malsprit~o** Z *RE* 206b (malkapabl~o). **malŝparem~o**[Z] Wü *EV 1923*. **malŝpar~o** Z *RE* 99a. **malviv~o** Z *RE* 206a. **manĝeg~o** Z *RE* 114a. **maturaĝ~o** Beau *Sint 1901*, 16. **memvol~o** Z *RE* 21b. **mensogem~o** Z *EG 1904*. **mezaĝ~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 21.1. **milit~o** G *NovAnt 1909*, 21. **mizer~ino** Beau *Sint 1901**, 12; Vic *Kiĥot* 1905, 11. **mizer~o** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **mortem~o** Z *Ifig 1908*, 19. **mort~o** Einst *Plen 1888*, 34. **mut~o** Meier *E-isto* Jul. 1891, 55a.

‖ **N-O** ‖ **naiv~o** Hay *The-E* Nov. 1903, 10. **ne~o** Z *FE 1894*, 3, 4. **nigrhar~o** Z *RE* 12b. **nobl~o** Bar *LernHu 1898* [g] 17. ‖ **obstin~o** Kolar *Trez 1911*, 22. **osced~o** Z *RE* 63.

‖ **P** ‖ **pacem~o** Beau *EFr 1903* (pac~o); Z *EG 1904*. **pac~o** Z *FE 1894*, 2. **panegir~o** Z *EG 1904*. **pek~o** Z *RE* 36a. **pensi~o** Z *RE* 130a. **perfid~o** Z *RE* 147b. **petol~o** Z *RE* 144b, 226b. **pi~o** Z *RE* 10a (preĝanto, preĝisto, pilgrimo° {pilgrimanto}). **plejmaljun~o** Z *RE* 193b (estro). **popolamas~o** Z *RE* 160b (simplulo). **poste~o** (ido) Z *RE* 145a, 149a (heredanto); Luyk *Iŝtar* 1924, 39.4. **potenc~o** Z *RE* 18b. **proksim~o** Z *RE* 9b. **propraĵ~o** Stank *Viv 1896*, **protestant~a** (ark. *protestanta*) Wicke *Galero 1922*, 24. **prudent~o** Hay *The-E* Nov. 1903, 10. **publik~ino** Z *Rab 1908*, 57.12. **punind~o** Barth *Ludo 1928*, 15.

‖ **R** ‖ **reformit~o** (reli.) (ark., *reformito*) Wicke *Galero 1922*, 24. **rent~o** Beau *Sint 1901**, 7. **rev~-frenez~o** Tolk *Voron ~1900*, 2. **riĉ~o** Z *UL* PL [v], *UV* (→ *ul*), *FE 1894*, 37 (→ *ul*), 37.19. **Rondokul~o** (mit.) (Ciklopo) Lamb *LI* Dec. 1905, 526. **ronĝ~o** (zool.) OA 9-2007. **ruĝ~ido** (pol.) (infano de socialisto) Barth *Ludo 1928*, 15. **rutin~o** Mott *EEn 1906*. **ruz~o** Z *RE* 159b.

‖ **S-Ŝ** ‖ **saĝeg~o** Ger *LI* Jan. 1896, 13 [t]. **saĝ~o** Z *RE* 211b. **samaĝ~o** Z *RE* 172b. **samgent~o** Z *RE* 189b; Beau *EFr 1903*. **samland~o** Z *RE* 60. **samnom~ulo** Z *RE* 201a. **sampens~o** Jung *ET* 1920-04-01, 1. **samreligi~o** Z *RE* 46. **samtemp~o** [Aur] *EKato* Dec. 1903, 18. **sanktakv~o** Z *RE* 84b. **san~aĵo** Z *FE 1894*, 42.13. **san~o** Z *FE 1894*, 42.13. **sendat~o** (ark., *sendito*, *sendinto*) G *NovJ 1891*, [3]. **senfil~o** Z *Ifig 1908*, 16. **senhar~o** Beau *EFr 1903*. **senlabor~o** Z *RE* 7. **senmerit~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 47.3. **sentaŭg~o** Z *RE* 7a (senlabor~o, fripono), 109a. **servem~o** Z *RE* 209a (Diservanto). **serv~o** Z *RE* 184b. **servut~o** Z *RE* 85a, 220a. **simplanim~o** Z *RE* 161a. **simpl~o** Z *RE* 160b (popolamasulo). **skeptik~o** *E-isto* Dec. 1892, 180. **sol~o** (eremito) Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **sovaĝ~o** G *Blov 1888*, 17. **spionem~o** Barth *Ludo 1928*, 14. **spert~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.4 pn. 1. **sport~o** (pli kutima *sportisto*) Butin *ET* 1920-07-05, 4b. **strang~o** Z *RE* 226a. **sub~o** Z *DL* 48, *RE* 137a (regato, pp civitano de reĝlando). **super~o** Z *DL* 48. ‖ **ŝanĝanim~o** Kolar *Trez 1911*, 22.

‖ **T** ‖ **tiam~o** Z *FE 1894*, 30.10 **tie~o** Z *FE 1894*, 30.10; Stank *Viv 1896*, 16. **timem~o** Z *RE* 206a. **tim~o** Z *FE 1894*, 37.21. **transform~o** Z *RE* 115a. **tra~o** Z *FE 1894*, 3.

‖ **U-Z** ‖ **variol~o** Beau *EFr 1903* (varioleux). ‖ **unukorn~o** Z *RE* 47a. **unukort~o** Z *RE* 118a. **uzurp~o** Z *RE* 176b. ‖ **vid~o** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 (kontraste al *blind~o*). **vidant~o** (ark.,

profeto) Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **virg~ino** Z *RE* 45, *FE 1894*, 37.23 (*Sankta Virg~ino*).

ulan/ [1888] **~o** (mil.) G *Blov 1888*, 9 (*knabeto deksesjara, kiu antaŭ kelka tempo aliĝis al la ~oj*); Z *EG 1904* (Ulan); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

ulcer/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 231b (язва), *MV* (Geschwür), *UV*, Let. *Nylén* de 1897-02-12 (= LR 47 G, PVZ 4, 1975, 45) (~o *estas* malfermita *vundo kiu pusas kaj ne povas rapide saniĝi*); Tolk *Voron ~1900*, 3 (*sur la nudaj piedoj estis vidataj ~oj*); B *VdE 1910* (*ronda ~o de la stomako*). ‖ **~i** Z *RE* 231b (язвить; la moderna signifo de язвить, «malice rimarki, pikmoki», ne harmonias kun ~o). ‖ **~igi** Z *RE* 66a.

Uleaborg/ [1894: ~] [**~o**] (topo.) (urbo ĝis 1917 en Rusio, nun en Finnlando, Sv *Uleåborg*, Fi *Oulu*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 ([konstruo de fervojo de la urbo] ~ *ĝis la bordo Murmana*).

ulem/ [1893] **~o** (reli.) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121 (*la ~oj, kiu instruas la saĝecon apud la sojlo de la meskito°*).

Ulis/ [1905] **~o** (mit.) Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*furioza ventego, kiu pereigis la ŝipon de ~o*); Lamb *LI* Dec. 1905, [525] [t] (*La vojaĝoj de ~o*); Knoedt *Luz 1980*. ‖ Kp. *Odiselo 1*.

ulm/ [1889] **~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 29b, 66b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

ulmac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: ulmo*); PIV (→ ulmo).

uln/ [1889] **~o** (mez.) Z *RE* 82b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*La pola ~o estas 576 milimetrojn longa*).

Ulstr/ [1967] **~o** (regiono) But *EEn 1967*, 444c (Nordirlando).

ultr/ [1954] **~a** *PVS 1954*.

ultimat/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

ultramar/ [1898] **~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (bleu d'outremer).

um/ [1887] Z *UL* [v], *DL* 8 (*plen~i*), 28 (*Se* [...] *la senco ne montras al ni, kian sufikson ni devas preni, – ni uzas la sufikson „~“*), 29-30 (*„Meti“ inter la verboj (farvortoj) estas tio sama, kio* [...] *„~“ inter la sufiksoj*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31, 42.9 (*La sufikso « ~ » ne havas difinitan signifon, kaj tial la (tre malmultajn) vortojn kun « ~ » oni devas lerni, kiel simplajn vortojn*), 42.10, 42.11, 42.12.

‖ **A-Ĉ** ‖ **aer~i** Z *RE* 26a, 157b, *MV*, *UV* (→ *aer*). **aer~iĝi** Z *RE* 26a. **alfabet~o** Z *RE* 12b, *EG 1904* (Fibel); Minor *EDe 1924*. **agl~a** GM *EFr 1910* (agleca). **amas~a** Stank *Viv 1896*, 15. **amind~a** *EKato* Dec. 1903, 24. **amind~i** Z *RE* 92a, *MV* 9, *UV* (→ *am*). **am~anto** *Heck 1907*, 90 (Kurschneider° [ark.]). **am~i** *Heck 1907*, 90 (den Hof machen°). **antaŭgust~i** Melck *FlandLit 1904*, 15. ‖ **brul~ita** Gar 1896, 6 (*brul~itaj okuloj*). **brul~o** (med.) (ark., *inflam/o*) Z *RE* 22b, *MV*, *UV* (→ *brul*). **buŝ~o** Z *RE* 105a, *MV* 14, *UV* (→ *buŝ*). **buton~i** Z *RE* 58b, 155a, *MV*; Vila *LernEs 1901*, 36 (→ *um*); Z *UV* (→ *buton*). **buton~ilo** Z *RE* 58b (buko). **buton~o** Beau *LI* Feb. 1896, 18. ‖ **cerb~i** Z *EG 1904*, *ER 1909*. **cic~o** War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007. ‖ **ĉagren~ata** Einst *Plen 1888*, 34 (ĉagrenata).

‖ **D-Ĝ** ‖ **dat~i** Beau *EFr 1903* (dater); Mott *EEn 1906*. **debuton~i** Z *RE* 126a. **dekstr~a** GM *EFr 1910*. **dek~a** (nun ankaŭ *decimala*) GM *EFr 1910* (décimal). **dent~aĵo** Ver *VocTT 1907*, 46a (dentelure); Chris *DeE 1910*, 495a (Zahnschnitt). **dent~i** Ver *VocTT 1907*, 46a (~formigi; denteler), *EncV 1910* (denteler); GM *EFr 1910* (~igi). **dent~ita** (bot.) (pp folioj, petaloj) Ver *EncV 1910* (denté). **disbuton~i** Z *RE* 168b, [Z] *E-isto* Maj. 1892, 77. ‖ **gard~i** Minor *EDe 1924* (behüten). **glaci~i** Beau *EFr 1903*. **glaci~ita** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*glaci~ita* [papero]). **glit~i** (ark., *sket/i*; ĉe Z ankaŭ *glit/i*) Beau *EFr 1903* (patiner). **gust~ado** Beau *EFr 1903*. **gust~i** Z *MV* 27, *UV* (→ *gust*).

‖ **H-L** ‖ **ink~i** GM *EFr 1910* (inki, inkizi, inkoŝmiri). ‖ **kalkan~o** Z *RE* 69b, *MV* 32, *UV*;

Stell *LI LitAld 1905*, 7; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (*kalkanum/o* unuvorte, eble pro preseraro anst. *kalkan/um/o*). **kamp~o** Lib *LernLv 1889*, 43. **kol~o** Z *DL* 23, *RE* 22b, 227b, *MV* 35, *UV* (→ *kol*), *FE 1894*, 35.13, 42.10; B *VdE 1910*. **komun~o 1** (ŝtata) Z *RE* 116b, *MV* 36, *UV* (→ *komun*); **2** (reli.) Marig *LernIt 1890*, 21 (mj.); Lang *LI* Okt. 1898, 156. **kruc~i** (hist.) (jur.) Z *RE* 170a, *MV* 39, *UV*; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **kruc~o** Z *RE* 170b, *UV* (→ *kruc*); Mott *EEn 1906*. ‖ **lakt~o** Z *RE* 98a, *MV* 40, *UV* (→ *lakt*). **lot~i** Z *RE* 169b, *MV* 42 (verlosen) , *UV* (→ *lot*). **lot~o** Z *RE* 173a.

‖ **M-N** ‖ **malbuton~i** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **maldekstr~a** GM *EFr 1910*. **malvarm~i** Z *DL* 25, *RE* 161a, *MV* 70, *UV* (→ *varm*); *FE 1894*, 42.12. **malvarm~igi** (tiel, kun *ig*) Z *RE* 161a, 196b. **malvarm~o** Beau *EFr 1903* (rhume). **man~o** Z *DL* 23, *RE* 93b, *MV* 43 (Manchette) , *UV* (→ *man*), *FE 1894*, 42.10. **martel~i** Beau *EFr 1903* (marteler). **mastr~i** Z *RE* 219b, *MV* 44, *UV* (→ *mastr*). ‖ **naz~o** Z *RE* 130a, *MV* 47, *UV* (→ *naz*); B *VdE 1910*. **neplen~o** Z *RE* 111a (*neplen~o (de kontrakto)*). **nerv~a** Lang *LI* Sep. 1898, 154.

‖ **P-Z** ‖ **palpebr~i** Z *RE* 96b, *MV* 50, *UV* (→ *palpebr*). **part~a** Z *RE* 43. **part~i** Z *RE* 43. **part~o** Z *RE* 43. **plen~ado** Einst *Plen 1888*, 26. **plen~anto** Z *RE* 44. **plen~ebla** Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a. **plen~i** Z *DL* 8, *MV* 53, *UV* (→ *plen*), *FE 1894*, 31 (→ *um*), 42.10, 42.11; B *VdE 1910*. **plen~iĝi** Z *RE* 177b. **plen~o** Z *FE 1894*, 31.14. **proksim~a** Z *RE* 151a (ĉirkaŭa). ‖ **vent~i** Z *RE* 29a, 120a, *MV* 71, *UV* (→ *vent*). **vent~ilo** Z *RE* 28b, 120a.

umbilifer/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (ekz.: *apio, petroselo, karoto*).

umbilik/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 163b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 163b (*~a ŝnuro*). ‖ **~eto** Z *RE* 163b.

Umbri/ [1910] **~o** (regiono) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

un’ [1974] BRO 1974, 1, pn. 3 (*La eliziita formo un’* [de *unu*] *estas tolerebla en nombrado kaj en ordonaj esprimoj el la tipo de: “un’! du! un’! du!” en ekzercoj dancaj, gimnastikaj, militistaj, ks.*). ‖ RIM. La statuso de *un’* estas neevidenta kaj disputata (ĉu formo nova aldonita al la Vortaro Oficiala?). Laŭ HV temas (nur) pri Akademia Rekomendo. Detalojn vd. en BK II.1, ĉap. BRO.

un/ [1890] **1** (ark., prop. de formo nova por *ul/*) [Run] *E-isto* Maj. 1890, 41b (*Riĉulo tiam – en ĝia nova formo riĉ~o – fariĝos preskaŭ vorte = ein Reicher*).

UN [2009*] (mll de *Unuiĝintaj Nacioj*) (pol.) R 2009 (*La* [...] *listoj enhavas ĉiujn nunajn landojn, kiuj estas membroj de ~*).

unc/ [1889] **~o** (mez.) Z *RE* 212b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

Undin/ [?] **~o** (antaŭe *Ondin/o*) (mit.) (akvofeino).

ung/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *RE* 75b (~ego), 112a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3; B *VdE 1910* (*purigi la ~ojn*). ‖ **~ego** Z *RE* 75b (~o), *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

Ungar/ [1894] **~o** (lando; ark. *Hungario*) *E-isto* Jan. 1894, 16 [r] (*oni povas ricevi ilin de* [...] *en Bolleso (~o)*).

uni/ [1957*] **~o** War *GD 1957* (plusendas al *unuiĝo*); AdE *R 1989*, anekso A; OA 9-2007 (*Eŭropa ≈o*).

uniform/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 100a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 62; Z *UV*; B *VdE 1910*. ‖ Kp. [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23, kie oni legas trifoje *unuform/o* kun -u- (ĉu *unu/form/o*, ĉu simpla eraro?).

unik/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (einzig *(in seiner Art)*; ne en *EG 1904*); B *VdE 1910* (*~a vidaĵo!*); OA 3-1921.

uni/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

union/ [1896] **~o** *LI* Feb. 1896, 22 (*Kiel* [...] *prezidanto kaj estro* [de la *Smithsonian Institution*] *oficas la prezidanto de l’ granda ≈o*).

unison/ [1903: *~e*] **~o** (muz.) OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ Kp. *son/o*. ‖ **~e** *FK 1903*, 311,18 (*al ili ~e devas soni ankaŭ ĉiuj aliaj vortoj*).

univers/ [1889] **~o** Z *RE* 24a, *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la tero krevos, kaj ĝiaj partetoj malaperos en la ~o*); Jon *ESv 1893,* 62; U *UV*; B *VdE 1910*.

universal/ [1889] **~a** Z *RE* 24a, 30b, 212a, *MV*; *Nürn 1889* [a] (*lingvo ~a*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV* [t] (*≈a Vortaro*); Postn *LI* Okt. 1898, 146 (*la plej ~aj radikoj*); Z *A 1905*, 2.1, 4.2 ([tiuj samaj eraroj], *kiuj sin trovis en la unua eldono de la « ≈a Vortaro »*); B *VdE 1910* (*~a rimedo, ~a genio*). ‖ **~e** Z *RE* 136b (senescepte; поголовно, «laŭkape», totale). **~o** Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*lia penso altiĝas al „~o", al vero nedependa de loko kaj neŝanĝebla*). ‖ **~eco** Peltier *EKato* Dec. 1903, 18 (*evolucio° de homaro, en ~eco de spaco kaj tempoj*).

universitat/ [1888] **~o** Z *Einst* (*mi ricevis mian edukon en la ~o de Varsovio*); Einst *Plen 1888*, 32 (*Mi pensas vin sendi la ~on de Salamanko*); Z *RE* 212a, *MV*, *Adr 1889*, 15 (*studento de l' ≈o*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *Ham 1894*, 67.4 (*Vi ludadis iam dramojn en la ~o*); B *VdE 1910* (*la fakultatoj de ~o*).

unu [1887] **1** (numero 1) Z *UL* 20 (*Kaj estis vespero, kaj estis mateno – ~ tago*), 20-21 (*mi eĉ ~ vorton ne almetas en alia lingvo*), [v], *DL* 3 (*Elirante ankoraŭ ~ fojon antaŭ la estimata publiko*), 4 (*ĉiuj plej gravaj malbonaĵoj, kiuj povus esti trovitaj en ĝi, ĉar en verko de ~ homo, – estus* [...] *forigitaj*), 28 (*mi aĉetis dek cigarojn;* [...] *~ mi metis en mian cigaringon*), 31 (*Nur en la ~° domo* {Nur sole en la domo; kp. DE „nur in dem einen Haus"}, *kiu staris rekte kontraŭ la loĝejo de l' alilanda instruitulo, estis tute silente*), 38 (*granda nombro da ĉambroj tie estis ~ post la alia*), 41 (*mi prenas sur min ~°* {sola} *la tutan koston de l' vojo°* {vojaĝo}*!*), 42 (*ni estu pli familiara ~ kun la dua°* {alia}), *Ald 1888*, 9 (*vortoj* [...] *kreataj ~ post ~*), 10 (*tiuj „novaj" vortoj prezentos nenion alian ol provincialismojn de la ~°* [sola; DE „der einen"] *lingvo internacia*), 14 (*Celon ni ĉiuj havas ~ kaj klaran*); Z *RE* 118a (*~ fojon*), 141a (*~ kaj duono*), 168a (*per ~ fojo*), 169a (*~ fojon*), 184b (*per ~ vorto*), 193a (*~ post la alia*; intersekve), *MV*, *UV*, *FE 1894*,11, 12.1, 12.2, 12.12 k.m.a., vd. en BK 2 (VO). ‖ **~j** Z *DL* 9 (*~j parolis pri l' aŭtoro* [...]*; aliaj* [...] *timis esprimi decidan juĝon*), *RE* 118a, *FE 1894*, 12.5 (*El ŝiaj multaj infanoj ~j estas bonaj kaj aliaj estas malbonaj*); Ger *Fant 1895*, [13] ([kiel ĉe folioj] *Tiel ĉe homoj: la° unuj naskiĝas, aliaj pereas*; kp. DE *die einen, die anderen* (la° unuj, la aliaj); vd. sub *la*). ‖ **~a** Z *DL* 3 (*En mia ~a verko*), 7 (*en ~ de l' ~aj kajeroj*), *Ald 1888*, 7 (*Tio ĉi estas la ~a kaj la lasta* persona *vorto en la afero*), *Ald 1888*, 10 (*tiuj vortoj* [...] *en la ~a tempo estos malegale kreataj de malsamaj aŭtoroj*), *RE* 130a (*esti ~a*; ĉefi, superregi), *FE 1894*, 12.13, 12.15 (*La sepan tagon de la semajno Dio elektis, ke ĝi estu pli sankta, ol la ses ~aj tagoj*) k.m.a., vd. en BK 2 (VO). **~e** Z *UL* EN *St* 37 [g], *DL* 18 (*~e li timos vian forton, kaj due li ne povos sin pravigi*), *RE* 22a, *FE 1894*, 14.6 (*≈e mi redonas al vi la monon, kiun vi pruntis al mi; due mi dankas vin* [...]). ‖ RIM. Pri *l' unue* (kun artikolo) vd. sub *l'*. ‖ **~o** Z *UL* 36 [g], *DL* 16 (*la plej granda nombro devas kaj povas esti ricevita el apartaj ~oj*), *RE* 46b; G *Kond 1890*, 42 (*mona ~o*). ‖ **~eco** Z *A 1905*, 3.6, 5.5 (*La «Fundamento de Eo» devas troviĝi en la manoj de ĉiu e-isto kiel konstanta kontrolilo, kiu gardos lin de deflankiĝado de la vojo de ~eco*), 8.3 k.a. **~iganto** Z *LI* Feb. 1896, 27 (*la plej senpartia ~iganto de ĉiuj*). **~igi** G *Blov 1888*, 15 (*ni ~igis la sentojn de la popola fiereco kaj de l' amo je l' regnestro*); Z *RE* 188a (kunigi, kunligi). **~igita** Ferr *LernPt 1892*, 75 (*≈igitaj Ŝtatoj Amerikaj*); *BelgSon* Maj. 1903, 82 (*≈igitaj Ŝtatoj de Ameriko*); *Societ* Aŭg. 1906, 2 (*≈igitaj Ŝtatoj*). **~iĝo** Z *LI* Feb. 1896, 27 (*ili celas ne al ~iĝo, sed nur al apartiĝo*); *LI* Sep. 05, 395 (*Nordamerika ≈iĝo* [= Usono]; antaŭe: *≈igitaj Ŝtatoj Amerikaj*, *≈igitaj Ŝtatoj de Ameriko*).

~obla Z *DL* 18 (*Duobla fadeno estas pli forta ol ~obla*). **~ope** Z *DL* 28 (*Multope ni pli frue finos la laboron, ol ~ope*).

‖ **A-K** ‖ **~anima** Z *RE* 46b; Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*~anima sentado*). **~anime** Z *RE* 43b. **~animeco** G *Blov 1888*, 15. **~ataga** Z *FE 1894*, 27.9. **~atempa** Z *DL* 11, *RE* 130a (komenca). **~avidoto** *LI* Feb. 1896, 25a. **~cela** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*~cela pensado*). **~ĉevala** G *Blov 1888*, 9. **~enaskita** Z *RE* 130a. **~enaskito** Z *RE* 130a. **~flanka** Z *RE* 118a. **~foja** Z *RE* 46b, *FE 1894*, 22.7 (*li estas nur ~foja mensoginto dum vi estas ankoraŭ nun ĉiam mensoganto*). **~foje** Kuŝ *E-isto* Jun. 91, 41a (≈*foje*° {Iam, Iatempe} *Aleksandro ekvolis iri Afrikon*). **~forma** Z *Ald 1888*, 10, *RE* 46b. **~forme** Z *Ald 1888*, 6. **~formeco** Z *Ald 1888*, 9. **~formiĝado** Z *Ald 1888*, 10. **~formiĝi** Z *Ald 1888*, 9. ‖ **~jaro** (~jara datreveno) Zakr *LI* Okt. 1898, 158. **~kornulo** Z *RE* 47a. **~kortulo** Z *RE* 118a.

‖ **L-Z** ‖ **~move** Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*Mi ~move turnis min*). **~noma** Z *RE* 118a. **~nombro** Z *DL* 18, *RE* 47a, *MV* 48, *UV* (→ *nombr*). ‖ **~peca** Z *RE* 191b (senintermanka), 222a (tuta, nedividita). **~potenco** Z *RE* 46b. **~speca** Z *RE* 118a; Beau *LI* Jan. 1896, 2. **~taga** Z *DL* 22. **~tempa** Z *RE* 46b. **~tempe** Z *DL* 39. **~vica** Z *RE* 118a. **~voĉa** Z *RE* 46b. **~voĉe** G *Blov 1888*, 14. **~voje** Z *Ald 1888*, 6.

‖ **dek~a** Einst *Plen 1888*, 24; (dek-~a kun streketo) Z *FE 1894*, 12.13. **dis~igi** Stank *Viv 1896*, 3 (*Nur unu sola cirkonstanco* [...] *ilin iom dis~igis*). **kvindek-~a** Z *FE 1894*, 12.14. **Tri~o** Z *RE* 205b.

unu [1894] **2** (nedifinita, iu certa) Z *UL* 21 (*tiel kiel se ni tute ne komprenus ~ la lingvon de la alia*), [v], *Schl 1887*, 121 (*~ de la lingvoj mortos per si mem*), *DL* 7 (*la libro ne estos ~ sistema verko*), 7 (*en ~ de l' ~aj kajeroj*), 14 (*je ~ bela tago*), 15 (*~ faris jenan kalkulon*), 16 (*~ el la amikoj venis*), 30 (*varmaj landoj, kien transveturis ~ instruita homo el niaj malvarmaj*), 31 (*~ babilis, alia kantis*), 32 (*se ~ ripetas pecon, kiu estas por li tro malfacila*), 34 (*en la malvarmaj landoj estas rakontata ~ ĉiukonata historio pri homo sen ombro*), 39 (*mi min kaŝis sub la vesto de ~ vendistino de sukerpanoj*), 40 (*~ tagon la ombro subite ree venis*); G *Blov 1888*, 6 (*ŝi* [...] *skribadis longan leteron al ~ sentema fraŭlino*); *Ham 1894*, 66.9 (*Oni baldaŭ donos / Por ni kaj por la reĝo ~ dramon*), 68.12 (*Venas ~ homo, deprenas de la reĝo la kronon*), *FE 1894*, 11.1 (≈ *vidvino havis du filinojn*), 15.1, 19.5 k.a., vd. en BK 2 (VO).

upup/ [1910] **~o** (birdo) B *VdE 1910*.

Upsal/ [1894] **~o** (antaŭe *Uppsala*) Z *E-isto* Jan. 1894, 6 (*La Klubo E-ista en ~o*); *LI* Mar. 1896, 37 (*vojaĝo, en kiu li vizitos unue ~on*). ‖ **~a** *LI* Dec. 1895, 3 (*estro de la ~a Klubo Esperantista*). ‖ **~ano** *LI* Mar. 1896, 37 (*kelkaj aliaj ~anoj*); Nyl *ESv 1897*, 6 (→ *an*; uppsalabo).

ur/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 62b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

uragan/ [1894] **~o** (meteo.) Z *Ham 94*, 80.24 (*en mezo de la riverego, ventego aŭ, tiel diri, ~o de via pasio*); *FK 1903*, 193,17 (*en tiu ĉi maro glacia komenciĝos ventegoj kaj ~oj*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

Ural/ [1971] **~o** (montaro) *PoŝAtl 1971* #16a.

Uralsk/ [1893: ~] [**~o**] [Z] *E-isto* Jan. 1893, 7 (*s-ro E. H. el ~*), Mar. 1893, 38 (*~ (Rusujo)*).

Ural/ [1910] **~o** (montaro) *PropN 1910*.

uran/ [1910] **~o 1** (kem.) (mll U) B *VdE 1910*.

Uran/ [1910] **~o 2** (mit.) B *VdE 1910*.

Uran/ [1910] **~o 3** (astr.) B *VdE 1910*.

Urani/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ muzo] (*~o estis la muzo de l' astronomio*).

urb/ [1887] **~o** Z *UL* 21 (*sendu ĝin* [...] *ĉiun ~on kaj ~eton*), [v] *DL* 27 (*Mi jam vidis ĉiujn vidindaĵojn de via ~o*), 46-47 (*la tuta ~o estis feste iluminita*), *RE* 33b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14, 14.3, 25.12, 28.9, 31.12 (*Li loĝas ekster la ~o*), k.a.; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Z *RE* 83a (*~a fortikaĵo*; kremlo), *Adr 1889,* 29 (*~a lernejo*), *Adr 1901*, 6 (*~a banko*); B *VdE 1910* (*~a strato, ~a moro*). ‖ **~ano** Z *RE* 33b, 116b, *FE 1894*, 37.3 (≈*anoj*

estas ordinare pli ruzaj, ol vilaĝanoj); B *VdE 1910*. **~anino** Einst *Plen 1888*, 31 (*li tie edziĝis je simpla ~anino*). **~ego** Luyk *Iŝtar* 1924, 24.10 (*la ~ego Babel* [...] *kun sia idolkulto ne allogas min*). **~estro** B *VdE 1910*. **~eto** Z *UL* 21 (*montru ĝin al ĉiuj loĝantoj de via ~eto*), *DL* 47 (*En sia ~eto neniu estas profeto*), *RE* 101a, *Ham 1894*, 71 (*en ia ~eto de Italujo*). ‖ **~okasisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 83. **~okonstruado** *Cion 1926*, 16. ‖ **antaŭ~o** Z *RE* 148a, 184a, *MV* 70, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*malriĉa popolo de la urbo kaj la antaŭ~oj*), *UV*; B *VdE 1910*. **ban~o** *SenkompReg 1907*, [2] (*Scarborough, „Reĝino de Ban~oj“*). **ĉef~o** Einst *Plen 1888*, 24 (*dezirante al Vi bonvenon en la muroj de la ĉef~o de Germanujo, mi havas la honoron, proponi toaston*°); G *Blov 1888*, 16 (*la du ĉef~oj festis la revenon de soldataroj*); Z *RE* 195a; B *VdE 1910* (*Berlino estas la ĉef~o de Germanujo*). ‖ RIM. La tradicia formo *ĉef~o* kutime celas la urbon, kie situas registraro kaj parlamento de regno (ekz. Hago en Nederlando, Vaŝingtono en Usono), kvankam aliaj urboj estas pli grandaj kaj ekonomie pli gravaj, do la „ĉefaj ~oj“ de tiuj regnoj (ekz. Amsterdamo, Nov-Jorko); la propono de Rüdiger EICHHOLZ distingi inter *reg~o* (kie estas la sidejo de la registaro) kaj *ĉefa ~o* (plej granda kaj grava) tamen ne populariĝis. **Ĥrizo~o** Kof *Ili 1895*, 6 (*ĝis estos la ĝojookula filino* [...] *sendita / En Ĥrizo~on*). **kun~ano** Ger *Fant 1895*, 8. **post~aĵo** Z *RE* 52. **sam~anoj** Z *FE 1894*, 37.11 (*la loĝantoj de unu ~o estas sam~anoj*). ‖ **patr~o** Einst *Plen 1888*, 31 (*mia patro sin vidis necesita*° *reveni en lian*° *patr~on*). **rond~o** (distrikta urbo) G *Blov 1888*, 16 (*en la rond~oj* [...] *la senescepta ĝojo estis eble ankoraŭ pli forta*). **Siu~o** War *GD 1957* (→ *Siu*).

Urban/ [1893] **~o** (vira nomo) *E-isto* Jan. 1893, 13 (*La papoj ~o VIII kaj Innocento*° *IV eldonis bullojn malpermesantajn la fumadon*).

urĝ/ [1902] **~i** *LI* Jun./Jul. 02; OA 1-1909; Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*La afero ~as*). ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a decido*). ‖ **~anta** Z *EG 1904* (inständig, drängend).

urin/ [1889] **~i** Z *RE* 99b (мочиться), *MV* (pissen), *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~o** Z *RE* 99b (моча); Jon *ESv 1893,* 62; B *VdE 1910*. ‖ **~aĵo** (kem.) Z *RE* 99b (мочевина; ark. «karbamido (ark.), nun ureo»); **~ejo** B *VdE 1910*. ‖ **~tubo** Z *RE* 99b.

urjadnik/ [1889] **~o** (hist.) (jur.) Z *RE* 213b (урядникъ, «vilaĝa policisto»).

urn/ [1889] **~o** Z *RE* 213a, *MV*, *UV*; *Heck 1907*, 96; B *VdE 1910*.

urogal/ [1889] **~o** (birdo) Z *RE* 32a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

urs/ [1887] **~o 1** (zool.) Z *UL* [v] *RE* 8a (*nesto de ~o*), *MV*; B *VdE 1910*. ‖ **~ejo** pk 1913 (*Bern: ≈ejo* [Bärengraben]). ‖ **mar~idoj** (fokoj) Z *RE* 82a (*felo de mar~idoj*).

Urs/in/ [1910] **~o 2** (astr.) B *VdE 1910* (*la Granda ~o* [→ stelo]; *la konstelacio de la granda ~o* [→ konstelacio]. ‖ RIM. Nekonsekvenca uskleco de *Granda* tiel en la orig.

urtik/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 82b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

urtikac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: kanabo, urtiko*). ‖ RIM. Kp. tamen la difinon de *kanabo* en *VdE 1910*: «Herbo el la familio de la kanabacoj [kaj / aŭ urtikacoj?], el kies fadenoj oni faras teksaĵojn (*Cannabis sativa*)». ‖ PIV (→ urtiko).

Uru/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 71.6 ([La princo] *havis tri filojn: Hamadan, Jabok kaj ~*).

Urugvaj/ [1898] **~o** (regno) *L'Esp* Jul./ Aŭg. 1898; *Societ* Aŭg. 1906, 2; *PoŝKal 1907 II*, 33; Rhod *EnE 1908*, 528; *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 83 (*Montevideo (~o)*); R 1922; But *EEn 1967*, 444d; OA 8-1974; R 2009.

Uruk/ [1924] [**~o**] (hist.) (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 13.2 (*senhontaj ritoj el ~ kaj Babel*), 28.2 (*dubindaj virinoj, hierodulinoj el ~*).

us [1887] (finaĵo) Z *UL* 21 (*kompren~*), [v], *MV*; B *VdE 1910* (*Se mi scius, mi dirus al vi*). ‖ RIM. Okaze oni trovas *-us* por indiki nerektan parolon kiel en DE: *Mi sciis, ke li min°* {al mi} *ne memorigus°* {~os} *la ŝuldon* (G *Gefr 1889*, [5]); *oni ne povas diri, ke Vp. estus°* {estas} *tute senmerita* (*Nürn 89* [a]); [ili sin komprenas] *oni povus°* {povas} *diri per la Azia pazigrafio* ([Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b]), kp. DE *könnte man sagen*.

Uson/ [1903] **~o** (mll de Unuigitaj Ŝtatoj Amerikaj) [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 ([kun referenco al samenhava artikolo en *La Lumo* (Kanado) Sep. 1903; en nurminuskla skribo] *«uson» estas vorto proponita de s[ro] meyer por nomi «unuigitajn ŝtatojn amerikajn»*); Wills *LI* Maj. 1907, 214 [t] (*Pri la vorto '~o'*); Rhod *EnE 1908*, 528; M, S *PropN 1910*; B VdE (→ *aŭ*); *JarL UEA* Maj. 1910, 65, 66; *JarL SAT 1923*, 21; R 1922; OA 9-2007; R 2009. ‖ **~a** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*Li salutis al kongresanoj, ne nur francaj, sed ankaŭ* [...] *~aj*; nekonsekvenca uskleco tiel), 16 (≈a); *LI* Feb. 1907, 80 (~a). ‖ **≈ano** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 ([ark. dif.:] ne naskita, sed loĝanta en [~o]); M, S *PropN 1910* (~o). **≈ulo** (ark., *≈ano*) [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 ([ark. dif.:] naskita en [~o]). ‖ Kp. *U.Ŝ.N.A.*

ustilag/ [1958] **~o** (mikroskopa fungo, LA Ustilago) Pech *EHu 1958*, 16.

Utah/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) M, S *PropN 1910*.

uter/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 94b, *MV*, *Majn 1889-12*, *UV*, *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **~a** (med.) Minor *EDe 1924* (*prolapso ~a*).

util/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 14 (*afero per si mem tiel ~a, povas fari fiaskon*), 20 (*Libro instruanta estas tre ~a*), 23 (*Ne ĉia belaĵo estas ~a*), 33 (*vi devus peni esti ~a al mi!*), *Ald 1888*, 13 (*ili povas esti ~aj al la afero*), *RE* 140a, 152a (*esti ~a*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3; B *VdE 1910* (*~a instruo*). ‖ **~i** B *VdE 1910* (*Ŝenĉesaj admonoj tute ne ~as*). **~o** Z *UL* 21 (*afero, kiu povas porti grandegan ~on al la homa societo°*), *RE* 23b (*al ~o*), 141a (profito), 159a; *LI* Mar. 1896, [33] (*tuja praktika persona ~o*); B *VdE 1910*. ‖ **~eco** Z *DL* 9 (*ili* [...] *forgesis pri l' ~eco* [...] *de l'* afero); B *VdE 1910* (*Ĉiuj komprenas la ~econ de la internacia lingvo, sed ne ĉiuj kredas je ĝia ebleco*). **~ega** Z *DL* 3 (*granda, grava kaj ~ega konstruo*); Bogd *LernBg 1890*, 3b (citaĵo transprenita el *DL* 3). ‖ **mal~a** Z *Schl 1887*, 121 (*laboro estas mal~a al la ideo*), *DL* 27 (*Varma fumo estas por mi mal~a*), *RE* 61, *MV* 70, *UV*; *LI* Apr. 1896, 58 ([diskutoj] *mal~utilaj*); B *VdE 1910* (*~a konsilo*). **mal~eco** B *VdE 1910*. **mal~i** G *Blov 1888*, 17 (*tio ĉi ne mal~is al li*); Z *RE* 23b, 127b. **mal~o** Z *Ald 1888*, 15 (mal~on *la promesoj en ĉia okazo ne portas*), *RE* 127b; B *VdE 1910*. **sen~a** B *VdE 1910*. **sen~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*Kiom da tempo vi* […] *sen~e pasigas, plorĝemante pri la stato de la mondo*). **sen~eco** Z *DL* 11 (*Aliaj, anstataŭ paroli pri la ~eco aŭ la sen~eco de mia lingvo, donis sole sensencajn ŝercojn*); B *VdE 1910*.

utilism/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Utilitarismus; ne en *EG 1904*).

utopi/ [1889] **~o** Z *E-isto* Sep. 1889, 2 (*lingvo tutmonda estas dolĉa ~o*); *FK 1903*, 241.20 (*al li estos proponata ia neefektivigebla ~o*), 274.2 (*ĉu efektive ni* [...] *laboras por ia ~o*); Beau *EFr 1904**; Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*~a plano*). ‖ **~isto** Z *E-isto* Sep. 1889, 2 ({ĉu} *eble tiuj ~istoj estas pravaj?*), *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **~olando** Z *EG 1904* (Nirgendheim°, Utopien [nun pli ofta Utopia]).

uv/ [1955] **~o** *NLR* Nov. 1955 [v] (vinbero, traŭbo).

uvertur/ [1892] **~o** (muz.) *E-isto* Mar. 1892, 39 (*la* [opera] *~o pasis*); Nyl *ESv 1897*, 68; Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*.

uvul/ [1928] (anat.) (*uvula*) **~o** Lili *DeE 1928*.

uz/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 4-5 (*de ĉiuj flankoj venas postuloj, ke mi* [...] *eldonu ian libron en la lingvo internacia, ke la publiko povu* [...] *ĝin ellerni pli rapide kaj ~i ĝin*), 8 (*estas necese,* [...]

ke mi sciu *la juĝon de l' mondo kaj povu ĝin ~i por mia laboro*), 36 (*≈u vian liberon kiel ĉiu alia!*), *RE* 141a, 145a, 153b, 211b (elatendi), 213a, *MV*; B *VdE 1910* (*~i la fortojn por laboro; ~i fingrojn anstataŭ forko; ~i multe da salo*). ‖ **~o** Z *DL* 5 (*demandoj, kiuj tuŝas la lingvon mem,* [...] *kiel plej rapide* [...] *vastigi ĝian ~on en la mondo*), 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ke la lernanto povu* [...] *kompreni bone* [...] *la ~on de l' sufiksoj kaj prefiksoj*); B *VdE 1910* (*~o de la artikolo*). ‖ **~adi** Z *Ald 1888*, 6 (*ĝi povas* [...] *la signeton* (˘) *tute ne ~adi*). **~ado** Z *Ald 1888*, 3 (*li volas prezenti ĝin* [la lingvon] *por la publika ~ado*), *E-isto* Jan. 1890, 27b (*la ~ado ĝin°* [la akuzativon] *en okazo de senbezono*), *GVGE 1894*, 4a (*malbonigi per ~ado*; abarbeiten). **~aĵo** Z *RE* 214b (утварь, «aparato, instrumento, meblaro»), *MV* 70 (ark., *Geräthschaft*, «ilaro»; kalkeo de De Gebrauch|s|gegenstand); G *Kond 1890*, 27 (*Jen homo kiu volas reformi la ~aĵon°* {kutimojn}). **~anta** Z *Ald 1888*, 9-10 (*la lingvo internacia havos jam de l' komenco unu formon ĉe ĉiuj ~antaj ĝin*). **~anto** Z *Ald 1888*, 7 (*leĝoj enkondukitaj de la plejmulto de l' ~antoj*). **~ata** Z *DL* 15 (*ĉe ĉiu pli granda afero estas ~ata* divido de laboro), *RE* 213a. **~igi** Einst *Plen 1888*, 33 (*niaj* [...] *teatrodirekcioj* [...] *~igas tiel multan brulspektaklon*). **~inte** Z *DL* 3 (*~inte tiujn* [pensojn]*, kiuj efektive estus bonaj, mi donus al la lingvo la finan formon*). **~ita** Z *RE* 137a. ‖ **de~i** Z *GVGE 1894*, 5a (for~i, el~i). **el~i** Z *RE* 68b, *GVGE 1894*, 5a (for~i, de~i). **el~ita** B *VdE 1910* (*el~ita vesto*). **for~i** Z *GVGE 1894*, 5a (de~i, el~i). **ne~ado** Z *Ald 1888*, 10 (*la unua formo elpuŝos ĉiujn ceterajn formojn, kiuj* [...] *mortos de ne~ado*). **tro~i** Z *RE* 61b (malbon~i), *MV* 70; B *VdE 1910* (*tro~i la kunmetitajn tempojn; tro~i ies paciencon*). ‖ **bat~i** Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*vi bat~is la haŭton de lia korpo*). **fort~o** (ark., *streĉo*) G *Blov 1888*, 11 (*ĝi* {la ĉevalo} *komencis iradi paŝe, malgraŭ ĉiujn° fort~ojn° de la malfeliĉa Vladimiro*). **malbon~i** Z *RE* 61b (tro~i).

uzbek/ [2009*] **~o** (pers.). ‖ **≈io**, **≈ujo** (regno) (kp. ark. *Uzbekistano°*) R 2009.

Uzbekistan/ [1989*] **~o** (regno) (ark., *Uzbek/i/o*, *Uzbek/uj/o*) R 1989.

uzin/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, 255 (usine); Back *ESv 1919*; *SEU* 1926, 3 (*internacia interligo ĉe fabrikoj, ~oj kaj proletariaj organizaĵoj*); *PVS 1954*.

uzur/ [1926] **~o** (jur.) (ekon.) Benn *DeE 1926*, [452]; Lili *DeE 1928*; OA 4-1929.

uzurp/ [1889] **~i** Z *RE* 49b, 53a, 59b; B *VdE 1910* (*~i tronon*). ‖ **~o** B *VdE 1910*. ‖ **~ulo** Z *RE* 176b; Devj *Godu 1894*, [2] (*Grigorio, novico, poste ≈ulo*); Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*Antonio,* [...] *duka ~ulo de Milano*); B *VdE 1910*. ‖ Kp. *uzurpator/*.

uzurpator/ [1889] **~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 ([Vp.] *estas nur ~o, kiu tute sen rajto* […] *alprenis nomon ne apartenantan al ĝi*). ‖ Kp. *uzurp/ul/*.

Ŭ

ŭ [1887] (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ RIM. *Nürn 1889* tute ne uzas la literon *ŭ*, sed ĉie anstataŭigas ĝin per *u*, samtempe ŝanĝante la pron.: kauzo – ka-uzo, laudo – la-udo, lau – la-u; ankaŭ Meier *GramDe 1891* anstataŭigas *ŭ* per *u*, tamen gardas ĝian prononcon, vd. je *u 2*. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958. ‖ RIM. Kiel ĉiuj aliaj konsonantoj «ŭo» estas analizenda kiel *ŭ/o* (litero kun kategori-markilo). Tial kontraŭdiro al R 0 FG ne ekzistas. Vd. en BK 1.

Ŭ° (transskriba)

Jen kaj jen oni trovas vortojn, kiuj kontraŭfundamente transskribas la w-sonon de la angla, taja, korea kaj aliaj lingvoj al Esperanto per la litero „ŭ“. Esperanto tamen ne havas la anglan (kaj alilingvan) w-sonon. Tial la esperanta litero „ŭ“ ne povas indiki ĝin (nek la ne-esperanta litero „w“, pri kiu vd. en la sekva ĉapitro). Ĝusta transskribo kutime estas per la litero „v“ (ekz. Tajvano, ne Tajŭano°), foje per „u“ (Luaro, ne Lŭaro°). Kiel konsekvenco ĉiuj vortoj listitaj en tiu ĉi ĉapitro estas *kontraŭfundamentaj*, do malĝusta Esperanto. Diskuton vd. en BK 1 ĉe R 0.[2]

„Transskriba ŭ“ foje estas trovebla ankaŭ nomointerne, ekz. „la japana Esperantisto, D-ro Ĉikao Fuĵisaŭa“ (Cseh *Post* 1936-07-04, 139); dube ĉu ĈE volas redoni *-aŭa* aŭ *-ava*. En *PIV 2002-2020* troveblas jenaj per *ŭ* transskribitaj nomoj de ĉinaj kaj unu korea toponimoj: Gŭangdongo° (provinco en Ĉinio, *PIV 1970*: Guangdongo), Gŭangŝjio° (aŭtonoma regiono en Ĉinio, *PIV 1970*: Guanghi), Kŭanĵuo° (urbo en Koreio, ne en *PIV 1970*), Lŭano° (rivero en Ĉinio, *PIV 1970*: Luan, *PIV 2002*: Luano), Siĉŭano° (provinco en Ĉinio, *PIV 1970*: Siĉuan), Tajjŭano° (urbo en Ĉinio, *PIV 1970*: Tajjuan).

ŭa! [1907] Z *Reviz 1907*, 89, 1.25 (*ĉiam la bubeto krios: ~, ~, ~*).

Ŭajt/ [1957*: *~-Insulo*] **~o** (kontraŭfundamenta, ĝusta *Vajt-Insulo*; EN Isle of Wight) But *EEn 1967*, 444d. ‖ **~-Insulo** War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444d.

Ŭang [1900] **~o** (ĉina familia nomo *Wang*) Geogh *LI* Apr. 1900, 62a [t] (*Sinjorino ~. Ĉina popola balado*), 62b (*Sinjorino ~o: via najbarin'*).

ŭat/ [?] **~o** (fiz.) (unuo de povo *W*) (kontraŭfundamenta, ĝusta *vat/o*). ‖ Kp. *wat/o*°, *watt/o*°.

---

[2] La kunaŭtoroj malsame opinias pri la demando de antaŭvokala „ŭ / Ŭ“, celanta indiki w-sonon. Laŭ NEVES ĝi estas fundamentkonforma, laŭ PABST ne. Detalojn vd. en BK 1.

W° (transskriba)

Jam de 1890 oni unuafoje trovas manplenon da german-, nederland- kaj angladevenaj vortoj, kontraŭfundamente transskribitaj al Esperanto per la ne-esperanta *litero* „w“. Esperanto ne havas la anglan w-sonon, kaj nek la esperanta litero „ŭ“ (vd. supre), nek la ne-esperanta litero „w“ povas indiki ĝin. Ĝusta transskribo kutime estas per la litero „v“, foje per „u“. Kiel konsekvenco ĉiuj vortoj listitaj en tiu ĉapitro estas *kontraŭfundamentaj*, do malĝusta Esperanto.

Fundamentkonforma kaj do ĝusta Esperanto, tamen estas la uzo de „W“ kiel *simbolo* en la internacia sistemo de mezurunuoj (ekz. *W* por la unuo de povo *watt*), en la internacia nomenklaturo de kemio (ekz. *Wo* por indiki la elementon volframo) ktp. En (rekta aŭ analogia) apliko de R 15, tiaj *simboloj* aŭtomate apartenas al Esperanto kiel „vortoj fremdaj“ kaj estas uzeblaj en ĝi. Pri ili vd. la ĉapitron „Aliaj literoj, signoj kaj simboloj“. Detalan diskuton pri la temo vd. en BK 1 ĉe R 0 kaj R 15.

w. c. [1903] (ark., *neces/ej/o*; mll de EN water closet) *FrazL 1903*, 10 (*Kie estas la necesejo? (la w. c.)*).

waĉ/ [1908] **~o** (mar.) (ark., *vaĉ/o*) Roll *Mar 1908* (FR quart | DE Wache | EN watch); Ver *EncV 1910* (FR quart). ‖ **~i** (mar.) (ark., *vaĉ/i*) Ver *EncV 1910* (FR être de quart). ‖ RIM. Laŭ *EncV 1910* i-vorto, laŭ *Mar 1908* kaj *PIV 2005* o-vorto.

warf/ [1908] **~o** (mar.) (ark., *varf/o*) Roll *Mar 1908* (FR wharf | DE Laadungsdamm° {nun Ladungsdamm} | EN wharf); Ver *EncV 1910* (FR wharf); Dueh *EDa 1912*.

wat/ [1907] **~o** (fiz.) (unuo de povo *W*) (ark., *vat/o*) Ver *VocTT 1907* (→ *watt*), Ver *EncV 1910*. ‖ Kp. *watt/o*°, *ŭat/o*°. Vd. ankaŭ *watmetr/o*° kaj *kilowat/o*°.

watmetr/ [1907] ~o (elektr.) (ark., *vatmetr/o*) Ver *VocTT 1907* (→ *wattmètre* [preserare *vattmètre*, tamen sub W]), Ver *EncV 1910* (apud *wattmetr/o*°). ‖ Kp. *watt/o*°, *wattmetr/o*°.

watt/ [1910] **~o** (fiz.) (unuo de povo *W*) (ark., *vat/o*) Ver *EncV 1910* (FR watt); Dueh *EDa 1912*. ‖ Kp. *wat/o*°, *ŭat/o*°.

wattmetr/ [1910] **~o** (elektr.) (ark., *vatmetr/o*) Ver *EncV 1910* (apud *watmetr/o*°). ‖ Kp. *wat/o*°, *watmetr/o*°.

west/ [1908] **~o** (geog.) (ark., *uest/o*, sin. *okcidento*) Roll *Mar 1908* (FR ouest | DE West | EN west); Ver *EncV 1910* (FR ouest) Dueh *EDa 1912*; Diett *Gold 1921*.

Westfal/ [1890] **~o** (ark., *Vestfalio*) [Z] *E-isto* Feb. 1890, 31 (*s-ro W. H. Trompeter el Schalke (~o* [...])).

Wilhelm/ [1904] **~o** (ark., *Vilhelm/o*) Sey *FlandLit 1904*, 9 (*en 1815, la frataj provincoj denove unuiĝis sub la aŭtoritato de ~o° III[a]°* [Vilhelmo la 3a]).

winĉ/ [1908] **~o** (mar.) (ark., *haspel/o*) Roll *Mar 1908* (FR treuil | DE Winde | EN winch); Ver *EncV 1910* (ĝin malrekomendas kaj plusendas al *haspel/o*).

wist/ [1910] **~o** (kartludo) (ark., *vist/o*) Ver *EncV 1910* (EN, FR whist); Dueh *EDa 1912*.

V

v, V [1887] (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1; OA 7-1958.

vad/ [1904] **~i** Z *EG 1904* (waten), *Rab 1908*, 99.17 (*La homo naskiĝas el koto, ~as kelkan tempon en koto*); B *VdE 1910* (*~i en koto, en neĝo, en sablo*); OA 3-1921. ‖ **~ejo** War *GD 1957*. ‖ **~birdoj** (zool.) War *GD 1957*. **~botoj** War *GD 1957*. ‖ **tra~i** War *GD 1957*. **trans~i** War *GD 1957*. **tra~ebla** War *GD 1957*. **tra~ejo** War *GD 1957*.

vafl/ [1889] **~o** (kuir.) Z *MV* (ne en *RE*), *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~eto** War *GD 1957*. ‖ **~ofero** War *GD 1957*.

vag/ [1889] **~i** Z *RE* 12a (dufoje), 175a (kuradi), 182a, 227a, 228b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*~aj kaj maldecidemaj* […] *volo kaj ideoj*). ‖ **~ado** Z *Ifig 1908*, 17 (*reveno / Al mia hejmo, fino de l' ~ado*). **~anto** Z *Ifig 1908*, 17 (*la terura sorto / De ĉiu elpelito kaj ~anto*). **~isto** Z *RE* 12a; Beau *Sint 1901**, 12 (*Por decidi pri la sorto de ~isto, elpelito belga*), *EFr 1903**; B *VdE 1910*. ‖ **dis~i** Boi *Perd 1904*, 6 (*dis~as servistoj kaj servistinoj, portante torĉojn*). **for~i** Z *Ifig 1908* [5] (*For ~as flanken ĉiam liaj pensoj*). ‖ **mond~anto** Bick *The-E* Nov. 1903, 4.

vagabond/ [1954] **~o** (kp. ark *vagabundo* kun -u-) *PVS 1954*; War *GD 1957*. ‖ **~ado** War *GD 1957*.

vagabund/ [1916] **~o** (ark., *vagagondo* kun -o-) G *EPl 1916*.

Vagadug/ [1971] **~o** (ĉefurbo de Burkino, Fr *Ouagadougou*) *PoŝAtl 1971* #29.

Vagen/ [1907] **~o** (hist.) (etno) Desh *Avent 1907*, [3] (*La ~oj kaj la Alabeloj haltis sur la marbordo, de Orano ĝis Alĝero*).

vagin/ [1916] **~o** (anat.) G *EPl 1916*; War *GD 1957*; OA 9-2007. ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **~ismo** (med.) War *GD 1957*. **~ito** War *GD 1957* (aŭ *vaginit/o*).

vaginit/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

vagon/ [1889] **~o** Z *RE* 14a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910* (*fervoja ~o*). ‖ **~are** *SenkompReg 1907*, [4] ([urbo] *facile atingebla voje aŭ ~are*). **~aro** (trajno) Z *RE* 146b, *MV* 70, *UV*, *FE 1894*, 39.11 (*unu tagon, promenante apud la reloj de fervojo, li falis sub la radojn de veturanta ~aro kaj mortiĝis*); B *VdE 1910*.

Vajt/ [1988*: *~-Insulo*] **~-Insulo** *NePIV 1988*. ‖ Kp. *Ŭajt/o*°, *Ŭajt-Insul/o*°.

vak/ [1888: *~onta*] **~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *VdE 1910*. ‖ **~anta** Einst *Plen 1888*, 26 (*mi permesas al mi, proponi al Vi mian servadon por la ~anta loko*); Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*En nia oficejo estas nun ~antaj lokoj* [postenoj]). **~antaĵo** Z *EG 1904* (Vakanz). **~onta** Einst *Plen 1888*, 21 [g] (*placo* {loko, pozicio} *~onta*).

vakari/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, 255 (vaccaire).

vakcin/ [1910: *~i*] **~o** (med.) Briquet *MedV 1932*; Wü *EV 1935*; War *GD 1957* (vaccin); OA 8-1974. ‖ **~a** War *GD 1957*. **~i** Ver *EncV 1910* (baza formo); *PV 1934* (baza formo); War *GD 1957*. ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~ilo** War *GD 1957*.

vakcini/ [1889] **~o** (bot.) (arbeto) Z *RE* 12b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910*.

vakciniac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: mirtelo, oksikoko, vakcinio*). ‖ Rim. Laŭ PIV *vakcinio* estas genro el *erikacoj*.

vaks/ [1887] **~o** Z *UL* Pl [v], *MV*; Z' *UL* Sv *1889* [v] (vax); Niel *LernDa 1890* [v]; G *Kond 1890*, 30 (*~o por plenŝtopi la fendojn en la ŝipeto*); Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~i** Z *RE* 23a (вощить), *GVGE 1894*, 5a (abbohnen {ark., *bohnern*, *[ein]wachsen*}); B *VdE 1910* (*~i la plankon*). ‖ **~kandelo** Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~kolono** Nyl *LI* Apr.

1900, 65a (finbruligita kandelo). **~tolo** Z *RE* 23a, *MV* 70, *UV*; B *VdE 1910* (plusendas al *laktolo*). ‖ **sigel~o** Z *RE* 198a, *MV* 61, 70, *UV*; B *VdE 1910*. **ski~i** War *GD 1957* (→ *ski*). **ski~o** War *GD 1957* (→ *ski*). ‖ RIM. La traduko рости, «kreski», kiun Z donis al *vaks/* en *UL* [v], ŝajne estas preterlaso aŭ plumeraro, kredeble sub influo de DE *wachsen*, «kreski», ĉar: (1) jam en la Lingvo Universala de 1881 sidas *kresk/* kun la nuna signifo: *Bal tombo del patro del princo kreská rudżio* (*Orig* 1, 735, LkV 33) «Sur l' tombo de l' patro de l' princo kreskadis rozujo». (2) en *UL* [v] sidas ankaŭ *kresk/* рости; (3) en *UL* PL FR DE [v] *vaks/* estas tradukita per vortoj respondantaj al la nuna signifo: PL *wosk*, FR *cire*, DE *Wachs*; (4) en *UL* RU[2] [v] Z korektis *vaks/* рости al *vaks/* воскъ.

vaku/ [1908] **~o** (antaŭe *mal/plen/aĵ/o*) Rhod *EnE 1908* (vacuum, ~o, malplenaĵo); *PV 1930*; OA 9-2007.

val/ [1889] **~o** Z *RE* 41b (долина), *MV*, *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **Rur~o** War *GD 1957*.

valaĥ/ [1916] **~o** (hist.) (gentano) (antaŭe *valako°*) G *EPl 1916* (Wołoch); *PIV 2005*. ‖ **~a** G *EPl 1916* (wołoski). ‖ **≈ejo** G *EPl 1916* (Wołoszczyzna, Wołosze).

valak/ [1897] **~o 1** (hist.) (gentano) (ark., *valaĥo*) Abes *Kralj 1897*, 5.

valak/ [1916] **~o 2** (kastrita virĉevalo) G *EPl 1916* (wałach, koń trzebiony).

Valdemar/ [1894] **~o** (vira nomo) Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La Varsoviano ~o F.* [...] *elpensis* [inventis] *aparaton* [...]).

Valderm/ [1963*] **~o** (vira nomo) Z *FA 4 1963*, 75 [t].

Valenci/ [1905] **~o** (urbo en Hispanio) Duyos *GermE* Mar. 1905, 35a.

valerian/ [1910] **~o** (bot.) B *VdE 1910*.

valerianac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: valeriano*); PIV (→ valeriano).

Valez/ [1910] **~o** (kantono *Valais* en Svisio) M *PropN 1910*; GM *EFr 1910*, 255. ‖ **~ano** M *PropN 1910*. ‖ Kp. ark. *Vallis/o°*.

valg/ [1958] **~o** (tondilkrura, tondilgamba; LA valgus) Pech *EHu 1958*, 16.

valid/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (valid, rechtsgültig; ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*; OA 4-1929. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~igo** G *EPl 1916*.

valiz/ [1889] **~o** Z *RE* 223b, *MV* (*Felleisen°* [nun malofta]), *UV*; *FrazL 1903*, 6 (valise | Handkoffer | valise, kontraste al *vestkesto*); Z *EG 1904* (Felleisen°); B *VdE 1910*. ‖ Kp. *kofr/o*, OA 1-1909. ‖ **~vendisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 84.

Vallelin/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

Vallis/ [1910] **~o** (kantono en Svisio) (ark., *Valez/o*, FR Valais | DE Wallis) S *PropN 1910*.

valor/ [1897: *~o*] **~i** Beau *EFr 1903* (valoir; baza formo); Z *EG 1904* (wert sein, gelten, sich verlohnen° [nun: *sich lohnen*], aufwiegen), *Rab 1908*, 62.8 (*Ĝi estis ŝerco, kiun ~as aŭskulti*); OA 1-1909; B *VdE 1910*; OA 7-1958. ‖ **~a** B *VdE 1910*. **~o** Nyl *ESv 1897*, 68 (valör); (mat.) *FK 1903*, 237.28 (*metinte iliajn ~ojn eltiritajn el la formulo*); Beau *EFr 1903* (derivaĵo); Z *EG 1904* (Wert, Bedeutung, Geltung; [...]), *A 1905*, 8.3 (*neniu verko Esperanta* [...] *iam perdos sian ~on kaj kompreneblecon*); B *VdE 1910* (*La°* {troa} *oro havas neniun ~on en la dezerto*); BRO 3 (baza formo). ‖ **~metalbaza** OA 9-2007 ([en la dif. de *valuto 3*:] *≈o de papermono rilate al la ora aŭ arĝenta metalunuo en ~metalbaza monsistemo*). ‖ **mult~a** B *VdE 1910* (*Koran dankon por via mult~a kunlaborado!*). **sen~ulo** Z *Reviz 1906*, 91.18 (*ne al ĉiu sen~ulo oni ja povas doni sian protektadon*). **sub~o** *InfRap* Jul./Aŭg. 1910, 1 (*La Ligo verkigis cirkuleron* [...], *kiu bone informas* [...] *pri la sub~o de la reformprojektoj*).

vals/ [1888] **~o** (muz.) G *Blov 1888*, 15 (*La muziko ludis* [...] *tirolajn ~ojn*); Z *RE* 14a, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **~anto** Beau *EFr 1903*.

Valter-Skot [1888] Z *DL* 27 (*~' estis glora verkisto*).

valut/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Valuta, Währung, Wert; ne plu en *EG 1907*); G *EPl 1916*; OA 9-2007. ‖ **~a** G *EPl 1916* (*~a tabelo*).

valv/ [1907] **~o** (tek.) Z *EG 1907* (Ventil; ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*.

vampir/ [1904] **~o 1** (mit.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907*; G *NovAnt 1909*, 5 (*kuŝas ~' en tombaĵo*); OA 1-1909. ‖ **~ino** G *EPl 1916*.

vampir/ [1916] **~o 2** (zool.) G *EPl 1916*.

van/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 1-2 (*mia deziro ne restis ~a*), *RE* 105b, 147a, 207a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3. ‖ **~e** Z *DL* 28 (*Mi ne volas ~e paroli kun tiu ĉi malsaĝulo*); G *Blov 1888*, 10 (*~e li volis denove eltrovi la vojon*); Z *RE* 23a, 25a, 37a; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*neagrable atendi* [...] *~e*); Z *Ham 1894*, 113 (*Ne rompu al vi ~e la kapon* [vd. je *rompi*]). ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. **~igo** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*.

vanadi/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

vanadiat/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

vand/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; Chris *DeE 1910*, 473; Diett *Gold 1921*; *PV 1930*; OA 9-2007 (*~o de ĉelo*; *~o de ĉambro*; *~o de vagono*). ‖ Kp. *mur/et/* (*UV → et*).

vanda/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*, 255 (vanda).

Vandajk/ [1979: *≈a*] **~o** (flandra pentristo *Van Dyk*, 1599-1641) (ark., *Vandejko* -ej-). ‖ **≈a** *EB 1979*, 35#12 (*≈aj barbo kaj lipharoj*).

Vandal/ [1910] **~o** (gentano) *PropN 1910*; G *EPl 1916* (≈o). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*.

vandalism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

Vande/ [1923] **~o** (topo.) (ark., *Vendeo* kun -e-) *SennR* Nov. 1923, 25 ([la „blankuloj“ fondis sian bazon en S.], *kvazaŭ duan ~on*).

Vandejk/ [1988: *~a*] **~o** (flandra pentristo *Van Dyk*, 1599-1641) (antaŭe *Vandajko*°kun -aj-). ‖ **~a** *EB 1988*, 35#12 (*~aj barbo kaj lipharoj*).

vandeli/ [1907] **~o** (planto *vandelia*) Ver *VocTT 1907* (→ vandélie); Ver *EncV 1910*; War *GD 1957* (vandélie).

vanel/ [1904] **~o** (zool.) (birdo) Z *EG 1904* (Kiebitz); OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Vanemun/ [1889] **~o** (mit.) Lib *LernLv 1889*, 45 (*~o kunvokis homojn kaj bestojn por ellerni paroladojn* […] (plurfoje); dio kun harpo en la estona kaj latva mitologio, ĉefa simbolo de la muziko kaj kantado; En, Et, Fr, De *Vanemuine*).

vang/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* 22 (*En songô princinon mi vidis / Kun ~oj malsekaj de ploro*), [v], *RE* 88a, 229b, 231b (*posta ~o*; ягодица), *MV* (Wange), *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*La ~oj de la ludanto* [violonisto] *brulis, liaj okuloj brilis*); Z *Ham 1894*, 114 ([kranio] *batata sur la ~ojn per la fosilo de tombisto*), *FE 1894*, 31. ‖ **~a** Z *RE* 80a (*~a dento*). ‖ **~eto** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a (*ruĝa ~eto* [de la amatino]). ‖ **~haretoj** Stank *Viv 1896*, 4 (*pala vizaĝo* [...] *kadrigita per delikataj ~haretoj*). **~haroj** (ark., *~obarbo*) Z *DL* 29, *MV* 70 (Backenbart), *UV*, *FE 1894*, 31.25 (*Liaj lipharoj estas pli grizaj, ol liaj ~haroj*). **~obarbo** (antaŭe *~haroj*°) *EB 1979*, 35#11. **~ofrapo** *Heck 1907*, 89 (= sur~o). **~osto** (anat.) Z *RE* 183b. **sur~o** Z *RE* 59a (затрещина, ark., *bato sur la vango*), 120b (оплеуха, samsence), 146b; *Heck 1907*, 89 (= ~ofrapo).

vanil/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 14a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

vanilin/ [1910] **~o** (kem.) Ver *EncV 1910* (Fr vaniline); G *EPl 1916*.

vanis/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*.

vant/ [1889] **~a 1** (adj.) Z *RE* 197b, 207a, *MV*, *UV*; Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*ĉio estas ~a, kio forpasas*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 197a; Majn *Manf 1891*, 9 (*malproksime de la mondo, kaj la tera ~aĵo*); Beau *EFr 1903*. **~eco** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*.

vant/ [1910] **~o 2** (mar.) (transversa stajo) Ver *EncV 1910* (FR hauban); GM *EFr 1910*, 255 (plusendas al *want/o*°); BS *EDe 1952*; War *GD 1957*; But *EEn 1967*. ‖ Kp. *huant/o*.

Vanuatu/ [2009*] **~o** (regno) R 2009.

vapor/ [1887: *~ŝipo*] **~o** Z *UL* [v], *RE* 129a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25.14 (*el la kaldrono,* [kun bolanta akvo]*, eliras ~o*; *tra la fenestro,* [...], *la ~o iras sur la korton*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** G *EPl 1916*. **~ejo** G *EPl 1916*. **~igi** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~igo** G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *RE* 68a (el~iĝi); G *EPl 1916*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **~bano** Z *RE* 6a; G *EPl 1916*. **~banejo** Z *RE* 6a; G *EPl 1916*. **~kaldrono** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*la restaĵojn* [de la naftodistilado] *(„mazut“) oni uzas por hejto de ~kaldronoj*). **~ŝipo** Z *UL* 39 [g], *RE* 128b, *FE 1894*, 27.10 (*ŝipo, kiu sin movas per ~o*). ‖ **dis~iĝi** Boi *Perd 1904*, 6 (*Same kiel malreala sonĝo ĉe vekiĝo dis~iĝas*). **el~iĝi** Z *RE* 68a (~iĝi); Melck *FlandLit 1904*, 13 (*la ebrieco el~iĝis*). ‖ **bier~oj** Melck *FlandLit 1904*, 13 (*sub la influo de la bier~oj* [ebria]).

varan/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910*, 255 (varan).

varang/ [1910] **~o** (mar.) GM *EFr 1910*, 255 (varangue).

varb/ [1889] **~i** (mil.) Z *RE* 15b, *RE* 102b (*~i soldatojn*), *MV* (werben (z.B. zu Kriegsdiensten {ekz. por militservo}); Beau *EFr 1903* (enrôler, recruter); Z *UV*, *EG 1904* (*(zum Kriegsdienst)* [an]werben). ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (~ado; enrôlement); Z *EG 1904* (~ado). ‖ **~ado** *EFr 1903*; Z *EG 1904* (~o). **~isto** G *EPl 1916*. **~ito** Beau *EFr 1903* (enrôlé, recrue). ‖ RIM: Kp. *rekrut'* [UV] kaj *propagand'* [OA 1]. ‖ **~kampanjo** *Diplo* 2009-12-27 (*la publikaj lernejoj devas lanĉi ~kampanjojn por la gepatroj*).

vareg/ [1916] **~oj** (hist.) (ano de skandinava gento) (ark., *varengo* kun -n-) G *EPl 1916* (Waregowie).

vareng/ [?] **~o** (hist.) (ano de skandinava gento) (kp. *varego* sen -n-) Z laŭ *PIV 2020*.

varf/ [1910] **~o** (mar.) GM *EFr 1910*, 255 (plusendas al *warf/o*°); Back *ESv 1919*.

vari/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (derivaĵo); G *EPl 1916* (baza formo); OA 3-1921 (baza formo). ‖ **~o** Z *EG 1907* (baza formo; Variation). ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~anto** Z *EG 1907* (Variante; kp. *vari-ant/o*). **~ebla** G *EPl 1916*.

variaci/ [1916] **~o** (*vari/aĵ/o*) G *EPl 1916*.

variant/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Variante); OA 2-1914. ‖ Kp. *vari/i*, *vari/o*. ‖ **~a** *Senkomp-Reg 1907*, [1] (*ĉiuj ~aj pejzaĝoj de la kontioj*° {konteoj} [EN counties] *York, Durham* [...]).

varic/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

variete/ [1916] **~o** (teatr.) G *EPl 1916*.

variol/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 122b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ulo** Beau *EFr 1903* (varioleux); G *EPl 1916*.

varm/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 27 (*≈a fumo estas por mi malutila*), 28 (*~a ĉambro*), 30 (*~aj landoj, kien transveturis unu instruita homo el niaj mal~aj*); G *Blov 1888*, 8 (*Manjo* [...] *metis sur sin ~an superveston*), 12 (*~a surtuto*); Z *Let 1888-1* (*~a kaj laborema amiko de nia afero*), *RE* 201b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*la manteloj kaj la ~aj peltoj*), *FE 1894*, 13, 32.10 (*Multaj birdoj flugas en la aŭtuno en pli ~ajn landojn*). ‖ **~e** Z *DL* 21 (*Nun estas ~e*), *FE 1894*, 25.13 (*Ĉu hodiaŭ estas ~e aŭ mal~e?*). **~o** Beau *EFr 1903*; *Heck 1907*, 120. ‖ **~ega** Z *UL* [v] (→ *eg*), *DL* 8 (*mi esprimas* [...] *mian ~egan dankon al la publiko*), 22 (*La fera bastono estas brule ~ega*), 30 (*~egaj landoj*); Einst *Plen 1888*, 34 (*en la plej ~egaj tagoj de somero*); G *Blov 1888*, 8 (*ŝi* [...] *verŝis ~egajn larmojn*); Z *RE* 34a, 48, 52, *MV* (→ *eg*), *UV* (→ *eg*), *FE 1894*, 31.17, 34.11 (*En ~ega tago mi amas promeni en arbaro*). **~ege** Z *Ald 1888*, 14 (*Estas multaj, kiuj kom-prenante bone la utilecon de l' afero, alfalis al ĝi* [...] *tre ~ege*); Einst *Plen 1888*, 34 (*en*

inferno° {infero} *estas tute inferne*° *~ege*); Z *Ham 1894*, 104 ([fig.] *Patrino lia amas lin ~ege*), *FE 1894*, 13.1 ([fig.] *tiu ĉi patrino ~ege amis sian pli maljunan filinon*); *Heck 1907*, 120 (*estas ~ege hodiaŭ*). **~egeco** Beau *EFr 1903*. **~egiĝi** Z *RE* 33b, 166b. **~ego** Z *DL* 30 (*En la ~egaj landoj la suno radias alian ~egon, ol ĉe ni*), 31 (*de l' mateno ĝis la vespero oni havis tie la tutan ~egon de l' suno*); Z *RE* 34a (*en ~ego*; сгоряча, «senpripense»), 62 (зной); *Heck 1907*, 120 (*prema ~ego; mi pereas de ~ego*). **~ejo** Z *RE* 201b (теплица, «forcejo»). **~eta** Z *FE 1894*, 38.3 (*post du horoj* [la forno] *estis nur iom ~eta*); *EG 1904* (→ *et*). **~igi** Z *RE* 35b, 103a, 196b; Beau *EFr 1903*. **~igita** Z *Ham 1894*, 110 (*kiam vi de la batalo estos / Tre ~igitaj kaj soifaj*). **~iĝi** G *Blov 1888*, 12 (*Eniru ~iĝi!*); *RE* 196b. ‖ **mal~a** Z *DL* 21 (*la nokto kredeble estos tre mal~a*), 28 (*Elirinte el ~a ĉambro sur la mal~an korton*), *RE* 185a (*mal-seka kaj mal~a vetero*), 196b, 219b *FE 1894*, 38.3 (*post tri horoj* [la forno] *estis jam tute mal~a*). **mal~asanga** Z *RE* 219a (kp. DE *kalt|blüt|ig*). **mal~e** Z *FE 1894*, 25.13 (*Ĉu hodiaŭ estas ~e aŭ mal~e?*); *Heck 1907*, 119 (*Al mi estas mal~e*). **mal~eco** G *Blov 1888*, 15 (*Ilia kutima mal~eco perdiĝis*); Z *RE* 219b (mal~o); *Heck 1907*, 119. **mal~eta** Z *RE* 162a. **mal~ete** *Heck 1907*, 120. **mal~etiĝi** *Heck 1907*, 120. **mal~eto** Z *FE 1894*, 38.4 (*En somero ni trovas mal~eton en densaj arbaroj*); *Heck 1907*, 120. **mal~igi** Z *DL* 10 (*mia konfeso mal~igos multajn por la afero*). **mal~iĝa** Zakr *LI* Okt. 1898, 158 (*mal~iĝaj kaj mortaj manoj*). **mal~iĝi** Z *DL* 8 (*mi esperas, ke la kunsento de l' publiko ne mal-~iĝos*), *RE* 58, 123a, 126b. **mal~iĝante** Z *Ald 1888*, 14 (*ni devas labori diligente kaj ne mal~iĝante por la afero*). **mal~o** Z *RE* 196b (frosto), 219b (mal~eco); *Heck 1907*, 119 (*malseka mal~o; li tremas de mal~o; rigida de mal~o*). **mal~umi** (med.) Z *DL* 25 (*La vetero estis malbona, kaj mi mal~umis*), 28 (*Elirinte el ~a ĉambro sur la mal~an korton, ŝi mal~umis kaj malsaniĝis*), *RE* 161a, *MV* 70, *UV*, *FE 1894*, 42.12 (*En malbona vetero oni povas facile mal~umi*). **mal~umigi** (tiel, kun *ig*) Z *RE* 161a, 196b. **mal~umo** Beau *EFr 1903* (rhume). **re~ig-ita** G *Kond 1890*, 15 (*taĝmanĝo re~igita).* ‖ **brul~igi** Z *RE* 169b (brulruĝigi).

var/ [1920] **~o** (ekon.) (antaŭe *komerc/aĵ/o*) *ET* 1920-07-05, 4c (*Propono de neologismo „~o" anst. „komerĉaĵo"*); Chris *DeE 1923*, 599 (*Ware f komercaĵo, ~o*; ne en *DeE 1910*), 658 (*~o - komercaĵo, artiklo* [tiel]); OA 4-1929.

varn/ [1952] **~i** (ark. *avert/i*) BS *EDe 1952* (warnen); Sara *EBg 1963*.

Varsovi/ [1887] **~o** Z *UL* 39 [g] (*~on*), kovr. 4 (*Por D-ro Esperanto / En ~o*), *DL* 1 [t] (*Kajero Nº 1 / Kosto 25 kopekoj / ~o*), *Einst* (*mi ricevis mian edukon en la universitato de ~o*); *Tromp 1891*, [80]; Z *UV* (→ *an*), *FE 1894*, 37 (→ *an*), *A 1905*, 11.4 (*~o, Julio 1905*); OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 7 (*oficisto de la fervojo ~a-Viena*), *E-isto* Jan. 1894, 5 (*la ~aj e-istoj*). ‖ **~anino** G *EPl 1916*. **~ano** Z *UL* [v] (→ *an*), *MV* (→ *an*), *UV* (→ *an*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La ~ano Valdemaro F. en Vaŝingtono elpensis* [inventis] *aparaton* [...]); *FE 1894*, 37 (→ *an*).

Varŝav/ [1912] **~o** (ark., *Varsovi/o*) G *Maz 12*, 30 (*Sendu al mi paĝion - mi skribos leterojn - / Kaj sendos ~on.* ‖ RIM. En la antaŭparolo al tiu ĉi trad. (p. v), GRABOWSKI tamen uzis ne la formon *~o* sed la tradician *Varsovio*. Verŝajne la formon novan li opiniis literatura, do uzinda nur en specialaj okazoj [gnev]); *Prakt* Dec. 1933, cit. laŭ *LM 1935*, 261 (*En la universitato de ~o li studis farmacion kaj fariĝis apotekisto en ~o* [Felikso Zamenhof, *La Praktiko*, n-ro 12 (24), Dec. 1933, artikolo represita en *Verkoj de Fez*, red. Edvardo Wiesenfeld, Literatura Mon-do, 1935, p. 261-261; citaĵo p. 261.]). ‖ **~a** G *Tade 1918*, [3-a eld. p. 127] (*Zonjo surmetas* [...] *la ≈ajn, blankajn, atlasajn ŝuetojn*).

vart/ [1889] **~i** Z *RE* 113b, *MV* (warten° {ark., nun nur maŝinon k.s., ne personon}, pflegen), *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~istino** Z *RE* 113b; *LI* Apr. 1896, 58 ([memorigi pri la] *rusa proverbo: „ĉe sep ~ist-inoj infano estos sen okuloj"*); Beau *EFr 1903*.

~isto G *EPl 1916*. ‖ RIM. Vd. LR 1896: [Pri „varti“ kaj „flegi“].

vasal/ [1889] **~o** (hist.) (jur.) Z *RE* 14b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*; Cart *TraTur 1905*, [1] (*Fluas vin' en pokalojn, ĝojiganta ~ojn*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*.

vask/ [1910] **~o 1** (arki.) GM *EFr 1910* (vasque).

vask/ [1957] **~o 2** (gentano) (nun ankaŭ *eŭsko*) War *GD 1957* (≈o [mj.], Basque). ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **≈io**, **≈ujo**, **≈olando** War *GD 1957*.

vast/ [1887] **~a** Z *UL* [v], Z *DL* 44 (*Ŝi ricevis grandan respekton por lia ~a sciado*), *Ald 1888*, 4 (*Pli vastan mian juĝon* [...] *mi prezentos al la kongreso*), 13 (*Je la demando,* [...] *ĉu mi eldonos lernolibrojn sistemajn kaj ~ajn* [...] *mi jam nun ne bezonas respondi*); G *Blov 1888*, 9 (*Li elsendis sian fidelan Tereŝka'n* [...] *kun detala, ~a ordono*); Z' *UL* YI *1888*, 64b [v] (*~a ĉambro*); Z *RE* 47a (multenprena; емкiй), 116b, 160b, 161a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34.15 (*Sur tiuj ĉi ~aj kaj herboriĉaj kampoj paŝtas sin grandaj brutaroj*), *A 1905*, 5.3 ([fig.] *mi rekomendas la diversajn lernolibrojn kaj vortarojn, multe pli bonajn kaj pli ~ajn, kiuj estas eldonitaj de niaj plej kompetentaj amikoj*). ‖ **~e** Z *DL* 9 (*poste mi ankoraŭ parolos pri ĝi pli ~e*); Beau *EFr 1903*. **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~igi** Z *DL* 5 (*demandoj, kiuj tuŝas la lingvon mem,* [...] *kiel plej rapide* [...] *~igi ĝian uzon en la mondo*), *RE* 171a (larĝigi), 207b (puŝi), *MV* 70, *UV*. **~igo** Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *Ald 1888*, 5 (*por ke la lingvo internacia povu* [...] *~iĝi*). **~iĝado** Z *Ald 1888*, 10 (*kun la ~iĝado de la skribata literaturo ili* [la provincialismoj} *komencis perdiĝi*). **~iĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **~korpa** Z *RE* 42a; G *EPl 1916*. **~korpeco** G *EPl 1916*. **~korpulo** G *EPl 1916*. ‖ **dis~igi** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*cigno, kiu dis~igas la flugilojn*); Mott *EEn 1906* (→ *dis*). **mal~a** Z *RE* 207b, *MV* 70, *UV*. **mal~eco** Beau *EFr 1903*. **mal~igi** Z *RE* 197a; Beau *EFr 1903*. **mal~igo** Beau *EFr 1903*. **mal~iĝo** Beau *EFr 1903*. **plimal~igi** Beau *EFr 1903*. **plimal~iga** Beau *EFr 1903*. **plimal~igo** Beau *EFr 1903*. **plimal~iĝo** Beau *EFr 1903*. ‖ **mal~animeco** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 ([ili] *per sia mal~animeco* [...] *forpelas la* [...] *fidulojn*).

Vaŝington/ [1888] **~o 1** (familia nomo) Z *DL* 18 [= DL 3.6] (*Georgo ~o estis naskita la dudek duan Februaron* [...]), *FE 1894*, 12.19 (*Georgo Vaŝington* [tiel, sen apostrofo] *estis naskita la dudek duan de Februaro* [...]); OA 7-1958. ‖ RIM. Vd. OA 8-1974, RIM. IV en BK 2.

Vaŝington/ [1910] **~o 2** (ŝtato de Usono) M. S *PropN 1910*.

vat/ [1888: *~a*] **~o** Z *RE* 14b, *MV*, *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 67. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 12 (*~a noktsurtuto*). **~i** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916* (~umi). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~umi** G *EPl 1916* (~i).

Vatikan/ [1904] **~o** (regno) Z *EG 1904*; *PropN 1910*; G *EPl 1916*; R 2009. ‖ **~a** *PoŝAtl 1971* [enh.] (*~a Regno*).

Vaŭd/ [1910] **~o** (pol.) (kantono de Svisio) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

vaz/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 43a (*rompitaj ~oj*), 144b, 190b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 62; Z *UV*, *FE 1894*, 19.4 (*Ŝi prenis la plej belan arĝentan ~on, kiu estis en la loĝejo*), 19.7. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aro** G *EPl 1916*. **~eto** *E-isto* Jan. 1890, 27a (*ĝi* [mia brusto] *jam pleniĝis, / Kiel ~et' de veneno*). ‖ **flor~o** Beau *EFr 1903*. **lav~o** Z *RE* 91b; Beau *EFr 1903*. **teo~o** Diett *Gold 1921* (kp. *tekruĉo* ĉe Z).

vaŭdevil/ [1910] **~o** (teatr.) (ark., *vodevil/o*) GM *EFr 1910*, 255 (plusendas al *vodevil/o*).

vazelin/ [1898] **~o** (farm.) Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*fabrikado de* [...] *maŝinaj oleoj, ~o k. c.*), Sep. 1899, 30 (*duumaj produktoj* [de nafto]*:* [...] *nafta sebo, ~o, gudrono°* {gudro} *por anstataŭigo de asfalto ...*); Beau *EFr 1904**; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

ve! [1889] Z *RE* 5a (*krii „ho ~!“*; ĝemi), 5a (*ha! ho ~!*), 126b (*krii ho ~o*), 209a (ho ~!), *MV*. ‖ **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~plendi** G *EPl 1916*. ‖ **hejm~o** Chris *DeE 1910*, xix [enk. 19] (DE Heimweh | EN homesickness | FR mal du pays | LA nostalgia; kp. *nostalgio*).

vecir/ [1888: *~ego*] **~o** (ark., *vezir/o*). ‖ **~ego** (ark., *ĉefveziro*) Einst *Plen 1888*, 16 [g].

ved/ [1916] **~oj** (reli.) G *EPl 1916* (Wedy).

vedr/ [1910] **~o** (ark., *sitel/eg/o*) GM *EFr 1910*, 255 (grand seau, cuvier).

veft/ [1911] **~o** (teks.) Antt *FiE 1911*.

Vega/ [1907] **~o** (ebenaĵo en Andaluzio) Desh *Avent 1907*, [3] ([de sur la monto] *oni vidis ankaŭ Granadon, ~on kaj Ĥenilon*).

veget/ [1889] **~i** Z *RE* 158b, 158b (kreski, elkreski), *MV*; Jon *ESv 1893,* 62. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~aĵa** Beau *EFr 1903*. **~aĵaro** G *EPl 1916*. **~aĵo** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*ĉiuj kreskaĵoj kaj ~aĵoj ĉarmas la rigardon*), *EFr 1903*; G *EPl 1916* (~oj). **~iga** Beau *EFr 1903*.

vegetar/ [1905] **~a** Borel *GermE* Mar. 1905, 28a ([kunveno] *en la ~a gastejo C.*); OA 2-1914. ‖ **~ano** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*.

vegetarism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

vehemenc/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

vejn/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 49b, *MV*; Wahl *Princ 1889*, 8 (*la gajeta sento estas verŝita en ĉiuj ~oj*); Z *UV*, *Ham 1894*, 26 (*mi sentas nun / En ĉiu ~o de la korpo mia /* […] *feran forton de leono*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. **~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **~aro** G *EPl 1916*. **~eto** Beau *EFr 1903* (veinule). ‖ **~oŝvelo** G *EPl 1916*. ‖ **min~o** (tek.) GM *EFr 1910* (filon).

vek/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 12b, 166a, *MV*, *Ham 1894*, 108 (*Raportoj liaj ~is en Hamleto / Envion tiel grandan*). ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 7 (*teruraj sonĝaj fantazioj ĉiuminute ŝin ~adis*), 17 (*la silentado de la juna huzaro° ~adis ŝian sciemon*). **~ado** G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *DL* 3 (*La bona genio de l' homaro ~iĝis*), 32 (*Unu fojon en nokto la alilandulo ~iĝis*), *RE* 157a (maldormiĝi), 161a (maldormiĝi). **~iĝo** G *EPl 1916*. ‖ **~horloĝo** G *EPl 1916*. **~signalo** G *EPl 1916*. ‖ **re~iĝi** G *Blov 1888*, 21 (*mi ekdormis, kaj re~iĝis la duan tagon frue jam sur la tria stacio*).

vekt/ [1889] **~o 1** (anat.) Z *MV* (Schulterjoch).

vekt/ [1889] **~o 2** (pp pesilo) Z *MV* (Wagebalken).

vel/ [1889] **~o** Z *RE* 129a, *MV*; G *Kond 1890*, 30 (*granda kudrilo por sentruigi* {fliki} *la ~on*). ‖ **~a** Z *RE* 129a (*~a ŝtofo*); G *Kond 1890*, 30 (*~a stango* {ĉu masto?}). **~i** G *EPl 1916* (~iri). ‖ **~aĵo** (~a ŝtofo) Z *RE* 129a. ‖ **~ŝipo** G *EPl 1916*. **~stango** G *EPl 1916*. **~veturado** G *EPl 1916*. **~veturi** G *EPl 1916*. **~veturisto** G *EPl 1916*. ‖ **aŭrik~a** Wü *EV 1935*.

veld/ [1926] **~i** (tek.) Benn *DeE 1926*, [452].

velen/ [1889] **~a** Z *RE* 15a (*~a papero*), *MV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

velf/ [2007] **~o** (hist.) (ano de germana nobela dinastio, *Welfe*) (antaŭe *gvelf/o*) Kr *GWDE 2007*; Vikip 2010-07-23.

velk/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 9b, 29b, 209a, *MV*, *GVGE 1894*, 5a (forflori). ‖ **~a** Z *RE* 29b, 43b (malstreĉa), *Ham 1894*, 105 (*Ne pensu vi, ke mi kreita estas / El tia ~a ŝtofo*). **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. **~inta** G *EPl 1916* (~a). ‖ **neniam~onta** Bar *LernHu 1898*, 71 ([ŝi] *logos vin kun ŝi en la neniam~ontan paradizon!*).

velociped/ [1895: *~e*] **~o** (traf.) OA 1-1909; Boi *PVE 1910* (durada lokomovilo kiel biciklo, tandemo, k. t. p.; vélocipède). ‖ Kp. *bicikl/o*. **~a** Waś *LI* Feb. 1896, 23 (*la ~a afero*). **~e** *LI* Dec. 1895, 5 ([mi veturis] *tra Finnujo ~e*). **~o** Waś *LI* Feb. 1896, 23. ‖ **~isto** Waś *LI* Feb. 1896, 23; G *EPl 1916*. ‖ Kp. *ciklisto*.

velodrom/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

Velsi/ [1910] **~o** (regiono *Wales* en Britio.) (ark., *Kimri/o*) S *PropN 1910*. ‖ **~ano** S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Gval/i/o*.

velur/ [1889] **~o** Z *RE* 6, *MV*, *UV*; Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*ruĝa kuseno el veluro*). ‖ **~a** Melck *FlandLit 1904*, 15 ([li] *eksidiĝas en ~an apogseĝon*); Cart *Bild 1905*, 10 (*La kolumo de lia jaketo ŝajnas kvazaŭ ~a*); G *EPl 1916*. ‖ **~eca** G *EPl 1916*. ‖ **~rubando** G *EPl 1916*. **~tegita** GM *EFr 1910* (*~tegita kanapo*).

velvet/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (welwet k.a.).

ven/ [1887] **~i** Z *UL* 19 (*Patro nia,* [...] *~u reĝeco Via*), 22 (*≈u tuj al mi la morto*), [v], *DL* 3 (*de ĉiuj flankoj al la laboro ĉiuhoma ~as amasoj*), 4 (*konstante al mi ~as novaj demandoj*), 10 (*Per kia vojo mi ~is al la kreo de mia lingvo* [...], *– mi ankoraŭ parolos*), 12 (*se tiuj ĉi konsiloj eĉ* [...] *~us de la plej kompetentaj personoj*), 14 (*se eĉ la nombro de l' voĉoj nenian° ~us al dek milionoj*), 19 (*Kian° mi ~is al li, li tuj finis sian laboron*), 36 (*~is al mi ia deziregо vidi vin ankoraŭ unu fojon*), 40 (*unu tagon la ombro subite ree ~is*); Einst *Plen 1888*, 23 (*„Mia maldolĉeco ~as nur de la galpomoj° de mia inko“*); G *Blov 1888*, 6 (*≈is la vintro kaj ĉesigis iliajn revidojn*); Z *RE* 36a, (iri, paŝi; грясти), 107a, 107a (наступать, «surpaŝi, ataki», verbo plursignifa), 138a (*~i en ĝusta tempo*), 142a, 144a (*~i en la ĝusta tempo*), 154b (*~i en ĝusta tempo*; ~i rapide), 154b (*~i rapide*), 155b, *MV*, *Ham 1894*, 105 (*venĝo ~os!*), 113 (*~is fino* [de la vivo]). ‖ **~o** Z *DL* 43 (*mi bone vidas la efektivan kaŭzon de lia ~o*), *RE* 155b, 156a, *Ifig 1908*, 10 (*Ĉu nenion / De via ~o vi ĉi tie faris?*). ‖ **~adi** Z *RE* 13a (*mi ofte ~adis*). **~anta** Z *RE* 36a, 155b (прихожій). **~igi** Z *DL* 27 (*mi devis ~igi ŝlosiliston*); Einst *Plen 1888*, 39 (*Nun kiu la homon ~igi jen povis?*); G *EPl 1916*. **~igo** G *EPl 1916*. **~inta** Einst *Plen 1888*, 24 (*la ĉefoj de ĉiaj regnoj, ~intaj je l'invito de la registaro*); *Ham 1894*, 73.27 (*Estu bone ~inta* [bonvena]). **~inte** G *Blov 1888*, 8 (*≈inte en ŝian ĉambron, ŝi ĵetis sin sur la seĝon*). **~into** Z *DL* 43 (*la nova ~into estas tute alia persono*). **~onta** Z *DL* 4 (*kun intertempoj de ĉirkaŭ du monatoj de unu kajero ĝis la ~onta*), 29 (*La ~ontan dimanĉon mi veturos Hamburgon*); G *EPl 1916*. ‖ **al~i** G *Blov 1888*, 5 (*ili* [...] *al~is al la jena decido*), 12 (*ili al~is Ĵadrinon*), 13 (*Li al~is vespere*); Z *RE* 42, 151a. **al~inte** G *Blov 1888*, 19 (*Al~inte* [...] *sur ian poŝtan stacion* [...], *mi ordonis* [...] *almeti ĉevalojn*). **al~ita** Z *Ald 1888*, 14 (*ni vidos, ke nia komuna celo estas al~ita*). ‖ **de~a** (nun *deven/a*) Z *RE* 158b. **de~i** (nun *deven/i*) Z *RE* 158b, *MV* 71 (abstammen). **de~igo** Z *GVGE 1894*, 4b. **de~o** (nun *deven/o*) Z *RE* 158b, *GVGE 1894*, 4b; Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*bona de~o kaj bonedukiteco*). **en~i** Z *RE* 144b. **kun~ejo** *InfRap* Jan. 1910, 4 (*eleganta kun~ejo kun moderaj prezoj kaj kompleza kafejestro*). **kun~i** Z *RE* 198b, *FE 1894*, 42.1 (*Ni ĉiuj kun~is, por priparoli tre gravan aferon*). **kun~intaro** Wicke *Galero 1922*, 24 (*de la seĝoj sin levis la kun~intaro*). **kun~o** Z *RE* 177a, 198b (kolektiĝo). ‖ **malsupren~igi** Barth *Ludo 1928*, 16 (de arbo). **re~i** Z *DL* 7 (*pri multaj demandoj mi donos* [...] *sole mian* personan *juĝon, sed poste mi re~os al ili kaj donos la decidon* finan), 28 (*Mi foriras, kaj mi re~os post kvarono da horo*), 28 (*Iru, sed ne re~u tro malfrue*); G *Blov 1888*, 15 (*Niaj regimentoj re~is el la alilando*); Z *RE* 20a (reiri), *Ham 1894*, 105 (*Nekompreneble! Ĉu ili re~is?*). **re~igi** Z *RE* 20a (redoni); *FK 1903**-2 (*re~igi la perditaĵon*). **re~inte** Z *DL* 33 (*la ombro devus* [...], *re~inte, rakonti al mi, kion ĝi tie vidis*). **re~o** G *Blov 1888*, 16 (*la du ĉefurboj festis la re~on de soldataroj*); Z *Ham 1894*, 105 (*la kaŭzo de mia subita kaj stranga re~o*), *GVGE 1894*, 4b (*ordono de re~o*; Abberufungsschreiben), *Ifig 1908*, 11 ([Vi] *donas* […] *Al la fremdulo savon kaj re~on*). **re~onto** *SennR* Nov. 1923, 26 (*feliĉaj re~ontoj* [el la milito]). **senre~a** Z *RE* 7a. ‖ **amkun~o** B *GermE* Maj. 1905, 58a (*Kiu dum amkun~o observas la horloĝajn montrilojn?*). **antaŭ~a** Z *RE* 149a. **antaŭ~ema** Z *RE* 149a. **antaŭ~i** Z *RE* 149a, 213a. **bon~o** Einst *Plen 1888*, 24 (*dezirante al Vi bon~on en la muroj de la ĉefurbo de*

Germanujo, mi havas la honoron, proponi toaston°). **datre~o** Mott *EEn 1906* (anniversary). **fin~i** Beau *EFr 1904* (aboutir à; ne en *EFr 1903*).

vend/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 98b (*publike ~i*), 158a, *MV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Z *RE* 5 (*publika ~o*; аукціонъ, «aŭkcio»); G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*. **~ebla** G *EPl 1916*. **~ejo** Beau *EFr 1903* (*~ejo de tabako*; tabak~ejo); *InfRap* Jan. 1910, 4 (*≈ejoj por biletoj*); G *EPl 1916*. **~istino** Z *DL* 39 (*mi min kaŝis sub la vesto de unu ~istino de sukerpanoj*); G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*. **~ota** G *EPl 1916*. ‖ **dis~i** Mott *EEn 1906* (→ *dis*). ‖ **lakto~ejo** *Proz 1904**, 10. **libro~isto** Z *RE* 75. **rub~isto** War *GD 1957* (entrepreneur de démolitions). **tabak~ejo** Beau *EFr 1903* (~ejo de tabako). **valiz~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 84. **viand~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 63.

Vende/ [1957] **~o** (departemento en Francio) (antaŭe *Vandeo°* kun -a-) War *GD 1957*. ‖ **~ano** War *GD 1957*.

vendred/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 165a (пятница), 165a (пятокъ, «kvino», t.e. la kvina tago de la semajno), *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*Granda ≈o*). ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Venec/ [1910: *~a*] **~a** (regno) (ark., *Veneci/* 2 kun *-i*) Boi *PVE 1910* (→ *doĝo - ≈a respublikestro*).

Veneci/ [1907] **~o 1** (urbo *Venezia*) (antaŭe *Venec/* sen *-i* aŭ *Venezi/* kun -z-) *Heck 1907*, 104; B *VdE 1910* (*Longa, plata ŝipeto, uzata precipe en ~o* [→ gondolo]; *la lagunoj de ~o* [→ laguno], B *PropN 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **≈a** G *EPl 1916*.

Veneci/ [1910] **~o 2** (iama regno) M, S *PropN 1910*. ‖ **~a** B *VdE 1910* (*Ĉefo de la Genova°* {nun: Ĝenova} *kaj ~a respubliko* [→ doĝo]). ‖ Kp. *Venec/*°, *Venezi/*°.

Venecuel/ [1910] **~o** (regno) (ark., *Venezuel/o*) B *PropN 1910*.

vened/ [1916] **~oj** (hist.) G *EPl 1916* (Wendowie, Wenedowie k.a.).

venen/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 231b, *MV*; *E-isto* Jan. 1890, 27a (*ĝi* [mia brusto] *jam pleniĝis, / Kiel vazet' de ~o*); *UV*, *Ham 1894*, 68.13 ([unu homo] *enverŝas ~on en la orelon de la reĝo*), 72.1 (*Jam la ~o estas tute preta*), 109 (*Mi ŝmiros per ~o mian glavon*); Luyk *Iŝtar* 1924, 15.3 (*atenco kontraŭ mia vivo per ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 231b, *Ham 1894*, 13 (*ĝardeno plena de ~aj / Malbelaj herboj*). **~i** Z *RE* 125a, *Ham 1894*, 69 (*Virino, kiu duan ĉirkaŭprenas, / L' unuan edzon en la tomb' ~as*), 72 (*Li ~as lin en la ĝardeno pro lia regno*); G *EPl 1916*. ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 73.4 (*la parolo pri ~ado*). **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*. **~into** Z *Ham 1894*, 68.14 (*La ~into* [de la reĝo] *konsolas la reĝinon*). **~ita** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*La speco de la morto estis:* [...] *~itaj 62*); G *EPl 1916*. ‖ **~gaso** (mil.) *SennR* Okt. 1923, 2. ‖ **kontraŭ~o** (med.) Z *RE* 161b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; ISR 1906 [enh] (*Antitoksinoj (kontraŭ~oj) en kreskaĵaj organismoj*); G *EPl 1916*.

vener/ [1916] **~i 1** G *EPl 1916* (wenerować k.a.)

Vener/ [1894] **~o 2** (astr.) (nun pli kutima *Venus/o*, tamen laŭ *PIV 2005* ne ark. [?!]) Z *GVGE 1894*, 7b (vespera stelo); *FA 4 1963*, 149.

veneri/ [1916] **~i** (med.) G *EPl 1916* (wenerja, rzymiot). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ulo** G *EPl 1916*.

Venezi/ [1906] **~o** (ark., *Veneci/o* kun -c-) Mén [Mort] *Rev* Sep. 1906, 15 (*ĉi tie en ~o*°). ‖ **≈a** (ark., *Veneci/a*) Mén [Mort] *Rev* Sep. 1906, 15 (*dukatoj* [...] *el bonega ≈a° mono*).

Venezuel/ [1910] **~o** (regno) M, S *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 64; R 1922; But *EEn 1967*, 444d; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

venĝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20 (*Batate de la mastro, li ploris kaj ĵuris, ke li terure ~os*), *RE* 99b. ‖ **~e** Z *Ifig 1908*, 21 (*Tiam ~e / Atreo lin elpelis el la regno*). **~o** Z *RE* 96a, *Ham 1894*, 71

(*Al ~o vokas krio de la korvo*), 105 (*~o venos!*), 109 (*la ~o / Ne devas scii limojn*); G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*. **~ema** *DL* 25 (*Eduardo estas tre ekkolerema kaj ~ema*), *RE* 61, *MV*. **~emeco** Z *Ifig 1908*, 21 (*Nun en la brusto de la kvazaŭfilo / Li vekas furiozan ~emecon*). **~emo** G *EPl 1916*. **~ita** G *Blov 1888*, 21 (*mi ne havas eĉ la esperon trovi tiun ĉi,* [...] *kiu estas nun tiel terure ~ita*). ‖ **re~o** Waś *E-isto* Okt. 1894:5, 158 (*farante re~on,* [la bovo] *povas trapiki al vi per la korno vian bruston*; ne dedukteble, ĉu *re/venĝ/o* aŭ *revenĝ/o*).

venk/ [1887] (kp. *vink/*) **~i** Z *UL* [v], *DL* 23 (*Ili ~os, ĉar ilia militistaro estas glora pro sia disciplino*), *UL* HE 32 (*Post longa laborado / Ĉu mi ne ~os en decida hor'!*); G *Blov 1888*, 15 (*La najbaroj* [...] *atendis la heroon devontan fine ~i la fidelecon de tiu ĉi fraŭlina Artemizo*); Z *RE* 17a, 118b, 135a, 135b, 142b, 147b, 150a, *MV*, *Ham 1894*, 110 ([veto] *Pri tiu, kiu el vi ambaŭ ~os* [en la duelo]). ‖ **~a** Z *RE* 135a; Abes *Kralj 1897*, 4 (*la ~a roma imperiestro*). **~e** G *EPl 1916*. **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ebla** G *EPl 1916*. **~inta** Z *DL* 19 (*li ne dormos trankvile, ĝis li estos ~inta la malamikon*). **~into** G *Blov 1888*, 15 (*renkontante la ~intojn ili kriadis: hura!*). ‖ **~atesto** Desh *Avent 1907*, 5 (*~atesto de la gloro*). **~signo** Z *RE* 205b (трофей [ark.], «trofeo»). ‖ **ne~ebla** G *Blov 1888*, 6 (*la ne~ebla forto de la ama sento*).

vent/ [1887] **~o** (meteo.) Z *UL* [v], *DL* 32 (*la kurtenoj antaŭ la pordo sin dismovis de bloveto de l' ~o*); G *Blov 1888*, 8 (*Ekstere* [...] *la ~o fajfis*); Z *RE* 18a (turno~o), *MV*, *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*la ~o blovas, fajfas kaj furiozas*); *Heck 1907*, 120 (*kian ~on ni havas?; landa, mara, norda, okcidenta, orienta, suda, sudokcidenta ~o*), 121 (*turniĝa* [kirla] *~o*). ‖ **~a** Z *RE* 29a; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*Marto estas ofte iom malvarma, ŝanĝema, ~a, pluvdona*). **~e** G *EPl 1916*. **~i** *Heck 1907*, 120. ‖ **~egi** *Heck 1907*, 120, 121. **~ego** Z *RE* 13a (буря), 213a (ураганъ, «uragano»); *Heck 1907*, 121 (*la ~ego kriegas, furiozas*). **~estro** (mit.) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*Eolo, la ~estro*). **~eto** G *EPl 1916*. **~umi** Z *RE* 29a, *MV* 71. **~umilo** Z *RE* 28b; G *EPl 1916*. ‖ **~anima** G *EPl 1916*. **~kapulo** G *EPl 1916*. **~oflago** G *EPl 1916*. **~omuelilo** G *EPl 1916*. **~-orgeno** G *NovAnt 1909*, 10 (lit., *≈-orgeno jam bruas*). **~rozo** *Heck 1907*, 120 (Windrose). **~ŝirmilo** G *EPl 1916*. ‖ **ek~o** *Heck 1907*, 120 (Windstoss [legu: Windstoß]). **sen~eco** *Heck 1907*, 120. ‖ **neĝ~o** Z *RE* 28a, 96a, 101b. **nord~o** Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*Nord~o fajfas tra l' arbar'*). **turno~o** Z *RE* 18a (~o).

ventol/ [1889] **~i** Z *MV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ilo** Z *RE* 45, 74, 124a; G *EPl 1916* (wentylator k.a.).

ventr/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *RE* 12b, 163a, 225b, *MV*; G *Kond 1890*, 13 (*~o malsata ne havas orelojn*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĉo** G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*. ‖ **~oparolisto** Z *RE* 225b (kp. DE *Bauch|redner*); G *EPl 1916*. ‖ **ĉirkaŭ~a** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*la ĉirkaŭ~aj rimenaĵo de la ĉevalo*).

Venus/ [1891: ~] [**~o**] **1** (astr.) G *E-isto* Jan. 1891, 6a (*La stelo ~ ekbrulis per envio*). ‖ Kp. *Vener/o*, laŭ *PIV 2005* ne ark. (!?).

Venus/ [1916] **~o 2** (mit.) G *EPl 1916*.

ver/ [1887: *mal~a*] **~o** Z *UL* [v], *DL* 19 (*Se ili estus dirintaj la ~on, ili ne estus nun punataj*), 40 (*La mondo, por diri ~on, estas sufiĉe malbona!*), *RE* 146b, *MV* (Wahrheit). ‖ **~a** Z *UL* 20-21 (*Dezirante vidi, ĉu tio estas ~a, mi skribas al vi en tiu lingvo*), *DL* 35 (*Sur ĉiuj fingroj brilis ringoj kun diamantoj, kiuj ĉiuj estis ~aj*); G *Blov 1888*, 10 (*V. nur penis ne perdi la ~an direkton*); Z *RE* 67, 68, 107a (настоящий, «vera, efektiva»), 137b (originala), 146b; G *EPl 1916* (baza formo). **~e** Z *DL* 30 (*se ni dirus „oni lin sidigis", tio ĉi ne estus ~e*°), 43 (*Tio ĉi estas ~e io tre multekosta*), 43 (*Tiu ĉi banejo* {banloko} *estas ~e por mia malsano la plej helpa!*), *Ald 1888*, 9 (*vi renkontos tie, ~e, multajn vortojn, kiujn vi ne trovas en la fundamenta vortaro*), 11

(*la adresito* tute bone, ~e kaj klare *komprenos la vortojn*), *Ham 1894*, 112 (*Ĉu ~e?*), 114.6 (*Ne ~e?* [pri ellasita *ĉu* vd. je *ĉu*]). ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** (nun kutime *vero*; kp. DE *Wahr|heit*) Einst *Plen 1888*, 34 (*mi instruis la ~econ kaj justecon*); Marig *LernIt 1890*, 34 (*kiu rigardas la ~econ° kiel sekaĵon, tiu ne tutan vidas ĝin*); Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*oni venus pli proksime al la ~eco°* [~o, ĝusteco de aserto]). **~ema** Z *RE* 146b (dufoje). **~iĝi** G *EPl 1916*. ‖ **~ama** G *EPl 1916*. **~dira** G *EPl 1916*. **~dirulo** G *EPl 1916*. **~simila** G *EPl 1916*. **~simileco** G *EPl 1916*. **~ŝajna** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ŝajne** G *EPl 1916*. ‖ **mal~a** Z *UL* 19 (*liberigu nin de la mal~a*), *DL* 23 (*mal~a honto*), *Ald 1888*, 8 (*mal~a modesteco*); G *Blov 1888*, 10 (*mal~a direkto*); Z *RE* 83b (*esti mal~a* (hipokrita)), 89a, 90b, 216b (falsa, falsita), *E-isto* Apr. 1890, [37b] (*Vp. estas konstruita tute sur mal~a°* [malĝusta] *vojo*), *Ifig 1908*, 11 (*valor' mal~a*). **mal~o** Z *RE* 110a. **mal~o-bastiono** (fig.) G *NovAnt 1909*, 18 ([Per polvo mi, la vento, /] *Falegus mal~r'-bastion'!*). **ne~ŝajna** Barth *Ludo 1928*, 19.

Verakruc/ [1910] **~o** (urbo *Veracruz*) B *PropN 1910*.

verand/ [1888] **~o** (arki.) G *Blov 1888*, 8 (*Manjo* [...] *eliris sur la postan ~on*); Beau *Delmas 1907*, 26.2 (*la festeno okazas sub* [? sur?] *~o*); OA 1-1909.

veratr/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

veratrin/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

verb/ [1888] **~o** (gram.) Z *DL* 29-30 (*„Meti“ inter la ~oj (farvortoj) estas tio sama, kio „je“ inter la prepozicioj*), *RE* 31a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 63. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

verbask/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

verben/ [1906] **~o** (bot.) Mott *EEn 1906*; G *NovAnt 1909*, 16; OA 1-1909.

verd/ [1887] **~a** Z *UL* 22 (*Sub arbo, sub ~a ni sidis*), [v]; Einst *Plen 1888*, 33 (*~a Haleluja-herbejo*); Z' *UL* YI *1888*, 31 [g] (*la ~a telero*); Z *MV*. ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~i** G *EPl 1916*. **~o** Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 ([en aŭtuno] *La naturo ne uzas pli unuforme la ~on, ĝi prenas aliajn kolorilojn°* [farbojn] *sur sia paletro kaj miksas la flavon, la ruĝon kaj eĉ la brunon kun la ~o de sia ĝistiama pentraĵo*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 60, 100a; Goldb *E-isto* Jul. 1893, 100 (*Ĉi tie nur ~aĵ' moleta*); Desh *Avent 1907*, 4 (*freŝa ~aĵo*); G *EPl 1916*. **~eco** Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*la ~eco de l'arboj* [en aŭtuno] *prezentas pli grandan riĉecon da nuancoj*); G *EPl 1916*. **~eta** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. ‖ **~estante** Janovski *E-isto* Mar. 1893, 47 (*Ke kliniĝu, ĉiam ~estante, / Kaj sur mi* [sur mia tombo] *bruadu ombra kverko*). ‖ **olivo~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (vert olive). **papago~a** G *EPl 1916*.

verdigr/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 101a, *MV*; *UV*. ‖ **~iĝi** G *EPl 1916*.

verdikt/ [1904] **~o** (jur.) Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~i** G *EPl 1916*.

verg/ [1889] **~o** Z *RE* 91a, 162b, 173a, 218b (branĉo), *MV* (Ruthe°, nun *Rute*), *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 143a (vipi), 199b. ‖ **~aĵo** Z *RE* 218b (branĉaĵo); G *EPl 1916*. **~eto** Milho *Cindr 1907*, 11 (*la Feino, tuŝante* [la kukurbon] *kun sia ~eto, ĝin ŝanĝis en grandan veturilon*); G *EPl 1916*. ‖ **~obatiĝo** Barth *Ludo 1928*, 18 (*li devis suferi la malhonorigan ~obatiĝon*). ‖ **el~i** Z *RE* 27b, *GVGE 1894*, 4a (elbati). ‖ **buton~eto** Cart *Bild 1905*, 11 ([ligi ŝnurojn] *per buton~etoj*).

verif/ [1916] **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~o** G *EPl 1916*.

verism/ [1916] **~i** G *EPl 1916* (weryzm k.a.).

verk/ [1887] **~i** Z *UL* [v], Z *DL* 41 (*vi poste ~os priskribon de l' vojo°*), *RE* 190a, 191a, *MV*. ‖ **~o** Z *Schl 1887*, 120 (*mi ricevis la eblon eldoni mian ~on*), *DL* 3 (*En mia unua ~o mi diris*), 37 (*se oni* [...] *legus ĉiujn ~ojn poeziajn kaj instruitajn*), *Ald 1888*, 10 (*Tiuj, kiuj volas* [...] *skribi ~ojn en tiu lingvo*); Einst *Plen 1888*, 24 (*konferenco telegrafe-internacia, ~o de la paco kaj de la bonesteco de la granda familio de la popoloj de la globo*); Z *RE* 191a. ‖ **~ado** Z *DL* 22 (*Tio estas frukto de lia unuatempa ~ado*). **~aĵo** G *EPl 1916* (~o). **~anto** Z *Ald 1888*, 7 (*la leĝoj kreitaj*

de la plej granda parto *de la ~antoj kaj parol-antoj*). **~eto** Z *Majn 1887-1* (*Respondon je via demando* [...] *vi trovos en la ~eto „Respondoj al la societo“*),*Ald* 17 (*en la fino de ĉia ~o aŭ ~eto* [...] *ili presu ĉiam la plej novan el la diritaj nomaroj*). **~isteco** Zeid *Literat 1895*, [a 4] ([ŝi] *jam en juneco* [...] *ekzercadis ~istecon*). **~istino** *Adr 1896 fol. 1*, 8. **~isto** Z *DL* 27 (*Valter-Skot' estis glora ~isto*); Z' *UL* Yı *1888*, 64b [v]; Z *RE* 78, 133a. ‖ **majstro~o** GM *EFr 1910* (majs-traĵo). **proz~isto** Sey *FlandLit 1904*, 9 (*la plej granda flandra proz~isto*).

verm/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *RE* 31b (глиста: *parazita ~o*), 223b, *MV*; Majn *Manf 1891*, 3 (*la ~oj, tiuj ĉi loĝantoj de ĉerkoj*); Z *Ham 1894*, 114 ([en la tombo] *li estas aparten-aĵo de sinjoro ~o*). ‖ **~a** Goldb *LI* Okt. 1898, 154 (*Vi povus, sen bedaŭro, esti / Jam longe ~a manĝ' en ter'*). ‖ **~aro** G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*. ‖ **~borita** G *EPl 1916* (~hava). **~oforma** G *EPl 1916*. **~hava** G *EPl 1916* (~oborita). ‖ **kontraŭ~aĵo** G *EPl 1916*.

vermiĉel/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 88a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 63.

vermut/ [1914*] **~o** (kuir.) OA 2-1914.

vernoni/ [1910] **~o** (planto *vernonia*) Ver *EncV 1910*.

Veron/ [1910] **~o** (urbo *Verona*) B *PropN 1910*.

vers/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 15 (*ŝi konservis* [...] *liajn pensojn, notojn kaj ~ojn*); Z *RE* 194b, *MV*, *E-isto* Dec. 1892, 181 (*belaj blankaj ~oj*); Jon *ESv 1893,* 63; Abes *Kralj 1897*, [2] (*verkoj literaturaj en prozo kaj en ~oj*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 194b; Hall *E-isto* Nov. 1892, 166.1 ([ŝi] *legis la ~aĵon*); [Z] *E-isto* Jan. 1893, 9 (*kolekto da ~aĵoj en* [Eo]). **~isto** Z *RE* 194b. ‖ **~farado** Z *RE* 194b. ‖ **sen~e** Majn *Manf 1891*, 3 (*Mi tradukis tiun ĉi verkon sen~e*).

Versajl/ [1957*] **~o** (antaŭe *Versailles'o°* [Beau *Sint 1901*, 11]) War *GD 1957*. ‖ **~ano** War *GD 1957**.

verst/ [1888] **~o** (mez.) G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis* [...] *veturi ĉirkaŭ kvin ~ojn*); Z *RE* 15b, *MV*; *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *SennR* Nov. 1923, 25 (*malgranda urbeto en Krimeo je 12 ~oj de* [...] *Sebastopolo*).

verŝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 8 (*ŝi* [...] *~is varmegajn larmojn*): Z *RE* 90a, 104b, 140a, 159a (elverŝi), *MV*. ‖ **~adi** Einst *Plen 1888*, 34 (*diaboleto° ~adis al li kelkajn ajme-rojn°* {sitelojn} *da malvarma akvo super la kapon*). **~egante** Z *Ham 1894*, 9 (*Kaj per la dua* [okulo] *larmojn ~egante*). **~iĝi** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*Ĉiam novaj* [...] *melodioj ~iĝis el sub lia* [violona] *arĉo*). **~ilo** Z *RE* 88b. **~ita** Wahl *Princ 1889*, 8 (*la gajeta sento estas ~ita en ĉiuj vejnoj*). ‖ **~ŝipo** Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([la nafto] *estas transportata per ~ŝipoj en fabri-kojn*). ‖ **de~i** Z *RE* 184a. **de~o** Z *RE* 124b. **dis~a** G *Kond 1890*, 17 (*kulero dis~a* [por meti la supon sur la telero]). **dis~i** Z *RE* 167b; Boi *Perd 1904*, [3] ([ŝi] *dis~is ĉirkaŭ si la parfumon de siaj virtoj*). **ek~i** Desh *Avent 1907*, [3] (*Vidante tiun belan landon* [...], *B. ek~is larmojn*). **el~i** Z *RE* 64b, 159a (verŝi). **el~igi** Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*la sangeltiristo el~igis lian sangon dum li mal-sanis*). **en~i** Z *DL* 23 (*li en~is en mian glason ian malagrablan acidaĵon*), *RE* 104b, *Ham 1894*, 68.13 ([unu homo] *en~as venenon en la orelon de la reĝo*), 72. **kun~i** Z *RE* 184a. **kun~iĝi** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*kvarvoĉaj akordoj, kun kiuj* [...] *kun~iĝis flaĝoletaj tonoj*). **kun~o** Z *RE* 184a. ‖ **ofer~i** Z *RE* 20b. **sang~o** Z *RE* 84a. **super~adi** Z *DL* 31-32 (*sur la balkono staris floroj, kiuj belege kreskis, – tiel iu kredeble ilin super~adis*). **super~egi** Z *RE* 119a. **super~i** Z *RE* 54, 113b, 119a. **super~iĝi** Z *RE* 55 (*super~iĝi de larmoj*). **super~ita** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 ([la montosuproj lumis] *kiel super~itaj per fandita oro*). **sur~i** Z *RE* 104b, 140a. **sur~o** Z *RE* 104b.

verŝok/ [1889] **~o** (iama rusa mezuro de longo: 4,445 cm) Z *RE* 15b (вершокъ).

vert/ [1889] **~o** Z *RE* 93a, 201b (темя), *MV*. ‖ **~haro** Z *RE* 18a.

vertag/ [1930] **~o** (hundoraso, sin. *mel/-hund/o*) *PV 1930*; *EB 1988*, 71#33.

vertebr/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 139a, *MV*. ‖ **~aro** Z *RE* 139a.

vertic/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (*(geom.)* Spitze; ne en *EG 1904*).

vertikal/ [1889] **~a** Z *RE* 15b, 123b (perpendikulara), *MV*, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*la internaj ~aj partoj de la konstruo*); Jon *ESv 1893,* 63. ‖ **~e** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 ([la termitoj] *nur kun granda malfacileco povas sin levadi ~e*).

veruk/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 11, *MV*, *UV*.

verv/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Verve, Begeisterung, Schwung; ne en *EG 1904*).

vesik/ [1910] **~o** (anat.) (ark., *vezik/o* kun -z-) GM *EFr 1910*, 255 (vessie *(urinaire)*; plusendas al *vezik/o* kun -z-).

vesp/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 121b, *MV*.

vesper/ [1887] **~o** Z *UL* 20 (*Kaj estis ~o, kaj estis mateno – unu tago*), [v], *DL* 31 (*de l' mateno ĝis la ~o oni havis tie la tutan varmegon de l' suno*), 31 (*Nur je l' ~o* [...] *ili reviviĝis*); G *Blov 1888*, 19 (*Alveninte* [...] *sur ian poŝtan stacion malfrue en la ~o, mi ordonis* [...] *almeti ĉevalojn*); Z *RE* 16a (~o; *je l' ~o*, ~e), 45 (*~o antaŭedziĝa*), 60 (*bonan ~on*), 190b (*sankta ~o*), *MV*. ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 38.1 (*≈a suno ĵetis longajn, groteskajn ombrojn*). **~e** Z *DL* 25 (*Je l' deka horo ~e la kortisto fermas la pordegon de l' domo*); G *Blov 1888*, 13 (*Li alvenis ~e*); Z *RE* 16a (je l' ~o). ‖ **~iĝo** Luyk *Iŝtar* 1924, 37.2 (*li deziras* [...] *atingi antaŭ ~iĝo la apudriveran urbon Damar*). ‖ **~manĝi** G *Blov 1888*, 6; Z *RE* 210b, *MV* 43. **~manĝo** Z *DL* 20; Luyk *Iŝtar* 1924, 42.4 (*la geservistoj pretigis ~manĝon*). **~suno** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*la bonodoro de la ~suno*). ‖ **antaŭ~o** Z *RE* 70b (antaŭtago), 104a (*je l' antaŭ~o*). **somer~o** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*dometo, en kiu ili volis loĝi dum la somer~oj*).

vespert/ [1889] **~o** Z *RE* 101a, 111a, *MV*.

vespr/ [1910] **~o** (reli.) (vespera Diservo) Chris *DeE 1910*, xx [= enk. 20].

vest/ [1887] **~i 1** (vest.) Z *UL* [v], 103b, 114b, 118b, *MV* (ankleiden). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]. **~o** Z *UL* [v], *DL* 26 (*Ironte promeni, purigu vian ~on*), 37 (*Lia nigra ~o estis el la plej kara ŝtofo*), 39 (*mi nun hontis tiel iri, kiel mi iris; mi ne havis botojn, ~ojn*), 39 (*mi min kaŝis sub la ~o de unu vendistino de sukerpanoj*), 40 (*la tajloroj donis al mi novajn ~ojn*), 46 (*vi estas nur ombro, kiu portas ~ojn de homo!*), 43 (*la ~ojn de siaj servantoj oni faras el pli bona ŝtofo, ol oni portas mem*), 47 (*Kia la festo, tia la ~o*); Einst *Plen 1888*, 33 (*la blankaj ~oj sidas tre oportune*); G *Blov 1888*, 3 [a] (*mi elektis malgrandan rakonton,* [...] *kaj mi donis al ĝi internacian ~on*), 18 (*Burmin trovis Marion* [...] *sub la saliko,* [...] *en blanka ~o*); Z *RE* 18b (*hara ~o*), 118a, 134a, 172b (*pastra ~o*), 175b (*pastra ~o*), 228a (*negliĝa ~o*; шлафрокъ, ark. RU germanismo *Schlafrock*), 228a (*trenaĵo de ~o*; шлейфъ, RU germanismo surbaze de *schleifen*, «Schleppe»), *MV* (Kleid), Z *UV*, *Ham 1894*, 67.35 (*funebra ~o*), 111.2 (*Ŝiaj ~oj / Sin disetendis* [en la akvo de la rivero]). ‖ **~aĉo** Milho *Cindr 1907*, 11 (*la ~aĉoj de l'malriĉa knabino fariĝis belegaj vestoj*). **~aĵo** G *Blov 1888*, 6 (*ŝi ordadis kaj kunligadis sian tolaĵon kaj ~aĵon*); Z *RE* 118a. **~aro** Z *RE* 30a (гардеробъ), 118a; B *Sinj 1909*, 10 (*la ~aro de la fraŭlino*). **~ejo** Z *RE* 30a (гардеробъ); B *Sinj 1909*, 10 (*Poste en la ~ejo oni aŭdis grandan bruon de akra marĉandado kaj aĉetado*). **~eto** B *Sinj 1909*, 10 (*Mi trancĉas ~eton el la blua kaŝmiro, tiu en la komodo*; *la ~eton mi dume almenaŭ duonkudros*). **~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 67. **~ita** Z *DL* 21 (*riĉe ~ita sinjoro*); Cart *Bild 1905*, 11 (*~ita per blua veŝto*). **~ujo** (~oŝranko) Einst *Plen 1888*, 22 [g]; Marig *LernIt 1890*, 20 (→ *uj*); Bar *LernHu 1898* [g] 17. ‖ **~aĵlaboristo** *JarL SAT* 1923, 49. **~broso** *FrazL 1903*, 10. **~kesto** *FrazL 1903*, 6 (malle | Koffer | trunk, kontraste al *valizo*). **~pendingo** Z *RE* 18a. **~portilo** Doré *Flut 1907*, [3]. **~purigisto** Cart *Bild 1905*, 11. ‖ **de~i** Svensk 1893, 5 (afkläda).

sen~igi Z *DL* 20 (*Ferminte la pordon, li komencis sin sen~igi*), *RE* 167a, 168a, 169a (*sen~igi la piedojn*). **sen~iĝi** Milho *Cindr 1907*, 12 (*ŝi havis tempon por sen~iĝi antaŭ ol ŝiaj fratinoj alvenis hejme* [de la balo]). **sub~o** G *Kond 1890*, 29 (*la sub~o kaj poste la fajro vundigis al vi la korpon*). **super~o** G *Blov 1888*, 8 (*Manjo* [...] *metis sur sin varman super~on*); [Z] *E-isto* Maj. 1892, 77 ([li] *dusbutonumas la super~on*); Abes *Kralj 1897*, 5 (*eŭropekudrita* [tiel, unuvorte] *super~o*). ‖ **beb~aro** War *GD 1957**. **pied~iĝi** Milho *Cindr 1907*, 16 (*junulino, kiu povos pied~iĝi per la vitra pantoflo*). **pied~o** Z *RE* 116a (*pied~o; doni pied~on* {dufoje}). **purpur~a** Z *Ham 1894*, 8 (*la mateno purpur~a / Sin levas sur la roson de l' monteto*). **supro~o** (kp. *super~o*) *SennR* Nov. 1923, 28.

vest/ [1889: *~a*] **~o 2** (ark., *uest/o*, okcidento). ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 27 (≈*a*° {Okcidenta} *Siberio*).

Vestfali/ [1909*] **~o** (antaŭe *Westfalen*) Boi *PVE 1909*, 394; *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 61; GM *EFr 1910*, 255. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

vestibl/ [1889] **~o** Z *RE* 128b (*~o de preĝejo*), 148a, 199b, *MV*; Lang *LI* Okt. 1898, 156 ([popo,] *kiu ronkis en la ~o*); Nyl *LI* Sep. 1899, 28 ([li] *estis sola en la granda ŝpare lumigita ~o*); Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*li eniris* […] *la ~on de la domo*). ‖ **~eto** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*tra la kontraŭe pordo li iris en ~eton*).

veŝt/ [1889] **~o** Z *RE* 49b, 70, *MV*; Cart *Bild 1905*, 11 (*vestita per blua ~o*).

vet/ [1889] **~i** Z *RE* 8b, *MV*. ‖ **~o** Z *RE* 53b (prodono; *~o* [dufoje]), *Ham 1894*, 109 (*ni faros / Konkursan ~on pri la kapoj viaj* [en duelo]), 110 (*Ni en solena formo faros ~on*). **~e** Z *RE* 16a, 57a, 130b. ‖ **~batali** Z *RE* 190b.

veter/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 25 (*La ~o estis malbona, kaj mi malvarmumis*), 40 (*en pluva ~o mi ĉian*° *estas en la domo!*); G *Blov 1888*, 11 (*La ~o trankviliĝis*); Z *RE* 109b, 110a (ambaŭ: *malbona ~o*), 136a, 185a (*malseka kaj malvarma vetero*), *MV*. ‖ **~flago** Z *RE* 217b. **~mapo** Lewin *MeteoT 1961*. ‖ **glit~o** Z *RE* 32b (гололедица, «glatiso»).

veteran/ [1909*] **~o** (mil.) OA 1-1909.

veterinar/ [1896: *~a*] **~o** (med.) (antaŭe *veterinari/ist/o*) OA 1-1909; *JarL UEA* Maj. 1910, 77. ‖ **~a** Z *Adr 1896*, 10 (*~a kuracisto*). ‖ Kp. *veterinario*.

veterinari/ [1889] **~o** Z *Adr 1889*, 3 (*studento de ~o*). ‖ **~isto** (ark., *veterinaro*) Z *Adr 1896*, 11, 22. ‖ Kp. *veterinara*.

vetur/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 26 (*Mi ~os hodiaŭ al miaj geonkloj*), 29 (*La venontan dimanĉon mi ~os Hamburgon*), 31 (*la homoj promenis, la ~iloj ~is, la azenoj iris*), 41 (*Vi devas necese*° *~i en banejon* {banlokon}); G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis* [...] *~i ĉirkaŭ kvin verstojn*), 9 (*li ~is serĉi atestantojn*); Z *RE* 230a (dufoje), *MV*. ‖ **~o** Z *DL* 41 (*Mi en la somero faros ~on*); G *Blov 1888*, 9 (*la tuta ~o devis daŭri nur dudek minutojn*). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 5 (*la najbaroj ĉiuminute ~adis al li por manĝi*). **~ado** G *Blov 1888*, 8 (*La tutan tagon Vladimiro estis en ~ado*). **~anta** G *Blov 1888*, 10 (*Vladimiro estis ~anta tra kampo tranĉita per profundaj kavoj*). **~anto** (t.e. *pasaĝero*) Z *RE* 129a, 199a, 230a. ‖ **~igi** Z *RE* 14b, 20b. **~igado** Z *RE* 64a. **~igisto** (ark., *koĉer/o*; kp. *trans~igisto*) G *Blov 1888*, 8 (*la ~igisto* [...] *promenadis antaŭ la glit~ila turnilo*); Z *RE* 21a (возница), 64a (извощикъ), 87a, 232a (ямщикъ); Stell *LI LitAld 1905*, 10 (*mia ~igisto suferas pro sama mia malsano*); Milho *Cindr 1907*, 11 ([la feino] *ŝanĝis raton en ~igiston, kaj musojn en lakeojn*). **~ila** *FrazL 1903*, 16 (*~ila (fiakra) taksaro*). **~ilaro** Z *RE* 115a. **~ilego** Z *RE* 218a (фура, moderne «ŝarĝaŭto, kamiono»; Ru germanismo *Fuhre*). **~ilo** Z *DL* 31 (*la homoj promenis, la ~iloj ~is, la azenoj iris*); Einst *Plen 1888*, 24 (*sendu ~ilon garon*° {al la stacidomo}); Z *RE* 21a, 39, 135b, 137a, 173b (*longa ~ilo*), 201b (*~ilo vilaĝana*; телѣга); *FrazL 1903*, 20 (*memmova veturilo* [ark., *aŭtomobilo*,

aŭto]; voiture automobile | Motorwagen°). ‖ **~karto** (hist.) Z *RE* 138a (подорожная, dokumento, kiu rajtigis vojaĝanton lui ĉevalojn en „stacioj“ ktp., analoga do al nuna (vetur)bileto [vmel]). **~pago** Z *RE* 157b (dufoje). **~tendo** Z *RE* 73a.

‖ **A- D** ‖ **al~ejo** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*sinjoro, staranta sur la al~ejo de la hotelo „Cigno“*). **al~i** G *Blov 1888*, 10 (*li ankoraŭ ne al~is al la Ĵadrina arbareto*), 20 (*Ni al~is en vilaĝon*), 20 (*fine vi al~is!*); Z *RE* 156b. **al~igi** Z *RE* 151b. **al~into** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*„Ĉu vi povas doni al mi bonan ĉambron* [...]?“ *demandis la al~into* [la hotelmastron]). **al~o** Z *RE* 139a. **antaŭ~i** G *Blov 1888*, 20 (*Mi igis la postilionon° antaŭ~i*). **ĉirkaŭ~i** G *Blov 1888*, 10 (*Li ~is al la arbaro, esperante baldaŭ* [...] *ĉirkaŭ~i la arbareton*).

‖ **E** ‖ **ekre~i** Z *DL* 34 (*kian° li ekre~is en la patrujon*); Lib *LernLv 1889*, 18. **ek~i** Einst *Plen 1888*, 17 [g]; Johan *EKato* Dec. 1903, 20 ([li per ŝipo] *ek~is okcidenten*). **el~i** G *Blov 1888*, 11 (*Vladimiro el~is el la arbaro*); Stank *Viv 1896*, 23 (*li el~is* [...] *de ni*). **el~inta** G *Blov 1888*, 9 (*apenaŭ Vladimiro estis el~inta en la kampon, eklevis sin vento*). **en~ejo** (kp. simile *al~ejo*, *tra~ejo*). - **1** (ark., loĝejo, gastejo, ŝirmejo) Z *RE* 37b (дворъ, постоялый «kortumo, domaro ĉirkaŭ korto, gastejo kun ebleco tranoktigi vojaĝantojn kaj iliajn ĉevalojn»), 60a (заѣэжій домъ «domo por traveturantoj»), 81a (корчма «drinkejo»). 144b (постоялый дворъ [vd. supre je *RE* 37b]), 154b (rifuĝejo; пристанище «protektejo, ŝirmejo, simpla gastejo»); Goldb *E-isto* Jul. 1893, 100 (*L'en~ej' mia tiama / Pomarbo estis*); Puj *Rev* Okt. 1906, 58 (*Mi trairis la Oran Valon, kaj haltis en la voja en~ejo.... Ĉu vi ĝin konas? Tie estas tiaj knabinoj...!*); Z *1 FA-1923*, 21 (*ili troviĝis jam antaŭ granda en~ejo, kie la malgranda Niko haltis, por tie matenmanĝi*), 143 (*La vojo kondukis tra olivarbaro* [...] *kaj tie staris en~ejo. Kvin aŭ ses almozpetantaj kripluloj sieĝis ĝian pordon*). ‖ RIM. Vd. jam Petro STOJAN (*Deveno kaj vivo de la lingvo Esperanto*, 1953, p. 32) : „Multaj strangaj kunmetaĵoj el la primitiva Eo estas nur mallerte tradukitaj slavaj vortoj: [...], *surbordo* (kajo), *enveturejo* (hotelo), *oraĵisto* (juvelisto) [...]“. - **2** (ark., stacidoma kajo, kie la trajnoj enveturas) Gasse *Kurs 1906*, 47 (*Jes, sed ni tuj supreniru en kupeon, por trovi bonajn angulojn, ĉar estaş multe da personoj sur la en~ejo*); *Kataluna E-isto* Dec. 1912, 545 (*antaŭ la alveno de la vagonaro atendis en la en~ejo la membroj de «Frateco»*). - **3** (pordego aŭ arko kun vojeto de publika strato al privata korto aŭ tereno) Vall *Man 1908*, 13 (*ni ĝin* [la ~ilon] *sekvis ĝis la en~ejo, en kiu maljunĝiĝas tiuj ~iloj*); *PIV 2005*; Pokr *Marg* 2011, 272 (*Ili interparolas en la en~ejo de iu korto./ — Iru al la olivbieno, — flustris Niza tirante la vualon sur la okulojn kaj sin forturnante de viro, kiu pasis tra la en~ejo portante sitelon*); Knii *Krim 2015*, 90 (*la malnova sovetia atak-aviadilo Mig-19, kiu staras sur honora piedestalo ĉe la en~ejo, minace siluetas kontraŭ la ĉielo kun siaj subflugilaj misiloj*), *Idoj 2016*, 186 (*Nun ĝi ĉiukaze°* {ĉiuokaze} *estas grandparte modernigita estonia armea bazo. Staba kaj komunika bataliono, indikas ŝildo ĉe la en~ejo. La enpasejoj por dungitoj estas modernaj, senhomaj aŭtomatpordoj*). ‖ RIM. Kp. DE *Ein|fahrt* (loko) kontraste al tra~ejo *Durch|fahrt* (loko): la *pordego* kaj *vojeto* de la publika strato al la privata korto; en DE oni ne ĉiam distingas inter *Ein|fahrt* (super la vojeto estas nenio) kaj *Durch|fahrt* (super la vojeto estas la doma fasado, oni do tra~as la domon). **en~i** G *Blov 1888*, 10 (*li* [...] *en~is en la mallumon de l' arboj*), 12 (*Vladimiro* [...] *en~is en la korton*). **en~inta** G *Blov 1888*, 11 (*Vladimiro* [...] *ekvidis, ke li estis en~inta en nekonatan arbaron*).

‖ **F-K** ‖ **for~i** Z *DL* 43 (*mi ne for~os el la banejo°* {banloko}); G *Blov 1888*, 9 (*V.* [...] *for~is la domon por sin prepari*), 14 (*V. for~is en la militistaron*); Z *RE* 216a, *Ham 1894*, 106 ([li] *jam ne volos ree for~i*). **for~igi** Z *RE* 209a. **for~inte** G *Blov 1888*, 21 (*for~inte de la preĝejo mi ekdormis*). ‖ **knar~ilo** G *NovAnt 1909*, 4 (*Nigromarano kun knar~iloj*). **kun~i** Z *DL* 41

(*ĉu vi volas kun~i estante mia ombro?*). **kun~o** Z *RE* 199a.

‖ **L-Z** ‖ **super~ita** (ark., *sur/vetur/it/a*; kp. DE über|fahr|en, über = *super*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*La speco de la morto estis:* [...] *super~itaj 74*). **sur~i** Z *RE* 108a. **trans~anta** Waś *LI* Jan. 1896, 3 (*trans~anta juna fakiro*). **trans~i** Z *DL* 30 (*varmaj landoj, kien trans~is unu instruita homo el niaj malvarmaj*); G *Blov 1888*, 19 (*la postiliono*° *trans~is flanke de la loko, kie ni devis el~i*); *RE* 130b. **trans~isto** (ark., *pramisto*) G *Kond 1890*, 30 ([Ĥaron, la] *trans~igisto*). **tra~ejo – 1.** (libera spaco por trairi aŭ tra~i) Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*Ke la subteraj ĉefaj iroj*° {irejoj} *devas esti tiel grandegaj, venas kredeble de tio, ke ili estas la grandaj tra~ejoj* [tuneloj], *per kiuj la loĝantoj* [la termitoj] *enkondukas sian teron, lignon, akvon aŭ provizojn*), *3 FA-1932*, n. 26 (*kaj rapide ili veturis laŭ la fluo de la rivero* [...], *kiuj sur ĉiuj flankoj ŝajnis fermitaj de arbaro kaj kanoj. Sed tamen ĉiam denove montriĝadis ia tra~ejo, kvankam la maljunaj arboj eĉ malsuprenkliniĝis al ili*). ‖ Kp. DE *Durch|fahrt* (loko). **– 2.** (ark., *konstruaĵo*, kp. *en~ejo*) Lidovec *Simb* 1910, 360 (*La domo havis nelarĝan fasadon, nelongan tra~ejon kaj grandan korton. En la tra~ejo loĝis* [!] *domgardisto*); Bult *Vila 1928*, 7 (*La tra~ejo estis longa sed mallarĝa konstruaĵo* [!] *kun tera planko*). **tra~i** Z *RE* 162b.

‖ **aer~anto** (aeronaŭto) Z *RE* 20b (воздухоплаватель). **glit~ileto** Z *RE* 176a (салаэки: *(infana) sledo*). **glit~ilo** G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis* [...] *trovi pretigitan glit~ilon, sidigi sin en ĝi kaj ~i*); Z *RE* 43 (дровни: *glit~ilo vilaĝana*), 176b (сани: *sledo*), *MV* 26. **glit~ila** G *Blov 1888*, 8 (*la ~igisto* [...] *promenadis antaŭ la glit~ila turnilo*). **lu~ilo** *FrazL 1903*, 16 (fiakro). **puŝ~ilo** Z *RE* 200b (тачка); B *Fab 1906*, 14 (*buĉisto, kiu ~igis junan porkon en puŝ~ilo*). **ŝip~ado** *Bern 1906*, [4] (*Ŝip~ado* […] *sur la rivero A.*). **tram~ilo** OA 2-1914 (voiture de tramway; tramcar; Tramwagen).

Vezer/ [1909*] **~o** (rivero *Weser* en Germanio) Boi *PVE 1909*, 394 [→ *Vestfalio*].

vezik/ [1889] **~o** (anat.) (kp. ark. *vesik/o* kun -s-) Z *RE* 163a, *MV*, *UV*. ‖ **haŭt~o** (med.) GM *EFr 1910* (ampoule). ‖ Kp. *vezikl/o*.

vezikl/ [1910] **~o** (anat.) Ver *EncV 1910* (FR vésicule = vezik/et/o).

vezir/ [1889] **~o** (pol.) (antaŭe *veciro*) Z *RE* 17b (визирь; kun -z-), *MV*, *UV*.

Vezuv/ [1910] **~o** (vulkano) (ark., *Vezuvi/o*) M, S *PropN 1910*.

Vezuvi/ [1910] **~o** (antaŭe *Vezuv/o*) B *VdE 1910* [→ *vulkano*] (*Monto, el kies supro eliĝas lafo: ~o*), B *PropN 1910*.

vi [1887] Z *UL* 13 [n] (*ĉu ~ ĝin ne vidis?*), 20 (*Mi prezentas al mi kian vizaĝon ~ faros post la ricevo de mia letero*), [v], *Schl 1887*, 120 (*mi sendas al ≈ la frukton de mia longa laborado*), *DL* 18 (*≈ ĉiuj estas tro fieraj*), 18 („≈“ *ni diras egale al unu persono aŭ objekto kaj al multaj*); Einst *Plen 1888*, 24 (*Mi ≈n petas kuniĝi je mi*); Z *RE* 25b (Вы), 139a (*se ~ volas*), 207a (ci; ты), *MV*; G *Gefr 1889*, 7 (*kiu ion ne rimarkus ĉe ~ viroj!*). ‖ **~a** Z *UL* 19 (*Patro nia, kiu estas en la ĉielo, sankta estu ≈a nomo, venu reĝeco ≈a, estu volo ≈a*), *Majn 1887-1* (*Respondon je ≈a demando* [...] *~ trovos en la verketo*), *RE* 9a (*≈a moŝto*), 201a (cia), *MV* 71, 46 (→ *moŝt*: *≈a reĝa moŝto, ≈a generala moŝto*), *Ifig 1908*, 15 (*bonstato por la ~aj*).

viadukt/ [1890] **~o** Domb 1890, 20 (*Rigardu la belan* [fervojan] *~on, kiun ni tuj traveturos*); OA 2-1914.

viand/ [1887] **~o 1** (nutraĵo) Z *UL* [v], *DL* 19 (*voku la katinon, ĝi ricevos pecon da ~o*), *RE* 49 (*entranĉi en la ~on*), 101b (*tempo de ~o*), 134b, 178a (*porka ~o*; ~aĵo), 189a (*peklita ~o*), *MV* 71 (Fleisch), 16 (→ *da*: *kilogramo da ~o*). ‖ **~a** Z *GVGE 1894*, [3b] (*~a flanko* [de felo aŭ haŭto]; Aasseite). ‖ **~ama** Z *RE* 134b; Boi *Perd 1904*, 5 (*~ama hundaro*). **~manĝanta** Z *RE* 134b.

~vendisto *JarL UEA* Maj. 1910, 63. ‖ **sen~igi** Z *GVGE 1894*, [3a] (aasen).

viand/ [1887] **~o 2** (ark., *karno*) Z *UL* DE [v], *DL* 35 (*Mi fariĝis tro korpa, mi litere ricevis ~on kaj ostojn*). ‖ **~ama** (korpama) Z *RE* 134b. ‖ **dent~o** (ark., *gingivo*) Z *RE* 38b (kalkeo de DE *Zahn|fleisch*). **tibi~o** (ark., *suro*) Z *RE* 66b (tibio).

Viborg/ [1898: ~] [**~o**] (urbo) *LI* Maj. 1898, 75b.

vibr/ [1904] **~i** (kp. ark. *vibraci/i*°) Z *EG 1904* (vibrieren, schwirren); OA 1-1909. ‖ **~ado** Z *EG 1904* (Vibration, Vibrieren); Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*aera ~ado*). **~anta** Stell *LI LitAld 1905*, 5 (*nervoj ~antaj*).

vibraci/ [1908] **~o** (ark., *vibro*) Z *Rab 1908*, 37.24 (*malakordo de la meĥanikaj ~oj*); GM *EFr 1910*, 255 (plusendas al *vibro*).

viburn/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 70a, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*.

vic/ [1889] **~o** (antaŭe *serio*) Z *RE* 15b (*longa amaso*), 18a (~-), 127a, 142a (*laŭ ~o*; vice), 175b, 223b, 225b, 227b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 196a. **~e** Z *RE* 142a (laŭ vico). ‖ **~igi** Z *RE* 111b; Barth *Ludo 1928*, 19 (infanojn). ‖ **~del.** (mll de *~delegito*) *ET* 1920-07-05, 4c (≈*del. de UEA*). **~eprezidanto** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31b (*La akademio elektas* […] *prezidanton, ~eprezidanton*° {nun: ~prezidanton}, *kasiston* {samloke ankoraŭ dufoje kun –e–}). ‖ **unu~a** Z *RE* 118a.

Viĉj/ [1894] **~o** Z *FE 1894*, 38.12 (karesformo de *Vilhelmo*; kp. *Vilheĉjo*, *Vilĉjo*).

vid/ [1887] **~i 1** Z *UL* 13 [n] (*Mi ne scias kie mi lasis la bastonon; ĉu vi ĝin ne ~is?*), 19-20 (*Kaj Dio ~is la lumon, ke ĝi estas bona*), 22 (*En sonĝo princinon mi ~is / Kun vangoj malsekaj de ploro*), 20-21 (*Dezirante ~i, ĉu tio estas vera, mi skribas al vi en tiu lingvo*), [v], *DL* 6 (*mi esperas, ke* [...] *la leganto ~os, ke mi ne fantazias*), 6 (*La leganto ne pensu, ke en la libro* [...] *li ~os iajn mirindaĵojn*), 15 (*neniu eĉ en tio ~as ion grandegan*), 15 (*Sinjoroj la kalkulantoj forgesis tiun simplan leĝon, kiun ili povas ~i sur ĉiu paŝo*), 40 (*mi ~is, kion neniu alia ~is*), 43 (*ŝi tro bone ~is*), 47 (*Kiu vivos, tiu ~os*), *Ald 1888*, 18 (*via adresito ~os* praktike *la oportunecon de l' lingvo*); Einst *Plen 1888*, 31 (*mia patro sin ~is necesita*° *reveni en lian*° *patrurbon*); Z *RE* 17a (~adi), 17b, 160b (*ne ~i*), 208b (ek~i), 213b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 7.4 (*Mi ~as leonon*), 9.5 (*Ni ~as per la okuloj kaj aŭdas per la oreloj*) k.m.a. ‖ **~o** Einst *Plen 1888*, 34 (*ĝi havis ~on* {aspekton} *tre ridigan*); Z *RE* 17a (~iĝo, ekstero). **sin~o** Z *RE* 178a. ‖ **~adi** Z *RE* 17a (~i). **~ado** Z *DL* 43 (*Via konata malsano de tro bona ~ado estas perdita*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 ([aŭtunaj fruktoj] *ĝojigas la ~adon kaj flatas la gustadon*); Z *FK 1903*, 230.30 (*la ~ado* [~kapablo] *malklariĝas*). **~aĵo 1** (ark., *aspekto*) Z *DL* 38 (*Kian ~aĵon havis la ĉambroj internaj?*); *Bern 1906*, [7] (*ĉarma ~aĵo sur la urbon*). **2** (io ~ata) G *Blov 1888*, 7 (*sonĝaj ~aĵoj*); Z *RE* 62 (зрѣлище). **3** (vizio) Z *RE* 17a (видѣніе). **4** (ark., *~indaĵoj*, *monumentoj*) *Adr 1899*, 10 (*deziras korespondadi per kartoj kun lokaj ~aĵoj*). **~ante** Z *FE 1894*, 21.7 (*~ante, ke ŝi estas tiel bela, li demandis ŝin, kion ŝi faras tie ĉi tute sola*). **~anto** Z *RE* 62. **~antulo** (ark.) Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*profetita de ~antulo*° *de Pathmos*° {Patmo} [t.e. la profeto Johano, kiu verkis la Apokalipson en Patmo]).**~ata** Z *RE* 17a (*esti ~ata*). **~ebla** Z *DL* 33 (*estis tute nature, ke la ombro estis ~ebla sur la muro*), *RE* 62, 231b. **~eble** Z *DL* 11 (*estis ~eble, ke la aŭtoroj eĉ ne ~is mian verkon*); G *Blov 1888*, 14 (*ĉiuj decidis, ke ~eble tia estis la sorto de Mario*); Z *RE* 17a (ŝajne), 62, *Ham 1894*, 106.2 (*„Nuda!“ / ≈eble sola, sen siaj gardantoj!*). **~eti** Desh *Avent 1907*, [3] ([de sur la monto] *oni ~etis ankaŭ Granadon, Vegaon kaj Ĥenilon*). **~igo** Z *DL* 11 (*la plej malsaĝaj ŝercoj* [...] *estas por ili sufiĉa ~igo, ke la afero estas „ridinda“*). **~iĝi** Z *MV* 71 (aussehen). **~iĝo** Z *RE* 16, 17a (~o, ekstero). **~ilo** (lorno) Z *RE* 62b. **~indaĵo** Z *DL* 27 (*Mi jam vidis ĉiujn ~indaĵojn de via urbo*); Lib *LernLv 1889*, 23 (probable kun preseraro *~indaĵa*); *Cion 1926*, [3] (*alloga ~indaĵo por ĉiuj turistoj*). **~inte** Z *Ald 1888*, 17-18 (*vi baldaŭ*

vidos, ke la tuta indiferenta amaso aliĝis jam al la afero, [...] *eĉ mem tion ne ~inte*). **~ulo** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 (kontraste al *blindulo*). ‖ **ek~i** Z *DL* 15 (*Se la skribinto* [...] *bone pensus* [...], *li tre facile ek~us, ke tie ĉi estas sofismo*); G *Blov 1888*, 7 (*la patrino ek~is ŝian mal-trankvilecon*); Z *RE* 208b (~i); Ger *L'Esp* Jan. 1898, 10 (*Ktesipo ek~is la potencan Kronidon* [= Zeŭso]). **el~i** (ark., *aspekti*; kp. samstrukture DE *aus|seh|en*) Einst *Plen 1888*, 23 (*La naturo volis scii, kiel ĝi el~as, kaj ĝi kreis Götheon°*); Nyl *LI* Apr. 1900, 66a (*la muzikanto el~is° ĝoja*). **el~o** (ark.) Wahl *Princ 1889*, [7] (*la el~o°* {panoramo} *de tri flankoj ĉe mi estas mirinda*; kp. DE *Aus|blick*, *Aus|sicht*); Meier *GramDe 1891*, 19b (*Aus|sehen* {aspekto (de knabo)}); Postn *LI* Okt. 1898, [145] (*unu elvido°* {panoramo} *de urbo Revelo°*); Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*virino, laŭ el~o°, pli morta ol viva*). ‖ **mal~ebliĝi** Barth *Ludo 1928*, 14 (*kaŝiĝu, mal~ebliĝu!*). **pri~i** *Nürn 1889* [g] 17 (*Sur la monto oni povas pri~i la tutan florantan ĉirkaŭ-aĵon*). **re~i** G *Blov 1888*, 19 (*mi ne scias,* [...] *ĉu mi devas ŝin iam re~i*). **re~o** Z *DL* 17 (*mi kal-kulas jam la minutojn ĝis nia re~o*); G *Blov 1888*, 6 (*Venis la vintro kaj ĉesigis iliajn re~ojn*), 15 (*Kiel dolĉaj estis la larmoj de l' re~o!*). ‖ **sen~igi** (blindigi) G *Kond 1890*, 24 (*la amo propra ofte sen~igas*). **sen~iĝi** (blindiĝi) Z *DL* 32 (*La okuloj de l' instruitulo tute sen~iĝis de tio ĉi*). **tra~ebla** Z *DL* 24 (*Vitro estas tra~-ebla*), *RE* 158b, *FE 1894*, 41.2 (*Vitro estas rompebla kaj tra~ebla*). **tra~eble** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **tra~i** Z *RE* 171b. **tra~o** Z *RE* 171b, 185b.

‖ **antaŭ~ema** Z *RE* 149a. **antaŭ~a** Z *RE* 158b. **antaŭ~i** Z *RE* 148a, 149a. **akra~a** Z *RE* 36b (malproksim~a). **bon~a** Z *RE* 62. **bon~iĝa** (ark., *bonaspekta*) Z *RE* 9a (bela, konvena; kp. DE *gut aus|sehen|d*). **Ĉion~anto** (dio) Majn *Manf 1891*, 5. **malproksim~a** Z *RE* 36b (akra~a). **re~i** Z *RE* 157b. ‖ **okul~anto** Z *RE* 127a. **okul-~ebla** Z *RE* 127a; *LI* Apr. 1896, 55 (*la neopor-tunaĵoj* [fariĝis] *okul~eblaj*). **okul~eble** B *LI* Feb. 1904, 43 (*Okul~eble mi estas tre malsana*). **okul~into** Z *RE* 127a. **ŝajne~o** (ark., *imago*) Z *DL* 32 (*eble ĝi estis tia nur en lia ŝajne~o*); G *Gefr 1889*, 7 (*Ankoraŭ ĝi estas por mi ŝajne~o*). **unua~oto** *LI* Feb. 1896, 25a (*Mi, Micpon venonte, al Vi, mia Dio, / L' unua~oton oferos kun pio*).

vid/ [1894] **~o 2** (ark., *rigard/o*) Z *Ham 1894*, 25 ([la fantomo] *per terura nova ~o°* {rigardo} */ Subite nebuligos vian saĝon*).

vidv/ [1889] **~o** Z *RE* 14b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11. ‖ **~ino** Z *RE* 14b, *Ham 1894*, 70.35 (*Se iam, vin perdinte, mi, ~ino, / Fariĝos de alia vir' edzino!*), *FE 1894*, 11.1 (*Unu ~ino havis du filinojn*), 33.22 (*La juna ~ino fariĝis denove fianĉino*). ‖ **reĝino-~ino** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a (*ŝia avino, la maljuna reĝino-~ino*).

Vien/ [1889: *~a*] **~o** *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *E-isto* Dec. 1893, 190 (*la Bibliografia Instituto en Lejpcigo°* {Lepsiko} *kaj ~o*). ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 7 (*oficisto de la fervojo Varsovia-~a*); Brzo *Univ 1912:2*, 78 (≈*a ĵurnal-isto Arnimo Adler*).

Vig/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 529a (Viga).

Vigil/ [1893] **~oj** Beau *Preĝ 1893,* 14 (*Kvar-tempojn, ~ojn fastos, / Kaj la Grandan Faston tute*).

vigl/ [1889] **~a** Z *RE* 10b (бодрый; maldor-ma), 10b (бойкій [nun бойкий]; lerta, viva), 49a (viva; живой), *MV*; *UV*. ‖ **~i** Lengy *EHu 1903*; *ParGv 1932* (maldormi). ‖ **~iga** Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*subite eksonis ~iga polko*). **~igi** Z *RE* 142a. ‖ RIM. En fruaj tekstoj, ekz. en la trad. de la dikensa „Batalo de l' vivo", Z ofte uzis *viva*, kie oni nun uzas *~a*.

vikari/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 105a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV*; *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] (*malnova ~o*).

viking/ [1900] **~o** (hist.) Nordenstreng *LI* 1900, 144 [t] (*La ~o*).

vikont/ [1923: *~ino*] **~o**. ‖ **~ino** *SennR* Okt. 1923, 2.

viktim/ [1895] **~o** (antaŭe *ofer/o*, *ofer/aĵ/o*) *LI* Dec. 1895, 10 (prop. laŭ vorto de reformita Vp.); Rhod *EnE 1908* (victim - ~o, suferanto, suferulo; (sacrificed) oferito, oferaĵo); OA 3-1921.

Viktor/ [1910] **~o** (vira nomo) B *VdE 1910* [→ eklektikismo] (*~o* Cousin *estas la ĉefo de la spiritualista eklektikismo*).

Viktori/ [1896] **~o** (ŝtato de Aŭstralio *Victoria*) Z *Adr 1896*, 6; Rhod *EnE 1908*, 529a; *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

vikun/ [1935] **~o** (zool.) Wü *EV 1935* (→ *lamo*). ‖ **~lano** Wü *EV 1935* (→ *lano*).

vil/ [1889] **~o** (anat.) Z *MV* (Zotte), *UV*; Beau *EFr 1903* (villosité); Z *EG 1904*; War *NLR* Jul. 1956, 221 (*ja memoros l' idilio / ne sin malvesti eĉ je ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 81b, *EG 1904* (zottig, Zottel-, gezottelt).

vila/ [1910] **~o** (arki.) (sin. *villo*) GM *EFr 1910*, 255 (villa).

vilaĝ/ [1887] **~o** Z *UL* 21 (*sendu ĝin ĉiun ~on ĉirkaŭ la urbeto*), [v]; G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis* [...] *veturi* [...] *en la ~on Ĵadrino*), 16 (*Li alveturis forpermese en siajn ~ojn* {bienojn}); Z *RE* 38a, 180a (село; *~o kun preĝejo*), 180a (селенiе; *kolonio; ~o*; «setlejo»), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 15. ‖ **~a** Z *RE* 86b (*~a industrio*), *FE 1894*, 15.6 (*malriĉa ~a virino*). ‖ **~ana** Z *RE* 43b (*glitveturilo ~ana*), 180b (*~ana surtuto*), 201b (*veturilo ~ana*; телѣга), 218b (*dometo ~a*). **~anino** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*virino* [...] *vestita en ordinara vesto de rusa ~anino*). **~ano** Z *DL* 23 (*La ~ano°* {kamparano, terkulturisto} *sendis al la komercisto centon da ovoj*), *RE* 83b, 100a, 143b (koloniano), 180a (селянинъ; *koloniano, ~ano*; «loĝanto de setlejo»), 220a, *MV* 72 (Bauer; malpreciza traduko, ĝuste *Dörfler* aŭ *Dorfbewohner*; ne ĉiu loĝanto de vilaĝo estas kamparano aŭ bienlaboristo), *UV*, *FE 1894*, 37.3 (*Urbanoj estas ordinare pli ruzaj, ol ~anoj*). **~estro** **1** (ark., *bienulo*) G *Blov 1888*, 9 (*li veturis serĉi atestantojn por la edziĝo inter la najbaraj ~estroj*). **2** (~estro) Z *RE* 21b (войтъ), 193b (староста, *plejmaljunulo*). **~eto** G *Blov 1888*, 5 (*La objekto, elektita de ŝi, estis malriĉa oficero°* {oficiro}*, kiu sin trovis forpermese en sia ~eto* {bieneto}), 11 (*Li ekvidis* [...] *~eton, kunmetitan de° kvar aŭ kvin kortoj*). **~isto** (ark., *bienulo*) G *Blov 1888*, 12 (*Sed ni returniĝos al niaj bonaj Nenaradovaj ~istoj*). ‖ **inter~o** Z *RE* 160b (проселокъ, nun просёлок, «kampara, intervilaĝa vojo, sen asfalto aŭ aliaj specialaj tavoloj»). **sub~estro** Z *RE* 38b (десятский).

Vilĉj/ [1894] **~o** Z *FE 1894*, 38.12 (karesformo de *Vilhelmo*; kp. *Vilheĉjo*, *Viĉjo*).

Vilfrid/ [1908] **~o** (vira nomo) Rhod *EnE 1908*, 544a (Wilfrid).

Vilheĉj/ [1894] **~o** Z *FE 1894*, 38.12 (karesformo de *Vilhelmo*; kp. *Vilĉjo*, *Viĉjo*).

Vilhelm/ [1889] **~o** (vira nomo) (kp. ark. *Wilhelmo°*) G *Gefr 1889*, [3], [5]; *E-isto* Sep. 1893:4, 142 (*~o la Orana* [de Anglio]; *devigis la reĝon ~on III de Anglujo*); Z *FE 1894*, 38.12 (ne en *UV*; karesformoj *Vilheĉjo* aŭ *Vilĉjo* aŭ *Viĉjo*); GM *EFr 1910*, 255 (apud *Vilelmo* sen -h-); OA 7-1958. ‖ **~ino** (virina nomo) Rhod *EnE 1908*, 544a (Wilhelmina).

vill/ [1910] **~o** (arki.) (sin. *vilao*) GM *EFr 1910*, 255 (villa); G *EPl 1916*; Butin *ET* 1920-07-05, 4b (kritikas tiun uzon de Wackrill).

Viln/ [1888] **~o** (ĉefurbo de nuna Litovio, Pl *Wilno*, De ark. *Wilna°*, Lt, De mod. *Vilnius*, Ru *Ви́льнюс*) G *Blov 1888*, 19 (*mi rapidis ~on*); Z *Adr 1889*, 3 (*gub. ~o*), *E-isto* Dec. 1890, Ald. [2], *Adr 1901*, [4]. ‖ Kp. *Vilniuso*.

Vilnius/ [1999] **~o** (ĉefurbo *Vilnius* de Litovio) Kr *GVEG 1999* (*Vilnius*, *ankaŭ Wilna*). ‖ Kp. *Vilno*.

vimpl/ [1952] **~o** (triangula flageto, kojnoflago) (antaŭe *standard/et/o*[Z]) BS *EDe 1952* (Wimpel); Sara *EBg 1963*.

vin/ [1887] **~o** (kuir.) Z *UL* [v], *DL* 21 (*Mi eltrinkis tutan botelon da ~o*), *RE* 17b (~; *pri-*

laborado de ~o), 226b (*ĉampana ~o*), *MV*; Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV*, *FE 1894*, 10.15 (*Lakto estas pli nutra, ol ~o* [komo tiel en la orig.]), 32.5, 34.10 (*glaso por ~o*) k.a.; Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*forta ~o*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ejo** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*. **~ujo** G *E-isto* Dec. 1889, 23b (*≈ujo je l' muro putranta sin tenas*). ‖ **~acido** G *EPl 1916*. **~arba** Wahl *Princ 1889*, 9 (*~arbaj aleoj*). **~bera** Z *RE* 91a (*~bera branĉo*). **~beraĵo** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*korboj plenaj de* [...] *ora ~beraĵo*). **~berbranĉo** G *EPl 1916*. **~bero** Z *RE* 17b, *MV* 72, *UV*. **~berejo** Z *RE* 17b; G *EPl 1916*. **~berkulturisto** (ark., *~/ber/kultiv/ist/o*) *JarL UEA* Maj. 1910, 85. **~berkulturo** G *EPl 1916*. **~berrikolto** G *EPl 1916*. **~bertrunko** G *EPl 1916*. **~berujo** B *GermE* Maj. 1905, 58b (*domo, sur kies muroj rampis sovaĝaj ~berujoj*). **~farado** G *EPl 1916*. **~feĉo** G *EPl 1916*. **~glaso** Diett *Gold 1921* (kp. *pokalo* ĉe Z). **~premejo** OA 9-2007 ([en la dif. de *treti*] *treti (~berojn) en ~premejo*). **~vendejo** G *EPl 1916*. **~vendisto** G *EPl 1916*. ‖ **ĉampan~o** Einst *Plen 1888*, 33 (*ĉie flumetoj°* {riveretoj} *kun buljono kaj ĉampan~o*). **frambo~o** Z *RE* 93a. **Madejro~o** Wü *EV 1935* (= madejro). **pom~o** *FrazL 1903*, 8 (Fr cidre). **sek~bero** Z *RE* 66a, *MV* 72, *UV*.

vinagr/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 211a, *MV*; G *Kond 1890*, 15 (*Mi* [la fiŝon] *pli amas kun oleo kaj ~o*); *Ruth 1893,* 10 (*trempu vian panon en ~on*); Z *UV*, *FE 1894*, 35.6 (*diversaj acidoj: ~o, sulfuracido, azotacido*), 35.8 (*La acideco de tiu ĉi ~o estas tre malforta*). ‖ **~a** G *EPl 1916* (*~a saŭco*). ‖ **~ita** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 ([la salato, ĉu] *malmulte aŭ multe ~ita*). **~ujo** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 (vinaigrier).

Vincent/ [1893] **~o 1** (vira nomo, i.a. de sanktulo) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*La glora hispana predikisto, ~o F.*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*La skulptisto ~o B. en Varsovio*).

Vincent/ [2009*] **~o** (regno) R 2009 (*Sankta ~o kaj Grenadinoj*).

vinĉ/ [1912] **~o** (antaŭe *winĉo°*) *OGE* Maj. 1912:04:11 (44), p. 399 (*La Lingva Komitato malaprobas la enkondukon de la litero « w » en Esperanto kaj akceptas la ortografion « vaĉo », « varfo », « ~o », anstataŭ* waĉo, warfo, winĉo *de la Marista Terminaro*).

vinĉeolol/ [1898] **~o** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 66.

vind/ [1889] **~i** Z *RE* 129b, *MV*, *UV*; Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] ([fig.] *~i veron en rigidaj* […] *formuloj*). ‖ **~o** G *EPl 1916* (~aĵo) ‖ **~adi** Malf *LI* Apr. 1900, 66b ([fig.] *la luno ~adis* [la rozon] *per radioj siaj*). ‖ **~o** Z *RE* 129b (dufoje); G *Kond 1890*, 28 (*novenaskita, kiu* [...] *kuŝas ankoraŭ en la infanaj ~oj*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*la malgrandulon envolvis kompate Anna F. en la tukoj kaj ~aĵoj*); G *EPl 1916* (~o).

vindas/ [1910] **~o** (mar.) GM *EFr 1910*, 255 (guindeau).

Vindclici/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Vindoz/ [2013*] **~o** (komp.) (En *Windows*) R 2009.

Vinifred/ [1908] **~o** (vira nomo) Rhod *EnE 1908*, 544a (Winifred).

vinjet/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909.

vink/ [1887] **~i 1** (ark., *venk/*) Z *UL* 23 (*Post longa laborado / Ĉu mi ne ~os en decida hor'!*). ‖ Rim. Tiu ĉi formo (de La *vincere*), verŝajne spuro de praversio de Eo, aperas en la 6-a specimena teksto, sed ne en fina [v], kie ĝin anstataŭas la nuna *venk/*. Sama eraro en *UL* Pl Fr De En *St*, unuafoje korektita en *UL* He *1888*.

vink/ [1909*] **~o 2** (bot.) OA 1-1909.

vink/ [1952] **~i 3** (fari signojn per la manoj) BS *EDe 1952* (winken).

vinkt/ [1904: *~i*] **~o** (tek.) Z *EG 1904* (derivaĵo); B *VdE 1910*; Wü *EV 1935*; OA 6-1935; *PVS 1954*. ‖ **~i** Z *EG 1904* (baza formo).

vintr/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 6 (*Venis la ~o kaj ĉesigis iliajn revidojn*); Z *RE* 61

(*pasigi la ~on*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 16.20 (*En la ~o oni hejtas la fornojn*), 34.6 (*en ~o ni veturas per glitveturilo*); *Heck 1907*, 117 (*kruda, severa; malsevera ~o*; *en profunda ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 118b (*~a greno*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 75 (*monato* […] *~a*); Z *Adr 1889*, 16 (*≈a Palaco, Arĥivo*). ‖ **~ido** Zeid *LI* Dec. 1895, 11b (*Sed neĝa ~ido revenis al ni* [birdoj] / *Sur montojn, skuante flugilojn kun kri'*).

viol/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 89b, 217b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV*. ‖ **~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*malpale ~a*; violet foncé); Beau *EFr 1903* (~kolora). ‖ **~eto** *Ham 1894*, 18 (*bela ~eto* / *En la printempo*). ‖ **~bruna** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151 (en pn.). **~kolora** Z *RE* 217b; Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151 (en pn.: *~a*; violet); Beau *EFr 1903* (~a). **~koloro** Beau *EFr 1903* (violet *(subs.)*). ‖ **roz~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151 (en pn.).

violac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: violo*); PIV (→ violo).

violon/ [1887] **~o** (muz.) Z *UL* [v], *DL* 29 (*Ĉu vi ludas ~on?*), *RE* 183a, *MV*, *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*La partoprenantoj de la kvarteto:* [...] *la subjuĝisto – dua ~o* [...]), 174 (*ankoraŭ pli plene kaj rave ekkantis la ~o*); Cart *Bild 1905*, 14 (*teniĝo de ~isto sen ~o*). ‖ **~i** Z *GVGE 1894*. ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 14. **~ujo** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 ([li] *metis sian ~on en la ~ujon*). ‖ **bas~o** Minor *EDe 1924*.

violonĉel/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 18a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*La partoprenantoj de la kvarteto: la urba juĝisto - ~o* [...]). ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*.

Vioming/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono), M, S *PropN 1910*.

vip/ [1889] **~o** Z *RE* 8b, 75b (кнутъ: De Knute), 219a (*bati per la ~o*), *MV*, *UV*; Boi *Perd 1904*, 5 (*Mia ~o pagos al vi la salajron de tia insulto!*). ‖ **~i** Z *RE* 134a, 143a (vergi), 219a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~anta** Vic *Kiĥot* 1905, 15 ([kamparano] *maljuste ~anta iun delikatan infanon*). **~eto** Z *RE* 219a. **~ilo** Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*hodiaŭ li elprenis la ~ilon el la mano de senkompata malamiko*). ‖ **re~adi** Vic *Kiĥot* 1905, 14 ([li] *tiel multe lin re~adis, ke la knabo restis kvazau mortinta*). ‖ **~bato** Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*la ~batoj, kiujn vi senprave al li donis*).

viper/ [1889] **~o** (zool.) (iu serpento; kp. *vipur/o*) Z *RE* 47, *MV*, *UV* *[1]1893* (postaj eld. *vipur/o*); Nyl *ESv 1897* (huggorm *(Vipera berus)*); *FK 1903*, 168.8 (*La malgranda ~o tiel fortike enmordiĝis en ŝian koron*); Beau *EFr 1903* (vipère); Z *EG 1904* (Viper, Otter), *TwEDe 1907* (Viper); OA 8-1974, II.A.2. (*La formo ~o troviĝis en la unua eldono de la Universala Vortaro (1894* [ĝuste 1893]*) kaj estis la sola uzata de Zamenhof ĝis 1907. Kiel tia ĝi estas paralela formo al vipuro troviĝanta en la Fundamento, kaj povas esti rajte uzata*). ‖ **~ido** Z *Rab 1908*, 69.1 (*vi friponoj, venenaj ~idoj*).

vipur/ [1896] **~o** (zool.) (antaŭe *viper/o*) Z *UV* *[2]1896* (en la 1-a eld. 1893 *viper/o*). ‖ Rim. Pliajn detalojn vd. en BK II (VO).

vir/ [1887] **~o 1** (persono ĝenerale) Z *UL* [v], *DL* 3 (*~oj kaj ~inoj* [...] *rapidas porti ilian° ŝtonon por la granda* [...] *konstruo*), 28 (*Mi estis infano, mi estis knabo, mi estis junulo, mi estis ~o, – nun mi estas maljunulo*), *RE* 176a (*de bestoj*; «masklo»), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 15. ‖ **~a** Z *RE* 100a. **~e** Desh *Avent 1907*, [3] (*Ploru nun ~ine reĝolandon, kiun ci ne povis defendi ~e*). ‖ **~eca** G *Kond 1890*, 29 (*~ecan vi nenion faris*). **~eco** Z *UL* Fr [v], *UV* (→ *ec*), *FE 1894*, 11 (→ *ec*). **~eto** Z *EG 1904* (→ *et*). **~iĝi** Z *RE* 20b, 99b; Beau *EFr 1903*. **~iĝinta** G *Blov 1888*, 15 (*La oficeroj°, kiuj eliris en la militon preskaŭ infanoj, revenis ~iĝintaj*). **~ina** G *Blov 1888*, 17 (*La sekreto* [...] *ĉiam premas la ~inan koron*); Z *RE* 94a (*mantelo ~ina*); *LI* Apr. 1896, 55 (*malsanoj ~inaj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*~ina aspekto*). **~inaro** *LI* Jan. 1903, 13 (*plej granda parto el ~inaro uzas vestojn* [...] *tute ne en harmonio kun la talio aŭ la tipo de l' portantino*). **~ine** Desh *Avent 1907*, [3] (*Ploru nun ~ine reĝolandon, kiun ci ne povis defendi ~e*). **~ineco**

Z *UL* [v] (→ ec), *MV* (→ *ec*); Niel *LernDa 1890* [v] (→ *ec*); *UV* (→ *ec*), *Ham 1894*, 111 (*En ni* [= mi, la kavaliro Laerto] *montriĝos tuj la ~ineco* [kaj mi ekploros]), *FE 1894*, 11 (→ *ec*). **~ineto** [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (*La ~ineto de l' maro*); Devj *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Kaj vinon havas domo ĉia, / Kaj kiaj estas ~inetoj!*). **~iniĝi** Beau *EFr 1903*. **~ino** Z *UL* [v] (→ *ec*), *DL* 3 (*~oj kaj ~inoj* [...] *rapidas porti ilian*° *ŝtonon por la granda* [...] *konstruo*), 24-25 (*≈ino, kiu sin okupas je kudrado estas nomata kudristino*), 39 (*La ~ino eĉ ne scietis, al kia grava persono ŝi donis kaŝejon*), 49 (*Vivu ankaŭ la ~inoj, / Amikinoj kaj mastrinoj, / Bonaj, laboremaj*), *RE* 228b (*ĉapelo de ~inoj*), *UV* (→ *ec*), *FE 1894*, 11 (→ *ec*), 15.1 k.m.a. ‖ **~adulto** (gejeco) Z *RE* 100a. **~insekso** (gram.) Z *EG 1904* (Femininum). **~intrompisto** Einst *Plen 1888*, 33. **~sekso** (gram.) Z *EG 1904* (Masculinum). ‖ **krom~ino** Z *RE* 105a. **sci~o** Lor *LernCs 1890*, 5 (*sci~oj tentadis instrui lingvon*). **ŝpin~ino** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357.

vir/ [1893] **2** (prop. anstataŭo de *ul/*) Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96 ([mi proponas uzi] *«vir', in'» en loko de*° {anstataŭ} *«ul», «ulin», ekz.* grand~o, grandino).

vir/ [1903] **~o 3** (pp. masklaj bestoj) Beau *EFr 1903* (mâle); Z *EG 1904* (*(bei Tieren)* Männchen); B *VdE 1910* (*Homo aŭ besto* [...]). ‖ **~ino** Z *EG 1904* (*(bei Tieren)* Weibchen); B *VdE 1910* (*Homo aŭ besto* [...]). ‖ **~abelo** Ver *EncV 1910*. **~bovo** Ver *EncV 1910*. **~kato** Straat *ENl 1933*. **~koko** Benn *EDe 1923*. **~ŝafo** Ver *EncV 1910*. ‖ **abel~o** Z *RE* 206a. **bov~o** (ark., [maskla] *bov/o*) Diett *Gold 1921*.

vir/ [1910] **~i** *tr* **4** (mar.) Ver *EncV 1910* (ŝanĝi la direkton de ŝipo por ŝanĝi la flankon, kiu ricevas la venton; Fr virer).

virg/ [1889] **~a** Z *RE* 45b, *MV*, *UV*; Kuŝ *E-isto* Maj. 1894, 93 (*la ankoraŭ tie ĉi restintaj ~aj arbaroj*); Z *FE 1894*, 37. ‖ **≈ino** (= ~ulino) G *Tade 1918,* I.5 (*Sankta Virgin'!*; poezia elizio pro la versritmo). **~ulino** Z *RE* 45a, *FE 1894*, 37.23 (*Preĝu al la Sankta ≈ulino*). **mal~igi** Z *RE* 65a (*per forto mal~igi*), 170b, 202b, *MV*, *UV*. **mal~iginte** Z *Rab 1908*, 7 (*mal~iginte la filinon de riĉa bankiero ĉi tie*).

Virgini/ [1908] **~o 1** (ŝtato de Usono *Virginia*) Rhod *EnE 1908*, 529a; M, S *PropN 1910*; *NLR* Jan. 1956 [v]. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Virgini/ [1910] **~o 2** (virina nomo) B *VdE 1910* [→ idilio] (*La idilio de Paŭlo kaj ~o*).

virt/ [1889] **~o** (1888: *virt/o*) Z *RE* 40a, *MV*; G *Kond 1890*, 23 (*Ridu je* {pri} *la fortuno, ŝi* {ĝi} *povas forpreni al* {de} *ni ĉion, ekster* {krom} *la ~o*); Z *UV*, *Ham 1894*, 24 (*iliaj ~oj estas puraj*), 104 (*ĉu el pasio aŭ el ~o*); Ger *Fant 1895*, 6 (*novaj ~oj, eksciotaj kaj serĉotaj*). ‖ **~aro** Ger *Fant 1895*, 6 (*la antikva ~aro estas dissŝancelita*). ‖ **mal~i** Goldb *LI* Okt. 1898, 154 (*Vi ne mal~u tiel, hom'!*). **mal~o** Z *RE* 143a. ‖ **fratin~o** Stead *The-E* Nov. 1903, [1] (*Kaj Espero, kiel sia*° {ĝia aŭ ŝia} *fratin~o Fido, antaŭvidas je la estonteco*).

virtu/ [1888] **~o** (ark. *virt/o*) Einst *Plen 1888*, 34 (*mi oferis mian vivon pro ~o*).

virtual/ [1910] **~a** Ver *EncV 1910*; *PV 1934*; OA 9-2007 (*~a memoro*; *~a rapido*; *~a realo*). ‖ **~aĵo** OA 9-2007 (en la dif. de *~a*: *Tiu vorto, kiun* ~a *gramatike priskribas, ekz.* memoro, *indikas tion, al kio la ~aĵo similas*).

virtuoz/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 17b; Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV*. ‖ **~a** Cseh *Post* 1936-08-15, 157 (*~a uzo de la lingvo*). ‖ **~eco** Cseh *Post* 1936-08-22, 161 (*la senlima lingva ~eco de K.*). **~ino** G *Kond 1890*, 25 (*Vi parolas kiel la granda ~ino, kiu vi estas*).

virus/ [1910] **~o** (zool.) Ver *EncV 1910*; *PVS 1954*; OA 9.2007.

visaĝ/ [1891] **~o** (ark., *vizaĝ/o*) Meier *GramDe 1891*, 19a.

Visbaden/ [1894] **~o** (urbo *Wiesbaden* en Germanio) (ark., *Vizbadeno* kun -z-) Waŝ *E-isto* Maj. 1894, 91 (*grafo K. von B. en ~o*).

visit/ [1889] **~i** (ark., *vizit/*) *Nürn 1889* [g] 13 (*~i = besuchen*; *Ni vin ~us, se ni havus tempon*); Marig *LernIt 1890*, 36 (*la plezuro vin ~i bald-eble*° {laŭeble baldaŭ}). ‖ **~o** Meier *GramDe 1891*, 29 (*Kia ~o estis tie ĉi?*).

visk/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

viski/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*; *PoŝKal 1907 II*, 85 [r] (*la oficiala ~io de la Tria Kongreso*); OA 2-1914.

Viskonsi/ [1910] **~o** (ŝtato *Wisconsin* de Usono) (ark., *Viskonsino* kun *-n/*) M, S *PropN 1910*.

Viskonsin/ [1908] **~o** (ŝtato *Wisconsin* de Usono) (kp. ark. *Viskonsio*° sen *-n/*) Rhod *EnE 1908*, 529b.

vispr/ [1952] **~i** (flustri, murmuri) BS *EDe 1952* (wispern).

vist/ [1889] **~o** (angladevena kartludo *whist*) Wahl *Princ 1889*, 11 ([la virinoj] *ludas „~on“, sin vestas malbone kaj terure parolas france*); Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ Kp. *wist/o*°.

Vistul/ [1908] **~o** (rivero en Pollando) Rhod *EnE 1908*, 529a; *PropN 1910*.

viŝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 33 (*oni manĝas kaj sin ~as la buŝon*); Z *RE* 116a, 124a (dufoje), 161b (elviŝi, traviŝi, froti), 214b (de~i), *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*~i tablon post la tagmanĝo, ~i polvon de tablo*); *PV 1930* (1. *~i fenestron por pli klare vidi; ~i al si la okulojn*[Z]; 2. *~i polvon de tablo*[B]). ‖ **~ilo** Z *DL* 23 (*La lav-istino alportis mian tolaĵon: ĉemizojn, kolu-mojn, manumojn kaj ~ilojn*° {man~ilojn}), *RE* 140b, 214b, *MV* 72, *UV* (essuie-main | towel | Handtuch | полотенцо | ręcznik); Beau *EFr 1903* (torchon, linge à essuyer); Z *EG 1904* (Wischer, Wischtuch, -lappen). **~tuko** Z *RE* 140b. ‖ **de~i** Z *RE* 124a (dufoje), 194a (defroti), 214b (~i); Beau *EFr 1903*. **el~i** Z *RE* 27b, 64, 161b (viŝi, traviŝi, froti); *PV 1930* (*Mi el~os Jerusalemon tiel, kiel oni el~as pladon*[Z]; [fig.] *la jaroj el~is tiujn rememorojn el la kapo de la homoj*[Z]*; el~i pekon*[Z]). **el~iĝi** *PV 1930* (*lia honto ne el~iĝas*[Z]*; tiu tempo jam delonge el~iĝis el la memoro de la homoj*). **for~i** Z *RE* 59; *PV 1930* (*for~i la larmojn*[Z]*; la plej malforta vento for~os la vortojn skribitajn sur sablo; ĉion mi for~os de la tabulo de mia memoro*[Z]*; for~i la honton, la malbonagadon*[Z]). **for~iĝi** *PV 1930* (*la diferencoj rapide for~iĝis*). **for~ita** *PV 1930* (*tiu memoraĵo estas preskaŭ for~ita de la flugilo de l' tempo*). **tra~i** Z *RE* 161b (viŝi, elviŝi, froti). ‖ **man~ilo** Beau *EFr 1903* (essuie-main); Z *EG 1904* (Handtuch); *PV 1930*. **plum~ilo** Z *EG 1904* (Federwischer).

viŝnu/ [1959: *~a*] **~o** (reli.). ‖ **~a** (→ *ŝala-gramo*) Sek *Nepal 1959*, 212 (*Sankta ŝtono* [...], *~a simbolo*).

vit/ [1930] **~o** (bot.) *PV 1930*; OA 8-1974.

vitamin/ [1954] **~o** *PVS 1954* (*~o A, B, C*); OA 9-2007 (*manko de ~oj estigas malsanojn*; *oranĝoj enhavas ~on C*; *olesolveblaj ~oj (A, D, E, K)*; *akvosolveblaj ~oj (B, PP, C, P)*).

Vitold/ [1893] **~o** (vira nomo) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 34.

vitr/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 24 (*≈o estas travidebla*), 25 (*La tondro estis tiel forta, ke la ~oj de niaj fenestroj ektremis*), 42 (*aliaj per la tuta korpo ektremas, se oni gratas per karbo sur ~o*), *RE* 78, 194a, *MV*, *MV* 72 (*~o de fenestro*; Fensterscheibe); G *NovJ 1891*, 6 (*La optika akso de la meridiana ~o*); Z *UV*, *FE 1894*, 41.2 (*≈o estas rompebla kaj travidebla*); . ‖ **~a** Milho *Cindr 1907*, 11 (*ĉarma paro da ~aj pantofloj*), 23 (*La ~aj pantofloj estis metitaj en ~a kesteto*). ‖ **~aĵo** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*Vento kaj pluvo tremigis la kadukajn ~aĵojn de la preĝejo*). **~aro** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*legendo miriga, malsimpla kiel ~aro de katedra preĝejo*). **~ero** Einst *Plen 1888*, 17 [g] (*~eroj*). **~isto** Diett *Gold 1921*, 52#27; *JarL SAT* 1923, 49. ‖ **~ofaristo** *JarL SAT* 1923, 49. ‖ **kon-servaĵokul~oj** Mott *EEn 1906* (preservers *(spectacles)*). **kristal~o** Z *RE* 220b (kristal~o; RU ĥ-). **okul~o** (sg.) Z *MV* 72, 49 (Brille); Marig *LernIt 1890*, 32 ([fromaĝistino] *kun okul~o sur la nazo*); Z *UV*. **okul~oj** (pl.) Z *DL* 21 (*li ek-*

rigardis min tra siaj bluaj okul~oj), *RE* 127a. **okul~ingo** Einst *Plen 1888*, 19 [g] (Brillenfutteral); Lib *LernLv 1889*, 23.

vitren/ [1910] **~o 1** (zool.) (molusko *vitrena*) Ver *EncV 1910*.

vitren/ [1910] **~o 2** (= vitrino) GM *EFr 1910*, 255 (ambaŭ formoj; vitrine).

vitrin/ [1899] **~o** Nyl *LI* Sep. 1899, 26 (*la Societo Espero* [...] *intencas meti* [...] *~on kun e-aj verkoj* [en la pariza ekspozicio de 1900]); GM *EFr 1910*, 255 (vitreno°, ~o; vitrine).

vitriol/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 86a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 63; *UV*.

Vittenberg/ [1894] **~o** (urbo *Wittenberg* en Germanio) (ark., *Vitenberg/o* kun unu -t-) Z *Ham 1894*, 14 (*Sed kial vi forlasis ~on?*). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 12 (*la lernejo alta ~a*).

viv/ [1887] **~i** Z *UL* 22 (*≈i ankaŭ mi deziras*), [v], *DL* 3 (*≈u l' homaro, ~u la frateco de l' popoloj, ~u eterne!*), 5 (*Ĉu mi post tio ankoraŭ ~os, ĉu mi mortos,* [...] *l'afero tute ne dependos de tio*), 21 (*Hura! ~u la reĝo!*), 37 (*se oni ~us trimil jarojn*), 40-41 (*Vi* [...] *ankoraŭ ne scias ~i en la mondo*), 43 (*mi amas ~i alie ol ĉiuj!*), 47 (*La reĝidino* [...] *eliris sur la balkonon, por* [...] *ricevi la ĝojan kaj tondran „~u!“ de l' popolaj amasoj*), 47 (*Kiu ~os, tiu vidos*); Einst *Plen 1888*, 22 (*≈i signifas militi*), 24 (*mi proponas al Vi trioblan ≈u!*); G *Blov 1888*, 5 (*en epoĥo° al ni memorinda, ~is en sia vilaĝo* [...] *la bona Gavrilo*); Z *RE* 8b (*~i feliĉe*), 87b (*~i harmonie*), 158a (travivi), 210b (*pace ~i*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11.2 (*ili ambaŭ estis tiel malagrablaj* [...], *ke oni ne povis ~i kun ili*). ‖ **~a** Z *DL* 3 (*danki la legantan publikon por la ~a kunsento, kiun ĝi montris por nia afero*), 10 (*lingvoj ~aj*), 33 (*~a estaĵo*), *Ald 1888*, 8 (*Nur ~a konkursa° laboro* [...] *povas doni efektive bonan* [...] *lingvon internacian*); G *Blov 1888*, 6 (*la korespondado fariĝis tiom pli ~a*), 7 (*Ŝi estis apenaŭ ~a*); Z *RE* 10b (vigla, lerta), 46a (farema, agema), 49a (vigla; живой), 118b, *Ham 1894*, 107 (*~a parto de l' ĉevalo*). ‖ Rim. En fruaj tekstoj, ekz. en la trad. de la dikensa „Batalo de l' vivo“, Z ofte uzis *~a*, kie oni nun uzas *vigla*. ‖ **~e** Z *Ald 1888*, 13 (*multaj,* [...] *~e laborante por la afero* [...] *ne sendis ankoraŭ ilian° „promeson“!*), *RE* 49, 52. **~o** Z *UL* 21 (*Kaj pri ~o detruita / Ŝi rakontas kompatante*), *Schl 1887*, 121 (*mi oferis al ĝi la plej bonan parton de mia ~o*), *DL* 31 (*li eksentis novan ~on*), 31 (*~o kaj movado reĝis° malsupre sur la strato*), 48 (*≈o estas tre mallonga, / Kuras ne tenate*), *RE* 13b (maniero de ~ado), 49a, 49b (dufoje), 50a (*de l' vivo, ~o* [trifoje]), 52 (*ĉe l' ~o*), 116b (*ordinara ~o*), 158a (*elspezi por ~o*), *Ham 1894*, 70.32 (*mia tuta ~o tera*), 112 (*kiu ne estas kulpa en°* {pri} *sia propra morto, tiu ne ĉesigas sian propran ~on*), *FE 1894*, 20.21 (*Ni estu gajaj, ni uzu bone la ~on, ĉar la ~o ne estas longa*). ‖ **~-ĝardeno** Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*Min ĉarme ~-ĝardeno floras*). **~sperto** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*~sperto de miljaroj°*). ‖ **~ado** Z *RE* 13b (*maniero de ~ado*; ~o); *Nürn 1889* [a] (*homa ~ado*). **~anta** Z *DL* 5 (*la societo°* [...] *povos tute* libere *uzi la lingvon por* ĉiaj celoj, *kiel ĝi povas nun uzi ĉian* [...] *~antan lingvon*). **~ante** Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **~eca** G *Kond 1890*, 24 (*Sinjoro Ĉelio* [...] *ŝajnas al mi iom tro ~eca*; kp. De *leb|haft*). **~eco** G *Blov 1888*, 18 (*Ĝi ĉiam ekzistis, interrompis kun ~eco Mario*). **~ema** Z *RE* 49b. **~iga** Z *RE* 49a. **~igi** Z *RE* 49a. **~iĝadi** G *Blov 1888*, 16 (*Apud li ŝia kutima pensemo ~iĝadis*). **~iĝi** Z *RE* 118b. ‖ **~ipovanta** Z *Ald 1888*, 8 (*Nur viva konkursa° laboro* [...] *povas doni* [...] *~ipovantan lingvon internacian*). ‖ **al~i** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la homaro ne al~os°* {ĝis~os} *ĝis tiu tempo*; kp. De *er|leb|en*), *Ham 1894*, 15 (*Ho, pli volonte mi en la infero / Renkontus malamikon* [...], */ Ol tagon tiun ĉi al~i*). **mal~a** Z *RE* 55 (*kiel mal~a*), 96a, *FE 1894*, 31.5 (*Lia filo mortis kaj estas nun mal~a*). **mal~aĵo** Z *RE* 127b, *GVGE 1894*, [3a] (mortaĵo). **mal~e** Z *RE* 55b (kiel mal~e). **mal~iĝi** Z *RE* 64b. **mal~ulo** Z *RE* 206a, *E-isto* Apr. 1890, 38a (*la homoj mortis en la akvo kaj venis nur jam kiel mal~uloj en la palacon de la reĝo de l' maro*). ‖ **re~iga** Aur *EKato* Okt. 1903,

5 (*re~iga sango*). **re~igi** Z *RE* 22b. **re~iĝi** Z *DL* 28 (*Kristo re~iĝis*), 31 (*Nur je l' vespero, kian° la suno estis subirinta, ili re~iĝis*), *RE* 22b, 118b; Lib *LernLv 1889*, 22. **re~iĝo** *LI* Feb. 1896, [17] ([la] *re~iĝo* [de la „Biblioteko“] *post la neatendita interrompo*). **sen~a** Z *RE* 32a (*sen~a loko*), 59. **super~i** (ark., *post/viv/i*) Z *Ham 1894*, 22 ([La promeso] *ne super~as / Eĉ la minuton de la promesado*; kp. samsence DE *über|leb|en*), 68.2 (*la memoro de* [je, pri] *granda homo per duonjaro super~os lian morton*), 112 (*lia konstruaĵo super~as milojn da ĝiaj loĝantoj*),). **trans~i** Z *Ham 1894*, 69 (*Trans~u min!*), 104 ([ŝi] *certe ne trans~us lian punon*). **tra~i** Z *RE* 158a (~i). ‖ **etern~o** Lib *LernLv 1889*, 44 (*En ĉielo etern~o*).

vivisekci/ [1903] **~o** (anat.) *FK 1903*, 199.8 (*Memvola ~o*); Ver *EncV 1910*; *PV 1930*; OA 6-1935.

viz/ [1904: *~i*] **~o** (jur.) Z *EG 1904* (Visa, Visum; derivaĵo); OA 4-1929. ‖ **~i** Z *EG 1904* (visieren, (einen Pass) mit Visa versehen; baza formo).

vizaĝ/ [1887] **~o** (kp. ark. *visaĝ/o*°) Z *UL* 20 (*Mi prezentas al mi kian ~on vi faros post la ricevo de mia letero*), [v], *DL* 44 (*la ombro faris miran ~on*), *RE* 83b (*kurbigi la ~on*), 89b, 90a, 104a (*depremi sur la ~on*; vd. la komenton sub *prem/*), 114b (*~o; trajtoj de l' ~o*), 219b (*fari nuban ~on*), *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*lingvo havanta sian propran karakteron, sian propran ~on*); Z *UV*, *Ham 1894*, 108 (*Aŭ kiel la malĝojo sur pentraĵo / Vi estas nur ~o, sed sen koro?*), *FE 1894*, 11.2, 38.7 (*Sur lia ~o mi vidis ĝojan rideton*); Ger 1896, 6 (*La luno plendeme rigardas min per sia ronda ~o*). ‖. **~ego** Z *RE* 98b, 173a, 218b (харя). **~eto** G *Blov 1888*, 20 (*Mia edzino turnis al mi sian palan ~eton*). ‖ **~esprimo** Z *Reviz 1906*, 98.29 (*kun la plej satira ~esprimo*). **~haŭto** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*ŝia ~haŭto* [estis] *iomete pli malhela ol ĉe la virinoj de la lando Uc*). **~kovrilo** (vualo) Z *DL* 27. ‖ **divers~a** Abes *Kralj 1897*, 5 (*divers~a amaso* [da homoj]). **hom~a** Boi *Perd 1904*, 5 (*hom~a skeleto* [maljuna sorĉistino]). **sen~igita** Majn *Manf 1891*, 3 ([la vermoj] *mordetados la sen~igitan korpon*).

Vizbaden/ [2007] **~o** (urbo *Wiesbaden* en Germanio) (kp. ark *Visbadeno*° kun -s-) Kr *GWDE 2007*, 1601a; Kr *PVEG 2018*.

vizi/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Vision, Gesicht, Erscheinung); *PV 1930* (*~o de Jesaja, kiun li vidis pri Judujo*[Z]); OA 6-1935. ‖ **~i** *PV 1930* (*profetaĵo, kiun ~is Jesaja*[Z]).

vizier/ [1889] **~o** (vizaĝŝirmilo de kasko [kp. *ŝirmileto*]) Z *RE* 50b (забрало), *MV*, *UV Ham 1894*, 17 (*Levita estis la ~o, / Kaj ni tre bone vidis la vizaĝon*).

vizit/ [1889] **~i** Z *RE* 103a, 145a, 157b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.6 (*Antaŭ tri tagoj mi ~is vian kuzon kaj mia ~o faris al li plezuron*). ‖ **~o** Z *RE* 17b (визитъ); Jon *ESv 1893*, 63; Z *FE 1894*, 20.6. ‖ RIM. *vizit/* kun -z- imitas (nur) la RU transskribon per -з-, ne la formojn kun -s- kiel en FR, latinidaj lingvoj, DE, EN kaj SV; kp. *visit/*°. ‖ **~adi** Z *Ham 1894*, 6 (*Nun ~adas nokte nian gardon / Terura la fantomo*), *Ifig 1908*, 16 (*templo, kiun / Mi ~adis ofte*). **~anto** *Bern 1906*, [6] ([la urbeto] *altiras la* […] *ŝatantaj ~antoj*). ‖ **konsol~o** *Heck 1907*, 96. ‖ **re~i** Z *Ham 1894*, 18 (*en la dekdua horo / Sur la teraso mi vin re~os*).

vjel/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, 255 (plusendas al *lejro*).

vjetnam/ [2002*] **~o 1** (pers.) *PIV 2002*. ‖ **≈io**, **≈ujo** (regno, sendependa de 1945; sur la teritorio de la nuna ≈io antaŭe ekzistis la tri francaj protektoratoj Annamo, Koĥinĉinio (en *FK 1903* nomita Koĥinĥino) kaj Tonkino) (kp. ark. *Vjetnam/o*°, *Vjet-Nam/o*°) *PIV 2002*; R 2009; *PIV 2020*.

Vjetnam/ [1961] **~o 2** (regno) LA *FrE 1961*, p. XXVI; But *EEn 1967*, 444d; *PIV 1970*. ‖ **~a** *PoŝAtl 1971* #23 (*~a Respubliko* [Sajgono]; *~a Demokratia Respubliko* [Hanojo]). ‖ **~ano** LA *FrE 1961*, p. XXVI; But *EEn 1967*, 444 (≈ano [mn.]); *PIV 1970* (≈ano [mn.]).

Vjet-Nam/ [1989] **~o** (regno) (ark., *Vjetnam/i/o*, *Vjetnam/uj/o*) R 1989.

vjol/ [1910] **~o** (muz.) (hist.) GM *EFr 1910*, 255 (viole); *NLR* Jan. 1956 [v].

Vlad. [1889] (mll de *Vladimiro 1*) Z *Adr 1889*, 31.

Vladimir/ [1888] **1 ~o** (vira nomo) G *Blov 1888*, 6 (*~o* [...] *ŝin petegis, ke ŝi donu sin al li*).

Vladimir/ [1889: ~] **2 ~o** (urbo en Rusio, Влади́мир) Z *Adr 1889*, 13, *Adr E-isto* Feb. 1892, 29 (*gub. ~. Rusujo*).

Vladislav/ [1894] **~o** (vira nomo) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*S-ro ~o U. eldonis verkon*).

Vladivostok/ [1889: ~] **~o** Z *Majn 1889-15* (*esperantistoj ekzistas en Tomsk, ~, Tiflis, Batum, New-York* {tiel}); Waś *E-isto* Okt. 1894:5, 158 ([fervojo] *per tunelo submara de Beringo ĝis ~*); *LI* Maj. 1898, 78b (~); Rhod *EnE 1908*, 529a; *RevO* Jul. 1920, 77a [t] (*Impresoj en ~o*).

Vlam/ [1952] **~o** (ark., *flandr/o*) BS *EDe 1952*; Sara *EBg 1963*.

vo [1893] (nomo de la litero *v*) Vd. je *v/o*.

voĉ/ [1887] **~o 1** (pol.) (esprimo de la opinio de ĉiu pri demando, decido aŭ elekto) Z *UL* 21 (*Estas necese ke grandega nombro da personoj donu sian ~on*), [v], *DL* 13 (*se l' amikoj* [...] *kolektos tiom ~ojn°, kiom ili povos*); Z *RE* 31b (гласъ), 32b (голосъ; plursenca), *MV* (Stimme; plursenca), *UV*. ‖ **~dono** (pol.) Z *DL* 11. **~tono** Doré *Flut 1907*, 6 (*Ŝanĝante sian ~tonon kaj konfidencie*). ‖ **unu~a** Z *RE* 46b. **unu~e** G *Blov 1888*, 14 (*unu~e ĉiuj decidis, ke videble tia estis la sorto de Mario*).

voĉ/ [1888] **~o 2** (sono, servanta al homo, por esprimi senton aŭ penson) Z *DL* 17 (*Mi aŭdas la ~on de la patro*); G *Blov 1888*, 20 (*„Tien ĉi! Tien ĉi!“ ekkriis kelkaj ~oj*); Z *RE* 32b (голосъ; plursenca), *MV* (Stimme; plursenca); Boi *Perd 1904*, 5 (*sibla ~o*), Benn *EDe 1923* (*per tondra ~o*). ‖ **~krianto** Vic *Kiĥot* 1905, 12 ([batita knabo], *kiu estis la ~krianto*). **~krio** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*malgajaj ~krioj*). ‖ **konfuza~e** Boucon *GermE* Apr. 1905, 47a (*la maljuna pastro* [...] *daŭrigis legi konfuz~e epistolon de Sankta Paŭlo al Romanoj*). **hel~a** Barth *Ludo 1928*, 12 (*babiletado hel~a de la knabinoj*). **laŭt~a** Z *RE* 32b. **mult~a** Jung *ET* 1920-04-01, 1b ([fig.; reago] *la* [reklam-] *prospekto* [...] *vekis* [...] *mult~an eĥon*). **raŭk~e** Benn *EDe 1923*.

voĉ/ [1889] **~o 3** (muz.) Z *RE* 32b (голосъ; plursenca), *MV* (Stimme; plursenca). ‖ **kvar~a** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*La motivo iris tuj per kvar~oj akordoj*).

voĉ/ [1889] **~o 4** (ling.). ‖ **~havanto** (ark., *vokal/o*) Z *RE* 31b (гласный).

Vodan/ [1919] **~o** (mit.). ‖ **~ismo** *NovTemp* Okt. 1919, 4b (*de ~ismo al kristaneco*).

vodevil/ [1906: *~eto*] **~o** (teatr.) (leĝera komedio) Z *ER 1909*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~eto** Z *Reviz 1906*, 46.

vodk/ [1957] **~o** (kuir.) (antaŭe *„votka“*) War *GD 1957*; OA 9-2007.

Vogez/ [1910] **~oj** (montaro) *PropN 1910*; GM *EFr 1910*, 255 (Vosges; kp. DE *Vogesen*).

voj/ [1887] **~o 1** (irejo) Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*mi mem trairis similan ~on*), *DL* 10 (*Per kia ~o mi venis al la kreo de mia lingvo*), 20 (*La venonta gasto estas ankoraŭ en la ~o*), 36 (*mi komencis propran ~on*), *Ald 1888*, 4 (*ni devas labori diligente* laŭ la ~o, kiun ni [...] elektis), 5 (tiu ~o [...] *kondukos nin al la celo*), 12 (*la ~on, kiun mi proponas, multaj nomos tro malrapida*); G *Blov 1888*, 3 [a] (*la foriranta aŭtoro montras al ni* [...] *la ~on, kiel ni* [...] *povas nun tute libere labori*), 8 (*Sur la ~o la glitveturilo ilin atendis*), 10 (*Jam pli ol unu horon li estis en ~o*); Z *RE* 50b (*perdi la ~on*), 76b, 97b (*lakta ~o*; kalkeo de DE *Milch|straße*, «lakta strato»), 105b (*provizigi por la ~o*), 164a (путь), 204b (трактъ), *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 5 (*la ~o, sur kiun vi vin ĵetis*), *UV*, *FE 1894*, 25, 33.10 (*Rekta ~o estas pli mallonga, ol kurba*), *GVGE 1894*, [3b] (*kelkajn paŝojn flanke de la ~o*), [3b] (*perdi la*

~on); GM *EFr 1910* (*Kalvaria ~o*). ‖ **~eto** Z *Ald 1888*, 18 (*Estas* [...] *multaj ~oj kaj ~etoj por progresigi l' aferon*), *RE* 42, 194a, 205b (dufoje), *FE 1894*, 38.6 (*Mallarĝa ~eto kondukas tra tiu ĉi kampo al nia domo*); Boi *Perd 1904*, 4 (*fleksiĝo de ~eto*). ‖ **~i** Garz *GramEs 1908*. ‖ **~elekti** Vic *Kiĥot* 1905, 15 ([ĉe la vojkruco] *la ĉevalo ~elektu*). **~forko** (kp. *voj/kruc/iĝ/o*) Luyk *Iŝtar* 1924, 38.2 (*alproksimiĝis al tiu ~forko* [...] *kvar vojaĝantoj*; kp. samstrukture DE *Weg|gabel|ung*). **~gastejo** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*Don Kiĥoto eliris el la ~gastejo*). **~iranto** Z *RE* 163b (vojaĝanto, migranto). **~konstruado** *Cion 1926*, 14 (*ili estis okupata per ~konstruado*). **~kruciĝo** (kp. *voj/fork/o*) Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*~kruciĝoj, kie la vagaj kavaliroj ekpensis, kiun direkton ili devas sekvi*). ‖ **dis~o** Z *RE* 170b. **en~igi** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*deturnante la kondukilojn, li en~igis* [la ĉevalon]). **re~iri** G *E-isto* Jan. 1890, 27a (*re~iri sur maro silenta*). ‖ **fer~a** *JarL UEA* Maj. 1910, 70 (*fer~a oficisto*). **fer~asistanto** *JarL UEA* Maj. 1910, 61. **fer~e** Einst *Plen 1888*, 24 (*Ni venas fer~e*). **fer~isto** *JarL SAT* 1923, 49. **fer~o** Z *RE* 48b, *MV* (→ *fer*), *Adr 1889*, 5 (*~ojo sud-okcidenta*), *UV* (→ *fer*), *FE 1894*, 25.10 (*tiu ĉi fer~o estas konstruota en la daŭro de du jaroj*). **kamp~eto** Lib *LernLv 1889*, 43. **sen~o** G *NovAnt 1909*, 5 (*Rajdas dezerto-reĝo tra l' sen~' sen timo*). **ŝip~o** Cseh *Post* 1936-08-29, 164. **ŝton~o** (ark., *ŝose/o*) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*apude estas situaciita*° {situas} *ŝtonvojo (chaussée - ŝose')*). **tram~o** Z *EG 1904* (Pferde- oder Strassenbahn {*EG 1907* Straßenbahn}, Trambahn oder -way); OA 2-1914. **unu~e** Z *Ald 1888*, 6 (*Por ke la lingvo povu regule, unuforme kaj unu~e progresadi*).

voj/ [1888] **~o 2** (ark., *vojaĝo*; RU путь signifas kaj *vojo* kaj *vojaĝo*. Simile DE *sich auf den Weg machen / begeben*, «meti sin sur la vojo», t.e. ekiri, ekvojaĝi) Z *DL* 5.25 (*La venonta gasto estas ankoraŭ en la ~o*), 41 (*Mi deziras havi kolegon de l' ~o*; kalkeo de DE *Weg|gefährte*), 41 (*mi pagos la koston de l' ~o*), 41 (*Mi pagos la ~on, kaj vi poste verkos priskribon de l' ~o, kaj en la ~o vi penos min malenuigi*), *RE* 164a (путь). ‖ **~a** Z *RE* 192b (*~a kolego*; akompananto). **~i** Garz *GramEs 1908*. ‖ **~iri** G *E-isto* Jan. 1890, 27a (*ni longe sur maroj ~iras*). **~iro** (ark., *vojaĝo*) Z *DL* 41; G *Kond 1890*, 14 ([Amiko, jen] *vi revenis el via ~iro*); *FrazL 1903*, 16 (*Ĉu mi povas havi veturilon por simpla ~iro* [kontraste al *por tempo*, *por tago* ks.]).

vojaĝ/ [1889] **~i** Z *RE* 163b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26.5 (*Mi ~as en Hispanujo*), 26.6. ‖ **~o** Z *Ham 1894*, 106 (*li revenis laca de ~o* [kp. *voj/o 2*). ‖ **~anto** Z *RE* 163b (vojiranto, migranto); Luyk *Iŝtar* 1924, 38.2 (*alproksimiĝis al tiu vojforko* [...] *kvar ~antoj*). **~ista** *JarL UEA* Maj. 1910, 83 (*~ista sindikato*). ‖ **ekre~i** Lamb *LI* Dec. 1905, 527 (*De tie, daŭrigas Uliso, ne ekre~is, kun malĝoja koro*). **tra~i** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*Vi konstante tra~as la landojn de la Ĥamidoj*). ‖ **komerc~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 60. **long~a** Nyl *LI* Apr. 1900, 64a (*long~a migranto*).

vojevod/ [1889] **~o 1** (nobelo) Z *RE* 20a (duko), *E-isto* Jan. 1891, 3a (*En vespero somera ~o kolera / Al la hejma kastelo rapidas*); GM *EFr 1910*, 255.

vojevod/ [1903] **~o 2** (ĉefribelanto) Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*Ni ekiru, kolegoj! ekkriis la ~o* […]*, metinte la pistolon je sia lumbo*).

vok/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 19 (*~u la katinon, ĝi ricevos pecon da viando*), 24 (*Petro kaj Mario estas jam sufiĉe maljunaj, tamen oni ankoraŭ ~as ilin Peĉjo kaj Manjo*), 46 (*Estu prudenta, aŭ mi ~os la gardistojn!*), *RE* 16b, 119a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 16.11 (*Mi ~as la knabon, kaj li venas*), 16.12. ‖ **~o** Einst *Plen 1888*, 23 (*Se* [...] *mia ~o* {verŝajne la aŭtoro intencis skribi *mia voĉo*} [estus] *telegrafo,* [...] *mi volus kriadi en la mondon* [...]*: Ellernu ĉiuj la lingvon internacian!*); Z *RE* 74. ‖ **al~i** Z *RE* 20b (proklami), 152b. **al~o** Z *RE* 152b. **el~adi** *LI* Mar. 1896, [33] (*la patriotismo* [...] *ĉiam el~adas*° [kaŭzas] *batalon inter la lingvoj naturaj*; kp. samstrukture DE *hervor|ruf|en*). **el~ante** Zakr *LI* Okt. 1898, 158 ([pensoj aper-

adas] *el~ante ĉiam tiajn samajn pentraĵojn* [imagojn]). **el~i** Z *RE* 26b, *Ham 1894*, 106 (*Talentoj viaj* [...] / *Ĉe li envion tian ne el~is*); *LI* Feb. 1896, [17] (*el~i respekton*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 (*el~i la entuziasmon*). **kun~aĵo** Lib *LernLv 1889*, 45 (*Ĉia kun~aĵo aŭdegis* […] la kanton […]). **kun~i** G *Blov 1888*, 3 [a] (*la* [...] *Filozofia Societo* [...] *decidis kun~i internacian kongreson*); Z *RE* 188b. **re~i** Z *RE* 124a, *GVGE 1894*, 4b (abberufen [de posteno, ofico]); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 72 (*Ni re~as al la memoro de ĉiuj niaj amikoj*). **re~o** Z *GVGE 1894*, 4b (Abberufung [de posteno, ofico]), 4b (*letero de re~o*; Abberufungsschreiben). ‖ **helpo~ado** Einst *Plen 1888*, 35 ([en la infero] *estis* [...] *kriado, ĝemado,* [...] *helpo~ado*).

vokabl/ [1952] **~o** (vorto, ĉefe fremdlingva, kiun oni devas parkeri lernante fremdan lingvon) BS *EDe 1952* (Vokabel). ‖ **~aro** (kajereto, en kiun, ĉe lernado de fremda lingvo, oni notas novajn, ĝis nun nekonatajn vortojn, kiujn necesas parkerumi) BS *EDe 1952* (Vokabular, Vokabularium, Wörterverzeichnis, Vokabelheft).

vokal/ [1888] **~o** (ling.) (ark. sin. *voĉl-havl/antlo*) Z *Let 1888-1* (*ŭ* [...] *estas uzata nur post ~oj*), *RE* 31b, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*mallongaj ~oj ofte estas forglutataj*); Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV*, *FE 1894*, 27.4 (*Anstataŭ „la" oni povas ankaŭ diri „l'" (sed nur post prepozicio, kiu finiĝas per ~o)*). ‖ **~a** Z *Let 1888-1* (*La formon* l' *mi ordinare uzas (pro* [...] *mallongeco) post prepozicioj kun fino ~a*), *RE* 21b (вокальный).

vokativ/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 60a; Jon *ESv 1893,* 63; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

vokt/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, 255 (surveillant, intendant, préposé); Back *ESv 1919.*

vol/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 4 (*se mi ~us la respondojn je ĉiuj demandoj eldoni kune*), 7 (*Kiu ~as, ke mi sendu al li ĉiun venontan kajeron*), 9 (*Mi ne ~us fari ian premon sur la juĝo de l' publiko, kaj mi ~us, ke la mondo kreu mem sian decidon*), Z *RE* 10b (*Dio ~u*), 139a (*se vi ~as*), 220a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9.3 (*Donu al la birdoj akvon, ĉar ili ~as trinki*), 16. **pli ~i** Z *Ald 1888*, 12 (*se ili ne pli ~as uzi alian lingvon*). ‖ **~e** Z *DL* 42 (*~e ne ~e li devis konsenti*), *RE* 21b (*~e-ne~e*), *Ham 1894*, 103 (*ni ~e-ne-~e devis montri kuraĝon* [kaj defendi nin kontraŭ la korsaroj]); *LI* Feb. 1896, [17] (*~e-ne-~e*° {~e-ne~e (nur unu streketo)}). **~o** Z *UL* 19 (*Patro nia,* [...] *estu volo Via, kiel en la ĉielo, tiel ankaŭ sur la tero*), *Majn 1887-1* (*mi dankas vin kore por via bona ~o*), *Schl 1887*, 121 (*krei lingvon por la tuta mondo laŭ sia ~o*); G *Blov 1888*, 5 (*la ~o de la senkompataj gepatroj baras nian feliĉon*); Z *RE* 22a (libereco), *Ham 1894*, 108 (*Se oni volas agi, oni agu* / *En la minutoj de la ~o*; *La ~o povas baldaŭ malfortiĝi*). ‖ **kontraŭ~e** Z *DL* 27 (*submovu seĝon sub liajn piedojn, kaj li kontraŭ~e sidiĝos*), *RE* 22a (malgraŭ, kontraŭ), *Ifig 1908*, 6 (*mi servas* / *Al vi, diino,* […] / *Nur kontraŭ~e*). **laŭ~a** Z *Ald 1888*, 5 (*fari en ĝi iajn laŭ~ajn ŝanĝojn mi de nun jam ne havas la privilegion*). **mem~a** Z *RE* 40 (добровольный, «volonta»). **mem~ulo** Z *RE* 21b (волонтеръ, nun волонтёр; Ru francismo surbaze de *volontaire*, same De *Volontär*, «sensalajra aŭ honorofica laboranto»; nun pli kutima *volontulo*, vd. tie); Gar 1896, 6 (*mortigita estas simpla soldato el mem~uloj*). **ne~a** Z *RE* 108b. **ne~e** Z *RE* 21b (*~e-ne~e*). **pli~i** G *Kond 1890*, 18 (*mi pli~as glason da grogo aŭ punĉo*; unuvorte, kp. ~ *voli* duvorte); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*kian temperaturon vi ~volas* [*?*]; unuvorte). ‖ **bon~a** Einst *Plen 1888*, 26 (*Atendante Vian bon~an respondon, mi havas l'honoron esti* / *Via humila servanto*), (*kelkajn bon~ajn monkinojn°, por kiuj li plenumis komisionojn°, li dankis la pastrecon sen ekzameno*). **kontraŭ~e** Z *DL* 27; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **sci~a** Z *RE* 92b; Stank *Viv 1896*, 19 ([la] *salono* [...] *ne povis enspaci ĉiujn sci~ajn*). **sci~eco** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 46 (*li elvokis la sci~econ°* {sci~emon} *de*

ĉiuj Jaltanoj); Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*la sci~eco° de niaj najbaroj*).

volan/ [1912] **~o** (sport.) Dueh *EDa 1912*.

Volapuk/ [1898: ~] [**~o**] (antaŭe *Volapük*) [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 6 (*S^ro B. estis la granda apostolo de ~ en Bruselo*).

Volapük [1887] (ark., *Volapuk/*; vd. *vpo*) Z *UL* 6 [n], *Schl 1887*, 120 (*Kian° mi antaŭ 5 jaroj aŭdis pri la° ~', mi ne forĵetis mian laboron, ĉar la konstruo de ~' ŝajnis al mi ne tute praktika*), *Ald 1888*, 3 (*la kalejdoskopaj rompaĵoj kaj ŝiraĵoj de la° Volapük'*). **~o** Einst *Plen 1888*, 23 (*~o° jam estas ellernata de la oriento ĝis la okcidento*); Z *E-isto* Nov. 1889, 4 (*danke la° ~on°*). ‖ **≈a** Z *E-isto* Nov. 1889, 4 (*estinta prezidanto de klubo ≈a*); Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a (*mi legis Vian ≈an leteron*). ‖ **~ano** Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **≈igita** *E-isto* Nov. 1889, 3 (*ĉiuj idealistoj* [...] *jam estis ≈igitaj*). **≈isto** Z *E-isto* Nov. 1889, [t] (*sinjoroj ≈istoj; mj.*), 4 (*multaj ≈istoj* […] *transiris sur la flankon de Eo*), 5, 6, 12 (*~istoj*; mj.); Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a (*La germanaj ~istoj°* {maj.} *estas tiel blindigitaj, ke ili ne povas trovi la grandan diferencon* [inter Eo kaj Vp]).

volem/ [1952] **~o** (kampa agariko *Lactaria volema*) BS *EDe 1952* (Brätling); Sara *EBg 1963*.

Volfgang/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 544a (Wolfgang).

Volg/ [1889: *~a*] **~o** (topo.) (rivero en Rusio) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 ([konstruo de fervojo] *de la Norda Dvino ĝis ~o*); Rhod *EnE 1908*, 529a; B *PropN 1910*. ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 13 (*~a-Kama* Commerz-Bank).

Volhini/ [1910] **~o** (regiono) (ark., *Volini/o* sen -h-) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Volini/ [1910] **~o** (regiono) B *PropN 1910*; [W]. ‖ Kp. *Volhini/o°* kun -h-.

voliŝovik/ [1920: *~a*] **~o** (ark., *bolŝevist/o*). ‖ **~a** *RevO* Jul. 1920, 80b (*Tie* [ĉe siberia marbordo] *regis ~a armeo la urbon*), *RevO* Aŭg. 20, 86b (*ĉiu alveturinta el Rusujo estas suspektata esti ~a*).

Vologd/ [1894] **~o** (topo.) (urbo en Rusio) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 ([konstruo de fervojo] *de la urbo ~o ĝis Arĥangelsk*).

volont/ [1889] **~e** (kp. ark. *volunte*) Z *RE* 126b, *MV* (gern), *UV*, *FE 1894*, 15, 25.4, 42.11 (*Mi ~e plenumis lian deziron*); Vic *Kiĥot* 1905, 11 ([la ĉevalo] *~e ekmarŝis*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. **~o** Z *RE* 126b (deziro). ‖ **ne~e** Z *Ifig 1908*, 18 (*De la ligil' malnova ne~e / la lango liberiĝas*).

Volsk/ [1893: ~] [**~o**] *E-isto* Feb. 1893, 32a [r] (*Tiun ĉi verkon oni povas ricevi ĉe M. J. S. en ~, gub. Saratov*).

Volt/ [1989] **~o** (rivero) (ark., *Voltao*) R 1989, pn. 4. ‖ **Supra-~o** (hist.) (nuna regno *Burkino*) (ark. *Voltalando*) R 1989, pn. 4.

Volta/ [1957] **~o** (rivero en Burkino kaj Ganao) (kp. ark. *Volto°*) War *GD 1957* (Volta). ‖ **~lando** (hist.) (nomo de Burkino ĝis 1984; ark. sin. *Volti/o°*, *Supra-Volto°*) *PIV 1970*; *PIVS 1987* (plusendas al *Burkina-Faso*); *PIV 2002* (kun aktualigita dif.: *Eksa nomo de Burkino*).

volte/ [1957] **~o** (pp rajdarto) War *GD 1957* (volte *(équitation)*). ‖ **~i** War *GD 1957*.

Volter/ [1957] **~o** (franca fam. nomo *Voltaire*) War *GD 1957*; R 2013. ‖ **≈a** (filoz.) War *GD 1957*. ‖ **≈ano** (filoz.) War *GD 1957*. ‖ Kp. *volteranism/o*.

volteranism/ [1957] **~o** (filoz.) War *GD 1957*. ‖ Rim. Dube, ĉu analizenda kiel *volter/an/ism/o* (ĉu celita estas ebla *volter/ism/o*?).

Volti/ [1971] **~o** (hist.) (nomo de Burkino ĝis 1984) (ark., *Volta/land/o*) *PoŝAtl 1971* #29.

volucel/ [1910] **~o** (zool.) (muŝo *volucella*, el la genro de sirfoidoj, kies larvo disvolviĝas en la nesto de vespoj aŭ de burdoj) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957*; But *EEn 1967* (buzzing swift-flier, hoverfly, Syrphus).

volum/ [1889] **~o** Z *RE* 203a, *MV*, *UV*.

volumen/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (*(geom.)* Volumen; ne en *EG 1904*); OA 4-1929.

volunt/ [1910] **~e** (ark.) GM *EFr 1910*, 255 (forte malrekomendas kaj plusendas al *volonte*).

volupt/ [1889] **~o** Z *RE* 146a (~a deziro), 183b, *MV*, *UV*; Ger *Fant 1895*, 6 (*malpia ~o eĉ al la virinoj de mortontoj*). ‖ **~a** Z *RE* 146a (*~a deziro*; ~o), 183b (~ema). **~e** Z *Ham 1894*, 20 (*ili mem senzorge kaj ~e / Sur flora vojo de gajeco paŝas*). ‖ **~ema** Z *RE* 92b, 146a, 183b (~a), 184a; Beau *EFr 1903* (~ama). ‖ **~ama** Beau *EFr 1903* (~ema).

volut/ [1910] **~o 1** (arki.) (kp. *spiral/aĵ/o°*) Ver *EncV 1910*.

volut/ [1907] **~o 2** (molusko *voluta*, genro de bukcinoidoj) Ver *VocTT 1907* (volute); Ver *EncV 1910*.

volv/ [1889] **~i 1** (verbo) Z *RE* 18a, 51, 178a (kun~i), *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 99a. ‖ **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 113b, 114b, 121a. **de~i** Z *RE* 123b (dufoje). **dis~i** Z *RE* 166a (dufoje), 167b. **dis~iĝadi** Z *A 1905*, 3.1 (*Por ke ia regno* […] *povu sane dis-~iĝadi, estas necese, ke* […]). **dis~iĝi** Z *A 1905*, 6.2 (*Tio ĉi povus naski la penson, ke nia lingvo restos ĉiam rigida kaj neniam dis~iĝos*; kalkeo de DE *ent|wickel|n*). **dis~iĝo** *SenkompReg 1907*, [1] (*la historio de la Brita disvolviĝo*). **dis~ita** Z *RE* 166a (inteligenta; kp. samsence DE *ent|-wickel|t*). **dis~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*personoj, kiuj kun intereso observadis la dis~on de la ideo*); Mott *EEn 1906* (→ *dis*). **el~i** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 ([la] *„entuziasmo“ kun* [kiu] *la oratoro e~is kaj defendis la demandojn*). **en~i** Z *RE* 51a (~i), 54b (enkovri), 86b, 113b, 119b, 211a. **en~o** Z *RE* 113b, 114a. **for~i** Z *RE* 58. **kun~i** Z *RE* 177b, 178a (~i). **kun~o** Z *RE* 177b. **sur~i** Z *RE* 102b, 114b.

volv/ [1910] **~o 2** (molusko *volva*, genro de bukcinoidoj) Ver *EncV 1910*.

vom/ [1889] **~i** Z *RE* 9b, 171b (*mi ~as*), *MV*; G *Kond 1890*, 21 (*La kapo sin turnas al mi; mi devos ~i*); Z *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 171b. ‖ **~ilo** Z *RE* 171b.

vor/ [1955] **~i** *NLR* Sep. 1955 [v] (manĝegi, manĝadi); War *GD 1957*. ‖ **~ema** War *GD 1957*. ‖ **karno~a** War *GD 1957*. ‖ Kp. karnivor/oj (zool.).

vork/ [1981] **~o 1** Piĉ *Litom 1981*, 275 (laboro, laboraĵo, uzino, fabriko; de EN work). ‖ **~i** Piĉ *Litom 1981*, 275 (labori). ‖ **~ilaro** Piĉ *Litom 1981*, 275.

vork/ [1984] **~o 2** (arki.) *ParGv [3]1984* (grava konstruaĵo *(aŭtovojo, ponto, tunelo ks)*; FR ouvrage); *PIVS 1987* (*ministerio pri publikaj ~oj*); War *GD [3]1994* (ne en *GD [2]1976*; ouvrage d'art *(pont, autoroute)*; *la publikaj ~oj*); *PIV 2002*. ‖ **~mastro** *PIVS 1987*; War *GD [3]1994* (ne en *GD [2]1976*; ouvrage); *PIV 2002*.

vork/ [1987] **~o 3** (hist.) (arki.) (mil.) *PIVS 1987* (Parto de fortikaĵo: *antaŭŝovita ~o*); War *GD [3]1994*; *PIV 2002*; Kr *GWDE 2007* (→ Vorwerk – *antaŭŝovita ~o*), *PVEG 2018*. ‖ Kp. avangarda fuort(et)o, ekstera fortikaĵo.

Voroneĵ/ [1899: ~] [**~o**] (urbo en Rusio) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 163 (*la Societo medicina de ~*); *Voron ~1900* [t] (*La unua lumero de Eo en ~*); Rhod *EnE 1908*, 529a; B *PropN 1910* (*~o*). ‖ **~a** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 163 (*La ~a medicina societo*); *Voron ~1900* [sub la foto] (*~a S-to Esp-a* [Societo Esperantista]), [1] (*~a 1-a gimnazio*).

vort/ [1887] **~o 1** (ling.) Z *UL* 20-21 (*mi eĉ unu ~on ne almetas en alia lingvo*), [v], *DL* 6 (*Multaj kredeble balancas senkrede la kapon, legante miajn ~ojn*), 9 (*mi parolos kelkajn ~ojn pri tiuj kritikoj*), 17 (*La ~o „la“ estas nomata „artikulo“°*), 21 (*≈oj kunmetitaj estas kreataj per simpla kunligado de simplaj ~oj*), 29 (*La ~on „met“ ni uzas tian°, kian° ni volas esprimi ian faradon*), 36 (*Mi promesas, kaj unu homo – unu ~o!*), *Ald 1888*, 7 (*Tio ĉi estas la unua kaj la lasta* persona *~o en la afero*), 9 (*esprimi siajn pensojn sen ia kreado de novaj ~oj*), 9 (*en la tuta „Dua Libro“ vi ne renkontas eĉ unu nove kreitan ~on!*), *RE* v-vi [a] (*la plena ~aro* [...] *devas esti nur helpo por tiuj, kiuj mem ne povas*

aŭ ne volas krei novajn ~ojn), *RE* 18b (*per malmultaj ~oj*; mallonge), 184b, 184b (*per unu ~o*), 211b (*favorigi per belaj ~oj*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 ([agi] *per faroj / Pli ol per nudaj ~oj*), 111 (*Flamaj ~oj volas / El mi eksplodi*), *FE 1894*, 27.5 (*~oj kunmetitaj*). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; Z *RE* 184b (elbuŝa). ‖ **~areto** Z *Ald 1888*, 16 (*unutempe (danke la ~areton) vi* [...] *donas al la tuta mondo la eblon korespondi libere*). **~aro** Z *UL* 20 (*oni devas sole aldoni al la letero malgrandan folieton nomatan „~aro“*), *DL* 3 (*plenaj ~aroj*), 10 (*~aro* [...] *farita el radikoj Sanskritaj*), 12 (*tiuj amikoj* [...] *volus jam vidi ~arojn nacia-internaciajn*), *Ald 1888*, 9 (*la fundamenta ~aro enhavas nombron da vortoj sufiĉan*), 12 (*sufiĉe plena ~aro jam estas preta ĉe mi*), 13 (*mi eldonos ~arojn returnitajn* {inversajn} *(nacia-internaciajn)*), 16 (*~aroj rektaj*), *RE* 184a, *MV* [t] (*Meza ≈aro*), 5 [a] (*Tiun ĉi ~aron mi nomas meza ~aro,* [...]), *UV* (→ *ar*), *FE 1894*, 34.14 (*per helpo de ~aro hispana-germana*). **~iĝi** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*la demando ~iĝas*). ‖ **~fabrikisto** Bour *LI* Jan. 1905, 17-18 (*~fabrikisto enkondukas en niajn vortarojn novajn vortojn tute ne internaciajn*). **~farado** Z *Ald 1888*, 7 (*laŭ la reguloj de la internacia vort~ado*). **~lingvo** *Nürn 1889* [a]. ‖ **e~o** Z *DL* 20 (*La adverboj (e~oj), kiuj estas kreitaj el aliaj ~oj, finiĝas je la litero „e“*. **far~o** Z *DL* 29-30 (*„Meti“ inter la verboj (far~oj) estas tio sama, kio „je“ inter la prepozicioj*; kalkeo de ark. DE *Tu|wort*). **fek~o** War *GD 1957* (gros mot, mot ordurier). **gvid~o** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*la gvid~o „evoluo“, unue stampita de Lamarck°* {Lamarko} *kaj Darwin°* {Darvino}). **radik~o** (ling.) Z *Ald 1888*, 3 (*la ~aro el radik~oj povas esti farita tre malgranda*); G *Blov 1888*, 4 [a] (*La solaj du nomoj de arboj, kiujn mi ne povis formi el la radik~oj, mi prenis el la lingvo latina*).

vort/ [1894] **~o 2** (promeso) Z *Ham 1894*, 71.7 (*la sinjorino tro multe promesas.* / [Hamleto] *Sed ŝi plenumos sian ~on!* [kp. DE sein Wort halten]).

vost/ [1887] **~o 1** (zool.) Z *UL* [v], *RE* 218b (хвостъ), *MV*, *UV*.

vost/ [1893] **~o 2** (astr.) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la densigita ~o de la kometo*); B *VdE 1910* [→ kometo] (Astro, kies vojo ĉirkaŭ la suno estas tre longforma elipso kaj kiun akompanas longa luma strio, nomata ~o {ĉe *~o* nur: *~o de bestoj*}).

vost/ [1907] **~o 3** (de fortepiano) Doré *Flut 1907*, [3] (*fortepiano* [...] *kun ~o aŭ sen ~o*).

vost/ [1967] **~o 4** (de ŝipo). ‖ **ŝip~o** (mar.) But *EEn 1967* (sin. → *poŭpo*).

votka [1920] (ark., *vodk/o*) *RevO* Jul. 1920, 77a (*rusa manĝaĵo kune kun „~“*).

vpo [1888] (mll de *Volapük(o)* aŭ *Volapuko*) Einst *Plen 1888*, 23 (*tiu ĉi vpo. nur estis komenco kaj introdukcio° al la lingvo internacia*).

vring/ [1955] **~i** *NLR* Sep. 1955 [v] (premtordi).

vual/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 25b, 140a, *MV*, [Z] *E-isto* Sep. 1890, 45b (*la vento kaptadis ŝian longan blankan ~on*), *UV*. ‖ **de~igo** *NovTemp* Okt. 1919, 4b ([fig.] *de~igo* [...] *pri° misteroj*). ‖ **nokt~o** Cart *TraTur 1905*, [1] ([fig.] *okfoje kovris teron nokt~o*).

vulgar/ [1903] **~a 1** (populara) Beau *EFr 1903* (vulgaire *(qui est admis, qui est mis en usage par le commun des hommes)*); Z *EG 1904* (vulgär, [all]gemein verbreitet, üblich, verständlich); OA 1-1909 (vulgaire | vulgar, common | vulgär, gemein | вульгарный | ordynarny); B *VdE 1910* (*Ĝenerale uzata de la popolo, triviala: ~a esprimo*); *PV 1930* (*Ĝenerale, ordinare uzata: ~a antaŭjĝo, eraro; ~a lingvo* (= buŝa, kontraste kun la skriba)). ‖ **~e** B *VdE 1910*; *PV 1930* (*~e akceptita traduko*). ‖ **~aĵo** *PIV 2005* (*esprimo ~a* [ekz. stelscienco anst. astronomio]). **~eco** B *VdE 1910*. **~igi** Beau *EFr 1903* (vulgariser); Z *EG 1904* (vulgarisieren, gemein[-üblich, -verständlich] machen); *PV 1930* (*~igi novan eltrovon*).

vulgar/ [1930] **~a 2** (peĵorative: kruda, maleleganta) *PV 1930* (*triviala, maldelikata*). ‖ **~e** *PV 1930* (*fremduloj malgraciaj,* [...] *~e ridantaj*[B]). ‖ **~aĵo** PIV (*esprimo ~a* [fivorto]). **~eco** Lidia Z *Quo 1933* (*li volas sufoki la ~econ kaj mizerecon de la ordinara vivo*).

Vulgat/ [1933] **~o** (Bibl.) Straat *ENl 1933*.

vulkan/ [1889] **~o 1** (geol.) Z *RE* 21b, 25b, 117b, *MV* (en Eo kun -u- kiel en DE, *Vulkan*; *RE* notas kaj вулканъ (-u-) kaj волканъ (-o-), nuna RU вулкан; kontraste -o- en FR, EN: *volcan*, *volcano*), [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*se la ~oj* [...] *ŝtopiĝos, la tero krevos*); Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV*; Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*elsputanta ~o*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Borel *GermE* Jan. 1905, 11a (*~aj fenomenoj*; *~aj erupcioj*). ‖ **~devena** Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*insuletoj, ĉiuj ~devenaj kaj ĉirkaŭataj per zono de rifo*).

Vulkan/ [1894] **~o 2** (mit.) Z *Ham 1894*, 66.19 (*l' imago mia estas nigra / Simile al la forno de ~o*).

Vulkan/ [1905] **~o 3** (unu inter la Lipariaj Insuloj) Borel *GermE* Jan. 1905, 12a.

vuln/ [1910] **~o** (med.) (ark., *vundo*) GM *EFr 1910*, 255 (forte malrekomendas kaj plusendas al *vundo*).

vulp/ [1889] **~o** (besto) Z *RE* 89b, *MV*, *UV*. ‖ **~ino** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~teriero** (hundoraso) *EB 1988*, 71#15.

vultur/ [1889] **~o** (birdego) Z *RE* 81a, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, [3b] (*mortaĵomanĝa ~o*; Aasgeier).

vulv/ [1910] **~o** (anat.) Ver *EncV 1910* (vulve); *PV 1930*; OA 9-2007

vund/ [1887] **~i** (med.) Z *UL* [v], *RE* 169b, 216a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *UL* 21 (*Mia ~o refrapita / Min doloras resangante*); Luyk *Iŝtar* 1924, 30.10 (*Ĉiuj ~oj cikatriĝas post paso de tempo*). **~ita** G *Blov 1888*, 14 (*trovinte lian nomon en la nombro de la* [...] *grave ~itaj* [...]*, ŝi falis sensente*); Z *Ham 1894*, 72 (*~ita laŭte krias*). ‖ **brul~o** Z *RE* 114a, 118b (dufoje); G *Kond 1890*, 29 (*mi sanigis viajn brul~ojn*). **streĉ~o** GM *EFr 1910* (effort *(méd.)*). ‖ **ne~ebla** Z *Ham 1894*, 7 (*Kiel aer' li estas ne~ebla*). **sen~a** G *NovAnt 1909*, 17.

Virtemberg/ [2005*] **~o** (lando *Württemberg* en Germanio) *PIV 2005* (apud *Vurtembergo*).

Vurtemberg/ [1910] **~o** (lando *Württemberg* en Germanio) *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 69 (*Esslingen (Germanujo, ~o)*). ‖ RIM. Kromformo laŭ *PIV 2005 Virtembergo*.

Z

z, Z [1887] (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ **~o** Z *E-isto* Feb. 1893, 32 (*La literojn de nia alfabeto mi proponas nomi en la sekvanta maniero:* a, bo, co, ..., ŭo, vo, zo), *FE 1894*, 1, *GVGE 1894*, [3a] (*de A ĝis ≈o*); OA 7-1958.

z [1890] (prop. laŭ kiu „z“ reprezentu la sonon „c“ (ts), ekz. *zitron/*° anst. *citron/*) [Run] *E-isto* , 42a (*Laŭ tio oni skribos ekzemple:* grandezo° *anstataŭ* grandeco, belezo° *anst.* beleco).

Zaara/ [1907: ~] [**~o**] (dezerto) (ark., *Saharo*) Desh *Avent 1907*, 5 (*kreskaĵoj*° [plantoj] *kolektitaj sur la suproj de Atlas*° {Atlaso} *kaj en la dezerto ~*° {Saharo}).

Zake/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 544b (Zacchæus).

Zair/ [1987] **~o** (hist.) (rivero) *PIVS 1987* (nomo de la rivero Kongo de 1971-1997); *PIV 2002*.

Zairi/ [1987] **~o** (hist.) (regno) *PIVS 1987* (nomo de la Demokratia Respubliko Kongo, Kongo Kinŝasa, de 1971-1997; Zair/i/o); *PIV 2002* (Zair/i/o).

Zambez/ [1910] **~o** (rivero) M, S *PropN 1910*. ‖ **~lando** (hist.) S *PropN 1910* (kp. *Zambezi/o*, *Zambi/o*).

Zambezi/ [1910] **~o** (hist.) (lando) M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Zambez/land/o*, *Zambi/o*.

Zambi/ [1967] **~o** (regno) (iama Nordrodezio, sendependa de 1964) But *EEn 1967*, 444d; R 2009. ‖ Kp. (hist.) *Zambez/land/o*, *Zambezi/o*.

Zamenhof/ [1887] [**~o**: ~’] Z *UL* kovr. 4 (*Al sinjoro D*[ro] *L. ~’ / Por D-ro Esperanto / en Varsovio*), *Nom 1* (*Ĉiuj supre skribitaj verkoj povas esti ricevataj* [...] ĉe D-ro ~’ en Varsovio); *UV* [t]; OA 8-1974, B). ‖ **≈ano** Aur *EKato* Okt. 1903, 3 (*homoj pli ≈anoj ol ~ mem*). ‖ Mll «Z-f».

Zanzibar/ [1910] **~o** (insulo) M *PropN 1910*; *Edin 1915*, 286a.

Zbislav/ [1890] **~o** (urbo) Phill *E-isto* Apr. 1890, 40b (*s-ro Lorenc en ~o*).

zebr/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 60b, *MV*; Jon *ESv 1893,* 63; *UV*. ‖ **~ino** Beau *EFr 1903*.

Zefaniah/ [1891: ~] [**~o**] [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9a] (*la profeto ~*).

zefir/ [1889] **~o** (meteo.) (vento) Z *RE* 61a; Jon *ESv 1893,* 63; Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*ĉiuj ventoj, escepte la solan ≈on*); Rhod *EnE 1908*, 544b (≈o, Zephyrus); G *NovAnt 1909*, 17 ([la infanon] *karesas / ≈o dolĉa*); OA 4-1929.

Zegris/ [1907] **~o** (hist.) (etno) Desh *Avent 1907*, [3] (*La gento de l’ ~oj kaj de l’ Gomeloj loĝiĝis en la reĝolando Fez*).

Zeland/ [1906] **~o 1** (regno *Nova ~o* en Oceanio) *Societ* Aŭg. 1906, 6. ‖ **Nov-~o** (regno) Rhod *EnE 1908*, 524a; *JarL UEA* Maj. 1910, 61; R 1922, R 2009.

Zeland/ [1910] **~o 2** (provinco en Nederlando) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Zen/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 544b (Zeno).

zenit/ [1889] **~o** Z *RE* 61a, *MV*; Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV*, *FE 1894*, 3; G *LI* Feb. 1910, 62 ([En 1886] *Volapük atingis la ~on de sia famo*).

Zenobi/ [1908] **~o** (virina nomo) Rhod *EnE 1908*, 544b (Zenobia).

Zenon/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 544b (Zenon).

Zetland/ [1908] **~o** (insularo) (ark., *Ŝetlandoj*) Rhod *EnE 1908*, 527a (Shetland); *Edin 1915*, 285b; *ET* 1920-07-05, 4c; But *EEn 1967*, 444d (apud *Ŝetlandoj*).

Zeŭs/ [1890] **~o** (mit.) G *Kond 1890*, 28 (*Pro* {Je} *~o, la kaptilon de fajro mi ne vidas*); *Lir 1893,* 38 (*Ed*° {Kaj} *~o al bela Diino / Parolis kun dia favoro*). ‖ **~a** Kof *Ili 1895*, 3 (*Filo Latona kaj ~a*). ‖ **~amato** Kof *Ili 1895*, 5 (*Ho, ~amato Aĥilo*).

Z-f [1889] Z *Majn 1889-16* (*Mia plena nomo estas Ludvigo Lazaro (Ljudovik Markoviĉ ~* [Zamenhof]*)*).

zibel/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 187a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 67.35 (*mi metos sur min ~an pelton*). ‖ **~ino** Beau *EFr 1903*.

zigen/ [1910] **~o** (insekto *zygaena*) Ver *EncV 1910*; War *GD 1957* (zygène); But *EEn 1967* (burnet moth).

zignif/ [1889] **~i** (ark., *signif/*) Lib *LernLv 1889*, [v] 70 (apsihmet).

zigzag/ [1889: *~e*] **~o** Z *EG 1904* (Zickzack); OA 1-1909; Barth *Ludo 1928*, 14 (*salti en ~o alidirekten*). ‖ **~e** [Z] *E-isto* Dec. 1889, 23b [= *FK 1903*, 40.3] (*la fajraj fulmoj ~e sin ĵetadis en la ŝaŭman maron*). **~i** Z *EG 1904* (im Zickzack verlaufen, gehen, führen).

Zimbabv/ [2009*] **~o** (regno, antaŭe *Rodezi/o*) R 2009.

zingibr/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 66b, *MV*, *UV*.

zink/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 221b (цинкъ, De Zink, pron. ambaŭ c-), *MV*; Jon *ESv 1893,* 63; Z *UV*. ‖ **~i** Beau *EFr 1903* (recouvrir de zinc *(zinguer)*). ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*.

zinkografi/ [1910] **~o** Ver *EncV 1910* (Fr zincographie).

zip/ [1957] **~o** (antaŭe *glit/ferm/il/o*) War *GD 1957* (fermeture éclair); OA 9-2007.

zizani/ [1910] **~o** (akvo-graminaco *zizania* el Azio kaj Ameriko, kiu liveras sukeran farunon) Ver *EncV 1910* (Fr zizanie).

zizel/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 198a, *MV*, *UV*.

zo [1893] (nomo de la litero *z*) Vd. je *z/o*.

zoark/ [1894] **~o** Z *GVGE 1894*, [3a] (Aalmutter); GM *EFr 1910*, 255 (zoarcès).

Zobeid/ [1893] **~o** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*la legendo pri la belulino ~o*).

zodiak/ [1889] **~o** (astr.) Z *RE* 62a; Jon *ESv 1893,* 63; *FK 1903*, 236.3 (*markitaj punktoj kun la signoj de la ~o*); OA 1-1909.

Zoe/ [1908] **~o** (vira nomo) Rhod *EnE 1908*, 544b (Zoe).

zolotnik/ [1889] **~o** (iama rusa mezuro de pezo, 4,2658 g) Z *RE* 62b (золотникъ).

zon/ [1889] **~o 1** (vest.) Z *RE* 87a, 146b, *MV* (Gürtel), *UV*, *FE 1894*, 3. ‖ **~i** (ĉirkaŭmeti) Z *RE* 121a, 138a, 146b, 150a; Beau *EFr 1903*; Setä *FiE 1923*. ‖ **kol~eto** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*ŝi volis fari ĉenetojn kaj kol~etojn* [el la ringformo semo de la sovaĝa malvo]).

zon/ [1893] **~o 2** (difinita spaco, regiono) Jon *ESv 1893,* 63; Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*insuletoj, ĉiuj* […] *ĉirkaŭataj per ~o de rifo*). ‖ **ĉirkaŭ~ita** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*insulo surakva, ĉirkaŭ~ita de bronza nerompebla muro*). ‖ **mur~o** *Bern 1906*, [4] (*en* [la] *mur~o* [inter la muroj; de la urbo Thun]). **nebul~o** G *NovAnt 1909*, 13.

Zonj/ [1918] **~o** (ina karesnomo) G *Tade 1918*, [3-a eld. p. 127] (*~o surmetas* [...] *la varŝavajn°, blankajn, atlasajn ŝuetojn*).

zookultur/ [1912] **~o** Dueh *EDa 1912*.

zoolog/ [1910] **~o** (antaŭe *zoologi/ist/o*, kp. ark. *zoologisto°*) Chris *DeE 1910* (Zoolog, *zoolog(iist)o*), Chris *DeE 1923*; Wü *EV 1935*; OA 7-1958.

zoologi/ [1889: *~a*] **~o** G *NovJ 1891*, 4 (*Tiu ĉi termino estas prenita el la regno de la ~o kaj anatomio*); Z *FE 1894*, 3; *LI* Dec. 1895, 15; *FK 1903*, 77.6 (*Profesoro de ~o N*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~a** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 20a (*vortoj ~aj*). ‖ **~isto** (ark., *zoolog/o*, kp. *zoologist/o°*) Z *EG 1904*.

zoologist/ [1905] **~o** (ark., *zoolog/o* au *zoologi/ist/o*) Cart *Bild 1905*, 14 [t].

zorg/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 26 (*la gemastroj espereble ~os, ke la gastoj bone pasigu la tempon*), 36 (*Ne ~u!*), 152b (dufoje; rifuĝigi), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 103 (*≈u, ke la reĝo ricevu la leterojn*), *FE 1894*, 3, 18.14 (*Mi ~as pri ŝi tiel, kiel mi ~as pri mi mem*); Beau *EFr 1903* (*Vi ~as pri ĉio dum mia forestado*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (soigneux). **~e** Z *DL* 23 (*mi vidis grandan senharaĵon, kiun li* [...] *~e kaŝis*). **~o** Z *DL* 41 (*~oj kaj suferoj lin tormentis°*), *RE* 120a, 133a, 142b, 159a (*Dia ~o*). ‖ **~ado** G *Blov 1888*, 7 (*ilia karesa ~ado* [...] *disŝiradis al ŝi la koron*). **~ante**

Z *Ald 1888*, 14 (*ni devas labori* [...] *ne ~ante tion, kion diras aŭ faras aliaj*), *A 1905*, 7.1 (*~ante pri tio, ke ĉiuj uzu tiujn vortojn en la sama formo*). **~anto** Z *DL* 24 (*Mi estas la ~anto de tiu ĉi infano*), *RE* 120a, 142b, *MV* (Vormund); Marig *LernIt 1890*, 19 (→ *o*; il tutore); Z *UV*. **~ato** Z *DL* 24 (*Mi estas la ~anto de tiu ĉi infano, kaj ĝi estas mia ~ato*), *RE* 133b, *MV* (Pflegling); Marig *LernIt 1890*, 19 (→ *o*; il curatelato); Z *UV*. **~eco** [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (*ŝi montris la plej grandan ~econ kaj amon*). **~ema** Z *Ham 1894*, 21 (*La homoj* [/] *En tiu punkto estas tre ~emaj*). **~eme** Z *A 1905*, 5.3 (*la diversaj lernolibroj kaj vortaroj,* [...] *el kiuj la plej gravaj estas eldonitaj tre bone kaj ~eme*). **~inda** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*dezirante scii kiajn grandaprezojn enhavas la ~inda ujo*). **~ita** Beau *Sint 1901*, [2] (*skribaĵo pli ~ita pri la literatura stilo*). **~itaro** Z *RE* 129a; Beau *EFr 1903* (troupeau spirtituel, ouailles). ‖ **antaŭ~i** Vila *LernEs 1901*, 40 (prevenir; kalkeo de DE vor|sorg|en). **antaŭ~o** Beau *EFr 1903* (précaution). ‖ **lamp~isto** Cart *Bild 1905*, 11 [t]. **ne~a** Z *RE* 108a. **sen~a** Z *RE* 7a; Beau *EFr 1903*. **sen~e** Z *Ham 1894*, 20 (*ili mem sen~e kaj volupte / Sur flora vojo de gajeco paŝas*). **sen~eco** Ger *Fant 1895*, 14 (*kiam li fariĝis konato de Sokrato, li perdis la gajecon kaj sen~econ*).

zoster/ [1924*] **~o** (med.) (kp. ark., *zostr/o*) Z laŭ *PIV 2020*; Pucc *EIt* ³*1924*, 248.

zostr/ [1910] **~o** (med.) (ark., *zoster/o*) GM *EFr 1910*, 255 (zona).

zuav/ [1904] **~o** (hist.) (mil.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

Zujdermar/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

zukr/ [1889] **~o** (ark., *suker/o*) *Nürn 1889* [g] 10 (*unu kilograma* [legu *kilogramo*] *da ~o*). Tamen *sukr/ Nürn 1889* [v] 32b.

Zulu/ [1910] **~o** (gentano) M, S *PropN 1910*. ‖ **~lando** (topo.) M, S *PropN 1910*.

Zululand/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 529b (→ *Zululand*; ne certe dedukteble ĉu *Zulu/land/o* surbaze de *zulu/o* aŭ (pli probable) *Zululand/o*); Pack *DkE 1909* (same); *Edin 1915*, 286a (same).

zum/ [1889] **~i** Z *RE* 50a, 195b, *MV*, *UV*; Gar 1896, [3] (*Mi memoras, kiel ni kuris en la arbaro, kiel ~is la kugloj*). ‖ **~o** Z *FE 1894*, 3; Gar 1896, 4 (*Mi aŭdas la krakadon de griloj, la ~on de abelo*).

Zuriĥ/ [1893] **~o** (nun pli kutima *Zurik/o*) *E-isto* Jan. 1893, 14; Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 ([li] *fondas en ~o fabrikon*).

Zurik/ [1910] **~o** (antaŭe *Zuriĥ/o*) B *PropN 1910*; War *GD 1957*. ‖ **~ano** War *GD 1957*.

Aliaj literoj, signoj kaj simboloj

= [1889] (signo de egaleco) *Nürn 1889* 8 (*la bona patro ~ der gute Vater).*

: [1896] (dupunkto) [Ger] *LI* Mar. 1896, 37 (*la 1:a gimnazio en Tiflis*), 38 (*Literaturo de la lingvo Eo, ĝis 1:a Marto 1896*).

° [1894] (signo de paperformato) Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 ([verko de] *120 volumoj en 8°*).

% [1889] (signo de procentaĵo) Z *Nom (Adr)*, 38 (*Por la poŝta transsendo oni devas aldoni po 20~ de la kosto de l' verkoj*).

! [1887] (elkriosigno) **adiaŭ!** Z *UL* [v], *E-isto* Jan. 1891, 3b (*Pesto! mi vin jam skuos, mi vin plori instruos!*), *Ham 94*, 42,26 (*Jes! drinkado,* [...] *aŭ malpacemeco*). ‖ Rim. Se la elkriosigno finas frazon, la sekvanta frazo komenciĝas per majusklo. Sed se elkrio nur enkondukas frazon, Z daŭrigas per minusklo kiel en la supraj ekzemploj.

1, 2, 3 ktp. ĝis **10, 100, 1000** [1887] Z *UL* [g 4].

½ [1890] (simbolo de *duona*) Lor *LernCs 1890*, [28] ([La E-isto] *kostas 1 fl. 30 kr. por ~ jaro*).

¼ [1890] (simbolo de *kvarona*) *E-isto* Sep. 1889, 2 (*Ĝi kostas 1 markon por ~ jaro*); Lor *LernCs 1890*, [28] ([*Kosto*] *3 leva por ~ jaro*).

¾ [1892] (simbolo de *tri kvaronoj*) *E-isto* Jan 1892, 7 (*la ceteraj ~ estos senpage fordonataj al la aŭtoroj*).

à [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

ch [1889] (simbolas *ĉ*) *E-isto* Nov. 1889:1:02, p. 12 (vd. sub h 2 en la ĉefa parto).

dd [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

è [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

gh [1889] **1** (simbolas *ĝ*) *E-isto* Nov. 1889:1:02, p. 12 (vd. sub h 2 en la ĉefa parto).

gh [1893] **2** (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

h [1889] (simbolo por ^) *E-isto* Nov. 1889:1:02, p. 12 (ch, gh, hh, jh, sh, vd. sub h 2 en la ĉefa parto).

hh [1889] (simbolas *ĥ*) *E-isto* Nov. 1889:1:02, p. 12 (vd. sub h 2 en la ĉefa parto).

ĥh [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5] (*Beshleĥhemo*).

I, i [1893] (simbolo de *unu* en la latina nombrosistemo) Z *Adr 1889* [t] (*Serio I*), [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*papo Gregorio XVI*); Beau *Preĝ 1893,* 8 ([papo] *Leono XIII*; ark. nun prefere *Leono 13-a*).

ì [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

jh [1889] (simbolas *ĵ*) *E-isto* Nov. 1889:1:02, p. 12 (vd. sub h 2 en la ĉefa parto).

kh [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

ò [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

sh [1889] **1** (simbolas *ŝ*) *E-isto* Nov. 1889:1:02, p. 12 (vd. sub h 2 en la ĉefa parto).

sh [1893] **2** (prop. por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5] (*Beshleĥhemo*).

ss [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

th [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

ü [1887] (neesperanta, sed i.a. litero de De kaj Vp., uzata i.a. en la komencepoke oftaj vortoj *Volapüko* kaj *Nürnberg*).

V, v [1890] (simbolo de *kvin* en la latina nombrosistemo) Domb 1890, [ald] IV, VI, VII; [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*papo Gregorio XVI*).

Aliaj literoj, signoj kaj simboloj

W, w [1890] **1** (neesperanta litero, okaze uzata por kontraŭfundamente transskribi vortojn el i.a. la germana, angla, korea, taja kaj aliaj lingvoj), ekz. *E-isto* Feb. 1890, 31b (*s-ro* [W. H. Trompeter] *el Schalke (Westfalo°)* {Vestfalio, de DE *Westfalen*}); pliajn ekzemplojn vd. en la ĉefa parto je *W*, *w*.

W, w [?] **2** (neesperanta litero, uzata kiel simbolo en la internacia teknika kaj scienca nomenklaturo) ekz. por *vato* (unuo de povo en la internacia sistemo de mezurunuoj, W, nomita laŭ la skota inĝeniero J. WATT).

Wo [1910] (internacia simbolo de la kemia elemento *volframo*) B *VdE 1910* (→ volframo).

X, x [1890] **1** (neesperanta litero, simbolanta iun aŭ ion nekonatan) Domb 1890, 20 (*Vi scias eble, ĉu la vagonaro haltas en ~*); G *NovJ 1891*, 4 (*la 10 rubloj de sinjoro X.*). Kp. samsence «N.» kaj «Y».

X, x [1893] **2** (simbolo de *dek* en la latina nombrosistemo) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*papo Gregorio XVI*; *en la daŭro de la X-a centjaro*); Beau *Preĝ 1893,* 8 ([papo] *Leono XIII*; ark. nun prefere *Gregorio 16-a*, *Leono 13-a*).

X [1896] **3** (simbolo de la *deka* monato, en la kristana kalendaro – Oktobro) Z *Adr 1896* [t], [a] (*en la tempo de 1/X 1893 ĝis 1/X 1895*).

Y, y [1891] **1** (neesperanta litero, simbolanta iun aŭ ion nekonatan) G *NovJ 1891*, 4 (*la 10 rubloj de sinjoro X. aŭ la 25 rubloj de sinjoro Y.*). Kp. samsence «N.» kaj «X».

Y, y [1898] **2** (neesperanta litero, uzata foje por transskribi fremdan nomon al Eo) Bar *LernHu 1898* [g] 12 (*Nev-York°* {ark. *Nov-Jorko*}).

zh [1893] (propono por transskribi hebrean literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

zz [1893] (propono por transskribi persan literon kaj sonon al Eo) *Ruth 1893,* [5].

Aliaj konkordancoj

Jenaj verkoj povas eble esti helpaj por trovi pliajn unuajn uzojn de vortoj en Esperanto. Ofte temas pri konkordancoj de Zamenhofaj tradukoj aŭ aliaj verkoj de li. La listo estas ĉerpita el la *Berlina Komentita Bibliografio de la Vortaroj kaj Terminaroj de Esperanto* (BKB 2017), kie oni trovas klarigojn pri la aranĝo kaj la mallongigoj. Vd. aldone la fontojn menciitajn en la Antaŭparolo 2011. Multaj fruaj vortaroj krome havas rubrikon "Novaj vortoj enkondukitaj de la aŭtoro" (ekz. Rhod *EnEo 1908*), aliaj verkoj ofte glosaroj de uzitaj "novaj" vortoj.

1904 **Th., E.** Novaj vortoj Esperantaj donitaj aŭ aprobitaj de d-ro L. Zamenhof. Bystřice-Hostýn: "Český Esperantista", 1904. 12 p. — pr. Družstvo Knihtiskárny, Hranice. 20x14 cm. 1 381 kapvortoj.

1906 Vortoj ĉerpitaj el „Hamleto". Paris: Lingva Komitato 1906. 4 p. — Serio: Esperantista Dokumentaro 1 [ED 1]. En IEMW. Kp. tuj sekve.

1907 **Corret**, P[ierre] (1881-1936) [W]. Vortoj ĉerpitaj el „Hamleto". En: Lingvo Internacia 1907:12, p. 315-316.

1907 **Ellis**, John (~1863-1923) [W]; **Millidge**, Edward Alfred (1865-1941) [W]; **Wackrill**, Alfred Edward (1862-1924) [W]; **Schafer**, Adela (1865-?) [W]. Vortoj elĉerpitaj el Hamleto kaj ne troveblaj en Universala Vortaro. Paris: Esperantista Centra Oficejo, 1907.

1907 **Parisot**, J. Pri la vortoj ĉerpitaj el „Hamleto". En: Lingvo Internacia 1907:12, p. 365-366.

1907 **Mencel**, Riĉardo. Vortoj ĉerpitaj el ‚Fundamenta Krestomatio de la lingvo Esperanto'. En: Lingvo Internacia 1907, p. 554-556. **Skanaĵo** en la retejo de IEMW.

1907 **Wackrill**, Alfred E[dward] (1862-1924) [W]. Konkordanco de Ekzercaro. Paris: Hachette, 1907. [4], 95 [1] p. — pr. Lahure, Paris. 19x12 cm. Kun antaŭparolo de E. Boirac. Alfabeta listo de la radikoj el FE kun ekzemploj de ilia tiea uzado. Tamen sen konsidero de l' „Ekcerzoj de legado" (FE 2-4), tiel ke ekz. mankas „sofismo" en p. 83 k.t.p. Okaze vortoj ne reduktitaj al la radiko, vd. ekz. „SOFION" (anstataŭ „SOFI'") en p. 83. 843 radikoj. Spec. (komenco de lit. P):

> **P'**
>
> po (nomo de la litero), 1; gedoktorojn **P. 36**, 10; Sinjoro **P**. **42**, 8.
>
> **PAF'**
>
> la **paf**ado daŭris, **40**, 2; granda serio da **paf**ilegoj, **38**, 11; aŭdis du **paf**ojn, **40**, 1.
>
> **PAG'**
>
> ne estos **pag**ataj de mi, **25**, 22 ;

Skanaĵo kiel Guglo-libro ĉe hathitrust.org.

1908 **Boulet**, Paul (1884-?) [W]. Du mil novaj vortoj ĉerpitaj el la Verkaro de Dro L.L. Zamenhof netroveblaj en Universala Vortaro kun sep naciaj tradukoj kaj referencoj montrantaj la lokon, kie ĉiu vorto troviĝas. Paris: Hachette, **1908**. xv, 72 p. — pr. Imprimerie Espérantiste V. Polgar-Politzer, Paris. 18x11 cm. BIL 3163. Kun antaŭparolo de Th. Cart. 2.029 radikoj kun tradukoj al franca, angla, germana, hispana, itala, rusa kaj pola (ambaŭ trad. de Kabe).

Korektado: W. Bailey, E. A. Millidge, Jos. Rhodes, H. W. Southcombe (angla), Alfonso Sabadell, A. L. Villanueva (hispana), Luigi Giambene (itala), krome L. Elle, L. Grosjean, A. J. Maling kaj S. Mikolajski. Rec.:

— **1908**: Cart, Théophile. En: Lingvo Internacia 1908, p. 482.

2a rev. eld. Paris: Hachette, **1909**. xv, 75, [2] p. — 18x11 cm. Kolekto de la Revuo. 2.126 radikoj. Spec. (komenco de lit. P; K = Fundamenta Krestomatio, W-E-D = EG 2, Re = Revizoro, H = Hamleto k.t.p.):

pacient' (K p. 230, 1. 25) patient | patient | Patient | paciente | paziente | [rusa] | pacjent.

paĉul' (W-E-D) patchouli | patchouli | Patschuli | páchuli | pascioli | [rusa] | paczula.

paket' (K p. 215, 1. 21) paquet | packet, parcel | Paket | paquete | pacco | [rusa] | pakiet.

palanken' (HV-E-D) palanquin | palankeen | Palankin | palanquin | palanchino | [rusa] | palankin.

palinur' (W-E-D) langouste | rock lobster | Heuschreckenkrebs | langosta | aliusta | [rusa] | langusta.

Palisandr' (W-E-D) palissandre | rosewood | Palisanderholz | palisandro | palissandro | [rusa] | palisander.

palt' (Re a. 2, s. 1, p. 22) paletot | coat | Paletot | paleto | soprabito | [rusa] | palto.

pantomim' (H p. 85) pantomime | pantomime | Pantomime | pantomima | pantomima | [rusa] | pantomina.

Skanaĵo de la unua kaj korektita dua eld. kiel Guglo-libro ĉe hathitrust.org.

Esperanto → franca, angla, germana, hispana, itala, rusa, pola

1908 **Wackrill**, Alfred E[dward] (1862-1924) [W]. Zamenhofaj Vortoj : Netroveblaj en la Universala Vortaro tiritaj el Ekzercaro, Hamleto [2-a rev. eld. 1902], Fundamenta Krestomatio, La Revizoro kaj La Rabistoj, kun citaĵoj. Paris: Esperantista Centra Oficejo, [Aŭg.] 1908. 52 p. — pr. Gauthier-Villars, Paris. 24x16 cm. Esperantista Dokumentaro 8 [ED 8]. Inkl. de citaĵoj kaj fontindikoj. 843 kapvortoj. Baziĝas i.a. sur la pli fruaj konkordancoj de la Ekzercaro (Wackrill 1907), Hamleto (Ellis 1907) k.a., vd. supre. Formis gravan bazon de la Unua Oficiala Aldono (OA 1) de 1909. Spec. (komenco de lit. P):

pacient' K 230,19 : atento devas esti turnata al la plendoj de la *paciento*. — Rab 65,7 : *pacientoj*, kiuj plore vokadis sian doktoron.

paket' Rab 42,2 : Prenu, tiun ĉi paketon. — Ham 157,5-9 : mi... forkaptis la *paketon*, kiun ili kun si tre garde portis... Mi dissigelis la *paketon.* — K 215,21 : ĉambron..., kiu tuta estas plenigita de *paketoj.*

panik' Rab 63,4 : *panika* teruro ĵetas ĉiujn sur la teron.

pantomim' Ham 80,30 : ordinare komprenas taksi nur sensencajn *pantomimojn* kaj bruon. — Ham 85,34 : Sur la sceno leviĝas kurteno kaj oni vidas *pantomimon.*

paragraf' K 260,26 : serĉu la finiĝojn... en la *paragrafo* de la responda parto de parolo.

1a reeld. Berlino: Esperanto-Akademio **2017**, 54 p., kun enkonduko de Bernhard **Pabst**. — A5. Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto 10 [BK X]. Elŝutebla kiel pdf laŭ stato de 2017-04-13 de la retejo de l' Esperanto-Akademio.

1910 **Ŭoago** [pseŭd. de Walter A. **Gale** (1855-1924) [W]]. Konkordanco de "La sentencoj de Salomono". London: Stead's Publishing House, 1910. 63 p. — 16x10 cm.

1912 **Stojan**, P[etro] (1884-1961) [W]. Materialoj pri la Fundamento de Esperanto. En: Oficiala Gazeto Esperantista Feb. 1912:4:08 (41), p. 306-307. — BIL 5510. Konkordanco de la Fundamentaj vortoj ekster UV.

Repr. en BK IV.1 – Akademia Dokumentaro – Lingva Komitato (1905-1948). 2a eld. Berlino: Esperanto-Akademio [Majo] **2016**.

1913 **Wackrill**, Alfred-E. [W]. Raporto pri la novaj vortoj uzitaj de la tradukintoj de la „Nova Testamento". En: Oficiala Gazeto Esperantista 1913:6:1 (56), p. 1-14.

1914 **Muĉnik**, Isak [alia transskribo Isĥak] (1894->1925) [W]. Listo de Novaj Zamenhofaj Vortoj. En: Oficiala Gazeto Esperantista [OGE] Jun. 1914:7:1 (67), p. 1-3 — Kun enkonduka noto de Th. Cart. Konkordanco de (nedifinitaj) „novaj vortoj" el la traduko de Genezo, Eliro kaj Levidoj (Malnova Testamento), verkita de Zamenhof. Spec.:

ROKO, El. XVII, 6 : jen mi staros antaŭ vi super *roko* sur Ĥorab.
SIKLO, Gen. XXIII, 15 : la tero valoras kvincent *siklojn.*
sino, El. IV, 6 : metu vian manon en vian *sinon*.
spelto, El. IX, 32 : sed la tritiko kaj la *spelto* ne estis batdifektitaj.
stakto, El. XXX, 34 : balzamon kaj *stakton* kaj galbanon.
TABERNAKLO, El. XVI, 16 : *tabernaklon* faru el dekdu tapiŝoj.
timpano, El. XV : Mirjam prenis *timpanon* en sian manon.
tribo, El. XXIV, 4 : la dekdu *triboj* de Israel.
tuniko, El. XXVIII... Vestoj : surbrustaĵo, efodo, *tuniko*...

Repr. en BK IV.1 – LK (1908-1948) **2016** (kun kritikaj notoj).

1919 **Sentis**, H[enri] (1850-1933) [W]. Vortoj propozataj [tiel] por Esperanto. Grenoble: Imprimerie Allier Frères, 1919. 34 p. — 22x17 cm. Entenas proponitajn neologismojn kun tradukoj al la franca; indikas ankaŭ ĉu proponita radiko estas trovebla en la angla, hispana, itala, latina, germana.

Esperanto → franca

<1924 **Ŭoago** [pseŭd. de Walter A. **Gale** (1855-1924) [W]]. Konkordanco al „Marta". — Neeld. manuskripto, laŭ EdE en 1934 en la biblioteko de Brita Esperanto-Asocio.

1927 **Butler**, Montagu C. (1884-1970) [W]. Kelkaj vortoj kaj esprimoj en la zamenhofa traduko de la Malnova Testamento. En: Kristana Revuo I. 1927-1929, n. 6-15.

1927 **Wüster**, Eugen (1898-1970) [W]; **Kirschke**, Paul. Zamenhof-radikaro kun derivaĵoj kaj fontindikoj. Leipzig: Ferdinand Hirt & Sohn, 1927. 84, [4] p. — pr. Breitkopf & Härtel, Leipzig. 25x17 cm. Siglo **ZR**. Foto. Ankoraŭ la plej fidinda siatema verko, preparlaboraĵo por *EV 1935*. Mankas nur malmultaj Zamenhofaj radikoj el verkoj, pri kiuj Wüster ne disponis, ekz. el la Granda Vortaro Germana-Esperanto de 1894, kelkaj kajeroj de „La Esperantisto“ k.t.p.

1929 **Wörterbuchbausteine** aus Goethes „Geschwister“ und Schillers „Räuber“. Vorttrezoro el „Gefratoj“ de Goethe kaj „Rabistoj“ de Schiller. Prag: Deutscher Esperanto-Verein „Verda Stelo“, 1929. 53 p. — 17x10 cm. Eldonita omaĝe al Siegfried Lederer (1861-1911) [W]. La unuakta komedio „La gefratoj“ en la traduko de Grabowski aperis en 1889, la kvinakta dramo „La Rabistoj“ en la traduko de Zamenhof libroforme en 1908.

Germana → Esperanto

1936 **Kawasaki** Naokazu (1902-1991) [W]. Esperantologia raporto de Kawasaki, n-ro 1 -O-: Z[amenhof]aj ekzemploj. Osaka: Kaokazu Kawasaki, 1936. 11, [1] p. — 22x15. Listo de kunmetitaj vortoj kun intera -o- el la verkoj de d-ro L.L. Zamenhof. 1.416 kapvortoj.

1937 **Stancliff**, Fenton [S.] (1895-?) [W]. Konkordanco al la Originala verkaro de Zamenhof [1929]. Rockford, Ill[inois]: Amerika Esperanto-Instituto, 1937. 50 p. — 22x15 cm. Represaĵo el “Scienca gazeto” (en IEMW). Skanaĵo (pdf) ekzistas. Sen rekonebla sistemo, nek pri lingvaj, nek enhavaj aspektoj tre helpa.

~1939 **Kawasaki**, Naokazu (1902-1991) [W]. Radikoj de „Ekzercaro“. Osaka: [aŭtoro] [ca. 1939], [6] p. (en IEMW).

1953 **Kawasaki**, Naokazu (1902-1991) [W]. Trikonsonantaj kombinoj en Esperanto. Osaka: Fremdlingva Universitato de Osaka, 1953. 31 p. — 26x18 cm.

1957 **Kalocsay**, K[álmán]; **Waringhien**, G[aston]. (red.). Glosaro. En: Baudelaire, Charles. La Floroj de l’ Malbono. La Laguna (Kanariaj Insuloj): J. Régulo. p. 379-382. — 21x15 cm. Referencverko estas PV 1934 kaj ĝia suplemento PVS 1954. Kun indiko de pli fruaj fontoj. Spec.:

> paranimfo – komplimento al nov-edzino (greka kutimo).
>
> prizono - 7 malliberejo [7 = prenita el Parnasa Gvidlibro (1932)].

1959 **Seabra**, Manuel de (komp.). Glosoj. En: Antologio de Portugalaj Rakontoj. S.l.: Grupo de Admirantaj de Zamenhof, s.j. [1959]. 2 p. (p. 216-220, nenumeritaj). — 20x12 cm. Referencverko estas PV 1934 kaj ĝia suplemento PVS 1954. Spec.:

> FATO 1. Fatalo; 2. Portugala popola muzikaĵo, kiun kutime oni ludas per gitaro [nun: fado].
>
> ĴAGAO (Angola termino *jaga*). Balotita ĉefo de la bangala popolo, en la Angola provinco *Cassange*.

KISANĴO (Angola termino *quissange*). Negra muzikilo.

1968 **Konkordanco** de „**La Gimnazio**“. Abrahamo-de. En: Literatura Kajero 1968:1, p. 7-8. Decid-foli: 1968:2, p. 15-16. for-kaĉ: 1968:3, p. 24-24. kaj-leter: 1968:4, p. 31-32. Pli ne konata.

1968 **Haupenthal**, Reinhard (1945-2016) [W]. Konkordanco de „La Predikanto“. En: Scienca Revuo 1968:19:3-4 (75-76), p. 77-94.

1973 **Ĝivoje**, Marinko (1919-1982) [W]. Esperantonimoj: listo de antonimoj, homonimoj, paronimoj, sinonimoj kaj vortludoj. Milano: Marinko Ĝivoje, 1973. [3], 111 p. — pr. Italcopy, Cinisello Balsamo. 17x12 cm.

1a eld. Milano: Literatura Rondo 'La Patrolo', **1973**.

2a eld. Pisa: Edistudio, **1979**. 117, [2] p. — pr. Vallerini Offset, Pisa. 17x12 cm.

1974 **Kawasaki** Naokazu (1902-1991) [W]. Esperantologia raporto de Kawasaki, n-ro 3. Prefiksitaj vortoj el Zamenhof, Plena vortaro rusa-internacia, 2-a eld., 1896 [= identa al la 1a eld. 1889]. Osaka: Naokazu Kawasaki, 1974. 84, 42 p. — 18x25 cm.

1976 **Ludovikito** [t.e. Itô Kanzi (1918-2005) [W]]. Malnudaj vortoj el no 17. En: **Hebreo el la geto**. p. 175-223. Kioto: Eldonejo Ludovikito, 1976. — pr. presejo dai nippon, Kioto. 21x15 cm. 455, [5] p. Listo de kunmetitaj vortoj el d-ro Esperanto, Plena vortaro rusa-internacia [RE]. 2a eld. 1896 [= identa al la 1a eld. 1889].

1979 **Kidosaki** Masutosi (1907-?). Konkordanco de „Marta“. Tokio: Japana Esperanto-Instituto 1979, 7, 18, 245 p.

1980 **Knoedt**, Leopoldo H[enrique] (1921-2000) [W]. Glosaro. En: Camões. La Luzidoj. El la portugala lingvo tradukis: Leopoldo H. Knoedtdt. Chapecó: Fonto 1980, p. 423-440. — 21x15 cm. Ĉefe propraj nomoj kaj klarigoj pri la koncernaj personoj. Referenc-verko estas PIV 1970. Spec.:

Pafosa – alnomo de Venusa, ĉar en Pafoso kultita. […]
Pankajo – legenda araba insulo produktanta incenson. [...]
parulo – granda vasalo de regno; membro de la Ĉambro de Lordoj.

1983 **Vatré**, Henri (1908-1998) [W]. Neologisma glosaro. Eta postrikolto al PIV. Saarbrücken: Artur E. Iltis **1983**. 48 p. —A5-broŝ. tajpita. 1.000 kapvortoj. Kolekto de vortoj ne registritaj en PIV 1970, sed troveblaj en klasikaj vortaroj, literaturaĵoj aŭ glosaroj, ekz. Boirac 1909, Grosjean-Maupin 1911, Christaller 1923, Minor 1924, Fulcher kaj Long 1925, Bennemann 1926 k.t.p. Koncizaj difinoj en Esperanto, traduko al la franca, okaze al aliaj lingvoj. Kun neprecizaj fontindikoj (ekz. „77 – Piĉ: Klaĉejo“). La fokuso estas sur ĝenerallingvaj vortoj, ne sur teknikaj. Forte „iltisma“ kun tre multaj ne ĝenerale akceptitaj piĉismoj, ofte paralelaj formoj al pli akceptitaj.

2a [plil.] eld. Saarbrücken: Artur E. Ilits **1987**, 71 p. — ISSN 0179-1052. Jubilea Eldonserio II. Esperantologio 4. Nova subtitolo: Postrikolto al PIV. Kun laŭtema klasifiko en suplemento. ĉ. 2.000 kapvortoj.

3a eld. Saarbrücken: Iltis **1989**. — 21 cm = A5 broŝ.

4a eld. Saarbrücken: Iltis **1997**. 87 p. — 21 cm = A5 broŝ. Kun laŭtema klasifo kaj rimaro. Spec.:

pompono lana bulkvesto. F. pompon 11

pon malantaŭ F. derrière 65

poni meti, starigi, F. poser 13

pondi ekvilibre moderigi la valoron de iuj grandoj laŭ ilia relativa gravo. F. pondérer 67.

ponio poneo*; speco de etkreska ĉevalo. F. poney 02.

1987 **Kawasaki**, Naokazu (1902-1991) [W]. A) Fremdaj vortoj en Antaŭparolo de Unua Libro – B) Propraj nomoj en Ekzercoj de Dua Libro. En: Universidad de la Laguna. Serta Gratulatoria in honorem Juan Régulo. II. Esperantismo. La Laguna 1987, p. 283-291.

1988 **Cherpillod**, André (1930-) [W]. Nepivaj Vortoj. Listo de 6800 vortoj ne troviĝantaj en la PIV – el kiuj kelkaj povas esti utilaj. s.l. [Nanterre]: aŭtoro **1988**, 179 p. — 21 cm = A5-broŝ. ISBN 2-906134-05-8. 6.800 kapvortoj ne registritaj en la ĝusta alfabeta pozicio en PIV 1970, sed troveblaj en ĉefe aliaj vortaroj („BS Esperanto-germana vortaro, de Butin-Sommer“), foje ĉe aŭtoroj („RH uzita de R. Haferkorn“) aŭ el la periodaĵo Mon[ato]. Kun tre koncizaj klarigoj (difinoj), okaze kun la vorto en la fontolingvo(j) en la respektivaj alfabetoj cirila, japana, korea k.t.p. La antaŭparolo subskribita en *Nanterre*. Spec.:

pompono (plumtufo) BS Dk HL OJ Pl Sv

Ponapeo (ĉefurbo de Mikronezio: **Ponape**) Mon

ponciro (planto *poncirus*) MM

pondo (unito de forto) HL RH

2a eld. Montmirail: **1991**, 180 p. — 21 cm = A5-broŝ.

1989 **Nomura** Rihej (1907-2008) [W]. Zamenhofa Ekzemplaro – La uzado de vortoj kaj esprimoj el la verkoj de D-ro L. L. Zamenhof. Nagoya: Nagoja Esperanto-Centro 1989. xxi, 512 p. — 26x19 cm. Konkordanco kun indiko de trovlokoj en la verkaro de Zamenhof kun enkonduko de Gaston Waringhien, suplemento kaj detala indekso.

1992 **Günkel**, Claus J. (1963-) [W]. GuVo - Gunkela Vortaro. Paderborno 1992. [22 p.]. — 21 cm = A5-broŝ. tajpita kaj malbone legeble kopiita, sen indiko de paĝonumeroj. 912 kapvortoj kun PIV-stilaj difinoj kaj fako-indikoj. Vortoj trovitaj aŭ proponitaj post apero de Plena Ilustrita Vortaro de 1970, inkluzive de multaj propraj nomoj. Spec.

lambad/o. Moderna Brazila danco kun iom erota karaktero. Ĝi floris fine de 1980-aj jaroj. **~i**. Danci ~on.

lambreken/o. Ornama pendaĵo kovranta la randon de breto aŭ la supran parton de fenestro aŭ pordo.

2a plil. eld. Paderborno **1994**. [48 p.]. — 21 cm = A5-broŝ. tajpita kaj malbone legeble kopiita, sen indiko de paĝonumeroj.

3a eld. Viersen: **1997**, 43 p. — 21 cm = A5-broŝ.

2008 **Dörr**, Josef [W]. Lingvoteorio de Karolo Piĉ. EldonejOverlag 2008. 90, 123 p. — Celas eltiri la kvintesencon de la piĉa teorio pri la esperanta lingvo kaj lingvaĵo kaj kunigas ties disajn glosarojn en unu piĉan glosaron de entute 1168 glosoj (ĉefe komunaj vortoj, geografiaj kaj personaj nomoj). Eltiro de doktoriĝa tezo kadre de AIS.

2011 **Dörr**, Josef [W]. Baza radikaro de simpla esperanto sen supersignaj (Sapelitaj) [tiel] literoj. Quierschied: eldonejOverlag 2011, 120 p. — Broŝ. A 5. ISBN 978-3-939517-16-0. Prezentas diversajn bazajn vortlistojn de „simpla Esperanto“. Diakritajn literojn la aŭtoro anstataŭigas per majuskloj laŭ persona sistemo (ĉapelitaj - Sapelitaj).

2011 **Dörr**, Josef [W]. Glosaro de Karolo Piĉ - rekomendoj. Quierschied: eldonejOverlag 2011, 51 p. — Broŝ. A 5. ISBN 978-3-939517-17-7. 148 glosoj kun klarigoj de Piĉ. Principoj de elekto de nova vorto.

2011 **Neves**, Gonçalo (1964-) [W]. Historia vortaro de Esperanto. 1887-1888. (Bad Bellingen): Edition Iltis 2011, 113 p. (Schriften zur Esperantologie und Interlinguistik. 25.). — A4. ISBN 978-3-932807-96-1. Siglo: **HV**. Tre fidinde notas la unuan uzon de radikoj en la unuaj du jaroj de Esperanto. Rec.:

— **2012**: Bernardo [t.e. Bernhard Pabst]. Mirinda: Historia Vortaro de Esperanto de Neves. En: Ipernity (2012-01-07).

— **2012**: Jansen, Wim. En: Beletra Almanako Jun. 2012:6:14.

— **2013**: Steengard Larsen, Jens. Filologia Perlo. En: Esperanto (UEA) Jan. 2013:01 (1265), p. 16.

Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto.

(BK)

Superrigardo pri la volumoj

(Stato Sep. 2018)

N.	N.	Titolo / Enhavo	Mll.	Eld.	Rimarkoj
I.	1.	Bulonja Deklaracio, Antaŭparolo, Gramatiko, Ekzercaro	BD – A – FG – FE	4a	Okt. 2015
II.1	2.1	Ĝenerala Parto de Vortaro Oficiala	VO	1a	Antaŭe parte en BK I
II.2	2.2	Vortaro Oficiala – Listo de la Oficialaj Vortoj A-K	VO	7a	Apr. 2017
II.3	2.3	Vortaro Oficiala – Listo de la Oficialaj Vortoj L-Z	VO	7a	Apr. 2017
III.	3.	Zamenhofa Uzado. Kelkaj Misinterpretoj	Z - Mis	1a	Antaŭe parte en BK I
IV.1	4.1	Akademia Dokumentaro – Lingva Komitato (1905-1947)	AD	1a	Kolekto de decidoj de LK inter 1905 kaj 1947
IV.2	4..2	Akademia Dokumentaro – Akademio (1948-2016)	AD	1a	Kolekto de decidoj de AdE ekde 1948
V.	5.	Akademia Nomaro	AN	1a	Membroj de Lingva Komitato kaj Akademio
VI.	6.	Lingvaj Respondoj	LR	8a	Kompletigita kaj rearanĝita
VII.	7.	Vortaro de Kabe 1910	Kabe	3a	Komentita kun listo de geografiaj kaj propraj nomoj de Kabe el 1910
VIII.	8.	Vortaro Esperanto-Franca de De Beaufront 1904	Beau		aperonta
IX.	9	Jürgensen-Vortaro Esperanto-Germana 1904	EG 1		aperonta
X.	10	Wackrill, A.E. Zamenhofaj Vortoj. Paris 1908	ZV	1a	reeld. 2017
XI.	11	Velger, Norma Esperantologio 1999 / 2016		1a	komentita reeld. 2016
XII	12	Neves, Pabst. Historia Vortaro de Esperanto	HV	2a	HV 2017 ampleksas la jarojn 1887-1889 kaj parte pliajn

Ĉiuj volumoj estas senkoste haveblaj en formato *pdf* de
bernhard.pabst@gmx.de

De la samaj aŭtoroj

Ĉefaj esperantaj verkoj de Gonçalo Neves:

Ibere libere (1993, kunaŭtore), *Kompreni* (1993), *Tempo fuĝas* (1995, kunaŭtore), *Ekstremoj* (1997, kunaŭtore), *Simptomoj* (2000), *Samideanoj* (2006, kunaŭtore), *Zamenhof kaj Volapük* (2011), *Historia Vortaro de Esperanto 1887-1888* (2011). Tradukoj el Xavier de Maistre (*Vojaĝo ĉirkaŭ mia ĉambro* (2008), Jorge Luis Borges (en *La sekreta miraklo*, 2008), Fernando Pessoa / Alberto Caeiro (*La gardisto de gregoj*, 2015).

Ĉefaj esperantaj verkoj de Bernhard Pabst:

Inversa Vortaro de Esperanto (IVE 1989), *Perkomputora Termino-Kolekto* (Plena Pekoteko 1992, kunaŭtore), *Terminoteko* (1993-1996, faka periodaĵo, redaktado kaj eldonado) [3], *Elektronika Bibliografio de Esperantaj Artikoloj* (EBEA 2003, datumbazo pri esperanta gramatiko kaj terminfarado, parte en Interneto)[4], *Esperanto-English Dictionnary* (Butler 1967, ĝisdatigita reeldono 2015). *Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto* (BK 2011-2018), *Berlina Komentita Bibliografio de la Vortaroj kaj Terminaroj de Esperanto* (BKB 2015). *Berlina Vortaro de Esperantaj Mallonigoj kaj Sigloj* (BVM 2016), Multaj artikoloj pri la Fundamento, vortaroj kaj terminfarado en Ipernity.[5]

[3] Adreso: http://www.familienforschung-pabst.de/EspBiographien/PPLeitS.htm.

[4] Adreso: http://www.esperantoland.org/ebea/.

[5] Adreso: http://www.ipernity.com/home/bernardo.

Pri la verko

La Historia Vortaro (HV) estas konkordanco, kiu notas ĉiun unuan uzon de vorto en la komenc-tempa epoko de Esperanto. Ĝi sendistinge registras la uzon de ĉiuj verkistoj kaj en ĉiuj teksto-specoj de libroj ĝis privataj leteroj, ofte kun klarigoj per kunteksto aŭ aliaj komentoj. HV do respondas la demandon „kiu kiam kaj en kiu kunteksto uzis esperantan vorton por la unua fojo?“.

La unua eldono de HV, verkita de Gonçalo NEVES, aperis en 2011. Ĝi enhavas la vortojn el la unuaj du jaroj 1887 kaj 1888. La nuna eldono, verkita de NEVES kaj PABST, krome prezentas la „malfacilan“ trian jaron 1889, dum kiu la vorttrezoro de Esperanto kvazaŭ eksplodis. La plej gravaj fontoj estas la *Plena Vortaro Rusa-Internacia* kaj ĝia inversigita „ekstrakto“, la *Meza Vortaro Esperanto-Germana*. Tiu ĉi fariĝis la nukleo de la posta *Universala Vortaro* de l' Fundamento de Esperanto. Krome HV jam registras multajn vortojn el postaj jaroj.

HV estas nepra helpilo por esperantologoj kaj vortaristoj, kaj fascina legaĵo por ĉiuj lingvo- kaj historio-konsciencaj esperantistoj.

Pri la aŭtoroj

Gonçalo NEVES (n. 1964), portugalo, agronomo, iama sekciestro en internacia nutraĵa entrepreno, nun memstara tradukisto kaj leksikografo. Kunlaboras en pluraj esperantaj periodaĵoj per recenzoj, eseoj, poemoj kaj noveloj. Lernis aliajn planlingvojn kaj aŭtoris plurajn Ido-librojn, precipe inter 2002 kaj 2007. Nun loĝas en Espinho apud Oporto.

Bernhard PABST (n. 1960), germano, juristo en Berlino. Li estas ĉefa aŭtoro de la *Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto* (BK) kaj publikigis multajn detalstudojn pri tiu baza verko de Esperanto. Same la *Berlina Komentita Bibliografio de la Vortaroj kaj Terminaroj de Esperanto* (BKB) kaj multaj recenzoj pri vortaroj estas verkitaj de li.